

De sanctis in mēse iulij occurrē. Fo. cclv.

las legis sibi a domino datas indignatus confregit: vitulum quoque cōbussit: puluerque in aquam confersit: et ex ea populo potum dedit. Quisque ut tradit iosephus auctores sceleris cognouisset: ex colore auri potatū: quod miraculose apparuit in vasis eorum filios leui sibi ad ultionē adiunxit: et ex illis quasi viginti tria millia occidit. Quis accusaret aaron pro populum exaudierat: ille se excusantē protulisse populū: quia prius erat ad malū. hoc exodi. xxxij. cap. Post hoc: ut habetur Leuiti. ix. moyses de mandato dñi aaron et quattuor filios eius: nadab: abiu: eleazar: et itamar: prius aqua lotos: oleo sanctificationis perunxit et sacerdotes ad ministeria sacrificiorum constituit. Quos olim aaron summus et primus fuit. Cui solo semel in anno tantum in sancta sanctorum ingredi licuit. Dies autem consecrationis aaron et filiorum eius fuit dies octauus anni secundi egressionis filiorum israel ex egypto. Et cum aaron precepto dñi hostiam in altari posuisset: ignis diuinitus adeo egressus sacrificium primitiui inflāmauit. Et seruat' est ignis iste perpetuus per generationes usque ad transmigrationes babilonis. Eadē die nadab et abiu filij aaron iam sacerdotes cōsecrati: quia igne alieno thub obtulerunt: igne diuino cōsumpti sunt. Quos aaron et alij duo filij eius lugere prohibiti sunt: propter violationis sanctitatem et diuini iudicij reuerentiā: tamē sepelierunt eos cognati eorum. Post hec autē ut scribitur numeri. xvi. cap. et xvij. cū chore filius isuar fratris amarā videns fratruales suos honoratos: alterū sacerdotio: alterū ducatu populū inuidit: et murmurans contra moysen et aaron. ccl. de leuitis secum habuit: et dathan et abiron potiores rubenitarū sibi adiunxit: et seditionē in populo excitauit. Quos omnes miraculose cū vxoribus et filiis et familiaribus ac omni eorum supellectile terra se aperiens absorbit: propter quod populus in furore excitatus moysen et aaron vti multitudinis interfectores lapidare voluit. Et sic ad tabernaculum fugientibus ignis a dño egressus populū deuorare cepit: et quattuordecim milia ac septuaginta de populo interfecit. Tunc aaron ad suggestionē moysi: tollens thuribulum hausit ex altari ignem diuinum: et postea thymiamate cucurrit cito ad populum: sequi inter viuos et mortuos incendio opposuit: et pro eis orauit: confestimque plaga cessauit. Adhuc autem non cessante tumultu super sacerdotio aaron: eo quod dicerent filij israel etiā ex alijs tribus dignos reperiri: qui sacerdotio fungerentur tulit moyses ex mandato dñi duodecim virgas: a principibus duodecim tribuum: in vnaquaque scriptis nomē principis et tribus sue. Nomē autē aaron scripsit in virga leui: quas cū posuisset in tabernaculo coram dño sequenti die inuenit virgā aaron germinasse: et amigdala cū folijs produxisse. Quo signo ordinante deo: aaron sacerdotiū firmissime possedit: quod etiā virgā in testimonium in tabernaculo reposita fuit. Cui autē propter annos quadraginta in deserto fuisse: et dñs moysen et aaron ne terram promissam ingrederentur: decreuisset: eo quod ipsum ad aquas contradictionis non sanctificasset: ut habetur Numeri vigesimo cap. et dicitur in gestis moysi. Mandauit deus: ut Aaron perge-

ret ad populum suum. Qui ascendit in montē oron cū moysē fratre suo: et eleazar filio suo: vbi moyses pontificem Aaron omni sacerdotali cultu indutum eruit: et eleazar induit. Quo facto confestim Aaron in ipso monte occubuit kalen. iulij. vbi sepulture eius adhuc locus ostendit. Et fuerunt enim filij israel triginta diebus. Dec vnde supra: et ex dictis iosephi: et hieronymi: et bysionia quos scholasticus: necnon et chryzostomus et Isidellus.

De sancta Maria prophetissa. Cap. xxxij.

Maria prophe-

tissa: soror aaron et moysi intra numerū sanctarū matrum veteris legis a iosepho non immerito cōputatur: quod vbi sacra scriptura Exodi. xv. cap. inuentre videtur: sicut moyses inter mares israel filios: sic et Maria inter feminas pro suo modulo ducatur: ex quo solo sanctificata fuisse videtur. Nec enim decens fuit: ut tanto populo quis in vtroque sexu nisi sanctus preesset. Tande et postquam submerso pharaone in rubrum mare cū omni exercitu suo moyses canticū ex ametrori carminū scilicet Antemus dño. cōposuisset: ipse quoque primo cū viris decantasset. Maria deinde chorū mulierū ducēs: sumpto musicali tympano: canticū ipsum repetiuit: et dño pro victoria laudes egit. Cuius cū post annos aliquot ut habet numeri. xij. dñs eēt filij israel in deserto in loco qui dicitur astaroth: et aaron et maria contra moysen murmurasset: et se ei de sanctitate parti iactassent. Iubete dño ipsi tres ad ostium tabernaculi accesserunt. Quibus deus in nube manifestatis apparuit: et maria lepra percussit. Que tamē post dies septē moysē pro ipsa orante: eaque penitentia agente: sanata fuit: et aaron a dño veniā de cōtumelia postulauit. Anno quo quadagesimo egressions filiorum israel de egypto: populo adhuc per desertum agente: mortua est maria in cades: et sepulta in monte sin: quo autem die dormierit: expressum non habetur: idcirco aaron fratri suo eius memoria copulatur. Dec numeri. xx. et alijs locis quibus supra.

De sancto Eleazar sacerdote. Cap. xxxij.

Eleazar sacerdos filius

aaron: propter i sacerdotium successit: ut supra dictū est. Dicem ut habet in libro iosepho in pluribus locis: cū iosepho duce populi toridanē transiit terram promissam acquisiuit: et eā per sortēs duodecim tribus filiorum israel mādato dei diuisit: sacrificia pro populo secundum legē a deo datā obtulit: et in tabernaculo dñi cum filiis suis iugiter ministravit. Et post obitum moysi modico tempore populū rexit. Et post hec sanctitate plenus in pace quieuit: et sepultus est in gabaa: que data fuerat sibi et filiis eius in mōte ephraim. Hic et si non expresserit: tamen satis tacite inter sanctos patres ecclesiasticos. xlv. numeratur: vbi patris promissis laudibus: phinees filius eius tertius in gloria nomin-

natur: vt sic inter sacerdotes gloriofos primus et tertius expresse: secundus vō tacite numeratus intelligatur.

De sancto Phinees sacer-
dote. Cap. xxxiij.

Phinees sacer-

dos eleazar successor et filius ec-
clesiastici. xlv. cap. et primo ma-
chabeorū. ij. iter sanctos patres
veteris testamenti cōmemora-
tus est. De quo illud memorabi-
le habetur numeri. xxv. q̄ cū po-
pulus israel moraret in sethim:
et multi ex ipsis euz filia^m moab
fornicationi essent: et ad sugge-
stionem earum beelphegor deo ipsarum sacrifi-
cia obtulisset: eosq; moyses de culpa redargueret
zarabzi princeps tribus symeon: qui fillam cuius-
dam madianite in coniugem acceperat nomine
chorbi corā omnibus professus se alienigenam co-
gnouisse: et idola coluisse: nec legi: quā moyses po-
pulo imposuerat obnoxium esse: et spectante omni
populo: ac flente ingressus est tabernaculum mu-
lieris. Surgensq; phinees arreptoq; pugio-
ne ingressus est post illum in lupanar: et perdidit
ambos in simul coeuites in locis genitalib^{us}: et cessa-
uit plaga que in populo precesserat: et vigintiquat-
tuorū milia extinxerat. Et quia phinees zelo legis
nimio vindictā dei in peccatore virū exegit. Idcir-
co dñs eidem et semini eius sacerdotiū in eternis
constituit: qui et cum patre eleazar promissionis
terram intravit: et ei in sacerdotiū successit: et glo-
riosus meritis et fama laudabilis: in pace quieuit:
In sepulchro paterno tumulatus.

De sanctis Aaron et Julio et socijs
martyribus. Cap. xxxv.

Aaron et Julius

visib^{us} legionū: que est ciuitas in
britannia ciues et alij plures mar-
tyres vtriusq; ferus in eadem ci-
uitate passi sunt sub persecutio-
ne diocletiani et maximiani: qui
propter multa et insignia miracu-
la: q̄ in passione beati albani mar-
tyris ostēsa sunt: vt supra in eius
passione actum est vndecimo kalen. iulij. conuersi
sunt ad xpm: et p̄ eiusdem fidei et cōfessionis glo-
ria: et ipsi ab infidelibus martyriū passi triūspato-
rum celestij numero sociati kalen. iulij.

De sancto Theobaldo confessor. Cap. xxxvj.

Theobaldus cō-

fessor ex gallia oriundus tēpore
henrici imperatoris secundi: et
henrici francorum regis claru-
it in partibus ipsis. Qui ma-
gnus ac potens mundo abrenū-
cians seculo et diuitijs heremiti-
cam vitam duxit. Quadam vice
cum quibusdam socijs iter agēs:
videns comites fame ac siti sati-

gatos: cum tam escis q̄ potu carcerent ad deum
orauit: et panem sibi a domino preparatū subito in
via reperit. De quo se et socijs ad satietatem ciba-
uit. Deinde vas quod p̄didit vino fuerat oino va-
cuatū apportari fecit: ip̄mq; diuinitus vino reple-
tū inuenit: qd̄ infulum cunctis abūdantius ad po-
culum satisfecit. De reliquijs vō tam panis q̄ vini
peregrinos plures: q̄ eius audita fama de medio
lano ad se venerāt: diebus pluribus satiavit. Nec
tamen ipse reliquie consumptę fuerūt: quin poti^{us}
ad satietatē tam sut^{us} fratrum suorū per tres heb-
domadas suffecerunt. Dis et alijs clarus virtuti-
bus quieuit in pace kalendas iulij.

De sancto Carlepho cōfessore. Cap. xxxvij.

Carlephus cō-

fessor soci^{us} sancti adiuti abbat^{is}
tpe childeberti et lotharij regum
francoꝝ claruit. Dicit in auernēsi
territorio claris parentib^{us} ortus
litterarū gratia ad monasterium
menate. missus. Ibiq; monach^{us}
factus est: vbi aliquo tēpore mā-
sit sanctitate replet^{us}. Deinde he-
remiticam vitam ducere cupiēs:
vna cū sancto adiuto socio suo de cenobio clādesti-
ne discessit. Deuenerūtq; ad suburbij aurrelancē.
et ad sanctū maximianū abbatē se cōferētes: cū eo
dē aliquot mētib^{us} demorati sunt. Post hec in dēsto-
res filius in loco q̄ dicit^{ur} picia^{us}: nūc autē cella sc̄i
adiuti vocat locellū cōstruxit: vbi plurib^{us} annis
māserūt: vt dictū ē supra in vita sc̄i adiuti. vj. kal.
februarij. versū carleph^{us} cupiēs vitare famā q̄ iaz
de sanctitate amboꝝ ad aures regis delata fue-
rat. Ad diuini deseruit: et interiora beremi ap̄d cenō-
manē. vrbē cū Danmero cōmilitone suo petijt:
tādēq; ad locū vocabulo castagallā siti in parecia
labrosine. diuertit: vbi multo tpe deo seruire cu-
rauit. Et cū mulierē oino fe nō visurū p̄posuisset:
mulier qdā vaga et lubrica coma p̄cisa hituq; viril^{is}
induta monasterij ei^{us} seruirū simulās icognita san-
cto ingressa est. Qd̄ dñs p̄ oīa ambitiosa curiositate
lustrasset: oculi ei^{us} ex capite prius deciderunt.
Que dñi petij cōfiteret: et penitentia egisset: sc̄o
p̄ ea intercedēte corpore sanata et aio redijt emen-
data. Dicit etiā obitū suū. sibi a dño reuelatū fratri-
bus predixit: et die qua predixerat in pace quieuit
videlicet kalendas iulij. Sepultusq; est in cenō-
manē. ciuitate miraculis clarus.

De sancto Pambone abbate. Cap. xxxvij.

Pambo abbas

vt dicit heraclides. Eū sine litte-
ris esset ad quemdam accessit: vt
ab eo psalmū aliquem disceret.
Qui cū audisset principij psal-
mi. xxxvij. Dixi custodiā vias me-
as: et nō delinquā in lingua mea.
sc̄dm̄ vsūm audire recusauit: dī-
cens q̄ prim^{us} sibi sufficeret: duz
tamen illum adimplere posset.
Et post menses. vj. reuersus ad magistrū. Interro-
gatusq; ab eo: cur tm̄ distulisset: respōdit q̄ versus

quem didicerat: nōdum implere potuerat. Post multū vero tempus rectulite cuidam alteri: q̄ anozum. xlii. esset: et vix adhuc dictum illud psalmi implere potuisset. Descendens alexandriam de sythi vidit mulierem theatricā: et amare fleuit dicens se flere et propter mulieris perditionē et propter suspitius negligentia: q̄ non tantum studuerat deo placere: quantum illa hominibus. Theoprento ep̄o eum adeunt: et ab ipso edificari querenti respondit: q̄ si sua tacturnitate non edificabatur: neq̄ sermō edificari posset. **¶** Duc sancta cetera melania de qua dicitur in. xj. kalen. nonembris. tricentum libras argenti obtulit: quas ille p̄ euentium discipulum suum pauperibus dari iussit: vt ait hieronymus. Qui postmodum sp̄stellā palmis confutit: et melanie in sui memoriam tradidit: dicens se nullum aliud habens: quod sibi dare posset. Quam ipsa post eius obitum omni tempore quasi pro magnis reliquijs referauit. Hic etiam nulla febre vel egritudine correptus ad extremam deuenit. Et hora mortis sue astantibus dixit: q̄ ex quo heremum intrauerat: nec panem comederat: nec sermonis: de quo locutus fuisset: aliquid quando eū penituerat: et tamen sic ad deum ibat quasi adhuc initium non fecisset seruiendi domino. Et requisitus an esset bonum laudare proximum virtuosum respondit: q̄ melius esset tacere. Nec heraclides et in vitis patrum. Qui uenit autem in domino vir sanctus kalen. iulij.

De sancto Dominiano abbate. Cap. xxxix.

Dominianus abbas in territorio lugdunensi. sanctitate vite insignis claruit. Qui primus illic heremiticam vitam exercuit: plurimosq̄ sibi in dei seruitio aggregās magnisq̄ virtutibus et gloriofis miraculis clarus collectus est ad patres in senectute bona kal. iulij. Dec. Aido.

De sanctis martyribus Proceso et Martiniano. Cap. xl.

Processus et Martinianus martyres passi sunt rome imperante nerone. Cum enim nero imperator: beatos apostolos petrum et paulū tradidisset paulino viro clarissimo magistro militum: paulino eos reclusit in custodia mamertina sub monte tarpeio sub custodia militū processum et martinianum et aliorum. xlii. quos oēs beati apostoli ad xpm̄ sua predicatione conuerterunt: et pro ducto fonte de silice saxeo: eos ibi baptizauerunt: vt supradictum est in passione militū. xlii. p̄ die idus marth. et in passione petri apostoli. iij. kal. iulij. Cum autē apostoli in ipso carcere menses ix. fuissent: a sanctis militibus dimissi sunt. Cuiusq̄ vir clarissimus paulinus audisset processum et martinianum baptismū suscepisse: et apostolos dimississe: iratos eos teneri fecit: ac sibi presentari. Cui

autem eos ad sacrificia suaderet: et illi econtra: xpm̄ dñm solum deum profiterentur. Iussit paulinus ora ipsorum lapidibus contundi. Deinde statuas aureas iouis afferri: vt lei thura incenderent. Cuiusq̄ sancti milites in simulacrum conuersi sunt: precepit eos paulinus in equuleo suspendi et attrahi neruis ac fustibus cedi. Deinde circa eorum latera flammam apponi: et post hec scorpionibus macerari sub voce preconia: ne principum precepta contemnerent. Eademq̄ hora paulinus oculum subito amisit: et pro dolore quasi infans eos equuleo depositos in custodia mamertina vitæ circi mandauit. Quibus lucina apostolorum discipula ministrabat. Post triduum vero paulinus arreptus a demonio exspirauit. Cuius filius pompontius rem gestam cum clamore ad palatium detulisset: iratus nero iussit cesario vrbis prefecto: vt eos celerius occidi faceret. Qui fecit sanctos de custodia efferri: et foras muros via aurelia duci: atq̄ ambos ibidem capitibus amputari: et corpora eorum canibus derelinqui. Sed beata lucina illa noctu collegit: et in arenario iuxta locum: vbi decollati fuerant sepeluit. vj. nonas iulij.

De sanctis Longino: Degisto et Acesto martyribus. Cap. xli.

Longinus me-

gistus et acestus milites a beato paulo apostolo conuersi sunt: cum ad decollationem ducerent: vt supra dictum est. iij. kalen. iulij in eius passione. Qui iuxta quod paulus eis iposuerat: die sequenti passionis illius ad sepulchrum pauli venerunt: et duos discipulos: videlicet titum et lucam ozantes inuenerunt: et in eorum medio pauli stantem viderunt: quos discipuli illi videntes territi fugiebant: pauloq̄ mor disparentem: milites illi post eos clamabant: q̄ non vt eos caperent: persequerentur: sed vt ab eis baptismum susciperent: sequebantur: paulumq̄ in eorum medio se vidisse testantur. Nec illi audientes reuersi sunt: eosq̄ cum gaudio baptizauerunt: qui post duos dies a nerone detentati: et pro christi nominis confessione capite ceciderunt. vj. nonas iulij.

De sanctis Aristone et soche martyribus. Cap. xlii.

Aristo: crescen-

tianus: eurychianns: vrbannus: vitalis: iustus: felicissimus: felix: maria: et symphorosa martyres omnes apud campaniam professi: et veritate: et christiani nominis assertionem gloriose martyrio coronati sunt. vj. nonas iulij: vt ait ado ex Hieronymi martyologio.

De translatione sancti Thome apostoli. Cap. xliii.

Translatio cor

poris sancti thome apostoli facta est tpe alexandri imperatoris. Cum enim idem imperator rediret victor de perside p̄elio xerre rege deuicto: supplicauit ei sp̄i: vt mitteret ad regulos in dozum quatenus corpus beati thome redderent ciuibus suis. Quod idē imperator: quīs gen- tilis: propter victorie tamē gloriā eisdem libēter cōcessit. Sicq; factū est: vt translātū esset corpus beati apostoli de india: et positū in ciuitate edessa in locello argenteo: qđ pendet ex argēteis cathe- nis: in qua ciuitate nullus hereticus iudeus: vel idolozum cultor viuere pōt. Sed nec barbari eas aliqñ inuadere potuerūt: ex quo abagarns rex ip- sius v̄bis epistolam manu saluatoris scriptā ac- cipere meruit. Si qñ gens aliqua contra eandem ciuitatē venit: ole qua lecta fuerit epistola p̄ pue- rum super murum: eadem die hostes territi fugi- unt: aut pacati recedunt: tam saluatoris scriptū: qđ oratione b̄ti thome apli. Et celebratur ipsius trāslationis festū. v. non. iulij. Fertur qđ in vigi- lia festi b̄ti thome singulis annis of clero et p̄plo ac peregrinis ad eius ecclesiā cōuenientibus ce- lebriantur vesperē: et patefacto tumulto sancti cor- poris: archiepus edessen. dñ inchoat antiphonā ad magnificat. O thoma didyme etc. Palmite ari- dum vitis ponit in manu apostoli: et cōpletis ves- peris clauditur sepulchrum. Mane aut iterum oibis cōcurrentibus apertoq; tumulo inuenitur palmas in naturali viriditate produxisse racemū v̄ue diuinitus: de quo tantum vini liquatur in ca- lice: qđ ea die archiepiscopus ex ipso conficit san- guinem iesu xpi. Hoc audiui a fide dignis.

De sancto gregorio episcopo neoces- sarensi. Cap. xliij.

Gregorius neo

cesarie ponti eps alio noie p̄lo vocatus theodorus: origenis di- scipulus t̄pibus valeriani et ga- lienti imperatorum doctrina cla- ra mirificus resulsit. Signa quoq; et miracula de eo cū laude ec- clesie perhibentur. Cum enim p̄o captura piscium stagni com- munitis: germani duo adiuuicem armis et effusione sanguinis decertarent: orante gregorio: aqua stagni repente absorpta arentem campū frugibus copiosum: ac vtiliozem germa- nis iam cōcorditer diuidendū dereliquit. Verus dñz ecclesia in quodā loco artissimo inter montē et fluitum posito construi deberet: et spaciū sus- ficiens nō esset: ipso sancto in orationibus perno- ctante: mane facto inuenta est rupis tāto spacio loco cessisse quantū erat cōpetens p̄o ipsa eccle- sia fabricanda. Alio tpe cum in alpiibus iuxta p̄phanum idolozum hospitatus esset: sacerdos ab idolo nullū poterat habere responsum. Qui per noctem demon in somnis apparuit: eiq; dixit: qđ

presente gregorio nullatenus loqui posset. Qui mane gregorio obsecrat: vt deū suū loqui per- mittat. Gregorius autē demoni epistolam mittit: et vt more solito r̄ndere debeat permittit. Sicq; idolum r̄ndere cepit: vnde sacerdos virtute dei in sancto viro cogita ad christum cōuersus et ab eodem baptizatus: intantum profecti: qđ gregorio in episcopatu successit. Quiuit in pace vir do- mini. v. non. iulij. Hic plurima opuscula fidei catholice expositionem compilauit. Super eccle- siastes libro metaphrasim magnificētissime opus breue: s; perutile protulit. Ad origenē scriptis pa- negyricum: quē eo s̄sente vocataq; multitudinē recitauit. Vulgo et alie plures et ipsius feruntur epistole. Dec Hieronymus de viris illustribus.

De sancto Gregorio episcopo lingoniē. Cap. xlv.

Gregorius lin-

gioniē. eps ex senatoribus au- gustudunensibus ortus regio- nem illā quadraginta ānis sum- ma iusticie feueritate coerexit. Hic habuit vxorem armentariā de qua filios procreauit. Post cuius obituz eps eligitur lingoniē. In quo episcopatu sancti f- firmam vitā duxit sub panibus triticeis panē or- deaceum comedens: et aquam vini solimodo co- loratam. Qui etiam a sancto benigno epo sibi ap- parente cōmonitus ecclesiam supra tumulum eius edificauit. In qua per noctes orans voces angelicas concinentes frequenter audiuit. In obitu vero ipsius sancti viri: quidam vidit celos apertos: vultus quoq; eius sicut rosa rubescens: caro vero vti liliū candebat. Corpus antez eius iuxta corpus sancti benigni collocatum est. Quod dum sepulture traderetur: trabes in quib; pedes victoriū astricti tenebant: consisse sunt: et captiui liberati: qui videlicet eiusdem sancti dñi exequie illac trāsirent auxilium obnoxius postu- labat. Sepultus quoq; est in ecclesia lingoniē.

De sancto Heliodoro epo. Cap. xlvj.

Heliodorus epi

scopus altineē. vir magne sancti- tatis et sapiētie floruit tpe archa- dsi et honorij imperatorū. Qui iu- uenili etate ad sacerdotij digni- tatem promotus populū ad huc idolis deditum admonebat. Et dum pro animarum ciuū suozū salute dominū obnoxius exora- ret: hortatus ab angelo publice predicare cepit: adeoq; in f̄dicatione profecti: vt populus templā deozū destruerent: et ecclesiā dei genitricis a fundamentis cōstruerent. Post- modum autē heliodorus adhuc presbyter chroma- tium aquileiē. ep̄m visitauit: et euz eo aliquo tpe cōmorans ab eodem altineē. eps ordinatus fuit. Hi sunt duo epi qui leguntur beato presbyte- ro, hieronymo aliqñ ep̄is dirixisse: et ab eodē epi- grammata recepisse. Ad quozū instantiā idē glo-

De sanctis in mense iulij occurren. Fo. cxlvij.

riofus doctor quosdā libros diuine pagine ex be-
breo in latinū translulit: et martylogiū primitus
cōpilauit. Reuerfus igit sanctus ep̄s altinum ec-
clesiam suā disposuit: et populū in fide firmavit.
Inde hierosolymam perrexit: et optatū diū hie-
rolymum: quē sepius in scriptis uiderat: corporali
lumine uisitauit: a quo et in melius cōpositus di-
scellit. Inde repatrians: iam senio cōfectus: Am-
brosium sibi coadiutorem ep̄m ordinauit. Ipse ve-
ro in insula maris: que a sancto uiro marcelliano
ibi degente marcelliana uocata est: heremum pe-
tuit. Ibiq; apud prefatū uirum sanctū ecclesia de-
dicata permansit. Quē et die quinta mensis iulij
defunctū sepeliuit: heliodorus uero dūdū postea
superuicēs ciuitatē altineā. ab attila destruē-
dam obituq; sui diem predictit. Et sanctitate cō-
spicuis in pace quiescit. v. non. iulij. Cuius corp⁹
Ambrosius ep̄s eius successit. in altineā. eccle-
sia sepeliuit. ¶ Processu uero t̄pis desolata: ut s̄
dixerat: altineā. ciuitatē: et albuino longobardo-
rum rege itālā inuadente. Paulus altineā. ep̄s
corpora sc̄ctōri heliodori marcelliani theonisti ta-
bre et tabrate ad insulas maris cōfugiēs transpor-
tauit: ubi nouo altino cōstructo: quod incolē tor-
cellum uocauerunt: corpus sancti heliodori in p̄-
cipali ecclesia condiderunt in honorem uidelicet
beate marie uirginis adinstar altineā. ecclesie
edificata: ubi et quiescit vsq; in presens.

De sc̄to Laurianco cōfessore. Cap. xlvij.

Lanfrācus pri-

or monasterij becoen. et postmo-
dum abbas cudonien. t̄pe be-
rici. iij. impatoris claruit. Dic-
sunt docto: anselmi cantuarien-
sis ep̄i: de quo infra dicitur. iij.
non. iulij. Et huic idē anselmus
in becoen. prioratum successit
sub eluino abbate qui ip̄m mo-

nasterium de pp̄rio fundauit. ¶ Dic em̄ lanfrā-
cus de ciuitate papie oriundus: et secularibus sciē-
tijs satis clarus. Postq̄ iarturicē. ciuitate no-
manie aliquo t̄pe docuisset: et rothomagū. ire
ueler: a latronib⁹ captus spoliatus et in silua nudus
dimissus: manegs a uiatoribus reductus est. Qui
mor relicto seculo et secularibus studijs in predi-
cto monasterio habitum monachalē assumpsit: et
humilē ac despectā uitā ducere cepit. Et cum
esset omnī docto: sapientiā suā humiliter oc-
cultabat. Tandē fama ipsius comperta de māda
to sui abbatis scholas tenuit: et clericos ac laicos
multos in diuina sapiētia auditores habuit: quo-
rum plurimi ditissimi pro magistri amore multa
monasterio contulerunt. Qui postmodū ipsius
loct̄ prior: inde abbas cudonien. fact⁹ est. ¶ Qua
dam die eo celebrante diaconus ei ministrans a
diabolo arreptus est. Qui diebus plurimis uera-
tur: sed tandē eius orationibus liberatur. ¶ Quic
etiam cū nunciatum fuisset: q̄ anselmus eius mo-
nachus et discipulus nocte in lecto anulū aureum
repperisset: p̄nunciāuit eum futurū ep̄m: et ut pre-
dixerat sic euenit. Dic ex precepto leonis pape
quinti disputans in concilio toletano cōtra beren-

garium turoneū. qui de eucharistia p̄aue sentie-
bat: eum eloquentissimo sermone cōfudit. Qui
uit in christo quinto non. iulij.

De sanctis Mustiola et Hyreneo mar-
tyribus. Cap. xlvij.

Mustiola et hy-

reneus diaconus t̄pe ualeriani
imperatoris turcio agente uica-
rio apud ciuitatem clusinum passi
sunt. Cum em̄ predictus turcius
felice presbyterū p̄ martyriū con-
sumasset apud uerniam ciuitatē:
ut dictū est supra in eius passio-
e. italen. iulij. ip̄s usq; corp⁹ hy-

reneus diaconus sepelisset iuxta muros: uidelz
surrine uicis. Dec audiens turcius hyreneū: com-
prehendit fecit: et carbenis uinctum post redā suā
traxit vsq; ad ciuitatē clusinam: ubiq; illū in carce-
re compediuit cū pluribus xp̄ianis alijs. Quos
oēs mustiola nobilis matrona claudij principis
cōfortina: ergastulo resouebat. Quod cū audis-
set turcius: ip̄s quidā teneri fecit: et oēs xp̄ianos
detentos decollari: hyreneū uero in cōspectu mu-
stiole equuleo appositum tandū uingibus lace-
rari: flāmis appostitis aduri fecit: donec spiritū
emissit. Deinde sanctam mustiolā sacrificare nolē-
tem tandū plumbaris cedi iussit: quousq; aliam
exhalauit. Quorū corpa marcus seruus dei iuxta
muros clusij ciuitatis deuote: tumulauit: ubi et mi-
raculis clarent qui passi sunt. v. non. iulij.

De sc̄to Lauriano martyre. Cap. xlix.

Laurian⁹ mar-

ty: passus est in territorio bituri-
censis: qui pro xp̄i nominis con-
fessione gloriose amputato capi-
te triumphum meruit obtinere
martyrii: cui⁹ caput apud hispa-
lim ciuitatē deponatur: ubi digna
ueneratiōe recolitur: qui passus
est. v. non. iulij: ut habet in mar-

tylogio adonis.

De sancto Osee p̄pheta. Cap. l.

Osee p̄pheta

de tribuissachar filius beeri or-
tus in bethleemoth sub quattu-
or regibus iuda p̄phetauit: ui-
delicet ozia: ioathā: achaz: et eze-
chia: et sub hierobone filio ioas
rege israhel: ynde et esae p̄pheta
cōtemporaneus fuit. P̄pheta
uit autē principaliter cōtra decē
tribus: pauca de duab⁹ loquēs.

De memorato em̄ regū numero achaz rex iuda et
hierobō rex israhel: dñm derelinquētes in israhel
idolatrie crimē imperio ac potestate sua admittē-
re populū cōpulerunt. Propter qd̄ deus ad osee
locutus est: ut acciperet vxorē fornicariā: et face-
ret filios fornicationis. Fornicariā inquit: non ex
locutione corpore meretricis: sed gentilem deum
ignorantes appellat: que dei creatoris sui amore
t̄ iij

contempto: simulacroꝝ se subiecerat desiderjs.
Dinc factū est: vt ira dei in populo israel ꝑ denū
 ciationem ꝑꝑbete sub tali typo processura dice
 retur. Domui autē inde misericordia lectione ꝑꝑ
 bete cōprehensa ab hoc ꝑꝑmissa est: qꝫ ezechias
 rex iuda filius achaz sublati idolis: que tam
 pater eius ꝑ ceteri reges cōsecrauerunt: templū
 dei purificasse monstrat: vt supra i gestis ezechie
 dictū est. ꝑꝑnunciavit autē osec iudeos in vltimo
 tpe ad xꝑm redituros. Tertiu quoꝝ diem dñice
 resurrectionis predixit. **H**ic autē: vt ait hierony
 mus: ꝑꝑnunciās dedit signū: veniet dñs in terra
 sicut quercus: q̄ est in sylo ꝫ non legit in scri
 ptura eius scđm editionem nostrā: forte qđ hie
 ronymus dixit signum: hic epiphanius dixit prodi
 giū: dicēs de osee: ꝫ dedit prodigiū dicēs. Veniet
 dñs in terrā sicut quercus in sylo: q̄ ex semetipsa
 in. xij. fuerat partita: et facte fuerat ex ea totū
 dem quercus. Hic postꝑ ꝑꝑphetiā suam adim
 plesset: sub ezechia rege placita quiete dormiunt
 quarto noñ. iulij. in terra sua sepultus: vt ex he
 breꝝ scriptura colligitur. Hec Hieronymus et
 Iosephus: ꝫ ex hystoria scholastica comestoris.

De sancto Aggeo ꝑꝑbeta. Cap. ij.

Aggeꝝ ꝑꝑbe

ta post captiuitatē populi iudeo
 rum in anno secundo darj persa
 rum regis ꝑꝑbetavit in hieru
 rusalem. Nam in anno primo Ly
 ri regis persarū: vt impleret ser
 mo dei ex ore hieremie ꝑꝑbe
 te: vt habetur eisdre primo in ꝑꝑ
 cipio. Iussu ipsius regis ꝑꝑs in
 iudeam reductus est. Lijꝫ a ꝑ

pulo israel ꝫ senioꝝibus templū dei edificari ce
 pisset: mortuo cyro rege persarū: ac regnante da
 rio: qui memorato successerat: vicine gentes odio
 iudeoꝝ iustauratōnē templi ꝫ ciuitatis impedi
 re ceperūt. Qua ratione ductus ꝑꝑs iudeoꝝ re
 stauratōnē ipsius templi: necdū concessam esse
 iuxta ꝑꝑmissionē credebant: ꝑꝑter quod in scđo
 āno regni darj memorati. Aggeus ꝑꝑbeta adeo
 missus ad zozobabel: qui erat de tribu iuda: q̄ ꝑ
 testatem regni susceꝑturus erat: ꝫ ad iesum sum
 mum sacerdotem filiū iosedech eos admonet: vt
 credant cōꝑleto annoꝝū numero tꝑs restaura
 tionis hierusalē aduenisse: addito ne incredulita
 tem ꝑꝑs velit imitari. **Q**ia autē que in textu ip
 sius ꝑꝑbetie continent: reuersionē populi: repa
 rationē templi: renouationē ciuitatis: obseruan
 tiam sacerdotale: ꝫ interitum regnoꝝū exteroꝝ si
 gnificant. ꝑꝑbetia autē vna cum aggeo zachari
 as ꝑꝑbeta: de quo dicit infra. viij. idns septem
 bis. Sed duobus mensibus ante zachariam hic
 aggeus vaticiniū suū texere erosus est. **Q**uieuit
 in iudea in pace. iij. noñ. iulij. ꝫ tumularus iacet
 iuxta sacerdotum monumēta in hierusalem. Hic
 ꝑꝑbeta vna cum ꝑꝑximo precedente ex nume
 ro. xij. illorū ꝑꝑbetarum sunt: qui minores ap
 pellantur: qui ꝫ in sanctorum patrū catalogo ec
 clesiastici. xliij. cap. describitur. Hec vnde supra.

De translatione scđi martini epi. Cap. lvi.

Translatio corꝝ

poꝝis scđi martini facta est āno
 xliij. leonis primi: vt ait figiber
 tus: anno videlicet. lxxij. ab obi
 tu ipsius sancti. **C**um em ꝑꝑ
 tuus turoneꝝ. eꝑs cerneret infi
 gnia miracula: q̄ ad sepulchꝝum
 sancti martini fiebant: ecclesiaꝝ
 magnam ꝫ spectosam eius no
 mini fabricauit: iuxta cellam: vi

delicet vbi viuens degere consueuerat. **E**t cōgre
 gato clero ac ꝑꝑlo vniuerso cū corpus scđi ad no
 uam ecclesiā transferre decreuisset. lxxij. post
 noctis vigilias ꝫ teimū celebratum mane sepul
 chꝝum nullatenus mouere potuerūt. **Q**uod cum
 sequenti die ꝫ tertio iterassent loculum similiter
 nullo ingenio leuare valuerūt. **L**ongꝫ iam quasi
 desperati opus dimittere cōꝑessent recordati
 sunt: ꝫ. iij. iulij. videlicet noñ. ipꝑus ordina
 tiōis beati martini anniuersaria dies erat. **E**t ꝫ
 forstan ipsa die dñs corpus a beati cōfessoris trās
 ferri disposuisset. **J**eiunio igit orationibusqꝫ ꝑꝑ
 missis ad tumultū accesserunt. **D**oxꝫ illi fenex
 venerandus apparuit: alias nūꝫ visus: qui eos
 ad opus iuuare cepit. **S**anctiꝫ martini eisdꝫ
 adesse dixit: vtqꝫ corpus transferre nō tardarent
 admonuit. **S**icqꝫ cum summa velocitate loculum
 leuauerūt ꝫ in loco vbi nunc collis posuerūt. **C**ō
 pletis quoꝝ die dñs corpus a beati cōfessoris require
 rent nūꝫ cōparuit. **D**ecidit quoꝫ: vt tūc eēt
 duo mendicātes ꝫ multā pecuniā ex questu acqui
 rentes: quoꝝ vnus cecus: ꝫ alter erat cōtractus:
 cecus cōtractū ferebat: ꝫ cōtractus ceco viā ostē
 debat. **A**udiētes autē ꝫ ad corpꝫ scđi martini mul
 ti fanabant infirmi: dum corpꝫ in translatione ꝑꝑ
 cessionaliter portaretur: timentes ne corpꝫ iuxta
 eorum habitatiōnē duceretur: sic ipsi forstan fa
 narentur. **I**nde recesserūt: nolentes sanitatē con
 sequi: ne periret miseria questus sui. **D**um ergo
 fugerent ꝑꝑ viam vnde corpus nequaꝫ ducens
 dum putabāt ex improuiso scđo corpꝫ obuiant.
Et qꝫ deus multa beneficia prestat etiā inuitis:
 ambo contra voluntatem ipꝑorum continuo cu
 rati sunt: licet de hoc plurimum tristarentur. **L**e
 bratur autē hec translatio ꝫ ipsius ordinatio ac
 prefate eius ecclesie dedicatio. iij. nonas iulij.

De sancto Aldarico eꝑo. Cap. lvi.

Aldaricus eꝑs

augusteꝝ. nobilis romanus ex
 stens infantulus in monasterio
 scđi galli educatus est. **E**t cum
 etate adoleuisset: ꝫ habitū mo
 nasticū assumere vellet: a qua
 dam scđā inclusa prohibitus est:
 que eisdem asseruit sibi fuisse a
 dño reuelatum adhuc ipsum su
 turum eꝑm. **C**ommandatus est
 igitur adalperoni augusteꝝ. episcopo a quo est
 ad sacerdotij ordinē promotus. **D**einde romā ve
 niens a martino papa benigne susceptus ē. **Q**ui
 eidem pontifici eꝑm suum mortuū nunciauit sibi

diuinitus reuelatum. Cumq; ipsum papa Marti-
nus uellet in episcopū ordinare: et augustē. ubi
in pastore perficere: yldaricusq; recusaret: sum-
mus pontifex eidem prenunciatur: q̄ periculoso
adhuc tempore episcopatum ipsum non posset
euadere. Quod et factum est: Nam episcopo augu-
stē. ad episcopatuū hiltinē. translatō yldaricus
ei a populo succedere cōpulsus est. Qui cū setō
contra episcopō cōstantē gregē dominicū ver-
bo et exemplo operis bene paut. Super hunc
sanctū die cene dñi crisma facientem: et die pa-
sche misarū sollemnia celebrantē uisa est dextera
dei que sibi benedicebat. Quādā die sc̄a ap̄bra
sibi apparuit: et uise sequere admonuit: ipsumq;
vsq; in techfeldū perduxit: ubi per uisionē sanctū
petrū apostolū cū quodā alio sancto uidit, qui ar-
nulp̄hū ducē turingorū. p̄ suis criminibus dāna-
bant. Et notato tpe repertū est eodē die et hora
arnulp̄hū et seculo migrauisse. Ipe uir sanctus pa-
cem inter orbonē ducem: et lodolp̄hū eius filiū
tractauit. Iussus diuinitus in natiuitate sancti
Johannis baptiste bis in die celebrant. Hissam
aurore uidelicet et maiorē: quāz primā ex cōscien-
tia bis celebrādū omittit. p̄posuerat. Et. xi. post
modū die in pace quieuit: uidelicet. iij. non. iulij.
Sepultusq; est a volfgango ep̄o ratiponen. in
ecclesia sancte ap̄bre.

Anselmus ep̄i

scopus ex cōsino lombardie et
burgundie or̄ puerilib; annis
litteris a parentibus traditus
breui spacio multa sapiētia pol-
lens ante annū. xv. de salute ani-
me cogitare cepit: et cogitatus
ad effectum perduxit. Egressus
ergo patriam: dum ex transen-
su montis nimium fatigatus: es-

set: nec quicq; ad edendū haberet: minister eius
ex insperato panē candidissimū diuinitus in sac-
culo reppit: ex quo uterq; ad facietatē comedit.
Exactis autē tribus annis partim in francia par-
tim in burgūdia in normantia deuenit: et sub magi-
stero lāfranc prioris becoensis dictoris illustris
se cōtulit: ac deinde in eodē monasterio habitum
religiosum assumpsit. Lāfranco autē in abbatē mo-
nasterij cudonē. assumptō: ut supra i eius hysto-
ria dictū est. v. non. iulij. Anselm; et in pfato prio-
ratu successit: sc̄itateg; et sapiētia ad modū clare
scere cepit: plurima nāq; diuina opuscula et solē-
nia cōpilauit. Et in nocte quadā supra i miraf. quomo-
do. p̄phete p̄ spiritū multa futura pdixerāt: et ora-
ret: ut hoc sibi de aperiret: per parietes et muros
interpositos uidit fratres ad maturinū erurgens-
tes: et eorū officia exquentes. Et intellexit q̄ si-
militer deus potuerat sanctis p̄phetis abscondi-
ta reuelasse. Quidm quadā uice frater senior in ex-
tremis laboraret: et se a duob; lupis uorari uoci-
bus horribilibus inclamaret. Anselmus p̄ fratre
orauit: et postmodū ad ipsos intrauit: q̄ mor̄ lupos
effugatos asseruit: flāma ex ore sc̄ti in modū lan-
cee. p̄cedēte: quā frater ille se uidere p̄bituit. Ab-
solutusq; ab anselmo hora. ix. ut sanct; pdixerat:
expirauit. Alias etiā dū oratione p̄sisteret uisus
est ab alio fratre luce maxima circumfusus. Post
modū autē ad archiepiscopatuū cāsturiē. ecclie
elect; est: q̄ dei p̄p̄o exēplis honestissimis: et do-
ctrinis clarissimis pfuit. Ipe em̄ festū c̄ceptionis
almē dei genitricis sibi a dño reuelatū miraculo
se colendū didicit: ipe et p̄mus celebrant: cele-
brādū in eius ecclia cōstituit: ut super; dictū est
in cōceptione sancte marie. vi. idus decēbris. Et
autē quodam tempore in uilla quadam cum sochs
hospitatus esset: et hospes nihil aliud preter pa-
nem et caseum eis apponendum haberet: inbete
ep̄o: quāuis dudum recusasset: hospes ad flumen
accessit: et misso r̄hete trutā maximā cōtinuo ce-
pit: ex qua oēs plene resecti sunt. Et alio etiā tpe
alteri eius hospiti conuerēt: q̄ pisces ei appo-
nendos non haberet: ipse p̄dixit: q̄ confortare
tur: quia post moxlam sibi magnus sturio mit-
teretur. Quod et post horam inodicam factum
est. Sicq; clarus uirtutibus quieuit in pace. iij.
nonas iulij. Sepultusq; iacet in sua ecclesia can-
tuarienti. Hic composuit librum prosligion id
est alloquium de deo. Item monologion: id est
soliloquium de sancta trinitate. Item de uerita-
te librum unum. De concordia liberi arbitrij et p̄e-
scientie diuine: atq; p̄destinationis et ḡe lib̄ū
vñ. Cur deus homo lib̄ū unum. De sacramēto
t iij.

Jocūdianus

tyre. Cap. liij.
mar-
tyr ap̄bricā martyriū passus ē.
Qui p̄ confessione fidei christia-
ne i mare merfus cū palme tritū
p̄bo coronā a dño percipere me-
ruit gloriosam. iij. nonas iulij.
vt habetur in martylogio Hiero-
nymi et Adonis.

De sancta zoē uxore Nicostrati mar-
tyre. Cap. liij.

zoē martyr

uxor ni-
costrati
p̄miserinij diocletiani impera-
toris rome martyriū passa est.
Que cum graui infirmitate lo-
quendi facultate per sex annos
caruisset: beatus Sebastianus
martyr ipsam curauit: sibiq; lo-
quelam restituit: nec non ipsam
zoem cū viro Nicostrato et alijs
pluribus ad christi fidem per-

duxit: quos sanctus Policarpus presbyter bap-
tizaui: ut supra actum est in passione Sebastiani
decimotertio kalendas februarij. Cum autem se-
bastianus et alij plures martyrium passi fuissent:
et ipsa ad confessionem sancti Petri apostoli ora-
ret: a persecutoribus artata et in custodia duris-
sima trusa est. Deinde a collo et a capillis in ar-
boe quadam suspensa adhibito subter horribi-
li fumo in confessione domini emisit spiritum ter-
tio nonas iulij.

De sancto Anselmo ep̄isco-
po. Capitulum. liij.

altaris librum vnum. De casu diaboli libri vñ. De pctõ originali libri vñ. De incarnatione verbi libri vnum. De azima libri vñ. Meditationũ vel orationũ libri vñ. Parabolaz siue puerbiorum libri vnum. De gramatica libri vñ. Super canticis canticorum librum vnum. Epistolarum ad diuersos librum vnum. De conceptu virginali ⁊ originali peccato librum vnum. Claruit tempore Henrici imperatoris tertij.

De sancto Anselmo confessore. Cap. lviij.

Anselmus confessor: Londonic civitatis anglicie magister opinatissimus: et sapientia celebris ac famosus: vite religione conspicuus tpe Henrici quinti imperatoris admodũ effulsit. Qui inter alia opuscula preclara super psalterio glosas marginales ⁊ interlineares composuit: qui ⁊ Londonen. sepul-

tus miracula ostendit.

De sancto Hugone abbate cluniacẽ. Cap. lvij.

Hugo abbas cluniacẽ: augustudunẽ. cuius nobilitas: patre dalmatio consulari: bellicis rebus intento natus est. Cũ adhuc esset in vtero matris: presbyter qdã missam tam pilla q̃ p fetu celebraret: vidit in calice imaginẽ pueri resplendentis hugonis videlicet nondũ nati. Dic a puerilibus

annis relicto scõlo sub abbate odilone monachus cluniacẽ. factus est: deinde ad prioratũ promotus: inde Odiloni defuncto in abbacie regimine successit. In maxima illũ habuit reuerẽtia Henricus imperator: scõs: cuius filiũ Henricũ tertium Hugo de sacro fonte leuauit: ⁊ in colonia agripina cũ eo pascha celebravit. Redies quoq; cluniacẽ stephanũ papã. ix. florẽtie lagũente visita- uit. In cuius pntia: vt idẽ põtifex perhibuit: demones ab eo abscedebãt: in absentia ad eũ redibãt. In cui? etiã sinu idẽ papa spm̃ emisit. Dic abbas pccõto gñali in remis ciuitate sub leone. ix. celebrato iterfuit: i. quo mirabiliter ptra simonia cos inuertit. Cũ sanctius rex hispanie bildefontis captiuatũ teneret: ⁊ p ipso factis hugo orasset: factis petrus captiuo apparuit: ⁊ ipsum hugonis precibus ocys liberãdũ pmisit: deinde ipse ap̃s sancio reuelat: ⁊ nisi fratre dimittat mortẽ ei subi taneã cõminat: sicq; statim bildefontius liberat. Spm̃ etiã pphetico claruit: qd̃ in plurimis que predixerat: cõtingentibus apparuit. In quadã vigilia natiuitatis dñi vidit in ecclesia virginẽ filiũ paruulũ in vlnis gestãtẽ: ⁊ de festo natalis filij exultãtẽ: ac inimico humani gñis insultantẽ. Ad hãc vocem diabolus de humo erupit: ⁊ verba dñe exprobauit: quem gloriosa virgo: vt ei visum est tam de cenobio q̃ de ecclesia effugauit: vt supra actum est in legenda natiuitatis domini. viij. kal. Ianuarij. Tandem sanctitate plenus migrauit ad

xpm̃. iij. noũ. iulij. In cuius transitu quidã frater apud nẽgetũ vidit matrẽ xpi cũ monachorũ cho- ro lucidissime sagittarios quosdã effugãtes. In- ter quos erãt martinus episcopus ⁊ benedictus abbas hugonis am̃ in nube lucidissima collocãtes. Eadẽ quoq; nocte qua migravit a seculo: abbas quidẽ vidit duos lectos ornatissimos manibus angeloz ad astra deferri: in quibus collo- cãdos audiuit anselmũ cantuarien. ⁊ hugonẽ cli- niacẽ. qui ambo eadẽ ipã die debiti exoluerant carnis. Et vt viderat sic eos ambos transiisse to- g nouit. Sepultus est in abbacia cluniacẽ.

De sancto Hugone confessore. Cap. lix.

Hugo de sancto victo- re p̃ficiẽs canonicus p̃fessor sanctus in scri- pturis diuinis eruditus religio- ne ⁊ scientia clarus: in liberali- bus nullũ suo tẽpore secundum habẽs: tpe henrici quinti impe- ratoris floruit. Qui in ecclesia dei opuscula plurimã ⁊ proficua cõ- didit: videlicet librum de sacra- mentis. Hierarchiam beati Dio- nyssij explanauit. Super ecclesiãstem homel. xv. fecit. Super lamentationes hieremie libru; vñ. Librum didascalion cõposuit. Sup angelicã hierarchiã dionyssij libri vñ. De arca siue claustro anime libri vñ. De virtute orandi libri vñ. De institutione nouitiorũ libri vñ. De arca noe li- bri. v. De aĩa xpi librum vñ. De perpetua virgi- nitate beate Marie libri vñ. Super verbo. To- tapulchra es. li. vñ. Notulas sup quibusdã ver- bus psalmoz. Soliloquiorũ boũ cũ anima ⁊ alia plura. De claustralibus libri vñ. Quieuit in pa- ce corãdo tertio imperante anno dñi. D. cxxvj.

De sancto Esais propheta. Cap. lx.

Esais prophe- ta nobili genere ortu in hierusa- lem patre amos: non illo quidez qui ex duodecim minoribus pro- phetis tertius est: sed altero no- bile hierosolymita progenitus fuisse probat. Dic eni de hierusa- lem: ille de tbeuca oriundus ex- titit. Dic genere nõ infimus: ille pastor ouium ⁊ rusticanus fuit.

Du? em̃ scitãti diuina scriptura testimonij in lo- cis plurib? p̃hibet: ipm̃ oes doctores ⁊ ioseph? iudeoz bystoriographus: necnõ ei? vite exitũ: quẽ martyrio p̃egit in scõrũ patrũ catalogo cõputan- dũ exp̃ressius docet. Cẽpit aut̃ esais p̃pheta re sub oĩa rege iuda ⁊ hieroboã rege isrl. Cuius p̃pheta p̃tendit per tẽpora triũ regũ subsequẽtiũ: videlz ioathan: achaz: ⁊ ezechie regũ iuda: vt ipsemet in exordio suo testat. Et sub manasse re- ge p̃phetãdũ: ⁊ viuẽdi finẽ fecit circa p̃ncipiũ re- gni. Dic aut̃: vt ait hieronym? in sermone suo: di- fertus est: q̃ppe vt vir nobilis ⁊ vrbane, elegantie nec habens q̃c̃q; in eloquio rusticitatis admixtũ: vnde accidit vt p̃re ceteris florem sermonis eius translatio nõ potuerit cõseruare. Qui etiam non

tam propheta dicendus est q̄ euāgelista. Ita em̄
vniuersa xpi ecclesieq; mysteria ad liquiduz pro-
secutus est: vt nō eum quis putet de futuro vati-
cinaris: sed de preteritis bystoria texere. Prophe-
tauit autē esaias in hierusalē et in iudea: necnon
decem tribubus in captiuitatē ductis: ac de vtroq;
regno nunc cōmixtim nūc separatim texit oracu-
lum. Et licet interdū ad presentem respiciat by-
storia: ⁊ post babylonie captiuitatē reditū populi
significet: in iudea tamē oīs ei cura de vocatione
gentiū: ⁊ de aduentu xpi est. ¶ Dicit sanctus pphe-
ta ezechia regem iuda: diuino respōso ad se facto
confortauit ne timeret a facie sennacherib regis
assyriozū cū hierusalem obsedisset: pmittens regi
⁊ in hostibus plagam: ⁊ in populo dei salutē affu-
turaz. Quod ⁊ factū est: angelo dñi in castris assy-
riozū centū ⁊ octuaginta quinq; milia percutiente:
⁊ sennacherib effugante: vt supra dictū est in ge-
stis ezechie regis. ¶ Huius etiā orationibus dñs
placatus sup lachrymis eiusdem regis: cū illuz oc-
cidere primitus decreuisset adiecit vite ipsius an-
nos quindecim: in cuius signū solem p̄ decem ho-
ras in egyptica retrogradari fecit: vt supra in ea-
dem bystoria dictum est. ¶ Huius etiam prophe-
te tēporibus erat piscina extra vrbē quādo exerci-
tus sennacherib regis babylonis obsedit hierusa-
lem. Sed precibus suis impetratū esaias a dño:
q̄ siccabatur quando hostes ad eā descendebāt: ⁊
cū ciues egredereut descendentes ad ipsum fontē:
erant ibi aque sicut prius. Et fm̄ q̄ dicit epypha-
nius ad preces esaię copiosius solito egressę sunt
aqueq; fonte syloe. Hoc em̄ stagnū vocat in euan-
gelio natatoria syloe. ¶ Quotuo autē ezechia tu-
z filius eius manasses regnare cepisset: et idola ac
aras simulacrozū que pater suus destruxerat re-
nouasset: populū in vīs gentium errare fecisset:
eū quoq; prophe: missi a dño redarguerēt: nemi-
ni eozū parcebat: sed plateas hierusalem prophe-
tarum sanguine purpurabat: inter alia vō scelera
sua esaiam pphetam auum suum maternū fm̄ he-
breos: yel fm̄ alios affinem: eiectum extra hieru-
salem circa dictā piscinā syloe: serra lignea p̄ me-
diū secari fecit. Qui dum: in principio sectionis an-
gustaret: petiit sibi dari aquā: vt biberet. Et cum
nollent ei dare dñs de sublimi immisit aquam in
os eius: ⁊ continuo expirauit: nec inde carnifices
destiterūt a sectione. ¶ Ob hanc em̄ aque missionez
confirmatū est nomen syloe: quod interpretat̄ mis-
sus. Nec sepelierit eū in sepulchro pphetarū: sed
sub quercu rogel iuxta transitum aquarū memo-
rate piscine quem fecerat ezechias: vnde in iugem
memoria sancti pphete ad huc aque in piscina sy-
loe nō iugiter: sed in certis horis ebulliunt. Et q̄
oratione sancti viri aque ille a domino diuinitus
date fuerat: populus prophetam gloriose sepe
liuit in loco predicto pridie nonas iulij. etiam vt
orationibus eius post mortem ipius indefinēter
huius aque beneficio potirentur. Dec. iosephus
et hieronymus: et ex bystoria scholastica atq; ex
chronica guilelmi.

De sancto Tranquillino mar-
tyre. Cap. lxi.

Trāquillin⁹ mar
tyr tēpore diocletiani rome pas-
sus est. Dicit fuit pater sanctorū
martyrum marci et marcelliani:
quos ex martia vxore genuit: qui
ad predicationē beati sebastiani
martyris cū coniuge sua ad xpm̄
cōuerſus: vt supra dictum est in
passione eius. xij. kalen. februarj: ⁊ a sancto po-
licarpo presbytero vna secū sacri fontis vnda p̄su-
sus est. Et cum graui morbo ipse tranquillinus la-
boraret: mor vt baptizatus est sanitate percepit.
Postq̄ marcus ⁊ marcellian⁹ eius filij passi sunt:
vt supra in eorum passione actum est. xij. kalen.
iulij. et martia mater illorū post dies modicos in
pace migravit ad christum. Post hec autem cum
audisset tranquillinus q̄ 30e vxor nicostrati pro-
christi nomine passa esset: vt dictum est supra de
ea. iij. nonas iulij. et ipse in medium prozūpens cō-
queri cepit q̄ femine viros ad palmam precede-
rent: et se christianum libere in fori medio procla-
maret: a paganis furentibus lapidatus: martyriū
cōsumavit pridie nouas iulij.

De sancto Soar confessore. Cap. lxi.

Soar monach⁹
⁊ confessor sc̄tus anno. xvij. mai-
ritij impatoris veniens ex aquitania
clariuit in gallia: vt ait Si-
gibert⁹: cuius sanctitatis fama
sigibertus rex francoz audiens
ipsum p̄ nūcios requisit: quez
ad petitionē ppli treuerē. ep̄m
constituere voluit: ille autē satis
recusauit. Tandem diēū trigin-
ta inducias postulauit: vt ad cellam suam perge-
ret: et monasterij facta disponeret. Quo dūz per-
uenisset: orauit ad dominū: vt se ab huiusmodi tu-
go liberaret: qui mor febre percussus per sex an-
nos continuos graui languore decumbens redire
nō valuit: et sic in senectute bona ibidem in pace
quieuit pridie non. iulij. cuius corpus ibidez tumu-
latum mirabilibus efulget.

De sancto Nicostrato martyre. Cap. lxiij.

Nicostrat⁹ mar
tyr marit⁹ sancte 30es primiscr-
nius impatoris diocletiani fuit:
cuius vxor ē sanctus sebastianus
que pre grauedine longē infirmi-
tatis dudū loquelam amiserat: li-
berauit: ipsum virū eius ac con-
iugem cum alijs multis ad xpm̄
conuertit: quos sanctus policar-
pus presbyter baptizauit: vñ o-
ctū est supra in passione sebastiani. xij. kalen. fe-
bruarj. Postq̄ autem 30e vxor eiusdem nicostrati
martyriuz passa est: vt supra in eius passione actū
est. iij. nonas iulij. Et ipse nicostratus tentus atq;
fabiano vrbis prefecto presentatus cū in xpi no-
minis confessione constans persisteret: ab eodes
prefecto est decollatus nonas Julij.

**De sanctis Nicostrato & socis mar-
tyribus. Cap. lxxij.**

Nicostrat' clau-

dius: castorius: victorinus: sym-
phozianus: feuerus: feuerianus:
simplicius: & carpophozus: mar-
tyres rome passi sunt sub dio-
ciano imperatore iudice fabia-
no. Quos idem fabianus p dies
x. detentis minis & bladitijs agēs
vt sacrificaret: cum in nullo eos

posset penitus commouere: iussit eos tertio torque-
ri: ac demū mari precipite dari. Qui passi sunt no-
nas iulij: vt dicit Aldo.

**De sancto Panteno presbytero et
confessore. Cap. lxxv.**

Panten' pres-

byter stoice philosophie, p fessor
marci euangeliste apud alexan-
driam discipulus fuit: & vetusto
de more ibidē ecclesiastice s. ho-
le presuit clarissimi probatissi-
miq; doctoris fungens officio:
tante nanq; scientie nō solum in
diuinariū scripturarū eruditio-
ne: verum in seculari litteratura fuit: tantoz stu-
dio & amore verbi dei predicandi claruit: vt in in-
driam requisitus p legatos ipsius gentis a demo-
trio alexandrino episcopo mittere hvi verbū dei
feruētē & feliciter predicauit oibus gentib': que
in orientis vltimis finibus recondunt. Et demum
ad indiam inferioz rediuit: reperitq; bartholo-
meū apostolū aduentū dñi & fidei semina p̄mum
ibi s̄m matth. euangeliiū seminasse: qđ quidē inde
hebreis scriptū litteris regrediens alexandriā se-
cū tulit: vbi & ipsum in greciā trāstulit. Multa viri
huius doctrine ecclesiastice extare dicunt apud
alexandrinōs monumenta: sed vine vocis oraculo
plus ecclesie cōtulit: Docuitq; sub fevero princi-
pe & antonio cognomēto caracalla impatore. Et
apud alexandriā quietuit in pace nō. iulij.

**De sanctis Cyliano epo: Colonato et
Romano martyribus. Cap. lxxvj.**

Cylian' episco-

pus: Colonatus presbyter: & ro-
manus diacon' martyres apud
viresburch oppidum germanie
passi sunt. Die em̄ sanctus gene-
re scotus nobilib' parētib' or̄?
a pueritia sacris litter' eruditus
adhuc iuuenis oibus p xpo re-
lictis monachus factus est: fan-
ctitateq; & vite conuersione cō-

spicius claruit: & ad presbyterat' ordinē in mona-
sterio ascendit. Nunq; concursum seculariū ad se
ex fame optidē cōfluentiū fugeret: inde discessit:
& p̄mo quidam britanniā: deinde galliā: ac post
germaniā venit. Et ad oppidū viresburch: qđ lati-
ne dicit viridoz castellū diuertit: vbi populus ad
huc gētiliū credulitate tenebat. Quom̄ errorī san-

ctus cōpaties romā accessit: & a summo pontifice
se gētis illi' efm cōsecrari obtinuit: atq; auctorita-
te pape ad idē oppidū ad predicā dñi rediit: adiun-
ctis sibi colonato pbfo & romano diacono. Ipe vō
comites suos q̄ secū ex scotia egressi fuerāt. Colū-
banū: vicz in italia: gallū vō in alemania dimisit: &
ad viresburch castrū accessit: vbi predicationi instā-
do ducem ciuitatis goibbertū nolē & omnē pplm
ad fidē conuertit: & cū datis sibi socis baptizauit.
Cū autē ducē de xpi cultu diligētius instruxisset:
de illicito matrimonio ipsum corripuit: eo qđ ipse
gerlanā contingē fratris vxorē duxerat: qđ s̄m fi-
dei xpiane doctrinā: pphanū erat. Sed cū ducē ad
bellū procedere oporteret: promisit sancto epo: qđ
gerlanam dimitteret. postq; in pace redisset. Post
cui' discessum mulier hōc cōperito ad sanctos dei
noctū in ecclesia orantes iugulandos carnifices
duos misit: cylianus vō a deo p visionē de marty-
rio premonitus socios ad patientiā hortabat. Sic
qz oēs ipsi pariter gladio tēporalē vitā terminan-
tes eternā adepti sunt. Quoz corpora vestes & li-
bros satellites de mādato mulieris humi cōdide-
runt: vt eos de finibus illis discessisse credibiliter
pretēdi posset. Quēdā autē burgūda eoz discipu-
la sanguinē eoz terre infusus collegit: & sibi p reli-
quijs cōseruauit. Gerlana autē de factū p̄deref:
iussit in ipso eoz septura loco aialia stabulari. S; tñ
tumul' vbi scōz corpa q̄seebāt ab eoz imūdi-
cia illibat' seruat' est. Rediēs autē dur de scōis q̄si-
uit: gerlana eos occulte ide abisse simlauit. Stra-
tiq; yn' carnificū q̄ eos pemerēt a diabolo arrept'
seipm p̄p̄is dētib' lacerauit. Alter vō in furorē
vsus semetipm gladio p vētrē trāsfixit. Gerlana
vō imūdo spū verata: clamāte demone p os scele-
ris neq; tū p̄palauit. Dur quoq; a suis iterfēt' & fi-
lius ipsi' de p̄cipatu eiect' ē. Ipe pcedēte ata-
log' p̄b' in ipso septura loco scholas regebat. Die
vō quadā pueri repēte diuinitus aspirati: cylianū
eis nūq; auditū clamare ceperūt locū dignū ostē-
derūt. P̄b' vō mysteriū ignorās illos vt tacerēt ver-
bis verberib' corripuit: isaq; nocte lumē oculoz
amisit. Sed p visuz a quodā ei d̄ qđ nisi credat di-
ctis pueroz nūq; illuminari merebit. Cū autē de hoc
sancto & socis ab antiquis diligētē inquisisset: &
fuerint didicisset: ad eoz tumulū orauit: & lumē p-
ditū recupauit. Effosq; loco corpora martyz cy-
liani colonati & romani repta leuauit: & honorabi-
liter collocauit: qđ in oppido ipso viresburch. i. her-
bipolis q̄scūt clarētia signis. Qui passi sunt an-
no. v. Cōstantini imperatoris. viij. idus Julij.

**De sancto Norberto archiepo ordinis
premonstratē. Cap. lxxvij.**

Norbert' archi-

episcopus fūdato: loci & ordinis
premonstratē. anno domini. M.
cix. de lothoringie partibus orū-
dus claruit. Qui relictis seculi dī-
uitijs quibus affluebat presbyter
ordinatus est. Et cū quibusdam
dei famulis qui vitā arctioz du-
cere cupiebant ad gelafium pa-
pam secūdum: tunc apud sanctū

egidium in gallia synodum celebrantem accessit. De quo et predicandiverbi licentia impetrauit. Ac deinde auctoritate pape calixti secūdi gelasij successoris de nouo ordine inchoando fm augustini regulam obtinuit. Et sub epō lugdunens. noie bartholomeo in loco p̄mōstrati cum socijs predictis monasteriū et ordinem fundauit. Multis quoq; miraculis claruit. Apud nigellam demonē: qui puellā obfederat: p̄mo quidē virtute c̄p̄ssit: vt latine et teutonice et gallice loqueret cōp̄ulit: deinde ab ea eiecit: venientiq; coloniam pro reliquijs sanctorū acquirendis vna de numero. xj. milium virginum se ei reuelauit: locum vbi corpus suum iacebat ostendit. Qd mane reperit ipse secum p̄mōstratiū tulit. Die sequenti apud sanctū geronem orans vidit ipsum sanctū: locum ipsi vbi corpus ipsius hūiū iacuerat oibus incognitū de monstrante: qd mane ibidē reperit: atq; inde leuatum est. Eius quoq; corporis partē nobertus quasi pro mercede suscepit: et ad monasteriū suū deportauit. Post obitū vero calixti. ij. ab honore secūdo successore sommo pontifice cōfirmationē ordinis accepit. Et tūc se futurū episcopū parthenopolis diuinitus agnouit. Rediens autem ad locum suū in hermipoli oppido: in die pasche missa celebrata mulieri cuidam cece visum restituit. De inde factus est ep̄s parthenopolis ciuitatis successorē ipsi hugone in abbatiā ordinato. Qui potens opere et sermone annis. viij. ep̄atu fideliter administrato: quieuit in xpo. Sepultus in ecclesia dei genitricis ipsius vrbis. viij. idus iulij.

De sanctis aquila et priscilla eius vxore discipulis. Capitulum. lxxviii.

Aquila et priscilla
la eius vxore discipuli apostolorū xpi fuerūt: de quibus in actibus apostolorū cap. xvij. scribitur: de quibus etiam paulus apostolus ad romanos cap. vlti. mentionē facit. Qui in sanctorum ministerio quotidie fideliter laborantes apud asiam minorē pleni bonis operibus in dño quieuerūt. viij. idus iulij: vt dicit Ado.

De sancto paulo martyre. Cap. lxxix.

Paulus martyr
constantinopoli nobilis oriūdu: passus est ibidē tēpore constantini imperatoris heretici. Qui cū esset dux militie imperialis et vere miles xpi catholicis imperatorum de cōbustione sanctorum imaginū q̄ per ipsum in ecclesia apud blaquernas fiebat: cōstanter redarguebat: et reuerendas

imagines xpi et sanctorū venerādas efficaciter cōprobabat. Ob hoc ab imperatore detētus et primo in carcerē missus durisq; cōpeditibus vincitus est. Inde iussu cōstantini: post aliquot dies educitur: et dum pro catholica veritate ageret: natus ei preciditur. Iterūq; custodie mācipatur. Dehinc post

dies. viij. iterum p̄ductus pice et sulphure liquatis capite perfusus: cum in tormētis gratias deo ageret: oculi ipsi eruti sunt. Nouissime pedibus ligatis per medium forum trahitur: et mēbris omnibus corporis dissipatur: sicq; satis collisus excusso cerebro spiritum exhalauit. viij. idus iulij. Cuius corpus ad partes asparis tractum: ibiq; dimissum ab hereticis: vt a canibus voraretur: a catholicis viris ibidem sepultum est. Imperator autem constantinus pro tanto scelere et alijs commissis vltione diuina vermibus scaturiens vitam miserandam finiuit. Cui michael filius eius vir per omnia catholicis ei successit. Post annos vero. cxxij. christiani et religiosi viri diuina reuelatione corpus sanctum inde sublatum ad monasterium charmonā transfulerunt: miris refragrans odoribus et miraculis cōfusans. Quod postmodum a venetis inde leuatum et venetias delatum in monasterio sancti Georgij maioris quiescere dicitur ab incolis eiusdem ciuitatis.

De sancto procopio martyre. Capitulum. lxx.

Procopius martyr
tyr in palestina passus est: qui a scythopoli ductus cesares ad p̄mam eius confessiones: et responsonis eius confidentias a iudice fabiano capite cesus ē. viij. idus iulij: vt ait Hieronymus: et colligitur in martylogio Adonis.

De sancto Cyillo episcopo et martyre. Cap. lxxj.

Cyillus episcopus
et martyr rome passus est: q̄ flammis iniectus illesus euasit: ac stupore tanti miraculi a iudice dimissus est. Qui etiā postmodum: cum xpm instanter et alacriter fidearet: et plurimos ad dñm conuertisset: iudex penitendā ductus ipsum capite cedi fecit septimo idus iulij.

De sancto Cyillo martyre. Cap. lxxij.

Cyillus diaconus
et martyr in heliopoli ciuitate: que est circa montes libanum imperante constantino passus est. Hic em̄ cum multa idola contriuisset: ignibus cōbussisset: pagani ipsum tenuerūt: quem non solum peremerunt gladijsq; et lanceis effoderūt: sed etiā nimia pietate eius ventrem excecās intestina eduxerunt: et ex iecore ipsius comederūt. Verum quicunq; huius immanitatis participes extiterunt: vltionē cōdignā cōsecuti sunt. Nam aliqui subito dētes oēs amiserūt. Aliquoꝝ lingue putredine cōsumptę sunt. Aliq̄bus oculi de capite ceciderūt. Dec castiodorus. vj. libro hyfiorie tripartite.

De sancta Anatholia virgine et Andace martyribus. Capitulum. lxxiij.

Anatholia virgo

go & audax martyres in ciuitate tyro italie passi sunt tēpore decij cesaris sub faustiniāno p̄sede. Postq̄ enim anatholia virgo v̄t corā iam virgines ad pudicitie obseruantia conuertisset: vt supra dictum est in: passione victorine r. kalendas ianuarij. & in piceno oppido multos infirmos curasset: & demoniacos liberasset: in p̄sata tyro ciuitate a faustiniāno p̄sede detinetur: & diuersis plagarum ac tormentoꝝ generibus cruciatur: dein de cum serpente horribili in carcere per noctem includitur: s; ab eo minime leditur. Mane quoq; ap̄erto carcere serpens audacem veneficū: qui ipsū ad virginē immiserat: aggreditur: sed eius moribus iussu anatholice liberatur: & serpens illico effugatur. Sicq; audax ad fidem conuertitur: et ipse quoq; in custodia durissima vinculatur. Virgo autem christi cum in oratione persisteret: iussu p̄sidis gladio per latera tranſuerberatur. cuius corp⁹ a xp̄ianis in tyro oppido sepelitur. Audax vero de carcere educitur: & xp̄m p̄fessus capitali snia coronatur. Et q̄ de orietē fuerat: corp⁹ eius ab vxore & filijs eo trāstatū ē: q̄ passi sunt. vj. id⁹ iulij.

De sancto Bithyio ep̄o. Cap. lxxiij.

Bithy⁹ ep̄iscopus

pus in ciuitate martula claruit: qui dum xp̄m dñm predicaret: a iudice martiano cōprehensus est: cui iussu p̄sesos eius lapide diu contundit: deinde in equuleo ipsū leuari & crudeliter torqueri. Et cum in dei cōfessionē perduraret: in carcerē trusus est. Nocte vero facto per maximo terremoto ciuitas tota cōcutit: & r̄uete pariete martianus opprimitur. Bithyus autē ab angelo & a beato petro apostolo visitatus: de carcere eductus est. Qui deinde multo tēpore xp̄i euangelii circū quaq; predicans: magnasq; populozū multitudines oipotēti deo lucrificātes. vj. idus iulij hēuit in pace. Cuius aiām asatēs viderūt in spēcte columbe niuee celos agilliter aduolantem.

De sanctis zenone & alijs martyribus. Capitulum lxxv.

zenon et alij decem

milia ducenti & tres martyres xp̄i rome ad guttam iugiter manentem martyriū passi sunt. Qui per diuersa supplicia trucidati xp̄m dñm in suis corporib⁹ glorificātes coronas triūppi celestes obtinere de manu dñi meruerūt. vj. id⁹ iulij: vt dicit Ado.

De sac̄o zenone abb. Ca. lxxvj.

zenon abbas

in heremo thebaidis claruit: de quo

scribitur: q̄ de cella egressus dum per heremū oberraret: iam triduo fatigat⁹ fameq; defectus quasi mortuus cecidit: cui repēte puer speciosus affuit: panemq; et ac vinum p̄sentauit: ille autē factasma dubitans orationem p̄misit: & sic securus manducauit. Eodemq; instante puero: & vt sequetur ad monente: eidem ducatum vic p̄beuit: et ad cellam vsq; reduxit. Quo cum sanctus intrās orasset: ille disparuit: & abbas ipsum angelum dei fuisse cognouit. Nec in vitis patrum.

De sanctis septem fratribus martiribus. Capitulum lxxvij.

Septem fratres

filij sancte felicitatis martyris rome sub antonino p̄ncipe passi sunt. Quozū nom̄a hec sunt. Ianuarius: Felix: Philippus: siluanus: alexander: vitalis: & martialis: horum mater in viduitate manens suam dño vouerat castitatem. Quos omnes fratres simul

cum matre ad suggestionē pontificum idolorum antoninus imperator detentos publico v̄bis p̄fecto tradidit ad deorum sacrificia compellēdos. Qui primo quidem matri suadebat: vt sui et filiorum suozum misereri deberet. Cum autem felicitas: nec blanditijs allicti: nec terrorib⁹ frangi posset: quin potius filios hortaretur: vt in christi cōfessione constantes persisterent. Iussit eam p̄fectus alapis cedi: deinde in carcere recipi: vbi multo tempore macerata est. Post hec cum publicus omnes septem fratres singillatim vocatos hortaretur: vt dñs immolarēt: illiq; omnino eius monitiones contemnerent. Iussit illos successiue flagellis cedi: deinde in custodia recipi. Et cum hec omnia imperatori suggestionē misit antonin⁹ illos per varios iudices: vt varijs supplicijs punirentur. Et quibus primus iu dex ianuarium tam diu plumbatis cedi fecit: q̄ diu ab eo spiritum excussit. Alter vero felicē & philippū fustibus mactauit. Alter siluanū precipitio interemit. Alter alexandrum: vitalē & martialē capitalē subire sententiam mandauit. Qui passi sunt. vj. idus iulij. Mater v̄o felicitas post mēses. iij. passa est: vt in eius passiōe dicef. ix. kal. decēbris circa annos dñi. cr. Quozū corpora rome a fidelibus tumulata sunt.

De sanctis Rufina & Secunda virgibus & martyribus. Capitulum lxxvij.

Rufina & secunda

da sorores virgines rome martyrium passe sunt sub persecutione valeriani & galieni imperatorum. De nobiles ciues romane: patre asterio: matre aurelia claris orze natalib⁹ ab infantia christiane armātario & verino gentilibus i sp̄osas tradite sunt. Quas cum sponsi earū xp̄ianas cognouissent: satagebāt eas ad deozū sacrificia p̄ducere. Quozū per suades virgines xp̄i declinare cupiētes: ascēso vehiculorū egressę ad prediū suū

quod in partibus iusticie possidebant cōfugere cupiebant. Quod ubi armentarius rverinus compa-
rissent accusauerunt eas archesilao comiti: qui
eas cum suis militibus infecit: miliario ab vbe
rtiij. in via flaminia ipsas cepit: r ad vrbem reuo-
cans iunio donato prefecto presentauit: r q̄ chri-
stiane forent denunciauit. Quas prefectus vsqz
ad diem tertiam carceri tradidit: deinde rufinam
sibi presentari iussit: r vt dñs immolaret per-
suasere cepit. Cum autē illa christū confiteretur: et
deos gentium detestaretur: mādauit eam acriter
flagellari: r secundā de carcere adduci: vt forozem
cedi conspiceret: r sic eius animū deterreret. Se-
cunda autē exclamabat q̄ prefectus forozes suam
glorificabat: r se multū inhonorabat. Stan s̄qz se-
cunda forozem in verberibus confortabat. Tunc
institit eas prefectus in tenebroso loco recludi: r si-
mum stercoꝝ fieri. Sumus autē ille vt tymiama
exhalabat: r delectationē naribus virginum mini-
strabat. Tenebre autem carceris luce quasi meri-
diana superinfusa effugate sunt. Iterū iussit
in suis balneis includi: r nocte integra lignozum
incendia ministrari. Et ingressi ministri post tres
horas diei subsecutis: vt esū corpora inde eijce-
rent exaiata: inueniūt intus balneū tepidū r vapo-
ratum. Quas pfectus infimul fecit colligari: r li-
gato saxo ad collum ambarū in tyberim scipita-
ri. Cum quo saxo per dimidiā fere horam emerse-
runt: r q̄ vnde misse fuerāt in superioꝝ vndarū
fericis indute apparuerūt. Qd̄ audies prefectus:
et artibus bec magicis attribūcs tradidit eas ar-
chesilao comiti puniendas. Qui iussit eas duci in
siluam in via cornelia miliario. x. ab vbe in fundo
qui vocat burx: r illic rufinā ceruice cedi. Scdam
vero gladio capite percuit: r corpora lupis voran-
da derelinqui. Sacte autē virgines peruisione ma-
trone cuidaz plantille apparetes gemate: vicz in
thalamo sedētes eā admonuerūt: vt ipsarū corpa
tumularet. Qd̄ illa deuoti: r adimplere curauit: r in
ipso suo p̄diov̄ginū corpa recodidit. vi. idus iulij.

De sancto Paterniano episcopo et
confessore. Capitulum. lxxix.

Paternian' epi

scopus cum esset abbas in pale-
stina: r congregationē monacho-
rum in omni religione corrige-
ret: r tunc temporis christiano-
rum persecutio desuieret: ora-
uit ad deum cum lacrymis vt si-
bi locum ostēderet: in quo se cū
monachis suis saluare posset.

Cui apparuit angelus raphael:
cumqz monuit vt in egyptū pergeret: r ibi salutē
animarū r corporoz inueniret. Quod cum abbas
fratribus retulisset maurētius preposit' fratres
hortabatur: vt iuxta visionē ostētas cum abbate
peregrinarent. Jgitur assumptis sarculis ad ter-
ram colendā: r feminibus ad seminandū profecti
sunt: r angelo raphaelē ducatum prebente ad egyptū
berenium deuenerunt: vbi r paruum sibi ceno-
biū cōstruxerunt. Jbiqz die actnocte deo in ieiū-
nijs: r oratiōibus seruire curauerūt. Cum autē

escas aliquas ad edendū non haberēt: nec in loco
ipso inuenire possent: r fratrum cōgregatione mur-
muraret: orauit paternianus ad dñm. Et ecce ap-
paruit angelus dñi in synogali cōitate cuidaz dñi
iusti: admonens eum vt famulis dei qui fame defi-
ciebāt ac frigore vexes: r cibaria ministraret. Qui
consulto quodā sapiēte. lxx. camelos oibus ciba-
ris r monachozū cucullis onerauit: et ad collum
p̄miquilinā appēdit: vt vian ceteris exhiberet.
Qui recto cursu angelo duce ad cellam paternia-
ni peruenerūt. Qd̄ monachi vidētes deo gratias
egerūt: r camelis exoneratis pedes lauerūt atqz
post dies tres eos eroneribus onerates ad eorum
dñm remiserūt: q̄ dei nutu p̄ viam quā venerāt: re-
gressi sunt. Post hec tertia die apparuit diabo-
lus in specie puelle viro dei dicēs: q̄ puella vena-
lis in terram egypti venerat: quam dñs suis ad
aquam hauriendā miserat: que domum redire vo-
lens in via errauerat: r ad locū ipsum deuenerat:
querēs a sancto viro mansionē. Quā cum sanctus
vti speciosam iuuenilā licentiaret: puella allega-
bat: q̄ eius negligentia facilliter a feris deuozari
posset: r abbas de eius anima deo rationē reddi-
turus esset: qd̄ audiens paternianus ipsam quasi
ex consciētia intromisit: cuius allectus pulchritu-
dine tentari cepit: sentiēs vero figmenta diaboli
ignem accēdit: et ipsum in faciem puelle excussit:
morqz diabolus euauit. Deinde uenerūt ad eū
ciues de oppido vris: r ipsum in suum eptm cōsti-
tuerunt: q̄ in ipso episcopatu presuit annis. x. lxx. et
multa miracula ostēdit: inter que saluā ancillam
dei: q̄ annis. vii. ceca fuerat illuminauit: et claudū
vnum erexit. Nouissime angelus dñi ei apparuit:
obitūqz suum post dies. xxx. futurum predixit: et
ad vicum thancum in fundo bathyganio iussit: vt
accederet vbi r pausatū esset. signūqz vocatiōis
sue sumū de vico exiturū predixit: r q̄ terra fulgi-
nabit. Qui mox ad locum constitutū pperauit: et
signis ab angelo datis apparētibus: ipse in pace
quieuit sexto idus iulij: sepultus in suo eptu.

De sanctis Januario r socha
martyribus. Capitulum. lxxx.

Januarius: ma

rtinus: nabor: r felix apud ap̄rio-
cam passi sunt: qui persecutione
vigēte aduersus christianos cuz
sacrificare idolis recusarēt: a per-
secutoribus decollari triumphū
meruerunt obtinere martyrii. vi.

idus iulij: vt ait Ado in martylogio.

De trāslatōne sancti b̄ndicti. Cap. lxxxj.

Trāslatio cor

poris sancti b̄ndicti abbatis: rē-
pore constantis imperatoris sa-
cta est: vt ait hugo floziaceñ. Cū
enim monasteriū montis cassini:
quod a beato benedicto edificā-
tum fuerat: a lōgobardis destruc-
tum esset: corpaqz beatorum
benedicti r scholasticę eius sozo-
ris in eodē sepulchro tumulata

ibidem sine vllayeneratione dimissa fuissent. **Di** molinus abbas floriacen. diuina relatiōe premo nitus: misit aigulphum monachum suum ad pre dictum monasteriū cassinē. vt inde corpus san cti benedicti floriacum deferret. Quo tempore etiam ex vrbe cenomanē. quida aduenerant ad corpus sancte scholastice transferendū: qui aigul pho adheserunt: donec romam insimul peruene runt. Cum autē aigulphus causam aduētus illo rum didicisset. Ipse vero eidem cur venerat mi nime reuelasset: cogitauit vtrūq; corpus habere posse. Dimissis ergo socijs romē: ipse montē cassi num festin? accessit: vbi nocte orans super sepul chrum sanctorū lucem martinas conspexit. **Da** ne autem factō: effracto tumulo ossa sanctorū bene dicti z scholastice in sporta collegit: z asportauit. Rediens autē in itinere socios dimissos inuenit: qui audito q̄ vtrūq; corpus haberet: corpus ab eo scholastice de gratia peterunt. Aigulphus au tem hoc facere non posse respōdit: nisi abbati suo istud placeret. Sicq; cenomanēses secumysq; flo riacum venerunt: z a mimolino abbate corpus san cte scholastice de gratia obtinuerūt. Cū autē ossa benedicti ab ossibus scholastice aliter fecernere nescirent: singula locula parauerūt: z ossa maio ra in vno z minora in alio vti melius eius visum fue rit segregatim posuerunt: iudicantes ex arbitrio maio ra maris: minora esse mulieris. Quo facto ipsoꝝ iudiciū verum fuisse: tali examine probaue runt. Nam corpus defuncti viri super ossa: q̄ puta bant esse scholastice: corpus autē defuncte femi ne super ossa: que putabāt esse benedicti posue runt. Et neutri eorum vitam recepit. Cum autēz ecōuerfo: corp? viri sup ossa maris: corpusq; femi ne super ossa mulieris collocassent: z orationem premisissent: vterq; mortuorū cōtinuo viuus sur rexit. Quo miraculo ossa vtriusq; vera cognita sunt: cenomanēses ergo secum ad ciuitatez suam tulerūt corpus virginis: z floriacēses monachi in loco suo sepelierunt corpus abbatis. **S**igiber tus dicit: q̄ peno? cuius nobilis z diues burien. tēpore Gregoꝝ pape scōi cassinum monasteriū: q̄b annis. cx. destructū fuerat: de proprio repara uit. Anno. x. cōstātini. iij. vt s̄fatus hugo scribit. Cassinē. monachi auctore karolo magno rege francoꝝ a zacharia papa ipetrarūt: vt eis corp? sancti b̄ndicti a floriacensib? redderet. Qui veniē tes floriaci: dum corp? leuare vellēt: tali cecitate percussi sunt: q̄ se uicē videre non poterāt: nec adeoꝝq; lumē eis restitūtū est: donec itelligētes corpus sanctū ibi q̄scere velle: id dimittere ppo suerunt. Facta est autē eius trāslatio. v. idus Iulij.

De sancto Pio papa z mar. Cap. lxxij.

Pius papa et

martyꝝ natione italus de ciuita te aquileia ex patre rufino: igit no pape in episcopatu romano successit: sedit anno s. ij. men ses. iij. dies. xxj. Die constituit hereticum ex iudeoꝝ heresi ve nientē suscipi z baptizari: z con stitutum de ecclesia fecit. Sub

eius episcopatu hermes librum cōposuit: in quo mandatum continetur: quod ei precepit angelus dñi: cum eum venit in habitu pastoris: z prece pit ei: vt sanctum pascha die dominico celebrare tur. Quod z ipse pius episcopus cōstituit. Die se cti ordinationes. v. per mensem decēbriū presby teros. x. diaconos. xxj. z epos per diuersa loca. xij. Sub eius etiam tempore rome due sacratissime germane virgines claruerūt: scz potētiana z pia redis: qui etiam sub persecutione Antonini z mar ci martyꝝ gloriā adeptus est. Et sepult? est cum fratrib? suis iuxta corpus beati petri in vaticano v. idus Iulij. Et cessauit episcopatus dies. xij.

De sc̄tis Eulogio et soc̄is martyribus. Capitulū. lxxxiij.

Eulogius cum

alij tribus martyres apud con stantinopolim passi sunt. Quorū dies triumphū recolitur. v. idus Iulij: vt ex martylogio adonis scriptum habetur.

De sancto Eulogio presby tero z cōfessore. Cap. lxxxiij.

Eulogi? presby

ter alexādrinus: vt ait hierony mus: z heraclides cogitationes hominū a deo ipsi reuelatas cog noscebat: quosdamq; eucharis tiam sumere volentes a cōmuni one sacra remonebat eisq; pec cata sua secretius reuelabat: et sicillos ad penitentia pronoca bat. Die dei amore elephantiosum quendam om ni tempore vite sue fouere promisit. Quem dum annis. xv. sedule cōfouisset ille diabolo procuran te ingratus beneficij in eulogio cōnitiā imposta bila inferebat. Cum autē eulogius hinc propter votum emissum: hinc propter infirmiū importuni tatem perplexus maneret. Antonium abbatem vna cum leproso adijt consulendum. Qui cum ad monasterium macarij deuenisset: repperit z illuc antonium attigisse. Qui ab eo aduocatus z super patina: ac perseverantia doctus: infirmus quoq; ab eodem antonio ad gratitudinem est prouoca tus: vnde ambo ipsi sedato scandalo adiuuicem perseverantes manserunt: et ad cellam suam redeuntes post dies quadraginta. Eulogius inde post triduum z leprosus spiritum tradiderūt. Fe stum autēz eulogi? agitur quinto idus Iulij. Dec

Heraclides z in vitis patrum.

De sanctis Januario et Peo lagia martyribus. Cap. lxxxv.

Januarius z pe

lagia martyres apud minores ar mentiam in ciuitate nicopoli pas si sunt. Qui tempore persecutio nis pro confessione nominis chri sti sub licinio imperatore primo: in equleo leuati z diutius torti. Deinde vngulis crudeliter lace

De sanctis in mēse iulij occurren. Fo. clj.

rati: ac demū in carcere victi testariq; fragmini-
bus diebus. lxx. cruciati gloriozum martyrium in-
pleuerit. v. idus iulij. vt dicit Ato.

De sanctis Hermacora episcopo ⁊ Fortu-
nato martyribus. Cap. lxxxvj.

Hermacoras episcopus et Fortunatus archidiaconus martyres apud urbē aquileiam passi sunt imperāte Nerone sub preside Senaſto. Cū em̄ beatus marcus euāgelista apud eandem urbē a beato petro apostolo directus multo tēpore predicasset: ⁊ ad magistrum reuēſum accedere uellet. Hermacorē ciuē aquileien-
eius discipulū a populo in episcopum electū rō-
mā fecit adduxit: quē beatus Petrus loco Marci aquileie episcopum consecrauit: ⁊ ad ipsum ecclesiam gubernandam destinauit. Quorum uero alexandriam misit: vt hec omnia dicta sunt supra in passione sancti marci. viij. kal. maij. Igitur beatus Hermacoras aquileiam ueniens ecclesiā suā feliciter gubernauit: et plures sacerdotes ⁊ leuitas ordinauit. Inter quos fortunatum quendam eius archidiaconem constituit. Ipse autem uerbū dñi iugiter predicabat: ⁊ miraculorum insignium gloria clarebat. Nam ⁊ cecos illuminabat: ⁊ egros gloriosius sanabat: ⁊ obesos a demonibus liberabat: unde ⁊ infinitum ex multis ciuitatibus ad se concurrentē populū conuertebat. Cum autem senastus quidam preses ciuitatem aquileie ingressus esset: pontifices idolorum accusauerūt Hermacoram episcopum: q̄ templa deorum destrueret: ⁊ populū ab eorum cultura subtraheret. Quem preses cōprehendi iussit ⁊ sibi presentari. Cui cum preses suaderet: vt deos coleret ⁊ a christi predicatione cessaret. Respondit Hermacoras q̄ ex iussione dei ordinatus epi non posset quiescere a predicatione christi: vt a diabolo deos reuocaret ad regnū dñi. Cūq; in confessione nois christi constanter persisteret: iussit illum preses extendi ⁊ neruis crudis diutius cedi. Et cū sanctus martyr in his gratias ageret: ⁊ presidis tormēta derideret: fecit eum in equuleo suspēdi: ⁊ pectus eius unguibus radi: postea cepit laminas ferreas candētes eius pectori imprimi: ⁊ lampades ardentēs lateribus applicari. Et cū ipse multo magis xpm laudaret: populūq; unanimiter exclamaret: q̄ factis dei sine ulla causa tormēta sustineret. Senastus furorem populū metuēs eū carceri mācipauit: ubi orāte hermacora lumē ingens per noctē refulsit: ⁊ odor suauissimus emanauit. Quod cernēs pontianus custos carceris cōuersus est ad xpm ⁊ ianua referata ad pedes sancti martyris ueniā postulabat. Quem sc̄tis hermacoras uocato fortunato diacono suo: post triduani ieiunium baptizauit. Qui egressus se xpianū cepit pclamare: ⁊ deos gētiū demonia asserere. unde ⁊ eius exemplo multitudine populū ad carcerē cōcurrētes cōuertebantur. Quidā uo uidentes lumē carceris inde nullatenus discedebant. Nec audiens gregorius quidam nobilis

ciuitatis filium suum annozum. xij. qui per triduum a demonio uexatus fuerat: ad sanctum martyrem adduxit: quem ille premissa oratione continuo liberauit: et ipsum una cum patre ad xpm conuertit: ueniensq; media nocte ad domum eius permittente pontiano: gregolium cum coniuge et duobus filiis atq; cum familia baptizauit. De inde ad carcerem spōte redijt: ⁊ infantibus presbyteris et clericis: vt si martyriū precelegisset uel saltem sibi pastore concederet: fortunatū eius archidiaconum illis delegauit. Nec cū audisset illustris quedam uidua nomine alexandria que lu-
men dudum amiserat oculorū de consensu potiani nocte ad sanctum hermacoras in carcerem ingreditur: ⁊ ab eo mox illuminatur atq; conuertitur. Et intra domum suam cū omni familia a fortunato diacono baptizatur. Quod cum preses audisset: fortunatum detineri fecit: et cum hermacora custodia mācipari. Cūq; multa miracula p̄ eos fierent in carcere cōsistentes. Senastus preses ad suggestionem pontificum timens populū qui per eos conuersus erat: misit nocte spiculatorum: et utrosq; in carcere decollari fecit: quorum corpora ac sanguinem collectum pontianus custos carceris recollectit et occulte reposuit. De inde gregorius ⁊ alexandria memores beneficio rum susceptorum corpora martyrum insulerūt: et iuxta muros aquileie in agro memorate alexandrie cum aromatibus condiderunt. Qui passi sunt quarto idus iulij.

De sanctis Nabore et Felice martyribus. Cap. lxxxvij.

Nabore et Felice felix martyr res passi sūt in ciuitate lauden. sub maxima no imperatore. Cum enim idem cesar mediolani degeret: et predicti duo milites tanq̄ christiani eidē accusati fuissent. Imperator eos detineri fecit: ⁊ singillatim interrogatos cū eos xpianissimos cognouisset: in carcere per dies xij. affligi mandauit: ita vt nec panis nec aqua ministraretur eis: et die decimatercia eos educi fecit: et cepit illos ad sacrificia suadere: et cum nullatenus animos eorū inclinari posset: iterum eosdem in custodia recipi precepit. Post dies uo quattuor: de custodia educti: et extensis fustibus cedi: deinde naborem in equuleo appendi: et lam padibus aduriac unguibus laniari inspectante felice. Et cum hec omnia superasset: iussit eos ambos igne consumi: qui missi in ignem incolumes permanerunt. Pro quo iterum eos carceri mācipauit. Post aliquot uo dies cum imperator pergeret in ciuitates lauden. iussit sanctos cathentis uinctos ad exemplum christianozum post se traheret post tertium diem ambos extra ciuitatem sibi presentari. Quos in christi confessione firmiter perseuerantes: fecit eos primo fustibus cedi: deinde capite puniri. Qui decollati sunt iuxta portam ciuitatis lauden. apud flumina celerā: quorum corpora quedam matrona sabina noctu rapta in eodem loco sepeliuit quarto idus iulij.

De sancto Masone discipulo. Cap. lxxviii.

Mason discipu-
lus xpi ex antiquis et prioribus
fuit: et ex lxxvij. vnus: vt in marty
logio Adonis ponit: q̄ apud in
sulā cyprii xpi euāgelii predi
cavit: et plenus virtutibus ibidē
scitō sine quicuit. iiii. idus iulij.

De sancto Jobele prophe
ta. Cap. lxxix.

Jobele prophe
tā de tribu rubē filius fatuel na
tus in agro berthorē eodē tpe et
sub eisdem regibus: quibus et
osee pphetavit: videlicet in die
bus ozie: ioathan: achaz: et ese
chie regū iuda. Et sicut ille sub
noīe effraim ad decē tribus dis
rigit vaticiniū snū: qui vel sama
riā vel israel sepe memorat: sic

in hoc ppheta: omne qd̄ dicitur ad tribū iuda di
rectū esse intelligere debemus. Descripsit em̄ ter
rā duaz tribuū eruca: bruchō: locusta: rubigineqz
vastandā. Et post euerisionē prioris pplī predixit
spūscitūs effusionem futurā super seruos dei et
ancillas: qd̄ factū est die p̄thecostes in cenacu
lo mōtis syon. Et hic in berthorē in pace mortuus
est et sepultus. iij. idus iulij. Hic propheta ex nu
mero duodecim pphetarum colligitur: qui mi
nores appellati in scōz patrum catalogo Ecce
siastici. xlix. c. cōscribuntur. Hec Iosephus. et Die
ronymus: et ex hystoria scholastica.

De sancto zorobabel duce. Cap. xc.

zorobabel filius
salathiel dux et princeps iudeoz
de tribu iuda: inter veteris legis
patres Ecce siastici. xlix. c. cōscri
bitur. Hic tempore reedificatio
nis templi dñi et hierusalem fuit:
et sub dario hydaspis rege persa
rum claruit. Cum enim: vt habe
tur in libris Esdre et Neemie: cy
rus rex persarum et medozū an

no primo regni sui dedisset iudeis licentiā redē
di ad terrā natiuitatis sue quinquaginta fere mil
lia eoz duce zorobabel et iesu magno sacerdote:
de quo infra prime dicitur: de chaldeā vbi capti
uati fuerant: in iudeā reuersi sunt. Et afferentes
secum vasa templi dñi aurea et argētea. D. cccc.
que reddiderat eis Cyrus rex persarū: ceperunt
edificare templum dñi in hierusalem: verum im
pediētibus samaritis intermissum est opus vsqz
ad annū secundū dārj hydaspis: igitur anno pri
mo dārj predicti: zorobabel filius salathiel vnus
de nobilioribus iudeozum: familiaris quodam
ipsius dārj: cum audisset: qd̄ darius ipse regna
ret in perside: fiducialiter aggressus est templū
domini edificare in hierusalem maggeō et zacharia
pphetis ad hoc exhortantibus populum iudeo
rū. Principes vō regis persarum: qui erant trans

flumen hoc agnoscentes: interdicebant reedifi
cationem. Quoz respondissent seniores iuda: qd̄
deus suus hoc eis preceperat: placuit vt: vsqz: vt
res ad darium regem persarum deferretur. Et
ascendit zorobabel cum nuncijs principum ad re
gē: qui honoratus est ab eo vltra qd̄ sperabat. Nā
cū alijs duobus cubicularijs i regis cubiculo dor
miebat. Porro darius rex cenā exhibuit satra
pis et prefectis persarum et medozum ac magi
stratibus. cxxvij. prouinciarū. Eadē nocte ex per
gefactus rex proposuit questionem tribus custo
dibus corporis sui quod de tribus fortius videre
tur: scilicet reger vino: et muliere: promittens mu
nera et honore ei qui sapientius responderet in
craftino. Die vō sequenti coram satrapis et magi
stratibus accesserunt illi tres: et ait primus regē
esse fortiozem ceteris. Cū em̄ homo presit cūctis
animantibus rex preest hominibus et ad nutū ei
omnia fiunt. Secundus autē protulit vini forti
tudinem: qd̄ cum homo presit ceteris in fortitudi
ne: vinum superat omnem animi fortitudinem. zo
robabel vō tertius mulierem fortiozem rege vi
noqz asseruit. Nam regibus et eis qui vites plan
tant: mulieres vinum conferunt et alimonā et ad
robū vsqz produciunt: et pro mulieribus animas
ponere nō timent homines. Super hec autē oīa
veritatē dixit esse fortiozem: quia immutabilis est
et sempiterna. Quod cum ab omnibus iuxta dī
ctū hui⁹ approbatū eēt: dixit rex ad zorobabel: vt
peteret ab eo quicquid vellet. Et postulauit tem
pli reedificationem: et vasa domus dominū remit
ti in hierusalem. Et gauisus est rex: Nam idipsum
meminit se vuisse anteq̄ fieret rex: si deus face
ret ipsum regem. Et scripsit epistolam principi
bus suis trans flumen: vt nullatenus impediret
iudeos: sed de sumptibus regis iunarent eos.
Qui zorobabel redditum faciens per chaldeā con
tribulibus suis regis mandata patefecit. Et ascē
derunt multi tunc hierosolymam cum eo. Et sic
laxata captiuitate iudei ceperunt reedificare tem
plū dñi in hierusalem: anno secundo dārj hyda
spis regis persarū: quod anno. viij. ipsius consu
matū est: qd̄ erat quadragesimus sextus a prima li
centia quam dedit cyrus rex persarū reedificādī
illud. Iuxta qd̄ in euāgelio legitur. Quadragin
tar sex annis edificatū est templū etc. Quenerūt
autem filij israel ad dedicationē tēpli: et dedicaue
runt illud mense. xij. qui apud latinos martius vi
citur. xxiij. die mensis. Et celebrauerunt pascha
fm̄ legem domini. De arca vō quomodo recepe
runt eam in certum est. Sed si verum est quod epi
phanus dicit eam vsqz ad iudicij diem non egres
suram de latibulo pene: in qua eam hieremias ab
scondit: vt dictum est supra in legenda hieremie
propheete kalend. maij. Certum est: qd̄ iudei instar
poris edificauerunt alteram. Nam inter manubi
as quas tulerunt romani de iudea leguntur trā
lata: et arca dñi et candelabri et mensa. Quomple
to vō templi edificio zorobabel in hierusalē prin
cipatum tenuit iudeozum. Quo feliciter admini
strato cū patrib⁹ suis in pace dormiuit: et sepult⁹
est in hierusalem iuxta sepulchra regalia. Hec ex
dictis iosephi et hieronymi et ex hystoria scho

Iusticia: necnon ex chronicis guilelmi.

De sancto Jesu sacerdote. Cap. xci.

Jesús filius ioseph

sedech sacerdos iudeorū de genere Aarō ex tribu leui tēpore quo supra in iudea claruit. Hic em̄ anno primo cyri regis persarū cum sobabel duce ⁊ iudeorū populo de chaldea egressus in iudeas venit. Et reedificationi atq; cōsumationi templi dñi p̄fuit: et perseverauit vsq; ad annus. viij.

darj hydaspis regis. Templi etiā renouatum ipse vti summus sacerdes dedicauit. Et officij sacerdotale s̄m legis mandata administrauit. Et hic in pace quiescens in hierusalem tumulatus fuit. Qui ⁊ Ecclesiastici. xliij. cap. vna cū precedente sancto in catalago sanctorū patrum cōnumeratus legitur: ⁊ zacharie. ij. cap. multipliciter de sanctitate cōmendat. Quos duos sanctos esdre sacerdoti idcirco p̄misi: quia dies obitus ipsorum certos reperire nō valui. Nā ⁊ episcopū esdrā modo dico tēpore p̄cesserit: cuius dies festiuitatis immediate subsicitur. Nec vnde supra.

De sancto Esdra sacerdote. Cap. lxiij.

Esdras sacerdos

Aaron de tribu leui tam a ioseph q̄ a beato Hieronymo in sanctorū patrum p̄isci temporis numero colligitur. Cuius insignia opera in eius libris recoluntur. Hic sub artaxerxe rege persarū claruit: qui in chaldea legē moysi a chaldeis succensam quā memoriter didicerat repauit. Nouos quoq; apices litterarū: qui faciles ad scribēdū ⁊ pronuciandū fierent excogitauit. Et propter hoc scriba velox dictus est. Addidit etiā quedā in veteri testamento de suo sicut titulos psalmoz ⁊ plura que in p̄bateuchō legunt. Sic quoq; intelligendū est ipsuz quedam sup̄flua subtraxisse. Tradunt etiā quidā modū scribendi a dextera in sinistra etiā iudeis tradidisse: cū prius ad modū arabitū scriptitarent: vnde ⁊ scriptura exaratio solet dici. Scribebant em̄ a sinistro cornu in dextris: ⁊ a dextro redeundo scribebant in sinistris. Esdras autē inuenit gratiā in oculis artaxerxis regis persarū: ⁊ impetrauit ab eo licentiā ascendendi in hierusalem: vt in lege quā reparauerat populū suuz erudiret. Tradidit ergo ei rex epistolam ad suos principes trans flumē: vt traderent Esdre necessaria: ministris vō templi ab omni vectigali ⁊ tributo absoluit. Dedit autē Esdre potestatem amouendi ⁊ constituendi iudices trans flumen s̄m sapientiam suam: et puniendi contumaces ⁊ fuerunt cum eo. clxx. viri et venerunt in hierusalem mense. v. Et siluerunt tribus diebus. Quarto vō die obtulerunt que fecum attulerant in domo domini. Tunc adiurauit Esdras sacerdotes principes ⁊ leuitas vt proficerent vsuerfas mulieres alienigenas: ⁊ eos qui de eis nati erant: nam plu-

res filiabus alienigenarum se copulauerant. Sicut autem esdras eruditissimus legis diuine ⁊ clarus magister omnium iudeorum qui de captiuitate regressi fuerant: vt dicit iosephus. Primo autē die scenophegiarum que celebrantur mense septimo: legit esdras coram omni populo librum legis domini iuxta portas aquarū de mane vsq; ad mediam diem. Secunda vero die iuxta p̄ceptum legis tollentes arborum frondes celebrantur festiua tabernaculorū. vij. diebus. Die vō. viij. fecerunt collectam quoad oleum ⁊ panes propositos ⁊ ligna ad sacrificia. Post hec iuxta legem separauerunt alienigenas ab ecclesia ⁊ in crastino in em̄dationem ieiunauerunt: iuxta quod esdras illis mandauit. Conuenerunt in octies ad audiendam legem: quater videlicet in die: ⁊ quater in nocte: et lectione terminata populus sterneretur ad orandum: ⁊ fiebant p̄ces super eum: et tandem benedictio sacerdotalis. Corruit autem esdras populum: ⁊ erudiuit in lege domini omnibus diebus quoad vixit: ⁊ officium sacerdotale strenue ministravit: eiq; populus in cunctis obediens fuit. Et mortuus esdras in senectute veneranda: et sepultus in hierusalem. iij. idus iulij. Hunc quidam iudeorū autumant fuisse malachiam: sed male. Nā malachias post regressum captiuitatis natus est in iudea: vt dicit Hieronymus. Nec ex libro esdre: et ex dictis iosephi hieronymi ⁊ hystorie. scholasticę: necnon ex chronica guilelmi.

De sancto Neemia propheta. Cap. xcxiij.

Neemias

propheta filius Helie: qui etiā inter sc̄tos patres veteris legis ecclesiastici. xliij. connumeratur tempore regis artaxerxis predicti in iudea claruit: et esdre contemporaneus fuit. Et n̄ enim esset p̄ncerna regis in susis castro medoz: et vidisset peregrinus bebatice loquentes: sc̄scitatus est ab eis de statu iudee ⁊ hierusalem: et accepit ab eis vrbem esse sine muris ⁊ habitare in ea. populū dei in afflictione. Nam per diem sustinebant impetū hostiū et noctibus intrabant latrunculi: ⁊ plateas implebant cadaueribus occisorū. Et fleuit neemias: cūbum nō comedit. Cū regi vinū in mensa lenaret: apparuit quasi languidus ante eū. Et cum ipsum rex tristitie interrogasset: illeq; sibi audita exposuisset: obtinuit a rege: vt mitteret hierusalem ad muros edificandos: constitutoq; ei reuertendi tēpore dedit ei rex epistolaz ad principes trans flumen: in qua mandauit de honore neemie exhibendo tanq; duci ⁊ legato de latere: et de impendis vrbis reedificande: et misit cum eo principes et equites plures. Anno igitur. xxv. artaxerxis venit neemias in hierusalem cum magno comitatu: reducens secūm multos de filiis captiuitatis dum transitum faceret per babiloniam. Et siluit neemias tribus diebus: quarta vō die conuocata multitudo allocutus est eos: et exhortatus ad opus. Et edificanti b̄ ipsis consummatus est opus per annos duos ⁊ menses. iij. licet in magna an-

quoq; apices litterarū: qui faciles ad scribēdū ⁊ pronuciandū fierent excogitauit. Et propter hoc scriba velox dictus est. Addidit etiā quedā in veteri testamento de suo sicut titulos psalmoz ⁊ plura que in p̄bateuchō legunt. Sic quoq; intelligendū est ipsuz quedam sup̄flua subtraxisse. Tradunt etiā quidā modū scribendi a dextera in sinistra etiā iudeis tradidisse: cū prius ad modū arabitū scriptitarent: vnde ⁊ scriptura exaratio solet dici. Scribebant em̄ a sinistro cornu in dextris: ⁊ a dextro redeundo scribebant in sinistris. Esdras autē inuenit gratiā in oculis artaxerxis regis persarū: ⁊ impetrauit ab eo licentiā ascendendi in hierusalem: vt in lege quā reparauerat populū suuz erudiret. Tradidit ergo ei rex epistolam ad suos principes trans flumē: vt traderent Esdre necessaria: ministris vō templi ab omni vectigali ⁊ tributo absoluit. Dedit autē Esdre potestatem amouendi ⁊ constituendi iudices trans flumen s̄m sapientiam suam: et puniendi contumaces ⁊ fuerunt cum eo. clxx. viri et venerunt in hierusalem mense. v. Et siluerunt tribus diebus. Quarto vō die obtulerunt que fecum attulerant in domo domini. Tunc adiurauit Esdras sacerdotes principes ⁊ leuitas vt proficerent vsuerfas mulieres alienigenas: ⁊ eos qui de eis nati erant: nam plu-

res filiabus alienigenarum se copulauerant. Sicut autem esdras eruditissimus legis diuine ⁊ clarus magister omnium iudeorum qui de captiuitate regressi fuerant: vt dicit iosephus. Primo autē die scenophegiarum que celebrantur mense septimo: legit esdras coram omni populo librum legis domini iuxta portas aquarū de mane vsq; ad mediam diem. Secunda vero die iuxta p̄ceptum legis tollentes arborum frondes celebrantur festiua tabernaculorū. vij. diebus. Die vō. viij. fecerunt collectam quoad oleum ⁊ panes propositos ⁊ ligna ad sacrificia. Post hec iuxta legem separauerunt alienigenas ab ecclesia ⁊ in crastino in em̄dationem ieiunauerunt: iuxta quod esdras illis mandauit. Conuenerunt in octies ad audiendam legem: quater videlicet in die: ⁊ quater in nocte: et lectione terminata populus sterneretur ad orandum: ⁊ fiebant p̄ces super eum: et tandem benedictio sacerdotalis. Corruit autem esdras populum: ⁊ erudiuit in lege domini omnibus diebus quoad vixit: ⁊ officium sacerdotale strenue ministravit: eiq; populus in cunctis obediens fuit. Et mortuus esdras in senectute veneranda: et sepultus in hierusalem. iij. idus iulij. Hunc quidam iudeorū autumant fuisse malachiam: sed male. Nā malachias post regressum captiuitatis natus est in iudea: vt dicit Hieronymus. Nec ex libro esdre: et ex dictis iosephi hieronymi ⁊ hystorie. scholasticę: necnon ex chronica guilelmi.

gustia et pluribus impedimentis. Primo enim finitime nationes in manu fortis aggrediebantur eos. Neemias vero mediā partem populū armatā statuit extra ciuitatem: ut sustinerent impeditus aggreſſentium: alia autē media pars edificabat. Secūdo etiā orta est fames in terra: obligauit se populū tributis sub vsuris: sed agros et vineas viderē cōpulsū sunt: tandem etiā filios et filias. Tertio autē impedimentū fuit quod principes trans flumen iudeis inuidentes: corumpuerunt muneribus quosdam de senioribus: ut neemiam occiderent. Quod cum nequirent: varijs enim terrebant rumoribus: ut sic ab opere cessarent. Tandem autem non preualuerūt aduersus eum: quia manus dñi erat cum eo. Postquā autē edificat⁹ est murus: quod precepit neemias: ut clauderent porte ante solis occasum nec ante ortū aperirent. Cū autē mēses. vii. immineret: quod fere totus apud iudeos solēnis est: conuenerunt omnes iudei in iherosalem quasi vir vnus. Quisq; accepisset neemias quod non haberent ignem de sublimi: traditiq; esset ei a senioribus quod hieremias propheta tempore captiuitatis iherosalem abscondisset stipites altaris et pinas in inferioribus terre in valle ioſaphat: iuit ad locum et erudato puteo inuenerūt stipites et pinas atq; aquā crassam: tollētēq; ea super struem lignorum et hostias que erant super altare proiecerunt et statim erupit ignis. Orabant enim sacerdotes: ionatha inchoante: ceterisq; respondentib⁹: neemias quoq; specialem edidit orationē. Deinde neemias et eſdras cum populo processerunt ad dedicationem muroꝝ. Quibus omnibus rite peractis neemias reuersus est ad dñm suū regem persarū anno. xxij. regni eius. Et post longā etatem apud psidem dormiuit in pace. Sepultus iuxta sepulchra regalia. Hec ex libro neemie: 2. ij. macha. ij. cap. et ex alijs voluminibus quib⁹ supra. Dic neemias quod dies dormitionis eius necubi reperit: sed re eius cōtemporaneo merito copulatur.

De sancto Sila discipulo. Cap. xciiij.

Silas discipul⁹

De. lxxij. vnus: ut plurimi asseuerant vnus fuit ex primis fratribus: et ut dicitur actū. xv. ab apostolis dñi cum barnaba et iuda ad ecclesias gentiū destinat⁹. Cum autē paulus a barnaba dimissus esset: idē silas ab apostolo in ministeriū assumptus predicationis officii gratia dñi plenus instanter cōsumauit: atq; in passionib⁹ suis xpm gloriſicans: postmodū apud macedoniā regēnit. iij. idus iulij. Dic enim epus corinthiorū ab aplo cōstitutus fuit: qui et siluanus fuisse a quibusdā fertur: sed falsum est: quod ille theſſalonie: hic macedonie quiescit.

De sancto Anacleto papa et martyre. Cap. xc.

Anacleto papa

et marty: natione grecus de

athenis et patre antiocho clementi primo romano pontifici in episcopatu successit: et sedit annos. ix. menses. ij. dies. r. De isto tacet eusebius in chronicis: et dicit quod anacleto ipse est qui et cletus. Sed damasus papa in chronicis romanoꝝum pontificum quas scribit hieronymo: ponit eos diuersos et dicit quod cletus fuit natione romanus. Anacleto natione grecus. Dic memorias beati petri apostoli cōposuit et cōstruxit: fecit et alia loca vbi episcopi recondentur sepulture. Dic a beato petro adhuc viuente presbyter ordinatus est. Dic constituit ut clericus nec comam nec barbā nuntiat. Constituit etiā ut non minus quā a tribus episcopis ordinaretur episcopus: et ut ordinationes clericorū palam fierent presente plebe: et ut inimici vel suspecti non possint accusare presbyterum. Dic etiā pontifex omnes fideles monuit per epistolam: ut presbyteri pre ceteris honorarentur: dicens quod deo sacrificanti non debent vxari: sed potari: atq; ab omnibus honorari: et quod presbyteri quando sacrificant secum testes habeant maxime episcopi: ut deo perfecte sacrificare probentur. Dic fecit ordinationes duas per mensem decēbrim: presbyteros quinq; diacones tres: episcopos per diuersa loca numero. vii. Qui sub neione imperatore reſtartyrio coronatur. Et sepultus est iuxta corpus beati petri in vaticano tertio id⁹ iulij. Et cessauit episcopatus dies. xij.

De sancto Eugenio episcopo et socijs martyribus. Cap. xcvi.

Eugenij episcopo

pus carthagine. cū alijs pluribus ut i scdo byſtonie apbtice victor apbtican⁹ dicit sub huneric⁹ rege vadaloz arriano passi⁹ ē. Dic huneric⁹ ad istātia zeronis impatoris et placide auguste ecclesie carthagine. que per annos. xliij. episcopo vacauerat cōcessit ut ibi catholicū epm ordinaret: vñ

et tūc eugenij elect⁹ est. Qui cū in ecclia s̄dicaret: et ab arrianis phiberi nō posset. Huneric⁹ rex in ecclesie forib⁹ viros statuit: quod oēs catholicos ad ecclesiam accedētes palis in crinib⁹ iactatis et tortis cutē cū capillis abstraherēt. Quoz aliqui oculos amiserūt: aliq; in ipso dolore defecerūt. Inde p̄secutione aggranata dirigitur catholici ad capnū viticū: vt cespite messuū defecaret: q̄ten⁹ sub ardore flots deficerēt. Qui magis in xpo iocundabant. Nā et qdā manū habēs aridā ibidē missus ad opa sanat⁹ est: et cū alijs opabat. Post hec huneric⁹ catholicos diuersis p̄sequēs p̄ntis: iocundū epm cū plurib⁹ clericis flāmē excussit: vroz theodocii fratris sui et gerſerici nepotē suū occasiōe reperta permit. Inde oēs milites catholicos militia soluit: et domibus eoz disruptis ac substantijs confiscatis in insulis sardinie et sicilie eos relegauit. Episcopoz defunctoz bona fisco adiecit: nec aliquos ordinare p̄mittebat nisi grauem sibi summam exoluerent: virgines sacras nudatas: et per plateas tractas diuersis penis ignis ferri et verberum attractabat. Episcopos presbyteros et

clericos. cccc. cvij. ad exilium heremi destinavit: inter quos erat fenes et decrepiti: et felix eps abrianus habens in epatu annos. xliij. paralyti per cullus. Eugenio aut in exiliu constituto mandatum est: ut cum suo clero cartagine veniret de fide sua cum arianis disputaturus: vt inde contra eum occasionem haberent. Qui veniens cum nutu dei sapienter hereticos confutasset ecclesie catholice per oem aptricam clauduntur: eorum catholicoi substantie arianis traduntur: et oes catholici nudi: vrbibus excludunt: nudiq; sub aere facere dimittuntur. Inde equis velocissimis sine freno vel sella plures supermittuntur: vt equis discurrantibus mactarent. Post hec turare compulsi fidelitate filio huerici: qui iurare noluerunt coriscam religantur ad ligna pro nauibus in cidenda: qui vero iurauerunt redarguti: q; contra textum euagelij iurassent: ad diuersos agros colendos deputati sunt. Sanctus aut eugenius cum vniuerso clero suo qui erant amplius q. cccc. inter quos q. plurimi erant lectores infantili cede et inedia macerati exsilio depelluntur: ibidem in pace vitam martyrio consumantes. Regnavit autem scelericus huericus annos. vij. menses. x. et post hec ebulliens vermibus infelicitate expiravit. Festum autem eugenij et sociorum recolitur tertio idus iulij. Dec aptricanus.

De sancto Henrico imperatore primo et confessore. Cap. xcviij.

Henricus imperator

primus scds autem rex romanorum: fuit primo dux moricorum. Qui impauit annis. xliij. et mensibus. v. et vacauit imperium annos. ij. Sic vxorē cingundem nunq; cognouit: sed vna secū virgo permansit. Quodā vero tpe inuestigante diabolo de quodā milite ipsam suspectam habens super candentes vomeres. xv. pedum via nudis plantis illa incedere cōspulit. Cui cum se dño commendasset: vox de celo sonuit: q; virgo maria ipsam virginē liberaret. Totā igitur cadentem massam illesa percurrit: et sic suspitio cessauit. Sic imperator cū adhuc esset dux visionē habuit: q; ad sepulchru scī wolfgangi ratisponen. oraret: et in pariete scriptū videret hoc solū verbum: post sex. Quod ex hoc cogitās se post dies sex moriturū: ipsi trāsactis. vij. hebdomadis: deinde. vij. menses. deinde. vij. annos cōputans mortē si infallibiliter expectabat. Sexto igit anno circa finem dñi mortē presulatur imperator eligitur: qui se totū dñino cultui dedicans: ecclesias reparat: nouas edificat et dotat: et precipue bamburgen. ecclesiam cathedralē. Orationis gratia visitat monasteriū cassinense: dum vitio calculi laboraret. Cui scñs benedictus apparens ipm a calculo liberauit: s; in signū miraculi characterem manere permisit. De hoc scñs imperator forozē suā in coniugij tradidit stephano vngarie regi: ex hoc ipm et regnū ad fidē conuertens. Qui ad extrema deueniens: vxorē cingundē virginē parentibus resignauit.

Et dormiuit in pace pridie idus iulij anno regni sui. xliij. vite vō sue. lxx. anno aut gratie. xliij. Tior aut eius in scō proposito perseuerauit et ambo pariter in bamburgen. ecclesia sepulti sunt miraculis clarētes. Fertur quoq; q; cum obisset scñs henricus: multitudine demonū ante cellā cuiusdā heremite trāsibat: qui aperta fenestra in terrogauit vltimū quidnā esset. Cui ille rēdit: q; legio demonū erat: qui ad mortē cesaris properabāt: si forte aliquid propitiū in eo inuenire possent: adiurā q; vt ad se redeat. Qui rediens dixit: q; nihil profecerat: q; dum falsa vxoris suspitio: et alia bona et mala in libra fuissent posita: adhuc ille laurentius ollam aureā in mensi pōderis attulit: et cū demones superasse iam videretur: illa iactata pars altera libe maxime ponderauit. Sicq; demon ille iratus: vna aurē olle pruperat. Ollam calicē vocabat: quem dicitur cesar ecclesie enistē. in honore scī laurentij fieri fecerat: cui propter magnitudinē due aures in erant. Repertum est aut q; hunc imperatorem mīgrasse: et aurem vnam calicis fractam esse.

De sancto Phocas episcopo et martyre. Cap. xcviij.

Phocas eps et

martyr passus est in ponto ciuitate sub traiano impatore. Sic primū artem gubernatoriā exercuit: deinde diuina dispositione ad epatū sinopis ciuitatis peruenit. Cuiq; traianus imperator in partibus armenie xpianos psequere. Aptricanus episcopus presectus phocam epm in vrbe ponto degentē detineri fecit: sibiq; presentari. Quem cum multis exhortationibus ad deorum sacrificia inuitasset. Phocas eps longa verbosū disceptatione aptricanum confundebat: et deos gentium demones affirmabat. Cui aut presectus ei supplicia diuersa cōminaretur: orante sancto immensus imber effusus est: terraq; concussa: grādo: fulgura: ac tonitrua terribiliter irruerunt. Aptricanus nimio terrore perterritus spiritū exhalans mortuū cecidit. Xpiani aut assisētes ingentē lucē de celo fulgentē cernunt: et angelos tres igneos scī epī lateri assistentes: ipm q; exhortantes et exinde celos aduolantes. Quibus miraculis therētiana vxor presecti cum filijs. v. phoce pedibus aduoluta veniā ac vitam viro exanimi supplicabat. Qui oratione premissa aptricanū suscitauit: et cū oī familia ad xpm conuertit: que cū traianus imperator audisset: phocam cōprehensum exhortabat: vt dñs immolaret. Phocas aut perijt sibi ipsos deos ostendi. Sed cū imperator ipm ad templū inroduxisset. Scñs martyr non solū rationibus: sed experimento ipso non deos: sed simulacra insensibilia comprobauit: propter qd indignatus traianus ipm in ligno suspendi fecit et torqueri: atq; vngulis ferreis vsq; ad nudationem ossū lacerari: quem orantē vox celica cōfortauit. Imperator audita voce pertinuit: phocamq; in carcerem trudi fecit: et centurionem nomine crispiā

num cum mille militibus ad custodia[m] e[st] adhibuit. Quante vero fact[um] media nocte lux ingens de celo refulsit et ianue carceris patefacte sunt. Quod cum vidissent centurio et milites mille conuersi sunt ad xpm. Phocas vero ipsos extra muros ad litus maris adduxit: eosq[ue] o[mn]es baptizauit: de hic ad carcerem rediit. Die vero sequenti traianus ipsum educt[um] et neptuno deo marino sacrificare reuenientem: in camini ignis ardentis immitti iussit: in quo p[er] tres horas sine ulla lesione perdurauit: indeq[ue] o[mn]ino inustus exiit: que[m] imperator in thermis ante tridui accensis intronitti fecit: vbi cum orasset ad d[omi]n[u]m: sp[iritu]s emisit: corpus vero intactum a calore permansit: q[uo]d etia[m] nimio odore fragrabat. Balnee vero quasi glaciali rigore co[m]gelate sunt: quo dum traianus intrasset: et huiusmodi miracula vidisset: stupefactus admodum exiit. Qui in thermarum ianua scissis phocas lucidus apparuit: eiq[ue] predixit: q[uo]d post tridui moriturus esset: et ad inferna descenderet. Statimq[ue] traian[us] febrili calore veratus: post triduium: vt phocas ei predigerat expirauit. Corpus aut[em] sancti martiris in gallia ciuitatem armenie delatu[m]: ibidemq[ue] sepultum est: qui passus est pridie idus Julij.

De diuisione. xij. ap[osto]lorum. Cap. xcix.

Diuisio aposto-

lorum ad predicand[um] scilicet iudicibus iulij celebratur: q[uo]d eo die duodecimo anno post ascensionem d[omi]ni ad euangelizand[um] verbum dei per mundu[m] diuisi asseruntur: vt impletur oraculu[m] psalmiste dauid: q[uo]d in o[mn]i terra exiit sonus eorum etc. Na oriens cessit thome et bartholomeo. Meridies simoni et mattheo. Aquilo philippo et thadeo. Occiduum mundi matthe et iacobo iusto. Mediterra[n]el maris prouince iohanni et andree. Occidentis regna petro et iacobo zebedei. Totus mundus paulo ap[osto]lo datus est: scdm quod in eius collecta ecclesia asserit dicens. Deus qui vniuersum mundum beati pauli ap[osto]li predicatione docuisti etc. Et cantatur in hoc festo in missa epistola. Eunt in mundu[m] vniuersum. Et ultimo cap. que solennitati maxime conueniunt.

De sc[is]tis. lxxij. discipulis. Cap. c.

Septuagin

radio discipuli xpi ad instar. lxxij. linguarum ab ipso electi post ascensionem d[omi]ni ad predicand[um] verbum dei et ipsi per singulas quasq[ue] orbis terre prouincias et ciuitates diuisi sunt et multarum urbium ep[iscop]atus tenuerunt. Quoru[m] nota hec sunt. Lucas euangelista: de quo grecus expositio: visibiliter inquit: et verbosen[ter] xpm adit. Eniq[ue] veritate agnosceret verus efficit xpi discipulus: plurimu[m] cum magistro commoratus.

Leophas: de quo Luce. xxiij. fit mentio. Hi enim duo ibant in emans: vt inuuit gregorius in prefectione moralium: et ita dicit Theophilus. Ambrosius vero dicit aliu[m] fuisse. Barnabas cuius paulus in plurimis meminit: et legitur in actibus apostolorum in multis locis. Marthas qui pro iuda apostolorum numero surrogatus est: vt dicit act. j. Thadeus qui ad abagaru[m] missus est. Non enim hic fuit ille qui et iudas dicitur frater simonis ap[osto]li: sed alius. Hos quattuor ponit abbas doroth[us]. Quorum nota hec sunt. Ananias qui paulu[m] baptizauit actu[m] .ix. et fuit postea ep[iscop]us damasci. Stephanus prothomartyr qui primus fuit inter v[er]bi diacones. Philippus vnus ex .vij. diaconib[us] qui simonem et eunuchu[m] baptizauit: et fuit ep[iscop]us in thracia scythie. Procorus vnus ex .vij. ep[iscop]is nicome die bithynie. Nicano[us] vnus ex .vij. qui ead[em] die cum alijs duobus mortuus est: qua[m] et prothomartyr stephanus. Parmenas vnus ex .vij. qui dormit in nifibi. Nicolanus vnus ex .vij. fuit ep[iscop]us sa[m]marie: sed apostatant hereticus factus: a quo et secta nicolaitaru[m] quos iohannes ap[osto]lica .ij. redarguit. Simon vnus ex .vij. qui fuit ep[iscop]us tyri et sidonis. De his o[mn]ibus habetur act. vi. Titus in creta ep[iscop]us fuit: ibiq[ue] predicans sepultus est. De hoc sepius ap[osto]lus mentionem facit: et huic specialem ep[iscop]atolam dirigit. Siluanus cum paulo predicant: ep[iscop]us thessalonice ibiq[ue] dormit: de quo prima thessal. j. cap. Ep[iscop]us thessalonice ep[iscop]us calcedonie: qui in cal factus est. Epheneus de quo Ro. xvi. ep[iscop]us carthagini factus est. Andronicus de quo Ro. xvi. ep[iscop]us pannonie fact[us] est. Ampliatus de quo vbi supra ep[iscop]us edesse factus est. Urbanus de quo ibidem ep[iscop]us macedonie fuit. Stateus de quo ibidem quem andreas apud pontu[m] mare nauigans in argicopoli thracie ep[iscop]um constituit. Appelles de quo ro. xvi. ep[iscop]us eradie factus est. Philetus vel philegus ep[iscop]us ephesi: sapuit ea que simonis magi: et restitit ap[osto]lo: vt habetur. ij. thimothei ij. Hermogenes ep[iscop]us megare factus est similis precedenti: de his. ij. timothei. iij. Demas de quo ibidem dicitur: qui apostatant et sacerdos idoloru[m] in thessalonica factus est. De his p[ar]te iohannis primo. Ex nobis prodierunt: sed non erant ex nobis. Ampleius ep[iscop]us smyrne fuit ante polycarpus: cuius ap[osto]lus meminit in ep[isto]la ad romanos. Aristobolus de quo Ro. xvi. berbanie ep[iscop]us fuit. Arcifus de quo ibidem: qui et atbenarum ep[iscop]us fuit. Eradus qui ep[iscop]us epate fuit: de quo vbi supra. Eradus qui apud gallia predicant. Agabus de quo actu[m] .xij. qui propheticis charismate dignus fuit. Rufus vel rufenus de quo ro. xvi. qui et thebarum ep[iscop]us fuit. Asyncritus de quo ro. xvi. qui byrcanie ep[iscop]us fuit. Plegontias de quo ibidem: qui et machationis ep[iscop]us fuit. Patrobas de quo ibidem: qui ep[iscop]us peloni fuit. Hermes de quo ibidem: qui philopoles ep[iscop]us fuit. Linus qui fuit post beatu[m] petru[m] rome ep[iscop]us: de quo. ij. timothei iij. Caius qui ephesi ep[iscop]us fuit: de quo ro. xvi. Philologus qui ab andrea ep[iscop]us sinopie factus est: de quo Ro. xvi. Zephasus q[ui] rome simul cum paulo vincetus: et post eius martyriu[m] decollatus

est. **Zucius** de quo vbi supra: qui eps laodice que est in syria fuit. **Jalon** de quo ibidē: qui et eps tarfi factus est. **Sospater** vt dicit dorotheus eps iconij fuit: sed origenes in prima glosa dicit: q̄ primus eps thesalonicus fuit traditioe maforum: de quo ro. xvj. **Terti** qui scripsit eplam ad romanos dicitante aplo: de quo ro. xvj. r̄ scde timoth. iij. r̄ act. xix. eps mealdi fuit post hierosolymorum dispersione. **Quartus** de quo ro. xvj. eps fuit beritbi. **Apollō** de quo prime corin. primo. qui eps cōme fuit. **Sostenes** de quo prime cor. prio. qui r̄ colophonie fuit eps. **Epaphroditus andriace** eps fuit: de quo phi. iij. **Titicus** de quo col. iij. q̄ colophonie eps fuit. **Cesar** de quo phi. iij. qui r̄ dirrbachij episcop^{us} fuit. **Marcus barnabe cōsobrinus**: qui de duab^{us} sororibus nati fuit: vt dicit glo. col. iij. r̄ de hoc ibi in textu metrio fit eps fuit apollinadis. **Iesus** qui dicebatur itezus: de quo. iij. libro ecclesiastice hystorie dentipoleos eps fuit. **Antomas** de quo timoth. iij. qui r̄ lysine eps fuit. **Lemens** de quo phi. iij. primus ex gentibus credens: episcopus sardicē. postmodū pontifex romanus. **Onesimus** de quo prime timoth. primo. qui et coronis eps fuit. **Carpus** de quo prie timoth. iij. qui r̄ beronie que est in thracia episcopus fuit. **Enodius** qui postpetrum ap̄m antiochie eps fuit. **Aristarchus** de quo colo. iij. r̄ act. xx. qui apamie eps fuit. **Marcus** qui r̄ iohannes: de quo act. xij. r̄ iij. timothe. iij. r̄ ad philemones: qui r̄ bibli eps fuit. **Zimas** vel zenas: de quo timothe. iij. qui nomicus. i. legisa: vel legis peritus dicitur est: r̄ diospoleos eps fuit. **Philemō** ad quem ap̄s scripsit eplam qui r̄ gaze eps fuit. **Aristarchus** alter de quo ad philemonē. **Pudens** de quo secunde timothe. iij. **Trophimus** de quo ibidem. Hi tres in omnibus persecucionibus apostoli compatientes: in fine rome post eum decollati sunt. **Marcus euangelista** qui in roma euangelium ex ore petri scripsit. **Candacis** eunuchus regine ethiopus: de quo actū vij. in arabia r̄ eudomone predicauit: et in probari insula: que est in mari rubro: sermo habet: q̄ ibi martyrisatus est. **Hec beatus dorotheus** existens Rome: in monumentis dereliquit in lingua romana: r̄ translata sunt in grecum: vt essent oibus manifesta. **Terum** frater vincentius dicit q̄ ex numero. lxxij. fuerunt sancti Gauius: potentianus: altiminus: maximinus: r̄ iohannes senior: vt scribit pollicarpus. **In martylogio** quoq̄ ponitur **Ariston**: cuius festum agitur. vij. hialen. martij. **Rufus** r̄ **zozimus**: quorum festū agitur. xv. hialen. ianuarij. **Piscus**: cuius festū agitur hialen. septembris. **Ioseph** qui cognominatus est iustus: qui cum martha sortitus est: actū primo. cuius festum agitur. xij. hialen. augusti. **Nason** antiquus christi discipul^{us}. iij. idus iulij. **Silas** eps corinth. iij. idus iulij. qui r̄ innuitur esse siluanus: sed falsum est: q̄ ille thesalonicē: hic macedonie quiescit. **Euphrates**. xij. hialē. augusti. de quo colofcen. iij. r̄ ad phile. **Marcus talis** Lemouicē. r̄ sidonius: vel cedonius: qui fuit cecus natus: qui sepultus est cū maximino.

Et lazarus qui fuit eps massilie: fuit de xpi discipulis. **Et sc̄tus vrinus**: qui de fuisse natba-nael: quem xps cōmendat iohannis p̄so. qui missus est ad bituricas. **Et sc̄tus iulianus** qui dicitur fuisse simon leprosus: qui r̄ cenomanis. p̄dica uit. S; vt scribit euāgelista vbi supra cap. xv. plus res q̄. lxxij. discipulos xpi inuenies: si obserues ea que paulus scribit. j. corin. xv. dñm apparuit se plus q̄ quingentis fratribus simul etc.

De sanctis Quirico r̄ Julita eius
matre martyribus. Cap. cj.

Quirico puer

Julita eius mater apud tarsuz cilitie passi sunt sub alexandro imperatore. Fuit enim iulita illustri matrona de iconio ciuitate hisaurie: que persecutores declinare cupiens in tarsum cilitie cum puero suo quirico: qui trium erat annorum venit: vbi detenta alexandro presentatur filium gestans in vlnis: que due famule sue videntes fugerunt r̄ eam protinus relquerunt. Imperator ergo puerum in vlnis cepit: et matrem sacrificare nolentes crudis neruis flagellari precepit. Puer autē matrem flagellari cōspiciens amare flebat. Alexander vero puerum super genua tenens osculis r̄ blanditijs demulcebat. Infans autē ad matrem respiciebat: r̄ imperatoris oscula abhorrebat: r̄ caput cū indignatione auertens vultum eius vngulis lantabat: seque christianum voce qua poterat asserbat: tandem diu reluctans principem in scapulis momordit: tunc ille indignatus r̄ dolore cruciatus: quiricum ab alto per gradus precipitauit: vt etiā tribunali tenellum cerebrū adhereret. Julita vero filium suū ad regnum precessisse videns: deo gratias egit: que postmodū ab imperatore iussa est ex coriari: r̄ bullente pice perfundit: ac demum capite truncari. Quorum amboꝝ corpora alexander membratim cedi fecit: r̄ membra dispersi mandauit: ne a christianis sepelirentur: sed tamen ab angelo sunt collecta: r̄ nocte a christianis sepulta. Quorum exemplo. xliij. gentiles ad xpm cōuer si: r̄ ab alexandro detenti post menses. x. martyrio coronati sunt. de quibus supra dictum est pridie non. iunij. **Dorim** autē martyr: videlicet pueri r̄ matris corpora cum pax ecclesie reddita eēt: tempore constantini magni ab vna ancilla eduz que adhuc supererat: reuelentur r̄ deuotioe magna a populo reuerentur. qui passi sunt idibus iulij circa annos domini. cccxx.

De sc̄to iacobo sapiente
epo r̄ cōfessore. Cap. clj.

Jacob^{us} cogno-

mento sapiēs nisibine ciuitatis que nobilis est vrbis perfarum eps vnus fuit ex numero cōfessorum sub maximiano: qui in cena synodo arrianā peruersitate homouision apparitione damnauerit: de quo cassiodorus. v.

libro historie tripartite ponit: q̄ sapor rex psari
antiochiam perfarit: que alio noie nisibus dicit
cū innumero exercitu obsedit: quā cum diuersis
modis obtinere perse non possent: impetū flumi
nis migdoni per ciuitatem decurrentis a longe
retinuerūt: ripas exceliores fecerunt vt aqua
fluuij in se collecta cōcreferet. Impletisq; ripis
subito quos fecerant aggeres irumpentes dimi
serunt impetū fluminis cōtra murū: vnde murus
ciuitatis vehemens aque pondus ferre non va
lens diruptus est. Quis sapor rex diem alterum
expectaret: vt alueo siccato sine bello ciuitatem
intraret: orate iacobo vidit: murū de nouo cōstru
tum et propugnacula fabricata: vidit etiā super
murū quendā imperiali habitu decoratū: quē p̄
mo quidē existimant imperatorē romanorum:
suosq; exploratores affligebat: q̄ eius aduentū
ei nunciare nō cognouerant. Dum autē non ipsuz
esse didicit: illū sagittare voluit: sed sagitta in ae
re fixa permāsit. Et cū nec sic a ciuitatis obsidio
ne discederet ofone sc̄i ep̄m̄iuit de? syntphes et
culices innumerabiles in exercitū psari in modū
quasi nebularū: que hoies et aialta adeo infesta
runt: q̄ exercitū inde recedere cōpulerunt. Quie
nit in pace vir dñi idibus iulij tpe cōstantiē augu
sti. Dic sc̄tus antistes abtō Hieronymo in libro
de viris illustribus sc̄circo omisus fuit: q̄ illo tpe
syre lingue in qua is scripserat cōmentum nō ha
bebat. Scripsit autē libros plures: videlicet de fi
de contra oēs hereses. De charitate generali. De
ieiunio. De oratione. De dilectiōe erga proximuz
specialiter. De resurrectione. De vita post mortē.
De humilitate. De patientia. De satisfactione. De
virginitate. De sensu aie. De circūcisione. De azi
mo benedicēdo. pro quo in esaiā legit. Non ex ter
minabitur botrus. De xpo q̄ filius dei sit et con
substantialis patri. De castitate aduersus gentes.
De constructione tabernaculi. De gentiū conuer
sione. De regno persaruz. De persecutione xp̄ia
noruz. De gemadibus libro de viris illustribus.

De sc̄to Catilino et socijs mar. Cap. ciiij.

Catilin' diaco
nus: ianuarus: et florentius: iusta
atq; iusta martyres ap̄ cartha
ginem passi sunt. Qui tpe perse
cutionis xp̄ianoꝝ glorioso mar
tyrio pro xp̄i nomine coronati:
positi sunt in basilica fausti i ea
dem ciuitate idibus iulij. Dec
ado ponit.

De sc̄to Eustachio epo et mar. Cap. ciiij.

Eustachius epi
scopus et marty: antiochie syrie
claruit. Qui eiusdem ciuitatis
eps ob fidē catholicam a cōstā
tio imperatore arriano in tra
nopolim thracie ciuitatē exilio
pulsus ibidē requieuit. vii. ka
lendas augusti. vt in martylo
gio colligitur adonis.

De sancto Hilario martyre. Cap. cv.

Hilari' mona
chus et marty: sub iuliano impe
ratore in ciuitate ostia passus
est. Dic de ciuitate aretj oriun
dus cū beato donato epo et mar
tyre dudum conuersatus est: et
plurima vna secum miracula p̄
fecit: vt de eo diceat in passione
donati. vii. idus augusti. Post
hec in ciuitate ostiē. degens gallicanum marty
rem eodem venientē suscepit: et in xp̄i fide con
fortauit. Deniq; tentus a quadratio prelide in
prefato oppido: cuz sacrificare nollet fustibus ce
sus martyrium sumpsit. xvij. kal en. augusti. cui
corpus ibidem tumulatū quiescit.

De sancto leone papa quarto. Cap. cvj.

Leo papa hui'
nominis quartus natione roma
nus ex patre rodulpho sergio
pontifici in ebato romano suc
cessit: et sedit annos. viij. menses
tres. dies sex. Dic primū a paren
tibus ob studia litterarum in mo
nastario sancti martini iuxta ec
clesiam sancti petri apostoli po
situs fuit: ubi non solū scientia;

sed etiam conuersatione tanq̄ perfectus mona
chus profecit. Hunc sergius papa postmodū fa
ciens presbyter: ritulum sanctorū quattuor coro
natorum eidem assignauit. Quo sergio mortuo et
necdum sepulto oēs romani tam clerus q̄ p̄p̄s
vna voce leonem in summū pontificē elegerunt.
Qui mox factus pontifex basilicas apostolorū
petri et pauli: et alias ecclesias quas pauloante sa
raceni deuastrauerant: ponozifice restaurauit. Ec
clesiam quoq; de nouo edificauit: que dicit sc̄tā
maria noua. Karolū ludouici filiū imperatorē co
ronauit. Dic etiā inuidiose sup quibusdā criminib;
accusatus: synodū cōgregauit: se iuramento in
noxium demonstrauit. Luitus etiam tpe alidulo
phus rex angloꝝ: qui prius totius anglie obti
nuit monarchia: deuotionis causa venit romam:
et coram leone papa obtulit tributū sancto petro
de vnaquaq; domo argenteum nummū in anno:
et hoc tributuz vsq; hodie perseuerat. Dic pon
tifer catholicus multe patientie: multeq; humil
tatis diuinarum scripturarum extitit seruentissi
mus perscrutator: vigilijs et orationibus semper
intentus. Qui dum normanos a romanorum fini
bus deturbare satagit: cum multis captus nunq̄
consensit se siue alijs relaxari. Dic pro neapolta
nis in mari contra saracenos pugnantibus oran
do collectam fecit. Deus cuius dextera beatum
petrum ambulante re. Et postq̄ muros ciuita
tis leonine reparando perfecerat: apponendo
feras portis fecit et dixit illam collectam. De
us qui beato petro apostolo collaris clauibus
re. Illi autem saraceni qui cum magna multi
tudine romam venerant spolatis ecclesijs dum
in ap̄ricam redeunt in mari submersi sunt. Leo
vero papa moritur: et in ecclesia sancti petri see

De sanctis in mēse iulij occurren. Fo. clvi.

pelitur. Cuius festum agitur. xvij. kalen. angu-
sti. Et cessavit episcopatus dies. vj.

De sancto Alexio confesso-
re. Capitulum. cxiij.

Alexius filius eu-

phemiani nobilissimi romani: et in aula imperialis palatii primi-
cipe Archadij et Honorij impera-
torū in vrbē claruit. Qui euphe-
mianus. ccccc. annos habebat
qui zonis aureis cingebant. Ipse
vero misericordie operibus insti-
tebat: et in domo sua quotidie
tres mensas pauperibus: pere-
grinis: orphanis et viduis parabat: quibus refectis
ipse ad horam nonā cum viris religiosis cibum
sumebat. Cum autē eidem multa precum instan-
tia dominus alexij filium concepisset ex cōiuge
aglaia nomine ipsi ambo deinceps in castitate vi-
uere firmauerunt. Puer autem sanctus liberali-
bus disciplinis infra annos pubertatis plenius
eruditus: factus adolescens puellam de imperia-
li domo duxit vxorē. Cum autem iuuenis cū puel-
la nocte intra cubiculum inclusus esset sponfam
suā cepit in dei timore instruere: ac ipsam ad vir-
ginitatis obseruantiam prouocare. Deinde an-
nūm et caput balthei quo cingebatur sibi seruāda
tradidit: et de substantia sua multū aurum acci-
piens: occulte ad mare discessit: et ascendens nauē
laodiciā vsq; peruenit. Inde q; in edessam ciuita-
tem syrie pfectus est: vbi imago christi diuinitus
facta in syndone habebatur. Quo peruentis oīa
que seculo tulerat pauperibus tribuit: et vilibus
indutus ipse cū ceteris pauperibus in atrio san-
cte deigenitricis mendicare cepit: oīa que sibi da-
bantur vltra quotidianū victū egenis impendēs.
Pater vero de filij absentia admodū cōtristatus:
missis pueris ad diuersas mundi partes enūbiq;
perquirebat. Quorum aliqui dum ad edessam ci-
uitatem venissent ab eo cogniti: sed ipsum minime
cognoscēs: eidem cum ceteris pauperibus
elemosynas tribuerunt: qui gratias deo egit: quod
a seruis suis elemosynam percepisset. Reuersi q;
pueri nunciauerunt quod ipsum necubi inuenire po-
tissent. Quapropter tam parentes quam omnes
cognati et affines inconsolabiliter tristabantur.
Sponsa vero cum socera se perpetuo mansurā
in castitate promisit: donec de sponso suo noua
percipere posset. Cum ergo Alexius per an-
nos sexdecim in atrio predicto cōmoratus esset:
imago tandem dei genitricis: que ibidem erat:
custodi ecclesie iussit virum dei Alexium in eccle-
siam intromitteret: quoniam dignus erat: et q;
ei ad oculum ostēdit quem custos festinus in ba-
silicam introduxit. Quod factum dum cunctis in-
notesceret: et ab oībus venerari cepisset: huma-
nam gloriam vir dei fugiens inde recessit: et laodi-
ciam venit: ibiq; nauem ascendens: cū in tarsum
cilicie ire disponderet: dispēante deo nauis a ven-
tis impulsus in romanū portum applicuit: quod cer-
uens Alexius disposuit in animo suo nulli extra
neo onerosus esse: sed in domo paterna nōcogni-

tus habitare: patre ergo a palatio redeuntē mul-
titudine obsequantiū circumdato obuius habuit:
ac post eū clamauit: vt se peregrinū in domo susci-
peret: et de micis mēse sue nutrirī faceret: vt quo-
q; filij peregrinū deus misereri posset. Quod pa-
ter audiens ob amorem filij ipsum suscepit: et ci-
bum de mensa sua ei constituit ac locum in domo
sua propriū tribuit: et ministrū propriū delega-
uit. Ipse autem in orationibus perseuerabat: et le-
iunij ac vigilij insistebat. Famulū autem domus
ipsum multipliciter deridebant: et aquam yfensi-
liū super caput eius frequēter fundebant: et mul-
tas ei iniurias faciebant: ipse autē patienter oīa su-
stinebat. Sicq; xvij. annis in domo patris incogni-
tus mansit. Vidēs quoq; per spm: quod eius obitus
appropinquaret: chartā cum atramento petijt: et
totum ordinē vite sue conscripsit. Quācūq; igitur
die post misarum solētia in ecclesia sancti petri
vox de sanctuario sonuit dicens. Venite ad me q;
laborantis et quod audientes oēs in facies suas
cecidērunt. Et ecce vox secundo dicens. Querite
virum dei: vt oret pro roma. Querentibus illis et
non inuenientibus: iterum dictum est. In domo
euphemiani querite. Ille requisitus se de hoc ni-
hil scire dicebat. Tunc imperatores archadius et
honorius vna cum pōtifice innocēto ad domū
predicti viri peruenerunt. Et ecce minister alexij
ad dominum suum venit: eūq; iobisse nūciauit. In
trans euphemianus ipsum defunctum repperit
et vultum eius tanquam angeli rutilitatem vidit: vo-
luit q; chartam quam tenebat in manu accipere:
sed nequiuit. Exiens igitur cū hoc imperatorib;
et pontifici nūciaisset: illi ad eum intrasset: cor-
pusq; ex parte dei: vt sibi cedulam dimitteret: ad-
iurassent: accedens pontifex manu chartam acce-
pit: et ille statim eam dimisit: quia de mandato
pape coram omni multitidine lecta. Euphemia-
nus hec audiens obstupuit et factus exanimis
in terram decidit. Cum vō ad se redisset: vestes
scdit: canos capitis euellere cepit: et semetipsum
discerpens: at super corpus filij corruēs amariss-
sime fleuit. Mater eius hec audiens: quasi leona
rumpens rhere: scissisq; vestibus tota dissoluta
exijt: et lamentabiles voces emittēs: inter populi
frequentia; se super defunctū filij scipitauit: ac
ibidē quasi mortua pmasit: deinde reuinitēs plā-
ctum dolorosum emisit. Sponsa etiā ipsius indu-
ta lugubri veste cucurrit: et lachrymas inconsola-
biles supra corpus effudit. Tunc pontifex et impe-
ratores corpus in honozato pberetro ponentes
duxerunt in mediam ciuitatem: et nūciatum est
inuentum esse hominem quem querebant et oēs
ad sanctum corpus cucurrebant. Siquis autē in
firmus illud tangebatur: protinus curabatur. Nam
et cecī illuminabantur: et leprosi mundabantur: et
demones fugabant. Cuius pberetri ipse ponti-
fex et imperatores ex deuotione portare ceperunt:
sicq; omni populo comitante corpus ad ecclesiaz
sancti bonifacij martyris perduxerunt: et illic ei
per. vij. dies sepulchrum ex auro et gemmis pa-
rari fecerunt: in quo corpus scilicet confessoris cōdiderunt:
de quo odor maximus refragabat quācūq; aroma-
ta supabat. Quienit autē in xpo. xvij. kal. augusti.

circa annum domini. ccclyxxviii.

De sancta Marina virgine. Cap. cviff.

Marina virgo

in partibus grecie claruit. Hec cū patri suo vnica foret: pater relicto seculo: monasterium introisset: eā cuiusdā p̄p̄inquo comendauit: et in cenobio summa obediētia deo seruire cepit. Cū autē p̄ filia affligeretur: interrogauit eū abbas cur magi solito tristaretur: qui dixit se filiū vni cū in seculo reliquisset: noluitq; se esse filia p̄p̄alare. Abbas vō q; diligebat virū: eidē cōcessit vt filiū suū in monasterio reciperet. Pater ergo habitū viri in eā induit: et mutato nomine mariniū ipsam vocauit. Virgo igit̄ facta in monachū recipitur: et masculis ab oībus putat̄: ac frater marinus vocatur. Cepit autē valde religiose viuere: et oībus obediētia exhibere. Cū autē esset annorum xvij. et pater eius mortū appropinquaret: filiam suā vocauit: et eam in sancto p̄posito cōfirmavit: precipiēs ne cuiq; aliquādo renelaret q; mulier esset. Mortuo ergo patre tenebat doctrinā eius: et erat obediens oībus. Ibant igitur fratres cum curru et bobus: et monasterij necessaria deferēbāt. Verum iussu abbatis frater marinus aliquādo cū claustro cepit accedere: et fratres ad portandū ligna inuare. Cōsueuerat autē sepius hospitari in domo cuiusdam nobilis p̄adochij noīe si quando eos hora tardior redeundi p̄pediret. Lulius filia virgo cū de quodā milite concepisset interrogata a parentibus frat̄e mariniū se vio lasse asseruit. Quod cū p̄adochius abbati nūciaisset: interrogassetq; marinus cur t̄m̄ flagitiū cōmississet: se peccasse cōfitef: et veniā humiliter precatur. Statimq; abbas illi uerberibus cedi iussit: deinde de monasterio eiecit. Ipsa vō oīa patiētissimē ferēs tribus annis ante ostiū monasterij mansit: nec inde aliquādo discessit. Sicq; bucella panis vnica quotidie sustentata: ac si peccatū cōmississet in penitentiā perseverauit. Post trienniū vō infans ab lactatur: et abbati mittitur: ac fratri marino traditur educādus: quē virgo dū per bienniū ac si p̄p̄riū aluit: et cum eo ibidem permansit. Tandē eius paciētie et humilitatis fratres miserti abbati p̄ marino intercedunt: ipsūq; de eius licētia in monasteriū cum paruulo intromittunt. Cū abbas p̄ penitētiā imposuit: vt oēs immūdielas loci extra deferret: et aquā necessariā baularet. Ipsa autē hilariter oīa patiētē perficiebat: et in cunctis gratias agebat. Sed post paucos dies in dño feliciter obdormiuit. Lulius corpus abbas longe a monasterio mādauit sepeliri: eo q; absq; penitentiā obisset. Lūm autem fratres corpus lauant: et mulierē esse conspicerent: stupefacti et territi se in dei famulam grauiter deliquisse faterentur. Quod cum abbas cognouisset eam intra monasterium honozifice tumulari iussit: et cum lachrymis p̄ se et fratribus ab ea veniam postulauit: eo q; ipsam ignorās innocenter afflixit. Corpus ergo sancte virginis in ecclesia recōditū: ni

raculis clarere cepit. Illa autē que dei filiam infamauerat a demone arripit: et ad sepulchrū adducta scelus confitetur: et post dies. vij. eius meritis liberatur. Quieuit autem sancta virgo in dño xvj. Kalens. augu. Anno autē dñi. M. cxij. tempore iacobi teopoli ducis venetorum. Quidā iacobus de boza preclialis ecclesie sancte marie de venetijs deuotus sc̄tē vginis: corpus ipsū de ptibus romane collocatū p̄ nauē venetias direxit: et in ecclesia sua collocandū ordinauit. Cuius meritis naute a maris tēpestate liberati sunt. Sicq; corpus sancte virginis venetias delatum in eadē ecclesia sepulchrū est Kalē. septembris.

De sancta theodora monacha. Cap. cix.

Theodora monacha

radriam claruit tēpore zenonis imperatoris. Hec nobilis et speciosa virum habuit et diuitem et deū timentē. Cuius sanctitati diabolus inuidens: virū quēdā diuitem in illius concupiscentiam incitauit: qui eam crebris nuncijs et muneribus molestauit. Sed cū ipsū oīno cōtemneret et pctm̄ abhorreret: tandē per quandā mulierē ei missam illam decepit: que puelle suafit: q; deus quicquid occidente sole cōmittit mihi me intuef. Cuius suasionē puella prebens assensum virum ad se nocte introire permisit: et voluntatem eius compleuit. Statimq; ad se rediens amarissime flebat: eo q; ipsam conscientia remordebant. Quam vir eius nimium flentem consolari studebat: sed illa nullam consolationem recipere curabat: causam autem letus eidem nullatenus indicare volebat. Vane autē facto quodā monasteriū monialium adijt: et abbatissam interrogauit: an deus quoddam graue delictū q; die aduēp̄arscēte commiserat scire posset. Cui illa respondet: quod deo nihil absconditur: et q; videt quicquid quacuq; hora committitur. Rediens ergo domum quadam die cum vir suus abesset: comam suam p̄fecidit: et vestimenta viri sui assumens ad monasterium monachorum: quod p̄ xvij. miliaria a ciuitate distabat accessit: et vt ibidem in monachū recipere obtinuit. Interrogataq; de nomine dixit se theodoram nuncupari. Ibi ergo officia omnia humiliter faciebat: et eius ministerium omnibus gratū erat. Post aliquot annos abbas theodoro iussit: vt boues iungeret et oleum de ciuitate deferret: vir autem ei plurimū flebat: timēs ne cū viro aliquo recessisset. Et ecce angelus dñi ipsi dixit: vt mane surge ret: in via q; dicit̄ petri stare: et coniugē obulaz haberet. Quod cū fecisset: theodora cum camelis venit et virū recognoscens: sed ab ipso incognita illū salutauit. Lūm autē ille diuitem expectasset: et se deceptū clamaret: facta est vox ad eū q; ille qui ipm̄ pridie salutauerat vox sua fuerat. Tāte autem sanctitatis theodora fuit: vt multa mē racula faceret. Nam et hominem a bestia lacertatum eripuit: et suis precibus suscitauit. Ipsam q; bestiam maledixit: que subito mortua corruit.

Diabolus autē sanctitatem eius nō ferēs eidem apparuit et eam de cōmissio adulterio duriter increpauit: vt illam ad desperationem prouocaret. Que signum crucis edidit. et mox demon euauit. Quadam vice dum de ciuitate cum camelis rediret: et in quodam loco hospitata fuisset puella ad eam venit vt secum conciberet illam putas esse virum. Que cum respuerit iuit ad alteruz in ipso hospitio facientem: et cum eo dormiuit: et de illo concepit. Cū autem venter eius intumuisset: interrogata dixit. se de theodoro monacho concepisse. Natum igitur puerum ad abbatem transfusi serunt: qui cum theodoro increpauit: et ille sibi indulgeri peteret scapulis sancte puer imponitur: et de monasterio eicitur: que per. vij. annos extra monasterium mansit: et de lacte pecorum infantem nutriuit. Diabolus autem in specie viri sui eidem apparuit: et vt ad se rediret multis blāditijs persuasit: que cum orasset: demon statim euauit. Alia quoqz vice demones ad eam in specie multarum ferarum venerunt: et eam diuis clamoribus et insultibus terrere voluerunt: sed oratione fusa confestim ab ea discesserunt. Altera vice multitudo militum veniebat quos princeps precebat: et eum ceteri adorabant: que cum similiter ab illis inuitaretur: vt eorū dominū adoraret: illaqz deū se adorare velle diceret: ipsa ante principem adducitur et flagellis vsqz ad mortem ceditur. Sed dum constanter perseverasset: omnis illa turba demonū ab ea depellitur. Alia quoqz vice aurū multuz reperit: deinde canistrū omnium ciborum genere repletuz inuenit: sed signo crucis edito vtrūqz euauit. Post annos. vij. abbas eius patientiam considerans ipsam cū puero in monasterium introduxit: vbi cum duos annos laudabiliter peregisset: vna cum puero se in cella reclusit: que post q̄ omnibus sanctis monitis eruditur: spiritaliter tradidit: puerqz plurimū flere cepit. Eadem nocte abbas per visionem asperit q̄ nuptie marime parabantur: et mulier gloria et immenso lumine circumdata in medio sanctorum omnium portabatur: et in lectulo iocūditissimo ponebatur. Audiuiz quoqz vocem: q̄ mulier illa theodoruz erat: qui falso de puero accusatus fuerat. Excitatus abbas cum fratribus ad cellam iuit: etiam illam defunctam inuenit: quam discoopertam feminam inuenit. Visitqz abbas pro patre puella: que ipsam infamauerat: et illam ei mulierem esse dixit: et ad oculum indicauit: illeqz de falso crimine cū illa penitentiam egit. Angelus domini etiam abbati dixit: vt equum conscenderet: et quecūqz sibi obuium ad monasterium secum adduceret: qui dum pergeret: eidem vir theodore occurrit: et abbati coniugem suam obisse asseruit: cuius transitū domino reuelante didicerat: et eam ad videndā pergebat: quem abbas in suo equo assumpsit: et ad monasterium suum deduxit. Tenientes quoqz ambo plurimū fleuerunt: et theodoram sepulture tradiderunt. xvj. kalen. augusti. Vir autem eius cellam theodore accepit: ibidem in sanctitate vite p̄māsit. Puer quoqz theodore nutritum imitatus omni morū honestate claruit: ita q̄ abbati defuncto monasterij regimine successit.

De sanctis Scyllitans martyribus. Capitulū. cr.

Scyllitani mar

tyres apud cartaginē passi sūt: quoz nōia sunt hec: sperat: natalinus: cyrinus: detur: felix: adelinus: letarins: ianuarins: generosa: vestia: donata: secunda. Hi omnes a saturnino prefecto detenti post primā xpi fidei confessionem in carcerē missi sunt: et in ligno confixi: deinde gladio decollati sunt. xvj. kalendas augusti. Et dicuntur scyllitani a scyllitana insula: ex qua oriundi fuerunt.

De sanctis Symphorosa et septē filijs eius martyribus. Cap. crj.

Symphorosa

cū septem filijs suis apud tyburtinam ciuitatem sub adriano p̄cipite passa est. Hec fuit coniux beati getulij martyris: de quo supra dictum est. iij. idus iunij. Ex quo septē liberos p̄creauit: quorum nomina hec sunt: crescētus: iulianus: nemescius: primitius: iustinus: stacteus: eugenius: quos oēs adriannus cum matre detineri fecit: et ipsam symphorosam iussit palmis cedi: de hinc crinibus suspendi: sed cum eam superare nullatenus posset: iussit eā alligato saxo in fluiuium precipitari. Cuius frater eugenius curie principalis tyburtine corpus ei colligens sepeluit. Hanc autē factū iussit imperator: septem figi stipites: ibiqz filios eius ad trocleas extendi: et crescentem in gutture transfigi: iulianum in pectore: nemescium in corde: primitiū per vmblicum: iustinum per mēbra distinctum scindī per singulos corporis nodos atqz iuncturas: stacteam lanceis multis donec moreretur in terra configi: eugenium scindī a pectore vsqz ad inferiores partes. Quorū corpora precepit auferri: et prosci in foueā altā. Et posuerūt pontifices sacrorū nomen loci ipsius ad septē biotbanatos: quoz corpora requiescunt v̄a tyburtina miliario nono. Passi sunt autem. xv. kalendas augusti.

De sancta Eugdene martyre. Cap. crj.

Eugdenesmar

tyr apud cartaginē passa est que plantiano et zete consulibus presentata iussu rufini proconsulis quater diuersis temporibus equali suspensione verata: et vngularum horrenda laceratione cruciata carceris etiam squalore diutius afflicta: cum bec omnia pro christi nomine superasset: nouissime gladio cesa est decimoquinto kalendas augusti.

De sancto Arnulpho episcopo. Cap. crj.

Arnulphus epi

scopus turonensis: vt ait sigiber-
tus: claruit in gallia tēpore ana-
stasij impatoris: qui sancti remi-
gij remensis episcopi in baptis-
mate filius fuit: cuius etiā parē-
tes primo gentiles tamen post-
modū a sancto remigio conuersi
et baptizati: ille rogatianus illa au-
tes euppriosa nōminati fuerūt:

qui omnia sua pauperibus dispēdando sancto re-
migio tradiderūt. Remigius vō regi clodoueo la-
z christiano arnulphi eius spiritalē filiū cōmēda-
uit. Cui rex vti nobilissimo: stābergā neptem suā
in vxorē tradidit. Ipso tamen ambos coniuges
sanctus remigius ad virginitatē obseruantia in-
duxit. Post hec arnulphus reuelatiōe diuina om-
nia sua p testamentū vxori relinquens: eam remi-
gio commendans in habitū laicali p annos .xxvij.
peregrinatus est. Quodam die dominico dñi post
maturinū oraret in ecclesia rauennate: vidit ani-
mā cuiusdā peccatoris nuper defuncti: que ad in-
ferna a demonibus trāhebatur: que cunctis astā-
tibus audientibus sancti arnulphi auxilium im-
plorabat. Pro qua vir dñi orauit: et statim anima
ad corpus rediit: ipseq; peccator surrexit: et ille
vir dei esset: eiusq; precibus ipse saluatus fuisset:
omnibus patefit. Et cōcurrentibus ad eū turbis
populorū ipse ad euitandam famā confectū inde
discessit. Deinde apud sequanā fluuiū alium mor-
tuū e p heretro suscitauit: quē secū ad sanctū re-
migij informandū adduxit. Iterum quoq; remē-
sem populū ad se confluētem fugiens: iterūq;
peregrinans: cū esset turonis et episcopatus vaca-
ret: angelo reuelante episcopus turonē. factus
est: qui laudabilem vitam ducens: et miraculis cla-
rens in dño quieuit. xv. kal. augusti.

De sancto Rophilo episcopo. Cap. cxliij.

Rophil' episco-

pus popiliensis fuit: qui verbis
dñi instanter predicans: et que do-
cebat exēplo operū confirmans
miraculorū gloria insignis fuit.
Dum autem in media via posita
inter popiliē. et luseñ. oppidum
diaco immanis apparuisset: qui
homines et animalia deuorabat:
et statu venefico plurimos mor-
bidabat. Sanctus ropilus populo suo triduanū
ieiunium et orationem indixit: sanctoq; mercuriali
episcopo luseñ. vt hec eades cū sua plebe faceret
persuasit: et deinde ambo ipsi epi vna cū clero et po-
pulo vtriusq; ciuitatis ad locū accedunt: oratio-
neq; premissa sancti presules diaconem de antro
producunt: solis quoq; suis ipsum vti agnum mā-
suetissimū collo nectentes pertraxerūt: et in pu-
teo profundissimo incluserunt: memoriale quoq;
supra puteum in testimonium miraculū signaue-
runt: quod ibi manet vsq; in presens. Rophilus
autem ad ecclesiam suā rediens: obitusq; sui diē
longe ante predicans. xv. kalendas augusti quies-

uit in christo. Sepultusq; est in ecclesia sua mira-
culis clarus.

De sancto Filiastro confes-
sore. Cap. cxv.

Filiastr con-

fessor sanctus dei sacerds cre-
dens deo fide plenissima ex-
iens de terra sua relicto seculo
presbyter factus est: et pauli apo-
stoli mente et opere imitator om-
nem pene romanū orbem sua
predicatione lustrauit: multosq;
christo populos acquisiuit. Non
solum enim gentilibus restituit:

et iudeis: sed etiam arriane perfidie tunc vigen-
ti: nam et mediolani gregem dominicū ab auren-
tino episcopo arriano sancti ambrosij pdecessore
viriliter defensus: et vixta civitatem in fide ad-
huc rudem sua predicatione ad vias veritatis ple-
ne reduxit. Et postq; plurimis miraculis effulsit
apud eandem urbem bixtensem in pace quieuit.
xv. kalendas augusti.

De sancto Epaphra discipulo. Cap. cxvj.

Epaphras disci-

pulus de. lxxij. vnus vt ait hie-
ronymus: de quo apostolus ad co-
losee primo. mentionem facit.
Dic enim iubente paulo verbis
domini colossēsis predicauit:
et ab eodem colossen. episcopū
ordinatus: clarus virtutib; pal-
mam martyrii pro sibi commē-
datis ouibus virili agone perce-
pit. Sepultusq; est apud eandem urbem. xiiij. ka-
lendas augusti.

De sanctis Justa et Rufina marty. Cap. cxvij.

Justa: et rufina

martyres in hispania ciuitate hi-
spali: sub diogeniano pside mar-
tyriū passe sūt. De matrone chri-
stianissime paupertate detente
vasa fictilia mercabant. Et quo-
q; necessarijs sibi ad victū res-
uatis: indigentū inopiā susten-
tabat. Eus autē in platea ciuita-
tis vasa distraberent: matrone
ipsius oppidi idolum lapideū nose salabonē circū-
ferentes: iuxta morē suū gentile postulabāt a sanc-
tis feminis vas aliqd ad vsum dei sui sibi offerri.
Quō cū ille vti xpiane facere denegassent: indigna-
te matrone idolum sup earū vasa fictilia iactaue-
runt: eaq; omnia contriuerunt. Justa vō et rufina
idolum econtra longius abscientes cōregerunt:
propter quod a preside diogeniano detēte primo
equulei extensione: et vngularum laniatione vera-
te sunt: postmodū in carcere inedia et varijs dolo-
rib; afflicte. Unde quoq; educte cū preses ad par-
tes alias iter arripere p loca aspera et cōfragosa
nudis pedib; post eū trahunt. Tandē iuxta spiritū
in carcere exalauit. Corpusq; eius in puteum pro

De sanctis in mense iulij occurren. Fo. clviij.

lectum: inde a fabino episcopo leuatus: atq; sepul-
tum est. Rufine vero certum in confessione confra-
cta est. Cuius est cadauer combustum. Ossa autē
illius ab eodem episcopo collecta vna cum corpo-
re iuste in ciuitate hispalen. tumulata sunt. Da-
rum passio celebratur. xiiij. kalend. augusti.

De sancto Arsenio abbate. Cap. cxviij.

Arseni^o abbas

cum adhuc in palatio imperato-
rum archadij et honoriij consiste-
ret: et vt ad salutem dirigeretur
oraret: audiuit a dñoyt homines
fugeret: et saluaretur. Accedens
igitur ad monachalē vitam et ibi
dem orans audiuit: arsenij fuge:
tace: quiesce. Matrōna quedam
nobilitas et tenex venit: vt abbatez

arsenium ex de notidē videret: q̄ rogatus a theo-
philo archiepo: vt fevidet permitteret: nullate-
nus acquieuit. Tñ illa ad cellam pperans: ipsum
foris ante ostium inuenit: et se ad pedes eius pro-
stravit. Ille autē cum indignatiōe nimia eam ele-
ua uita: q̄q; dure increpauit: qz cum mulier esset:
tantā uagationē facere psumpsisset. Nam cum alie
mulieres ab ea redente audirēt: q̄ abbatē arseniū
uidisset ipse similiter ad eum uidentū cōfluerēt.
Illa autē se nunq̄ alicui diciturā promisit: q̄ eum
uidisset: supplicans vt tñ pro ipsa oraret. Abbas
vero se deum oraturū dicebat vt memoriā eius de
corde suo deleret. Hec illa audies turbata nimis
ad ciuitatē venit: et p̄e tristitia egrotare cepit: q̄
archieps audiens ad eam cōsolandā accessit: eiq;
inter cetera dixit: ne de uerbis senis miraret: quia
inimicus per mulieres viros sc̄os impugnat. Nā
credere debebat: q̄ vir sc̄is pro eius aia semper
erorabat: et sic consolata cōualuit: et ad propria re-
meauit. Arsenius autē per totū uite tēpus se
dens ad opus manū panū habebat in sinu pro-
pter lachrymas: q̄ iugiter de oculis eius fluebāt:
et totā noctē insonne dicebat. Vane autē cum
propter naturale lassitudinē dormire uellet: som-
num tanq̄ malū seruū uocabat: et sedēs parū som-
ni surripiebat: statimq; surgebat: dicebat em̄ suffi-
cere monacho: si dormierit vna hora: si tñ pugna-
tor est. Lñ pater sancti arsenij nobilissim^o senator
vitam finies et testamentū faciēs: magnā heredita-
tem filio dimississet: tabellio testamentū ad euz de-
tulit: q̄ abbas accipies scindere uoluit. Tabellio
vero eius pedib^o puolutus rogabat: ne hoc face-
ret: qz caput eius scideret. Cui arsenius respon-
dit: q̄ prius mortu^o fuerat q̄ pater eius q̄ ipsum
herede fecerat: ideo ipsum instituire non pote-
rat: et remisit testamentū nihil recipere uolēs. Qua-
dam vice facta est vox ad arseniū: vt eriret: et opa
hoim videret: et egressus vidit ethiopē ligna inci-
dentem: et sarcinā sibi importabile facientē: cuiq;
ipsam ferre nō posset: iterū ligna cedebat: et ad sar-
cinam diuitius addebat. Aditq; rursus hominē
haurientē aquas de lacu: et eam fundentē in cister-
nam pertusam: quā aquas profundebat in lacum:
et ipsam nihilominus cisternam implere uolebat.
Iterum vidit templū: duos hoies in equis por-

tantes lignum transfuersum: volentes autem tem-
plum introire non poterāt: quia lignum in trans-
uerso portabant. Et exposuit ei vox uisa dicens:
q̄ vltimi sunt qui portant lignum iusticie cum su-
perbia: nec humiliatū: propter quod a regno dei
excluditur. Qui ligna incidit: homo est in pecca-
tis multis: et pro eo vt agat penitentia non subtra-
hit de peccatis: sed iniquitates addit. Qui autem
aquam haurit: homo est bona opera faciens: sed
quia cum eis sunt pmixta mala perdit opera sua.
Uespere sabbati ueniente die dñico: relinquebat
post se solem: et extendebat manus ad celum: do-
nec mane sole ascendens faciem eius illustrabat:
et sic residebat. Qui uenit autē in pace vir domini
xiiij. kalend. augusti. Hec in uitis patrum.

De sc̄o Joseph iusto discipulo. Cap. cxix.

Joseph qui vo-

cabatur barfabas qui cognomi-
natus est iustus: vnus ex. lxxij.
christi discipulis non fuit barna-
bas vt rabanus et quidam puta-
uerūt: sed frater iacobi alphe-
ac simonis et iude: filiusq; ma-
rie salome sc̄do genite sc̄e an-
ne et sororis uerine genitricis

domini: vt infra dicitur in gestis sancte anne. vij.
kalend. augusti. Dic enim cum mathia statutus
est ab apostolis ad fortitudinē in locum iude: vt ha-
betur Act. primo cap. Qui predicationis et sancti-
tatis officio seruans ac fideliter complens mul-
tasq; persecutiōes a iudeis pro christo sustinēs:
victoriosissimo fine apud iudeā quieuit. xiiij. kalē.
augusti. De quo refertur q̄ uenenum biberit: et ni-
hil ex hoc triste pertulit propter domini fidem.

De sancta Margareta uirgine et
martyre. Capitulū. cxx.

Margareta uir-

go apud antiochiam sub olibrio
prefecto passa est. Hec fuit filia
theodosij gentilium patriarche:
que nutriti traditur et ad adultas
etatem ueniens baptizatur: et pro-

pter hoc erosa patri plurimum habebatur. Cum
autem annos. xv. attigisset: et cum alijs uirginibus
oues nutritis sue custodiret: prefectus olibrius il-
lac transfuit faciens in eius amore exarfit: et
consecros pueros vt ad se illam uocarent destina-
uit: quatenus si libera esset: eam in uxorem accipe-
ret: si autem ancilla in concubinā teneret. Quam
sibi presentatam de nomine et genere suo ac reli-
gione requisit. Illa autem respondit se genere
nobilem et uole margaretam ac religione christa-
nam. Quam prefectus redarguens quia crucifixū
coleret: eam in carcerem tradi fecit: et ad deorum
sacrificia properauit. Sequenti uero die eam sibi
presentari fecit: et ad deorum sacrificia inuitauit.
Quam dñs immolare recusantem in equuleo su-
spendi et uirgis tam crudeliter cedi q̄ sanguis de
eius corpore uti de fonte maneret. Ita vt omnes
astantes super eam desisterent: et ad consentien-
dum prefecto ipsam cōfortarent. Quos uirgo cum

indignatione repellat: malosq; cōfiliarios esse dicebat. Iterni prefect' iussit eam vngulis lacera- ri adeo vt ipsemet faciem operiret: q; sanguinem eius fluentē videre non posset. Et deinde de posi- tam in tenebroso carcere recludi mandauit. Dra- uis autē virgo ad dñm: vt inimicū qui secū pugna- bat ipsi visibiliter demōstraret. Et ecce draco im- manissimus ibidem apparuit: qui os super caput eius ponens & lingua subter calcaneū extendens ipsam protinus transglutuit. Sed dum se abfo- bendam virgo conspexisset: signo crucis se muni- uit: & statim draco per medium crepuit: & virgo ille- sa exiuit. Diabolus iterū vt eam deciperet in spe- ciem hoīs se mutauit. Quem vidēs in orationē se- dedit: & cum surrexisset demon ad eam accessit: et manū eius tenuit. Quē illa per capillos appre- hendit: & sub se ad terrā deiecit: ac super ceruicē eius dextrum pedem posuit. Demon autē clama- bat. Illa vero coegit: vt ipsi diceret: cur christia- nos tam multipliciter tentaret. Qui respōdit na- turale sibi odium esse contrarios virtuosos: & q; uis ab eis sepius repellatur: tñ desiderio seducē di in se huius existit: q; inuidet hominē de felicitate quam amisit: q; uis eam recuperare nō possit. Ad diditq; q; salomon in infinitā demonū multitudinē in quodam vase incluserat: cuius mortem cum de ipso vase demones ignem emitterent & hoīs ip- sūdem thesaurū esse putarent: vas cōfrēgerunt: et demones excurrentes aerem impleuerūt. His di- ctis virgo pedem subleuauit: & demon statim eu- nit. Dorq; columba de celo veniēs cum luce ni- mia virginē cōfortauit. Theorimus autē quidam uerba virginis auscultās scribebat: nutrixq; illius ipsam in carcere reseruat: tñ dies plures conuenientibus populis iudici presentatur: & sa- crificare cōtēns iterum in equuleo leuiatur: cor- pusq; eius facibus exurit: mirantibus cunctis fortitudinē terrē puelle: deinde in magna uase aque uincta mittitur: vt ex penarū cōmutatiōe cresceret vis doloris. Sed subito terra cōcutitur et virginis vincula soluuntur: ipsaq; illesa pau- entibus cunctis egreditur: coliba quoq; cēlica cum ingenti lumine de celo aduolauit: & in capite mar- garetę aureolę posuit. Quo miraculo quattuor milia gentiliū exceptis paruulis & mulieribus christo crediderunt: & capitalem sententiā accepe- runt: prefectus autē timens ne alii cōuerterētur: cōcūcis beatam margareta decollari manda- uit. Illa autē pro se & suis persecutoribus: ne hon- et sui memoriā agētibz orauit ad xpm: addens vt quecūq; in partu periclitans se inuocaret ille- sam prolem emitteret. Factaq; est vox de celo q;

in suis se nouerit petitiōibus ex- audita. Et sic gladio percussa mar- tyri coronā percepit. Cuius cor- pus a xpianis antiochie sepulch- est. xij. kal. augusti. Alibi autē le- gitur q; passa est. iij. idus iulij.

De sancta Praxedis vir- gine. Capitulū. cxxj.

Praxedis virgo

illa fuit beati pudētis et foroz

potentiane nobilissima romanoz: de quibus su- pra dictum est. xij. kalen. iulij. Nec post mortem parentum cum foroze potentiana oēm facultatē diuisit: et ceperunt ambe distissimū patrimonium uendere: & pecunias pauperibus erogare. Dor- tua vero potentiana in sancto uirginitatis propo- sito. Praxedis uirgo cum beato pio papa ipsam sepeliuit: & exinde paupes xpianos in domo pro- pria suscipiēs: eis ministrare cepit. Defuncto quo- q; sancto nouato ipsius uirginis germano: beata praxedis thermas illius in uico lateriti per ma- nus sancti ppi episcopi ecclesiam cōsecrari fecit: iniqua & baptisterium ordinauit. Martyriū quoq; symmetrii presbyteri & sociorum sub persecutiōe antonini imperatoris pro christo passorū corpora tumulauit: de quibus supra dictum est. vij. kalen. iulij. Cuius persecutiōe ingrauesceret: beata praxedis orauit ad dñm: vt eam ex hac uita susciperet. Que a dño exaudita: post dies modi- cos egrotare cepit. Et postq; omnem substantiā suam pauperibus & ecclesie dispensauit: & ipsa in sancto uirginitatis proposito perseverās ad xpm ex hac luce migrauit. xij. kalen. augusti. Sepulta a sancto pastore presbytero iuxta patrem & foro- rem uia salaria in cimiterio pizscille.

De sanctis uictore & socijs mar. Cap. cxxij.

Victor martyr

cum socijs suis sub maximo imperatore in ciuitate sedun. massilia; deue- nit: uictorq; militem eidem de christianitate delatum cōprehen- dit. Quem sacrificare nolentem funibus per totam urbem distractum: asterio pre- secto puniendū tradidit. Qui ipsum dudum in pa- tibulo afflictum in carcerem trudi iussit: ubi san- ctus uictor: celesti lumine et angelica uisitatione confortatus est. Que cum uisissent tres milites eum custodientes: id est Alexander Longinus et Felicianus cōuersi: sunt ad christū. Quos in con- fessione fidei imperator decollari mandauit. Pre- sectus uero uictorem equuleo suspensum et fusti- bus ac neruis cesum: iterū in custodia reposuit. Sed post triduum inde eductus statuam iouis si- bi oblatam: vt ei thura incenderet pede euerit. Cui pes ille statim precidit. Deinde mole mo- lendini suppositus crudeliter conteritur. Terum post paululum machina ipsa diuinitus dissipata: dum adhuc marty: domini aliquatulum palpa- ret: gladio cedere uere uictor: ac triumphato: effi- citur. Nam & eodez instanti uox de celo audita est: uicisti uictor beate. Corpora uero sanctorum mar- tyrum iussu cesaris in pelago protecta angelis ministrantibus ad oppositum litus enatantia de- uecta sunt: et a christiantis sepulta. Ad quoru tu- mulum dum puer eleutheri nomine christianus persecutionem fugiens declinasset: orans emisit spiritum eiusdem sancti sepultura sociatus. Qui passi sunt. xij. kalen. augusti.

De sancto Daniele abbate. Cap. cxxij.

De sanctis in mense iulij occurren. Fo. clx.

Daniel abbas et pater byter egyptus fuit: qui dum maneret in scythi cum fratribus suis seiuinis et orationibus semper intentus: venit ad villam que thementi dicitur: et opera manuum suarum videret: de quibus inopibus subueniret. Rogatus autem a iuvene in domum suam descendit: et pro

uore ipsius: que sterilis erat orauit: et deus ei sobolem largiretur. Quae mulier post dies modicos concepisset: mirabantur emuli quod de abbate: qui in domo illa fuerat: puella pregnans esset: eo quod a viro nunquam potuerat grauidari. Quod audiens abbas misit ad iuuenem: ut cum uxore eius peperisset: ipsi nunciare curaret. Nato itaque puero venit Daniel ad domum iuuenis: secumque illum obsequiis et notis conuincit: et preparare. Quibus presentibus puerum. xv. dierum adductum per deum adiuuauit: ut exprimeret patrem suum. Infans autem clara lingua iuuenem illum notauit: eumque digito ostendit: et sic emuli confusi sunt. In alayilla erat homo lathomus nomine eulogius: qui arte sua fideliter laborans: peregrinos quosque hospitio suscipiebat: qui dum abbatem Danielem suscepisset: et eidem fideliter ministrasset: orauit pro eo ad deum ut auerteretur: si bi bona temporalia: ad hoc ut ille latiora impendere posset. Cui oranti senex venerandus apparuit: et abbatem interrogauit lathomum in fide sua vellet suscipere: si forte a bonis operibus deficeret. Qui mox pro eo fideiussit: et pro anima sua se deo rationem redditurum promisit. Post dies modicos dum homo ille lapidem excideret: audiens sonum concanum percussio lapide foramen inuenit: in quo thesaurum multum latentem repperit. Timens autem ne inuenta sibi a regibus principe tollerentur: constantinopolim abiit: et sub iustino imperatore collocatis muneribus factus est prefectus praetorij: constructoque palatio pauperes tradidit oblationi. Quod cum daniel comperit: consternatus animo constantinopolim perrexit: ut homini loqueretur: sed ab eius familia cesus cum iniuria expellitur: unde et ante crucifixum orare cepit: ut a fideiussione eriperetur. Cui beata virgo apparuit: et se pro eo intercessuram promisit. Confortatus abbas alexandriam rediit: cui postea christus appares dixit: quod a vadimonio absolutus esset: sed decetero ab huiusmodi caueret. Cum autem ad heremum reuersus esset: post menses tres iustinus imperator moritur: et iustinianus eius filius coronatur: et officiales imperij mutantur. Eulogius

a prefectura deponitur: et de mala administratione requisitus omnia substantia spoliatur. Reuersusque ad villam suam amorem primum repetit et hospitalis: ut prius esse cepit. Ad quem veniens abbas: omnia prout contigerant: enarrauit: illeque in meliorem vitam mutauit. Ascendit aliquando Daniel cum discipulo in superiorem thebaidam: et visitatis fratribus: et ab eis reuerenter exceptus: adeo ut ipsi vestimenta prosternerent: venit ad cenobium montanum: quod dicitur sancti hieronimi. Et dum hospitium quereretur: virginibus denegarent: eo quod vir claustrum illud nunquam intrasset: audito quod abbas Daniel esset abbatissa illum grateranter suscepit: et ad refectorem vocauit: ubi cum inter alias vidisset unam iuxta viam latinarum in terra iacentem: et que illa esset que esuisset: audiuit: quod ebria et insana erat: et quod quasi semper sic permanebat: sed pietate dei eam elicere nolebant: villaque ei officia imponebant. Cum ergo sero omnes ad cellas suas iuissent: abbas in oratione pernoctans vidit illam surgere: et cum lacrymis instanter orare: quod abbatissa ac discipulo ostendit: eisque dixit: quia per spiritum illum semper talem fuisse cognouerant: et propter eam solam ad monasterium ipsum venerat: que humilitatis causa se amentem ac ebriam fingebat: ut omnibus contemptum haberet. Dum ergo abbatissa ex hoc nimium compuncta esset et mane omnia fororibus retulisset: dum vellent ab ea veniam petere: ipsam necubi inuenerunt: sed ianuam. cenobij apertas conspexerunt: ceculique foribus affixam in qua scriptum erat: quicquid in vos peccati pariter: in christo valete. Sicque omnes ab bati danieli de commissis in sanctam virginem veniam postulauerunt. Ipse quoque ad cellam suam rediit: et sanctitate perfectus in pace quieuit. xij. kalen. augusti. Dec in vitis patrum.

De sancta maria magdalena. Cap. cxxiij.
Maria magdalena a Magdala castro cognominata clarissimus natalibus exorta patre Syro: matre Eucharis cuius patre suo lazarum: et sorore martha: magdala castellum: quod est secundu miliarium a genesareth: et bethaniam que est iuxta hierusalem: et magnam hierosolymorum partem possidebat: ita ut maria magdala a quo nuncupata est magdalena: et lazarus partem vrbis hierusalem: et martha bethania inter se diuisissent. Cum autem hec diuisio abundaret: quia rerum abundantiam voluptas comes sequitur: propterea magis pulchritudine splendens tanto corpus suum

voluptati subtrauit: vñ iam noie proprio perdi
to peccatrix dicebatur. Quis xpm in domo symo
nis leprosi recipere cognouit ad eum accessit: la
chrymizq; pedes eius rigauit et capillis extersit:
ac vnguento perunxit: et in tēpore gratie prima so
lennem penitentiā perfecit: vñ et dñs omnia ei pec
cata dimisit. Nec est illa cui xps tanta bñficia cō
tulit: et tam maxima signa dilectiōis ostendit. Naz
ab ea. vii. demonia. i. vniuersa vitia expulit: in suo
eam amore totaliter accendit: familiarissimā sibi
cōstituit: eaz semper dulciter excusauit: vicis apud
phariseum: qui dicebat eam immundā: apud sozo
rem: que dicebat eam octofam: et apud iudam qui
dicebat eam prodigam. Cuius dilectione quatri
duanum fratrem suscitauit: cuius amore marthā
a fluxu sanguinis liberauit. Nec ad pedes dñi se
dens eius verba audiuit: domini caput perunxit:
iuxta crucem in passiōe christi stetit: vnguenta pa
rans eius corpus inungere voluit: a monumento
quoq; discipulis recedētibz nō recessit: cui christus
resurgēs primo apparuit: et apostolorū apo
stolicam fecit. ¶ Post ascensionem igitur dñi an
no. xliij. post stephani lapidationem et discipulorū
dispersionē de qua habetur Act. vii. iudei magda
lenam cum pluribus christianis rapientes. Inter
quos erat beatus maximinus vnus ex. lxxij. disci
pulis: cui a beato petro ipsa magdalena fuerat
specialiter commendata. Lazarus frater eius: et
martha soror eius: atq; marilla marthe pedisse
qua: necnon beatus cedonius qui fuerat cecus a
natiuitate quem dñs illuminauerat: et alij plures:
omnes istos naui impositos et pelago sine remo
vel remis expositos vt in ponto necarentur a iu
dee finibus protulerunt. Qui deo duce massiliā
appulerunt: vbi cum nemo illos reciperet sub por
ticu cuiusdam templi morabantur. Cum autē po
pulus ad pbanū conflueret: vt idolis immolaret:
maria magdalena vultu iocūdo linguaq; diserta
cepit xpm constātissime predicare: et plebem a cul
tura demonum renocare. vnde multi admirantes
corporis speciem et lingue facundia cōuersi sunt.
Principi etiā prouincie cum vxore ad sacrificia
accedēti: vt prolem a dñs impetraret magdalena
deorum immolatiōes disuasit: et xpm illis annun
ciavit. Interea apparuit magdalena peruisum cō
fugi principis: eamq; de crudelitate redarguit eo
q; abundās delictis seruos dei fame et frigore mo
ri permitteret: addens et inias nisi virum indu
ceret: vt eorum inopiam subleuaret. Quod cum his
admonita facere neglexisset: tertia vice magdale
na per visionem vtriq; coniugi apparuit: et vultu
igneo terribiles minas inuexit: nisi festināter san
ctis viris de victu et hospitio pūderet. Cuius am
bo enigilātes mutuo somnia retulissent: exterriti
continuo sanctos discipulos hospitio: receperunt:
eisq; de necessarijs puiderunt. ¶ Post bec
cum princeps prole careret: mariā rogauit vt sibi
filium a deo suo impetraret: promittēs in christū
cum cōiuge credere: si hoc ei obtinere posset. Tūc
magdalena p eis orauit: et post dies modicos ma
trona illa cōcepit. Cuius princeps ad beatum pe
trum videndū romam proficisci disponeret: nauis
q; parata eum mulier iam tumēte vtero sequi

vellet: vir eius quis dudum renitēs instātia cōi
gis deuictus assensum prebuit et nauē cum fami
lia et vxore ascēdit: quorū humeris maria ad eorū
tutelam signū crucis imposuit. Cui princeps cui
tatis et domus custodia cōmendauit. Postq; autē
flante vento prospero die integro nauigassent:
subito tempestas in mari exoritur: et intumescēte
procella dolore parturienti mulier angustiat. ¶
Que inter pressuras pelagi filium peperit et coti
nuo expirauit. Cum igitur infans vagiens mām
larum solatia quereret: et pater nec vbi matrē se
peliret locum haberet: nec vnde infantulū aleret
prouidere posset: lachrymabiliter lamētulū et
de magdalena plurimū conquirebat: eo q; ipsius
causa tanta incurrisse mala videbat. Naute autem
clamabāt: vt corpus in mare proficeretur. Cuius
pergrinus infāter exoraret et aliquantulū sub
stinerent: si forte mulier aliqua detenta extasi re
spiraret: vt saltē nato puero vbera preberet: ecce
non procul a nauē collis apparuit: vixq; princeps
a nautis precibus et precio: vt illuc applicaret ere
git. In cuius antro secretior corpus cōiugis collo
cauit et puerū māmīs apponēs chlamyde operuit
et deo ac beate marie magdalene aiām defuncte
necnon curas pueri cum fletu amarissimo cōmen
dauit: et postmodū nauem conscēdit: nec propter
ea accepto itinere desistere voluit. Cuius roma
ad petrū venisset: et causam itineris exposuisset:
petrus principē super casu q; ei de vxore et filio cō
tulerat cōfortauit: et in fidei veritate firmavit. De
inde vna secum hierosolymā perrexit: et oia loca
sacra cum eo perlustrauit ac demum ad vrbem re
patriauit. Princeps igitur elapsus biennio a petro
consolatus discessit: et nauem ascēdens ad patriā
redire disposuit. Perueniens autē ad collem vbi
corpus cōiugis cum parmulo dimiserat applicuit
et puerum a maria magdalena conseruatum ac
educatum inuenit: qui more puerorum in litore
cum lapillis et glareis iudebat: vidēsq; nautas ap
plicantes quos nunq; viderat: expauens ad ma
tris vbera solita recurrebat: et sub cōlamyde lati
tabat. Quem postq; pater matris māmīs suggē
tem asperit admirans pre gaudio ineffabili flere
cepit. Et ecce mulier a mortuis respirauit: et qua
si de fomno euigilās magdalene gratias egit: que
sibi in puerperio obstetricis impleuerat officij:
et se ac suum conseruauerat paruulum: addens
q; de eadem peregrinatione qua vir suus vene
rat: et ipsa veniebat: et omnia loca in quibz fue
rat: seriosius referebat. Nam sicut petrus virum
suum ad ipsa loca pducerat: sic et illam beata ma
ria magdalena eodem comitata fuerat. Sicq;
princeps recepta coniuge et paruulo iam bimo
massiliam repetit: et Magdalene que sibi euene
rant: enarrauit: omniaq; idolorū templa destrūēs
cum omni populo baptisma suscepit. Tunc eccle
siam in christi nomine construxerunt: et beatum
lazarum in episcopum massilie constituerunt. De
inde ad ciuitatem aqueñ. accedentes predicatio
ne ac miraculis cunctum populū conuerterunt:
et maximū ibidem in pontificem ordinarunt:
vt dictum est supra in eius gestis. iij. idus iunij.
¶ Interea beata magdalena peremum asperit

mī petijt: et in loco angelicis manibus prepara-
to. xxx. annis incognita māst: vbi nec aquaꝝ fluē-
ta: nec plante cuiuspiam erat solatia: vt sic daret
intelligi q̄ nō terrens dapibus: sed epulis tñ ce-
lestibus eā xps disposuerat satiare: ibiqꝫ per sin-
gulos dies septem horis canonicis ab angelis in
ethera leuabatur: celestibus concentibus refici-
ebatur: indeqꝫ per eodē angelos ad propria
reducebatur. Sicqꝫ faciatā nullis alijs corpora-
libus alimentis indigebat. Sacerdos autē quidā
solitaria vitam eligens: qui sibi ad duodecim sta-
dia ab eodē loco cellam construxerat: die qua-
dam voces angelorū audiuit: ⁊ oculis corporeis
aspexit qualiter magdalena ab angelis in ethera
leuabatur: ⁊ post horam ad ipsum locum reduce-
batur. Qui cum predictam visionem subtilius in-
tueri vellet: deo se commendans ad locum accessit:
et cum esset vicinus tremore resolutus cepit: ita
vt vix incedere posset: et intelligens ibidem esse
celestē sacramentum ipsam personam vel crea-
turam: que ibi erat per christum adiurat vt quid
vel qualis esset sibi edisserat. Quem magdalena:
vt propius accedat: hortatur: et appropinquan-
tem benigne alloquitur: seqꝫ peccatricem illam
famosam esse testatur: que in euangelio memo-
ratur: que christi pedes lachrymis abluit: et suo-
rum criminum ventam promeruit: que et in ipso
loco per annos triginta omnibus incognita man-
serat: et quotidie talibus dapibus refecta nullo
alio cibo aliquādo egerat. Et quia obitum suum
sibi a domino reuelatum agnouerat: imposuit sa-
cerdoti: vt ad sanctum Maximiniū episcopum ac-
cederet: et omnia sibi visa narraret: ac ipsum sui
parte rogaret: quatenus die dominico proximo
hora matutinali in ecclesia sua esset: vbi Magda-
lenam angelicis allatam manibus inueniret: que
dominica sacramenta ab eodem percipere vel-
let. Qui ad eius petitionem ei chlamydem suam
concessit: vt nuditatem suā tegeret: quatenus ad
ecclesiam honestius ire posset. Sacerdos igitur
concitus Maximiniū adiit: eiqꝫ iussa cuncta ac vs-
sa per ordinem patefecit: qui die ⁊ hora statutus
ecclesiam ingressus Magdalenā repperit in cho-
ri medio angelorum: qui eam adduxerant consi-
stentem: que duoz cubitoꝝ spacio a terra eleua-
ta extensis manibus in aere subsistebat: cuiusqꝫ
vultus ex frequentia angelorum: quasi solis ra-
dius refulgebat. Ad quam cum maximinus acce-
dere formidaret: ab ea confortatus est: vt filiam
suam agnosceret. Qui cōuocatis clericis ⁊ sacer-
dote predicto corpus christi eidem obtulit: quod
sancta dei cum magna lachrymarū inundatione
percepit: deinde corpore ante altare. p̄strato spi-
ritus inter angelorum manus ad deum euolauit
vndecimo kalen. augusti. corpusqꝫ nimio odore
per septem dies fragrauit: quod beatus maximi-
nus ibidē deuotius sepeliuit: ⁊ post mortē suam
se iuxta eā tumulari precepit. Temporibus au-
tem Karoli magni: scz anno dñi. cccccxlii. girar-
dus dux burgūdie liberis carens: multa pauperi-
bus largiter erogabat: ⁊ multas ecclesias ⁊ mo-
nasteria fabricabat. Eum autē celiacē. monaste-
rium construxisset: misit ipse ⁊ abbas ipius loci

quosdam canonicos ad aquē. ciuitatem: vt inde
beate marie magdalene reliquias transportarēt.
Qui vententes predictam ciuitatem a paganis
euerfam inueniunt. Casu tamē quoddam ex mar-
mōre sepulchrum aspiciunt: cuius sculptura dea
monstrabat: quod corpus magdalene ibidē quie-
scebat quo noctu confringentes: assumptas reli-
quias ad hospitium deportarunt: quorum princia-
palioꝝ in ipsa nocte per visum a magdalena ad-
monetur: ne timeant: sed ceptum opus perficiāt
Eum autem ad mediam leucam a celiacē. cenō-
bium propinquassent: nullatenus inde mouere re-
liquias potuerunt: donec abbas et monachi oēs
sancto corpori obuiam processionaliter exierūt:
et ipsum euz omni reuerentia susceperunt: quod
ibidem facit miraculis confans.

De sancta scyntye discipula. Cap. cxxv.

Scyntye discipula apostoli fuit: de qua beatus paulus ad philippen. iiii. cap. mentionem facit. Nec in vita apostolica cum omni religione perseverans philippis dormiuit: ibidem sepulta. xi. kalen. augusti: vt dicit ado: et ex hieronymi

martylio.

De sancto Platone martyre. Cap. cxxvi.

Plato martyr

apud Ancyram ciuitatem galatie prouincie passus est tempore maximiani imperatoris sub prefecto agrippino: qui paruulus et locuples a parentibus relictus omnia sua pauperibus dispensauit. Quem et prefectus tenere fecit: vt sacrificaret: qd̄ eum renueret a. xij. viris sibi vicissim succedētibz: primo quidem grauius ceditur: ⁊ immobilis p̄stēs carceri mācipat: deinde post dies. vii. sup ferreum lectum extendit: et carbonibz subterstratis oleo resina cera ac bitumine p̄fusus torret. Et nō autē p̄dicta in eā nil preualuerūt: cunctis cernētibus angelica visitatione confortat: odoreqꝫ nimio fragrate resouet. Quo miraculo plures ad dominum conuertuntur. Post hec in equuleo appenditur: malaqꝫ ferrea ignita eius lateribus adhibentur. Et cum hec etiam patienter tolerasset: mandauit iude: vt corrigie de eius corpore traherentur: quas sanctus suscipiens in faciez prefecti iactauit: dehinc in custodia reductus. xviii. diebus fame afficitur: sed a domino confortatur. Nonissime autē iubente prefecto extra ciuitatē in locum: qui dicitur campus: ducitur: et ibidem gladio capite truncatur: vbi et a fidelibus digna reuerentia tumulatur. xi. kalen. augusti.

De sancto Nandegifillo abbate. Cap. cxxvii.

Nandegifill' abbas qui ⁊ vādo. vt ait sigibertus

anegisti maioris domus nepos ex valcifo fratre
 floruit tpe iustiniani secūdi. Qui cenobia fiscanū
 z fontanellā dño fundauit. Sic i ueredinēsi regio
 neortus nobili parcte. s. valcifo pipini fracoꝝ re
 gis filio: sub rege dagoberto comes palatinus
 ab eo cōstitutus strenue officii exercebat. Qui in
 uito illustrē puellā rex in vxorem tradidit: quā tñ
 ipse ad castitatē suauit: vnde z illa sanctimonialis:
 ipse vō delerta curia monachus effectus est. Qui
 cū sc̄to viro valfrido in loco qui dicitur mons falco
 nis primotenus habitauit. Cū autē rex sc̄m licz p
 posse renitētē de monasterio educit violētē ad
 curiā traheret: intrās palatium pauperē cū vebicu
 lo offendit: z in lutū p̄iecit: quē cū alij p̄tereunt
 vādegifillus de quo descendens pauperē e ceno
 subtraxit. Statingz angelus inopi viro assistit et
 vestē deturpatā emēdas cādidiorē q̄ ante fuerat
 reddidit. Quo miraculo cōspecto rex illū ad mo
 nasteriū redire permisit. Inde ad territorii be
 lisgangiū perrexit: vbi z diaboliū in pp̄rio fundo
 cōstruxit: vbi z plurimas diaboliū insidias perpēs
 sus: oēs dei grā superauit. Deinde iussu diuino
 p̄monitus veniens rothomagū a sc̄to andoēuo
 subdiaconus: inde leuita ordinat. Ac postmodū
 carnosiū tendēs a sc̄to andomaro in p̄sbyterum
 cōsecratur. Post hec fontanelle monasteriū con
 struxit: in quo cum godone eius nepote deo serui
 re studuit: verū alimentis sibi deficientibus a ba
 thylde regina per visum a deo monita plaustris
 onustis cibarijs visita. Ibiqz vsqz ad annos eta
 tis sue. xcij. labori manū in sc̄tis in dei seruitio
 p̄māsit. Demū graui egritudine pressus triduoqz
 in extasi rapt⁹: iamā sibi celi patefactā p̄p̄xit.
 Sicqz deo sp̄m reddidit. xi. kal. augusti. auditaqz
 est in eius trāsitu a quodā discipulo mellisua cā
 tilena. Sepultusqz est in ecclia sc̄ti pauli: vbi z p
 annos. xl. permāsit: vbi z sc̄tis auertus eps an
 nis. xj. z sanctus vlp̄rianus annis. ix. quieuerūt.
 Anno autē dñi. ccccclxxij. horū trium corpora
 miro odore fragrantia: z tam in mēbris q̄ in vesti
 bus omnino incorrupta ad ecclia sc̄ti petri trā
 lata sunt kal. aprilis. vbi miraculis coruscātia re
 quiescūt z digna fidelium veneratione colūtur.

De sc̄to Apollinare epo z mar. Cap. cxxvij.

Apollinaris

epo
 pus apud rauēnā passus tpe ve
 spasianū imperatoris. Hec an
 tiochenus gñe beati Petri apo
 stoli discipulum cum eo ex antio
 chia romā venit quē Petrus ra
 uēne ep̄m destinauit. Et appo
 p̄tans ciuitati apud quendā mi
 litem nomine hyreneum hospiti
 tatus: filium eius secum inno
 cato christi noīe illuminauit: ipsum cum parenti
 bus baptizauit. Quod miraculū cum tribunus a
 milite didicisset Apollinarē aduocauit: vt vxorē
 suā noīe tbeclā per annos plurimos decumbentē
 sanaret: quam nullus medicorū erigere poterat.
 Cuius manū apprehendens mor illam erexit: et
 ipsam cū viro z filijs ac omni familia: necnon plu
 ribus ex militibus ad christum cōuertit. Et apud

eundē tribunū annis pluribus mansit: vbi z ad se
 infirmos veniētes sanabat: et multos ad christi fi
 dem adducebat ac p̄sbyteros et clericos ordi
 nabat. Post annos vō. xij. cum predicta dux satur
 ninus audisset: apollinarem detineri fecit: ac pon
 tificibus capitoli rauennatis tradidit. Ductusqz
 ad templū iouis vt immolaret: cum diceret sacer
 dotibus aurū et argentū idolis oblatū meli⁹ pau
 peribus dari q̄ ante demones appēdi: protinus
 fustibus ceditur: et seminius relinquitur: sed a
 discipulis collectus in domo cuiusdā xp̄iane vi
 due. vj. mensibus refouetur. Unde venit ad ciui
 tatē classis: vt quendā bonificiū nobilissimū mu
 tiū effectum curaret. Et cum domū ingrederetur
 puella habēs spiritū immūdiū clamabat: vt inde
 discederet. Alitoquin ligatis pedibus eū extra op
 pidū trahi faceret. Quē apollinaris inrepās cō
 festim ex illa exire coegit. Et post hec inuocato
 xp̄i nomine multo loquēdi facultatē restituit. Sic
 qz plusq̄ quingentos gētiles cōuertit: post dies
 modicos a paganis apprehensus: iterumqz fusti
 bus cesus prohibebat iesum nominare: qui sac̄s
 in terra ipsum verū dei filium exclamabat. Tunc
 nudis pedibus ipsū super prunas stare fecerūt.
 Deinde extra vrbē classis eiecerūt. Qui cum xp̄is
 tianis extra muros in tugurio latitabat: et ad se
 venientibus christum predicabat. Inde ad emi
 liam prouinciā euangelizandā accessit. Interim
 qz calocerus p̄sbyter rauennatem ecclia
 gubernauit. Regressus igit rauēnā ad domū rufi
 patricij adductus est: vt filiam eius infirmam sa
 naret. Sed mor vt ingresses est domum puella
 defuncta est: Rufus autem desebat: deoqz tra
 se p̄pter illius aduentum iratos dicebat: et ob id
 filiam suā occiderant. Cum autē sanctus orasset: z
 puella de morte resurrexit: z nomen xp̄i cōfiteus
 cum matre et magna multitudine baptisma susce
 pit: et virgo permansit. Rufus vō postmodū mar
 tyrium pertulit: vt dicitur de eo in eius passione
 vj. kalend. septēbris. Audiens hec cesar scripsit
 ad messalinum p̄fectum p̄tozisi: vt apollinarē
 aut sacrificare faceret: aut in exilium mitteret.
 P̄fectus ergo ipsum sacrificare nolentē fustib⁹
 cedi iussit: et in equuleo extensum torqueri: de
 inde aquam feruentē in eius vulneribus factari:
 et sic graui pondere ferri vinctū in exilium mitte
 re voluit. Sic christiani animo accēsi in paganos
 irruerunt: et plus q̄ ducentos ex eis ceciderunt.
 P̄fectus autem fugit: z apollinarē in carcerem
 trudi fecit: deinde catenis vinctum nauī impos
 suit: et cum tribus eum sequentibus clericis in
 exilium destinauit. Ortaqz tempestate: nauisqz so
 luta: sanctus dei cum duobus clericis: et duobus
 solum ex militibus naufragium euadens: ipsos
 milites baptizauit: cum quibus mysiam perrexit:
 et nobilem quendam leprosum mundauit: z pluri
 mos ad fidem perduxit. Inde ad ripam danubij
 in partes thracie pertransiuit. Longz eorum: ido
 la nulla darent responso: vix ab vno eorum didice
 rent: q̄ donec apollinaris in partibus illis ma
 neret: dñi corā nullū eis respōsum dare possent:
 quem pagani repertum exuerunt: et fustibus ce
 sum nauigio rauenne remiserunt. Post quos

igitur tres ad ecclesiam suam redierunt: et christianis cum summa leticia suscipi. Tertius autem post dies alio quot a gentilibus capis: et ad templum apollinis adducitur: cuius simulacrum videns maledixit: et continuo contractus corruit. Quod videntes pontifices ipsum tanto iudici presentantur: cum autem filium eius secus illaminasset: taurus credidit: et ipsum de manibus paganorum ereptum quattuor annis in sedio suo manere fecit: ubi ad se venientes in fide christi docebat: et multa super languentia miracula faciebat. Post hec taurus a pontificibus vespasiano accusatus. Qui respondit: per imperatores deos vindicare non habet: sed ipsi de inimicis suis seculis possunt: si ab eis ledunt: misit tamen legationem ad demostenem patritium: ut apollinarem secundum leges iudicaret: quod sancti martyres ad suasionem pontificum tradidit cuidam centurioni christiano in carcere detinendum: cuius rogatu dominus in vicinis leprosoz pgeret: ut ibi propter suorum gentium latitaret a paganis insecutus: et usque ad mortem diutissime cesus est: ubi per dies vii. supinatus: et discipulos admonens spiritum tradidit: et iuxta muros classen. oppidi sepelitus fuit. x. kal. augusti. circa annos domini. lxx. ubi et quiescit miraculis redolens.

De sancto Apollinare episcopo et confessore. Cap. cxxix.

Apollinaris

episcopus tempore marci antonini imperatoris claruit: qui vir eximius doctrina et sanctitate refulsit. Librum apologeticum per christianam religionem eidem principi conscripsit. Extant eius et aduersum gentes quinque volumina. De veritate duo. Item libri aduersus carapthygarum heresim

montani: scilicet pifcille. et maximili in fanonim pseudo prophetarum. In hieropolitana quoque ciuitate diem obijt: videlicet corpore quiete. Hec hieronymus libro de viris illustribus.

De sancta Christina virgine et martyre. Cap. cxxx.

Christina virgo

in tyro ciuitate italie: que est circa lacum vulsinum passa est sub preefide iuliano. Hec nobilibus partibus orta in eodem oppido a preefide vrbano preside in quadam turri cum duodecim ancillis collocata est: deos aureos et argenteos secum habens. Et cum propter eius elegam

tem pulchritudinem a multis in coniugium peteretur: parentes eius nulli eam concedere volebant: cupientes ut in deorum cultura virgo diutius permaneret: ipsa autem a spiritu sancto docta deorum sacrificia abhorrebat: et incensa deus immolanda in fenestra orientali deo celi incendebat. Cum oranti angelus apparuit: eamque de christi fide plenius instruxit. Cum autem pater ab ancillis eam christianam esse didicisset: blanditibus multis ad culturam deorum pronocabat: illa vero vni deo se sacrificium offerre respondebat. Post hec autem christiana idola

patris confregit: et descendens ad turris ianuarum aurum et argentum pauperibus erogauit. Rediens vero pater: ut deos suos adoraret: cum id quod filia fecerat: ab oculis audiisset iratus iussit eam expoliari: a duodecim viris sibi vicissim succedere tibus cedi: donec ipsi lassifecerent: deinde castrensis vincula in carcerem reclusit. Audiens hec mater scissis vestibus ad carceres perrexit: et filie pedibus se prostrauit: et obsecrans eam ut paterna vota perficeret. Cumque nihil posset suadere ad virum redire: et quid sibi illa responderet indicauit. Quam pater vrbano ad tribunal suum adductam ad immolandum deus hortabatur. Cumque omnino conteneret iussit carnes eius ungulis ferreis rudi: et omnia eius membra tenera lacerari. Christina autem de carnibus suis accipiens in vultum patris proiecit: dicens: ut carnem a se genitricis carnis roderet: et suo se sanguine satiaret. Tunc ipsam rote alligari fecit igne supposito et oleo desuper effuso: sed erumpens flamma mille et quingentos gentilium interfecit. Pater autem hec omnia magicis artibus ascribens ipsam iterum in carcerem mitti iussit: quod statim angelo visitate sanata est et refecta. Facta quoque nocte iussit pueris suis: ut molarem lapide grade ad collum eius ligarent: et sic in mare: id est in lacum vulsinum projicerent. Quam mox angeli assumpserunt: et super aquas eam enatare fecerunt. Christina vero ad eam descendit: et ipsam in eodem lacu manibus propriis baptizauit: homenque suum eidem imposuit. Ac demum illam michaeli archangelo commendauit: qui eam incolumem ad litus reduxit. Quod audiens pater christinam iterum detentam custodie mancipauit: eamque mane decollari mandauit. In ipsa autem nocte vrbanus repentina morte extinctus est. Quic successit preses iniquus nomine dion: qui cum a ferream succensam oleo resina et pice liquatis plena fecit parari: et christinam ibidem immisam a quattuor viris agitari. Que dominum tota mente laudabat: qui eam mirrenata ut infantula in cubatibus agitari volebat. Et cum nil lesionis pertulisset: putans iudex quod maleficia in capillis eius laterant: fecit caput eius rudi: et nudam ad apollinem duci. Que idolo impauit: et confestim in puluere redacta corruit. Quod iudex audiens expauit: et spiritum mox emisit. Quod miraculo tria milia hominum ad christum conuersi sunt. Quic successit et tertius preses iulianus: qui fornacem succedidit fecit: et virginem ibidem includi: ubi per dies quinque cum angelis cantans et deambulans illesa permansit. Cum autem hoc iudex magis attribueret: duos aspidas: duas vipersas: et duos colubios ad eam per veneficum dimitti mandauit: sed vipersas pedes virginis lingunt: aspidas nil nocentes ab verberibus pendentes: colubus colose volentes sudore fugiunt. Cumque veneficus bestias irritare vellet: serpentes in eum impetum fecerunt: et protinus occiderunt: virgo autem dominum serpentes suo imperio ad desertum misit: et orans mortuum suscitauit: et ad christum conuertit. Tunc preses mamillas eius precidi fecit: de quibus lac pro sanguine fluxit. Post hec lingua eius amputari iussit. Que lingua abscissam in faciem iuliani proiecit: et oculum eius percutiens excecavit. Cumque lingua preecisa diserte nihilominus loqueretur. Iratus iudex duas sagittas

tas circa cor: et vna in latus eius dimitti precepit. Sicq; percussa spiritum deo reddidit. Sepulta in tyro ciuitate a christianis. ix. kalendas augusti. circa annus dñi. cclxxxvij. Corp⁹ autē ei⁹ delatū venetias in monasterio monia lūi sancti marci de amianis eps torcelli ab incolis loci nunc quiescere perhibetur.

De sanctis Niceta et Aquilina mar. Ca. cxxxj.

Niceta et Aquilina

quilina sorores martyres in lycia ciuitate Amon pascunt. Inspeciose puelle de corporis sui prostitutione viuentes: cum beatus christoforus marty: in eadē ciuitate a rege Dagno in carcere detineret iussu eiusdē regis ad ipsum sanctū marty-

rez misse sunt: promissis eis muneribus: si eū secum peccare facerent: et ad deorum sacrificia prouocarent. Quas beatus christoforus ad christū conuertit: ut dicitur in passione eius nono kalen. augusti. Quod audiens rex puellas comprehendit fecit quas ad deorum sacrificia inuita uit. Que dixerunt: ut iussu regis platee, munda rent: et omnes populi ad templū congregarent. Quo facto cum ille templū introissent singula soluentes in colla deorum posuerunt: et ad terras trabentes confregerunt. Quapropter rex dagnus iratus eas cathenis suspendi fecit: et dudum torquent: et debinc in ignem copiosus iactari. Que cum inde illese egresse fuisset: iussit rex embas pariter in christi confessione gladio cedi: que pascē sunt. ix. kalendas augusti.

De sanctis Victore et foche mar. tyribus. Cap. cxxxij.

Victor militaris

ris cum duobus germanis: videlicet trichino et antiogeno apud hermicā hispanie ciuitate passi sunt: quod diuersis exanimati supplicis tādē per christi nominis confessione gloriosa gladio capite truncati: martyrii palma percipere meruerunt. Decado in suo martyologio.

ix. kal. augusti.

De sancto Jacobo maiore aplo. Cap. cxxxij.

Jacobus apostolus

stolus qui dicit maior: ad diffrentiā alteri Jacobi quod dicit minor: non quod hic maior illo fuisset etate: sed prior vocatioe filius fuit zebedei et marie sororis matris dñi: a quo et ipsa

maria iacobi cognota est. Sicq; cōsobrinus extitit christi et frater iohannis euangeliste. Qui post ascensionē dñi dñi p iudeā et samariā predi casset in hispaniā tandē iuit: ut ibi verbis dñi semaret. Sed cum ibi quasi nihil proficere videret: eo quod solūmodo nouē ibi discipulos acqui sisset: duos ex illis ibidē cā p dicationis reliquit: et alios septē secū assumēs in iudeā redijt: vbi dñi euāgelizaret christum: magus quidā noie hermogenes cum phariseis discipulū suū noie phi letē ad eū misit: ut eū disputādo cōuinceret quod sua p dicatione falsa eēt. Sed cum aplos ecōtra eū rōnibus suparet: et multa corā eo miracula fecisset: redijt philetēs ad hermogene doctrinā iacobi approbās et miracula recitās: ac se iam eius discipulū effectū contestās. Quē hermogenes irat⁹ arte magica adeo ligauit: ut se moueri nō posset. Quod cum philetēs iacobo per puerrum nūciaisset: misit ad eū apostolus sudarius suū cuius cōtractu cōfestim solutus philetēs: hermogenis artibus insultauit: et ad apostolū pperauit. Tūc hermogenes demōes ad illos misit ut ambos victos ad se adducerēt. Qui ad iacobū venientes in aere vltabant aduentusq; ipsorum causam publice cūctis audientibus ppalabāt: seque cathēis igneis religatos et plurimū cruciatos ab angelis deplorabāt. Quos apostol⁹ mox exoluit: eisq; mādauit ut ad hermogene accederēt: et ipsum in nullo ledentes ligatum solūmodo sibi deferrent. Qui abeūtes manus ei a tergo ligauerunt: et victū ad iacobū perduxerunt. Et cōquerētēs quod eos cruciādos misisset: apostolū rogabāt: ut eis potestate cōcederet: quaten⁹ suas iniurias et ipsorum icēdia vindicaret. Tūc ille eos iter rogaret: cur philetētem ipsi assistentē nō tenerēt: demones responderunt: quia nec formicā quiescit in eius cubiculo attingere possent. Iacobus autē exēplo magistrī bona p malis reddere cupiēs: philetēti iussit: ut hermogene quod ipsum ligauerat: solueret: et ei⁹ libertati redderet. Cōfusus hermogenes stabat et recedere nō audebat: quia iras demonū ne eum occiderēt: nimis timere dicebat. Cui apostol⁹ baculū suū dedit: et ille fecurus abijt: ac oēs libros artis magice ad iacobū cremādos apportauit. Apostolus vero ne forte odo: incēdij vexaret incautos: illos in mari demergit mādauit. Quo pacto hermogenes ad apostolū redijt et veniā postulauit: cepit quos in dei timore adeo pfectus esse: ut etiā in nomine eius plurime virtutes fierēt. Devidētes iudei zelo cōmoti apostolū adierunt: et quod iesus crucifixū predicaret increpauerunt. Qui postquam eis aduentū et passionē ac resurrectionē christi per scripturas enidēter pbasset: et plurimos credidissent. Abiit per potēstatis anni illius seditionē in populo excitauit: et ipsum teneri fecit. Tūc iofias scriba suū in collo eius mi-

De sanctis in mense iulij occurren. Fo. clxij.

fit: r cum multitudine iudeorū apostoli ad herodem a grippā pertra xit: quē herodes iudeis complacere curans decollari mādauit. Cū q3 ad martyriū duceret: quidā paralyticus in via iacens ad eū clamauit: vt ipm sanaret: quē apostolus cōfessim inuocato xpi noīe sanum effecit: qđ videns iosias scriba prefatus qui funem in collo eius miserat: ad xpm cōuersus est: r cum apostolo decollatus: vt infra proxime me dicef. Apōstolus ergo dñi ad locū adductus capitis obruncatione martyriū consumauit. viij. kalen. apulias: videlicet in die annūciationis r passionis xpi. r. viij. kalen. augusti corpus eius in cōpostellam translātū est. Ne igit festū saluatoris ex apostoli solēnitate impediretur: statuit eccl'ia vt festū passionis ei in die translationis eius corpus tpe videlicet magis congruo celebret. **D**ecollato igit iacobo discipuli eius nocte propter iudeorū timorem corpus nauī impoſuerūt: r sepulchri eius diuine prouidentie cōmittentes nauē sine remige cōscenderūt: r angelo duce in gallitiā in regno lupe regine applicauerūt. Corp' autē de nauī deponētes sup magnū lapidē posuerunt: qui vt cera tenera corpori cessit: in modum sarcophagi se corpori mirabiliter adaptauit. Ingressi ergo discipuli ad reginā r nomine vere lupā: eidem dixerunt: qualiter xps ipsi corpus apostoli sui miserat: vt quem noluerat suscipere viuus exciperet vel defunctum: Narrantesq3 qualiter sine remige peruenissent: locuz ad sepulcrum congruum posulabant. Regina autem eos dolose ad reges hispanie destinauit: vt super hoc eius assensum vti maioris requirerent. Qui eos cepit: r in carcerē reclusit: sed cum discumberet: angelus dñi eos exoluit: r liberos abire permisit: quod rex audiens post eos milites: qui illos occiderent: destinauit. Sed dum milites pontem transirēt: fracto ponte oēs in flumine submersi sunt: qđ rex audiēs r sibi ac suis metuens: discipulos apostoli pacifice reuocauit: et ab eis vna cum populo fidem xpi suscepit: et quicquid petierat libere concessit. Audiens hoc lupa doluit: r redeuntibus sanctis ac regis consensum per litteras aperientibus: respondit vt boues suos: quos in tali mōte habebat: plauſtro iungerent: r corpus magistrī sui quocūq3 uellent tumulandū desererēt. Hoc autē dolose faciebat: eo qđ draco ingēs flammā euomens boues ipsos custodiret: quiq3 tauri eēt indomiti: qui nec uehiculo iungi possent: nec si iungerentur: puc illucq3 discurrerent: et sic corpus dissiparent. Discipuli vero dolum ignorantes montē ascendunt: draconē ingentem in eos ignem spirantem signo crucis per mediū ventres scindunt: taurus uelut agnos

mansuetissimos plauſtro iungunt: r desuper sanctum corpus cū lapide super quem positus fuerat imponunt. Bōnes autem sine alicuius regimine corpus in mediū palatii lupe deculerunt: quod illa uidens credidit: r christiana effecta omnia ab eis petita concessit: palatium sancto corpori in ecclesia dedicauit: r mirifice dotauit: vbi requiescit infinitis r maximis miraculis cōmescans.

De scō Jofia martyre. Cap. cxxxiij.

Jofias mar

ty: fuit ille scriba iudeorū: qui funē primus misit in collo iacobi apostoli: vt supra proxime dictū est. Cum autem apłs ad decollandum duceretur: r paralyticum in via repertum sanasset: credidit iosias: r ad pedes eius proci dit: r ueniā petens se xpianum fieri postulauit: quod abiatbar sacerdos uidens eū teneri fecit: pugnisq3 cedi iussit. Misit saq3 de illo legatione ad herodem: vt cū apostolo decollaretur: r obtinuit. Cum autē ambo decollari deberent: apostolus a spiculatore la genā aque petiit: r ibidē iosiam baptizauit: qđ cum apostolo capitis obruncatione simul occubuit. viij. kalendas augusti.

De scō Christophoro marty. Cap. cxxxv.

Christoforus

martyr genere chabane ante baptismū reprobus uocatus uultu terribilis r procerissime stature: utpote qui xpi pedes in lōgitudine possidebat: in lycia ciuitate amō sub rege dagno passus est. Hic aliqui cogitauit: vt maiorem principē mundi quere-

ret: ad quē secum moxaturus accederet: uenit ergo ad quendam maximū regem: de quo fama erat: qđ maiorem domini mundus non habebat: in cuius curia christoforus manebat. Cū autē die quadā ioculator regi assistens cantilenam diceret: in qua frequenter diaboli nominaretur: rex qui xpianus erat signum crucis in faciem impulmebat. Quod christoforus notans r admirans: interrogauit cur rex hoc faceret: r quidnā signū huiusmōi sibi uellet. Et cum rex in hoc dicere recusaret: post multam instantiam ei dixit: qđ illud signum faceret: ne sepe nominatum diaboli stimere posset. Christophorus autē statim arguit: qđ diabolus maior dominus qđ rex erat: eo qđ ipse illū timebat: unde se deceptum cognoscebat: quia maiorem

mundi dñm non inuenerat. Et vale faciens regi: diaboli querendo properabat. Cum aut per solitudinem pergeret vidit maximam militum multitudinem: inter quos quidam terribilis et ferus ad eum venit: et quo tenderet requisivit. Qui se ire querendo diabololum rñdit: et quod miles ille diabolus esset audiuit. Qui se christoforus in seruitutem perpetuum tradidit. Et cum ambo pergerent et in via cõi crucem erectam inuenissent: diabolus a semita fugiens in nemus declinavit: et christoforum secus duxit: atque post laboriosum iter ad viam rediit. Quod christoforus admirans multa instatia quesuit: cur hec diabolus fecerit. Qui tandem cõpulsus ei dixit: quod homo quidam: qui dicit xps in tali signo pependerit: quod ipm plurimum formi dabat: et ob id ab eius signo diuertebat: christoforus aut ad huc xpm maiore diabolo fore cõclusit: et sic continuo ab eo? seruitio discessit: et xpm querere festinavit. Sed cum eum nullatenus inuenire posset: ad heremitam deuenit: qui ipsi xpm predicauit: et de fide diligenter instruxit ac baptizauit. Cum autem ei ieiunium et orationem pro peccatis suis imponeret: et christoforus se nihil horum proficere posse dixisset: ipm tandem ad quendam fluminem destinavit: ut ibi resideret: et cunctos transire volentes: eo quod fortis esset et magnus transportaret: quod xpo adeo gratum esset: ut se ipsi procul dubio reuelaret. Ad fluminem igitur accessit: et ibidem sibi domum construxit: portansque perticam in manu loco baculi se in aqua sustentabat: et oes sine cessatione transportabat. Cum aut quadam nocte quiesceret: audiuit tertio vocem pueruli se vocas: et ut se traduceret obsecrans. Qui semel ac bis egressus neminem repperit: tertia vero vice puerum inueniens in humeris suis accepit: et baculo sumpto flumen transiiturus intrauit. Et ecce aqua fluminis paulatim intumescerebat: et puer ad instar plumbi grauissimi ponderabat. Quantoque magis precebat amplius vnda crescebat: et puer magis humeros christofori deprimebat. Luz autem vis transuadasset: et puerum deposuisset: de pondere conquestus ait: quod intantum fuerat grauitas acti totum mundum super humeros habuisset. Qui puer rñdit quod non miraretur: quod nedum mundum super se haberet: sed illum qui totum mundum creauerat se quoque xpm dñm esse dicebat. In cuius signum manum davit: ut baculum suum in terra figeret: quem manum fluxisse et fructificasse videret. Statimque ab oculis eius euauit: christoforus aut baculum in terram fixit: et die altera ipm ad modum palme frondes et dactilos protulisse cõspexit. Sicque xpm dñm sibi apparuisse cognouit. Post hec autem ad amon ciuitatem deuenit: ubi eorum eorum linguam non intelligeret: oratione fusa ipsorum loquelam intelligere cepit: virga quoque sua in terram fixit: et ut ad conuersionem populi floret dñm exorauit. Quod cum factus fuisset decem et octo milla hominum crediderunt. Rex autem dagnus ducentos milites ad eum captandum misit. Et cum ipm orantem tenere non auderet: iterum totidem misit. Quibus quoque oratione premissa ad regem venit: quem videns rex statuta intantum sublimem territus est: et pro timore corruit in terram de sede sua: sed a ministris leuatus: christoforum de nocte et pa-

tria et religione requisivit. Qui cum se christoforum nomine cananen gente ac christiani religioe diceret: et dñs sacrificare conteneret: rex ipm in carcere mancipauit. Duas quoque puellas elegantes germanas nicetam et aquilinum de sui corporis profusione viuentes ad eum misit: promittens eis numeram fillum ad peccandum secum alliceret: et ad immolandum dñs inlectere possent. Cumque a puellis plausu manuum et amplexibus vigeret: sanctus martyr instaret dñm precare: subito de facie illius lux in mensa refluxit: que puellas admodum exterruit. Quas propter ille conuerse ad xpm de commissis ventam postularunt: coronam martyris perceperunt: ut supra in eorum passione actum est. ix. kalendas augusti. Deinde christoforus regi presentat: et cum sacrificare nolleret: virgis ferreis verberatus: postmodum galles ignita eius capiti imponit: sed in his minime superatur. Deinde super scannum ferreum alligatur: et ignis iniecta pice subter incenditur: sed ad instar cere scannum confringitur et sanctus illesus inuenitur. Subsequenter autem rex fecit illum ad stipitem ligari: et trecentis militibus sagittari: sed sagitte oes suspense in aere permancebant. Cum autem rex illuc accederet: ut ipm extinctum cõspiceret: repente vna ex sagittis ex aere retrocessit: regem percutiens vno oculo excecavit. Qui christoforus dixit: ut de sanguine ipsius in crastinum de collandi sumeret et oculum dolens visum recuperaret. Tunc iussu regis ad decollandum ducitur: et ibidem fusa oratione capite truncatur. Rex autem de sanguine super oculum ponens continuo visum recepit. Quapropter in christi credidit: et corpus sancti martyris sepeliri mandauit. Passus est autem octavo kalendas augusti.

De sancto Lucufante martyre. Cap. cxxvi.

Lucufans mar

tyr in ciuitate barcinona sub pñ de rusino passus est. Dicitur sanctus vna cum felice germano suo ex scyllitana ciuitate nobilibus parentibus ortus: cesaream mauritanam studiorum gratia commigravit. Indeque ambo post tempus aliquod discedentes et ad partes occidentis se transferentes: oia sua pro christo pauperibus erogarunt. Et felix quidem in ciuitate gerunda martyr effectus est: ut de eo in eius passione dicitur kalendas augusti. Lucufans vero in ciuitate barcinonam deueniens: dum xpm annuntiaret a galerio proconsule tentus est: dum sacrificare nolleret: iussu proconsulis a xii. militibus sibi vicissim succedentibus grauissime et diutius tortus est: ita ut intestina dirupto coepe defluerent. Cum autem oratione xpi martyris fudisset: tortores excecantur. Pro consule vna cum eius idolis terra se aperiente absorbet. Lucufans vero intestinis in alueni diuinitus repositis repete sanati: quem pagani cathenis vincitum maximo presidio presentantur: qui lucufantem in craticula insit assari sinapi et aceto plagis perfundi. Sed cum hec oia superasset: et affatores eius erumpente flama intessissent: in ignem copiosus mittitur: sed eo orante

De sanctis in mense iulij occurrē. Fo. clxij.

ignis extinguit: dehinc in carcere clausus lumine celico sup eū emisso confortat: custodesqz hec aspicientes ad xpm conuertunt. **D**ane aut factō eū iubēte fide cordis ferreis et tau reis cedere: orauit ad dñm: cōtinuo preses vadēs ad arā iouis de curru cōcidit: fractis ceruicib⁹ expirauit. Idola quoqz ad q̄ pergebat: in puluere redacta sunt: quo miraculo multi de pplo in xpm crediderūt. Demū succedente ruino in preside ciuitatis: cucufans ab ipso denuo cōprehensus ac decollatus est sepultus barcinone. viij. kalen. augusti: cuius corpus inde processu tpsis translātū in ecclia sancti dionysij parisiē. ad presens quiescit. **D**e sc̄tis nemefio et lucilla mar. Ca. cxxvij.

Nemefius et

Lucilla filia eius virgo passi sunt in vbe sub imperatoribus valeriano et gallieno. **L**ū em nemefius tribunus esset militū et lucillam filiā cecam a natiuitate haberet: audiēs qualiter sc̄tis stephanus papa in xpi nomine oēs egros curaret: accessit ad eū sacrificantem in crypta nepotiana: et filiā eius ad ipm detulit: rogans vt se ac filiam baptizaret: ipsamqz lumē aspicere faceret: quos vbi bñs stephan⁹ baptizauit: lucilla virgo lumē recepit: seqz virū quēdam mirabile cōspexisse in baptismate dixit: qui ei⁹ oculos illuminauit. **E**odē die visō miraculo baptizatus ē symphronius dispensat nemefij cū oī familia ipsius promissis seruis nūero. lxxij. **N**emefi⁹ quoqz a brō papa stephano diacon⁹ ordinat⁹ est. **Q**uōd audiētes valerianus et maxim⁹ cōsules iusserūt nemefiū teneri. **L**ū aut die quadā sc̄dicti duo cōsules in tēplo martis via apia sacrificarēt: nemefius il lac trāsiens orationē faceret: maxim⁹ a demōnio arripit: et clamare cepit: q̄ a nemefio torqueretur: et cū ministris egressi nemefiū tenuissent maxim⁹ cōsul cōtinuo expirauit. **V**alerianus aut cōsul nemefiū in carcerē trudi fecit. **L**ucillā vō filiā ei⁹ apud quadā paganā noie maximā i custodia deputatū: deinde symphronium eius dispensatū tenuit: tradiditqz eum olympio tribuno examinandū. **L**um autē ad predicationē symphronij olympi⁹ credidisset: et cū vxore erupia ac filio theodolo a sc̄dō papa stephano baptizati fuissent: vt dicef infra in eorū passione. **A**udiētes hec impatores miserunt ad valerianū cōsulē: et fecerūt sibi nemefiū et lucillam filiā eius presentari. **E**t cū ambo in xpi nominis cōfessione persisterent: lucillam quidē in via apia ante templū martis spectate patre iugulari iusserūt: deinde in

ter viam apiam et latinam nemefiū diaconē capite truncari fecerunt. **Q**uorū corpora sanctus stephanus papa via latina nō longe ab vbe sepelinit. viij. kalen. augusti.

De translatione sancti Germani episcopi. Cap. cxxvij.

Trāslatio cor-

poris sc̄ti germani ep̄i parisiē. ab incolis eiusdē ciuitatis. viij. kalē. augusti celebra- tur: cui⁹ reliquis dñs tantā gratiā cōtulit: vt in ei⁹ translatiōe corporis earū contactu cecis visum: surdis auditum: claudis gressum p̄beret: multosqz lāguosibus varhis detētos sanos efficeret: et obfesos ab inuidis spiritib⁹ liberaret. **D**e sc̄tā Anna matre dñe iŕe. Cap. cxxix.

Anna mater

gloriose virginis marie: vt in byssorhis tribuū israel habet de tribu iuda ciuitate bethleem orta est: virg⁹ eius ioachim⁹ ex eadem tribu de galilea ciuitate nazareth originem duxit. **H**ec tribus viris successiue nupta fuit: quorū prim⁹ fuit ioachim⁹: secundus cleophas eiusdē ioachim⁹ frater: qui eā masculina sobole carentē sc̄dm legē mortuo germano in cōiugem assumpsit: vt semē fratris suscitaret. **T**ert⁹ aut extitit salome duorū priorum oīno extraneus. **E**x primo aut viro anna gloriosam virginē mariā genuit: que ioseph despōsata: non tamē in cōcupiscentia iuncta: xpm per spiritū sanctum procreauit. **E**x sc̄do aliā filiam mariā nomine similiter peperit: q̄ nupta alpheo q̄tuor filios edidit: videlicet iacobū minorē ap̄tm: ioseph iustū: et simonē: et iudā. **E**x terdo aut viro terciā filiam mariam etiā nominatā procreauit: q̄ nupta zebedeo duos filios parturiuit: scz iacobum maiorē apostolum: et iohannē euāgelistā. **I**psa quoqz brā anna ante tertij mariti obitū in pace quieuit. **E**t sepulta ē in bethleem in tumulo paterno viij. kalen. augusti: vt tradit Hieronymus.

De sc̄to Joachim patre domine nostre. Cap. cl.

Joachim pa-

ter dñe nostre filij barbāthe re: maritus sc̄tē anne de tribu iuda ex prouincia galilee ciuitate nazareth duxit originem. **Q**ui cū in bonis tēpo-

ralibus abūndaret ab annis. xv. deo seruire cepit: et de facultatibus suis pauperibus ⁊ peregrinis atq; tēplo dñi ⁊ eius ministris largiflue ministrabat. Et cū esset annorū triginta duxit in coniugē annā filiā agar de tribu sua ex ciuitate bertheez: ex qua vsq; ad annos. xx. nullā prolem suscepit. Diuina tandē dispositione mariā genitricē xp̄i futurā ex ipsa filiam procreauit: vt dicitur plene in natiuitate virginis. vj. idus septēbris. Postq̄ autē eandē virginem ad templū adduxit: ⁊ delibī dem seruitio iuxta votū mācpauit: ⁊ ipse ioachim domū rediēs modico tpe supiuit: ⁊ plenus virtutibus in pace cū patribus suis dormiuit. Sepultus in nazareth in sepulchro patrū suorū. Quo autē die migrauerit reperiri nō potest. Ideo ⁊ ei⁹ gesta festo anne ipsius cōiugis adiunguntur.

De sancto Pastore presbytero ⁊ confessore. Cap. cxlj.

Pastor presby

ter in heremo de scythi claruit tpe sanctorū patrū anachoritarū. Qui abstinentia magna se affligens multa sanctitate ⁊ religione pollebat. Cum autē mater ipsum abbatē ⁊ monachos suos videre curaret: ⁊ ad ecclesiam eūtes obseruasset: pastor cum fratribus cellam intrātes ostium in faciē eius clausērūt. Cum autē illa flens ad ostiū clamaret: ⁊ filiū videre obnoxius postulare: ipse matri se videri prohibuit: hortans, illā vt equanimiter ferret: q; si nō in presenti seculo: saltem ipm̄ in futuro videret: que cōfortata discessit: ⁊ ipm̄ amplius aspiciere nō curauit. Iudex provincie cū abbatē pastore viderē caperet: s; nequiret: filiū sororis eius tanq; malifactorē carcerauit dicens: si pastor pro eo. intercessurus veniret: ipm̄ dimitteret. Mater ergo iuuenis: soror abbatis ad ostiū iuit: ⁊ lacrymis vt pro eo iudicem adiret instāter rogauit. Qui ille mandauit dices: q; pastor filios nō generauit. Quia cū dolore discedēte iudex ait: vt saltē verbo iuberet: illum dimitteret. Ille autē remandauit vt causam scōm legē examinaret: ⁊ si dignus eēt morte: illū occideret: sin autē quōd veller faceret. Docebat autē fratres dices: q; animā suā a peccato custodire ⁊ se ipm̄ cōsiderare ⁊ discretionē habere: sunt anime pfectiōes. Tribulatio ⁊ discretio sunt opationes solitarie vite. Cū quidam frater de quadā congregatione offendisset: abbas de cōsilio cuiusdā solitarij expulit eū: quem flentē abbas pastor ad se accersit: ⁊ p illo solitario misit. Et cū venisset abbas ei dixit q; duo hoies erant: qui ambo suos mortuos habebāt. Quorū vnus mortuum suū reliquit: ⁊ iuit plorare mortuū alterius. Quōd solitarius de se dictus intelligēs cōpunctus est. Frater quidā abbatī pastori dixit se perturbatū esse ⁊ locū velle deserere: q; verba quedā de fratre audierat q̄ enī maxime scandalizabat: dixit pastor q; bec verba credere: q; vera nō eēt. Ille vero verba esse vera affirmabat: q; frater fidelis ipsi dixerat. Et ille r̄ndit: q; si fidelis eēt nō ipsi dixisset.

ostium in faciē eius clausērūt. Cum autē illa flens ad ostiū clamaret: ⁊ filiū videre obnoxius postulare: ipse matri se videri prohibuit: hortans, illā vt equanimiter ferret: q; si nō in presenti seculo: saltem ipm̄ in futuro videret: que cōfortata discessit: ⁊ ipm̄ amplius aspiciere nō curauit. Iudex provincie cū abbatē pastore viderē caperet: s; nequiret: filiū sororis eius tanq; malifactorē carcerauit dicens: si pastor pro eo. intercessurus veniret: ipm̄ dimitteret. Mater ergo iuuenis: soror abbatis ad ostiū iuit: ⁊ lacrymis vt pro eo iudicem adiret instāter rogauit. Qui ille mandauit dices: q; pastor filios nō generauit. Quia cū dolore discedēte iudex ait: vt saltē verbo iuberet: illum dimitteret. Ille autē remandauit vt causam scōm legē examinaret: ⁊ si dignus eēt morte: illū occideret: sin autē quōd veller faceret. Docebat autē fratres dices: q; animā suā a peccato custodire ⁊ se ipm̄ cōsiderare ⁊ discretionē habere: sunt anime pfectiōes. Tribulatio ⁊ discretio sunt opationes solitarie vite. Cū quidam frater de quadā congregatione offendisset: abbas de cōsilio cuiusdā solitarij expulit eū: quem flentē abbas pastor ad se accersit: ⁊ p illo solitario misit. Et cū venisset abbas ei dixit q; duo hoies erant: qui ambo suos mortuos habebāt. Quorū vnus mortuum suū reliquit: ⁊ iuit plorare mortuū alterius. Quōd solitarius de se dictus intelligēs cōpunctus est. Frater quidā abbatī pastori dixit se perturbatū esse ⁊ locū velle deserere: q; verba quedā de fratre audierat q̄ enī maxime scandalizabat: dixit pastor q; bec verba credere: q; vera nō eēt. Ille vero verba esse vera affirmabat: q; frater fidelis ipsi dixerat. Et ille r̄ndit: q; si fidelis eēt nō ipsi dixisset.

Assūmāti vero oīno vera esse: proposuit ei parabolam euāgelij de trabe ⁊ festuca: admonens vt in corde suo poneret: q; peccata sua trabs esset: ⁊ aliena festuca. Frater quidā qui grande peccatum cōmisit penitentiā facere volens interrogauit pastore si triennis penitētia satis esset: qui dixit q; multū est. Interrogatus si ānus sufficeret: r̄ndit q; multū est. Interrogatus de quadraginta diebus: r̄ndit q; multū est. Addens q; si hō ex toto corde penitet: ⁊ penitentiā triduanā agat suscipiet deus. Interrogatus de illo verbo: qui irascitur fratri suo sine causa ⁊c. quid eēt sine causa irasci: respōdit. Et omni re qua homo a fratre suo grauatur: irasci sine causa: donec oculum ipso si abstrahat. Sin autē quis eum a deo separare vellet: pro hoc irasci debet. Conquestus est ei frater quidam q; multas cogitationes habens in ipsis periclitabatur: qui eum sub diuo edurit inbens vt sinum expenderet: ⁊ ventum teneret: qui respondit se nō posse. sic inquit ille: q; cogitationes repelli nō possunt ne introeant: hominis autem est eis resistere. Quieuit autem vir sanctus in domino septimo kalen. augusti. sanctitate ⁊ vita conspicuus ⁊ miraculis clarus.

De sc̄to Erasmo discipulo. Cap. cxliij.

Eraustes disci

pulus vn⁹ ex. lxxij. de quo apostolus ad Rom. xvj. ⁊ prime timoth. iij. c. mentionem facit: ⁊ de quo scribit Actus. xix. eps meadi fuit post hierosolymorū dispersionē: vt abbas dozortheus ponit. Ado tñ dicit in martylogio ex datarijs hieronymi sumpto: q; a brō paulo ap̄to philippis eps relictus ibidem martyrio coronatus quieuit. vij. kalendas augusti.

De sc̄to Diacyntho martyre. Cap. cxliij.

Diacynth' mar

tyz rome in portu sub consulari leontio passus est. Quē xp̄ianū compertū luxurius quidam primus ciuitatis taracine detinuit: et cōsulari tradidit. Qui primo ab eodē in copiosum ignem immisissus: dum exisset illesus: in validissimū deinde torrentē precipitatus: ad litus: tñ diuino nutu incolumis eiectus est. Quōd dum cōsulari leontio nunciatū esset: ipsuz gladio feriri iussit: quem matrona nomine iulia cum seruis suis iuxta ipsaz ciuitatem taracinam in predio suo sepeliuit. vij. kalendas augusti.

De sc̄tis Symphrodio Olympio ⁊ socis mar. Cap. cxliij.

Symphronius:

olympius: theodolus: ⁊ eruperia martyres rome passi sunt sub valeriano et galieno imperatoribus. Symphronius enim cūn

esset dispensator: domus nemesis tribuni: de quo supra actū est in eius passione. viij. kalendas augusti. vna cū eodem domino suo a sancto stephano papa xpi fidem audiuit: et baptismū suscepit. Cū autē valerianus cōsul nemesis carceri manci passet vna cū lucilla eius filia: et ipm symphroniū similiter cōprehendit. Et tradidit olympio tribuuo: qui facultates nemesis a symphronio exquirebat: et ipm ad deoz sacrificia inuitabat. Symphronius autem respōdit se omnes facultates domini sui eius mandato christiani pauperibus erogasse: et nunq̄ idolis que demonia sunt immolare posse. Quē olympius in catastra extensum iussit fustibus cedi: de pincissimulacrū martis cū tripode deferri: vt ei sacrificaret. Sed cū sanctus idolum maledixisset: liquefactum est sicut lutū: quod admirans olympius ipsum tercūm vicario custodiendum dedit: et veniēs domū exuperie vxorū vnuerfa narrauit: cuius fustione olympius christo credidit: et veniens ad symphroniū cum vxore predicta et filio theodolo baptismā sacrum expetiit: et symphronio veniam petens eum abire permisit: qui sanctum stephani papam domū olympi nocte perduxit: illeq̄ olympium cum vxore et filio pariter baptizauit. Dec audientes imperatores nemesium cum lucilla eius filia gladio perimī iusserūt: vt supra in eorum gestis dictum est: deinde symphronium et olympium cum contingere nato cōprehendi fecerūt: quos in xpi cōfessione persistentes iusserūt angustū ante simulacrū solis iuxta amphitheatrū ducti: et ad stipites ligari: igneq̄ supposito cōgerere sarmentoz spinarū et stupaniū incendio concremari: sicq̄ odoriferū dño sacrificiū reddiderunt: quoz corpora a scō stephano papa cum clericis suis via latina milia rio ab vrbē primo sepulta sunt. vi. kal. augusti.

De sancto Vermolao presbytero et martyre. Cap. cxlv.

Vermolaus presbyter

et martyr apud nicomediā passus est sub maximiano imperatore. Die et patribus romanis non infimis ortus ab ipsis cunabulis deo seruiens ad sacerdotij dignitatem peruenit: et multos in fide xpi erudit: inter quos sanctā nobili genere ortam et pantaleonē enstorgij senatoris filij baptizauit: et ad martyriū exhortādo perduxit: vt dicitur infra in eius passione. v. kal. augusti. Hoc audiens maximianus: qui tunc in ciuitate nicomediē residedat: fecit vermolaum cōprehendi et sibi presentari: quē dudū auditum cū omnino oīs immolare contradiceret: iussit eum dudum appendi et flagellari: ac deinde tam diutius vngulis radi: donec carnes eius in terram defluerēt cui in tormentis angelus domini assistit: et est constans existeret confortauit. Deinde depositū imperator ipsum in carcerem cum verberibus recludi fecit. Ad quem noctu multi christiani veniebant: et ei necessaria ministrabant: in ipso autē erga fūlo existēs sc̄tūs martyr multa signa operatus

est diuina virtute. Nam mactis dextras reddidit erutis oculis lumen restituit: quassatis nautis in maris periculo inuocato nomine ei? presens apparuit: sedatisq̄ fluctibus ad portū salutis eos illesos conduxit: demones eiecit: febres depulbat: surdis auditi: et claudis gresium prebuit: omnes quoq̄ egros ad ipsum venientes sanos effecit. Elemosynas quoq̄ ei impensas pauperibus diuidebat: et omnes in fide xpi plenus instruebat. Ad quem inter ceteros horridus leprosus accessit: et ei? misericordiā postulauit: quem facta oratione ab omni lepra ita mundauit: vt nec in eo macula appareret. Ante crepusculum etiam diei nobilis quidam vir romanus cum vxore et turba copiosa ad ipsum veniens vnicum filium suū nuper defunctum in loculo ei adduxit: et vt ipus scitaret lachrymabiliter supplicauit. Qui si ipsi in christū credere vellent: id se facturū promisit. Et cū eis fidē dñi predicasset: oēs se credituros assererent: orationē fudit: et cōtinuo adolefcus resurrexit et baptizatus est cū patribus: oī turba que eū secuta fuerat diuersis sexus numero cecili. et sic oēs cum gaudio ad propria redierūt. Que cū maximianus imperator audisset in presentia principum suozum iussit sibi sancti martyrem exhiberi: qui cū diutius examinatus imperatorem vna voce confunderet ipsumq̄ vanum et mendacē comprobaret: iussit illum iterū in equo leuari: et vngulis ferreis carnes eius lacerari: ac laminas ardētes pectori et lateribus subministrari: qui uoce cēlica confirmatus ministris lassis ac deficientibus in torquendo triduo indeficiens in patibulo perdurauit. Tandem depositus capitale subire sententiā iussus est. Et decollatus est cum duobus viris christiani fratibus: videlicet hermippo et hermocrate: et sepultus in nicomedia ciuitate. vi. kalen. augusti. Cuius corpus uentis translatus quiescit in eadem vrbē in basilica sancti symeonis prophete: vbi et plurimis miraculis pollet.

De sancto Pantaleone martyre. Cap. cxlvj.

Pantaleō mar-

tyr in ciuitate nicomedia passus est sub maximiano imperatore. Die fuit filius Eustorgij nobilis senatoris eiusdem vrbis qui erat gētilis et matris eubole christiane: quē pater cum esset omni elegātia decoratus defuncta matre tradidit euphrosino magistro vt disceret artem medicine: et sic imperatoribus semper assistere posset. Cū autē vadens ad scholas sepins transire ante cellā in qua vermolaus presbyter latitabat: die quadā cōuocauit eū presbyter ad se: et interrogauit eum quis esset et quam scientiaz disceret aut quā religionē teneret. Qui respōdit se esse filij senatoris: et artem discere medicine: necnō deos paternos adorare. Cui vermolaus diuino spiritu motus dixit: sc̄tia hipocratis: vel galieni nihil esset: suadēs vt in christum crederet: cuius inuocatione oēs languētes sanaret. Nam et ipse christus cecos illuminauit: et

mortuos suscitauit: et innumerabilia signa fecit: quoz potestate in se credentibus cōcessit. Panta leon vō talia a matre defuncta audiuisse testabatur. Cū aut verba presbyteri percepisset sepius illū visitabat: et verbū fidei ab illo libenter audiebat. Die autē quadā dimissus ab eo vidit puerū a serpēte percussum: et iacentē mortuū: orauitq; ad dñm: vt si vera essent que de xpo audierat puer sanus resurgeret: et serpens per mediū creparet. Que cū statim adimpleta fuisset: pantaleon ad hermolaum festinauit: et que facta fuerant rettulit: atq; baptisma suscepit: et fuit apud eum dies septē: reuersus autē ad patrē: et quotidie cū eo de xpo loquens diuina gratia fauente: patrē ad fidē conuertit: omniaq; idola que in domo sua erant cōminuit: ipsumq; ad hermolaum duxit. A quo eustorgius baptisma suscepit: et in fide christi confirmatus: post dies modicos in pace quiescit. Quo defuncto sanctus iuuenis pauperibus largiter tribuebat: et oēs infirmos quocunq; detentos valitudine quos medici sanare nō poterāt: per christi inuocationē sanabat: vnde et cecum vnum qui omnē substantiā suam in medicis cōsumpserat: nec lumē recipere poterat: inuocato christi nomine confestim illuminauit. Quapropter eūtes medici cū sacerdotibus idoloꝝ ad imperatorem pantaleonē accusauerunt qd christianus esset: et qd in christi noīe languētes curaret: et qd cecū illuminasset. Tūc imperator: cecum adesse iussit: et ab eo omnē veritatē didicit: ac consentiēte christū decollari precepit. Deinde sanctū aduocans interrogauit: an in xpi noīe languētes sanos efficeret. Qui respondit qd verū esset: et qd deus christianozum hec oia posset. Quod vt reuēns cōprobat para lyticū petiit introduci: et sacerdotes ac medicos aduocari. Quod cum factum fuisset: et sacerdotibus deos suos inuocantibus: medicis quoq; experimēta sua operantibus nō potuit paraliticū recipere sanitatem. Cuius manū pantaleon tenens ipsum in christi noīe eleuauit: et ille continuo sanus surrexit. Cūq; maximianus ipsum ad deozum sacrificia inuitaret: et pantaleon christum dñm solū deū predicaret. Iussit eū in equo leo suspendi: et vngulis attractari: ac ad latera eius lampades applicari. Cui christus in similitudine hermolai presbyteri apparuit: et ipsum dulciter confortauit. Et statim torzorū manus aruerunt: et lampades extincte sunt. Tūc imperator sartaginē fecit apportari: et plumbum in eū cōflari: martyremq; sanctum in ea demergi. Quante vō illo christus eidem apparuit in specie hermolai: et statim ignis extinguitur: et plumbum in frigidatur. Imperator iratus iussit lapidem magnum ad collum eius ligari: et in pelagus iactari. Et apparuit illi christus in similitudine hermolai: et cōtinuo lapis ille solutus est. Christuq; magnū martyris sui tenens incolumē duxit ad littus. Cui maximianus rursus feras multas dimitti iussit: vt christi martyrem deuorarent. Que sanctū mansuefacte circumdederunt: leones quidem pedes leopardi faciem: vrsi manus lingebat: certatimq; ad illum accedebant: nec ab eo nisi sumpta benedictione recedebāt. Clamāte autē populo magnū

deum christianozū viri mille de populo crediderunt. Et p xpi confessione decollati sunt. Post hec recluditur sanctus in carcere trigintaquatuor diebus: et interea imperator iubet fieri rotā clauis et gladijs circūseptam: in qua martyꝝ ligatus membratim concidi posset. Post dies autem trigintaquatuor eductus de custodia ligatur in rota. Et apparente ei christo in similitudine consueta: et vinctula eius dirumpuntur: et dissoluta machina quingenti paganorum occiduntur. Tūc imperator diligenter de magistro pantaleonis inquirens inuenit presbyterum Hermolaum: quem cum duobus germanis detentū martyzo consumauit: vt supra in eius passione dictū est sexto kalend. augusti. Et continuo terra concutitur: et oia idola corruentia conteruntur. Imperator hec videns pantaleonem iussit decollari: et corpus igne consumi. Quem milites extra urbem duxerunt: et ad nouellam oliuam ligauerunt. Et cum ipsum vnus militū percussere vellet: ferrum sicut cera plicatum est. Milites hoc videntes ad pedes martyris p̄cidunt: et veniā petunt: pro quibꝝ pantaleon orauit: et voce de celo lapsa se exauditū audiuit: vnde et illum decetero petere nō audebāt. Sed cū scētis eis diceret: qd nisi hoc facerēt secū partē non haberent: illi hoc audiētes eū decollauerūt. Et statim lac. p sanguine fluit: et oliua fructus intēpestiuos produxit: quod imperator audiēs oliuam iussit p̄cidi: et ea sanctum corpus comburi. Christiani vō oīsa raperunt: et in ciuitate nicomedia sepelierūt: vbi miraculis fulget: qui passus est quinto kalendas augusti.

De sanctis Nazario et celso martyribus. Cap. cxlvij.

Nazarius et celsus

sus martyres tpe neronis imperatoris in ciuitate mediolan. passi sub' anolino proconsule. Fuit em nazarius filius illustris viri noie ap̄p̄fici generē ex prouincia ap̄p̄i incole vrbis rome: qui fide iudeus erat: et perpetue nobilissime romanoꝝ christiane et a petro apostolo baptizate: cum esset annoꝝ. ix. mirabatur qd eius parentes in religione dissimiliter variarent: vnde curē eozum adbereret plurimum dubitabat. Cum autem vterq; illum ad fidem suam trahere niteretur: tandem vestigia matris nutu dei adhefit: et a beato lino papa baptisimum suscepit: quez dñi pater a sancto proposito vellet auertere: nazarius de vrbē roma exiit: et septē animalia diuinitus onerata ex parentum hereditate suscepit: ac per ciuitates italie transfens omnia pauperibus dispensauit. Anno autē x. dispersionis sue per placentiam venit mediolanē: et sanctos martyres christi geruasium et protbasium in carcere detentos: inuenit: quos et in domino confortauit. Quod audiens anolinus p̄fectus ad se illum pertrahi fecit: et sustibus cesum ex vrbē deiecit: cui mater: que uuper obierat: apparuit: et vt ad gallias predicandas pro-

peraret: admonuit. ¶ Cum autē ad urbem gallic que gimellus dicitur peruenisset: et ibidem plurimos cōuertisset filium paruulum cuiusdam nobilis matrone celsum nomine ei oblati a matre baptizauit: et ipsum secū duxit: quōd perfectus galliarum audiens: nazarium et celsum catēnis vinctos in carcerē reclusit in crastino tormentis afficiendos: sed ab vrbore sua redarguit: ne deos vindicare presumeret: sed ipsi se de suis hostibus vindicare: perfectus eos absoluit: sed ne amplius predicarent interdixit. ¶ Deinde ad urbem treueris peruenit: vbi et xpm̄ primus predicans multos conuertit: et ecclesiam edificauit. Quōd cū neroni cesari per corneliū vicariū intimatū esset: misso vrbone milite suo cū centum armatis: nazariū iuxta ecclesiam orantē inuentū: et vna cū puero cello vinctum sibi exhiberi precepit: quos impator in carcere detinuit: donec illos supplicis cogitatis perimeret. Post dies autem multos iussu neronis milites nazariū calcibus tendētes: et puerū verberātes de carcere egerunt: et corā cesare statuerūt. Cū autē faciē eius instar solis splendēre cōspexisset putās se magicis artibus delusum: ipsum ad tēplū adductū sacrificare cōpellebat: sed eo orante idola oīa cōfracta sunt. Tūc nero ambos in mare precipitari precepit. Nazarius vō et celsus nauicula imponunt: et obdormientes in pelagus a militibus precipitant: sed statim a nube assumunt. Cūq; exorta tēpestate nauis periclitaretur: ecce nazariū et celsus supēndas ambulantes apparuerūt: quos illi videntes et eorū que in sanctos cōmiserant penitētes eorū auxiliū implorabant: quōd orantē ascendēs oratione sua mare placarūt: et cū militibus ianuā apulerunt: vbi cū dūtius predicassent: iterū medianum reuerfunt: quōd cū anolinus audisset: nazariū in exiliū destināuit: celsus vō puero apud matronā quandā pmāsit. Nazarius vō romā veniēs: patrē suū senem christianiū effectū inuenit: et cum eo diebus aliquibus fuit. Inde ad urbē mediolanū redire cum iniuria multa cōpellerit: vbi cū cello puero procōsuli presentatur: cuius iussu extra portā romanā in loco qui dicitur tres muri ouicif: et ibidem cū cello puero decollat quinto kalen. augusti. circa annū dñi. lviij. Quorū corpora cū xpiani in hortis proprijs rapta collocassent: in ipsa nocte quidam cereatio christiano apparuerūt: et eorū corpora in domo sua in profunda fouea sepeliret propter neronis furorem admonuerunt: qui cum filiā suā paralyticā ab eis sanari petiisset: puella continuo sanata corpora martyrum tulit: et vt iusserant sepeluit. ¶ Processu vō tēporis eadē corpora ra dñs sancto ambrosio epō reuelauit: qui celsum in loco suo relinqēs nazariū quasi eadē hora sepultū integrū et incorruptū cū sanguine recēte cū capillis et barba reperit: corpū ipm̄ miro fragrās odore ad ecclesiam apostolorū transtulit: et ibidez honorifice collocauit pridie idus iunij.

¶ De sancto Victore papa et martyre. **Cap. cxliij.**

Victor papa et martyre: natiōe ap̄per ex patrē se

lice eleutherio romano pōtifici in episcopatu successit: sed itq; annos decē: menses duos: dies viginti. Dic cōstituit sanctū pascha die dñico celebrari: et ad sacerdotū interrogationē de termino paschali celebrari conciliū in alexādria palestine: cui cōcilio ipse papa interfuit: narcissus patriarcha hierosolymorū: theophilus quoq; cesaree: et byreneus lugdunē. episcopus: vbi statutū est: vt semp die dñica pascha celebratur obseruata decima quarta luna mensis aprilis vsq; ad. xxj. Multi em̄ episcopi asie et orientis tūc cū iudeis pascha celebrabāt. Dic etiā constituit vt necessitate vigente quicūq; hominū sine in flumine: siue in fontib: siue in mari tantū christiane p̄fessione credulitatis clarificata baptizaret. Dic fecit ordinationes duas p̄ mensem decēbrū: presbyteros quattuor: diacones septem: episcopos per diuersa loca numero duodecim: qui et sub cōmodo impatore martyrio coronati est: sepultus est iuxta corpus beati petri apostoli in vaticano. v. kalen. augusti. Et cessauit episcopatus dies. xv. Dic sup̄ p̄fata questione pasche die dñico celebrandi et nō luna. xiiij. mox iudaeo opusculum perutile scripsit.

¶ De sancto Innocentio papa et martyre. **Cap. cxliij.**

Innocentiū pa

pa et martyre huius nominis primus natione albanē. ex parte innocentiō anastasio primo romano pontifici in ep̄atu successit: et sedit annos. xv. menses. ff. dies. xx. Dic constituit sabbato sancto ieiunium celebrari: quōd dñs in sepulchro iacuit et discipuli se iunauerūt. Constitutum fecit: de regulis monachorū in monasterio: et de iudeis: et de paganis: et multos cataphrygas inuenit quos exilio relegauit: et celestinū et pelagiū et iulianū hereticos dānauit. Et constituit vt quicūq; natus fuerit etiā de xpiana p̄ baptismū denuo renascatur: quōd pelagiū dānauit. Qui etiā pelagiū asserēbat hominē sine gratia dei posse saluari: et vnūq; suis meritis propria voluntate ad iusticiā regi. Infantes xpianorū sine peccato originali nasci. Quos oēs errores innocentiū papa existens britannie dānauit. Dic etiā decreuit ad missas osculū pacis dari. Et oleo episcopis consecrato vsus infirmorū omnium xpianorū in extremis laborātū vti. Dic etiā excommunicauit Archadiū imperatōrē: quōd consensit vt iohānes chrysofostomus de sede sua constantinopolitana eisceret ab eudoria vrōre sua propter predicationē quā fecerat contra eā q̄ circa statuā suā quā erexerat mulieres et puellas ludere cōpellebat: quōd esse vitium idolatrie chrysofostomus p̄dicabat: vt dictū est supra in legenda iohānis chrysofostomi vj. kal. februarij. Dic fecit ordinationes. iij. in vrbe p̄ mensem decēbrū: p̄bros. xxx. diacones. xiiij. ep̄os per diuersa loca numero. liij. Qui et martyrio coronatus tēpore archadij p̄cipis: et sepultus est in cimiterio aduersum pileatū. v. kal. augusti. Et cessauit ep̄atus dies. xxij. ¶ Dic etiā orientaliū et occidentaliū ecclesiarū aduersus pelagianos scripsit decre-

tū qđ successoz eius zozimus ampliauit.

De sancto Sampson epo. Cap. cl.

Sampson ar-

chiepiscopus doleñ. tēpore iustini iunioris claruit. Qui de moriana ciuitate parentibus nobilibus ortus est. Lu-
ius mater ama cum sterilis esset: z de setu iam desperaf set: audiuit a dño p visionez nocte quadam se filiū parturam qui sampson vocari deberet: z episcopus futurus esset. Natus autem puer z sampson vocatus annozū quinqz scholis traditus est: factusqz est monachus sub disciplina eltacti egregij britannozi magistri qui per spiritum de illo pññciauit: qđ ad huc futurus foret episcopus mirabilis in insula britannozi. Cū autē annoz. xv. iam lit-
teris ab eodem magistro pleniū esset imbutus: die quadā dum questione subtili dubijs meditaretur: solūtione ipsius diuinitus percipit: z a dño audire promeruit quecumqz sibi dubia celestī reuelatione referanda. Pluri-
mozi miraculoz gloria claruit. Nam in horto fratē a serpēte p̄cussū existētē quasi mortuum liberauit. Dū autē p̄mo diaconus et dehic presbyter a sancto dubit̄hyo episcopo ordinare ē. visa est colūba nīua sup caput ei⁹ z doctum residere: quod similiter eidem accidit: dūz processu tēpōis episcopus cōsecrat⁹ est. Cū duobus ei emulātib⁹ fratrib⁹ venenū in potu pp̄nas adeo pualidū vt de ipso p̄mirus aial gustās repēte crepuerit: qđ tamē sanct⁹ vir sine lesione potauit: vnde z vnus ex aduersantib⁹ fratrib⁹ ad penitentiā puocatur: alter vō obstinatus permanens a diabolo arripit: z tandiū discerpēs seipm̄ verax quādiū scđo orāte demon ab ipso pellit: z frater de cōmisso conteritur. Cūqz pater sampsonis dura oppressus egritudine decideret: dicebat se nunqđ nec moriturū nec euasurū: nec penitentiā percepturū: nisi sampson filius eius ad eū veniret. Quod cū sanct⁹ audisset: quis inuitus ad eū venit: z patrē corpore ac mente sanauit: quāz p̄pter ipse cū vxore z filijs duobus oibus p̄o r̄po erogatis monasticā vitam elegit. Clericū cū sampson ad monasteriū rediret: z serpentē in filia qđ fratres precedētes aggressus fuerat: inuenisset: circulo in terra signato ipm̄ inclusit: factosqz signo crucis repēte intra circuliū reptile iterem̄. Sic sc̄tis dolēse monasteriū fundauit: cūqđ abbate anno dimidio presuit: inde ad antriū secretissimū secedēs solitariā vitā duxit: vbi deficēte sibi aqua fontē orās de terra p̄duxit. Cū quidā epi in

cathebra sc̄ti petri: vt mors erat: ad ordinandos tres ep̄os cōuenissent: z duos solimodo habētes de tertio dubitaret. Cūqz ē sampsoni p noctē qđ a tribus ep̄is in ecclia duceref: quos ex noie didicit z petri iacobū z iohannē ap̄tos: z intellexit se p̄culdubio ep̄m cōsecrā dñi. Statimqz scđo dñbit̄hyo ep̄o angel⁹ dñi reuelauit sampsonē abbate esse tertij: qđ esset in ep̄m p̄mōdus. Sicqz ad archiep̄atū diuinitus sublimat⁹ ecclie dolens p̄ficat. Die cū die cōsecratiōis sue celebraret visa est flāma ex ei⁹ ore p̄m̄perere: vizi z sunt angeli ei ad ministrare. Deinde p̄ visionē monit⁹ matrē pp̄iaz p̄fe defuncto visitauit: eāqz in dño cōfortauit. Dñqz nauigio britaniā rediret: priuatū quēdā nobilē se anxie prestolātē in litore reppit: et interrogās qđ sibi vellet audiuit: qđ sibi fuerat a dño reuelatū v̄zozē suā leprosam ab ignoto sibi pegrino curandā: quē sampsonē esse nāma tenus dubitabat: vnde z sibi p̄ cōiugis liberatione supplicabat. Quā sanctus vir illico a lepra m̄dauit: z virū ad perfectā vitāz reduxit: ipse vō postmodū in ardua penitentiā perseuerauit. Nam nunc post biduum: nunc vō post triduiū: nunc autē post septimanā integraz cibum sūmēbat. Aliquando p̄ totā quadragesimā ter omnino: nec vltra gustabat. Sicqz regem sibi cōmissum mori exēplo docens pariter ac sermone: quieuit in x̄po. v. kalē. augusti. Sepultusqz est in suo: qđ p̄m̄ exererat: monasterio dolens clarens miraculis.

De sancta Martha virgine. Cap. clj.

Martha vir-

go hospita christi syro patre euchartha matre regali ex progenie descendit. Nā pater eius syrie z maritime z multarum oriarū dux extitit. Tria autēz oppida: scilicet magdaliū z vtrūqz bethaniā z partes hierosolyme martha cū sorore iure materne hereditatis: possidebat: vt sup: a de his actum est in bystoria magdalene. xj. kalen. augusti. Ministrabat autē dño nobilis hospita: z sororem ex summo zelo ministrare volebat. Illam vō hemorroisam quā christus a fluxu sanauit sanguinis Ambrosius dicit martham fuisse. Refert etiā Eusebius in. vij. libro ecclesiastice bystorie: qđ mulier hemorroisa postqđ sanata fuit in suo viridario statuā suā fecit: et imaginē christi cū veste z fimbria sicut eum te-
tigerat z eā plurimū venerabat. Verbe vero sub statuā crescentes cum fimbriam attingerent: tante virtutis fiebant: vt eorum contactu infirmi sanarentur. Ipsam autē x̄pi imaginē: vt habet in tripartita: iulianus apostata inde subtulit: z suā ibidē collocauit: que tectū fulmi

De sanctis in mense iulij occurren. Fo. clxvi.

nis contracta fuit. Post ascensionē autem christi cum facta esset discipulorum persecutio: martha cum maria magdalena et lazaro fratre ipsarum et marcilla marthe pedisequa et cum sancto maximo: quae eas baptizauerat: et alius pluribus ablatis velis remis et gubernaculis omnibus nauis a iudeis imponuntur: et sic in pelago dimittuntur: qui deo duce massiliam applicuerunt: et supra dictum est in historia magdalene. Qui postquam massiliam ad fidem christi duxerunt: territorium aequē adierunt: et ibi demum populum conuerterunt. Eodem tempore erat in nemore super rhodanum inter arelatum et auinionem draco quidam medius animal: medius pars fuis: grossior boue: longior equo: habens dentes ut enses acutos: qui latens in flumine transeuntes perimebat: et naues submergebat: ad quem martha a populis rogata accessit: ipsumque in nemore hominem manducantē inuenit: quem cruce domini producta aqua benedicta asperxit: moxque ipsum velut agnum cingulo proprio alligauit: quem populus continuo lanceis et lapidibus interemit: vocabatur autē draco ab incolis tarachon: unde in huius memoria locus ipse ab incolis tarachonus dicitur: qui antea herbacid est niger locus vocabatur. Ibi igitur martha de licentia sancti maximi et sororis remansit: et sororum multarum congregato conuentu ecclesiam in honore dei genitricis edificauit: monasteriumque construxit: ibique ieiunium et orationibus quotidie vacabat: et mira se penitentia affligebat. Quoad vice cum apud auinionem in inter urbem et rhodanum predicaret: quidam iuuenis ultraflumen consistens: eiusque verba audire cupiens: cum nauigio careret: natare cepit: sed ipsum impetum fluminis necauit: cuius cadaver vix scoda die repertum: iante pedes beate marthe ducitur: cuius oratione continuo iuuenis suscitatus. Beata igitur martha in virginitate perseverauit: sed nunquam contubernium habuit. Obitu eius ante per annum ei, dominus reuelauit: in quo toto anno febribus elaborauit: ante octo vero dies sui exitus angeli eos choros sororis suae animam ad celos deferre consperit: et conuocatis sororibus nunciavit. Cum autem finem suum appropinquare sentiret: astans ad mortem: ut luminaribus accensis circa se usque ad noctem mediam vigilaret. Custodibus vero somno grauatibus ventus vehemens irruit et luminaria extinxit: maligniorque spiritus turba affuit. Sed dum ergo orasset sororem sibi assistentē asperxit: quae faciem tenens lam palmes accendit: dumque se ex noie mutuo vocaret: ecce christus affuit: et martham ad caelestia iuuuauit. Cum autem ad extrema aduenisset: se foras deferri se civitatem aspiceret: ac cinerem consperso se super pontem iussit: et signum crucis coram se teneret: atque passiones secundum lucam sibi legi: et dum diceret. Pater in manus tuas. et ipsa spiritu emisit. iij. kalen. augusti. Sequenti die dominica dum laudes circa corpus eius exolueret: et hora tertia beatus fronto episcopus petragoize celebraret: et post epistolam in cathedra dormitasset: christus ei apparuit: et se sequere admouit: quod ambo subito tarachonem venerit et circa corpus marthe ceteris respondētibz exequias peregerunt: ac corpus in sepulchro suis manibus se pelierunt. Cum autem petragoize finito gradu

diaconus lectus? euangelium benedictionem petens episcopum excitaret: ille se a christo asseruit tarachonem ductum fuisse: et corpus sepulture tradidisset: anulumque suum et chirothecas: quae corpus locaturus deposuerat: se ibidem perhibuit dimisisset. Missi igitur nunciis: et episcopus dixerat: inuenientes anulum et vnam ex chirothecis rettulerunt: aliam vero ibidem in miraculi testimonium dimiserunt. Processu vero temporis clodoueus rex francozum graue renum dolorem patiens: cum ad eius tumulum liberatus fuisset: ecclesiam et locum dorauit: et trium miliarium spacio in gyro praedia cuncta eidem concessit.

De sancta Marcilla pedisequa marthe. Capitulum. clxv.

Marcilla marthe

pedisequa fuit. Hec mulier illa fuisse perhibetur: que lucę iij. cap. extollens vocem de turba: ventres qui christum portant et verba quae illam lactauerunt: beatificare promeruit. Hec cum ipsa domina sua a iudeorum finibus expulsa: cum alijs discipulis: ut superius actum est: massiliam deuenit: ipsam usque ad eius obitum non dimisit: ipsiusque vitam et gesta conscripsit: que post eius vite finem, in scythiam pergens et ibidem christi euangelium predicans post decimum annum a dormitione marthe in pace quietuit: corpus eius aquis transfatum iuxta corpora beate marie magdalene et sancti Maximini: ac sancti cedonij sepulchrum est: ut supra dictum est in gestis maximini episcopi. iij. idus iunij.

De sanctis Simplicio Faustino et Beatrice martyribz. Capitulum. clxvi.

Simplicio et fau

stinus: atque beatrix sub diocletiano imperatore passi sunt in urbe roma. Qui diocletianus predictos duos germanos detentos multisque supplicibus effectos: iussit per pontem lapidem in tyberim iactari. Qui deimutu inuenta sunt in loco quod vocatur sextum philippum via portuē. que sancta beatrix eorum quondam germana collegit: et cum sanctis crispo et iohanne presbyteris in ipso loco sepeliunt. Et crinde apud sanctam lucinam morabatur. Cum autem lucretius imperatoris vicarius ambiret praedium quoddam ipsius beatrix praedio suo victum occasione reperta eam teneri fecit: et deus immolare precepit. Quam renuentē carceri mancipauit: deinde noctua seruis suis eam prefocari mandauit. Cuius corpus lucina rapiens iuxta gerimanorum corpora sepeliuit. Qui passi sunt. iij. kalen. augusti. Post hec lucretius praedium beatrix intrauit: ubi facto amicis suis conuuiuium martyribz insultabat. Infantulus vero lactens panibus involutus de gremio matris que ibi aderat exclamauit. Audi lucreti: occidisti et inuasisti: ecce datus es in possessionem inimici. Statimque lucretius tremens

Liber

a demone arripitur: et per tres horas a deo ve-
ratus est: ut in ipso conuiuio moreretur. Quod
astantes videntes conuersi sunt. Passi sunt au-
tem circa annum domini. cclxxvij.

De sc̄to felice pa. ff. et mar. Cap. clivj.

Felix papa et

martyr huius nois. ff. natione
romanus ex patre anastasio
liberio pape in epatu roma-
no successit: seditqz annum
vnum. Dic fuit catholicus vir:
et constituit vt eps vocatus
ad conciliū ventat. Sui pres-
decessor: liberius cum nollet
arriane heresi cōsentire mis-

sus est in exiliū a constantio augusto filio con-
stantini: et ibi per triennium moratus est. Quia
propter vniuersus clerus et pp̄ls romanus loco
eius felicē ordinauerūt. Qui quidē felix cōci-
lio cōuocato corā. xlvij. epis: constantiū impe-
ratorem: arrianum hereticū: et duos presbyte-
ros ei fauētes: scz vsatiū et valentes condēna-
uit: pro eo vtz qz idem constantius in heresim
arrianoꝝ prolabens ab eusebio nicomediēsi.
epo fuerat rebaptisatus. Qui vsatius vales:
post dies aliquot rogauerūt constantiū: vt li-
berium de exilio reuocaret: vt vna tm̄ partici-
patione cōcarent. Quorū suasionibus augus-
tus inducitur: et qz felix eum dānasset indignus
felicē de epatu suo eiecit et liberium eo pacto re-
uocauit: vt sibi et alijs quos dānauerat cōca-
ret: liberi? igitur in heretica prauitate cōsen-
sit exiliū redio affectus. Et sic int̄m p̄secutio ex-
creuit: vt plurimi presbyteri et clerici liberio
non p̄bente intra eccl̄ias necarent. Tenuit
qz liberius potencialiter basilicas ap̄toꝝm pe-
tri et pauli: et constantianā annos. vij. Felix vero
de epatu electus habitabat in predio suo via
portuēsi. Inde ab hereticis post annos. vij. ad
urbem tractus martyriū capitis obrūcātōe pro-
meuit. Et sepultus ē in basilica quā ipse p̄strue-
rat via aurelia. iij. kal. augusti. circa annū dñi
cccl. Et cessauit epatus vsqz ad obitū liberij.
Nam dies felicitis oēs sub tēpore liberij cōpu-
tantur propter occasiones memoratas.

De sancto Felice papa
iij. confessore. Cap. clv.

Felix papabu

iusa nois. iij. natione samni
ex patre constantino. Johāni
pape primo in pōt̄ficatu ro-
mano successit. Et sedit an-
nos. iij. menses. ff. dies. xij.
Dic cōstituit vt infirmi ante
eorū transitū oleo sancto in-

ungentur. Dic patriarcham constantinopolit-

Sextus.

tantum arriane heresi maculati excoicauit et
heresiarchā damnauit. Et post q̄ in omni san-
ctitate fidem apostolicā feliciter gubernauit:
virtutibus fulgens ad xpm̄ migravit. Et sepul-
tus iacet apud sanctum petrum apostolū. Et
cessauit epatus mensē. i. et dies. xv.

De sancto Zupo episcopo. Cap. clvj.

Zup' episco

pus trecheñ. leucorū fami-
lie primus fuit. Qui viroꝝ
quandā nocte punimolā fan-
cti germani arelateñ. episco-
pi germani i seculo habuit.
Anno vero. vij. coniugij sui
ambo epi cōi voto ad deum
cōuersi monachalē vitaz ele-
gerunt: vñ et lupus seculo re-

licto ad sc̄m̄ honoratiū abbatē lerineñ. adijt et
factus monach' biēnio secū māsit. Dehinc cur
sc̄to germano cognato suo in britaniā prexit.
Post annū autē redgredies: vt q̄ sibi remāserāt
pauperib' disp̄sarēt: diuino nutu trechastine
ciuitatis pōt̄fex fact' ē. Dic ciuitatē suā sua
ofone ab humoꝝ exercitu oēs galliarū vrbes
deuastate saluauit. Cū em̄ atq̄ ille flagello dei
humoꝝ principi occurrisset: et pro patria inter-
cederet: et princeps ferox ciuitatē oīno delere
proponeret diuinā virtute tam ipse q̄ ois exer-
citus ceitate percussus transferretur pro ciuitate a
porta vsqz ad portā neminē vidētes aut ledē-
tes. Sicqz patria saluata est. Dic mulieres
paralytica sanauit. Puellā q̄ demonis opp̄s-
sione muta effecta fuerat: ne dñi a demonio li-
berauit: sed etiā ei loquelam restituit. Aliasqz
plurima miracula perfecit. Et anno. xv. epas-
tus sui sanctitate pollens ad dñm̄ migravit.
iij. kalend. augusti. Sepultus in ecclesia sua.

De sanctis Flora et Lucilla virginibus et
socijs martyribus. Capitulum. clvij.

Flora et Lucil

la virgines cū socijs suis eu-
genio et alijs rome martyriū
sub helio vrbs p̄fecto passe
sunt. De cum essent sorores
xp̄iane sanctimoniales: et ex
vrbe roma oriunde ab euge-
nio barbaroꝝ rege capte
sunt: et i ap̄bicā ducte. Quas
cū tyrānus violare veller: di-

ixerūt regi: se deū celi habere sue virginitatis
custodē: et corruptōis vitōzē. Qd̄ ille audiens
timuit: easqz reuereri cepit: atqz inquadā cu-
biculo inclusit adhibitis ancillis ad ministrinū
earum: que ieiunijs et orationibus intendebāt.
Rex vero cum sepius ad bellum prodiret: earū
se oratiōibus cōmendabat: et cōtinuo de hosti

buis victoria reportabat. Omniaq; ipsi ad votum prospere succedebant. Sicq; viginti annis apud barbarum permanentes: post ipsum tempus diuinitus admonentur: vt romas redeant: et martyrii percipiant. Quod cum regi retulissent ipse iam mente xpianus effect: diuino spiritu tactus: virgines deserere noluit: sed relicto regno vna secum roma peruenit. Ipse autē ab helio prefecto cōprehēse cum sacrificare nollēt capite puniūtur: cum hōis et eugenius se xpianum profitēs simul etiā decolatur. Horum exēplo antonius: theodorus: obonysius: apollonius: capanus: piōsus: corseus: chorogens: pacus: faturnus: victor: et alij nouē: quorū nomina minime reperta sunt: se xpī cultores acclamantes ab eodē prefecto gladio cesti martij corōnātur: quoz oīm passio agitur. iij. kal. augusti.

De sanctis Abdon et Sennen martyribus. Capitulum. clviij.

Abdon et Sennen

martyres passi sūt rome sub Decio cesare. Cum enī idem imperator babilonia et quasdam per farum puincias supasset: quosdam xpianos inuenit: quos oēs teneri fecit. Et pollochoniū qui dem episcopum in babilonia ciuitate interfecit: vt supra in eius

passione dictum est. xij. kalen. martij. Cuius corpus duo subreguli perferunt scz abdon et sennen christianissimi sepelierunt. Ceteros vero christiani videlicet parmenius: elimas: chrysofellum presbyteros: et lucam: ac mutium diacones in cordubam ciuitatem perfarū tractos martyrio corōnauit: vt supra in eorum passione dictum est. i. kalend. martij. quorum etiam corpora predicti sancti subreguli tumularunt. Quod cum decius cognouisset: eos teneri fecit: et victos carbonis: atq; diuersis afflictis penis romā secum adduxit. Eosdem quoq; in conspectu totius senatus presentari mādauit presente valeriano prefecto: vt aut sacrificarent: et rerum suarum libertatē reciperent: aut ferarum moribus interirent. Quos sacrificare contēnentes tradidit valeriano prefecto puniēdos: qui eos ad amphitheatrū adduxit ante simulacrum solis: eosq; ad sacrificia cōpellebat. Longo tempore autē et in simulacri expuentes: primo plumbatis diutius cedūt: deinde in amphitheatrum introducuntur: et ad eos duo leones et quatuor: vni dimittuntur: qui cum sanctos non lederent: sed pedes eorum lingētes ipsos custodirēt: iniectis in feras gladijs leones et vni occisi sunt. Deinde abdon et sennen iussu valeriani gladio capite truncati sunt: et ligatis pedib; tracti ante solis idolom dimissi sunt. Sed cum eorum corpora ibidem triduo iacuisent: quirinus quidam subdiaconus ea collegit: et in domo sua occulte sepeliuit: vbi latuerunt vsq; ad tempora constantini: et tunc beati martyres se fidelib; reuelauerūt. Sicq; corpora eoz inde lenata sunt: et in cimiterio pōtiani trāsnata: passi sunt autē tertio kalē. augusti.

De sanctis Maxima Donatilla et Secunda virginibus et martyribus. Capitulum. clx.

Maxima: Do-

natilla: et secunda virgines passae sunt apud apzicam in ciuitate taburbo lucernaria sub persecutione galieni imperatoris iudice anolino: qui sanctas et donatillam comprehensas ad ciuitatem taburbitanā duci iussit aceto et felle potatas omniaq; eis cibo negato. Quas dum pertractas vidisset secūda virgo: que erat in superioribus domus sue annorum xij. omnibus contēptis ipsa secuta est. Sequēte vero die anolinus duas germanas sibi assistentes et christum confitētes iussit verberibus diu affligi: et calcem super plagas conspergi atq; fricari: deinde in equileo extēdi et torqri. Et post hec eis desinatiam ad sacrificandū offerri: in quam dum ille conuisissent: fecit eas iudex in craticula ad carbones ignitos sterni: et pinas super earum capta adijci. Postmodū vero in theatrum ad ludibūm poni: et ab omnibus conculcari. Cui cum nunciatū esset: et q; secūda christiana eis adhereret: omnes tres insimul ferro vinctas anolinus ad bestias in arena damnauit: lacratuq; eis vsus ferocissimus vestigia earum lingebat: quod cernens iudex eas gladio cedi iussit: quarum corpora christiani sepe licent in vrbe prefata. iij. kalendas augusti.

De sancto Fantino confessoze. Cap. clx.

Fantinus con-

fesso: nobilis syracusanus de domo demadica fuit: cui pater Fantius cum vxore nobili delentino nomine deodata: quibus gentiles essent elemofynas tamē largas pauperibus tribuentes: cum prole careret: deos paganorū pro scienda sobole iugiter exorabant. Nocte autē quadam pater

in somnis vidit se cum coniuge coram deo patre assistere ad iudicium vocatum: et propter infidelitatem ad inferna damnari: sed christus interueniens et plagas deo patri obsequiē promittit illis filium nasciturū et fantinum nominandū: qui anno etatis sue. xij. parentes ad fide mconuerteret: et a gentilitate liberaret: et sic a summo iudice damnationis sentētia reuocatur. Nato autē puero crumine candidior: et in medio rubicunda carni eius super cor impressa conspicitur: et iuxta visum patris puer fantinus nominatur. Qui cum matris verberibus aleretur sepe lectum dimittens super terram iacere cōspicitur. Et cum loqui inciperet: christum quem tamen nunq; audiebat sepius nominabat. De vero qua. xij. annum punctualiter implebat: cum iam venationib; delectaretur: cum solo scutifero venatum accedens per siluamq; syracusanam ceruos plures insequens: ceteris hinc inde dispersis: vnum insecutus est alba vastiorē: in cuius cornibus cruces plurime apperebat: ceruusq; voce humana vt se sequeretur admonuit. Quem ille secutus ad antrum heremite cuiusdā

peruenit. Cui nocte precedente xps apparuerat: et vt iuuenem fantini nocte ad se die sequentem turum in fide doceret monuerat. Et continuo ei ceruus disparuit: heremita aures fantini ⁊ scuti ferum leontini nocte ad se vocans: q̄ viderat illis narravit: ⁊ eos in fide christi erudicis baptizauit. Et cum iam nox esset: lux de celo supfusa noctes sicut diem illuminauit. Reuersus aut iuuenis parentibus q̄ sibi ⁊ tigerat retulit: eosq; in fide xpi quā didicerat edocuit. Qui memores visidōis quā pater de eo nondū natouiderat ānos. xij. cōplere ipsuz notauerūt: ⁊ cū oī familia baptisma suscepit. Unns vero solus ex eoz seruis q̄ fidē recipere recusauit: post dies tres seipm in flumē necauit. Cum ergo fantini patres oīa sua pauperib; erogassent: a p̄consule syracusanonū ppter xpianitatem detenti sunt: vna cum sc̄to fantino. Et p̄mo quidē ipsi oēs plibatis cesti: deinde in carcerē missi sunt: s; nocte ab angelo cōfortati ad martyriū animātū. Qui fantinū diruptis vinculis de custodia eduxit ⁊ fantinū ac deoatā dimisit. Qui mane educti cū sacrificare renuissent ambo pariter decollātur. Fantin; vō angelū sequēs portāvris sibi diuinitus reueratā eruiūt: ⁊ veniens mesanā filium cuiusdā ciuis ecclī illuminauit: ac ipm cū oī familia baptizauit. Cū autē a stradicione capitaneo q̄ rereur vt dñs imolare: angelico monitu nauem sine remo conscēdit: ⁊ per phanuz in mare exiuit: natesq; paganonū se insequētes ofone fusa imobiles fecit. Ipse vero fugiēs metropolim rbe gyū angelo duce applicuit: vbi aquam sibi a matrona porrectā in vini cōuertit. Deinde per calabriam ad ciuitatē britanā perrexit: vbi balzaniō cidā diuini ad seruiendū se cōtulit: qui eum ad equozū pascua deputauit. Qd cū seru; xpi fideliter ⁊ hūmīlīter faceret tpe quo frumētā triturant equos per areas ad triturandū circūferēbat: ⁊ de pcepta mercede pauperū necessitatib; subueniebat. Cū q; hoc eius dño nunciatū esset: illeq; iratus supueniens vt fantinū puniret: ⁊ equi in triturādo labozaret: vifus est balzaniō: q̄ aialia viridia pascua caperet: ⁊ nil laboris pferret. Fantinū quoq; dōmientē eius dñs excitauit: vt equos bene foueret cōfortauit. Sed cū sibi de narratis hesitaret: eo; p̄ aialia p̄ labore macilenta fore cōspiceret. Iterū inopināte fantino supueniens: equos vidit grana terētes. Tūc iratus post fantinū currere cepit. Illeq; fugiēs ad morabū flumen deuenit. Et cū euadere nec pcedere pōset: ofone fusa aquā virga percussit: ⁊ statim aquis exvno pedētib; late revnda fluminis subito se siccauit: ipseq; illesus transiuit. Statimq; aquis ad locum suum reuertentibus balzani; circa flumen remāsit. Rogauit autē fantinū vt ⁊ ipse trāsire pōset. Et cuz ille vt pius aquas virga percussisset. Iterum alue; exicatur: ⁊ balzanius sicco pede cum suis transiuit. Tūda; mor in suum statū rediit. Qui viso tanto miraculo conuersus est ad christū ⁊ ciuitatem tabitanā sua predicatione ad fidē reduxit. Fantinū autem annozū. xxxij. plenius sanctitate die dñico in ecclesia: audita missa sacra; cōmuniōe percepta in pace migravit ad christum pridie hālend. augusti. Super quē morientē celsa lux de

scendit ⁊ corpus insepultū ⁊ incorruptū miro fragrans odore diebus. xxx. permansit. Et deinde in ipsa ciuitate sepultū fuit. Ex cuius tumulo oleū defudat: quod cunctozum debilia membra sanat: et carnalia desideria fugat.

De sc̄to germano epo antisiodorē. Ca. clxj.

Germanus epi

scopus antisiodorē. nobili genere in vrbe antisiodoro natus: et liberalibus studiis eruditus tandem romam ad discenda iura ciuilia profectus est: vbi gratu oibus existēs senatu ad galias mittitur: vt ducatum burgū die obtineret. Cum ergo antisiodorē. vrbe strenue regeret: arborum pinum in platea habebat ad cuius ramos pro ostentatione venationis: ferarū capita suspēdebat. Quē sc̄tis amator eps ipius vrbs sepius de talitate rearguebat: monens vt arborē excideret: ne ex hoc christianis occasio criminis adueniret: illeq; nullatenus acquiescebat. Die autē quadā absente germano: eps arborē precidit ⁊ incendio cōsumpsit. Qd german; audiēs cum militib; ep̄m aggressus mortem ei attētauit: sed ille paciēter ferens germanum sibi in ep̄atu successurū predixit. Et furētī cedēs aliquādū in augustuduno latuit. Reuerfus autē post modicū obstr: ⁊ oīs plebs germanū in ep̄m elegit. Qui substantia pauperibus erogata ⁊ vxore in sorore cōmutata ipse per annos. xxx. mīra penitentia se afflixit: ieiunijs ⁊ orationibus assidue intentus: predicationi; sollicitus: et pauperum prouiso: studiosus. Hospitatus in quodam loco: dum post cenam iterum pararetur: admirans interrogauit: cur hoc fieret. Qui responderunt: q̄ bonis hoib; ⁊ mulieribus: q̄ de nocte incendunt: illa parabat. Sc̄tis autē ipsa nocte vigilans vidit demones ad mēsam in formis diuersozum hoīm venientes: ⁊ precipiens ne abiret: familiam excitauit: ⁊ si personas illas cognosceret inquisiuit: q̄ cū plures ibidē: cinos suos ⁊ vicinas esse dicerēt: misit ad domos singulozū: qui oēs in suis lectulis inuēti sunt. Admirati autē illi se demones esse dixerūt: qui sic hoib; illudēbat. Cū tēpore quodā; assumpto lupo ep̄o trechasino in britannias pergeret ad hereticos extirpādos: qui ibi maxime vigeabant: ortam in mari tempestatem sua oratione confestim sedauit: ⁊ britanniam accedēs hereticos mirabiliter expugnauit. Cū in quodam loco infirmus decumberet: ⁊ locus totus incendio conflagraret: rogatus vt inde asportatus ignem euaderet: ille se flammis opponi fecit: ⁊ vltra citraq; oibus consumptis ignis hospitium eius non tetigit. Dum ad britannias iterū rediret: vt hereticos confutaret: quidam eius discipulus apud comodozū infirmat; decessit. Rediens inde vir sc̄tis sepulchrū aperiri fecit ipsum q; vocās ex nocte quid faceret: ⁊ adhuc secū milita reuellet requisitū. Hoz ille residens cuncta sibi constare suauia dixit: ac se huc nolle reuocari respondit: ⁊ iubente germano iterum obdormiuit. Cum in britannia predicaret: ⁊ rex ei ac socijs

Liber

Septimus.

tionem obnoxium: ob eius crimina deputandū.
Quarto: quod ipse salomon: vt in multis ap-
 parer: dñs ppheticō spiritu repleuit. Nam et
 plurima de xp̄i humanitate p̄dixit. Et si opo-
 ponat: q̄ z balaam ariolus p̄phetauit. Respō-
 detur q̄ non erat ille magus de electo p̄p̄lo
 hebreorū: sed ex dānatis gētilibus oriundus.
Quinto arguitur fortissime sanctitas salo-
 monis: ex eo q̄ ecclesia dei que per spiritum
 sanctum cuncta disponere z facere credēda
 est: libros salomonis inter sacre pagine volu-
 mina suscepit in quibus fundamentaliter fi-
 des nostra consistit tanq̄ approbatissimos z
 catholice veritatis mysteria cōtinētes. Qd̄ si
 ecclesia salomonē dānatis putaret: z ipsius opu-
 scula: z si nō expressius reprobasset. saltē in-
 ter apocrip̄a dimisisset. Ex quibus rationi-
 bus inductis opinionem iosephi in hac parte
 secutus salomonē sc̄m̄ z inter sc̄d̄z numerū
 salua semper fidei catholice veritate: et ma-
 tris eccl̄ie diffinitione scribēdū esse decreuit.
 Hieronymus autē z Ambrosius hoc satis de-
 clarāt. Hieronymus em̄ in .xij. libro de extre-
 ma v̄s̄iōe ezechielis facit mētionē de salomo-
 ne dicēs. Quāuis peccasset: egit t̄m̄ penitētia
 scribens. pueri ab̄bi dicit. In nouissimis egit
 penitētia: z respuit eligēs disciplinā. Itē hie-
 ronymus super ecclesiastē. Autē hebrei hunc
 libri esse salomonis penitētia agētis. Ambro-
 sius in apologia dauid. Quid de dauid dicā:
 z de sancto salomone: qui qm̄ vulgus existima-
 bat eū venisse p̄ xp̄o: ne videretur esse supra
 hoīem n̄tu diuino corruit. Tbi per ambrosiū
 dauid nō dicitur sc̄m̄: qui ab oībus sanctus
 esse scitur: z salomonē sc̄m̄ noīat: vt nobis de
 penitētia eius dubietatē tollat.

Incipit liber septi-
 mus a kalendis Augusti vsqz ad kalen-
 das Septembris.

De sancto Salomone rege z prophe-
 ta.

Capitulum .i.

Salomō

ppheta z rex isrl̄
 filius regis dauid
 de tribu iuda i hie-
 rusalē progenitus de bēsa-
 bee olim vxore v̄ie adhuc pa-
 tre viuente ipsiusqz infusione
 in regē israēl inunctus fuit:
 vt supra dictū est in legenda
 dauid p̄phete. .iij. kalen. Ja-
 nuarij. Qui post parentis obitū in regno suo
 pacifice sedēs: de fratre adonia de p̄dione
 regni suspecto: nece vindictam expetit. Joab
 quoqz principem militie patris sui de homici-

dio quod als in Abner principē militie Saul
 cōmiserat: gladio p̄niuit. Abiathar quoqz sa-
 cerdotem ab altaris ministerio eiecit. Sicqz
 exigente iusticia sceleratorum crimina digna
 v̄tione multauit. Filiam p̄pharaonis regis
 egypti in vxorem duxit cū adhuc v̄ndecimum
 annū ageret: vt tradunt hebrei: et ea, quasi
 cōtra naturam roboā filium p̄creauit. Dem-
 de ascendit in excelsum gabaō quē ioseph⁹ ap-
 pelat hebron: z obtulit mille hostias in holo-
 caustum super altare quod fecerat moyses.
 Cui dñs per v̄sionē in somnis eadē nocte ap-
 paruit dicens: vt quod vellet obtinēdis: con-
 tinuo postularet: qui sapientia suā oībus do-
 nis p̄posuit a dño sibi infusaz impetrauit.
 Et reuersus in hierusalē corā arca dñi gr̄as
 egit. **¶** Tunc venerūt due mulieres meretri-
 ces corā rege de vnico filio viuente litigātes:
 quē vtrāqz illarū suum natum nuper editum
 esse dicebat: alteriqz qui nocte ab vna illarū
 oppressus fuerat: quelibet ipsarū peperisse
 vel necasse denegabat. Cūqz mens omnium
 in huiusmodi discrimine hesitaret: rex salo-
 mon questione inopināter soluit: z allato gla-
 dio: vt ait iosephus p̄cepit vtrūqz infantē diui-
 di: vt vtrāqz mulier medietatē viui et mortui
 acciperet. Quod mater viuētis audiens: quia
 cōmota sunt viscera eius sup̄ filio suo: petijt
 infantem viuū aduersarie dari ne occideret:
 altera, v̄o diuidi postulabat. Et cognoscēs rex
 vtriusqz vocem de vero cordis fonte prolata
 infantem, viuū ei que ipsum dimitti aduersa-
 rie postulauerat: tanq̄ vere matri assignauit.
 Et admirati sunt a se sc̄s: es et⁹ qui prius sen-
 tentiā quasi ab adolescente prolata deinde
 bant. Oīs quoqz israēl hoc audiēs diuinā sa-
 pientia in rege fore cognouit. **¶** Statuit autē
 rex .xij. prefectos super oēm terram suā: qui
 per singulos menses prebebāt necessaria do-
 mus eius. Erat autē cibus salomonis p̄ singu-
 los dies, .xxx. cori similes: .x. cori farine. z .bo-
 ues pingues: et .xx. pascuales: z .c. arietes: ex-
 cepta venatione ceruorū et capreorū et auis
 altitium: sed et pisces ei quotidie innumerabi-
 les portabant. Et fuit in diebus ei⁹ par sum-
 ma in terra: habebat quoqz salomon .xl. milia
 eorum currulium. z .xij. milia equestrium. Et
 precedebat in sapientia cunctos homines et
 reges orientaliū z egyptiorū. **¶** Quarto igitur
 anno regni sui: qui fuit annus. cccc. lxx.
 egressionis israēl ex egypto mense maio: p̄i-
 mo templum dñi cepit edificare in hierusalē
 de marmore candido: quod paritum dicitur in
 mōte mozia in quo abraham olim filium infu-
 su diuino voluit immolare: z in anno .xj. regni
 sui mensis octobris cōsumauit. Ita q̄ in septē
 annis et sex mensibus cum suis v̄rētilibus cō-

De sanctis in mēse augusti occurrē. Fo. clxix.

dletū est. Sic em̄ oīa extra vrbē dolata & perfecta
 sunt q̄ nulluz ferramentū auditū est in dōmo dñi
 cuz edificaref. Dñas quoz rex tyri olim amicus
 dauid ligna cedrina de libano excaſa p̄ manus fer
 uozū suoz salomoni adminiſtrauit. Dicit etiā salo
 monē ad eruderandos celerius lapides habuisse
 sanguinē verniculū qui thaminus dicit: quo linit
 marmores facilius secabant: quē inuenit hoc mo
 do. Erat salomoni fructibus habens pullū: quem
 sub vitreo vase inclusum: cū pater habere neq̄ret
 tulit, verniculū de deserto: cuius sanguine vitreū
 linitus confractū est. Dñi autē cōsumaref edificii
 positus est lapis viuis in angulo superiori cūctis
 miratib⁹: q̄ ab edificatib⁹ nec ī fundamēto: nec in
 murovq̄ poni potuit: nec ē ei inuēt⁹ loq̄. Et iple
 ta est p̄phetia dauid. Lapidē quē reprobauef: unt
 edificātes. Et Ep̄lo igitur cōsumato rex salo
 mon mēses septē illud solēniter dedicauit: & arcā
 dñi de ciuitate dauid eodē trāstulit. Deinde ad edi
 ficiū domoz accessit: qd̄ xij. annis vix opleuit. Nō
 em̄ circa eas adeo feruēs erant: nec ad eas opulē
 tia ipsi a patre sicut ad tēplū p̄parata fuerat. Fe
 cit autē tres domos: vnā sibi: et alterā vroz filie
 pharaontis: & tertiā domū saltus. Deinde viri rege
 tyro: q̄ sibi p̄buerat auxiliū in auro & lignis ad tē
 plū dñi cōstruendū dedit. xx. oppida in terra gali
 lee de sorore neptali maritima. Et extitit terra illa
 dicta est galilea gentiū: q̄ in ditione regis gētilis
 erat. Salomon etiā miro robore muros ciuita
 tis hierusalē edificauit & ampliauit: & nouas ciui
 tates in plurib⁹ locis fundauit. De filiis isrl̄ nullū
 sibi feruū fecit: sed cananeos sibi tributarios sub
 iugauit. Aſſeſz quoq̄ fecit in insula maris rubri:
 que dicit aſſongaber: & deferebāt ei viri nautici de
 oppid̄ aurū multuz & argētū & gēmas & aromata &
 alia p̄ciosa de indie partib⁹ allata. Et habuit rex
 salomon diuitias inextimabiles: vnde & in dieb⁹ su
 is quasi nullus p̄ceſſerat argētū in hierl̄m: nā et
 sedilia p̄e forib⁹ domoz plurima argētea erāt: et
 tāta argētū copia quāta lapidū vel lignoz. Quia va
 sa domus sue erāt aurea & vniuersa suppellex do
 mus factus er auro purissimū erat. Et magnifi
 catus est rex salomon sup oēs reges terre diuitijs
 & sapiētia: & vniuersi desiderabāt eū videre: & dese
 rebant vndiq̄ ei munera & localia p̄ciosa & arma
 bellica: & equi: & muli fortissimi & decori. Ad hui⁹
 opinionē incredibillē regina saba ethiopiē sapien
 tissima venit eū tētare in enigmatib⁹: & igressa est
 hierusalē cū comitatu multo & diuitijs. Et honora
 uit eā rex vltra modū: ac docuit eā in his obus q̄
 sibi proposuit: vnde admirās nō habebat spiritū.
 Desūtamē tria p̄e ceteris admirata est: vīz do
 mū saltus: & supra tēplū fabricā ordinē & frequētā
 ministrantiū in tēplo. Item ordinē & distinctionez
 regi seruiētiuz in mensa: vt in tanta multitudine
 ministroz nullus dubitaret: q̄s cuius rei ministe
 rio fungeret: nec etiā vnq̄ opus: vt cuiq̄ eoz q̄ ta
 le quid faceret: per aliū mandaret. Dedit autē re
 gi munera: scz. xxx. talenta auri & gēmas p̄ciosa
 las & aromata quāta & qualia al̄s in hierusalē non
 fuerāt visa. Dicit etiā iosephus eā dedisse regi ra
 dicez balsami vnde p̄pagate sunt vinee engaddi:
 cui & salomon plurima redonauit. Quis regina ad

terrā suā reuerſa eſſet tradunt quidāz ipsam regi
 scripſiſſe: q̄ p̄ſentialiter timuit ei dicere se vi
 diſſe in domo saltus lignū in quo ſuſpēdēdus eēt
 quidā: p̄ cui⁹ morte regnū iudeoz periret: & certis
 inditjs illud regi indicauit. Qd̄ timens salomon
 in p̄fundissimis terre viſcerib⁹ illud occultauit: et
 hoc lignū crucis dñice fuit: qd̄ tñ passionis tē po
 re miraculoſe ſuſpenſauit: vt ſupra dictū eſt in le
 genda ſancti adeo poſt ſeptuagēſimā. r. kalen. fe
 b̄ruarij. Quā autē salomon iam p̄pe ſenectutē eſſet
 cōtra legē dei mulieres multas gentilitiū amauit.
 Dabit em̄ vroz. lxx. & concubinas. xxx. q̄ auer
 terit cor e⁹ a dñor: ſecutus eſt deos alienos: ne
 eas cōtristaret. Edificauit em̄ in excelſis circa hie
 ruſalē tria phana idolor: scz vni aſtaroth deo ſido
 niz: q̄ iuno dicit. Secundū cadimū idolo moabita
 rū. Tertū moloch idolo amonitū in mote oliue
 ti e regione tēplū: qd̄ plurimū deo diſplicuit: vnde
 poſtea locus dictus eſt loc⁹ offenſionis. Ideo p̄
 p̄ter huiusmodi peccata de⁹ salomon ad huc viuē
 ti aduerſarios ſuſcitauit: eiusq̄z regnū poſt mortē
 eius ſc̄indendū eſt p̄dixit. Sicq̄z q̄ prius pacē
 habebat vndiq̄ vitā in tribulatione finiuit. Et cū
 annis. xl. regnaſſet: mortuus eſt. Sed vt dictū eſt
 ipſuz circa vite ſinē penituit: & ſepult⁹ eſt in ſepul
 chro dauid p̄ris ſui in hierl̄. Et notandū q̄ ſalo
 mon dicit ſenex fuiſſe: de quo mirādū eſt: cū modi
 cū vltra l. anno ſyriſſe legat. Naz. xl. anno genuit
 roboā: & xl. annis regnaſſe dicit. Pleni⁹ ergo iose
 phus hoc declarat dicens: q̄ salomon valde longe
 uus mortuus eſt: q̄ regnauit annis. lxxx. vixit autē
 annis. xciiij. Sed diuina ſcriptura eos tantū an
 nos exprimit: quib⁹ anteq̄ p̄uaricaref regnauit.
 Quāz hebrei ſalomonē de idolatrie peccato pe
 nitentē ſe trahi feciſſe p̄ plateas hierl̄m cauſa pe
 nitētē: & inde eū in tēplū ueniſſe qd̄ fecerat cū. vj.
 virgis: de quib⁹ dedit quattuor legiſperitis: vt ver
 beraretur ab illis: qui comuni conſilio dixerunt
 q̄ inunctū dñi manū nō mitterent: vnde ſuſtra
 ab illis a ſeipſo depoſitus eſt: & ſeipſum verbera
 uit: & hec ſunt verba ſalomonis de ipſo ſcribentis.
 Poſtq̄ amiſerat regnū: ipſs purgauit peccata ip
 ſius & exaltauit in eternum cornū eius: & dedit illi
 thronū regni & ſedem glorie iſrael. Scripſit au
 tem ſalomon libros tres: ſcilicet parabolarū, ſive
 prouerbiozū: & eccleſiſtē: atq̄z cantica canticoz. Li
 brum autē ſapientie quidā a ieſu ſyrach conſcri
 ptum aſſerunt: quidā ab ipſo ſalomone: qui tamē
 apud hebreos nuſq̄ eſt: quia & grecam eloquentiā
 redolet: vt ait hieronymus: & nōnulli hunc eſſe tu
 det philonis affirmant. Primus autē liber pro
 uerbiozū in parabolis. ij. conſiſtit. Tertius in ver
 ſibus. v. qui diagrama dicunt. Et diſputant de na
 tura arborum & herbarū a cedro vſq̄ ad iſopum.
 De naturis quoq̄z autum & omniū animantū phi
 loſophatus eſt: p̄ vnum quodq̄z genus parabolas
 dicens. Excogitauit etiam conſurationes: quibus
 egritudines mitigantur. Alias quoq̄z quibus de
 mones eſcerent: & alias quibus obſtricti nō redi
 rent. Et ſic ex ipſo textu bible conſtat ipſum etiā
 alia volumina cōpoſuiſſe: p̄ter ea que in canone
 continent. Nec oīa ex tertio regum a cap. ij. vſq̄
 ad. xj. incluſiue. et ex ſecundo paralipomenon a

principio vsq; ad cap. x. inclusive. Et ex dictis iosephi: hieronymi: et ex hystoria scholastica: atq; ex chronis guilelmi breuiter collecta sunt.

De sancto Iesu syrach propheta. Cap. ij.

Iesus fili' sy-

rach ortus in hierusalē honorabilis doctor legis diuina sapientia perlustratus tēpore ptolomei energetis regis egypti sub simone onte filio sacerdotē claruit: q̄ libru' ecclesiasticū cōposuit: in quo et eiusdem symonis mentionē fecit. Libri etia' qui sapientia intitu' las: cōpilasse dicit: p̄uis de hoc nulla certa veritas habeatur: qui sapientia et sanctitate pollens in diebus eleazari sacerdotis tēpore ptolomei philopatoris nature humane debitu' soluit: sepultusq; est in hierusalē in sepulchro patris suoz: et a iudeis maxima veneratione celebris habetur: cuius libru' nepos ipsius ex filio eiusdem cum eo nomine iesus ex hebreo in grecū translulit: vt idem in ipsius libri prologo testatur.

De sancto Petro ad vincula. Cap. iij.

Festus sancti

petri ad vincula quatuor ex causis institutu' fuisse putatur: scilicet in memoriā liberationis: in memoriā cathenarū ipsius reperitionis p̄ destruendo ritu gentiliū: et p̄ impetrāda absoluteone spiritualiū vinculoꝝ. Pri- ma igit' causa est in memo-

riam liberationis petri. Nam sicut in hystoria scholastica dicitur. Herodes agrippa romā addit: et ibi caio nepoti tyberij cesaris familiarissimus extitit: vnde post aliq̄d tēpus tyberio defuncto caius in imperium sublimatus: herodē regē in iudeā destinauit. Qui cū venisset hierusalē: vt dicit actu' .xij. occidit iacobum fratrem iohannis gladio: videns autem qz placeret iudeis in diebus azimozū petru' apprehendit: et in carcere cathenis vincitū reclusit. Angelus autē eidem noctū assistit et lumē in habitaculo refulsit: ac petru' a vinculis mirabiliter absoluit: liberūq; abire dimisit. Sequenti autē die dñi herodes custodes detentos propter liberationē petri diuersis velleto penis afficere: concitus in cesaream descendit: vbi dñs esset sicut refert ioseph' in .xix. antiq̄uitatū libro: et ad eū totius puincie viri vnanimitē cōuenissent: ille veste ex auro mirabi-

liter cōtexta indutus incipiente die processit ad theatru': vbi dñi primos solis radios vestis aurea suscepisset: repercussio splendore duplicatam spectantibus lucem fulgor metalli vibrantis effudit: vt per hoc plus aliquod de eo q̄ humane nature est artificer arrogancia mentiret. Qui mox ad populum vt facundissimus erat mellisuo sermone concionari cepit. Illico adulantis voces conerepant: ipsum nō hominem sed deum. Et dum sibi oblatos diuinos honores nimia presumptione susciperet: vidit super funiculum eius capiti extentem bubonē: quem rome existens ab augure didicerat futurum ante .v. dies mortis sue presagiu'. Et continuo percussus ab angelo vermibus p̄ quinq; dies viscera corrodentibus expirauit. In memoriā igitur tam mirę liberationis facta apostoloꝝ a vinculis et dire vltionis in tyrannum protinus subsequente: ecclesia festū beati petri ad vincula solennizat. vnde et epistola in missa cantat in qua hec liberatio facta perhibetur. Et fm hoc videt q̄ hoc festū dici debeat petri a vinculis. Secunda causa est in memoriā inuentionis cathene. Cū em̄ beatus alexander papa et martyr: qui in custodia detinebatur a quirino tribuno filiam ipsius quirini balbinā nomine ad se in carcere delatam: imposita boga sua in collo ipsi' puella a strumate liberasset: vt supra dictū est in passione quirini martyris. iij. kalē. apulīs. et in passione alexandri pape. v. nonas mass. Balbina ad xpm conuersa et baptizata: ipsam bogam apud se ex deuotione retinens frequenter osculabatur. Quod cū faceret alexander papa ipsam exhortatur vt bogam illaz dimittat: sed cathenas beati petri diligenter inquirat: quas si repire possit eas cū summa deuotione retineat. Quirinus igitur ad instātiā filie in carcere vbi petrus detentus fuerat diligenter cathenas inquiri fecit: easq; tandem repertas filie concessit: que in kalē. augusti reperte sunt. Tūc sanct' alexander hoc festū in memoriā cathenarū petri in kalē. augusti celebrandū instituit: et in honore eius ecclesiam fabricauit: quā et ad vincula noiauit: et ibidem cathenā ipsaz reposuit: vbi in ipsa solennitate multitudo populū congregatur: et petri vincula deosculant. Tertia causa institutio nis est fm bedā. Lum em̄ octauianus imperator republicā primus et mirabiliter auxisset: augustus primus omnium vocatus est: vnde et hunc mensem qui prius sextilis dicebatur: quia sextus a martio: suo nomine intitulauit: eū augustum vocans. In memoriā igitur octauianū augusti oēs romani primā diem ipsius solenniter celebrabant: et diuinos quodāmodo honores gentili principi exhibebāt: vsq; ad tēpus theodosij impatoris q̄ cepit regnare anno dñi

De sanctis in mense augusti occurren. Fo. clxx.

ccccv. Eudoria igitur filia ipsi theodosii vxor va-
lentianam hierosolymā ex voto perierit: vbi qui-
dam iudeus p magno munere catthenā ei obtulit
qua sub herode petrus apłs vinculus fuit. Cū er-
go romā redisset: r romanos in honore augusti ce-
saris in balēdis ipsius mense solēnizare videret
cogitans q nō de facili a tali errore reuoca-
re posset: cogitādo tractauit: vt obseruantia qui-
dem sic fieret: sed in honore beati petri fieret: et
ipm dies ois populus ad vincula nominaret. Ma-
bita qz collatione cū pelagio papa multis exhor-
tationibus pplm induxerunt: vt memoria princi-
pis paganorum transferretur ad memoriā principis
apostolorū. Tunc imperatrix catthenam quam de
hierusalē attulerat protulit: r papa illā qua pe-
trus rome vinculus fuerat eduxit. Nec igitur illi so-
ciata ita miraculose vna catthena facta: r ac si sem-
per vna r eadē extitisset. Ipsa igitur vincula papa
et regina in ecclesia sc̄i petri ad vincula posue-
runt: r ipsas multis priuilegijs dotauerūt. Ad h̄
dictū diem vbiqz celebrē fore instituerūt: vitz la-
len. augusti. Anno dñi. ccccxl. qdā comes otho-
nis imperatoris a diabolico crudeliter arreptus in
tantū: vt seipm dentibus laceraret: ad iohānē pa-
pam ducit: vt catthena ipsa ei collo circumdaret.
Sed dñs alia catthena furentis collo fuisset imposi-
ta nihilqz ex hac pueniret salutis nimirū vbi ni-
hil erat virtutis: tandē petri catthena producit et
furentis collo imponit: statimqz demon ab ipso
effugatur. Tunc theodericus metē. eps ipsam
catthenā arripuit: r illā se nondimissurū nisi pars
eius sibi cōcederetur: aut sibi manus abscederet:
asseruit. Tandē cū de hoc multa cōtentio eēt: im-
perator litigiū sedauit: r ex illa catthena a papa
anulū vnū ep̄o impetrauit. Quarta causa hui⁹
festi institutionis eē pot: qz dñs petri a vinculis
miraculose absoluit: r eidē ligandi atqz soluendi
potestatem concessit. Nos etiam qui vinculis pec-
catorum obligati tenemur: absolui indigemus.
Ideo igitur solēnitatē petri ad vincula celebra-
mus: vt sicut ille a vinculis absolutus promeruit: si-
cut absoluendi potestatem accepit: sic r ipse a pec-
catorū vinculis nos absoluat. Hanc vero vltimā
causam institutionis quis de facili pendere
pōt si videat qz absolutionem a vinculis in apo-
stolo factam epistola memorat. Absoluendi ei cō-
cessam euangelium recitat: r absolutionem ab ip-
so nobis sciendam oratio hodierna depostulat.

De sc̄is Machabeis mar. Cap. iiii.

Machabei mar-
tyres
septē fratres fuerūt: qui
cum matre reuerēda pro
obseruatōe legis diuine
sub antiocho rege in hie-
rusalem passi sunt: prout
in .ij. machabeorum cap-
vii. plenius continet. Cū
em porcinas carnes nol-

lēt comedere: p̄io plagis taurearū iubente rege
verati: deinde singillatim vnusquisqz eorū ampu-
tatis linguis: r cute capitis cum capillis abstra-
cta: atqz precisis manibus in sartagine r ollas

eneas accensas missi spiritum tradiderunt: quos
mater mirabilis in supplicijs hortabatur: constan-
ti aīo ad tolerantiam inuitabat. Que tandem ois
bus per ignem cōsumatis: vt dictum est: r ipsa si-
militer eadem pena cruciata martyri corona fi-
lijs sociata est. Et notandum q ecclesia orien-
talis facit festa de sanctis vtriusqz testamēti. Oc-
cidentalis autem non facit festa de sanctis veteris
testamenti: eo q ad inferos descenderūt: pe-
terq de innocētibus: eo q in ipsoiū singulis xps
occisus est: r de machabeis. Et hoc propter quat-
tuor rationes. Primo propter prerogatiuam
martyri: qz inaudita supplicia vltra alios testamē-
ti veteris passi fuerunt. Et hec est ratio comesto-
ris. Secūdo propter representationē mysterij.
Septenarius em ē numerus vniuersitatis: signi-
ficantur em in istis oēs sancti veteris testamen-
ti celebritate digni: r in his septē ceteris oibus
reuerentia impenditur. Tertio ppter exemplū
patendi: proponitur em in exemplū fidelibus:
vt scilicet eorum constantia ad zelum fidei ani-
mentur r ad patendum pro lege euāgelij: sicut r
illi passi sunt p lege moysi. Quarta est propter
causam supplicij. Nam pro defensione legis sue
talia supplicia passi sunt: sicut r x̄piani p defen-
sione legis euāgelice patiuntur. Has tres ratio-
nes assignat iohannes belety in summa de offi-
cio. Passi sunt autem halendas augusti.

De sc̄o. Eusebio ep̄o r martyre. Cap. v.

Eusebius epi-

scopus r martyr: semp vir
go existens: dñs adhuc ca-
thecuminus eēt: ab euse-
bio papa baptisma susce-
pit r nomē. In quo baptis-
mo manus angelice vise
sunt: que ipsū de sacro
fonte lauauerūt. Quāro

na quedam eius pulchritudine capta: cum ipsius
cubiculum adire vellet: custodientibus angelis
peruenire non potuit: vnde facto mane ab eo ve-
niam postulauit. Ordinatus presbyter tanta san-
ctitate emicuit: q dum celebraret: sepius ei an-
geli ministrarent. Cūqz arriana pestis italiae
totam inficeret: imperante constantio eidem he-
resi fauente: iulianus papa eusebiū in vercelleñ.
episcopum consecrauit: que tunc inter vrbes ita-
lie quodāmodo principalis erat. Quod audien-
tes heretici fores ecclesie clauerūt. at eusebius
vr̄bem ingressus ante ostiū maioris ecclesie: que
est dei genitricis genua flexit: r omnia ostia sua
mox oratione reserauit. Auertentis mediolanēñ.
episcopum arrianum de episcopatu eiecit: r dio-
nysum ei catholicus surrogauit. Quapropter in
dignatus constantius imperator multorum epi-
scoporum concilium ordinauit: r dionysum epi-
scopum accersuit: multaqz ad eusebiū episto-
las destinauit: qui sciens maliciā in multitudine
preualere venire contempsit: sed suam senectutē
opposuit: vnde impator cōtra eius excusationes
statuit in mediolanēñ. ciuitate: q ppe erat cōcili-
um celebrari: vbi cū eusebiū deesse vidisset: in sic

arrianos fides suā describere: et dionysium episcopum mediolanensem. et virginonem episcopos catholicos copulavit subscribere: quod audiens eusebius mediolanum accessit: et multa se passurum predixit. Cum autem ad quendam fluvium existens in itinere pervenisset: nauis ex alia parte fluminis existens: eo iubente per se ad eum venit: et ipsum cum socijs sine gubernatore transportavit: cui predictus dionysius obiit: et ad pedes eius procidens veniam postulavit. Eum ergo eusebius ab impatore: nec minis: nec blanditijs flecti posset: ut chirographo arrianorum subscriberet: quin potius eusebius chirographum sibi ad subscribendum tradidit contempsisset. Fratrus constantinus eusebium tradidit contempsisset: quem protinus de medio aliorum episcoporum raptum diutius flagellavit: per gradus palatii a summo in imum et contrario traxerunt. Quibus quasiato capite multum sanguinis effudisset: manibus post tergum vincitis ipsum per collum fune trahebant. Tunc constantinus imperator omnes episcopos catholicos: qui eius exemplo fuerant avari exilium misit. Eusebium vero apud scythopolim vixit palestinam arriani duxerunt: et ipsum in quodam cubiculo adeo arctissimo recluserunt: ut eum illo longitudine brevior: latitudine arctior: ita ut cernuatus nec pedes extendere: nec se in latius vertere posset. Sed postmodum constantio defuncto: iulianus eidem succedens: et omnibus placare volens: iussit omnes pacifice quacumque lege sibi placita perfrui. Et sic eusebius inde exiit: ad athanasium alexandrinum episcopum perrexit. Post aliquot annos sopitis arriani sub iouiniano imperatore vercellas rediit: quem populus cum exultatione suscepit. Sed verum regnante valente arriani repellunt: qui eusebium extra domum supinum traxerunt: et ipsum lapidibus obierunt. Sepultus in ecclesia: quam ipse construxerat kalen. augusti. cum esset annorum. lxxviii. circa annu dñi. ccccl. Qui inter cetera talem gratiam fide civitati obtinuit: ut nullus arrianus ibidem vivere possit. Sic i psalmos commentarios edidit et alia opuscula fecit: ut ait Hieronymus libro de illustribus.

De sancto Bono presbytero et socijs martyribus. Cap. vi.

Bonus presbyter

ter: sanctus et manrus diacones: primitivus et calliniosus subdiacones: iohannes exuperantius: quirillus: et bonazus clericus: passi sunt romae vix valeriano et galiano impatoribus. Hi ex numero clericorum fuerunt: quos beatus stephanus papa ordinavit. Eius enim predicti impatores summo studio beatum episcopum vel eius clericos requirerent: posuerunt edictum in locis celeberrimis: vix: preconizarique fecerunt: ut quicumque papam vel eius clericos agnovissent vbi cumque latere ilico impatorum auribus divulgarent. Qua de re prefatos novem repositos ac detentos iusserunt impatores sine ulla audientia decollari. Qui decollati sunt via latina iuxta suorum aqueductus. Quorum corpora tertulinus licet adhuc gentilis sepeliit in ipso loco iuxta

corpora martyrum iouini et basilii kalen. augusti. **De sanctis Sophia et filiabus eius virginibus et martyribus.** Cap. vii.

Sophia mulier

et tres filie eius virgines: fides: spes: et charitas: romae passae sunt sub adriano impatore. Decem matrona christianissima de italico solo: cum predictis tribus filiabus suis ad vixit ventens: multas feminas ad fidem convertit: et exemplo suae castitatis plurimas mulieres christianas effectas a consortio maritorum subtraxit. Quapropter ad suggestionem antiochi praefecti ab impatore cum filiabus tenta est: et in carcere missa in domo palatii senatoris: vbi mater in fide christi filias portabatur. Post dies autem tres filie eius eductae: et adrianum presentate sunt. Quibus diuine sacrificare nollent: primo quidem adrianum fide anno. xii. a centurionibus. xii. sibi vicissim succedentibus grauitur fecit cedi. Dehinc mammillas eius amputari: de quibus lac pro sanguine fluxit. Deinde iussit illam in craticula affari: et postmodum in sartagine frigi: oleo cere et bitumine in ea serventibus liquefactis. Et cum haec omnia constantissime tolerasset: praecipit illam gladio extinguere. Postea autem spem anno. decem a viris decem nervicis taureis crudeliter cedi: mandavit: et deinde in fornacem mitti fecit: vbi dum flammis extinctis mansisset illa: iussit eam diutius torqueri: dehinc in vase eneo: picis: adipis: cera: et resina liquefactis repleto fecit immitti. Sed cum illa illesa egressa esset: praecipit ipsam capite cedi. Demum tertia scilicet charitatem anno. ix. iussit suspensam diutius a viris novem flagellari et torqueri: dehinc in igne copiosum iactari. In quo dum permanisset illesa flamma: pro impes plures gentiliam interemit: vix quoque sunt tres viri sole splendentiores cum puella in igne deambulantes: inde educta iussit adriani capitali sententia plera esse. Quarum corpora mater sophia rapuit: et xviii. miliario ab urbe delata vehiculo sepeliit. Et dum ad tumulum virginum oraret spiritum emisit. Sepultaque est a mulieribus que eam secute fuerant in sepulchro filiarum. Quaru festum agitur kalen. augusti.

De sancta Maria consolatrice virgine. Cap. viii.

Maria virgo

minata consolatrix in civitate verona claruit. Que nobilis puella: speciosa: plurimum se coniugio petentium preces desperit: virginam suam dño consecravit. Cum autem in ipsa civitate per annos septem stilet rostra ois pluvium defecissent: et ex hoc terra sterilitate periret: populus famem opprimeret: orati marie a dño revelatur quod nisi siccitas effugaret: nisi prius corpora martyrum firmi et rustici: qui dudum verone passifuerat: inde asportati ad ipsam civitatem repositarentur. Quae visionem virgo fratri suo anno veronensi episcopo rettulit: ipsamque episcopo populo reseravit.

De sanctis in mense augusti occurrent. Fo. clxxi.

Querunt sacra corpora et in ciuitate capris que est in hispania tacere cōperiuntur. Lites vero oppidit se corpora sancta daturis promittunt: si tāto argento et auro redimant. Prō ipsa corpora ponderabant. Fit collecta per virginē in ciuitate verona: et maximo auri et argenti pōdere cōgregato: virgo dei mittit ad corpora exigenda. Sed dum corpora martyrum ponderant intantū leuis efficiuntur: vt dei nuntio fonte quarta pars eius qđ pensare arbitrabantur: in eis thesauri expensum sit: reliquiqz a virgine reposita. Quam nauē ingressam hispania ciues nauibus alhs insequuntur maleficis femine ascribētes: qđ xps miraculose mōstrauerat. Sed dñi ad dñm orasset: nauis eius tāta velocitate ferebatur: vt alie eā insequētes minime attingere potuissent. Que p flumen at hebes repatrias ab epō et ciuibus cū honore suscipit: et corporibus cū reuerentia tumulatis: plunia mox celitus elargit: propter quod ipsa virgo maria consolatrix ab oibus appellatur. Que residū vite sue ieiunij et orationibus occupans: quieuit in christo kalen. augusti. Sepulta verone miraculis clarens.

De sancto Felice martyre. Cap. ix.

Felix martyr germanus fuit bti cucufantis martyris de quo supra actū est. viij. kalen. augusti. Dic em in hispanijs ciuitate gerunda sub daciano preside passus est. Quē iussit idem preses xpm consententē post illa ei plura tormentorum genera vngulis detrahi: ac deinde vsqz ad ossa laniari: et tandiu vulnera vulneribus instaurari: donec inuictus christo spiritum reddidit. Qui passus est kalen. augusti: vt Ado in martylogio testatur.

De sanctis Lyzillo et socijs mar. Cap. x.

Lyzillus: aquila: petrus: domitianus: rufus: et menader martyres apud arabia in ciuitate phil. de lphā passi sunt. Qui oēs pro confessiōe nominis xpiani vna die gladio cedente martyrio coronati sunt: vi. idicet kalendas augusti. Dec Ado vbi supra.

De sancto Stephano papa primo et martyre. Cap. xi.

Stephanus papa et martyr huius nominis primus natione romanus ex patre iuliano: lucio pio pape in epatu romano successit: et sedit ānos. iij. menses. ij. dies. xij. Dic cōstituit sacerdotēs et leuitas vestibus et vasīs sacratis in vsu quotidiano non vitinisi in ecclesia tantum. Dic cū multos gentilium cōuertisset: et multa martyrum corpora sepelisset: a valeriano et galieno impatoribus summo studio per-

quirebatur: vt eñ vel clericos eius: aut sacrificare cogerent: aut diuersis supplicijs puniret. De dēmitqz edictū: vt quicumqz eos proderet: oēm eorū substantia possideret. Stephanus ergo papa cōprehenditur: et multis eñ sequentibus xpianis solus alhs eiectis ante valerianū presentat: quē postq̄ imperator: xpm consententem audiuit: iussit eum ad templū martiris adduci: vt ibi aut idolum adoraret: aut sententia capitalē subiret. Sed ruin templū ingressus fuisset: et xpm vt ipse templum destrueret exorasset: tonitruo maximo eus coruscationibus irruente statim maxima pars templi corruit: et oīs gentilium multitudo pre timore aufugit. Ipse vero cū assistentibus xpianis ad cimiterium lucine perrexit. Qđ audiens valerianū milites plures p̄ioribus ad eñ occidendū misit: qui venientes ipsum celebrantē missam inuenērunt: et stantem intrepidū accepta iugiter perficiētē in sua sede decollauerūt. Cuius sanguis in pavimento effusus adhuc ibidē apparet in testimonium passionis eius: corpusqz eius in eadem crypta in loco qui dicitur cimiteriū calixta xpianis sepultū est quarto noñ. augusti. Dic fecit ordinationes duas per mensem decembriū: presbyteros septem: diacones quinque: epōs per diuersa loca tres. Et cessauit epatus dies. xxij.

De sancto Stephano papa secdo. Cap. xij.

Stephanus papa

huius nominis secundus natione romanus ex patre constantino zacharia pontifici in epatu romano successit: et sedit ānos quinqz: dies viginti octo. Dic post parentis obitū paruus derelictus vna cum sancto paulo eius gerina no et in papatu successore in cubiculo lateranēsi. p doctrina apostolice traditionis sub gregorio tertio et zacharia predecessoribus pontificibus permansit: quē seriatim per ecclesiasticos ordines promouentes in ordine diaconatus ipsum ordinauerunt. Defuncto vero zacharia papa stephanū quendam presbyterum in ordine pontificatus cunctus populus sibi elegerit: qui dñi causas disponderet: subito obmutescens defunctus est. Post hec cunctus populus cōgregatus in ecclesia scē marie maioris inuocata spiritus sancti gratia: predicium beatissimū virum sibi elegerūt in pontificem: et cū laudibus in basilicā saluatoris: que dicitur cōstantiniana deponerunt: et sic stephanus papatū obtinuit. Fuit autem amator ecclesiarum dei: ecclesie traditiones firma stabilitate conseruans: pauperū xpianorum subuentor: verbi dei in magna constantia predicato: pupillorū ac viduarū et miserabilium quarumcumqz personarum voce manuqz fortissimus auxiliator. Dic ob infestationē astulphi regis gobardorū in franciā perrexit: auxiliū pipini regis imploraturus: cui pipinus venienti occurrit ad trium miliariorū spacium ex equo descendēs: et per frenū equi pape stratoris officij exercens vsqz ad suum deduxit palatium: quē ipse pontifex regē inuixit duosqz filios eius harolum et haros

Liber

Septimus.

lū magnū. Et ad p̄ces pape cū marjo exercitu in italia pipin⁹ deuenit: ⁊ astulphū regē papie porēter obsedit: ipsūq; tandem ecclesie sub iugauit. Stephanus quoq; papam in sede sua omnibus pacatis remisit. Qui vltimo sui pontificatus anno impertū a grecis trāstulit in gre manos in personā magnifici regis karoli tūc inuenuit etate cōstituti. Et post dies modicos in pace quieuit: ⁊ sepultus est ad sanctum petrum apostolum. Et cessauit episcopatus mensum vnum: ⁊ dies. x.

De scō Stephano papa. iij. Cap. xij.

Stephan⁹ pa

pa huius nominis tertio natio ne siculus ex patre oliuo: paulo ep̄o romano in pontificatu successit: ⁊ sedit annos. iij. mē ses. v. dies. xxvij. Vir strenu⁹ et diuini scripturis erudit⁹: atq; ecclesiasticis traditionibus imbutus: ⁊ in earum obseruationibus cōstantissimus

perseuerator. Hic dum a sicia parnus romas venisset i monasterio sancti chrysogoni a Gregorio papa tertio traditus ⁊ monachus effectus est. Quē postmodum zacharias papa: ex ipso tollens monasterio cubiculariū suū fecit: ipm̄q; presbyterus cardinalē in titulo beate cecilie cōsecrauit. Sed ⁊ reliqui scz stephanus ⁊ paulus beati pontifices eundē in suo seruitio similiter detinuerūt. In cuius sinu paulus papa spiritū emisit. Quo nec dum defuncto otho dur nempesine ciuitatis cū exercitus multitudine subito elegit cōstantinū fratrem suū tunc laicum existentem. Quem georgius ep̄s preuentus: ⁊ sergius ostiē. ab ipsa multitudine coacti cōtra canonū statuta ipm̄ clericū facientes gradatim ad ordines promouerunt: sequente die dñico ep̄m consecrauerunt. Nō multos post eiusdē sergiū: qui eum consecrauit manus aruit. Sicq; languens vitam finiuit. Constantinus aut post annū seditione cōmota de sede ep̄atus expulsus est. Sequenti quoq; die clerus ⁊ populus vnūuersus vnanimis stephani presbyterū sancte cecilie in pontificem elegerunt: ⁊ cum laudibus in patriarchale palatium lateranē. detulerunt. Cōstantinus vero in ecclesia saluatoris coram stephano papa de tyānica ambitione penitentia egit: quē pontifex in monasterio detrusit: quem ⁊ nō post multos dies inuentionē criminis: a furore populi deus ipm̄ execari pmisit. Sicq; eructis oculis miserabiliter vitam finiuit. Stephanus autē papa ex oi gallia ⁊ italia. rome synodo cōuocata: oia ordinata ab eius p̄decessore cōstati filij nois pontifice imo sedis aplice inuaso: reuocauit: preter baptismū ⁊ christma ab ipso consecum.

Oēs quoq; p̄ ipm̄ ordinatos degradauit. Excrabile quoq; synodū tūc nuper in partib⁹ grecie celebratū: in qua statutū fuerat vt sacre sanctorū imagines deponereut dānauit. Hic constituit: vt in oi die dñico a. vij. ep̄is cardinalibus hebdomadaris qui in ecclesia saluatoris obseruant missarū solennia super altari beati petri gloria in excelsis deo diceretur. Dicalium quendā in archiep̄m rauennatez p̄ impressionem brachij secularis intrusum deposuit. Et in operibus sanctis laudabiliter vitam finiuit. Et sepultus est ad sanctum petrum. Et cessauit episcopatus dies. vij.

De scis Theodora ⁊ filijs mar. Cap. xiiij.

Theodora cuz

tribus filijs suis sub diocletiano impatore apud niceam ciuitate passa est. Hec ex puincia bithynie ciuis niceana cum spud siriniū persecutionē fugiens declinasset a paganis tenta: ⁊ diocletiano a macedonia redeūti oblata est. Quē eā

tradidit leocadio comiti imperatori promittēti: q̄ eā vt iodolis immolantē in vxore assumes: retrahit crudeli morte perimeret. Cum autē comes eius cōiugiuū peteret: theodora ei suadet: vt p̄io ad facultates suas exquirendas ⁊ obtinendas pergar: ⁊ postmodū rediens ipsam assumat. Quē ille adimplere carauit. Interea q; sancta q; dei cū anastasia xp̄iana scis pauperibus ministrabat. Reuersus autē comes cū eam expecteret: illa q; ei cōsentire nullaten⁹ vellet ipsa vincā ferro cū tribus filijs ad vsularē bithynie destinauit. Quē filiuū ei⁹ primogenituū noie eno diuini xp̄m cōsistentē fustib⁹ cedi iussit: mater vero assistens illuc hortabatur ad palmā. Post hec tradita ē hyrtaco lenoni: eā p̄ illufaz iter publicas cōstitueret meretrices. Et dū ipsam leno trahere vellet apparuit inuenis q̄ enī i vultu percussit sanguisq; de narib⁹ ei⁹ stillare cepit. Tūq; cōsularis hec videns ipsam cū tribus filijs igne cōsumi fecit. qui passi sūt. iij. nois. augusti.

De inuentione corporū sanctorū stephani prothomartyris ⁊ socioz. Cap. xv.

Inuentio cor

porū sanctorū stephani prothomartyris: nicodemi: samalielis: ⁊ abibon anno domini. cccc. xvij. anno videlicet septimo honoris imperatoris facta est. Quorum reuelatio facta est presbytero luciano ecclesie gapbargamala: q̄ est in territorio hierosolymitano. dū eū in frato suo quiesceret: ⁊ pene vigilaret in

De sanctis in mēse augusti occurren. Fo. clxxij.

basilica baptistertj feria. vj. illucescente in excessum mētis raptus: vidit virū senē: statura pcerū: vultu decozū: p̄lira barba: pallio cādido amictū: cui gēmile auree et cruces erāt cōtexte: calciatū caligis in superficie deauratis: qui manu virgam aureā tenēs: de qua et aurat: et tertio ex noie vocavit: iussitq; vt summa diligētia suū et socioꝝ tumulū patefaceret qui indecēter in despecto loco sepulti essent. Quā dicitur vt iohāni hierosolymitano epo diceret: q; cū siccitas et tribulatio orbē cōciteret: eoꝝ suffragijs deus mundo ppiciari decessisset. Quāq; lucianus eum interrogasset quis esset: et qui illi forent quos secum iacere diceret: dixit se esse gamalielē qui paulū ap̄lm enutriuit: et ad pedes suos legē perdocuit. Qui autē secum iacebat primus erat stephanus p̄thomartyr: qui a iudeis lapidatus extra ciuitatē pieticus fuerat auius et feris deuorāsus: cuius corpus ipse collegerat et in suo tumulo sepeliuerat. Alius autē erat nicodemus nepos suus: qui nocte ad iesum venit: et a petro et iohāne baptisma suscepit: qui a iudeis omni substātia spoliatus et vsq; ad seminecem cesus ab ipso gamalielle collectus et reffectus fuerat. Cuius et corpus ex ip̄is verberibus mortētis: ipse in eodē sepulchro locauerat. Tertius vō erat abibon filius suus: qui anno etatis sue. xx. vna secū baptisma suscepit: et in virginitate perseuerās in maxima iuuetute in pace dormiuit: vroz vō ipsius gamalielis arteaz: p̄genitus est felemi as: qui fidē christi noluerunt suscipere nequaquā sanctoꝝ sepulchra digni fuisse: sed alibi depositi fuerāt: quoꝝ tamē sepulchra inania et vacua erāt. Hoc dicto sanctus gamaliel disparuit. Lucianus vō euigilans dñm exorauit: vt si hec visio in veritate fieret: eidē fecido: ac tertio appareret. In sequēti vero. vj. feria eidem sicut prius apparuit: et cur ea que ei iusserat neglexerit. Lucianū in terrogauit: et ad visionis certitudinē ex his que ei dixerat: similitudinē obtulit: singuloꝝq; loculos et reliquias docuit: dicens q; in possessione ipsius gamalielis inuenturentur: que lingua syria dicitur dela gabria siue debatrālia: ostenditq; ei gamaliel tres calathos aureos: quoꝝ vnus plenus erat rosis rubeis: alij duo rosis candidis: quartū etiā calathū argenteū croco plenū. Dixitq; calathos esse sanctoꝝ singuloꝝ loculos: Nam calathus rosis rubeis plenus: erat locus sancti stephani: qui solus et illis martyrio meruit coronari. Alij duo rosis albis resecti gamalielis et nicodemī erāt loculi: qui sincero corde in confessio ne perseuerauerant xpi. Quartus vō argenteus croco plenus erat abibon filij sui loculus: qui candore v̄ginitatis floruit: et mūdus de mūdo exiuit. Hisq; dictis iterū disparuit. In tertia vō. vj. feria sequēti hebdomade eidē iterū iratus apparuit: et de dilatione et negligentia ip̄m grauiter imprecavit. Concitatus igitur lucianus hierosolymā adijt: et iohāni episcopo cūcta per ordinē enarrauit: qui cōuocatis eustonio sebasteñ. et eleutherio hiericōtine. episcopis ad locum designatum accessit: et in quodam acerto lapidū fodi iussit. Ea deq; nocte sanctus gamaliel per visum cuiusdam

migetto monacho apparuit dicens q; inuanum in illo loco fodēret: q; ibi corpora non essent: sed ea requirerēt in loco illo: qui dicitur viroz bonorum possessio: qui cum visa iohāni episcopo et luciano presbytero retulisset: et locum designatum ostendisset: ad locum ipsum omnes accesserunt. Ibiq; fodere ceperūt. Tuncq; subito terra cōcutitur: et odor suauissimus sentitur: ad cuius fragrantiam. lxxij. homines a diuersis infirmitatibus liberantur. Sicq; sanctorū corpora put ostēsa fuerant inuenerunt: et ea in sanctam ecclesiaz syon: vt quondam ipse stephanus archidiaconus fuerat: detulerunt: et ibidem honorifice condiderunt. Hec autem inuentio facta est ea die qua sancti stephani passio celebratur: videlicet septimo kalend. ianuarij. et eius passio hac die fuisse creditur: scilicet tertio nonas augusti. Quare autem festa ab ecclesia mutata sunt: superius in alio ei? festo dictum est: videlicet septimo kalendas ianuarij. Corpus autē beati stephani processu temporis hoc modo constantinopolim translatus est: vt ait augustinus. Alexander quidam senator cum vroz iuliana hierusalem adijt: et prothomartyri stephano pulcherrimū oratorij cōstruxit: ac loculum argenteum obtulit: et post eius obitum iuxta corpus martyris ex summa deuotione in simili argēteo loculo se sepeliri fecit. Euolutis igitur septē annis cum vroz repatriare vellet: corpus viri secum deferendū ab episcopo postulauit. Qui pecibus eius annuens loculos argenteos prulit: dicens q; ex illis non nouerat loculū viri sui: at illa se illuc noce afferens: dum corpus viri putat accipere: casu p̄thomartyris corpus accepit. Cum autem nauem cum corpore ascendisset: hymni angelici resonant: et suauissimū odor et fragrat. Demones clamāt: corpus stephani se exirere: seuamq; tempestatem excitant. Sed nautis naufragium formidatibus stephanus inuocatis: foq; eis apparere subito tēpestas sedatur. Tunc princeps demonū demones quinq; misit: vt nauem incenderent: quos statim angelus domini cūctis videntibus in profundum demersit. Et cum calcedoniam venissent: demones vlulabant: q; stephanus illic adductus eos incendebat. Constantinopolim igitur incolumes peruenerunt: et corpus ibidē reuerēter deposuerūt. Hec augustin?

De sanctis Gamalielle et Abibon confessoribus. Cap. xvj.

Gamaliel conf

fesso: honorabilis legis doctor: et oculus xpi discipulus: et apostoli pauli in lege moysi didascalus cū abibō filio suo annoꝝ. xx. ab apostolis sanctis post ascensionē dñi sacri baptismā suscepit. Et ipsoꝝ ap̄loꝝ p̄dicantiū i cōsilio phariseoꝝ caute defensor fuit: sicut legis Actuum. v. c.

Qui corpora stephani p̄thomartyris et nicomedi discipuli i sua possessione. xxxj. miliaria a hierosolyma distāte necnō i pprio tumulo sepeliuit. Et cū eodē filio suo qui in virginitate iugiter pseue

rauit: oibus diebus vite sue deo seruire studuit. Qui post opera laudabilia temporibus aploz in xpo quicuerunt: et iuxta corpora scōz stephani et nicodemi in eodē sepulchro recōditi fuerunt.

De scō Stephano anachorita. Cap. xvij.

Stephanus anachorita

in parte locoz mareotis per annos. lx. deguit: qui tñ in discernēda rerum ambiguitate iudicium habuit: vt nullus ad eum quacūqz causa veniret: qui post eius sermonē tristis abscederet. Hic licet in verēdis naturae summa egritudine laboraret: fumes tamē iugiter de folijs palmarū cōtexens: nec ab opere manūū aliquādo desistebat: nec sermonē alijs exhortator: in intermittebat: ceteras vō copozis partes medico ferropatiēter prebebat. Tanta em erat patiētia peditatus: vt mēte celestibus occupatus a dolore copozis quōdammodo fieret alienus: adeo vt genitalibus exercitijs nihil omnino sentire videret. Quēuit in xpo. iij. nonas augusti. Hec Heraclides.

De sancto Justino presbytero et martyre. Cap. xvij.

Justinus presbyter et martyr

rome passus est sub decio imperatore. Hic a beato sexto papa. presbyter ordinatus: eius sanctitatis imitator effectus est. Ad hūc beatus laurentius martyr venit in vicum patris latentem in crypta nepotiana: vt thesauros a beato sexto sibi cōmendatos pauperibus erogaret: vt infra dicebat in passione ipsius. iij. idus augusti. Inuenitqz cū eo. lxij. christianos: quoz singulis abe beatus Laurentius cum Justino presbytero pedes lauit: et pacis osculum cum elemosyna tribuit. Hic sanctus presbyter post q̄ beatorum sexti pape et sociorū et Laurentij archidiaconi ac bishopoli: et omnis eius familie: aliorūqz plurimū martirū corpora: sepulture cōmendauit: enoluto anno: et ipse sub persecutione decij galieni et volusiani confessionis gloria insignis martirū capitis obricatione pmeruit. Sepultus rome via tyburtina iuxta corpus beati Laurentij in agro verano pridie nonas augusti.

De sancto Aristarcho discipulo. Cap. xix.

Aristarchus discipulus beati pauli

apostoli pauli ap̄t̄i vnus ex. lxvij. discipulis xpi fuit. De quo ad coloss. iij. cap. et actū. xx. mentio spiritualis habetur. Qui comes in diuidijs pauli et conciprius in vinculis rome fuit: et cum eo vsqz ad finem eius perseuerauit. Sed post passionem pauli: quia ab eo episcopus thessalonicensium constitutus fuerat: vel vt abbas do-

theus ponit: episcopus apamie post logos agones a christo coronatus fuit. Quēuit in pace pridie nonas augusti.

De sancto Tertulino martyre. Cap. xx.

Tertulinus martyr

tyr rome passus est sub valeriano imperatore. Hic cum esset procurator rerum olympij tribuni q̄ p christi nomine passus fuerat: vt supra ac sociorum passione gestum est. vi. kalen augusti: et licet ad huc gentilis tamē tormenta que christianis inferre sanctorū boni presbyteri et sociorū sepeliuit: vt dictum est in eorū passione supra kalēdas augusti. Et dehinc veniens ad sanctum stephanum papā ab eodem fidei rudimēta ac baptismū suscepit: atqz presbyter ordinatus fuit. Quem imperator valerianus teneri fecit: vt facultates olympij proderet: et dijs sacrificaret. Qui cum diuitias domini sui diceret in celis per manus seruorū christi sublatis: et deos gentilium vt demonia conseruaret. Iussu cesaris extēditur: et sustibus diuitū ceditur. Ignis quoqz lateribus eius subterponitur. Deinde prefecto sapitio examinandus traditur. Qui tertulinum ante suum tribunal adductum: cum ab eo nec facultates olympij exire: nec ipsius ad sacrificia cogere posset: iussit in equuleo extendi et neruis diuitius torqueri: deinde ignibus cōcremari. Et cū nūctatum esset valeriano ipsum hec omnia constanter pertulisse: data ab eo sentētia de equuleo depositus est: et via latina miliario secundo ab vrbe ductus atqz ibidem decollatus. Cuius corpus ibidem a fidelibus in crypta arenaria sepulchrum est pridie non. augusti.

De festo iūis sancte Marie virginis. Cap. xxi.

Festum sancte Marie

ad nives ab ecclia celebrari institutum est non. augusti ppter miraculum qd rome apparuit: ppter qd ecclia sc̄te marie maioris in honore dei genitricis edificata est tpe liberij pape. Cū em vsqz ad illud tps nulla intra vr̄bis ambitū in honore beate virginis fuisset ecclesia fabricata. Accidit vt quidam iohannes patritius rome moribus et nobilitate preclarus diuitis et possessionibus abundaret. Qui dum filium minime procreasset: q̄ tot diuitiarum heres fieret: ad beatam genitricē dei mariā vna cum coniuge sua spirituale deuotionē elegerunt. Rogātes ipsam assidue: vt eis vel filii heredē cōcederet vel eos de aliquo ei grato: in quo facultates suas possent impedere informaret. Quēse itaqz augusti v. videlicet ipsius mensis die quo tpe hōies solis adustionib⁹ magis decoquūtur: volēs brā virgo in mōte qui supagijs dicitur sibi ecclesiam edificaret: aerem repente cōtra naturā fecit immutari: et

De sanctis in mēse augusti occurrē. Fo. clxxij.

copiosa niue miraculose cadēte locū illum ipsius montis tantū insudit in illo videlicet ambitu: in quo fuerat ecclesia construēda. Eadēq; nocte beata virgo libero pape apparuit: seq; dei genitricem esse dixit: oiaq; ei gesta narravit atq; mandauit: vt mane cū vniuerso clero ⁊ populo ad predictū montē accedere: ⁊ intra niuis ambitū sibi ecclesiā fabricaret. Quā de fabricatib; iohānis patricij construi volebat: et ideo eadem similem visionē ostēderat. Eadem hora apparuit iohāni ⁊ vxori sue beata virgo maria: dicens orationes eorū exaudisse: ⁊ seipsum sibi succedere bonorū suorū a dño impetrasse. Pcepit igit vt in predicto monte in loco vix quē tātū nix operuerat de cōsilio pape liberij ecclesiā suo nomine fabricaret: et largissimē dotaret. Hanc autē facti iohānes et papa accessit: eiq; visionē narravit: atq; ab eo similia percepit. Et cōuocato clero ⁊ vniuerso pplo ad montē superagiū accesserūt: ⁊ niuem loci ambitū miraculose repleuisse inuenerūt: vbi de mādato pape ⁊ iohānes ecclesiā in noīe dei gētricis erexit: hancq; scēte marie maioris nominauit: de suis facultatibus largissimē dotauit: quā ⁊ liberius pōtifer cōsecrauit. Ubi de capillis ⁊ vestimēto ipsius alme virginis: ⁊ corpus beati matthie apostoli: ac gloriosi doctoris hieronymi requiescunt.

De sancto Dominico confessore ordinis predicatorum. Cap. xxiij.

Dominic⁹ ordi-

nis predicatorū dux ⁊ fundator in clytus ex hispanie partibus: vlla q̄ dicit caleroga exomeñ. dīo cesis patre felice matre iohāna originē duxit: cuius mater ante ipsius ortū vidit in somnis se cātulū gestantē in vtero ardentem in ore faculā baiulantē: qui nat⁹ totā mundi fabricas incendebat.

Quidā matrone: que ipsum ex sacro fonte leuaerat: videbat q̄ puer dominicus stellaz haberet in fronte: que totū orbes illustrabat. Dñi adhuc esset puerulus: a nutrice sepe deprensus est lectum dimittere: ⁊ sup terrā iacere: quasi hanc carnis delicias abhorreret. Dñs deinde palatiā amore sapiētie addiscende vini p̄ decennū nō gustauit: vbi cū fames esset valida: libros cū omni suppellectilē vendidit et precii pauperib; erogauit. Ab ep̄o quorū exomeñ in sua ecclesia canonicus regularis efficitur: ⁊ canonicis suppriorū ordinatur: qui lectioni et orationi iugiter vacabat: assidue deñ exorans: vt gratiā sibi infunderet: qua se totū aliquid salutis proximorū impenderet. Pergens autē cū episcopo tolosanū hospitē suū heretica p̄auitate corruptū ad fidei veritatē reduxit. Cū die quadam aduersus hereticos predictā castet: auctoritates suas in scriptis redegit: cuiusdam heretico cedulam: ad deliberandū tradidit: qui focis sero ad ignem congregatis cedulā produxit. Ip̄i v̄o omnes adinicum cōdixerunt: vt cedula in ignem proficeretur: vt sic ex eius cōbustione: vel conseruatione: fides eorum verax: vel falsa probaretur. Que vel tribus vicibus in flāmas in-

fecta tertio de igne profiliuit illa: heretici tamen in sua duritia permanentes: sibi vicissim sup miraculo silentiū imposuerunt. Quod tamen nutu dei ab astante milite catholico reuelatū est. Episcopo v̄o exomeñi defuncto ceteris recedētib; Dominicus cum paucis ibidem permanit: ⁊ verbum dei instanter predicans: multa ab emulis opprobria ⁊ persecutiones pertulit: quas omnes diuina gratia superauit. Reperiens quendā qui ex paupertate hereticis adheferat: decreuit seipsum vendere: vt sic illius inopie subueniret: ⁊ illum ab errore subtraheret: quod ⁊ fecisset: nisi eius inopie diuina gratia prouidisset. Alias etiā mulieri: que filii a saracenis capti deſuebat: se vendendū pro eius redēptione obtulit: sed mulier nō acquieuit. Post hec cepit de institutione ordinis cogitare: cuius officii esset p̄ mundi discurrere: fidem ab hereticis defensare. Qui postq̄ decē annis tolose permanserat: ad conciliū generale: quod rome celebrabat: cū fulcone episcopo suo adiit: ⁊ ab innocentio tertio papa ordinem predicatorū instituēdū ⁊ confirmandū postulauit. Quis in hoc se papa difficilē exhiberet: nocte quadā vidit in somnis lateranensem ecclesiā ruinā minantem: ⁊ domitici humeris suppositis cassuram illam fabricaz sustentatē. Qui euigilans ⁊ visionem intelligens petitionē viri dominici acceptauit: ⁊ vt sibi approbatam aliquā regulā eligeret mandauit. Dominicus ergo cum .xxv. fratribus regulā augustini doctoris ⁊ predicationis assumpserit: ⁊ sic ordinem inchoarunt. Confirmationem v̄o innocētio iam defuncto ab honozio. is. eius successore obtinuerunt anno dñi. M. ccxviij. Dum ergo roma in ecclesia sancti petri pro dilatione ordinis exoraret: apostolorū principes eidem apparuerūt: quorum petrus baculum paulus librum ei tradiderunt: atq; ad predicandū miserunt: qui fratres innumeros sui ordinis mox asperit per mundū discurrentes: ⁊ verbum dominici predicantes. Quidā frater minor vidit in spiritu xpm in aere existentem: ⁊ tres lanceas contra mundum vibrantem: seq; illis omnes homines velle perimere protestantes: cui occurrens beata virgo orauit: vt modicum sustineret: cum duos strenuos pugiles haberet: qui ad mundum conuertendum sufficientes essent. Obtulitq; filio beatos dominicum ⁊ franciscum: quos ambos christus approbavit: et vt mater illos ad mundum predicandū mitteret imperauit. Existētem eo bononie: quidam conuersus frater a diabolo arripitur: et a fratre Rainerio Dominico presentatur. Adiuratusq; spiritus dixit in eū introisse: cum die precedenti sine licētia: ⁊ absq; signo crucis in ciuitate bibisset. Sed cum signum ad matutinum pulsaretur: demon se amplius stare ibidem non posse dixit: quia captiati surgēbant. Et sic orante sancto exire compulsus est. Cum in partibus tolose libri eius in flumine sine conseruatorio cecidissent: post dies duos a piscatore in rēte inueniuntur: adeo omni aque humore illesi: ac si fuissent in armario custoditi. Nequens ad quendam locum nocte cum frates inquietare noller dormientes orationem fudit: et clausa iauis cum socio introiit. Alias etiam

existens cum quodā conuerso ordinis cisterciensium sero ad ecclesiam venissent eāq̄ clausam reperissent oratione fusa intra ecclesiam subito inueniunt; et noctem in oratione duxerunt. **S**cholaris quidam lubricus cum ipsius celebrantis manum deosculatus esset: maximā inde fragrantia sensit: moxq; in eo omnis carnalis estus refriguit. **Q**uidam magister scientia et fama preclarus tolose in theologia legens: quodam mane vidit in bonis septē sibi stellas lucidas presentari: que eo de no no renio admirate totū mūdū illustrare videbant. **E**t ecce dñi scholas intrasset: beatus dñicus cū sex ex suis fratribus; magistrū adēit: et vt eos in suos auditores suscipere humiliter deposuit. **Q**ui visionē recolens illos esse stellas quas viderat intellexit: eosq; gratissime recepit. **E**xistēte rome beato dñico quidam magister Reginaldus sancti Antiani aurelian. decanus cū ordinē ingredi proposuisset: et hoc viro dei indicasset. **S**ubito ad mortem infirmatus est: pro quo beatus dñicus beatā virginē cui specialiter curā ordinis cōmiserat exorauit. **R**egina ergo mie cū duab; virginibus Reginaldo in extremis laboranti nocte apparuit: et vnctione mirifica ipsum p̄ singulas corporis partes inunxit: formaq; verborū ad singulas vnctiones protulit: ac die tertia ipsum plene sanādū promisit: etq; habitū predicatorū ordinis demonstrauit. **Q**uā visionē cū p̄ oīa similiter vir dei conspexisset: mane ad Reginaldū accessit: et ipsum sanātū reperit: nedū ab estu febuis: sed etiā a cōcupiscentia carnis. **A** quo seriē visionis audiuit: et habitū a virginē demonstratū assumpsit. **N**ā antea fratres superpelliceis vtēbantur: Reginaldus ergo senatus ordinem introiuit: et missus bononiā officium predicationis feruenter peregit. **I**n uentis quidam nepos dñi. Stephani cardinalis de fossa noua cum equo in foueam precipitio lapsus: inde mortuus est eductus: quem beatus Dominicus oratione fusa cum lachrymis cōtinuo suscitauit. **I**n ecclesia sancti sexti architectus quidam cecidit diuq; sub cumulo cadentis mæerie iacens expirauit. **L**uius cadauer ad se delatum: vir domini orationē suffragia a mortuis excitauit. **I**n eadem ecclesia apud urbem cū fratres quadraginta manerent: et panis ei quadam vice deficeret: modicum panem repertum per bucellas fratribus discumbentibus diuisit. **E**t ecce duo iuuenes forma et habitu decori refectionum intrauerunt: palliaq; plena panibus deculerunt: quibus viro dei cunctis videntibus silenter oblatis subito discesserunt. **I**n itinere positus cum grauis pluuie inundatio fieret: a se et socio imbrem adeo signo crucis repulit: q̄ circa eos ad spacium trium cubitorum: nec aqua vel vnta gutta descendit. **C**onstitutus in itinere cum quodam viro religioso: conersationis domestico: sed loquela alieno: dolens q̄ diuinis eloquijs se mutuo refouere nō possent: impetrauit a domino: vt alter alterius lingua loqueretur: et sic per trium verba alterutrius idiomate variantes mutuis se collationibus confortarunt. **D**ominem quendam pluribus veratim demonijs stollam collo ip̄sius imponens fugatis inmundis spiritibus li

berauit. **I**n partibus tolosanis ex pluribus conuictis hereticis et incendio damnatis vnum reseruari fecit: quem spiritu prophético futurum fratrem et egregiū predicatorē preuidit atq; predixit: et vt predixerat sic euenit. **N**am et spiritum prophetie ipsum habuisse multorū que predixit: euentus probant. **A**pid sanctum sirtum in vrbē fratribus ad capitolum conuocatis omnibus pronunciauit quattuor ex fratribus in beatus duos videlicet in corpore: et duos in anima morturos. **E**t post modicum duo ad dominū migrauerunt: et duo ex ordine recesserunt. **E**xistens bononte in vigilia assumptionis domine: prior monasterij casemaris ordinis cisterciensium sibi amicissimo exigente materia familiariter reuelauit: q̄ nunq; a domino aliquod postularisset: quod iuxta votum nō obtinisset. **L**ui cū prior ille diceret: vt a domino impetraret: q̄ magister Conradus teutonius ordinem assumeret: quod fratres summo desiderio affectabant: finito cōpletorio cunctisq; discedentibus fratribus: solus ipse in ecclesia mansit: et in ordine more solito pernoctauit. **C**onuenientibus ergo fratribus ad primā cum cantor hymnū Jam lucis: incepisset: ecce noue lucis: nouum syudus futurus magister Conradus aduenit: et ad pedes viri domini se prosternens habitum vt petijt perseueranter accepit. **F**requenter dum corpus domini leuaretur instanto mentis raptebatur excessu acsi ibidem christum incarnatum videret. **V**ira vō penitentia corpus affligebat: et noctibus orationi intentus dies predicationibus impendebat. **E**t tandem appropinquante peregrinationis termino apud bononiā grauiter infirmatus: vidit iuuenem pulcherrimum se ad celi gaudia inuitantem. **C**onnuocatis igitur duodecim ex fratribus conuentus bononie testamenti condidit: et ea que possederat eis iure hereditatis dimisit: charitatem scilicet et humilitatem: ac voluntariam paupertatem prohibens omnino. **N**e quis in ordine suo possessiones induceret tēporales maledictionem dei et suam imprecans ei qui ordinem illum: quem paupertatis precipue decorat professio: quarum diuitiarum puluere presumpserit maculare. **F**ratribus quoq; decessum suum egre ferentibus eos dulciter consolatus est: promittens q̄ vtiliorem ipsum forent post obitum habituri. **S**icq; ad extrema deueniens anno domini **M**.cccxxi. nonis augusti obdormiuit in domino: se pulcherrime in terra in conuentu bononiensium. **E**adem hora frater Sualo prior conuētus brixiensium: et postmodum ipsius ciuitatis episcopus: vidit in somnijs celum apertum: et duas scalas candidas ad terram dimitti: quarum summitas christus cum matre tenebat: et angeli per eas ascendebant: in medio autem frater ordinis in sede posita residebat: quem iesus et mater sursum cum scalis trahabant: donec ipsum in celum eleuato apertura celi clausa est. **Q**ui diem et horam notans veniens bononiam inuenit sanctum eodem tempore a corpore migrasse. **E**adez hora frater rhoas positus apud typum cum missam celebraret: et in canone patrem dominicū more solito commendare vellet in extasi raptus vidit sanctum dominicū cor

De sanctis in mēse augusti occurrē. Fo. clxxiij.

rona aurea et in mēso lumine adonatum: duobus reuerendis viris comitatum extra, bononiaz pro cedentem: qui diem et horam similiter notauit: tuncqz viri dei in pace quiesuisse cognouit. Quis autem corpus eius sub terra multo tempore iacisset: miraculis crescentibus et fama a fratribus in eminentiorem locum translatum est: quod tam mira fragrantia redolebat: vt totam quasi ciuitatem repleret: et cunctorum aromatum odorem superaret: que translatio facta est. ix kalend. iunij. Quiescitqz ibidem sanctum corpus insignibus miraculis pollens.

De sancto Osualdo rege et martyre. Capitulum. xliiij.

Osuald' rex ber

niciozum et marty: vt scribit Beda. iij. libro. j. cap. successit fratri suo canfrido: qui fuerat christia nus sed apostatans a rege brito num ceduadio in bello fuerat interfectus. Post cuius occisionez osualdus cum paruo exercitu fide christi munitus superuenit: et suos in christi noie exportas cruce ligneam terre affixit: et ante ipsam cum exercitu procedentes: et christum in sui adiutorium inuocantes de hostibus viriliter triumphauerunt. In testimonium ergo miraculi et sanctitatis osualdi: de ipsa cruce lignea frustra conceditur: et in aqua mittuntur: cuius aque potus sanitatem cuiuscunqz egritudinis prestat hoibus ac inimentis. Osualdus igitur percepta victoria regnoqz suscepto in fide christi animatus ad gentem scotozum in insule misit: in qua dudum fuerat delegatus: vt sibi catholicum aliquem episcopum mitterent qui gentem suam fide christiana imbuerent. Diffusus est episcopus adrianus cuius predicatione regisqz fauore atqz suauis genis, berniciozum christi fidem suscepit. Rex enim episcopo linguam ignoranti semper assistit: eiusqz interpres ad populum fuit. Tunc cepit rex ecclesias construere: et pauperibus largisue ministrare. Quodam die pathe posita mensa et disco argenteo cum regalibus vasis: nunciatum est ei infinitam pauperum multitudinem pre foribus assistere elemosinas postulantes: qui nedum omnes escas ad prandiu paratas eis largiri fecit: verum etiam discum argenteum cum vasis omnibus per frustra concisa eisdem impartiri mandauit. Quo pietatis opere viso eps manū vtriusqz tangens dixit. Nunq̄ putrefacta hec manus: quod et enenit: nam et rege interfecto: vt dicitur: manus cum brachijs a cetero corpore precisefqz in presens incorrupte permanēt. Hic rex sanctus inter berbenonū et doxiconū p̄uincias dudum ab inimicem discordes pacem procurauit: et ad finem optatum perduxit. Totiqz regnū britanie primus acquisiuit et obtinuit: cuius partes solimodo eius decessores possiderāt: ipsum autem felici regimine gubernauit. Postq̄ autem nouē annis regnasset contra paganorū exercitum: gentileqz regem merciorum pro fide dimicans ac regni salute in bello marty: occisus est anno etatis sue. xxxviij.

noī. augusti. In quo loco oīs, quozcunqz languētium hominū vel animalū egritudines sanātur. Puluis quoqz de loco vbi interfectus fuerat assumptus quocunqz delatus et in potum languentibus datus: eandem obtinet gratiam sanitarū. Sepulchrumqz est in ciuitate regia noie beda miraculis insignis. Danus autem cum brachijs per se in vase argenteo posite oīno incorrupte seruantur.

De sancto Emigdio episcopo et martyre. Capitulum. xliiij.

Emigdius epi

scopus de p̄uincia francie australi: que dicitur germania: cum esset adhuc p̄sbyter inde egressus est cum duodecim fratribus suis tribusqz discipulis: scilicet eu plo germanio et alentino tempore quo rex polyimius gentilis in ciuitate esculana xpianos persequebatur: venitqz romam multa miracula faciendo. Quod audiens cecus quidā assumptus ductore venit eum requirere do vt ab ipso illuminaretur: cui in via aduentus est miles habens filiam fluxū sanguinis quinquē nō patientē: qui cum sanctū emigdiū inuenissent cecum quidē presentē illuminauit: filiā vero militis absentē dum pro illa orasset: p̄sumio liberauit: ipsosqz oēs cum centū quinquaginta hoibus promiscui sexu baptizauit. Sz postq̄ idoli asclepij signo crucis cōmuniuit: sacerdotē eius cōuertit cum. D. xxx. viris et alijs paruis et mulieribus multis. Quod audiens vrbis p̄fectus querebat emigdiū occidendiū veniens: quoqz ad marcellum papā ab eodē episcopus esculan. ciuitatis ordinatur: et ad predicandū illuc destināt. Ipse autē miracula multa ostendēs venit esculū: secutus a multitudine fidelū: in cuius ingressu demones se incendi clamabāt. Quapropter ad eum venientes egi numero. cl. q̄ ab eoz dīs curari nō poterāt: percepto ab eo sacro baptizate oēs a diuersis languozib' sanati sunt: vñ et propter hec miracula populi templa. xij. euerterunt: idolaqz igni tradiderunt: verū cum sanct' orationē ad deū fudisset: mox facto terremotu cetera p̄hana idolozū numero. xxij. subito corruerunt: multiqz ad christiū vīsā tot miraculis conuersi sunt: et in ipso oppido tres ecclesias cōstruxerunt. Cum autem a rege quere retur persecutionē fugiens: in vrbem picenam venit susceptus. a mat̄ona christiana: vbi demerso in flumiū simulacro p̄hanorū oratōde destructo multos ad christū cōuertit. Tandē rex polyimius ipsum detinuit: et hortabat vt dīs immolaret: pro mittens ei se filiam suam in coniugem daturum. Quāqz ei tradidit vti ipsum ad sacrificia prolocaret. Emigdius vero puellam se tentans ad christum sua predicatione conuertit: a quamqz de saxo producens ipsam cōtinuo baptizauit. Alios quoqz plures quos a diuersis primū languozibus sanos effecerat: eadem vnda perfudit. Quod rex audiens ipsum in eodez loco iuxta flumen rheontibi decollari precepit. Sed anteq̄ decollaret dicitur orasse: vt in ciuitate esculo nullus aliquādo esset leprosus vel demoniacus: et q̄ nullus exercitus

ipsam urbem ultra .ix. dies obsidere posset aut ibi perseverare. Decollat quoq; caput suum in byrro suscepto: et trecentis passibus perambulavit vsq; ad montem cenobitarum: qui mons se mirabiliter aperuit: et corpus cum capite intra se recepit: seq; continuo reclusit: vbi vsq; in presens quiescit. Sanguis autem ipsius a christiana quadam collectus: esculi referatur in ecclesia sua. Qui passus est non. augusti.

De sancto Venio episcopo et consessore. Capitulum. xxv.

Venius catalaneus episcopus nobilis romanus a sancto petro apostolo in episcopum consecratus: cum sancto Dionysio et alijs episcopis ad gallias predicationis gratia directus est: adiuncto ipso subdiacono maximiano. Sz cii. xvij. miliario ab urbe elogati forent: subdiaconus mortuus est. Venius vero ad petrum rediit: et socium defunctum nunciavit. Accepta quoq; ab apostolo de simbria vestimenti eius particula: reuersus cadaver adhuc inhumatum tetigit: et continuo mortuus resurrexit. Alia quoq; signa plurima p illos. dñs ostendit. Cum autem ad urbem catalaneam venisset: et populum ad convertendum durum reperisset: miliario vno a ciuitate in loco deserto cepit in spelunca contemplationi vacare: multisq; inibi miraculis clarescere. Nam puerum nobilem qui cadens in fluuiolo qui naua dicitur et in tra ciuitatem labitur necatus fuerat: suscitauit: multosq; viso mirabili signo ad christum conuertit. Sicq; a populo cum honore ad ciuitatem ducitur et in episcopum sublimatur. In ipso quoq; vrbis ingressu tres leprosos mundauit et totidem cecos illuminauit: de monem quoq; ab obsessio quodaz eiecit. Gregem autem dñicū verbis et exemplis refouens annis lxxx. sedem suam feliciter gubernauit. Et confectus senio in pace quieuit non. augusti.

De sancto Justo episcopo. Capitulum. xxvj.

Justus episcopus lugdunensis fuit. Qui cum episcopatu relicto aliquot annis in heremo angelicam vitam egisset: ibidem sancto sine migravit ad dominum. Cuius sanctum corpus lugdunenses ciues sollicitate requisierunt: ac in heremo vastissima reptus a remotis terre partibus ad suam ciuitatem tulerunt: et ibidem in ecclesia sui sacerdotij honorifice condiderunt non. augusti.

De sancto Cassiano episcopo. Capitulum. xxvij.

Cassianus episcopus

ex alexandrino: nobili genere ortus a sancto zenone. eius vrbis episcopo diuinis litteris eruditus est. Qui omnia pro christo relinquens in heretice ciuitate ecclesiam construxit. Ibiq; degens sub iouiniano impatore xpianissimo a populo episcopus constitutus est. Et cum ipsam sedem dudum in sanctitate gubernasset: peregrinationis gratia inde discessit: et per mare massiliam nauigauit. Inde q; augustum venit: et sancto simplicio episcopo triennio adhaesit. Quo defuncto omnis clerus et populus cassianum sibi in episcopum constituit. Qui vita et miraculis clarus anno. xx. sui episcopatus in pace quieuit non. augusti.

De hoc frater Vincētius ait: quod dum sanctus germanus antisdoreus episcopus de britannia rediens ad tumulum huius oraret. Interrogauit cassianum quomodo se haberet. Qui statim ex tumulo cunctis audientibus respondit: se perfrui dulci quiete: et secundum saluatoris aduentum expectare: cuius se germanus orationibus commendauit: et in ipso seculo aduentu partem se cum habere mereretur: humiliter supplicauit.

De sancta Appa martyre. Cap. xxvij.

Appa martyris

apud cretam in ciuitate augustana martyrii passa est. Nec cum esset pagana et meretrix matrem bilariam de lenocinio vitam exigentem habebat. Ipsa vero cum tribus ancillis suis: videlicet diognam: enmentia: et eutroptia se cunctis petentibus constituebat. Sed per predicationem narcisci hierosolymorum episcopi ad christum conuersa et cum omni domo et matre baptizata: atq; a peccato reuocata est. Que a iudice comprehensa cum sacrificare noller: sed diceret sufficere sibi peccata sua: quibus de corpore suo ancillarum ludibrium faciens deum offenderat: qui tamen eam peccatricem ad penitentiam conuerteret: vna incendi iussa est. vnde iuxta siluam lethei fluminis adducta flammisq; tradita sic spiritum emisit: vt corpus oino permaneret inustum. Ancillas vero que eam ad martyrium secute fuerant: puer cum nauicula apparuit: sed continuo transiit. Que cum corpus incombustum inuenissent: nec ipsum sepelire possent nec nuncium per quem matri nunciarent paratum haberet: puer qui eas transfulerat eis flumen natauit: et predicta hilarie matri nunciauit. Que veniens noctu cum sacerdotibus et ancillis corpus abstulit: et secundo miliario ab augusta ciuitate in monumento proprio sepeluit. non. augusti.

De transfiguratione domini nostri iesu christi. Capitulum. xxix.

Handwritten marginal notes on the left side of the page, including numbers and some illegible text.

Trāssfiguratio

domini in quibusdā ecclesijs viij. idus augusti celebratur: non q̄ ea die: vt quidā alij: transfiguratio ipsa facta fuerit: sed ea die per apostolos publicata. Nā: vt dicit: trāssfiguratio facta est circa p̄: in cipium veris. Verum discipu-

lō factam: ne visionē quam viderāt: alicui dicerēt: donec filius hoīs a mortuis resurgeret: ipsam tam diu celauerunt: et in hac die manifestauerunt: ita legitur in libro: q̄ dicitur in tralio. Circa hanc transfigurationē quattuor sunt attendenda. Primo quare dñs se transfigurare voluit. Secō quomodo se transfiguratum ostēdit. Tertio quos sue glorię testes adhibuit. Quarto qualiter ipsam visionē confirmavit. Circa primum sciendū: q̄ xps coram discipulis transfigurari voluit propter tria. P̄mo ad p̄firmādā eorū fidē: cū em̄ pauloante dñs ap̄os interrogasset: quem ipsum hoīs esse dicerēt: illiq; varias hoīm opiniōes rēderent: petro vero in p̄sona oīm ap̄oīm ipm esse christi filium dei vni p̄testāte: ad confirmandam fidē ipsorū xps ei gloriā diuinitatis sue ostendere voluit: vt tam ex visione vultus splēdentis q̄ ex auditione patris ipsum esse dei filium exclamātis: qd̄ ipsi primo de iesu credebant: in eorum cordib; efficaciter et sine ulla hesitatione firmaret: vt quia passurus erat: cum apostoli eum tanq̄ hoīem verum mortuū cernerent: etiā tanq̄ verni dei filium resurrecturum nō dubitārēt: et q̄ ipsa trāssfiguratio summe deitatis mysteriū representat: ideo nō omnibus discipulis tanq̄ secretū diuinū reuelanda fuit: sed eis solummodo qui ceteris excellentiores erant: et non vni tm̄: q̄ testimoniū vnius quasi nullius reputat: sed tribus discipulis: eo q̄ in ore duorum aut trium testiū stat omne verbum. Secō ad augendū eorum spem: vt per talem visionē discipulorū animos ad passionem firmaret. Porro et enim ad hoc vt alio quō modo procedat in via: q̄ sine aliquo cognoscatur: sicut sagittator nō recte: iaciet sagittam nisi signū prospiciat. vñ dicebat thomas Johan. xiiij. Dñe nescimus quo vadis: et quomodo possum; viam scire? Et christus per passionē nō solum gloriā anime obtinuit: quā habuit a principio conceptionis: sed etiā corporis: et ideo cōueniens fuit vt discipulis gloriā sue claritatis corporalis ostēderet: vt sic spem future glorificationis in eorum corporibus demonstraret: sicut illud philip. ij. Reformabit corpus humilitatis nostre configuratum corpori

claritatis sue. Tertio ad perficiendū charitatem. Apostoli em̄ licet in xpo diuinitatē crederent: solam tm̄ humanitatē conspexerant: et ideo vix aliquid in xpo diuini diligebāt: quia difficile est amare qd̄ non videt: ideoq; christus eis gloriā sue diuinitatis reuelauit: vt cū ipsum etiā dei ex tali visione cōspicerēt: etiā in ipso diuinitatē manifeste cognoscerēt: per consequēs vt deū ipsum diligerēt. Circa secundum sciendū q̄ iuxta textum euangelij factes ei; respēdēt sicut sol: et vestimēta ei; facta sunt alba sicut nix. Et notādum q̄ inter quattuor dotes corporis claritas est ipsi; persone in seipsa. Alie vero tres nō percipiuntur nisi aliquo actu vel motu. Christus autē licet alijs tēporibus alias corporis dotes in se ostēderit: videlicet agilitatē: quando super mare ambulauit. Subtilitatē: quando clauso virginitate vtero in mundū prodijt. Impassibilitatē: quā eo iudeis eum lapidare volentibus de manibus eorum eruiit: nō tm̄ propter illas dicitur transfiguratus: sed per solam claritatē quam discipulis in monte ostēdit: que sola pertinet ad aspectū persone. Figura enim circa extremitatē corporis consideratur. Nam figura est que terminis cōtinetur: et ideo sola claritatis assumptio dicitur trāssfiguratio: et hec claritas deriuatur ab anime claritate: quā xps semper habuit: eo q̄ ipseus aīa semp beata fuit: ideo et corpora nostra post resurrectionē sicut sol; resfulgebūt: que lux ex aīe claritate; beata erit: originem habebit. Matth. xij. Fulgebūt iusti sicut sol in regno patris eorū. Nec est dicendū q̄ xps ostenderit tantam claritatē: quā habuit: sed quantā oculis discipulorū percipiendam possibile fuit. Et sicut caro xpi ex claritate aīe splendorē illum contraxit: sic etiam vestes eius ex carnis splēdoze candore niuem contraxerunt: sicut verbi gratia: aqua ex solis radio percussa resplendet: et paries ex aqua splēdēte repercutus resfulget. Circa tertium est sciendū: q̄ xps huius sue glorię visionis testes adhibere voluit patres noui ac veteris testamenti. De veteri autē testamēto duos: de nouo autem tres assumpsit: q̄ videlicet vetus testamentū tanq̄ ex dualitate: q̄ est numerus diuisionis: imperfectū fuerat: nouū autē ex trinitate perfectionē in se gratiā continebat. Tertū per moysen et heliā lex et prophetia designatur in quibus oīa veteris testamenti mandata contineantur: quod enim lex primo mandauit: et prophetia postmodū cōfirmavit. vel p̄ moysen et heliā denotatur duo status antiqui tēporis. Quorum vnus fuit configuratorum designatus in moyse: alius cōtinētū designatus in helia. Vel per moysen significatur oēs defuncti suscitandi: per heliam in corō

poze viuente oēs vini reperiendi ⁊ a dño in nubibus rapiendi cum venerit in gloria sue maiestatis ad iudicandū viuos ⁊ mortuos ⁊ seculum per ignem: quod iam per hanc transfigurationē denotatum est. Tres autē discipuli: videlicet petrus iacobus ⁊ iohannes significant tres ordines ecclesie militantis: quibus aureola datur: ad quos omnes ceteri reducitur. Petrus enim significat doctores: quia ipse fuit ecclesie oīm primus pastor. Iohannes oēs virgines: quia virgo a dño electus est. Iacobus vero martyres: quia primus inter aplos martyrium per tulit. Primus autem ordo pugnat contra diaboli. Secundus contra carnē. Tertius contra mundū. Ad primū ordinem reducunt confessores: ad scdm continētēs: ad tertii penitētēs.

¶ Vel per istos tres apostolos significatur tres virtutes theologice per quas ad gloriā eterne felicitatis peruenire debemus. Petrus enim denotat fidem: quia ipse solus cōfessus est gloriā deitatis dicens. Tu es xps filius dei viui. Iacobus denotat spem: quia primus oīm apostolorū passus fuit propter spem retributiōis eterne. Iohannes vero charitatem: quia ipsum xps speciali prerogatiua sup oēs dilexit. **¶** Vel per ipsos tres aplos significantur tres penitentie partes sine qua ad claritatē eterne nemo puenit. Petrus enim q̄ interpretatur agnoscēs denotat contritiōē: q̄ ex sola peccati nō titta puenit. Iohannes iniqui: q̄ ego cogno. vñ et petri culpa sua cognita fleuit amare. Iacobus qui interpretat supplantator: denotat cōfessionē: quia diabolus supplantator eliditur. Iohannes q̄ interpretatur gratia dñi denotat satisfactiōē: quia homo penitens ad gratiā reuocat. Circa quartū sciendū est q̄ in baptismo xpi: qd̄ fuit mysteriū primeregeneratiōis: ⁊ in transfiguratione: qd̄ est mysterium scōe: declarata est opatio trinitatis. Nam in xpi baptismo apparuit pater in voce: filius in carne: sp̄s sanctus in colūbe specie. Sic autē se reuelat pater eadē voce ⁊ eadem verborū platione: filius eadem carne sed refrigente: sp̄s autē sanctus in forma nubis perlucide. Nam sicut in baptismo spiritus sanctus dat innocentia: que per columbam designatur: sic in resurrectione dabit claritatē glorie ⁊ refrigeriū ab omni malo: quod in nube ostēditur. Et quia xps venit gratiā actualiter dare in re: gloriā vero incredibiliter pmittere in spe. Ideo in transfiguratione inducitur hoies vt ipsum audiant: nō autē in baptismo. **¶** In hac die vinum nouū si inueniri potest in sanguinē xpi conficitur: vel saltem de matura vna in calice aliquantulum eliquatur. Racemi etiā benedicuntur ⁊ populus cōicat. Cuius ratio est: quia dñs discipulis in die cene dixit. Non bibas amodo de hoc genimine vitis donec illud bibā nouū in regno patris mei. Illa vero transfiguratio dñi: ⁊ qd̄ dixit nouum vinum representat gloriōsam inuouationes: quam christus post resurrectionē habuit. Et ideo in hac die transfiguratiōis que resurrectionē representat nouū vinū inquiri: in quo nouitas eterne dulcedinis ostēditur: q̄ sanctus post resurrectionē in patria propinabitur. Hec ex libro mitrali.

¶ De sanctis Sixto papa secundo ⁊ socis martyribus. **Capitulum. xxx.**

Artus papa

et martyr huius nominis secūdus felicissim⁹ ⁊ agapitus diacones rome sub decio cesare passi sūt. Die natiōe grec⁹ ex patre in sophoro atheniensi ⁊ agapito philosopho: postea vero xpi discipulus ste-

phano pape primo in pontificatu romano successit: seditq; annos. ij. menses. xj. dies. vj. Die constituit vt missa celebraretur super altare quod antea non fiebat. Et vt sacerdotē incipiente missarum actionem: choros decantaret hymnum. Sanctus: sanctus: sanctus: dñs deus sabaoth ⁊c. Cui cum prefatis duobus diaconibus detentus: decio cesari ⁊ valeriano prefecto presentatus: cum nullis persuasionibus ad sacrificandū posset inclinari inuisus est duci ad templū martiris: vt aut sacrificaret: aut in custodia mamertina reciperetur. Sed dum sacrificare renuens in custodia duceretur: beatus laurentius eius archidiaconus eidem obuiauit: quo ipse pater sine filio tenderet clamare cepit: atq; ne se derelinq̄ret instanter exorauit. Sed beatus sirtus eides predixit: qd̄ ipsum non deferebat sed ad martyriū precedebat: cum ipsi maiora certamina post tridniū deberentur. Mandās vt thesauros ecclesie quos ei cōmendauerat pauperibus dispensaret. Quod ⁊ laurentius fideliter adimpleuit: vt dicitur infra in eius passione. iij. idus augusti. **¶** Post duos dies beatus sirtus de custodia educitur cum duobus diaconib⁹ felicissimo ⁊ agapito: et presentatus decio ⁊ valeriano iubentur duci ad templum martiris: ⁊ ibi sacrificare. Quod si renuerent: ibidem capite truncari. Ducti sunt ergo foras muros porte apie ad templū martiris. Et cum orasset sirtus cecidit aliqua pars templi ⁊ idola cōminuta sunt. Cūq; duceretur ad de collandū beatus laurentius post cum clamare cepit: rogās ne se defereret: eo qd̄ thesauros suos quos sibi tradiderat iam expendisset. Tunc milites audientes de thesauris laurentiū tenuerunt. Sirtum vero cum felicissimo ⁊ agapito ibidem de collauerunt. Christiani autem cum iustino presbytero corpus sirti raptum sepelierunt in cimiterio calixti via apia. Felicissimi vero et agapiti posuerunt in cimiterio preterati. viij. idus augusti. Reseruntur etiam passi cum beato sirtō. iij. alij diacones videlicet iamarius: magnus: vincētius: et stephanus: ⁊ seuerus presbyter: ⁊ claudius subdiaconus: ⁊ crescentius lector: et romanus ostiarius. Die fecit ordinationes duas per mensem decembris: presbyteros quattuor: diacones septē: ep̄os vero duos. Et cessauit episcopatus dies vnginti.

¶ De sancto Sixto papa tertio. **Cap. xxxi.**

Sixt⁹ papa hu

ius nois tertius natione romanus ex p̄fe pisce celestino pilo pape in ep̄atu romano successit seditq; annos. viij. ⁊ dies. ix. Die de regiōe celsi mōtis cōstituit

De sanctis in mēse augusti occur. Fo. clxxvi.

nullus clericus in perecia alterius ordinari presumat. Hic cōgregata synodo p crimine sibi illato corā quinquagintaseptē epis se purgavit. Et condēnatus bassus: qui hoc ei apud augustū crimē intulerat: ita tñ vt vltimo die ei vtiatū ipi nō negaretur ppter hūanitatē pietatis ecclesie: qui bassus cum defunctus esset: corpus eius fixus eps manibus pprijs sepeliuit. Hic edificauit ecclesiam sancte dei genitricis marie: que dicitur ad presepe: et hodie maio: vocat in mōte superagio iuxta macellū libye. Hic et in distribucdas pauperibus elemosynas studuit: et multas auro et argēto basilicas decorauit: plenuqz sanctitate felicitate in xpo quieuit: et sepultus est in via tyburtina in crypta iuxta corpus beati Laurentij: et cessauit epatus dies. xxij. Hic occidentālū epoz sentētiā nestozij dānantes erroz oziētalibz scripsit epis: insigni volumine contētas.

De sanctis martyribus Iusto et Pastore.

Cap. xxxij.

Iustus et pastor

martyres apud urbem complutum hispanie puincie sub datiano preside passi sunt. Hi germani fratres christiantis parētibz orti et ipsi christiani: cum adhuc pueri litteris imbuerentur: ad passionem animati: pietatis in schola tabulis sponte ad martyriū cōcurrerunt: idola spernētes: qui a datiano preside tenti nec auditi: eo qd dubitaret ne ipsoz vtpote infantū exemplo alij puectiozes ad martyriū incitaretur: verberibus diris afflicti sunt. Cum autē presidi relati esset: qd se mutuis exhortationibus cōstātius roborarēt: eos extra ciuitatem adductos gladio cedi iussit: quoz aias etiā ipsi gētilis ab ipso xpo cōcinentibus angelis ad celū deferri viderūt: corpora vō a xpianis i eo quo passi fuerāt loco tumulata sunt multis clarētia signis: vbi et basilica desuper edificata est. Passi sunt aut. viij. idus augusti.

De setō Donato epō et martyre. Cap. xxxiij.

Donatus episcopus

pus et martyr apud aretium ciuitatem tuscie passus est tpe iuliani imperatoris. Hic cū iuliano imperatore predicto nutritus et eruditus: atqz cū eodē clericus effectus est a setō pygmenio presbytero in vrbe roma: qui iulianus ad subdiaconatus ordinē ascendit: ipse vō donatus lectoris officium suscepit. Sed cū iulianus apostatasset: in imberis sublimatus esset: patrē et matrē donati occidit. Donatus vō fugam aretium petijt: et cū hilariano monacho habitauit: cū quo et multis claruit signis. Cū em mulier quedā noie syrana gētilis et seca ad eos venisset: petēs i xpi virtute illuminari ab eis dē: primo mētis cecitate sanata vna cū filio suo oīa idola combussit: et ad satyrū epm aretinum adducta ab eodē cū filio baptizata est: et cū

sacro christmate liniret: oculoꝝ mor lumen recepit. Deinde donatus cū hilariano amproniani pfecti ciuitatis filij demoniaci aferium noie ad se adductū ab immūdo spū liberauit: clamāte de mone qd donat? ipsum de domo sua coartare exire. Vir quidā eustasius noie exactor: fisci in tusciam publicam pecuniā euphrosine cōiugi in custodia dereliquit: et abijt. Que timore hostiū supueniētū pecuniā abscondit: et repentina morte pūēta sepulta est. Cūqz vir ei? rediēs p exactōe thesauri cū filijs ad supplicium traheretur: ad donatū cōfugit: qui vna cū ad sepulchrum vxoris perrexit: et ofone sua euphrosinā de tumulo ex noie vocauit: et vbi esset pecuniā interrogauit. Que respondit qd in ingressu domus suffossa facebat qd ibidē reperta eustasius liberat? est. Post hec donat? a satyrō epō in presbyterum ordinat: eoqz defuncto ab omni populo i epm eligē. Cūqz die quadam celebrans populū cōmunicaret: et diaconus antimus sanguinem xpi in calice vitreo populo ppinaret: subito paganorū impulsu cecidit: et calicem fregit. Cūqz ex hoc oēs tristarentur: donatus fragmentis calicis collectis oratione fusa ipsum et i formā praistinā restaurauit: vna autē particula a diabolo absconsa defecit: qd tñ ad testimonij miraculi pfecti. Quo signo viso. lxxij. gentiliū ad christū auersi sunt. Post dies aut. xxviij. quadracianus augustalis preses tenuit beatos hilarianū et donatū. Et primo quidē hilarianū in ciuitate ostia detentū fustibz cesum martyre christi fecit: vt supra in eius passione actum est. xvij. Kalē. augusti. Deinde donatū in ciuitate aretina detentū: cū sacrificare noller et deos blasphemaret: iussit cum lapidibus ore conrundi: et deinde in custodia retrudi: vbi dū legrozū multitudi ad eū accedēs a diuersis languozibz sanaret: iussit illum quadracianus in eadē custodia capite truncari: corpus a christianis in eadem ciuitate tumulatum est. vij. idus augusti.

De setō Donato epō et presbore. Cap. xxxiij.

Donatus episcopus

pus apud ciuitatē epiri veteris: q tpe theodolofij imperatoris in iuzoris multis ibidem miraculis clarebat. In quodā loco noie bisauria erat fons aque adeo in fect: vt quicūqz de illo biberet protinus moreret. Ad quē locū sanctus vir cū clero et pplo possessionaliter accessit: vt oratione aquā sanaret. Cū dū vect? a sinulo fonti appropinquaret: celo nubibz tenebratoz fulguribz ac tonitruis eripētibus: draco terribilis inde erupit: et pedes aini cauda inuolūtēs cōtra donatum se erexit: quē ille leui ictu baculi pcutiēs: vel vt alibi legit in os ei? expuēs cōtinuo interfecit. Quē octo boum paria vix traxerūt ad ignem. Quauit autem vir sanctus ad dominū: et omne venenum a fonte fugauit. Misso quoqz puero cum situla aquā haustum bibit: et oibus ad bibendū saluberrimam exinde concessit. Quis etiā dū ipse cū socijs siti vigeret: sua oratione fontē de terra pro-

duxit. **¶** Cum filia theodosii imperatoris a demone vexaretur: et patre adhuc gentile ad singula sacra critica deorum diceretur: et nullo modo liberari posset. Imperator auditis de virtutibus sancti ipsi ad se accersit: et ut natam suam liberaret instanter rogauit. Qui demone interrogauit unde illuc venisset. Illegis de heremo se venisse respondit: quod sanctus dei ad locum ipsum redire coegit: demumque vniuersam domum concutiens euauit. Sicque imperator cum vxore et filia et vniuersa familia ad christum conuertit. **¶** Cum quidam mortuus efferretur: adueniens creditor: chirographum tulit: dicens sibi deberi solidos ducentos: et iuxta legem imperialem non permittebat eum sepeliri. Quod cum vxor eius donato cum lachrymis indicasset: asserens quod homo ille pecunia totaliter receperat: surgens homo dei ad locum iuit: et manum defuncti tenens coram omnibus excidit: atque vt creditor satisfaceret iussit. Qui residens in pheretro ipsum de solutione debiti conuicit: et chirographum manu scidit: atque iubente sancto iterum obdormiuit. **¶** Cum fere tribus annis non pluisset et sterilitas magna esset: infidelis ad imperatorem conuenit petens sibi tradi donatum: qui per arte magica hoc fecisset. Ad imperatoris ergo instantiam sanctus egressus diem exorauit: et statim pluuia copiosa descendit: ceterisque insusis ab imbre ipse lenius indutus et siccis vestibus domum rediit. Et sic omnem ciuitatem constantinopolitanam ad fidem conuertit. **¶** Post hec ab imperatore impetrauit immunitatem loci vbi ipse fontem sanauerat. Hisque iuxta ciuitatem lustrum ecclesiam construxit: et clarus virtutibus in pace quiescit. vii. idus augusti. Corpusque eius post multos annos a venetis inde sublatum: postquam est in ecclesia beate Marie de muriano sub episcopatu torcellen. vbi et signis mirabilibus fulget.

¶ De sanctis Cyriaco Largo et Smaragdo martyribus. Cap. xxxv.

Cyriacus: Largo: et Smaragdus martyres rome passi sunt sub maximiano imperatore. Sic cyriacus a sancto marcello papa diaconus ordinatus est. **¶** Cum autem maximianus imperator: thermas edificaret nomine diocletiani: et christianos plurimos danasset ad fodienda arenam. Inter ceteros deducti sunt ad ministerium predictum sancti martyres cyriacus et sisinnius: qui non solum suas: sed etiam alienas sarcinas dei auxilio portabant. Nam cum ibi esset sanctus saturninus senex: qui ex senectute arenam ferre non poterat: sisinnius et cyriacus ipsum ad portandum iuuabant: vt dictum est supra in passione marcelli pape decimo septimo kalendas februarii. Quod cum audisset maximianus imperator saturninum et sisinnium ac cyriacum in carcere detineri fecit. Et sisinnium quidem ac saturninum per diversa supplicia interemit: vt supra actum est in passione eorum. iij. kalen. decembris. Cyriacus vero cum duobus sociis Largo et Smaragdo in carcere detentus est per annos tres: donec edificatio

thermis diocletianus redijt de partibus apulice. **¶** Post dies autem paucos filia diocletiani nomine artemia cepit a demonio vexari: clamante demone per os eius quod nisi cyriacus veniret: inde nunquam discederet. Qua de re cyriacus cum sociis de custodia eductus est et ad filiam imperatoris adductus. Cui demon dicebat: vt si ipsum ex puella exire vellet: vas aliquod sibi daret in quo intraret. Et cum cyriacus seipsum offerret: demon dicebat: quia in vas suum intrare non poterat: quia vndique signatum erat. Addiditque comminans: quod si inde ipsum eijceret in perfidem illum venire faceret. Et cum coactus ex puella exisset: artemia clamauit quod deum quem predicat cyriacus videret. Quam sanctus cyriacus cum matre serena ad christum conuertit et baptizauit. Cui diocletianus iuxta palatium suum domum concessit: vt ibidem cum sociis securus in christianitate maneret. **¶** Post modicum tempus venit legatio a sapore rege persarum, ad diocletianum: vt cyriacum ad se mitteret: quia filia eius iobia nomine a diabolo vexabatur. Ad preces ergo diocletiani cyriacus cum a sociis nani impositis necessarijs in babyloniam letus iuit. Et cum ad puellam peruenisset in christi nomine immundum spiritum ab ea eiecit: clamante demone per os eius quod nomen christi terribile ipsum coartabat exire. Et sic sanatam puellam cum parentibus et omni congregatione numero. cccc. cyriacus baptizauit. Et cum multa sibi munera essent oblata recipere noluit: sed. xlv. diebus ibidem in pane et aqua ieiunans tandem romam reuersus est: et a diocletiano gratanter exceptus. Quo post duos menses defuncto Maximianus eius filius successit. Quiratus de sorore sua artemia cyriacum comprehendit: et nudum ac catenis ligatum ante redam suam trahi fecit: ad exemplum christianorum. De inde ipsum carpsio vicario cum socijs tradidit puniendum. Qui piceam reliquatam super capita ipsorum iussit perfundi: deinde diebus. lxx. in carcere fame macerari. Post hec cyriacum eductum et sacrificare nolentem iussit in catasta extendi et atrahi neruis ac fustibus cedi. Et cum in his omnibus gratias ageret: iussu maximiani ductus est via salaria intra thermas salustij: et ibidem decolatus est cum socijs suis largo et smaragdo: et alijs christianis promiscui sexus numero. xxj. Quorum omnium corpora iohannes presbyter in eodem loco sepeliuit. Sanctum vero cyriacum cum largo et smaragdo per se posuit: sub die. xvij. kalen. aprilis. post aliquot menses corpora ipsorum sanctorum a sancto marcello papa et lucina matrona inde leuata sunt et translata in via ostiensis miliario. ab vbe octauo. vi. idus augusti. quo die pfatus pontifex ipsorum festum recolendum ordinauit. **¶** Largo passus autem cum domum cyriaci impetrasset: et ad derisionem christianorum in loco vbi baptizabatur: se balneari: et ludis scenicis ac epulis cum xix. socijs sepius vacaret: oes subito die quadam mortui sunt. Et extunc clauso balneo gentiles christianos venerari ceperunt.

¶ De sancto Senero episcopo viennen. Cap. xxxvj.

Severus episcopus

pus vicēn. natione indus fide xpi feruentissimus: causa predicationis laboriosissime ad presam urbem veniens: in gentem paganorum multitudinē verbo et miraculis ad fidem xpi conuertit: vbi episcopus a populo constituitur: post laudabilem vitam inibi

in pappe quieuit. vi. idus augusti: conditus in basilica sancti stephani signis clarus.

De sancto Domisda papa et consessore. Cap. xxvii.

Domisda papa

pa natione cāpanus de ciuitate fresclon ex patre iusto symmacho papa in pontificatu romano successit: et sedit annos. ix. dies xvij. Dic clerum composuit: et psalmos canendos ordinauit.

Cum autem anastasius imperator in heresim eutichianam corruisset: duas in christo naturas

denegans. Domisda papa direxit enodium episcopum ticēn. Aliosq; cū eo constantinopolim legatos quatenus anastasium imperatorem et ac cū patriarchā ei cōplicē si respicerent ad ecclie gremiū reducerent: sin autē anathemate ligarēt: qui nō solū eorū salubria monita sprenit: sed etiā grani contumelia illos expulit: nauisq; fragili impositos mandauit: ne vsq; iam ad aliquā grecie ciuitatem accederent. Quā eius implam temeritatem vltio diuina secuta est. Nā. xxvij. eius imperij anno fulminis ictu percussus interijt: moxq; omnes grecos ad catholicam veritatē redeuntis domisda papa reconciliauit. Dic postq; multas elemosinas pauperibus erogasset: necnō pluribus basilicis diuersa ornamenta contulisset: apud sanctum petrum in arborum argenteam mille. z. librarum relinquens ibidem sepultus requiescit. do: miuit autē in dño. vi. idus augusti.

De sancto Domisda martyre. Cap. xxviii.

Domisda martyr

tyr apud perfas passus est sub rege ipsius prouincie sapoze: qui nobilissimus fuit ex patre prefecto persarum: quem dum rex sapoz christianum agnosceret iussit vt nudus camelos exercitus traheret. Quod duz multis diebus patienter fecisset: ille cum ex alto sole aduētū conspiciens: veste

lines pietate motus ipsum operuit: deinde et: vt negaret christum: blandiri cepit. At sanctus illico concisam vestem deposuit: moxq; ipsum rex indignatus gladio necari mandauit.

De translatione sancti Quirici episcopi. Cap. xxxix.

Translatio corporis

quirici episcopi et martyris apud anconas. vi. idus augusti celebratur: quo videlicet die ipse beati martyris corpus sanctissimum de hierosolyma ad ipsam ciuitatem delatum multis clares signis atq; miraculis digna ueneratione reconditum est: vt habetur in martylogio.

De sancto Romano martyre. Cap. xl.

Romanus martyr

tyr rome passus est sub decio cesare. Cum enim beatus laurentius in catasta extensa scorpionibus cederetur: vt diceretur in fra in eius passione. iiii. idus augusti. Romanus miles inter alios ibidem astans cepit clamare: et uidebat ante martyrem iuuenem pulcherrimum assistentem: et uul-

nera eius lintheo extergentem. Et cum hoc audientes decius cesar et valerianus prefectus magicis artibus ascriberent: et laurentium de catasta solutum in custodia hippoliti recipi iussissent. Affuit romanus ad pedes eius afferens uicē cū aqua: et se baptizari insisteret exorans: quē beatus laurentius credentē baptizauit. Quō cū decius audisset: iussit eū cū fustibus exhiberi: et cū nō interrogat se christianus: proclamaret: inuisi dech foras muros porte salarie educit: et ibidē capitali sententiā punit: est: cuius corp⁹ a iustino presbytero collectū: sepultū est in crypta in agro verano. v. idus augusti.

De sanctis Secundiano Veriano et marcelliano martyribus. Cap. xli.

Secundianus: ve

rianus: et marcellianus rome passi sunt sub decio cesare. Secundianus enim togatus cū veriano pictore in christianos seutebat: qui dum die quadā cū marcelliano eloquentissimo et sapientissimo oratore gētilis de sententijs disputarent: ueniētes ad uergiliū tractates que de

xpo in suis buccolicis scripserat. Magnus ab integro seculorū nascitur ordo. Jam redit et uirgo redeunt saturnia regna. Et noua progenies celo demittit alto. Et infra. Tu modo nascenti puero quo ferrea primū Desinet: ac toto surget gens aurea mundo. Et hec adiuuicem conferentes: ea que de xpo dicta esse intelligentes conuersi sunt: et a timotheo presbytero baptizati atq; a sancto sistro papa confirmati. Quod audiens valerianus prefectus nunciavit decio: qui eos tentos missosq; centūcellis tradidit eos promotō consulari tuscie puniendos. A quo primū fustibus cesi sunt. Et dū in idolum conspuentes ipsum comminuisent: in equuleo suspensi: et uingibus abazati: atq; flammis lateribus appositis diutius cruciati sunt: quō dum fieret vnus ex ministris subito expirauit: ceo

Liber

teris vō a diabolis obsessi sunt. Quod cernēs promotus illos decollari iussit ⁊ corpora eorum in mari iactari. Sed diuina prouidentia ad litus euecta: a quodam deodato tumulata fuerunt: in locovbi erāt decollati. Qui passi sunt quinto idus augusti.

¶ De sanctis Firmo et Rustico martyribus. Cap. xliij.

Firmus et rusticus

martires apud veronā passi sunt sub anolino proconsole tēporibus maximiani imperatoris. Di ciues bergomenses ex ea dē parentela orti sunt. Sed firmus erat notissimus maximiano imperatori. Qui audiens eū xpianū misit ad ipsum detinendum. Quem milites in villa eius inuenientes euangelium legentem: vincum adducunt mediolanum. Lūi occurrit et rusticus seq; xpianum profitens tentus ac simul ductus est. Imperator autem ipso saccrificare nolentes a binis tomionibus fustibus cedi iussit. Et iterū inclusos in cippo pedibus arctari. Deinde eos anolino presidididit puniendos. Qui eos secum victos veronam ducens dedit in custodia militi caucario nomine vicario ciuitatis triduo inedia macerandos. Cum autē ille eos media nocte canentes audisset: et lucem cecitus effusam ac ipsos diuinitus resectos cōspicidisset: ad christum conuersus est. Post dies sex iussu anolini educuntur. Dūq; proculus eps veronēns eos insequeretur: dicens se xpianum: ⁊ ipse vincus presididit presentat. Quē ille vt decrepitu arbitrans insanire in facie celus dimisit: vt supra dictū est in gestis proculi epi. v. idus decēbris. Sanctos vō martyres super testas accēsas diutius volutatos in ignē misit. Sed flāma in quattuor partes diuisa plures incēdit: ipsi vō illesi pmanerunt. Quos preses demū extra ciuitatē eductos ⁊ fustib; maceratos de collari mādauit: corporibus bestijs derelictis. S; caucario nocte iuxta corpora vigilāte. vij. viri se negociatores afferentes corpora abtulerunt nauigio iposita ⁊ vltra nō cōparuerūt. Corpora autē ipsa diuino nutu trāsnecta sunt ad cartbaginē. puincia in ciuitatez que dicitur predones: ibiq; ab angelis sepulta multo tēpore iacuerunt. Processu vō tēporis dum tēretūis quidā de bysria ciuitate capis: haberet filiū nomie gaudentiū: cū eo mercationis gratia per mare discurreret. Filius autē eius repente a demone opprimis clamāte p os eius diabolo q nemo inde ipm efferet nisi firmus ⁊ rusticus martyres. Pater autē dū scōy corpora dudū nauigās requisisset: tandē dei pro-

Septimus.

uidentia ad locū vbi iacebāt applicuit: puerq; mox liberat; est: vbi sepulchrū tetigit. Pater autē sanctoz corpora inde surripuit: ⁊ ad ciuitatem suā perducta tumulauit: vbi quieuerūt donec a sancta maria veronēns. dicta consolatrice veronam repositata sunt: vt supra in eius legenda habetur kalē. augusti. Passi sunt autē sancti martyres. v. idus augusti.

¶ De sancto Laurentio archidiacono ⁊ martyre. Cap. xliij.

Laurentius archidiaconus

ecclesie romane sub decio cesare ⁊ valeriano prefecto rome gloriozum martyriū passus est. Sic genere hispan; ⁊ beati sicuti patris secundi discipulus fuit. A quo lenita rome ordinar; vna secū predicationi insisterat. Eodē tēpore philippus imperator prim; ex imperatorib; ⁊ fili; eius noie philipp; fidē xpi pceperit cōuersi a sancto pōtio martyre. Qui philipp; regnauit anno millesimo ab vrbē cōdita. ¶ Tercio ipso imperatore philipp; decio occiso: vt dicit isra in ei; passio ne lib. xj. philipp; iunior timēs fugā arripuit ⁊ thesaurū p̄ris ac suū beato sicuti pape cōmēdauit: vt si ipsum a decio interfici cōtingeret: ipsum thesaurū pauperib; erogaret. Lū autē decius imperatorē electus esset a militib;: licet nūq; a senatu cōfirmat;: ppter qd nō imperator: sed cesar dictus est christianoz persecutionē exercere cepit: ⁊ multa milia marty; p diuersas mundi partes interfecit. Inter quos etiā philippus philippi imperatoris filius martyrio coronatus est. ¶ Post hec decius de thesauro philippi inquisitionē faciens oblat; est ei beatus sicutus tanq; qd xpm coleret: ⁊ imperatoris thesauros haberet. Quē decius in carcerem recipi iussit. Lū cū laurentius obuiafferet clamare cepit: quo ipse pater sine filio pgeret: ⁊ ne se ministrū suū illo modo desereret. Hās autē sicutus per spiritū eidem respondit q eum nō desererebat: sed ad martyriū precedebat: cū ipsi maiora post tridū certamina deberent: mandās vt thesauros sibi cōmissos pauperibus dispensaret: prout hec omnia acta sunt supra in passioe sicuti. vij. idus augusti. Beat; ergo laurentius christianos die ac nocte diligēt inquit fuit ⁊ vnicuiq; prout opus fuerat ministravit: ventiq; in celo mōte ad domū cyriaevidue que multos christianos in domo sua abscondos habebat: ipsaz viduā imposita ei manu a lōgo dolore capitis liberavit: ⁊ pauperū pedes lauans eis dē elemosynas cōtulit. Eadēq; nocte in domū cuiusdā xpiani ventens: cecū quē daz noie crescētū signo crucis factō illuminauit.

De sanctis in mēse augusti occurrē. Fo. clxxvij.

Deinde venit ad vicū patricij in crypta nepotiana: ubi inuenit iustinum presbyterū a sexto papa ordinatū: cum quo videlicet pauperū xpianorum ibidem latentium pedes lauit: etq; largifluas elemosinas cōcessit. Post hec autē cum brutis sicutus ad decollandū duceret: beatus laurentius post eum clamare cepit rogans ne se derelinqueret: eo q̄ thesauros ei sibi traditos expēdisset. Tūc milites audientes de thesauris laurentij tenuerunt: et partibemio tribuno tradiderunt: deinde sicutū ep̄m decollauerunt. Partibemius autē laurentij decio presentauit: qui ip̄m ubi eēt thesauri ecclesie interrogauit: qui cum verbū ei nō rīderet: tradidit eus decius valeriano p̄fecto: vt aut thesauros prodaret: et sacrificet dñs: aut diuersis eum faciat in terre tormētis. Valerianus autē laurentij hippolito vicario in custodia tradidit: quem ille cū multis alijs in carcere reclusit. Erat autē ibi quidam gentilis lucillus noīe multo tpe detentus: q̄ plorando lucem oculorū amiserat. Cui cū laurentij lumē se restaurare promitteret: si in xpm crederet: se baptizari permetteret: ille se baptizari instantius postulauit. Accepta ergo aqua ip̄m laurentius de fidei articulis interrogatū baptizauit: statimq; lucillus lumē oculorū accepit. Quapropter multi ceci ad eū veniebant: et ab eo manu eis impoſita illuminari redibant. Cum autē hippolitus laurentij de thesauris interrogaret: illeq; ei rīderet: q̄ si in xpm crederet: et thesauros ei offerderet: et vitā eternā promitteret: cōuersus est hippolitus: et cum oī familia promiscui sexus numero. xix. sacri baptismi suscepit. Baptizatusq; animas innocentium letas gaudere se vidisse perhibuit. Deinde de mādato decij hippolitus valeriano laurentij presentauit: sitq; itez ab illo inquisitio de thesauris. Laurentij autē biduo inducias petijt: quas valerianus eidē sub hippoliti pollicitatione concessit. In hoc ergo biduo laurentij pauperes cecos et claudos ac debiles collegit: eosq; in palatio salustiano corā decio et valeriano obtulit: dicens hos fore thesauros eternos qui nūq; minuitur sed crescunt: quorū manus in celij thesauros ecclesie deportarūt. Cuiq; decius et valerianus se delusos putarent: et laurentio suaderent: vt artes magicā deponeret: et dñs immolationes deferreret: ip̄seq; deos gentij demonia esse viua voce rīdisset: iussit enim decius spoliatū scorpionibus cedit: deinde oē genus tormentorū in conspectu eius asserri. Cui cū tales epulas se semper oprasse diceret: fecit eum decius vincitū cathenis in palatium tyberianū adduci: sibiq; in templo iouis tribunal parari: et cum ip̄m iterū de thesauris requisisset: ac vt oēs prophanos sibi similes declararet. Rīdit laurentius q̄ vere in eternis thesauris confidebat: nomina autē eorum quos decius interrogauerat in celis scripta fuerāt: quorū aspectibus ille indignus erat. Tūc inuēte decio nudus sustibus cedit: deinde a terra leuatus: et lamina ardētes ad latera eius apponunt. Et cū his oibus martyx ip̄i gaudēs gratias ageret. Deciusq; magicis artibus eius cōstantiā aseriberet: iussit eū plumbatis diutissime cedi. Quam autē ad oīm vt acciperet spiritū ei: voxq; ei de celo facta est audienti-

bus cunctis q̄ adhuc ei multa certamina deberētur. Cum autē cesar astantibus diceret: q̄ ip̄m per magias demones cōfortarent: iussit eū in catasta extendi: et iterū scorpionibus verberari. Tunc romanus miles inter ceteros assistens ibidem vidit ante laurentij iuuenem pulcherrimū: eius vulnēra lintheo extergentē. Et cū iussu decij et valeriani de catasta solutus hippolito redditus eēt: custodiendus affuit romanus ad pedes eius: et vice um aque attulit: seq; baptizari instantē postulauit: quē beatus laurentius credentē baptizauit: propter qd̄ a decio detētus et sustibus cētus ac decollatus est: vt dicit̄ est supra in eius passione quinto idus augusti. Eadē nocte iussit sibi decij cesar cū valeriano p̄fecto parari tribunal in thermis olympiadis sibiq; laurentij p̄sentari. Cum autē hippolitus sleret: et se xpianum clamare vellet: dixit ad eū laurentius: vt in interiori homine xpm absconderet: paululūq; sustineret: et dñi ip̄m xp̄us vocaret: ad eū veniret. Oīs ergo tormentorum gēa deserunt. Dixit autē decius laurentio: vt aut sacrificaret: aut ipsam noctē in eū cū supplicis expēderet. Cui laurentius rīdit: q̄ nox eius nihil obscurū habebat: sed oīa sibi in lucem clarebant: tūc iussit vt os eius cū lapidibus tunderet. Et cū in hoc rīderet: et xpo gratias ageret: iussit cesar vt asserret lectus ferrens in quo requiesceret cōtumax laurentij. Allatus autē est lectus cū costis ferreis tribus in modū craticule. Ministri ergo laurentij erunt: sup cratem ferreā extendunt: et allatas pūnas subterponit: atq; ip̄m de super furcis ferreis cōpresserunt: et cōtinuē carbones magis accensos sup crate ministrabāt. Cuiq; martyx ip̄i ad decij diceret q̄ carbones ip̄i sibi refrigerij p̄stebāt: cesari autē eternū supplicij ministrabāt. Valerianus p̄fectus illū iterū ad deorum sacrificia suadebat. At martyx ip̄i inter incēdia cōstanter perseuerauit: et iā morti proxim⁹ ad decij irrīdēs dixit: vt q̄ ip̄m vna parte fatis assasset: aliam regirans coctā manducaret: et gratias agens deo: q̄ iamias celi ingredi meruisset: emisit spiritū. Confusus decius cū valeriano ambulauit in palatij tyberij: relicto corpore sup ignes: qd̄ hippolitus summo diluculo rapuit: et in p̄dio cyriace vidue qd̄ est via tyburtina occultabāt: atq; iustino p̄bytero nūciauit: qui ambo hora vespertina corpus tulerūt: et ibi iuxta in agro verano in crypta ibi positum sepelierunt quarto idus augusti. Xpiani autē ieiunantes triduo sup corpus vigiliae celebrarūt: mugitus dentes et lachrymas effundentes: passus est circa annū dñi. cclx.

De sanctis centū et sexaginta quinq; martyribus. Cap. xliij.

Centum et sexa

ginta quinq; martyres milites romae passi sunt sub aureliano imperatore. Quos oēs xpianos repletos idē impator: extra urbem via salaria ducti precepit: et ibidē oēs simul capite truncari. Quorū ibidem corpora a xpianis recondita sunt. Qui passi sunt. liij.

Liber

idus augusti: vt ex martylogio adonis habet.
De translatione sancte corone
domini. Cap. xlv.

Trāslatio sc̄te

spinee corone dñi facta est
tpe karoli magni imperato-
ris vt helinandus testat. Cū
enim patriarcha hierosoly-
mitanus a paganis de sede
sua fuisset expulsus ciuitas
q3 vastata: veniens ad cōstā-
tinopolim ad imperatorē cō-
questus est sibi de perfecū-

tionē per gentiles in xpianos illata. Qui sup
hoc missis litteris karolum magnum in subū-
ditū requisit. Ipse vero congregato exerci-
tu mare transiit: r ciuitatē sanctā a paganis
redemit: eisq3 expugnatis patriarcham in se-
de sua reposuit. Cūq3 post victoriā cōstanti-
nopolim redisset: imperator cōstantinopolis-
tanus obrulit sibi quicquid petisset. Qui reli-
quias passionis dñice pro premio petijt r ac-
cepit. Nam post triduanū ieiunium omni pplo
indictū: cumctis ad ecclesiā cōuenientib3: aper-
ta est tpeca in qua corona xpi spinea seruaba-
tur. Statimq3 mira odoribus resperfa fragrā-
tia per totam ciuitatē trecenti egroti a diuer-
sis languoribus sunt sanati. Educta autē coro-
na lignū eius reuirefcere cepit r flores pdu-
cere. Cūq3 daniel eps neapolitanus coronas
secaret: vt pars eius karolo cōcederetur: ma-
gis adhuc florescere perfeuerabat. Et dñi ka-
rolus de floribus collectis chirothecam vnā
ex suis impleffet: r eam tenendā hebonio ar-
chiepo tribuiffet: vt aliam similiter impleret:
atq3 vterq3 ipsorū ex deuotidē nimia lachry-
mis profusus esset: putauit karolus chirothe-
cam in manu archiepi posuisse: tpeq3 putauit
eā accepisse: sed ex inundantibus lachrymis
acte oculorū obtusa: neq3 karolus chirotheca
in manu archiepi posuit: nec ipse eā accepit.
Sicq3 chirotheca plena floribus in aere pepē-
dit: donec aliam rex floribus impleuit: r con-
uersus primū pendere conspexit. Ex quibus
post modū effusi flores predicti in māna con-
uersi sunt q3 vsq3 hodie in monasterio sancti
Dionysij seruatur. Quidam vero existēs ce-
cus surdus r mutus: qui ipsas infirmitates
per annos. r. x. xij. passus fuerat: in educatione. co-
rone visum recepit: in ipsius sectione auditū:
in florū emissionē loquelam. Obtinuitq3 rex
partē corone r clauū dñicuz: cuius tactus vir-
tute puer habens manū aridam cum dextero
latere sanatus est. Obtinuit etiā frustum ma-
gnū dñice crucis: iudarium dñi: camisā vir-
ginis: r fasciam pueri iesu: ac brachiū symeo-

Septimus.

nis pphete. Rediensq3 domū dum esset in ca-
stro ligmedo: ipsarū reliquiarū virtute r cōtra
ctu mortū vnus resurrexit. Deinde veniens
aquisgranī sanati sunt egri: q̄si innumeri a di-
uersis languorib3. Sicq3 prē dñice corone cū
alib3 sacris reliquijs pmissis parisi3 detulit:
r ibidē honorifice collocauit. iij. idus augusti.
De sc̄to tyburtio martyre. Cap. xlvj.

Tyburti' mar

ty' rome passus est sub dio-
cletiano r maximitano impe-
ratoribus: agente pfecto v3
bis fabiano. Cūq3 pater chro-
matus prefectus cū morbo
granissimo laboraret: r au-
disset: qm̄ trāquillinus eius
attinens pater sancto3 mar-
ci r marcelliani graui infir-

mitate detētus a sc̄to sebastiano conuersus r
baptizatus sanitate percepisset: vt supra dictū
est. in passioe sc̄ti sebastiani. xij. kalen. febua-
rij. rogauit trāquillinū vt ad se adduceret il-
lum q̄ sibi dederat sanitatē. Cūq3 ad eū venif-
sent sebastianus r presbyter polycarpus: r ip-
se pro sui salute exoraret: dixit ei sebastianus
vt prius oia idola abnegaret: r cōfringendi ea
sibi potestātē concederet: r sic sanitatem acci-
peret. Qd̄ cum ille licet multū renitens tādē
annuiffet: polycarpus r sebastianus accincti
plusq3 ducētia idola confregerunt. Et cuz sic
nec chromatius liberatus esset dixerunt: q3 ex
quo salutem non perceperat certū erat q̄ ali-
qua idola referuauerat. Tūc indicauit habere
re thalamū in quo erat ois disciplina stellarū
pro quo p̄ suus ducētia aurt pondera expan-
derat r per hoc futura oia preuidebat. Et cū
suadentibus sc̄tis: vt ipm̄ opus destrui cōfen-
tiret: r filius eius tyburtius iuuenis opus tā
preclarū dissolui contradiceret: tandē ad hoc
deuenit. vt duo clibani accenderent: vt si de-
structo opere pater suus sanitatē nō percipe-
ret: ambo sc̄ti vini cōcremarentur. Opere er-
go destructo angelus prefecto apparuit: r ip-
sum de lecto sanū eleuauit: sicq3 chromatius
cū filio suo tyburtio r oi familia sua numero
D. cccc. promissati sunt. Post hec dum seruen-
te persecutione diocletiani r maximitani chro-
matius a pfectura depositus: cū multis xpia-
nis in campaniā exilio actus esset. Filius e3
tyburtius amozē martyrij fragrans in vberē
sedit cū sc̄to papa caio cōtinue ieiunijs r ora-
tionibus vacans. Qui die quodam transiens
occurrit hoī qui de alto lapsus adeo caput et
oia mēbra quasi sauerat: vt iam de sola sepul-
ra eius ageret. Et conuocatis seorsum paren-

tibus indicavit eis virtutē noī xpi. Atq; dum; su per corpus hoīs lente dixisset orationē dñicam z symbolū apłorū; sanū z consolidatū parentibus restituit. Quos cōversos vna cū iuvene ad papā caīū adduxit: qui eos oēs baptizavit. Interea feuiente persecutiōe torquatus quidē xpianus q̄ apostatauerat scđo caio pape se calide sociavit: z simulata xpianitate arte egit vt ipse vna cū scđo tyburtio orātes ab infidelibus cōprehenderent: qui z fabiano prefecto presentati sunt. Et dñ cō festim torquat̄ xpm negasset: z hoc idē tyburtio suaderet: ipseq; magis xpm cōfiteret̄. Iussit fabianus carbones accendi: z vt tyburtius: aut thura super eos dijs imponderet: aut nudis pedibus desup ambularet. Qui innocato xpi nomine nuda planta sup carbones incedēs illesus pmanfit: quē fabianus via lauciana extra vrbem eductū decolorari precepit vbi z sepultus est. iij. idus augusti.

De scđo chromatio z socis mar. Cap. xlv.

Chromati' mar

tyr cum socis suis, martyriū passi sunt apud cāpaniā tpbis diocletiani z maximiani impatorū: qui chromatius prius fuit vrbis prefectus: z pater sancti tyburtij supradicti: qui graui languore dudū pressus a scđis sebastiano martyre: z policarpo p̄sbytero sanatus: z ad xpm cōuersus atq; baptizatus est: vt supra proxime actū est in passione tyburtij. Eū autē xpianorū psecutio sub p̄fate impatorib' ebulliret. Chromatius de consilio pape caij cum multitudine xpianorum: z cū oī familia. D. cccc. numero promiscui sexus: vt psecutionem declinarent in campaniā perregerūt: ibiq; degentes a diocletiano p̄scripti sunt in exilium z multa inopia afflicti in cōfessione xpi post longū tps in pace quieuerunt martyrio coronati. Quorum dies dormitionis ignoti sunt: vnde z sancti tyburtij passioni subduntur: quorū principallior chromatius pater ipsius tyburtij fuit.

De sancto chromatio ep̄o Cap. xlvij.

Chromati' ep̄s

aquileiē. fuit: z claruit tpe theodosij imperatoris: damasi pape sub cuius metropoli floruit heliodorus ep̄s altineē. de quo supra actū est in ep̄ gestis. v. idus iulij. Ipse em̄ heliodorus hunc sanctū chromatīū visitauit: ab eodez ordinatus altinensis ep̄s diu secū permansit: sacrii literarum studijs intendēs. Di duo ep̄i beato hieronymo p̄sbytero familiari dilectione cōiuncti: plures eidem ep̄istolas direxerunt: z ab eodez receperunt. Ad quorū instantiam libros plurimos sacre pagine idem Hieronymus in latinum transtulit: z martylogiū sanctorum compilauit. Chromatius verō ep̄s post laudabilem vitam z multarum virtutum opera quibus gregem dñicum verbo z exemplo paut: plenus sanctitate. aquileie in

pace quieuit: ibidem tumulatus.

De scđa Susanna virgineymar. Cap. xlii.

Susanna virgo

rome passa est sub Diocletiano impatore q̄ fuit filia gabini p̄sbyteri fratris caij pape: de quo supra dictū est in passione gabini. ij. kalē. martij. Dec patri suo vni ca. z dilecta a cunabulis xpiana sacris lris erudita est. Q̄ vero erat de gñe diocletiani impatoris: idē impator misit ad patrē eius claudius ip

sus cōsanguineor susanne auunculo puellā filio suo in coniugē requisit. Pater aut gabinius inducias petijt: vt filie voluntatē requireret: quā cū requisisset: illa se xpo desponsatam rēdit: denegans oīno coniugium: porissime qz xpianam nō decebat cultorū demonū copulari. Post dies tres reuersus claudius: vt eius rñsiones audiret: susanna cōuersus est ad xpm. Reuerlusq; domum cum oīa p̄pedigne vxori sue retulisset: ipsa etiā ad xpm cōuertitur. Et sic ipse claudius cum cōiuge z filio alexandro: atq; filia cutia nocte a scđo caio papa baptizantur: z sacra eucharistia cōmunicantur. Claudius igitur oibus suis venditis ministrare cepit egentibus xpianis. Post dies autem. xlvj. susanna iterū requiritur in coniugū filij impatoris per mariniū comitē rei p̄uate eo q̄ ipsam vtī sponfam iuuenis nimis adamaret: veniensq; comes ad claudū: vt secus de matrimonio tractaret: ab eodez ad fidē cōuersus est: z post quinq; a caio papa baptizatus: qui z ipse cepit xpianis ministrare. Qd̄ audiens Diocletianus serene Auguste vxori sue suast: vt Susannā accerit tam de cōiugio filij hortaretur. Augusta vero cū esset occulte xpiana: puellam ad se vocauit: z vna secum per dies plures orationis pacauit. Mox autē impator comperiens claudū cū vxore z filijs: z maximo fratre suo iussit apud ostiā in mare tectari: de quibus supra in eorū passione dictū est. ij. kalē. martij. Gabiniū vero in carcere detinere fecit. Susannam vero remisit ad ipsius domū: vt eam ibidē filius suus vel violenter pollueret: nolens ad palatiū suum contaminari. Ingressus aut iuuenis ad eam noctū: vidensq; angelū splēdidum iuxta eam timuit: fugit: assump̄toq; curio iterū ad eā redijt: qui ambo angelica visione exterriti fugerunt. Qd̄ impator audiens: z maleficijs deputans: misit Safanne statumclā iouis: vt eaz aut adozaret: aut gladio periret. Quā insufflans in puluerē redēgit. Tunc impator misit p̄rio sustibus cesam intra domū ipsius decollari: cuius corpus a serena imperatrice in crypta sepultum est: z sanguis in iuntheo collectus. iij. idus augusti.

De scđo Laurio ep̄o. Cap. l.

Laurin' ep̄isco

pus fuit filius Tarquini nobilitati romani: z matris eurychie

rarum studijs intendēs. Di duo ep̄i beato hieronymo p̄sbytero familiari dilectione cōiuncti: plures eidem ep̄istolas direxerunt: z ab eodez receperunt. Ad quorū instantiam libros plurimos sacre pagine idem Hieronymus in latinum transtulit: z martylogiū sanctorum compilauit. Chromatius verō ep̄s post laudabilem vitam z multarum virtutum opera quibus gregem dñicum verbo z exemplo paut: plenus sanctitate. aquileie in

grece i ciuitate aurelianenſi. ad que venientes duo magi: cabyſes ⁊ zari: qui fuerant ſacerdotes dia- ne cii. xx. diſcipulis ſuis: vt eni cõdicerent: oppoſi- to ſibi ſigno crucis ſubſtiterunt: nec vltra procede- re valuerunt. Quod videntes magi ſeiſpſos ⁊e deo- loze ceciderunt. Illi aut. xx. a ſc̄to ſunt cõuerſi et baptiſati. Hoc audiens licinius prefectus ipſum cõprehendit: ⁊ ſacrificare nolentē virginis cedi iuſ- ſit. Statim manus carniſicij aruerunt: ⁊ leonilla vxor licinij cõuerſa eſt tãto miraculo ſpecto. In- ter bec nunciata licinio filij eius marinum cii pa- ſchaſio armigero: qui venatioſi inſtabat ex equis ſcipites interſiſſe. Lũq; vno ſc̄tis taurin⁹ ſuſci- taſſet: ⁊ illi q̄ in eternis peniſiderat enarraſſent: conuerſus eſt licinius cii filio ⁊ armigero et alijs Q. cc. Poſt hec dñi ſabulus p̄iceps cii exercitu orientaliũ gallos inuaderet: reuelat taurino ani- mas ſuorum ciuiũ ab hoſtibus ſaluandas: locũ ve- ro penitus deſolandum: ipſum vero ad dñm die. viij. migraturũ. Qui hec oia p̄lo nũciauit: ⁊ ipſos in x̄po cõfortauit. Iḡit dñica die ſubſequẽte celebra- ta miſſa: ⁊ facto ſermone p̄lo apparuit multitu- do candidatorũ circa altare eni ad celos inuitan- tiũ: nubesq; odore fragrans eccleſia adimpleuit. Qua poſt horã recedente: inuẽtus eſt in ſede ſua manibus ex p̄ſis ⁊ oculis in celũ erectis ad dñm conuolaſſe. Dubitatũs aut̄ cium⁹ ne corp⁹ ſc̄tũ ab hoſtibus rapereſt ſepulcrũ: apparuit ſenior qui- dam: eoſq; vt ſe ſequerent admonuit. Qui corp⁹ inde tollẽtes quaſi tertia miliarij gre extra vrbẽ ſeniorẽ ſequunt. Qui ibidẽ ſubſtitit: ⁊ ipſum ibi ſe- peliri mãdauit. Quib⁹ adhuc heſitantib⁹ corp⁹ ſe- erexit: ⁊ vt ibidẽ conderetur viua voce cõmonuit: qd ⁊ factũ eſt. Poſt hec a ſeniorẽ vt inde veloci- ter fugerẽt admonent: ipſo poſt nuſq; vltẽr⁹ cõ- parente. Illiſq; abſcedentibus hoſtes ſubito in ciuitatem irruerunt: ⁊ eam vt ſanctus p̄dixerat euerterunt. Quienit aut̄ in dño. iij. idus auguſti.

De ſanctis ſeptem dormientibus martyribus. Cap. ij.

Septem dor-

mientes in ciuitate ephe- ſi orti ſunt. Quorũ nomi- na ſunt hec: martianus: malchus: martian⁹: dio- nyſius: iohãnes: ſerapio: et cõſtantine: ⁊ apud ip- ſam ciuitatẽ in monte ce- llo dormientes requieſcũt

ſine vlla corporũ aut veſtium corruptione. Cũ em̄ decius imperator perſequens x̄pianos veniſſet epheſum: ⁊ cunctos ad idolorũ ſacrificia cõpelle- ret: p̄ſati ſeptem x̄piani in ipſa vrbẽ nobiliſſimi: in domo ſua ſecreto ſe celantes: accuſati apud de- cium q̄ x̄p̄m colerẽt: ante ipſum ſtatuantur: ⁊ da- to eis ſpacio reſpiſcẽtũ vſq; ad reditũ decij: qui alio pergebat dimittũt. At illi interim patrimo- nia ſua pauperibus erogantes: inito conſilio in monte celſo ſeceſſerunt: ⁊ ibidẽ ſecretus eẽ decre- uerunt. Quibus malchus cõtinue miniſtrabat: et quoties vrbẽ intrabat vt abſos emeret ſe medici habitu veſtebat. Cũ ergo decius epheſum rediſ-

ſet: ⁊ eos ad ſacrificandũ perquiri iuſſiſſet. Mal- chus miniſter eorũ ad ſocios territus redijt: ⁊ eis furore cesaris idicauit. Eſt tñ p̄anes allatos ap- poſuit: ⁊ in dño confortauit. Qui nimio timore pa- nefacti cii lachrymis ſero comederunt: ⁊ ſe mutu- is exhortationibus confortantes ſicut deus volu- it obdormerunt. Taliq; ſomno diuina diſpenſa- tione ſoporati in eodẽ loco iacuerunt vſq; ad an- num trigeſimũ theodoſij iunioris p̄ annos videli- cet. cxcvj. Hanc aut̄ factõ cum queſiti inueniri nõ poſſent: ⁊ decius tales ſe vſos perdidiffe do- leret: accuſati ſunt q̄ oia ſua pauperib⁹ diſpen- ſaſſent: q̄ hucusq; in mote celio latuiſſent in x̄p̄i- nitatis p̄poſito permanentes. Juſſit ergo decius parentes ſuos adefe: ⁊ minis ac terrorib⁹ ab eis extorſit: q̄ in ipſo monte laterent ſicut ei fuerat p̄- alios ſuggeſtũ. Tunc cogitans quid de ipſis face- ret: nutu dei iuſſit oſ ſpelunce lapidibus obſtrui vt ibi deſicerent fame ⁊ inopia circumcluſi. Quod cũ fieret duo ex miniſtris x̄piani: theodoſius ⁊ ru- finus eorũ martyriũ deſcribentes in tabulis: ⁊ ſi- gillantes caute inter lapides poſuerunt. Quod- tuo iḡit decido et tota illa generatiõ: poſt annos cxcvj. anno videlicet. xxx. imperij theodoſij iunio- ris pullãnt heretiſis eorũ qui negabãt reſurrectio- nem mortuorũ: vnde contriſtatus x̄pianiſſim⁹ im- perator: q̄ fidem tam impie agitari videbat: in ci- nere ⁊ ciliſcio cum lachrymis in oratiõne quotidie perſiſtebat. Qd̄ videns miſericors deus confir- mare ſpem de reſurrectiõne mortuorũ voluit: ⁊ ita predictos martyres ſuſcitauit. Viſit ſiquidem in cor cuiuſdã burgeſis epheſi: vt in illo loco edificaret ſtabula paſtoribus ſuis. Lemetarijs ergo ſpe- lunca aperientibus ſurrexerũt ſc̄ti: ⁊ ſe inuicẽ ſa- lutantes putabãt ſe vna tantũ nocte dormiſſe et pridiana trifticiam recordãtes ſe muruo ad mar- tyriũ exhortabant. Juſſerũtq; malcho vt ad vrbẽ deſcenderet: ⁊ plures panes q̄ heri afferret: atq; quid iuſſiſſet decius nũciaret. Qui aſſumpto me- dici habitu iuxta more quinq; ſolidos accepit: et de ſpelunca eruit: videntq; lapides admiratus eſt: ſed aliud cogitãs de lapidibus parũ curauit: venies ergo timidus ad portã ciuitatis vltra mo- dum ſtupefactus eſt: vidẽs ſignũ crucis ſuperpo- ſitum ⁊ mutatã in oĩbus ciuitatẽ. Et ad ſingulas accedẽs porta: ita per oia repperit: ſignansq; ſe ad primã portã redijt ſe exiſtimãs ſomniare. In- greſſus tandẽ cũ tremore nimio hoies de x̄po lo- quentes audiuit: ⁊ maiorẽ ſtupore incurrit: nec putabat illas eſſe epheſiorũ ciuitatem: ⁊ cũ inter- rogans ipſam eſſe epheſum intellexiſſet: vere ſe erraſſe putauit ⁊ ad ſocios redire cogitauit. Ac- ceſſit tñ ad eos qui panẽ vendebant: ⁊ cii argente- os protuliſſet: mirati venditores monetam inco- gnitam: dicebãt ad inuicem: q̄ ille inuenit theſau- rum antiquum inueniſſet. Ille vero eos ad inuicẽ colloquentes videns putabat q̄ ipſum ad impe- ratozem trahere vellent: ⁊ territus rogabat vt pa- nes ⁊ nummos retinerent: ⁊ ſe dimitteret. Qui eũ tenentes interrogabant: vbi theſaurus imperato- rum antiquorũ inueniſſet: qui nõ inueniebat quid eis diceret p̄e timore. Viſo igitur ſine in cola- lo eius per vicos ad medium ciuitatis trahitur: ⁊

erit rumor: et inuenis thesauros inuenisset. Longregatitq; oibus ad eum: ipse a nemine cognosci poterat: sed nec ipse circūspiciens aliquem de sua cognatione videbat quos veraciter viuere putabat: nullū inueniens quasi insanus stabat in medio. Quod audientes marinus ep̄s et antipater p̄consul: eū ad se duci iusserunt: et cū ad ecclesiā ouceretur: ad decitū se trahi existimabat. Ep̄s igitur et p̄consul mirantes eū interrogā: ubi thesauros antiquos inuenisset. Qui respōdit se nihil inuenisse: sed de sacculo parētū suoz nūmos illos habuisse. Et interrogatus cuius ciuitatis esset: respōdit q̄ erat ipsius ciuitatis: si tamē illa esset ciuitas ephesina. Et interrogatus de noie parentum suoz: vt pro ipso testarentur: cū ipsos nominasset: et nullus eos cognosceret: dicebat eum fingere: vt aliquo modo euadere posset. Dicenteq; p̄consule q̄ pecunia illa parentū suorum esse nō poterat: eo q̄ superscriptio fere ducentorum annoz erat: quo tempore parētes sui fuisse nō poterant: et q̄ tali modo sapiētes et senes ephesi volebat deludere. Iussitq; eum tormentis tradi: donec veritatē confiteretur. Tūc malchus p̄cidens eos pro deo adiurauit vt ei dicerent ubi imperator esset. Ep̄s vero respondit q̄ tunc non erat in terra qui decius nominaretur: sed ante longum tempus fuerat imperator. Malchus vero stupefactus stabat: narravitq; eis q̄ furorē decii in mōte celio cum socijs aufugerat: et quomodo in sero precedenti decius ipam ciuitatem intrauerat: vt christianos persequeretur: si tamē ipsa esset ciuitas ephesioz in cuius testimonii rogabat: vt secum irent: et socios suos eis ostēderet. Tūc ep̄s cogitans q̄ hec esset diuina visio cum p̄consule et vniuerso populo ducēte eos malcho perrexit ad montē celium: et ingrediente prius malcho ad socios inuenit episcopos inter lapides litteras sigillatas duobus sigillis argētis sanctoz passio nē continētes: quas coram omni populo legit: et mirantibus cunctis viderunt sanctos in specu sedentes: et facies eozum quasi florescentes: omnesq; gloriabantur deū cernentes corpora ipsoz et vestes incorruptas ac si sola vna nocte dormissent. Statimq; hec omnia theodosio imperatori per litteras significare curarunt. Qui surgēs de loco in quo orabat gloriāz dei concitus venit ephesum: veniens quoq; ad speluncam: vidit sc̄toz facies sicut sol refulgētes: et p̄cidens ante ipsos ac singulos eoz amplexās flevit cum gaudio dicēs q̄ sic eos videbat: quasi si videret xpm lazariū de monumento vocantē. Qui respōdebāt q̄ ad hoc deus ipos suscitauerat: vt crederet in dubitāter resurrectionē mortuoz. Sicut enim in fano est in matris vtero nō sentiens lesionē et vniuersi fuerant viuētes et dormiētes et nihil sentientes: et his dictis inclinātes capita sua iterū obdormierunt: quos imperator deosculās super eos flevit. Et cū iussisset fieri loculos aureos: in quibus mitteretur: in ipsa nocte apparuerit imperatori dicēs: vt sicut hactenus in terra iacuerat: sic eos dimitteret: donec eos dñs iterum in vltima resurrectione suscitaret. Iussit ergo imperator locum illū in auratis lapidibus adorari: et oēs ep̄os ne-

gantes resurrectionē ab ep̄atu deponi. Dormierunt ergo sc̄ti martyres p̄ma dormitiōe. vij. kal. augusti. Surrexerunt v. idus ipsius mēsis: q̄ die festū ipsorū solēnius recolitur: anno dñi. cccc. lvi. iij.

De sancta Clara virgine.

Cap. liij.

Clara virgo or

dinis dñarū pauperum sc̄ti Damiani de ciuitate assisi nobilibus orta parētib⁹ ab annis puerilib⁹ xpi seruitio mācipata virginitatē suā dño dedicauit: que a beato frāscisco ordinis minorū fundatore edocta: monitis ip̄i relicto sc̄to: die dñico palmarū adhuc iuēcula ad ecclesiā in oī-

vestiū suarū ornata: p̄cedēs a summo pōrtice in nocentio tertio palme ramum accepit. Die quoq; sequenti ad beatum franciscū accessit: et apud sanctam mariam de portuncula ab ipso habitum monachalē cū humilitate petijt et assumpsit.educta ergo ad ecclesiā sancti pauli graui p̄cutione consanguineozū sibi excitata: ipsa in sancto proposito perseverans bella omnia triūspavit: deinde a sancto francisco apud ecclesiā sancti damiani inclusa sorozum pauperum ordinem inchoauit: et quadragintaduobus annis in sanctitate et perfectione vite perseverauit. Jeiuuiss quoq; et orationibus semper intenta paternam omnem hereditatē monasterijs ecclesijs et pauperibus dispensauit. Eiusq; regulam p̄fatus papa innocentius confirmauit. Miraculis etiam pluribus et insignibus claruit. Nam semel panem vnicum in domo reperit: cum fratribus elemosynam petentibus dimidiāuit: reliquamq; medietatem inter quadraginta sorores diuidi fecit: oībusq; saturatis plenus abundauit. Quis etiam vas olei vacuum eius oratione repletum inuentum est. Cum tempore federici imperatoris italiam deuantantis: saraceni ab eo conducti vallem spolethanam depopulati esset: hi quoq; assisium inuasissent: cum ipsa langueret: se in ianua claustrī hostibus irruentibus opponi fecit: christoq; puerulo sibi apparente: et liberationem loci ac ciuitatis promittente: orans infideles illos diuinitus: non solum a monasterio effugauit: sed etiam ciuitatem ab eoz euerfione saracenis mox per altā portam quasi in fugam exeuntibus liberauit. Quis etiam vitalem quandam de aduersa ciuitatem eandem vitalem suā oratione adeo perturbauit: vt dissoluto exercitu: mane sequenti recederet: qui post dies modicos iugulatus est. Sancta autem virgo in principio sue conuersionis agnetem germanam postulauit a deo sibi in eodem proposito sociandam: quod et obtinuit. Nam et ipsa post dies. xvj. relinquens mundum religionis habitum suscepit: et in eodem monasterio vna sc̄ti virgo permansit: totidēq; dieb⁹ post eius transitū clarā ad celestia secuta est. Cum aliquando in natale domini infirma lecto decumberet: matutinali officio in spiritu rapta presens fuit: christumq; puerum aspexit: omniaq; diuina corporaliter audiuit: et que gesta fuerant

rettulit: cum tamen tanto longe posita esset q̄ vo
ces cantantium humanitus audire nō potuisset.
A sero quoq; cene dñice vsq; in sabbato sc̄to de
mane in extasi assumpta passionē dñicam in spiri
tu contēplata: et ad se rediēs vnus fere hore spa
cio putauerat se dormisse. Sicq; signis et virtuti
bus claret per annos viginti octo longo castiga
ta languore assistēte sibi dño Gregorio papa. ix.
sibi deuotissimo cum cardinaliū certū virtutibus
fēdita feliciter migrauit ad xpm pridie idus augu
sti. Ab eodē pōtifice in ecclesia sc̄ti gregoriū tu
m ulata: vbi et quiescit miraculis clarens.

De sancto Euplo martyre. Cap. liij.

Euplus martyr

in ciuitate catanensiū tempo
ribus diocletiani: et maritiani im
peratorū passus est sub caluisia
no consulari. Dñi em̄ idem calui
sianus in tēplo idolorū sacrificauit:
et euplus se christianū publi
ce pclamaret tentus est: et quies
tus cum deum coleret. Qui cū

quattuor euangeliorū codicem quem secum ha
bebat aperuisset: et coram eo legisset christum cō
fitendo ab eodē iudice diuinus tortus: deinde cō
tra eū dictata sentētia decollatus est pridie idus
augusti. Sepultusq; est in ipsa ciuitate.

De sancta Hilaria et sociabus martyri
bus. Cap. liiij.

Hilaria martyr

matre sc̄te Appre fuit. De qua
supra dictum est nonis Augu
sti. Que cum ancillis filie sue
Digna: Eumenia: et Eutropia
apud cretā in ciuitate augusta
passa est. Nec cum corpore pre
dicte Appre martyris sepelir
sent: die sequenti ad tumultum

eius orantes reperte sunt: r̄cōprehense: atq; iu
dici presentate. Que dum christum confiterentur
in monumento de lignis facto incluse sunt: et cas
thenis vincite: ipsosq; tumulto feno et spinis reple
to: igne supposito: martyrium compleuerunt pri
die idus augusti. Quorum corpora iuxta Apprā
martyrem condita sunt.

De sanctis Quiriacō et socis martyri
bus. Cap. lv.

Quiriacus: lar

gus: Crescentianus: Meminia:
Iullana: Leonides: Euthyria
nus: Diodora: Chariton: Phila
delphus: Agapes: et Petrus cū
alijs tredecim apud eandem ci
uitatem augustam in creta pas
si sunt. Qui omnes pro confes
sione nominis christi decollati mar

tyrium consumauerunt pridie idus augusti. Nec
Ado et martylogio Hieronymi.

De sanctis Hippolitō et socis martyri
bus. Cap. lvj.

Hippolitus

et omnis eius fa
milia vtriusq; sex? numero. xix.
rome passi sunt: sub Decio cesa
re et valeriano prefecto. Cum em̄
hippolitus beatus Laurentium
in custodia haberet sibi a prefe
cto valeriano commendatum: et
vidisset euz manus super oculos
cecorū imponētē: et eos illumi

nantem cōuerfus est: et cum omni domo sua bap
tizatus: vt dictū est supra in passione laurentij. iij.
idus augusti. Post q̄ autē corpus bti laurentij cum
iustino p̄sbytero sepelisset venit domū: et dās pa
cē obus ferus et ancillis suis: et oēs sacramento
altaris: qd iustinus p̄sbyter obtulerat cōmuni
cauit: et posita mēsa prius q̄ cibū sumeret: venien
tes milites eum rapuerūt: et ad decium adduxe
runt. Quem decius interrogauit: an magus esse
ctus esset: eo q̄ corpus laurentij abstulisset: ille
q; respondit se nō esse magum: sed christianum.
Tunc decius fecit eum expoliari habitu christia
no: et oēs eius lapidib? tundit: aens vt sacrificaret
ne p tormenta sicut laurentius periret. Cū autē
diceret se velle exēplum beati martyris laurentij
imitari: inquit eū decius sustibus cedit: et cardis fer
reis laniari: et cū tormenta vultusodie derideret:
fecit ipsum vestiri veste militari: qua ante vteba
tur: hortās vt amicitia et militiā pristinam obtine
neret: cui hippolitus se xpo militare dicebat: quē
tradidit decius valeriano p̄fecto: vt oēs eius sa
cultates acciperet: et tormentis afficeret. Vale
rianus autē inuenta omni et? familia xp̄iana oēs
sibi exhiberi precepit: et cum ad sacrificia cogerentur:
cōcordia nutrix hippoliti pro omnibus respō
dit: q̄ optabant cum domino suo magis pudice
mori q̄ impudice viuere. Valerianus autem di
cens: q̄ genus seruorum: nisi per supplicia non
emendatur: iussit eam presente sancto Hippo
lito tā plumbatis cedi: quousq; spiritū emitteret:
deinde extra portam tyburtinam sanctū Hippo
litum cū omni eius familia duci fecit: quos cū ip
se ad martyriū hortaretur iussit. Valerianus eos
oēs in cōspectu sancti hippoliti decollari: ipsum
vō pedibus ad colla indomitorū equorū ligari fe
cit: qui per cardos et tribulos tractus emisit sp̄i
ritum. Quorū corpora iustinus p̄sbyter rapuit:
et iuxta corpus beati Laurentij in agro verano se
peliuit. Corpus vō concordie inuenire non pote
rat: quia fuerat in cloacam proiectum. Miles au
tem quidam nomine porphyrius credens concor
diam aurū et margaritas in vestibus habere: quē
dā cloacarium nomine hyreneus: qui erat occulte
christianus aduocauit: et ei secreti? vbi corpus es
set intimauit: promissione sibi facta q̄ aurum vel
gemmas repertas eidem concederet: ipse vō cor
pus haberet. Cūq; ei locum indicasset: vt extra
cto corpore nihil inuenisset: porphyrius fugit: et
hyreneus vocato alio christiano nomine abūdio
corpore ad iustinum p̄sbyterum detulit: qui il
lud iuxta corpora hippoliti et aliorum sepeliuit.
Passi sunt autem idibus augusti.

De sc̄to Hippolito episcopo. Cap. lvij.

Hippolit' epi

scopus apyricanus claruit tēpo re alexandri imperatoris: qui vi te sanctitate plenus et doctrine suauitate mellisius plurima in dei ecclesia opuscula cōdidit: videlicet librum de pascha cōposuit. Item in exameron. Item cōtra martionem. Item in cantica canticorum. Item in genesim. In zachariam prophetam. In librum psalmodum. In esaiā. In daniēle. In apocalipsi. In prouerbijs. In ecclesiastice cōmentarijs edidit. Librum cōposuit de Saule et pbythonsa. De antichristo. De resurrectione. De laude domini saluatoris: et profetomelton: et plenus virtutibus in pace quieuit: vt dicit gēnadius libro de viris illustribus.

¶ De sancto Cassiano episcopo et martyre. **Cap. lviij.**

Cassianus epi

scopus passus est apud ciuitatē forum sylle siue corneli a sylia cornelio duce romano: dictas que nunc imola nuncupat. Dic genere pontifex fuit ciuitatis bizitine. que ciuitas est in affinis allemanie posita: qui per grinationis gratia venit ad imoleñ. ciuitatē: vbi dñi scholas puerorum regeret: et xpm dñm predicaret tēpo re psecutionis a paganis tentus questus est quid artis: aut quid haberet officij. Responsumq; est: qd pueros litteris erudiret. Statimq; a persecutore quez spreuerat: per sententiā addictus est: vt ipsius discipuli in magistri sanguine quomodo vellent: cū corporis laceratione sequirent. Statuit ergo in medijs spoliatus: et post terga ligatus manibus. Armati itaq; stili pueri circūstantes: ac tabulis illudabant magistro: et in capite ipsius fractis tabellis acutissimis stilis mēbra eius non cessabant effodere. Multis itaq; vulneribus dei marty: perfoctus: vix retrahens suspiria: humiliter eos hortabatur voce vt essent viribus fortiores: et eos nos virtute transcendere. Sicq; per venas totius corporis sanguis effusus ptam animā conditoris suo cum gloria tradidit et corona: et sepultus iacet in ipsa ciuitate: qui passus est idibus augusti.

¶ De sancto Cassiano presbytero et confessoze. **Cap. lix.**

Cassianus pres

byter: de quo frater vincentius et gēnadius: claruit tēpo re honorij impatoris: vir illustris et facundus. Alio nomie dictus tobānes heremita. Qui de ecclia cōstātinopolitana p hereticos electus in massilia gallicie presbyter ordinatus: duo cōdidit monasteria viroz et mulierū: q; bodie extāt

¶ Scriptit multa opuscula ad fidei nostre exporta

tionē. Scripsit em̄ vitas patrū in egypto degētū et regulas: q; multarū animarū edificationē cōtinēt et luculēto sermone nitescūt. Scripsit et res omnium monachoz necessarias. i. debitū et de canonica oratione atq; psalmodia: q; in egypti monasterijs die noctuq; teneb libros. iij. In institutioni lib. j. De origine et qualitate: ac remedijs. viij. principalitū vitiorū lib. viij. singula singulis explicās. Digessit et colatōdes cū patrib' egyptijs habitas: videlicet de destinatione monachi ad fide. De districtione. De tribus ad seruiendū deo vocatōib'. De pugna carnis aduersus spiritū: et spūs aduersus carnem. De natura omnium vitioz. De nece scōz. De nobilitate aīe. De pceptibus. De qualitate orationis. De pfectis. De castitate. De ptectione dei. De sciētia spiritali. De diuinis epharismatibus. De amicitia. De diffiniendo: vel nō diffiniēdo. De tribus antiquis generibus monachoz: et quarto nuper exorto. De fide cenobite et heremite. De satisfactione penitētie. De remissione quinquagesime. De nocturnis illusionibus. De eo qd dicit apostol'. Nō em̄ qd uolo facto bonū: sed qd nolo malū hoc ago. De mortificatione: ad extremū rogatus a leone archidiacono postmodū romano episcopo: aduersus nestorū de incarnatione dñi. viij. condidit libros: in quibus apud massilia scribendi: et vite terminū dedit. Imperantibus theodosio et valentiano.

¶ De sancta Radegunde regina. **Cap. lx.**

Radegūdis re

gina nitigori nobilissima clorhā regis francoz vxor: claruit anno. xxx. iustini impatoris: vt ait sigibertus. Nec natione barbara patre rege berēgario nomine progenita: dñi regio sua a frācijs esset depopulata: de patria sua in gallia in predā abducta: veniens in fortē clorhā rñ ob nimia speciositate ab eo in cōiugē ducta est. Que tamen deo potius q; regi seruebat ieiunijs videlicet elemosinis et orationib' vacans: carnē cilio domans desup regalib' induebat. ¶ Adhuc in palatio regis consistens: dñi in prima villa p pomeriū ambularet: et audisset voces cōpeditorū et miam implorantiū: p ipsi in orationē se dedit: et cōtritis cōpedibus ilico oēs absoluit. Dñi autē frater regis in bello occisus esset: ille ex hoc motus vxori dudū postularā et optatā petitionē cōcessit: q; scz deo libere seruire posset. Que veniens ad sanctū medardum nouionē. ep̄m: ab eo consecrat in xpi sponfam: et pictanis monasterio cōstructo: ordinate rege clorhario ibidem se inclusit: oibus suis paupibus traditis: multisq; tñbi forozib' cōgregatis: earū abbatissa facta cū eis dē ancillis xpi in sanctitate vite pollens solis diuinis insisteret: pauperes quotidie recreans: et carnē penitētia diu castigās. Multis quoq; miraculis claruit. ¶ Nā mulierē a diabolo obsessam solo impio in xpi nole liberauit: qui cū fluxu ventris ea in ecclie paupū to distenta egressus est. ¶ Arborē lauri de aliquo loco euulsam et in orto suo p solatio transplantatā dñi aruisset: oīno ad vitā et viriditatē reuocauit. ¶ Infantulam vnā ex monachabus iuper defun-

etiam in cellula sua reclusam dudū sup corp? orās cū lachrymis a mortuis suscitauit. **C**ū impator iustinus eidem p nuncios suos partē ligni crucis dñice auro cōtectam destinasset: illiqz redeuntes in mari naufragiū paterent: sanctū inuocantes reginā colūbā tertio circa nauem volantē cōspiciūt. **C**ū dñi vnus ex cauda tres pennas auelleret: et in mare misisset: tranqllitas mox subsccuta ē. **T**ri bimus quidā nomine domebeuus gurturis p̄sco cationē patiens: die quo sancta migravit a carne vidit in extasi reginā radegundis ad se venientē et eadem hora se de corpore exisse nūciantem: eniqz admonentē: vt ecclesiā sancti martini in loco sibi ostendo edificet et detentos relaxet: et sic sanitatez recipiet. **Q**ui postq̄ hoc pmisit ad se redijt: se q̄sa natiū reperiens: diē horāqz notauit: et inuenit sanctā a se lo tūc migrasse: vnde mox dimissis. **I** xrij. detentis invinculis ecclesiā sancti martini in loco vbi nūc est de proprio edificauit. **Q**uieuit in pace sancta radegundis idibus augusti in suo cenobio pictauis tumulata.

De sancto Helia propheta. Cap. lxx.

Helias prophe

ta de galaad originē trapēs: cui? tamen nomē patris in scriptura nō habetur: nō solū ecclesiastici rlvij. ca. inter patres antiqui tēporis gloriosus cōmēdat: s; etiā ab ipso saluatore in aliqua euan gelij parte magnificatur. **Q**ui tēpore achab regis israel et iorā filij eius in israel claruit: nō solū

insignis prophetie gratia: sed etiā excellenti miraculorū gloria: que a. xvij. cap. tertij libri regū vsqz ad secundū quartū cōmemorant. **C**ū em achab rex israel ad instantiā impie coniugis iezabelis omnem israel adeo p̄uicariare et baal adorare fecisset ad preces helie p̄phete in vltionē tanti scele ris dñs clausit celū: nec dedit pluuiā sup terrā annis tribus: et mēsisbus sex: propter qd̄ fames et sterilitas magne fuit p̄ vniuersum regnū israel. **H**elias autem ex precepto dñi latuit in torrente carith iuxta iordanē: vbi corui deferebāt ei panes et carnes mane et vespere: et bibeat de torrente donec sic caretur. **P**ostea v̄ueniens in sareptam sidoniorū que est inter tyriū et sidonem vrb̄s modica: vidit mulierem viduā colligentem ligna. **A**d quā cū petijset modicū aque ad bibendum: et illa pergeret vt afferret: petijt ei buccellam panis ad edendum. **C**ūqz illa diceret se nō habere nisi modicum farine in bydria quantū est pugillū et parum olei in lechito. **I**ussit helias sibi fieri submericiū panem de ipsa farina: promittens p̄ nomē dñi: quā nec farina nec oleū deficerent: vsqz ad tēpus fertilitatis. **E**t sicut ipse p̄dixerat sic factū est. **D**einde cū filius vidue ipsius apud quā helias cōmanebat defunctus esset. **H**elias puerū mortuū sup lectulū suū posuit: et oratione facta eū a mortuis suscitauit. **H**ic tradunt hebrei fuisse tonā p̄pheta: sicut dictum est supra in gestis Jone prophete. vj. kalen. februarij. **T**unc iezabel regina omnes p̄phetas dñi quos inuenire potuit: occidi manda

uit. **A**bdias v̄o procurator domus achab abscondit in spelunca centū viros p̄phetas: et pauid eos pane et aqua propter quod postmodū spiritu prophe tico doctatus est. **D**e quo supra actum est in gestis eius nono kalen. ianuarij. **P**ost tres annos et dimidiū sterilitatis et famis helias p̄pheta qui vsqz tunc latuerat: achab regi israel se ostendit: dñi ipse rex p̄pter sterilitatē quereret pabula equis suis: et nō inueniret: increpauitqz eū p̄pheta q̄ dñm reliquisset: et deos gentiū sequeretur. **D**einde hortatu eius ad imperiū regis cōgregatis multitudine populi et octingentis et quinquaginta p̄phetis baal in monte carmeli. **H**elias ad populū ait: ne in duas partes claudicaretis: sed aut dñm dei patris v̄orū: aut baal frequenter: deditqz eis optionē talem: vt duo boues educeret: quorum vnus daretur p̄pheta baal: et alius sibi foli: et vnaqueqz pars bouem suū in frustra cōcisum sup ligna poneretur: igne non supposito: et inuocaret deū suū: et qui exaudiret igne dato de sublimi: ipse esset verus deus. **P**lacuitqz p̄posito populo. **C**ūqz sacerdotes baal fecissent quod dixerat helias inuocantes Baal a mane vsqz ad meridiū transliebant altare quod fecerant: et incidebāt se iuxta ritum ipsorū lanceolis: vt sanguine p̄funderentur. **D**emonēs enim plurimū delectantur perfusione sanguinis humani. **T**unc helias presente populo altare ipsorum destruxit: et nouo in bonoem dñi constructo ligna et frusta bouis superposuit: et aquam abundanter desuper factare fecit: donec aqueductus impleretur: ne putarent arte magica ipsum de visceribus terre ignem suscitasse. **F**actaqz oratione ignis de celo descendit: qui holocaustum ligna et lapides ac puluerem: etiā ipsam aquam consumpsit. **Q**uo viso miraculo populus conuersus est: et iussu helie omnes p̄phetas baal occidit iuxta torrentē cison. **D**einde dixit achab vt comederet: et festinanter descendit: ne ipsum pluuia sup̄cūctura occuparet: quo comederet helias inclinato capite orauit: et misso puero septies ad videndū cōtra mare: septimavice vidit nubeculam ascendentē: que vsqz tunc nō apparuerat. **F**estinantēqz achab domū facta est pluuia: grādis: et omnē terram irrigauit. **I**ezabel autē audito quod helias fecerat de prophetis baal querebat vt occideret eū: qui timens fugit in bersabe iuda: et dimisit ibi puerum suum: et perrexit in desertum v̄s vnus diei: sedensqz subter iuniperū petiuit animum suū: vt mozeret: post modū v̄o dormitauit: et excitatus ab angelo et confortatus: atqz pane celico ei delato resectus ambulauit in fortitudine cibi illius. **E**t diebus: vsqz ad montē dei ozeb: vbi p̄ceptum accepit a deo de vngendo azael regē super syriā in damasco: et iesu filium nansi regem super israel: et heliseū filiū saphat de abela in p̄pheta pro se: vt isti tres interficerent idolatras israel. **Q**ue omnia helias adimpleuit iuxta mandatū domini. **Q**uo v̄o achab rege israel: regnauit pro eo filius eius ochozias qui ambulauit in vijs malis patris sui et matris sue impie iezabelis: propter quod deus puniuit eum: vt cadens de cācello cenaculi sui ad mortē egrotaret in samaria ciuitate. **D**isitqz nuncios ad consulandum beelze

De sanctis in mēse augusti occurren. Fo. clxxxij.

buth deum a charon: an liberari possit de infirmitate sua: quibus ex precepto dei occurrēs helias eos redarguit: dicens q̄ ochozias de ipsa egritudine moreretur. Cūq; redissent nūncij ad reges: et ei verba narrassent: questio ab eis de habitu v̄ri intellexit ipsum esse belia: misitq; ad eum principem quinquagenarium et quinquaginta qui erant sub eo: vt vocarent helias vel inuictum traherent. Et ad mandatiū helie descendit ignis de celo: et de uocauit eos. Rex quoq; misit alium quinquagenarium et suos quinquaginta: q̄ similia passi sunt. Destinatus vero tertius: q̄ ab dias fuisse dicitur: curruauit genua contra heliam: et eius misericordiam imploauit. Et propheta dñi cum eo iubeat angelo de monte descendit: et ingressus ad ochozia ipsum de idolatria redarguit: innotensq; et imminere prophetauit: qui et mortuus est iuxta uerbum helie. Pro quo ioram frater eius regnauit: eo q̄ ochozias filium non haberet. Quāno uero primo ioram regis israel cum helie reuelatum esset q̄ deus ipsum tollere uellet: iuerunt helias et heliseus de galgalis in berbel: et deinde in hierico: ac demū deuenerunt ad iordanem sequentibus eos quinquaginta ex filiis prophetarum: qui diuino spiritu raptum helie prenouerāt. Tunc helias stans super ripam iordanis: tulit pallium suum et percussit aquas q̄ diuise sunt in duas partes: et trāserunt ambo per siccos: helias uidelicet et heliseus. Dixitq; helias ad heliseum: vt peteret quod uellet ab eo anteq̄ ab ipso toleret. Qui petiit vt duplex spiritus eius in eo requiesceret: scilicet ad prophetandum et miracula faciendum. Cūq; pergentes adinuicem loquerentur: helias curru igne et equis igneis raptus est ab heliseo et per turbinem in celum: hoc est in superiora aeris ascendit: translatusq; est in paradysum terrestrem vt creditur: vbi cum enoch corporaliter uiuiti redituri in fine seculi: et contra antichristi confictum habituri: quos ipse demum occidet: sed eos dñs suscitabit: vbi habetur Apocal. xj. c. Venauit autē heliseus pallium helie quod ceciderat ei: et percussis aquis iordanis secunda uice diuise sunt: et transiuit heliseus per siccum ad aliam ripam vbi erant filij prophetarum. Qui uiso miraculo diuisionis aquarum intellexerunt spiritum helie in heliseo quiesuisse. Celebratur autē dies raptus helie prophete ab hebreis. xix. kalen. septembris. quo die tradunt eum in paradysum fuisse trāsatum. Hec ex libris. iij. et. iij. regum: capitulis quibus supra: et ex dictis ioseph: et hieronymi: et ex hystoria scolastica: atq; ex chronica guilelmi.

De sancto Eusebio presbytero. Cap. lxxij.

Eusebius presbyter

ter rome claruit tempore constantij augusti: et liberij pape hereticorum: qui uir catholicus et doctus et constantij augustum atq; liberium uisus rome episcopi hereticos predicaret: eo q̄ arriane

fidel consentissent. Ab eodem constantio rogatu li-

berij detentus est: et in quodā cubiculo domus sue inclusus habente in latitudine pedes quattuor: et ibi multis mēstris in oratione perseverauit. Inclusus tñ adhuc post menses septē dormitionē accipit. xix. kalen. septembris. Cuius corpus gregorius et ozosius presbyteri sepelierunt via apia in cimiterio calixti: iuxta corpus beati sexti pape et martyris in crypta. Quod audiens constantius augustus gregorium presbyterum cepit: et uisit in eadem crypta sepeliuit: vbi post dies tres in pace quiescit.

De sancto Eusebio episcopo emeseno. Cap. lxxij.

Eusebius episcopus

pus emesenus tempore constantij imperatoris claruit: q̄ uir elegantis rhetorice ingenij innumerabiles composuit libros magis secutus hystoriam: et qui ad pacem pertinet ab his qui de clamare uolunt maxime leguntur. Quorum precipui sunt aduersus iudeos et gentiles atq; nouatianos. Ad galathas quoq; scripsit libros. x. Et in euāgelij homelias plurimas breues. Quiescit autem in xpo apud antiochia. Vides sepultus in pace. Dec hieronymi libro de uiris illustribus.

De sancto Eusebio abbate. Cap. lxxij.

Eusebius abbas

discipulus beati hieronymi fuit. Sic natione cremonensis nobilitate profapia uirtus: cum ad terram sanctam uisitandam perrexisset beatum hieronymum ibidem reperit: qui apud bethleem paruū monachorum construxerat de nouo cenobium. Cuius sapientia et moribus accessus relicto seculo ei adhesit: et monachus factus in sancte conuersationis ordine vitam laudabiliter duxit. Que et hieronymus decedens eidem congregationi in abbate prececit: et eides bibliotheca suam commendauit. Cum post obitum beati hieronymi grecorum quedā heresis pullulasset: asserēs q̄ aie beatorum usq; ad corporum resurrectionē eternā non percipiūt gloria: nec aie dānatorum sentiūt gehēne penam: multisq; fidelibus tali errore inuolutis euz talis opinio in partibus hierosolymitanis resonasset: per cyrillum ep̄m hierosolymitanum indictum est triduanum ieiunium cum assidua oratione cunctis fidelibus: vt deus sue fidei catholice subueniret. Expletis autē tribus diebus nocte precedētē apparuit beatis hieronymus. Eusebio in oratione cum lacrymis constituto dicens: q̄ deus fideles suos respererat: et q̄ interuētū ipsius ecclē sue subuenire decreuerat. Quādanū ergo post trium iuuenū in ipsa nocte in bethleē defunctorum corpora añ fossam in qua corpus ipsius doctoris quiescebat deferri faceret: q̄ sacro cilio quouis induerebatur: tegeret: q̄ cōtinuo resurgeret: et predictā heresim vti testes ueridici confutarent. Qui iterum post dies. xx. in xpo quiescerent: cum quibus et ipse eusebius migrare deberet.

Hanc autem factam: cyzillo episcopo visio per eusebium narratur: omniq; clerus et populus in ecclesia bethleem congregatur: trium iuuenum ipsa nocte defunctorum cadauera ad tumulum hieronymi deferuntur: et per eusebium ipsius sacco cilicino tanguntur. **U**ox quoq; in uenas quasi de somno euigilantes surrexerunt: et que viderent in alio seculo in gloria et in gebenna cunctis populis narrauerunt: et sic grecorum heresim confuderunt: per triduum vero ante dies illos. xx. quibus hieronymus predixerat: eusebius egrotare cepit: et per dies. iij. febre correptus ecclesiasticis sacramentis coitus aparente sibi beato hieronymo et ipsum ad celestia vocante in domino feliciter pausauit. **E**ademq; hora prefati tres iuuenes iterum a corpore migrauerunt. **C**orpus autem eusebii iuxta corpus hieronymi sepultum fuit. **I**n cuius sepultura monachus qui lumen oculorum dudum amiserat cadauer deosculatus visum recepit.

De assumptione beate virginis marie.
Capitulum. lxx.

Assumptio glo

virginis marie in anima facta est. xvij. kalend. septembris vt sancta tradit ecclesia. **I**n anima dixi quia ipsa et in corpore assumpta est: vt infra pluribus rationibus comprobatur. **A**ssumptio autem ipsius facta est in corpore secundum quod in eius hystoria infra scripta traditur: facta est tertio die post eius dissolutionem anime a corpore quo videlicet die anime corpori eius reunita: et ipsa corporaliter est assumpta: scilicet. xv. kalend. septembris. **I**n visione autem sancte helisabeth de sconagia habetur quod beata virgo. xl. die ab obitu eius fuerit in corpore assumpta videlicet. ix. kalend. octobris: sicut eidem sancte fuit diuinitus reuelatum. **S**ed quequid veritatis sit de corporali assumptione: planum est quod tenet ecclesia de anime sue glorificatione. **Q**ualiter autem ipsa assumptio facta sit: ex quodam libello licet apocrypho: qui iohanni euangeliste ascribitur edocetur. **A**postolis namq; predicationis gratia diuersas mundi partes subeuntibus virgo beata in domo iuxta montem syon posita dicitur remansisse: omniaq; loca filii sui: scilicet natiuitatis: baptismi: passionis: sepulture: resurrectionis: et ascensionis quoadvixit: deuotione sedula visitabat. **E**t secundum quod ait Epiphanius. xliij. annis post ascensionem christi superuixit. **R**efert enim quod beata virgo anno. xliij. christum concepit: et in. xv. peperit: et cum eo mansit annis. xx. xliij. et secundum hoc obijt anno. lxx. **A**lijs probabilis videtur: vt. xliij. annis si

lio superuixerit: et sic sexagenaria sit assumpta: cum apostolorum idem annis in iudea et circa partes ipsas predicauerint: sicut ecclesiastica hystoria tradit. **I**n visione autem predictae helisabeth asserit quod virgo maria post christi ascensionem anno integro superuixit: et tot diebus vltra annum: quot sunt ab ascensione christi usque ad assumptionem virginis: hoc verius iudicatur ex eo quod dicit dionysius: omnes apostolos dormitioni virginis interfuisse: quod esse non potuisset: si ipsa post ascensionem ulterius vixisset. **C**um iacobus apostolus filius zebedei passus fuerit ad litteram biennio post dominum passionem. **C**um igitur die quadam cor virginis in filii desiderium vehementer esset accensum: ita vt in lachrymas prorumperet abundanter gabriel angelus eidem cum lumine asstitit: eamq; reuerenter salutauit: ac eidem ex parte eius filii dixit: quod post triduum esset a carne migratura: et cum christo perpetuo regnatura. **R**amum quoq; palme eidem de paradiso allatum presentauit: quem ante eius preteritum portari mandauit. **V**irgo autem de nuncio leto deo gratias egit: et duas petitiones ab angelo postulauit: primo vt filii eius et fratres omnes apostoli ad ipsam pariter congregarentur: quibus presentibus spiritum deo redderet: et omnes sibi sepulture officium exhiberent. **S**ecundo vt cum spiritum emitteret: ma lignum satbanam non videret. **A**ngelus autem confestim ei optata promisit: quia et ille qui ab acuch propheta de iudea in babilonez in impetu spiritus sui attulit: ipse ad eam in momento omnes apostolos congregauit: malignum quoque spiritum ei in transitu non visure reprimis: et continuo ab ea discessit. **P**alma autem illa in stipite virginis erat: sed in folijs vt stella fulgebatur. **C**um autem iohannes in ephebo predicaret: ecce post tonitruum nubes eum rapuit: et ipsum repente ante marie: ianuaz collocauit: quem ingredientem ad se marie obstruxit: et pre gaudio lachrymas continere nequirit. **D**ixitq; ei qualiter fuisset a domino euocata: vt debitum humane carnis exolueret: ideoque ipsum christus ad se venire fecisset: cui corpus suum tumulandum commendauit: atq; palma ante preteritum deferenda mandauit. **C**um autem iohannes alios coapostolos ibidem presentes optaret: ecce omnes ipsi de locis ubi predicabant: in nubibus rapiuntur: et ante marie ostium subito congregantur: quod cum se ibidem translatos admirarentur: et causam adiuuic sciscitarentur: iohannes ad eos exiit: et dixit migratura se dixit: admodum: ne cuius obierit: aliq; defleat: ne forte eis imputari possit: quod ipsi qui resurrectionem predicant: mortem timeant. **C**umq; beata virgo omnes apostolos congregatos vidisset: dominum benedixit: et in eorum medio luminaribus accensis confedit.

De sanctis in mēse augusti occurren. Fo. clxxvij.

sciq; vsq; ad diem tertium perseverauit. **¶** Circa vero horam noctis tertię iesus aduenit cum oim angelozū & sanctozū agminibus: et ante thozum virginis acies ordinātur: & dulcia cantica vsq; ad noctis medietatem frequerantur. Tūc iesus eam bis vt ad se veniret: dulciter aduocauit: ipsaq; spiritum ei reddere se paratam esse letanter respondit. Omnesq; qui cum iesu venerant: dulcia cantozum cantica soluebat. Sicq; marie aīa de corpore exiit: & in vlnas filij aduolauit. Fuitq; tam a dolore mortis extranea sicut a corruptiōe carnis fuerat aliena. Dñs autē mandauit apostolis vt corpus matris sue in vallem iosaphat tollerent: & in monumento nouo ibidem reperto ponerent: ipsūq; triduo ibidē donec ad eos reueteretur expectaret. Statim autē circidarunt eam flores rosarum: rosei scz cetus martyru: & lilia cōsalutū: agmina videlicet angelozū confessorū et virginū. Ad cōsensum quoq; ascendentiū: cetus qui remā ferant concite obuiam processerūt: videntēsq; regem regum: femine aīam in vlnis proprijs bānī lantem illamq; super eum innīrā: que ista esset interrogat admirātes: ipsamq; matrē dñi & reginā celozū respōdente eam comitātes. Sicq; in celum gaudens suscipitur: & a dextris filij in throno collocatur. **¶** Apostoli autē eius aīam tanti candoris esse viderunt: vt nulla mortalū lingua posset effari. **¶** Tres autē virginē: q̄ ibi erant: cum corpus laudum spoliassent: tanta corporis eius claritate splenduit: vt tangi quidē ad lauandū posset: s; minime videri: que tñ diu lux resplenduit: donec corpus lotum fuit. **¶** Corpore ergo in pberetio positū pla cōtētio inter apostolos oritur: quis eozū palmas ante loculū portare debeat. Desert iohannes petro propter apostolicaz dignitatē: petrus vero iohāni propter illibatā virginitatē. Tandē oim apostolorū sententiā iohāni palma traditur deferenda. Petrus autē & paulus pberetū eleuare ceperūt: & ceteri apostoli circa ipsum se posuerunt. Incepit petrus canere. Exiit israel de egypto: & reliqui psalmū dulciter profequuntur. Dñs quoq; pberetū & apostolos nube cōtextit: ita vt audiri quidē possent: sed minime cerni. Assuerūt et angeli cum apostolis cōtinētes. Ad melodiā autem tota ciuitas excitatur: et quidam hoc sit omnibus declarat. Iudei ad arma concurrunt: vt corpus rapiant idq; odiose comburant. Tunc princeps sacerdotū cum impetu manus ad loculum misit: vt ipsum euerteret: corpus ad terram deduceret: cuius manus subito aruerūt: & lectulo pendētes adheferūt. Reliquis vero populus ab angelo cecitate percussus est. Cum autē princeps sacerdotū petri auxiliū inuocaret. Petrus ei respondit q̄ si mariā dei esse genitricē cōfiteretur: eius suffragiū postulans cōtinuo sanaretur. Qui cum se credere respondisset: manus eius a phetro solute sunt: sed tñ in eis ariditas permāsit donec corpus de osculans integrā sanitatē recepit. Tunc de petri consilio palmas princeps ille accepit: & singulos de populo tetigit: & quicunq; in virginem credidit visum recuperant: qui autē credere noluit cecus pmanit. Corpus igitur marie apostoli in monumento statuto cōdiderūt: & iuxta illud

triduo cōsederunt. **¶** Tertiā vero die dñs cum angelozum multitudinē uenit: & apostolos salutans: pacem eis nūciāuit. Deinde eos interrogauit: qd eis videre honoris sue genitricē conferendū. Illi vero respōderūt: vt sicut ille deuicta morte regnabat: sic & matris corpus populū suscitaret: et ad sui dexterā collocaret. Quo annuēte michael archāgelus marie aīam cōtinuo presentauit: eamq; dominus ilico corpori reuiniūt: statimq; corpus de tumulo prodit gloriose: & a xpo assumit ad ethe reum thalamū comitante secum multitudinē angelozum. **¶** Qd autē dicitur de thoma q̄ abfuit: & resurrectionē virginis credere noluit: zōnāq; ipsi ex aere delapsam recepit: delusozū & frīuolum reputatur. **¶** Hec oīa in libello predicto licet apocripho. **¶** Et notandū q̄ quīs hieronymus in sermone huius festi ad paulā & eustochiū asserere non audeat virginē corporaliter assumptā dicens tutius esse pie dubitare q̄ aliqd temere diffinire: ecclia tamen hoc indubitatē tenere videtur: & pluribus rationibus cōprobatur. **¶** Prima quarū sumitur ex parte iusticie dei. Deus em̄ iudex est iustus: libans merita singulozū: & unicuiq; ad condignū retribuens premia meritorū. Idcirco & resurrectionem corporū futurā ordinauit: vt sicut aīa cū corpore meruit vel deliquit sic euz corpore percipiat gaudia vel sustineat tormenta. Illud ergo quod plus meruit: plus debet habere de premio. Quio corpus virginis qd cunctis alijs plus meruit xpm ex se generādo plus alijs premiatur: si cum alijs corruptū incineratur. Nōne dei iusticia deperit: q̄ corpus virginis cum alijs sanctozū corporib; vltimam resurrectionē expectare facit? Et hec rō est damasceni. **¶** Scda ratio sumitur ex parte doni in hac vita scz in xpi natiuitate recepti. Nam cum cōceditur maius debet cōcedi et minus maxime vbi respiciunt eundē finem: sicut cui cōceditur regnū facilius cōceditur nobilitē incrementū. Sed maius est sine corruptiōe carnis parere quod virgini est collatū: qd est oim excedens naturā & artem q̄ carere corporis corruptiōe qd potest fieri per artē. **¶** Tertia sumit ex obligatiōe precepti. Cum enim lector legit q̄ non debet facere cōtra legis preceptum: cōueniens est q̄ filius dei q̄ legē dedit: non faciat cōtra sue legis mandatū. Sed credendū est q̄ implere voluit pceptū qd dedit de honore materno: s; hoc nō impleset: nisi corpus integrū seruasset. Nam s̄m Augustinū putredo & vermis opprobriū est humane cōditionis. Qui autē in aliquo sustinet opprobriū nō honoratur. **¶** Quarta sumitur ex conformitate virginis ad corpus christi. Nam idem locus debetur parti et toti: nisi violenter alterū horū impediat: quia s̄m p̄m Idē est locus totius terre & glebe: totius ignis et scintille. Sed corpus xpi sumptū est de corpore matris sue: ergo vtriq; idem locus debetur. Corpus autem virginis nulla violentia impediri potest: quia ibi est vbi corpus filij est. Et hec s̄ dicte tres rationes sunt augustini. **¶** Quinta sumitur per locum a simili: qd de similibus idē est iudiciū: sed deus trium puerozū corpora inter flāmas seruauit illesa. Ionāuium seruauit in vētre ceti. Danielem in rabida fame leonū seruauit incolumen:

cur ergo corpus matris non seruauit incorruptū. Et hec ratio est Anselmi. Sexta sumitur per locum a minori: quod si de quo minus uideat inesse et inesse: et de quo magis. Sed minor ratio est quod corpora sancto qui cum christo surrexerunt sunt glorificata: et in eis perfecta resurrectio sit completa: quod quod corpus gloriose virginis sit ad celos assumptum. Et tamen in illis perfecta resurrectio completa est: ut supra probatum est in hystoria resurrectiois domini sexto kalē. aprilis. ergo multo fortius hoc concludendum est de resurrectioe virginis. Et hec ratio sumitur ex dictis hieronymi in sermone predicto. Septima et ultima ratio sumitur ex euentibus factis: quam rationem Bernardus assignat dicens. Quia sanctorum corpora deus preciosa sublimauit: ut puta petri pauli et iacob: tamque gloriose uenerabilia reddidit: ut et ipsius deputetur locus eorum uenerationi congruus: et ad ea mundus properet ueneris. Si igitur uaria corpus super terram esse dicatur: cum nec deuota frequentetur uisitatione fidelium: nec eidem locus deputetur honoris: nimis uidebitur christus honorē materni corporis contempsisse: cum tamen super terrā aliorum sanctorum corpora sic honoret: unde et egregie quidam uersificator ait. Scandit ad ethera uirgo puerpera uigula iesse. Non sine corpore: sine tempore tēdit ad esse. De uestimentis enim et capillis uirginis et de lacte ipsius in pluribus locis ostēditur: de membris autē corporis uel minima particula necubi reperitur: nec quod alicubi habeatur ab aliquo unquam asseritur.

De sancto Tharsitio martyre. Cap. lxxij.

Tharsitius acolitus et martyr: Romę passus est sub persecutione ualeriani et galiani imperatorum. Qui cum corpus christi sacramenta portaret: tenentes eum pagani discutere ceperunt: ut quid gereret indicaret: at ille indignum iudicatis potestis proderet margaritas: nequaquam uoluit detegere sacrosancta mysteria: quem fustibus ac lapidibus tandiu mactauerunt quousque spiritum exhalaret. Reuolutoque eius exanimi corpori sacrilegi discussores nihil in manibus eius: aut uestibus sacramentorum christi inuenire potuerunt: sed relicto corpore cum terrore fugerunt: quod christianis sublatum: et uia apia in cimiterio calixti sepulchrum est. xvij. kalē. septēbris.

De sancto Arsatio confessore. Cap. lxxvj.

Arsatio confessor claruit in nicea bithynie ciuitate. hic enim genere persarum: primum sub rege licinio confessor effectus: deinde solitaria vitam in turci ciuitatis ipsius agebat incultus. Qui inter cetera signa cum obfessus a diabolo gladio arrepto per urbem discurreret: cunctis fugientibus eidem solus occurrit: ipsumque a demone liberauit. Diacōnem etiam ante nicomediam ciuitatem existentem;

soloque statu hoies perimentē oratione sua de uale pductū lenique baculo capite percussum extinxit. Dic etiam niceam ciuitatē terremotu diruentem longe ante predictum. Dum autē dies terremotus aduenisset ad ecclesiam currens et clericos admonens: ut pro imminente periculo deum oraret: ab eis irrisus ad turrim rediit: prostratusque in oratione cum lachrymis se dedit. Interea uero superueniente terremoto plurimum oppressis: reliquis per motum ostensiois uisus: uisus in turri mortuus: reuertens autē: pronus facies sicut orare solebat. Sermon tamen est quod deus orasset: ut prius uita finiret quam uideret excidium ciuitatis. Quis autē urbis structura ex illo terremoto diruit: sola turris in qua sanctus oraba et pmasit. Diruit in pace. xvij. kalē. septēbris.

De sancto Arnulpho epo metēn. Cap. lxxvij.

Arnulphus episcopus metēn. ut ait petrus damiani: pater pipini fuit: et auus karoli magni imperatoris. Qui lotboringie ducatum tenēs: uxorē et filios ac feculo derelictis heremum petiit et solitariam vitam elegit. Veniens autem ad pontem fluminis moselle: anulum suum in aqua demersit tali condicione: ut quicumque ipsumque recipere: se a domino in teligeret peccatis omnibus absolutum: indeque in heremo modo mortuus deo uixit. Defuncto autē metēn. epo in pontifice electus est. Dūque piscis eidē ad edendum fuisset oblatus: ex ēterato pisce anulus eius in uentre reperitus est: cum tamen per duas dietas a locovbi anulum deiecerat: piscis captus esset. Intelligens autē sanctus peccata sua sibi dimissa nihilominus penitentie operibus artius insudauit: pauperibus large ministravit: et multis miraculis claruit. Nam in diebus rogationū ad pessionē tēdēs: demoniacū liberauit leprosum quendam barbarū in domo susceptum ad christum conuertit: quē baptizans spiritu pariter et carne mūdauit. Ciuitatē suā incendio pene totā flagratem dūz oēs aufugerēt: ipse se igni obsecrans signo crucis edito flamas contempsit: et ulterius pcedere non permisit. Quo die per uisum quidā longe constitutus crucē igneas in aere cōspexit: audita uoce quod tali signo metēn. ciuitas per arnulphū ab incendio fuerat liberata. Tandem uir domini famā populi fugiens heremū repetiit: et cum aliquibus monachis deo seruiuit: successore sibi geozico ordinato: ubi et post tempus modicum in pace quieuit. xvij. kalē. septēbris. successore autē eius obitu ipse cognito cōclero et populo locum adijt: et sanctū corpus ad suas ciuitatem transferens in ecclesia apostolorum condidit: ubi et quiescit signis effulgens.

De sancta Serena regina. Capitulum lxxij.

Serena regina uxor quōdā diocletiani augusti a sancto cyriaco martyre conuersa et baptizata est: quia filiā eius artemiaz a demone liberauit: et

occurrit: ipsumque a demone liberauit. Diacōnem etiam ante nicomediam ciuitatem existentem;

supra dictum est in passione cyriaci. vi. idus augu-
sti. Que videns perfectionem diuam christiano-
rum: quā vir eius exercebat: que per annos decē
durauerat: ita vt infra dies triginta per diuersas
prouincias. xvij. milia martyrio coronarentur: et in
pnygia ciuitas vna christianoꝝ vndiqꝫ conclusa
ne vllus euadere posset: igne cum oibus crema-
ta fuisset: vidēs quoqꝫ susannam neptē eius pas-
sam: et alia mala que fiebant: dolore cruciata et fe-
bre corepta in confessione dñi migravit ad chri-
stum. xvij. kalen. septēbris. Sepulta a christianis
iuxta corpus susanne in crypta.

De sancta Artemia virgine et mar. Cap. lxx.

Artemia virgo

rome passa est sub maximiano fi-
lio Diocletiani fratre suo: filia
nāqꝫ diocletiani fuit et serene au-
guste. Que cū esset ab immūdo
spiritu obsessa a sancto cyriaco
martyre liberata et baptizata est:
vt supra in passione dicti marty-
ris actum est. vi. idus augusti.

Post mortē autē diocletiani cum
maximiano filius eius in imperiū sublimatus
esset: christianoꝝqꝫ persequeretur: cyriacū quidē
cū eius socijs diuersis supplicijs martyris auit.
Artemiam vō sororem suam gladio in christi con-
fessione necari fecit: que iuxta matrē et cōsobinā
sepulta est: cuius: quia dies passionis ignoratur:
passio eius recte matri subicitur.

De sanctis Liberato abbate et socijs mar-
tyribus. Cap. lxxi.

Liberat' abbas

bonifacius diaconus: seruius: et
rusticus subdiaconi: rogatus:
septimus: et seuerus monachi: et
maximus puer apud apyricam
persecutione vādatica sub hūe-
rico rege passi sunt: qui ex terri-
torio ciuitatis caprosen. mona-
sterio abstracta: et carthaginem
ducti: primo sunt custodie mācipati et ferro vinciti:
deinde nauī impositi fuerunt: manibus ac pedibus
ligatis: ipsaqꝫ nauicula siccis lignis imple-
ta: igne immisso vt cremaretur. Sed diuino nutu
ignis extinctus sepiusqꝫ renouatus semper defi-
ciebat. Demū remoz vecti: macrati cerebris ex-
cussis extincti sunt. Corpora vō in mare iactata:
sed diuina dispensatione littorū euecta in monaste-
rio cōtiguō loco basilice quod dicitur celerine: a
christianis sepulta sunt: vt victor scribit apyrica-
nus. Qui passi sunt. xvj. kalen. septēbris.

De sancto Symete mar-
tyre. Cap. lxxii.

Symetes puer

et septem annorum apud cesa-
ream cappadocie tempore au-
reliani imperatoris et presidis
antiochi passus est. Qui defun-
ctis parētibus persecutionē su-

giēs in siluā secessit: vbi orationi fugiter vacabat
et de lacte suarū ouium se pascēbat. Sed admonit⁹
de celo in campū descendit: ibiqꝫ codicē euāgelio-
rū et baculū repperit: quib⁹ assumptis in montē
ascendit. Et dū lectioni insisteret: ferarū multitu-
do ad eū cōuenit: quibus māsfectas de lacte ip-
sarū scētis emūgebat: de quibus ad refectionem
sui vtebat. Residuū vō cū ad portā ciuitatis cesa-
ree ad vendendū deferret: vbi precij pauperibus
erogaret. Alexander preses hoc audiens: misit ad
eum duo milites capiendū. Quos ille in domum
suam adducens benigne refecit. Dumqꝫ illi ani-
malia ferocia ad eum veniētia conspexissent ter-
riti fuerunt. Sanctus vō mānes eos secut⁹ est:
corā fide presentās: et asserant xpianum. Quem
preses detentū iussit in equulo suspēdi et torque-
ri: deinde in carcerem recludi: vbi plusqꝫ xl. xpianos
repperit fame deficiētis: verū orante puero co-
liba de celo aduolans lac et mel attulit: quibus il-
los sanctus refecit: et aperto carceris ostio vecti-
bus contractis oēs emisit. Quod audiens preses
mammetem in caninū ignis mirti fecit. Igne vō
bis extincto bisqꝫ renouato: dum flammis deficiēt
tibus illesus exisset: bestijs subicitur: sed ab his
intactus minime leditur. Amphitheatro quoqꝫ
ab angelis incluso: vt nemo exire posset: leo foue-
am egressus: multos indeoꝝ ac gentilium inte-
remit: qui et humana voce locutus est. Nec a deo
se iustum facere in vltionem christi militis māne-
tis dentqꝫ iubente sancto leo solum presidem cui⁹
omni officio suo illesum dimisit. Tandem sanctus
martyr cum lapidibus obrutus maneret illesus:
ab angelis de celo vocatus emisit spiritum. xvj.
kalen. septēbris.

De sancta Helena regina. Cap. lxxiii.

Helena regina

mater fuit imperatoris constanti-
ni magni. Que sicut in hystoria
britonū legit: quam iohānes ve-
ronē. in sua chronica ponit: filia
fuit cloels regis britannie. Cum
enim iā britones christi fidem sus-
cepissent: tpe videlicet eleuthe-
rij pape. Helena a patre suo in fl-
de edocta: non tamen baptizata:

eo qd de his que audierat dubitaret: vt tamen ea
vera esse ex parte aliqua cōprobaret: audiens mi-
racula que rome fiebant per merita apostolorū
petri et pauli dñi a patre peregrinandi romā ite-
centiā obtinere non posset: desiderio peregrina-
tionis accensa cum vnica ancilla fidelissima clam
inde discessit: et mutato habitu romā venit. Quā
cōstanti⁹ imperator: videns ei⁹ nimia pulchritudī-
ne allect⁹ amauit: et vt peregrinā raptā ad se itro-
duxit: eāqꝫ carnaliter cognouit: ac plurib⁹ diebus
secum habuit. Sed volentem omnino abire pere-
grināntem dimisit: que nec patrem ei nec patriā
indicare voluit. Et cum multos sibi thesauros
offerret nihil acceptauit: sed solum anulū eius
suscepit. Inde igitur discedens habitu induta vi-
lissimo in villam secessit: vbi cum ancilla sua mor-
rabatur: et de labore manuum suarū victum

consequatur. Eratq; in domo quadā que olim fuerat stabuli equoꝝ: vnde ⁊ stabularia dicta est. **M**atthi ergo pueri ex patris noie cōstantini vocauit. Qui cū sapientiē etate ⁊ virtutibus creuisset: a vicinis mercatoribus muneribus allectus abductus est. Et dñi bizantii que postmodū fuit cōstantinopolis dicta nauigasset: simulatas literas ex parte imperatoris regi bizanti offeruit: filiā eius filio imperatoris quē secū adduxerant pepit: ex hoc imperatorem pacem secum habiturū perpetuo promittentes: cum dudum adiuuicem discordiā habuissent. Quod rex bizanti facere omnino curauit: filiamq; suā in coniugē inueni tradidit: thesaurosq; maximos et seruos et ancillas eidē dedit. Mater vō filiā suā diploide gēmis infanti valozis plena induit: vt si quando casus aduersus occurreret: exinde sibi in necessitatibus suis uidere posset. Redētes autē mercatores in insulā maris appulerūt: in qua cōstantinū cū vxore dormitantes dimiserūt: familiā eorū interfecerūt: ⁊ omnē thesaurum abstulerunt. Illi autē excitati hoc vidētes amarissime flebāt. Puella iuuenem interrogat si vere filius imperatoris esset: eo qd de hoc aliquatū dubitaret. Ille vō se matrē habere romanā pauperē respōdit. Patrē vō suū quis esset omnino ignorare se dicit. Quē illa cōfortās diploidei gēmis pdurit: illi vō die sequēti a romanis nauigantibus assumpti: simulātes se naufragio i insula defectos romā repēit: ⁊ ad domū matris cōstantini tendūt. Iuuenis autem se ⁊ coniugem matrī presentauit: oīa que sibi cōtingerāt narrauit: ⁊ diploide cum gemmis tradidit. Tunc de cōmuni consilio vrbē adeunt: palatium emūt: ⁊ nobilē vitā ducunt. **C**ōstantinus vō armis exercitabatur ⁊ in oībus famosus ⁊ cūctis amabilis habebatur. **C**um autē die quadam in quodam torneamento plures pstrasset: ⁊ oībus ignotus esset: cū ipso imperatore congregatur: et cum ipm ad terrā deiecisset: imperator eius strenuitatē cōsiderans: ipsum p plurimū honorasset: ille de progenie sua interrogauit. Ille vō patrem suū ignorare se dixit: matrē vō helenā ad imperatorem adduxit: que ab eodem vitā cognita: ⁊ secretius interrogata helena se esse dixit: patrem suū ad patriā pdidit: oēsq; suos euentus pendit: cōstantinū quoq; imperatoris filiū esse asseruit: et in signū horū anulū eius cesari presentauit. **Q**d audiēs cōstantinus letus vltra modum efficit: ⁊ qd vxor nuper defuncta erat: helenam in cōiugē desponsauit: atq; cū rege bizanti matrimonii confirmauit: eo qd mortuo oīctis imperium acquisiuit. Filiū quoq; suū cōstantinū in cesarem ordinauit. **Q**uo defuncto eidē cōstantinus in imperiū successit. **H**elena autē bizanti existēs a iudeis circūuenta xpm in quē adhuc plene non credebat: cū neq; baptismū accepisset reliquit: ⁊ iudaismū accepit. **P**ostq; autē cōstantinus a scto siluestro baptizatus est: ⁊ a lepra mūdā: ⁊ post disputationē habitā de fide inter iudeos ⁊ siluestri: ⁊ ipsa quoq; helena cōuerſa est ad xpm: vt habitū est supra in gestis siluestri pape pridie kal. Jan. **P**ost hec autē helena amore passiōis dñi aīata hierosolymā pergit ⁊ crucē dñicā reſcruit. **S**ctū quoq; quiriā

cū qui prius iudas est vocatus hierosolymorum epm ordinauit: partē quoq; dñice crucis cōstantinopolim ad filius suū imperatorem attulit: partem vō in hierosalem dimisit: vt hec oīa acta sunt supra in hystoria de inuentione sancte crucis. v. non. maij. Ipsa vō beata helena operibus pietatis et religionis instudens: octogessimū etatis annum agens in sanctitate vite in pace quieuit apud vrbem romā. xv. kalen. septēbris. **S**epultaq; est in ecclia sanctorū mācellini et petri. **L**uius corpus filius eius cōstantinus imperator inde cōstantinopolim transfulisse dicitur: postq; ad ipsam vrbē habiturus accessit. **I**n temporis vō processu de ipsa vrbē rege a venetis trāslatum esse fertur venetias ipsum corpus: et sepultū iacet in monasterio suo nomini edificato.

De sancto Agapito martyre. **Cap. lxxiij.**

Agapitus mar

tyr passus est apud ciuitatē prenestinā sub aureliano imperatore preside vō antiocho qui a sancto pozphyrto martyre nutritus et in fide doctus: cum esset annorū. xv. et amore xpi martyrio ferueret sponte se imperatori i vrbē obtulit: se christiani viuace asseruit. **I**ussu ergo imperatoris tentus ⁊ neruis crudis durissime cesus: deinde vt cōpelleretur sacrificare traditus est. **Q**ui durissimo carcere ipsum inclusit: et per quattuor dies cibum omnem negauit. **A**ttulus vō siue anastasius cornicularius eum custodiebat: et ab eo verba vite audiens: pene in christum credebat: inde de carcere persisti exhibitus: prunas ardetes super caput iussit imponi: et cū gratias martyri deo ageret: flagellis ceditur: et nudus capite deorsum verso suspenditur: atro subter eū fumo facto: omnibusq; abeuntibus sic stare mādatur: donec in ipso cruciatu deficeret. **M**andatiq; est per presidem vt nullus oīno ad eum accederet. **P**ost dies autem quattuor anastasius cornicularius illuc accedens: vidit eum solutū sup fumū ambulantē ⁊ psallentē. **E**t conuersus ad christū hoc p̄fidi nunciavit: quem preses carceri mancipauit: agapitus vō iterum detentus a quattuor sibijnuicem succedentibus flagellis cedi durissime iussit: deinde bullientē aquā sup ventrem eius ministri diaboli effuderunt ⁊ marillas eius cōfegerunt. **I**nterea preses subito de tribunali suo cadens a ministris collectus: et in lecto reclinatus est: et sentiens dei virtutem in martyre post modicum tristem animam emisit. **Q**uod cum imperatori nunciatum esset: iussit agapitum ad ciuitatem prenestinam duci: ibidem in amphitheatro leonibus subſci. **S**ed mansuefacte fere ad lābendū pedibus martyris se inclinauerunt. **V**identes sceleris ministri iussu imperatoris tulerunt sanctum martyrem: et venerunt contra ciuitatem prenestinam miliario ab vrbē vigesimo tertio: vbi sunt due columnę: eum ibi gladio percusserunt. xv. kalen. septēbris. **L**uius corpus a christianis sepultum est miliario primo ab vrbē

De sanctis in mēse augusti occurrē So. clxxxv.

In sarcophago nouo ibi diuinitus inuento.

¶ De sanctis Iohanne et Crispo
martyribus. Cap. lxxv.

Iohannes et cris-
pus presbyteri Rome passi sunt
sub diocletiano augusto. Qui tē
inundante persecutione ipsius
imperatoris: multa sanctorū cor
pora officiosissime sepelissent: et
ipsi ab imperatore tēti: gladioq;
in christi confessione ceciderunt: de
martyrii meritis et ipsi sociati

gaudia vite meruerunt. xv. kalendas septembris:
vt dicit Ado.

¶ De sancto Magno et socijs mar
tyribus. Cap. lxxvi.

Magnum mar
tyr passus est in cesarea Cappado
cie tēpore aulianū imperato
ris sub preside alexandro. Qui ex
ipsa ciuitate ortus defunctis pa
rentibus christianis: ipse in fide
christi constantissimus: dum ora
ret ad dñm: voce sibi de celo la
psa ad martyriū confortat. Quā

uocem cū audissent pagani eū tenuerūt: et in car
cerē cōcluserunt: et post dies quattuor presidē eū
obtulērūt. Quē sacrificare dñs recusantē tradidit
preses alexandro et zozimo sacerdotib; idolor; vt
eū igne cōsumerēt. Qui miserunt eum in caminū
ignis ardentis. Statimq; flāma extinguit: et post
dies tres martyr xpi inde illesus educit. Hoc pre
ses audiens caminū amplius accendi fecit: et ipm
iterum intrōmisit: vbi quinq; diebus inclusus ste
tit: flāma quoq; in duas partes diuisa: ipse inta
ctus omnino permanfit. ¶ Post dies quinq; acce
dentes milites: vt vel ofia eius inuenirent: audiē
tes eum psallentē respectērūt: et quasi milia ange
lorum cū eo viderunt. In quorum medio magnus
inustus deū laudabat. Lum autem iussu presidis
eductus esset: et christi virtutem preses magie de
putaret. Iussit eum in amphitheatrū duci: et feras
ei laxari. Et primo quidā vīsa pessima ad eum di
missa: in terram prostrata pedes eius lingebat.
Deinde leopardus exiliens collū eius amplexus
lingua sudorē vultus eius extergebat. Tertio leo
ferocissimus et ingens a venatorib; captus intro
missus est. Et cū multitudo paganorū esset intra
amphitheatrū anteq; abirent: leo de manibus ve
natorū prosiuit: et in gentiles irruit. Angelus vō
arenariū conclusit: vt nemo auferre posset. Et la
nāte leone multitudinē paganorū ad mādātū san
cti solus preses cū officio suo illesus permanfit: et
leo ad cauē māneret rediit. Tūc exiens preses
oēs exte mādauit: et solū magnū ibidē dimisit: leo
nēq; dimitti fecit: qui ad pedes e; pēdidit: et oscu
labat eū. Quo viso miraculo duo milia. cccc. xvij.
pagani in dño crediderūt. Qui oēs iussu alexātri
presidis decollati sunt. Deinde eo mādante gēti
les populi sancti martyre tulerūt: et extra urbē etc
ctū lapidauerūt. Quōq; sup eum acerū lapidū ia

ctassent: eiq; iam mortuum existinassent: sub ito
martyr christi cunctis audientibus dominū ora uit
vt susciperet animā eius in pace: et statim emisit
spiritū. Cuius corpus a christianis in ipsa ciuitate
te sepultum est in sarcophago nouo. xiiij. kalen. se
ptēbris. Martyriū vō aliorū corpora iuxta mus
ros vrbis in ciniterio sunt tumulata.

¶ De sancto Ludouico episcopo or
dinis minorum. Cap. lxxvij.

Ludouicus epi

scopus tholosanus de ordine mi
norū filius illustris regis karoli
et regis roberti germanus fuit.
Qui cum esset annorū duodecim
pro illustri dño karolo patri suo
in catalonia obses fuit. Cui asti
ter sit fratres minores: a quibus
legem vite et discipline percepit:
votiūq; dño vouit: q; si de custo

dia dimittere; minorū fratriū ordinē ingredere;
virginitatē quoq; suā dño ppetuo dedicauit. Sed
post quadrenniū dimissus paterne hereditati re
nūciare cupiēs: cepit mundi cōtēpro: esse: miroq;
modo deo deuote seruire. Cūq; pater ei vellet in
coniugē sororē regis frācie tradere oīno cōtēpsit:
et extunc oīno ad ordinē intrare disposuit. Quē fra
tres eius robertus et karolus martellus: totis viri
bus a pposito distrabebant. Sed nil proficentes
eū clericari pmiserūt. Cū autē ipsum iam subdia
conū effectū papauellet in epm pmouere oīno re
nuit. Cōtēplatiue autē vite totū intentū etiā actiue
se exercēq; pauperib; largiū ue ministrabat: carnē
quoq; mira penitētia macerabat. ¶ Factus tandē
frater minor: in vigilia dñice natiuitatis: et de licen
tia summi pōtificis statim professus: eadē die per
summū pōtificē pronūciatus esset eps tholosanus.
Qui nō obstāte q; esset episcop; regularē ordinis
professionē ad litterā mirabiliter obseruabat. Sic
q; ecclesiā tholosanā verbo pariter instrues; et
plo sanctitate pollēs: dieb; mortis sue ante triduiū
predicens anno dñi. M. ccc. xv. kalend. septē
bris. cū esset annorū. xxxij. feliciter emisit spiritū.
Sepultusq; est massilie iuxta qd decreuerat mira
culis clarens. ¶ Anno autē dñi. M. ccc. xix. de mā
dato pape iohānis. xij. corpus eius de terra leua
tum est: et capsā argentea honorifice conditū: pre
sente rege roberto eius fratre: et multis prelati
ac clericis et populis infinitis. In cuius translatio
ne quinq; mortui redierūt ad vitā: et multi infirmi
a diuersis languoribus sanati sunt.

¶ De sancto Donato presbytero. Cap. lxxvij.

Donat' presby

ter apud pagū sigistricū galliar
claruit. Qui ex vrbē aulianā. ad
eandē ciuitatē in mōte qui dicit
tura adueniēs: anachoreticā vitā
multis annis egerit: multiq; mi
raculis floruit. Qui inter cetera
draconē terribilem sua oratione
inde fugatum extirpasse fertur.
Cūq; dies vocationis eius instā

ret: adu enicte abbate mario diuinitus admonito vt ad eum accederet. Inter verba orationis mis grauit ad christum: ab eodem patre ibidem sepul tus. xliij. kalen. septebus.

De sancto Julio senatore et mar tyre. Cap. lxxix.

Julius senator

et marty: rome passus est tēpore cōmodi impatoris. Qui audita predicatiōe sctōz eusebii: vicēti; pegrini: et potētiani: de quib; dis ces infra. viij. kalen. septebus. cō uersus est ad xps; et a rufino pres bytero cū oi domo sua baptiza tus. Lūq; omnia sua pauperibus erogasse t: dum xpm confiteret a cesare detētus et examinatus: atq; magistro peditiū vitellio traditus est: q̄ ab eodē in custodia dieb; plurib; reclusus: inde eductus: cū sacrificare nollet: tādiu susti bus est cesus: donec spiritū emitteret. Lūius cor pus ante amphitheatrū dimissus: ensebi; et ceteri predicti martyres sepelierūt in cimiterio calepo dij. qui passus est. xliij. kalen. septebus.

De sancto Heli sacerdote. Cap. lxxx.

Heli sacerdos et

iudex israel vnus et vltimus fuit inter iudices populi dei. Qui Ec clesiastici. xlvj. cap. in sanctorū pa trū veteris testamenti catalo go numerant. Qui quous ex eo q̄ re missus fuit in filios suos malos et preuaricatores legis dñi corrigē dos tēporali pena mortis subire a deo primitus fuerit: quia tamē

in se bonus et sanct; extitit: credēdū est q̄ sue san ctitatis premia eternaliter nō amisit. Dic cū esset de genere aaron sacerdos et iudex in israel coram arca dñi in tabernaculo ministrabat in silo. Ipse quoq; predixit anne vxori helchane: que sterilis fuerat filius ex ea nasciturus: vt tradunt heb:ei: quem illa nouit dño se daturam. Cum autem heli duos haberet filios opbni et pbinees: qui domi nū nescientes partem sacerdotalem de sacrificijs auteq; adolent: adipem tolebant ab offerenti bus crudum contra legem dei vt lautius sibi pa rarent: eo quod non erat portio: sed rapina: dor mierunt etiam cum mulieribus obseruantibus ad ostium tabernaculi: et eas que venerant ad puri ficandum polluebant. Pater eorū hoc agnoscs: tepide eos redarguebat: propter quod per virum dei reprobatus est a domino: ne sacerdotio do mus eiusungeretur: et temporali pena punien dus promittitur: vt ipse mala morte cum filijs suis periret. Et cum heli ad talem dei cōmina tionez quasi redderetur incredulum confidens de magna misericordia dñi. Et samuel adhuc puer oblatus domino a parentibus coram heli in taber naculo ministraret: et heli iam senex esset: appa ruit deus samuelis: eumq; tertio vocauit: ac idem predixit q̄ quicquid heli sacerdoti comminatus fuerat: ad litteram adimpleret: vt dicitur infra

cum de samuele agerur. Quod ipse samuel heli interroganti per omnia rettulit. Quoz phili stei in prelium contra israel congregati venissent: et quattuor milia ex eis occidissent: et seniores is rael hoc egre ferentes adiuuicem consiliū ha buissent: arcam domini de silo in prelium secum tulerunt: et cum duobus filijs heli arcam comitā tibus contra philisteos iuerunt. Tidentes autem philistei arcam domini timuerunt: sed acrius ex hoc pugnantes israelitas fugere cōtulerunt: et ex eis triginta milia occiderūt: arca quoq; dei capta est: et duo filij heli mortui sunt. Heli autem sacer dos p̄ senectute coruēns sedebat contra viam que ducit ad castra. Et cum audisset nuncium qui de prelio fugerat q̄ populus cesus esset: et duo fi lij eius interfecti: siluit: et patienter tulit. Cum autem audisset arcam captam: propter dei reue rentiam moleste tulit: et cadens de sella retroz sum fractis ceruicibus expirauit. Iudicant autē israel quadraginta annis: et sepultus est in sepul chro patrum suorū: cuiusq; dies obitus nō habetur: de samuele eius discipulo dicitur: ipm p̄missi: quorum adiuuicem gesta continuantur. Dec ex primo libro regum a principio vsq; ad ca pitulum quartum: et ex dictis iosephi et hieronymi atq; ex hystoria scholastica sumpta.

De sanctis Helchana et Anna eius vxore. Cap. lxxxj.

Helcana vir iu

stus et anna eius vxor: samuelis prophete parētes inter sanctos prisci tēporis a iosepho et hiero nymo cōputantur: quorum laus tam ex primo libro regū q̄ ex be nedicta eoz prole suscepta per cepit. Fuit autem helchana de ramathain siue ramatha: que in euāgelio dicitur arimathia: que sita est in mōte effraim: et fuit de isuar atunculo moy si p̄ chore descedēs: et sic p̄ patrē fuit de tribu leui: p̄ matrē vō de tribu iuda. Dabit quoz duas vxores: videlicet fenennā secundā et annā sterilē: et cū esset anna pulchrior: et vir eā diligeret: fenenna eī inuidens exprobrabat ei: et obhiebat sterilitates. Et cum de more suo ascēderet debito tpe helcha na vt immolaret dño in silo: vbi tūc erat arca dei que in tabernaculo seruabat: et quodā tēpore ipse helchana cū ambabus vxoribus ascēdisset: et filios ac filias quos habebat de fenenna fecit durisset. Anna tristis pro sterilitate ad fores tabernaculi egressa orauit ad dñm p̄ prole habenda: et votū vo uit q̄ si deus sibi masculū largiret q̄ faceret ipsum nazarenū: et altaris ministerio perpetuo deputa ret. Et cū heli sacerdos eā orantē obseruasset: et tristitie eius causam audisset: diuino spiritu eides p̄nunciauit q̄ deus exaudisset eam que est pro missiōe sacerdotali secura iam de sobole facta est: et reuersa cum viro in domū suā cōcepit: et peperit filiū: vocauitq; nomē ei; samuel: eo q̄ a dño postu lasset eū. Nec ascendit mulier cū viro in silo: donec ablactaret filium. Et cū ipsum ablactasset: videlē cet cū esset annoz. xij. adduxit eū cum muneribus

in filio: obtulerunt eius parentes belli: ut esset mi-
nister in conspectu dñi: scdm vorum qđ emiserat
eius mater. Et nota qđ sunt tres ablactationes.
Prima a lacte mammille: que fit in tertio anno.
Secunda a lacte infantie: que fit in septimo. Et sic
amouetur puer a lacte: a pedagogo: a timoze. In
hac vero tertia ablactatione samuel deo oblatus
est quasi iam idoneus ad seruiendū. Post hec ve-
ro anna habuit tres alios filios et duas filias: qđ
deus facere voluit: vt filiū quem quodammodo se-
cundū carnem pro deo amiserat: in alia sobole tri-
plicaret: vt p hoc ostendatur: qđ deo cōceditur
etiā in tēporibus non amittitur. Qui uenerunt autē
in pace helchana et vxor eius anna: et sepulti sunt
in ciuitate sua in ramatha. Quib⁹ autē diebus mi-
grauerunt ex pressum nō habetur: et idcirco gestis
filij eius cuius solennitas sequitur: non immeri-
to premittuntur. Nec vnde supra.

De sancto samuele propheta
et iudce. Cap. lxxvj.

Samuel propheta et in-
dex ppli isrl
sanctissimus: qui nedū inter pa-
tres antiquos sanctos testamē-
ti veteris ecclesiastici. xlvj. cap.
plurimū cōmendatur: sed etiam
in pleriq; diuie scripture locis:
vt scitis magnificatur: et ponitur
filius fuit helchane ephiate de
ramatha de tribu leui: zanne ei⁹
vxoris: de quib⁹ supra proximo

actū est. Qui matris eius orationibus a dño pos-
tulat⁹ fuit: vno premisso qđ ipm ad perpetuū
seruitiū dñi manciparet: qđ et parentes ipsius fi-
deliter adimplere curarunt: ipm q; duodenos he-
li sacerdoti in filo obtulerunt. Et ab illa etate: vt di-
cit iosephus plene pphetare cepit. Cum autē
filiū heli legis dñi essent transgressores: et heli te-
pide corrigeret illos: et dñs eidem ac filijs eius p
prophetam moitem cōminat⁹ fuisse: nec adhuc
heli verbis dñi fidem plenam adhiberet: vt supe-
rius dictum est in gestis heli. Factum est vt heli
in lecto suo iaceret: et iam p senectute ipsius ocu-
li caligassent: et samuel iacet. et iuxta tabernaculū
cum heli sacerdotē. i. prope lectū eius. Quēz dñs
vocauit ex nomine. Qui surgens accessit ad heli
credens se vocatū ab eo: sed heli ipm vocasse des-
negans ad dormiendū remisit. Lunq; hoc ibidez
et secundo et tertio factum esset: intellexit heli:
qđ deus ipsum vocasset: et instruit puerum quali-
ter iterum respondere deberet: vocatus autē ite-
rato a domino cum respondisset: loquere domine
indicauit ei dñs eandem comminationē in domū
heli: quem primo fecerat p virum dei. Mane autē
samuel ab heli adiuratus: indicauit omnia que lo-
cutus est ei deus. Erant autē samuel et cognouit
omnis populus: quia fidelis esset propheta do-
mini. Et consulebat eū omnis populus iuxta pre-
ceptum domini. Preceperat enim deus: vt abice-
rent ariolos et diuinos: et huiusmodi: et scificaren-
tur a fratribus verbum domini. Quotuo vero he-
li sacerdotē: vt superius dictum est. Samuel in lo-
cum eius successit in iudicem. Qui populū domi-

ni adduxit in masephat: vt oraret p eis: eo qđ phi-
listei terminos israel inuasissent. Tunc samuel ef-
fudit aquam: coram dño: in qua maledicta conge-
sta erant: quam si bibat idolatria labia ipsi insepa-
rabiliter adhererant: forte in signum federis: si-
cut fecit iosue. Quidam tamen asserunt samuelē
idolum redegisse: in puluerem: et mixturā dedisse po-
pulo ad bibendū: et in barbis eorum iudicasset: re-
os idolatris a nō reis sicut olim fecerat moyses.
Et iudicauit eos ibi samuel. i. docuit iudicia dei.
Et audierunt philistei congregat⁹ esse israel in
masephat: armati ascenderunt aduersus eos.
Et lamait⁹z samuel ad dñm: et obtulit agnum la-
ctentem in holocaustum. Et into pzelio dñs into-
nuit fragore magno super philisteos: et mora est
terra: et p loca padebat hiatus: et philistei in fugas
uersi sunt a filijs israel: qui percusserunt eos vsq;
ad terminos terre sue. Tulitq; samuel lapidem: et
posuit eū in terminis: nec ausi sunt vltra philistei
intrare terminos israel: viuentē samuele iudica-
bat itaq; samuel populum in bethel et galgalis et
masephat circuiens p annos singulos et reuerte-
batur in ramatha: sed et ibi iudicabat israel. Quā
autē senuisset Samuel: posuit filios suos iudices
iohel et abiam: alterū in bethleem: alterum in ber-
sabee: vt ibi populum iudicarent. Qui declinaues-
runt post auaritiā et peruererunt iudicia. Quod
non ferens populus petiit a samuele regē. Quā
diuina reuelatione saulem tribu bentamin sibi a
dño missum vxit in regem super israel: et ipse sa-
muel iudex est factus: qui pferuerunt simul in po-
pulo qđraginta annis: vt iosephus scribit. Pro-
cessu vero temporis mandauit samuel sauli regi
iubente dño: vt dederet amalech: et nec homini par-
ceret: nec iumentis. Qui contra preceptum dñi:
postq; amalechitas expugnasset: pepercit agag
regi amalech: et optimis armentozum: propter qđ
a dño reprobatus est: et regnum eius ad dauid
translatum ex ore samuelis prophete domino ei
mandante: licet propheta dei pro saule dominum
plurimum exorasset. Sicq; post aliquot menses
samuel propheta iussu diuino inuixit dauid filiū
Isai de bethleem in regem futurum super israel
adhuc viuentē saule. Et extunc cepit regnū Sau-
lis declinare: dauid autem in omnibus prospera-
ri: sicut dictū est supra in gestis dauid regis quar-
to kalen. Januarij. Postq; autem Samuel po-
pulum dei laudabiliter iudicasset mortū est. Et
fletit eum vniuersus israel singuli tanq; propriū
patrem lugentes: et sepelierunt eum in sepulchro
paterno in ramatha. Qui dormiuit in domino de
cimotertio kalendas septembris. Quibus ossa
sacratissima: Archadius imperator de indea trās-
tulit in thraciam portantibus episcopis: ac occur-
rentibus populis tanta letitia: vt quasi presentes
viuentemq; cernerent atq; susciperent: vt de pa-
lestina vsq; calcedonem iungerentur populoz
agmina in cbristi laudes vna voce perfontant: vt
scribit hieronymus libro contra vigilantū. Nec
ex primo libro regū a. iij. cap. vsq; ad. xvj. et aljs
voluminibus quibus supra.

De sancto samuele presby-
tero. Cap. lxxvij.

Samuel presby

ter ecclesie edessene claruit tpe anastasi primi impatoris. Qui sc̄ta vita sublimis ⁊ doctrine sapientia clarus: multa aduersus ecclesie inimicos intentio tamē precipua cōtra nestorianos ⁊ timotianos syro sermone conscripsit: que apud cōstantinopolim adhuc tpe suo in carne uiuere: et

scripta eius se testatur agnoscere illustis geminadius: qui ⁊ apud ipsam ciuitatem in xpo quiescit in pace: ibidemq; tumulatus.

De sancto Bernardo abbate ordinis cisterciensis. Cap. lxxxiij.

Bernardus ab

bas clareuallensis ⁊ doctor claruit tpe Eugenij pape tertij ⁊ seuerici imperatoris primi: qui ex prouincia burgundie castro fontanis patre milite telecino matre aletij religiosa dña ortus ē: que sex mares filios genuit monachos futuros: feminā vnā sanctimonialē: quos vt ediderat do

mino offerebat: ⁊ ipsos pueros cibis grossiorib; quasi heremo q̄ magis curie nutriebat. Cū autē tertij scz bernardū gestaret in utero: vidit p̄ somnū catellū candidū ⁊ latrantē in utero se habere. Qd̄ cum cuidā viro dei exposuisset. Ille voce prophetica r̄ndit: q̄ optimū catellū pareret: qui domus dei custos futurus esset: eo q̄ predicator: fieret egregius: ⁊ contra inimicos daret latratus: ac multos medicinalis lingue gratia esset curaturus. Cū autē bernardus adhuc puer in natiuitatis dñice nocte officij expectaret: audiuisset scire qua hora xps natus eēt: media nocte eidem apparuit puerulus iesus: quasi denuo ex utero matris natus. Unde extunc illā fuisse horā dñice natiuitatis cognouit. Ex illa ergo hora in his: que prius ad illud sacramentū: sensus ei profundior: ⁊ sermo copiosior datus est. Qd̄ patet in illo initio opusculorū suorū: qd̄ edidit: cū homeliā illā sup̄ euangelio d̄issus est gabriel. cōposuit. Clerū antiquus hostis eius castitati inuidēs: multos ei laqueos tentationis opposuit. Cū semel in quādā feminā diu oculos defixos habuisset: de se continuo erubuit: ac in stagnū gelidarū aquarū insiluit: ibiq; tam diu mansit: donec a carnali concupiscentia totus refriguit. Quā nocte puella qdā se nudā in lecto ipsius posuit: quā ille sentiens p̄ tem lectuli ei cōcessit: donec illa ipm̄ cernens im mobilē erubescēs inde recessit. Quā etia; hostis spiritatus i domo vnus matrone: cū illa in eip̄ pulchritudinē errasset: nocte silenter ad lectū eius accessit. Illoq; clamāte latrones mulier se abscondit. Surgētes vero famuli latronē querūt: scz nō inueniunt. Cūq; hoc idē vsq; tertio factū eēt: mulier tandē desperata recessit. Dñi vero mane a foetib; quereret: q̄no tot vicibus latrones clamāte

set. R̄ndit q̄ vere latro ei infidiatus fuerat: q; hostis p̄ta thesaurū sue virginitatis irrecuperabilem ferre voluerat. Et extunc cisterciensij ordinē ingredi deliberauit. Qd̄ cū fratres eius oimode p̄biberent: tantā ei dñs gratiā contulit: vt nō solū nō prohiberet: sed oēs fratres suos: ⁊ alios plures ad religionē dño lucraretur. Fratri autē suo gerardo verba eius vana reputari: predictit: q̄ lancea latus eius perforaret: ⁊ tunc compunctus verbis eius cōsensum sberet. Post paucos dies gerardus ab inimicis capitur: ⁊ lancea in latere vulneratus carcerat. Ad quē Bernardus veniēs eundē confortauit: promittens q̄ cito liberaretur: ⁊ monasterij ingrederetur. Eadē nocte com pedes gerardi de pedibus eius ceciderūt: ⁊ ostio per se aperto ipse euasit: indicauitq; fratri se mutasse propositū ⁊ velle fieri monachū. Anno igitur dñi. M. cxij. a cōstitutione ordinis cisterciensis. xv. seruus dei bernardus anno. xx. cū fratribus ⁊ alijſ socijs. xxx. ordinē cisterciensem ingressus est. Qui mox torus ita in spiritū absorptus ē: vt itā nullis corporis sensibus vteretur. Quē abbas cisterciensis ad edificandū domū clareuallē sem post modicū misit: vbi m̄to tpe in nimia paupertate vitā duxit. Vigilijs autē ⁊ oratiōibus intentus cōtinue carnem mira penitentia flagellabat: et maxima ieiuniorū inedia domabat. In vestib; autē alijſ cūctis semp̄ paupertatē amabat. Quicquid vero in scripturis didicit: in agris ⁊ siluis cōfitebatur accepisse: nullū se magistrum aliqui habuisse. Oranti quoq; sibi cōfessus est expositio nem orationis dñice sibi scriptā apparuisse. Dum militatem autē ⁊ patientiā vltra modū in cunctis ostendit. Cum trecentas marchas argenti sibi pro cenobio cōstruendo missas predones abstulissent: patienter tulit: deumq; benedixit: qui sibi a tanto onere pepercit. Quidā canonicus regularis ad eū venit: vt in monachū recipere rogauit: cūq; ille non acquiesceret: sed ad suam ecclesiam redire suaderet: aduertens q̄ canonicus ex leuitate ordinem mutare vellet: canonicus ad cōuita multa proripit: ac demū ipm̄ in maxilla percussit: Cūq; astantes in sacrilegij insurgerent: ille ne eum tangerent p̄ xpm̄ adiurauit: ⁊ sine vlla vltione patienter dimisit. Pater eius qui solus in domo remāserat: ad monasterij iuit: ⁊ ibidē post aliq; tps in senectute bona decessit. Soror vero eius in seculo nupta cū multo comitatu ⁊ pompa ad monasterium accessit. Sed ad eam vir dei extere recusauit. Cū autē lacrymas instaret ⁊ consiliū aie sue saluande peteret ad eam exire: ⁊ mundū ei gloriā interdixit. Que habitū ⁊ vitā m̄tās in seculo quasi in heremo deinceps deo seruauit: et tandē multis precibus a viro licentia habitū monasterij introiuit. Tanta autē abstinentia ⁊ vigilijs corpus attriuit: vt fere cōtinua grau illius infirmitate langueret. Quā ciuitatibus inueni. ⁊ mediolanē. in eipm̄ electus cōsentire renuit: dicens se non esse suū: sed aliorū seruitio deputatum. Cum quodā tpe fratres cartusienſes visitasset loci prior: cōtra ipm̄ aliquantulū murmurauit: q̄ illa cui equitādo p̄debat nimij curiosa eēt.

De sanctis in mēse augusti occurrē. Fo. clxxxvij.

Quod cū vir dei audisset miratus querebat qualis sella foret. Nā illuc vsq; a claraualle venerat et qualis esset sella nō perspenderat. **¶** Iuxta lacum etiā lausanensem vnus itinere pergēs ipm non vidit: cū sero focij de ipso lacu loquerentur: vbi eēt lac? ille interrogauit. **¶** Predicāti sibi aliquid inanis glorie tētatio irrepserit: q̄ optime p̄p̄lo predicaret. Qui mor̄ in dño cōfortatus tentato rī rīdit q̄ nec p̄ ipsum inceptat: nec per ipm dimittere intēdebat. Frater robertus eius monachus: scdm̄ seculi p̄opinquus: quozundā suasio ne ad monasteriū cluniaci se otulerat: quē vir dei statuit p̄ epistolā reuocare. **¶** Cum autē eam scripto sub diuo dictare: supueniēt subito ymbre scriptor: surgere voluit. Bernardus vero vt procederet in scribendo suastit: q̄ opus dei erat: qd̄ ipsi faciebant. Sicq; scriptis epistolā in medio ymbre sine ymbre. **¶** Cum em̄ circa eos undiq; plueret: inde modestā ymbis vir? expulsi charitatis. **¶** Monasterium quoddā multitudo infinita muscarum occupauerat: que monachos grauiter infestabat. Quas vir dei excomunicauit: i mane oēs musce mortue sunt reperte. **¶** Cū a mediolanensibus ecclesie reconciliandis a papa missus papiā redisset. Quidā vxorem suā demontacā ad eum adduxit. **¶** Cumq; malignus spūs p̄ multa verba bernardum irriteret: cū eo vir dei plixius disputasset tandē oratione sua immundū spūm ex illa muliere erire coegit. Sed cū inde scētis vir recessisset: diaboluſ eam iterū inuasit. **¶** Quō cum scētis per virū eius post se currentē audisset nomē iesu xpi in cedula scriptis r̄ collo mulieris alligari mandauit. Et sic totaliter a spiritu illo maligno liberata est. **¶** Apud aquitaniā mulier alia ab incubo quodā per sex annos petulante lasciuia vexata fuerat. Que ad vtrū dei accessit: r̄ que p̄ assa fuerat cū lachyrimis enarrauit. Cui bernardus baculū suum tradidit: r̄ vt in lectulo suo ipm poneret mādauit. Demon autē extitit ad cubile nō audebat accedere sed acerrime cōminabatur: q̄ eo recedēte se de ipso atrocius vindicauit. **¶** Quō cum scētō rettulisset: ille pplm̄ conuocauit: r̄ candelis accensis oia publice enarrauit: ac demonē illum exedicauit. Sicq; mulier ab eius illusione penitus liberata est. **¶** Cū in eadem p̄uincia legatione fungeret: vt ducē aquitante ecclesie reconciliaret: ille recusaret: vir dei ad altare celebraturus accessit: duce s̄ foribus expectante. Cum autē pax dñi dixisset corpus xpi sup̄ patenam posuit: r̄ ad ducem exiuit: ei demq; per filiū virginis terribiles minas intulit: et vltionē diuinā addidit: nisi ad ecclesie obediētia veniret. Quē dur̄ ignea facie r̄ flāmeis oculis cōspiciens: territis corā eo procidit r̄ venias postulat: r̄ quicquid scētis scipere voluit: mor̄ adimplēuit. **¶** Militē quendā nobilem monachum suū effectū grauis tentatio exennū ordinem pulsauit ita vt expresse diceret se nunq̄ lecturū futurū. Quod scētis audiens p̄ eo orauit: r̄ tentatio mor̄ discessit. Ita vt postmodū diceret se nunq̄ tristitiam habiturū. **¶** Cū scētis malachias ep̄s hibernie in suo monasterio migrasset: bernardus pro eo missam pro defunctis inchoasset gloriā eius in tra cationem dñi sibi reuelante cognouit: r̄ post

cōmunionis collectam pro cōfessore pontifice cōmutauit. Cū dum cantor innueret q̄ errabat: ait se non errare: sed scire quid diceret. Deinde accedens sacro corpori pedes ofcularus est. **¶** Vistatus a quibusdā tyronibus in quadragesima rogabat eos: vt saltē illis diebus a suis se vanitatib; cōhiberēt. Quibus recusantibus vinū benedictū ei in poculū tradidit: r̄ mor̄ illozū vitaz in melius cōmutauit. **¶** Tandē morti appropinquans fratribus suis: charitatem: humilitatē: r̄ patientiā iure testamēti reliquit. Deinde postq̄ multa miracula perpetrasset: r̄ centū r̄ sexaginta monasteria construxisset: anno dñi millesimo centesimo r̄ sexagesimo tertio etatis vero sue anno sexagesimo tertio inter filiozū man? obdormiuit in dño decimotertio kalen. septembris. Sepultusq; est in monasterio clarenallē. multis r̄ mirabilibus miraculis resurgens. **¶** Hic doctor scētis multos libros et tractatus edidit. Scripsit libruū vnum de contemptu mūdi ad clericos. Itē exhortatozū de passione r̄ resurrectione dñi libruū vnu De gratia r̄ libero arbitrio libruū vnum. De gradibus humilitatis r̄ superbie libruū vnum. Ad abbatē columbensē de p̄cepto r̄ dispensatione libruū vnum. Ad cisterciē. r̄ cluniacē. apologeticū libruū vnu. Ad hugonē de scētō victorie libruū vnu. Sup̄ psalmm̄. Qui habitat. homelias. xvij. Sup̄ cantica canticorū homelias septuaginta tres. Sup̄ Magnificat. tractatum vnu. Epistolās ad diuersos ccll. Sermones vero innumerabiles. Itē ad eugenium papā tertiuū de cōsideratione libros quinque. Ad milites tēpli de laude militie noue libruū vnu. Et alia opuscula multa r̄ elegātia cōpilaui.

De scētō Pp̄liberto abbate. **Cap. lxxxv.**

Pp̄libertus ab

bas apud Rothomagū claruit tpe clodouei regis francorū. Qui adhuc iuuenis a dagoberto rege francorū in palatio suo aduocatus: cum esset annorū vlginti elegit xpi fieri discipulus: et in robotensi monasterio sub agilo abbate monachus factus est: vbi operibus penitentie va-

cans mult a diaboli tentamina pertulit: quas oēs xpo adiutus superauit. Successitq; agilo in abbacie regimine: domū sibi creditā strenue gubernādo r̄ miraculis cōmunicando. Dum autē quidā eū ex fratribus luore inuidie ex cenobio abiēcissent: vnus eorū tetu fulminis interstitalius in secessus oīa interiora deposuit. Reliqui timore percussi penitentiam agentes: ipmq; reuocātes eidē humiliter obediuerunt. **¶** Postmodū autē a rege clodoueo r̄ bacylde regina francorū in pago rothomagensi locū appellatū gemericū obtinuit: vbi egregium monasteriū construxit. **¶** Monachū quendam quē ad regē p̄ causa cenobij mittere disponebat febre detentum imperās sebi sanauit r̄ misit. **¶** Existente eo Parisius latro chirorbecas ei? furatus est. **¶** Vane autē se ardere euilans r̄ loqui non valens: sinum cū furto absconditū patefecit. **¶** Cū nocte quadā in basilica sc̄ti petri oraret: vi

si sunt oculi eius quasi due lampades fulgentes. **O**na tho qui languens ad extrema venerat: et loqui nō valebat: peccatumq; vñ in confessione scient er omiserat: ofone sua loquelam restituit: illeq; pctm̄ confessus: mox expirauit. Et frater messem succideret: et manipuli p agros facerent: tempestate subitā ingruentē a messe sedauit: et cōtinuo serenitate adduxit. **I**n illa quoq; pineuo hospitatus a muliere quadaz paupere in domo susceptus: vas vini qd̄ habebat bñdixit: et multis inde potantibus cunctisq; satiatis ipso abeunte pleniū repertus est. Quiuit in pace vir dñi. xij. kal. septēbris. Sepulchrum in monasterio suo h̄dicto.

De sanctis Christophoro et Leonigildomartyribus. Cap. lxxvij.

Christophorus

et Leonigildus martyres apud ciuitatē hispanie cordubam passi sunt: qui tpe persecutionis ab infidelibus cōprehensi cum r̄p̄m̄ confessi essent: gladio cedente martyriū consumauerunt: quorum corpora post abscissionē capitiū igni tradita sunt. Qui passi sunt. xij. kalendas septēbris: vt Ado tradit in sanctorū martyrologio ex dictis hieronymi sumpto.

De sanctis martyribus Leontio et Carpophoro. Cap. lxxviii.

Leontius et Carpophorus

martyres in ciuitate aquileia passi sunt: quibus diocletiani et maximiani imperatorū sub lysia p̄siede. Qui cū essent arte medicū infirmos quoscūq; ab oī languore sanabāt non tam naturalibus medicaminibus artis sue: qui xpi nomine intocato:

erant em̄ fidelissimi xpiani. Audiēs autē lysias p̄sies famam illorū cum essent et ab eius officibus accusati: et q̄ cultum deorū suorum destruerent: eos ad se accersiri fecit: et que essent eorū nomina: que patria: que cōditio: que fortuna quesiuit. Illi vero ad singula r̄sponderunt: q̄ scilicet nomina eorū erant Leontius et carpophorus: patria vero eorū erat arabia: conditio xpiana: fortunam autem xpianos nescire dixerunt. Tunc p̄sies cepit eis persuadere vt d̄s sacrificarent: promittens illos exinde honoribus sublimandos: aut si renuerent diuersis puniendos supplicijs. Cūq; illi sacrificia demonibus exhibere nullatenus vellet r̄sponderent: et xpm̄ sibi adiuto: rem in oibus dicerent: atq; illius comminata tormenta contemnerent: precepit eos p̄sies in manibus et pedibus grauitor torqueri. Et dum illi constantes hoc supplicium deriderent: iussit eos p̄sies cathenis vitos in mare precipitari. Statimq; angelus dñi affuit: et diruptis vinculis illos et pelago ad litus incolumes eduxit. Et cum hoc miraculum p̄sies artibus magicis ascriberet: ecōtra illi ei xpi virtutem predicarent. Illeq; eos in nomine dei sui adriani sequi velle diceret: continuo duos demp-

nes affuerunt: p̄sidem in faciē alapis cederūt grauib; p̄ horam vnam. Sed orantibus pro eo sc̄tis statim demones abierunt. Tunc p̄sies dice re cepit q̄ d̄s cōtra se indignat: q̄ illos velle relinquere dixerat: talem in eū vindictam exercerant. Iussitq; sc̄tōs in carcerē trūditiōne q̄liter ipsos perderet cogitaret. **A**ltera die illos eductos et d̄s immolare constantius recufantes: in ignē copiosum accensum iactari mandauit. Sed tñ ignis illos in nullo lesit: sed facto terremoto nimio: erumpens flamma plurimos paganorum circumstantes excussit. Illi vero sc̄ti de ignis educti medio: nedom in corporibus: facti etiā in capillis et vestibus penitus apparuerūt intacti. Jubētur ergo in equuleo suspendi et vngulis radis: angelo illos custodiēte: fatigatis admodū carnificibus ante p̄sidem deponunt. Et cum iterū ac iterum a p̄siede persuasi cultum d̄s suis exhibere renuerēt: fecit illos lysias p̄sies in crucib; leuari: et a circumstante p̄p̄o lapidari: verū lapides in faciēs redibāt et plurimos vulnerabāt. Tūc mandauit illos a quattuor ex militib; sagittis cōfigi. Sagitte vero martyres nō ledebant: s; retro uersa se sagittarios cōfigebant. Et non solū illos: s; alios plures astates occiderūt. **L**ysias autē se confusum in oibus cernens sc̄tōs dei gladio cedi iussit. Et sic accedēs spiculatoroz eorū capita gladijs absciderunt. Quorū corpora xpiani rapiētes iuxta muros ciuitatis aquileie sepelirent. Passi sunt autem sancti martyres leontius et carpophorus decimotertio kalen. septēbris.

De sc̄to Anastasio martyre. Cap. lxxviii.

Anastasius siue

attalus martyr passus ē sub Aureliano augusto et p̄siede antiocho rome. Qui cum esset comicularius: agapitiū martyrem in custodia habuit mandato p̄sidis. Et audiens ab eo verba vite secrete conuersus est. Cum auit agapitus versis pedibus superius eēt suspensus: et fumo de subterfacto sic quattuor diebus esset dimissus: vt supra dictum est in passione eius decimoquinto kalen. septēbris: et post dies quattuor anastasius illuc vadens inuenisset eum solutū ambulante: et psallem: fidem xpi omnino suscepit: et baptizatus est. Et dñs hec omnia que viderat p̄sidi nunciasset: et xpm̄ constanter confessus esset. Iussu a ureliani decollatus est. xij. kalen. septēbris.

De sc̄to Prinato epo et mar. Cap. lxxix.

Prinatius ep̄s et

martyr passus est in territorio ganalitane ciuitatis. Qui sub persecutione imperatorum Taleoriani et Valieni cum christum dominum predicaret: et deos paganorum adorare recufaret: iudicis sententia decollatus: et palma martyrii coronatus est: duodecimo kalendas septēbris.

vt dicit Ado.

De sancto Quadrato epi.

Cap. xc.

Quadratus epi

scopus tpe adriani imperatoris claruit: qui multa vtilia opera ecclesie digessit. Nam eidem principi apologeticū scripsit et obulit. Librum rationis et fidei plenum: apostolicamq; doctrina dignum: et religioni xpiane pūtilē. Scripsit et partibū bellū sub seūero principē gestum. Quiddā cassū vitam et gesta scriptiōni tradidit. Et in partibus macedonie in pace quiescit. xij. kalen. septembris. Dec hieronymus de vitiis illustribus.

De sancto Timotheo presbytero et mar tyre. Cap. xcj.

Timotheus

presbyter et martyr rome passus est sub valeriano imperatore: et tarquinio vrbis pfecto. Qui ab antiochia veniens tpe melchiadis pape a sancto siluestro tunc presbytero: postea romano pōtifice futuro: hospitio deuote susceptus est. Qui timotheus cum per vniū an-

num et tres menses docens xpisti veritatem multos populorum gentiliū conuertisset: tentus a Tarquinio vrbis pfecto: et plagarum tormentis afflictus: longaq; carceris custodia maceratus cum sacrificare idolis nolisset: ter cesus terq; grauissimis supplicijs attrahat. Nouissime sententiam accipiens capitalem: inter homicidas de collatus est. Cuius corpus siluester presbyter clam raptens in domo sua occultauit: et melchiadis pape nūciant. Qui veniens nocte cum presbyteris et diaconibus corpus tulerit: et in horto cuiusdam mulieris nomine Theone iuxta sepulchrum beati Pauli apostoli sepelierunt. Passus est autem. xj. kalen. septembris.

De sanctis Timotheo et Proterio martyribus. Cap. xcij.

Timotheus

alexandrinus epi et Proterius eius presbyter fides carpolice pugiles extiterūt tempore leonis imperatoris contra dioscorū episcopiū alexandrinum pertinotianos hereticos intrusum viriliter resistentes. Propter quod heretici eum dioscoro armata manu in cena domini alexandriam inuadentes Proterii capti: et in ecclesia occidit: corpusq; illius crudeliter laniatum igne consumunt: puluerq; in ventū dispergunt. Dioscorū vero violentem in episcopatu misunt. Timotheus vero epi catholicus vir ausugiens liberatus est. Qui post dies modicos multū oppressus angustia quiescit in christo.

De sancto Simphorianus mar tyre. Cap. xcij.

Simphorianus

martyr tpe aureliani imperatoris passus est in ciuitate edue. sub cōsulari heraclio. Qui ex augustudunē. vrbē: patre fausto nobile christiano pgenitū cū ad huc esset adolescens tanta morū rū grauitate pollebat: vt senior vitam anticipare videret. Cum ergo pagani in ciuitate edua festum veneris celebrarent: et status eius ante heraclii pfectū deserrent. Simphorianus affuit: et nolens eā adorare diu cedit: et cesus arcuū micipat. Et cū eductus de carcere ad sacrificium cogere: et multa ei donaria pmitterentur: ipseq; oia tāp iusti abominaret. Iratus inder data sentētia pcepit vt decollaret. Qui cū ad locum duce retur: mater eius de muro aspiciebat: et ism ad passionem viriliter confortabat: dicens qet vita non tolleret: sed in melius cōmutaretur. Vox igitur decollatus est: et corpus eius a xpianis sepultū ad fontē: q est extra publicū campū foris muros edue ciuitatis. Passus est autem. xj. kalen. septembris circa annū dñi. clxxx.

De sancto Antonio martyre. Cap. xcij.

Antonius mar

ty: passus est rome tpe cōmodi imperatoris sub vitellio pfecto. Qui cū esset carnifer: et sanctos martyres eusebii: pontianum: peregrinū: et vincentiū in equo leo leuatos mandato pfectis laniaret: vidit iuuenē stantē: cum sponsia sanctoū vulnera tergerem: de quib' infra dicitur. viij.

kalen. septembris. qui mox conuersus: et a rufino presbytero baptizatus: dum xpm confiteret: iussu pfecti capitali sentētia dānatus est: et via aurelia iuxta forū traiani sepultus. xj. kal. septēbris.

De sanctis Timotheo et Apollinare martyribus. Capituli. xc.

Timotheus et

apollinaris martyres passi sunt apud remensiū vrbem sub nero: ne imperatore: pfecte aut lampro: cui pimum timotheus presentatus cum sacrificare nollet: et grauitate tortus fuisse: ac laniatus et aceto et calce vicia eius vulnera conspergerentur. Apollinaris vō gentilis assistens: vidit duos angelos timotheo astantes: et ipsum hortantes: ac vt in celum aspiceret admonentes: qui aspiciens vidit celum apertum: et iesum coronam gemmatam tenentem eamq; ei dare promittentem: post que angelū ad celos euolarunt. Que oia cum apollinaris vidisset cōuersus est. Et dum preside tetus fisset: et in os eius plumbum liquefactum faceret infundi tanq; glacies repente refriguit. Quo viso miraculo multi paganorum in dño crediderunt: A iij

nocte a sctō Dauro presbytero baptizati sunt. Sancti vero timotheus et apollinaris in carcere missi sunt: ubi et apollinaris tanq̄ novus xpi tyro ab angelo cōfortat. Die v̄o sequenti oēs qui conuersi fuerant iubente p̄fide decollantur. Timotheus v̄o et apollinaris tertio cesi: et diuersis atrectati supplicis in confessione dñi perferentes: tandē capitali sentētia puniti sunt. Statimq; faculi igniti de celo cadens humeri dextrū p̄fidis percussit: et p̄tinus a demonio arreptus in feliciter expirauit. Sancto vero martyri corpore xp̄ianis in eadem v̄be honorifice condita sunt decimo kal. septēbris circa anni dñi. lviij.

De sancto zacheo episcopo hierosolymorum. Cap. xvij.

Zacheus episcopus. iij. a beato Jacobo hierosolymoz ecclesiā clarissime rexit. Nā, vt ait eusebius. iij. libro. c. v. hierosolymis epi. xv. fuerit: et q; ad tempora Adriani imperatoris oēs ex hebreis xp̄ianis assumpti: verum iudeis a romanis dispersis epi ex circūcisione eligi ceperunt. Quozñ añ primus fuit Jacobus fraier dñi. scōs symeon. tertius iustus. quartus zacheus. quintus tobias. sextus bē tamin. septimus iohānes. octauus mattheus. nonus philippus. decimus seneca. vndecimus leui. duodecimus iustus. decimus tertius effrem. decimus quartus ioseph. decimus quintus iudas. Decimus eusebius. Beatus v̄o zacheus in omni sanctitate cōmissum sibi gregem exemplis ac doctrinis reficiens quieuit in pace. x. kalen. septēbris.

De sancto zacheo episcopo antiocheno. Cap. xvij.

Zacheus episcopus. antiochenus primus post petrū ap̄m constitutus fuit. De quo in itinerario clementis dicitur q̄ cum petrus in disputatio ne quā habuit cū simone mago victoriā obtinisset: simonq; rogam a facie petri fugisset. Petrus post eū pergēs: zacheū sibi successorē constituit: et presbyteros ac diacones ordinā: eisdem pplm cōmēdauit: ipsosq; de oib; instruens: p̄fectus abijt: zacheus autē epi postq̄ ecclesiā sibi cōmissam feliciter gubernasset: plenus sanctitate beato sine quieuit: ibidēq; sepultus in pace.

De sancto Zheona episcopo alexandri. Cap. xvij. nus venerabilis fuit: omniq; virtute clarus: qui beatū Petrum eiusdem v̄bis episcopū et martyre enutrit: cui et idē beatus Petrus in ebatu successit: put sibi a dño peruisum fuerat re-

uelati. Die ecclesiam suā ab infestatione arriana tunc vigente viriliter defensauit: qui et virtutibus laudabilibus p̄clarus in pace quieuit. x. kalen. septēbris. Alexandrie quoq; tumulatus tacet.

De sancto Zheona abbate. Cap. xvij.

Zheonas abbas. pascilium monachorum in heremo scybi: qui vt dicit sozomenus: fuit scientissimus litterarum grecarum: latinarum: et egyptiarum: qui triginta annis dicitur minime visus irasci: aut iurare: aut mentiri: aut vanum vel asperum vel infirmū protulisse sermonē. Die abbatem quendā adhuc iu-

uenem quctidie pammachium furantem et ecclesie manducantem: sermo de continentia facto cōuertit ad penitentiam: eoq; peccatum suū publice confitēte velut lāpas ignis de sinu eius egressa est: totamq; domū fetore compleuit. Die etiaz dicebat nihil esse tam noxium monachis: q̄ cogitationes suas patribus suis spiritualibus celare. Quieuit in pace in heremo de scybi decimo kal. septēbris. Hec sozomenus in bystozia tripartita.

De sanctis Donato et Restituto et socijs martyribus. Cap. c.

Donatus et Restitutus: valerianus et fructuosa: cū alijs. xij. apud antiochiā passi sunt. Qui sclarissima confessionis honore per diuersa genera tormentozū gloriose martyrio coronati sunt. x. kalē. septēbris. Hec Ado in martylogio suo.

De sctis Claudio Asterio et Nenone martyribus. Cap. c.

Claudius: asterius: et nenon apud lyciam in ciuitate egea martyriū passi sunt. Qui tpe persecutionis ab infidelibus tenti: cum christum dominum confiterentur: post acerba et diuersa supplicia cruci affixi sunt. In qua deo spiritum reddiderunt. x. kalē. septēbris. Hec Ado.

De sancto Porphyrio martyre. Cap. c.

Porphyrius mar. ty. passus est tempore iuliani imperatoris sub antiocho p̄fide in v̄be roma. Die vir dei sanctū martyrem agapitum enutrit: et ad martyrium suū doctrina animauit. De quo supra dictum est. xv. kalē. septēbris: propter quod ab antiocho p̄fide detētus: post multa sibi illata tormenta emisit spiritum. x. kalen. septēbris.

De sanctis in mēse augusti occur. **¶** Fo. clxxxix.

De sancto Bartholomeo apo-
stolo. **¶** Cap. clix.

Bartholomeus

us apostolus natione syo-
rus ⁊ nepos fuit regis syo-
rum ex patre solusq; ex oī-
bus apostolis s̄m carnē no-
bilitate decoratus: vnde et
propter ipsum solus in cena
dñi facta est cōtētio inter dī-
scipulos quis eorū videtur
esse maior. Cū em̄ x̄ps apo-

stolis dixisset q̄ vnus ex eis ipsum tradituro
rus esset: apli suspicati sunt q̄ proditor ille
hoc facere veller: quatenus regnū israel quē
sperabat carnaliter x̄pm obtenturū sibi vsur-
pare cuperet. Et cum nullus inter eos esset:
qui ad talē dignitatem aspirare putaret: nisi
bartholomeus propter nobilitatē regiā. Ideo
habuerūt eū de tali pditōe suspectū: ⁊ q̄stio-
nē de maiōitate fecerunt. Dec damascenus.
Unde in quibusdam ecclesijs euangelium in
hoc festo de oīra cōtētionē inter discipulos
facta legitur. ¶ Regitur autē in quadā hysto-
ria licet apocrip̄a q̄ dum puenisset ad bar-
tholomeū regis syrie filio carentis nepotem
adhuc iuuenē: de doctrina et miraculis x̄pi:
apud indeā predicātis: misit ad eū nūciū q̄ li-
beter eius discipulū se faceret: si iesus gratiā
vnā illi cōcederet. Audierat em̄ q̄ discipulū
et paupes in abiecto habitu incedebat. Si er-
go ppter honorē regie dignitatis sibi conce-
deret: vt purpura induer̄ vtref̄ ip̄m ppetuo
sequeret. Cui x̄ps optata libere cēssit: dixit
tamē nūcio vt ex parte sua diceret bartholo-
meo q̄ qui materialē chlamydē deponere re-
cusaret: adhuc p̄ ei⁹ amore naturalē vestem:
hoc est corporis cutē dimitteret. Et sic x̄pus
bartholomeū in apostolū suū recepit: et ille
semp purpure vsum retinuit. Cuz ergo post
passionē dñi apostolū p diuersas mundi par-
tes ad predicandū diuisi essent. Bartholomeus
primo in lycōnia predicauit: deinde ad indiā
inferiorē accessit. Et ingressus tēplū in quo
erat idoliū ashtaroth quasi pegrinus ibi mane-
re cepit. In hoc idolo quidā demō habitabat
qui se languētes curare dicebat: sed nō subue-
niebat sanādo: sed hoies primo ledēdo: dein-
de a lesione cessando. ¶ Tertū cū tēplū lan-
guentibus plenū esset: nullū ab idolo respō-
sum habere possent: prexerūt ad aliā ciuita-
tē: vbi aliud idoliū noīe berith colebat. Et in-
terrogatib⁹ cur sibi de⁹ suus ashtaroth respō-
sum nō daret. Berith respōdit q̄ de⁹ eo⁹ cas-
thenis igneis cōstri: ⁊ esset: vt nec respirare
nec loqui posset: ex illa hora qua apostol⁹ dei

Bartholomeus illuc ingressus fuisset. Illis
vō querētibus quis esset iste bartholomeus.
Respondit q̄ erat amicus dei omnipotentis: et
ideo illuc venerat vt oīes deos deinde eua-
nuaret. Dixitq; eis berith oīa signa ei⁹ q̄ vi-
delicet capillos nigros et crispōs habebat:
oculos gradēs: nares equales: barbā plixā
pancis canis respas: staturā mediocrē. Col-
lobio albo ⁊ pallio purpureo induebat: anni
vigtintiq; erat: ex quo vestes ei⁹ ⁊ sandalia:
nec veterascūt nec sordidant. Lenties in die ⁊
toridem in nocte genuū ectebat. Angeli dei
cū eo semp ambulabāt: nō pmittentes eū sa-
tigari pec esurire. Quia p̄uidebat: oīa none-
rat: ⁊ oīm gētū linguas sciebat. Et q̄ secū lo-
queret ipse iam nouerat: ⁊ si veller se eis ostē-
deret: sinautē ip̄m nūq̄ inuenire possent. Ro-
gavitq; eos vt cū ip̄m inuenirēt: eū exoraret
ne illuc accederet: ne angeli dñi sibi facerēt:
prout college suo ashtaroth fecerāt ip̄m cathe-
nis igneis religantes. ¶ Reuertēs autē illi
p duos oīm peregrinos vultus ⁊ habit⁹ soli-
cite quesierūt: ip̄m minime inuenirūt. ¶ Ter-
tio vō die q̄dā p̄uultus q̄ p̄ plures annos a
demonio fuerat vexat⁹: cepit clamare ad apo-
stolū dei bartholomeū q̄ ip̄m ei⁹ ofones incē-
debat. Quē cōfestim apostolus silere fecit: ⁊
a demonio p̄uultū liberauit. ¶ Decaudiens
rex regionis illius noīe polemi⁹ cū haberet
filiā lunaticā: misit ad apostolū rogans: vt ad
filiā suā liberādā accederet: ad quā cū ille ve-
nisset ⁊ cathenis vincatū vidisset: q̄ accēdes
mo: sibi laceratur: inussit eā exolui: dicens q̄ ias
demoniū q̄ in ea erat: ligatū tenebat: ⁊ statis
soluta ⁊ liberata est. Tūc rex camellos auro ⁊
argenteo ac gēmis onerauit: ⁊ apostolū in dñi
faciens nullaten⁹ inuenire potuit. Mane autē
sequētī apls cū solo rege in cubiculo ianuis
clausis affuit: ei⁹ dixit q̄ munera ista tēpora-
lia nō querebat: s; aīarū salutē desiderabat:
⁊ incipiens apls predicauit illi x̄pm: addēs q̄
si baptizari veller deū suū cathenis igneis li-
gatū ostēderet. Sequētī igif die iuxta regis
mādatū: dñi pōtices idolo sacrificarēt: cepit
clamare demon: vt desisterēt: ne deteri⁹ eis q̄
sibi cōringeret: q̄ cathenis igneis ligat⁹ tene-
bat ab angelis iesu x̄pi inussu apli ei⁹ bartho-
lomei. Tūc iussu apli demon confiteri cepit
q̄liter ad aīay pditōnē populū ludificabat:
⁊ q̄ eis illudēs nō subueniebat sanādo: sed
a lesiōe cessando: vt sic ip̄m vt deū adoraret:
⁊ verū deū celi negaret. Statisq; oēs iussu re-
gis miserunt funes ⁊ trocleas: vt simulacrū
euerterent et nō potuerunt. Apostolus autē
demoni precepit: vt inde extens idoliū ipsum
comminueret: qui statim extens omnia idola
cōminuit: ita etiā picturam omnem diluisset.

Apostolus pro templum deo dicauit: et demonem in desertu abire precepit. Et ecce angelus dñi apparuit: et templum circiuolans in quatuor angulis signum crucis digito suo sculpsit: admonens populum: vt idem signo frontibus suis imprimeret: et demonē nō timerent. Tunc ostendit eis et bipedem nigerrimū: facie acuta: barba prolira: crinibus vsq; ad pedes protensis: oculis igneis scintillas emittentibus flamas sulphuris ex ore spirantem ac naribus: cathenis quoq; igneis retro vincrum manibus: dicens populo q̄ ille deus eorum esset: quem hactenus coluissent. Quē exoluens in desertum locum iussit abire: et ibidem vsq; ad diē iudicij cōmanere. Ille autem solutus cum magno strepitu et vlnatu discessit. Angelus autem domini cunctis videntibus ad celos euolauit. Tunc rex cū vxore et filijs et omni populo baptizatur: et relicto regno apostoli discipulus efficitur. **¶** Deo videntes tēploꝝ pontifices congregati ad reges assyagem fratrem eius maiorem conuenerunt: conuenerunt de deozꝝ suozꝝ amissione: et regis per artem magicam deceptione. Assyages igitur rex indignatus misit milleviros armatos ad apostolum capiendū: quem corā se adductū interrogauit: cur fratrem suū peruertisset. **A**postolus vō se illum nō peruertisse sed conuertisse respondit. Et cum rex eidem cōminaretur q̄ faceret eum deū suū relinquere: et deos suos adorare. Ecce subito regi nunciatur q̄ deus suus balach cecidisset: et cōminutus fuisset: quod rex audiens purpuras: qua indutus erat: scidit: et apostoli fustibus cedi iussit: dein de in cruce ipsum extensum viuum excoziari mandauit: qui excoziatus est. ix. kalendas septēbris. Tuncq; pelle nudatus ad huc viuus permansisset: et excoziatus dñm predicaret: et multos tantum cernentes miraculum conuertisset: iussu regis decollatus est. die sequenti videlicet. viij. kalen. predicti mensis. **¶** Propter hoc quidā eius festum celebrant die precedenti: agentes memoriā marty: ij excoziationis: quidā die sequenti agentes memoriā decollationis. Venientes autē innumerabiles populi. xij. ciuitatū: que p̄ est crediderat: vna cū rege polemio: corpus eius cū gloria sepelierūt: et ecclesiā mire magnitudinis in eius noie construxerūt. Die vō. xxx. eius passionis rex assyages cū pontificibus a demonio vexati venientes ad tumulum eius et apostolorum eius confitentes mortui sunt. **¶** Cū autē ppter signozꝝ multitudinē pagani viderent corpus eius populi frequentia visitari: indignati ipsum extumulari: et loco plumbeo impositū in mare iactauerūt. Quō diuino nutu vidis super natans ad insulā liparis delatū: ibiq; a fidelibus collectū digna veneratiōe cōditū est: vbi multo tēpore quieuit. **¶** Anno autem dñi. cccxxj. saraceni siciliā intadētes liparitanā insulā vastauerunt: ac eius sepulchri cōfringētes: ossa apli disperferūt. Illis ergo recedentibꝝ apparuit apls cuiā monacho: mandans vt ossa sua: que dispersa fuerāt: colligere curaret. Et cū monachꝝ interrogasset: quomodo inter tot alioꝝ ossa eius cognoscere posset: ait vt nocte ad ea colligenda iret: et ea que vt ignē splēdidissima videret: protinus leuaret. Que oia: vt dixerat: monachus inueniens: ossa leuauit: et na-

uem conscendens beneuentum: que metropolis est apulle transfuit. Que inde processu temporis rome dicuntur fuisse translata.

¶ De sancto Polemio episcopo. Cap. ciii.

Polemio epi-

scopus discipulus fuit beati bartholomei apostoli: qui rex fuerat in india inferiori: cuius filias lunaticā idem apostolus a demonis obfessione liberauit: et ipsum regem cū omni familia et regno ad christum conuertit. Qui relicto regno discipulus christi effectus est: et post passionē apostoli ab omni clero et populo in episcopii ordinatur: qui in xpi noie et apostoli bartholomei etiā miraculoꝝ signa faciebat. Fuit quoq; in esatu annis. xx. Et in pfectione multa fide xpi in ipsis partibꝝ aurit: ac laudabiliter viuens plenus virtutibꝝ ad deū migravit: sepultus ad pedes eius magistri.

¶ De sanctis trecentis martyribus qui dicuntur massa candida. Cap. cv.

Martyres san-

cti qui dicuntur massa candida fuerunt trecenti martyres apud carthaginē pro christo passi tēpore valeriani et galieni imperatorum. Fertur enim inter alia supplicia tunc a p̄siede clibani calcis accensum: et in ore eius prunas cū thure exhlbitas: et p̄siede m factis dedisse optionē alterius ex duobus: aut thura super ipsos carbones offerre ioui: aut in calcē demergi. Tūc trecenti viri fide armati ictu rapidissimo: christum dei filium fatentes se in ignem intecerunt: et inter vapores calcis puluere ignitos demersi extincti sunt. Et quoniam ille candidatus beatorum exercitus: massa candida meruit appellari: massa propter numerū: candida propter meritum. Qui passi sunt. ix. kalendas septēbris. Nec ado ex hieronymi martylogio. Fuerunt et alij innumerabiles martyres qui similiter appellantur massa candida: de quibus infra suo loco: videlicet. iij. nonas nouembis.

¶ De sanctis Gregorio Theodoro et Leone confessoribus. Cap. cvj.

Gregorius theo-

doꝝ: et leo cōfessoꝝ: es tēpore cōstantij imperatoris apud insulas samū claruerunt. Qui ex partibꝝ orientaliꝝ orti: quo ad seculū milites imperiales: corde vō deo militates pro fide xpi martyriꝝ desiderabant pati. Gregoriꝝ em̄ sener veneranda canicie et sapientia decoratus: theodorū fere xxx. annorum: et leonem adolecentem edocebat: verum dum heresi arrianoꝝ sub constantio vidente edictum esset: vt omnes per vniuersum orbē eiusdem secte fierēt ipsiq; sancti milites catho-

De sanctis in mense augusti occur. Fo. cxc.

liciquib' erat cor vnum & anima vna in dño cum alijs suis cõmilitonibus apud siciliam degerent: multis circũquaq; dispersis fidelibus ob persecu- tionem ipsi sancti cephaloniã deueniunt. Et de creto habito ab alijs discedere: soli q; christo mili- tare: ad famũ insulam ibi iuxta positam abierunt: vbi rubetum densissimũ inuenientes: idem sancti locum solitariũ elegerunt. Sed pro tunc cõmili- tonibus discedere non valentes: vna cum eis ad ita- liam nauigantur. Inde q; discedentes occurrerũt uerũ sanum intrauerunt rubetum partem q; tem- pli vetustate dirupti ibidem repertas habitare ce- perunt penitentie operibus ac cõtemplationi va- cantes: vbi post tempus aliquod oratione facta: omnes eodem die feliciter obdormierunt: videli- cet. ix. kalẽdas septẽbris. ¶ Michael vero ipsius insule nobilis & ditissimus elephantia septa labo- rans: dum a medicis liberari non posset: ad dei auxilium oratione confugit. Qui per visum appa- ruerunt tres viri in specie angelica eidem mada- tes vt corpora eorum que duduz inhumata iacue- rant: & a porcis stercozabantur tumulare debe- ret: & sic sanitate perciperet. Qui euigilans & no- mina sanctorũ & locum ignorans: mane bubulcum repperit: qui eidez michaeli rettulit: q; dum iuxta rupem quendã porcos pasceret & vnum ex grege fugientem insequeretur: miram fragrantia sensit. Ingressusq; rubetum tria corpora sanctorũ inhu- mata & omnino incorrupta vidit: quibus odor il- le maximus exhalabat. Ille vero ipsa esse sancto- rum corpora: qui sibi nocte apparuerant intelli- gens: equũ ascendens: bubulco duce locum concia- tus adijt: & corpora fulgẽtia repperit: que de oscu- lans mundationem recepit. In quo loco monaste- rium de proprio construxit: & ipsa corpora honori- fice condidit. Post q; hẽdem sancti sibi apparuerũt in habitu: videlicet quo in mundo fuerant conuer- sati: vitam & nomina sua ac diem obitus eidez per ordinem enarrãtes. Que omnia michael. scriptu- re madauit. ¶ Processu vero tẽporis duo ex ipsis corporibus a venetis dicuntur fuisse inde leuata: et venetias ad monasteriũ sancti zacharie delata sancti gregorij & theodozĩ: vbi in eadẽ arcella post altare maius requiescũt: vna cum corpore sancti zacharie pphete patris iohannis baptiste. ¶ Leo- nis autem corpus apud sanum adhuc habetur.

De sancto Sidonio episcopo. Cap. cxiij.

Sidonius apol

linaris episcopus aluernẽs. flo- ruit tpe childeberti regis. Die ex prefecto antistes: vir ðm secu- li dignitatem non infimus litte- rarum sapiẽtia ac disciplina pert- tissimus fuit: qui multa opuscula perutilia digessit. Epistolarũ em̃ grandevolumẽ ad diuersos: scri- bto sed erudito sermone condi- dit. Item panegyrica metra antoni augusto: & ma- ioriani augusto: & adiuto imperatori socero suo. scripsit & carnarum librum vnum. Item librum ex- cufatorum ad itarum clarum felicem. Epithala- mium rursico & hibernie. Epigramma ad virum cla-

rum harolinum. Epigramma ad imperatores ma- iorianum. Epithalamũ polemio & araneole. Euo- chariston ad faustum episcopum. Epigrammata v. ad diuersos. Proportio ad librum suum. Librũ pontij leonthj. Laudem narboneũ. vrbis conciliũ. Qui & primi instmĩ tempore debiti soluit huma- num in christo quiescens. ix. kalendas septẽbris.

De sancto Tito discipulo. Cap. cxv.

Titus discipu

lus beati pauli apostoli fuit: cui idem apostolus speciale episto- lam dirigit. Huius vitã scripsit zenas legis peritus: cuius idem apostolus eadẽ epistola. iij. cap. mentionem facit. Qui a minoe rege crete generis duxit origi- nem in eadem insula nobilibus parentibus ortus. Desideras autem homeri & aliozũ philosphozum poema- ta: vacans circa illa: cum esset annozũ. xx. audiuit de celo sibi vocem illapsam: q; oportebat eum in- de recedere: & antmã suam saluare. Post hec no- uem annis elapsis: iussum est sibi q; librum esaiã. legeret vbi dicit. Renouamini a me insule multe: israel seruabitur a dño eterna salute. Missus est itaq; ab anticulo suo pcosule crete hierosolimã audire & videre de miraculis iesu xpi. Qui abiẽs vidit passionẽ xpi: resurrectionẽ: atq; ascensionẽ: et spiritus sancti aduentũ in apostolos. Sicq; per- fectam certitudinẽ de xpo assinuere credidit: & an- numerat' est cum. cxx. discipulis in quos spissan- ctus corporaliter descendit. ¶ Post q; autẽ ab apo- stolis eps cõsecratus est: missus est cum paulo ad gentes predicãdas. Qui nauigãtes ad cretã insu- lam xpm predicabãt. Quos rutilius titi cognatus deridebat. Interea vero rutilij filius mouit: & pau- lo suscitãt. Sicq; rutilius credẽs cũ oẽdomo sua baptizãt. Paulus vero titum cretẽm. epim ordina- uit: ipsumq; crete dimittes abiit. Post duos autẽ annos titus ad paulũ romã accessit: cũ quo & fuit vsq; ad irrefectionẽ eius a nerone: corpusq; ipse vna cũ luca euãgelista sepeliuit. ¶ Post hec titus ad cretã deuẽt: vbi gratiose de fide xpi disputãs tandẽ cũ increduli pñsterẽt orant: ad dñm: statim q; idoli diane qẽ colebãt cecidit: & in puluerẽ re- ductum est: & mox crediderũt aie quingẽre in xpo et baptizati sunt. Cõsecrauit autẽ titus sbsbyteros et diacones: ipse vò metropoli presidebat. Cũ die quadã trãsiret ante palatium: qd scõs pconsiliũ in sua imperatoris in iouis noie cõstruebat: maledixit il- lud: & statim opus fundit' dissipari est. Tunc secu- dus venit ad titum cũ lachrymis rogãs se indẽz ab ope sferuari: cui titus iposuit: vt opus in no- uenius dei xpianozũ inciperet: & sic opus perficere posset: qd & factum est. Cõpleto vero opere scõs cum filio suo baptizãt' est. Cũ igitur beatus titus morti appropinquaret: vidit angelus ad se missos: & respõdit facies ei' sicut sol: q; spm suũ & plebẽ sibi cõmissãz dño commendãs in pace seuit etatis sue ãno. xciiij. viij. kal. septẽbris: sepultusq; est in metropoli crete: vbi & descript miraculis conuicãs.

De sancto Tito episcopo. Cap. cxv.

Titus episcopus postremensis claruit sub iuliano et iouianiani imperatorum temporibus. Qui sanctitate et vita conspicuus: aduersus manicheos fortissimos scripsit libros: et doctrina luculenta in populo suo claruit. Et sub valentis imperio in pace quieuit: vt tradit hieronymus libro de viris illustribus.

De sancto **Genesio** martyre. Cap. cx.

Genesius mar-

tyr apud arelaten. vrbem passus est sub diocletiano imperatore: q̄ ex eadē ciuitate omnibus artem minofcellā exercēs xp̄ianos per tina ceteri irridebat: et dum vellet diocletiano per artis sue peritiā placere: cepit scrutari xp̄ianorum gesta curiose: vt eadem postmodum mimatice simulando cesari

in eadem ciuitate degenti solatiū exhiberet. Quōq̄ baptizari vidisset infantes et gesta xp̄ianorum q̄ in sacramēto sunt menti cōmendasset: cū impatore ad theatrū pererit: vt baptisma ludibrio simulās astātes puocaret ad risum. Quō uocatis ergo alijs mimis et ioculatorib⁹ impatore spectāte: lecto se deferrī faciēs et egrotū fingēs dixit ad suos: vt q̄ graū se sentiret: leues fieri volebat. Respōderūt q̄ ipsum leuem facere nequibāt: q̄ nec ipsi fabri: nec ipse ferre⁹ erat: exhibuerunt his dictis pp̄lo gentiliū risum. **Genesius** autē irridēdo dicebat: q̄ xp̄ian⁹ mori desiderabat: vt in illa die vel fugitiū inueniret. Ad hec verba et diocletian⁹ risum cōtinere nō potuit. Cui vt arte sua iocādō magis placere et exocitā q̄ p̄sbyterū intrare faciunt: et eos iuxta lectū genesij sistant: et ipsis interrogātib⁹ ad quid eo vocasset: ipse iam diuinit⁹ tactus non simulat: sed ex puro corde respōdit q̄ baptismū petebat. Impator vero ac ppli eum adhuc simulare credētes accurrūt aquas exhibētes: ita vt impator ei munera sberet: et cū baptizatus esset et albis indutus: dum in lectulo cōsederet: et sacerdos cum exocitā abisset: veniūt ad eum quasi ab imperatore missi: q̄ eum tenerēt: et quasi ad fictam passionē adducerēt. Tunc in albis vestibus ad impatorē accedēs ad locū ubi statua veneris erat ascendit: et coram oibus christum confitēs cōclonari cepit: asserens se xp̄ianos semper exos habuisse: et eorum fidē derisisse: baptismū autē xp̄ianorum delulore requisisse: sed ubi aqua ipsi nudum tetigerat: vidit angelū dei splendidi iuxta se stantes: oīa peccata sua q̄ ab infantia fecerat re cītantem: ipsaq̄ oīa sibi dimissa in ipsius aque lotionē promittentē: asserens se vere et non fictē in christi credere: et pro ipso mori paratū esse. Cum autem diocletianus hec audiēs a principio quidē ipsum fingere credens: sed postmodū ipsius aueritatem cōperiens indignatus acriter: genesij fustibus grauitissime cedi fecit: deinde in carcere tradit. Altera vero die tradidit eū plurtiano p̄se

cto: vt aut eum sacrificare cōpelleret: aut diuersis penis interimeret: qui genesij sacrificare nō lentem: insit in equuleo leuari: et lāpades ad latera eius applicari: ipse vero xpm̄ constācius inuocabat. Que cum prefectus diocletiano rettulisset: iussit eum capite cedi. Qui decollatus est: et in ciuitate arelaten. sepultus. viij. kalen. septembrib⁹.

De sanctis **Eusebio** Vincentio et socijs martyrib⁹. Capitulū. cxj.

Eusebi⁹: vincen-

tius: peregrinus: et roman⁹ martyr rome passus fuit tempore cōmodi imperatoris sub vitellio vrbis p̄fecto. Cum em̄ p̄fatus imperator die natalis sui induit pelle leonis cū omni pp̄lo romano herculi sacrificaret: sc̄ti martyres in vico canario cōmorātes: hec audientes abhorerēt: oīaq̄

sua pauperibus erogassent: corpusq̄ iulij senatoris et martyris sepelissent: de quo supra dictum est in eius passione. xij. kalen. septembrib⁹ a vitellio p̄fecto tenti sunt: et ad sacrificia deonū inuitati. Qui dum christum confiterentur: et deos gentium execrarentur: primo quidem in equuleo appensi: et neruis ac fustibus durissime cedi sunt. Et cum in his tormentis in christo exultarent: siāmas ad latera eorum p̄fectus iussit apponi. Et tunc astiterunt angeli eorum vulnera tergentes. Quōd ceruens antonius carnifex conuersus est: vt supra in eius passione dictum est. xj. kalen. septembrib⁹. De inde sc̄ti in teterrimo carcere reclusi: egrotos ad se venientes curabant: et multos conuertebant. Post tridū vero apparuit ei sanctus iulius martyr: eosq̄ admonuit vt custodem carceris saluare deberent: eosq̄ in dño confortauit. Ad quos accedens sacerdos capitolij lupulus quadriennio cecus ab eisdem conuersus: et a rufino p̄sbytero baptizatus lumen oculorum percepit. Quod videns custos carceris: et ipse similiter ad christū cōuersus est. Post dies quatuor educti de carcere vitellio p̄sentantur. Qui eusebio linguam p̄cidi fecit ne christū amplius nominaret. Et cum nihilominus loqueretur: insit eos omnes tādū fustibus cedi: donec spiritum emiserunt. Quorū corpora a xp̄ianis sepulta sunt. viij. kalē. septēbris.

De sancto **dionysio** martyre. Cap. cxij.

Dionysius mar-

tyr: rome passus est tempore diocletiani augusti. Qui primo fustibus crudelissime ceditus est: deinde in equuleo suspensus et virgularum diuitissime lacerat⁹ vexatus: lāpadibus etiā infamatus: dum in fide christi persisteret: dicens nou esse regem preter christum: pro quo si miles occideretur: ipsum sibi de ore auferre non possent: martyris coronam capitis obruncatione promeruit. Passus est autem viij. kalē. septēbris: vt dicit Aldo.

De sancto **Seuero** abbate. Cap. cxij.

Seuerus abbas

apud ciuitate agathe. claruit: qui ex regali syrorum gne ortus adhuc iuuentis parentibus defunctis: cum diuitiis abundaret: post philosophie studium magnos thesauros asumpserat: cum feris suis nauem ascendens in septimaniam regione deuenit: ubi a sancto berico episcopo agathe. edocuit:

omnibus pro christo erogatis: seruissq; manumissis in fauce avaricia: quae ab agathe duobus fere milibus distat litus naufragus petiit: sibi turrium ex arundinibus facies artissime vite se dedit. Quem cum serui quondam in requisissent: eum inuentum a sancto proposito distrahere satagebant: sed nullatenus proualebat. Ipse autem diebus dominicis singulis post perceptam eucharistiam panem unicum sumens: sic ebdomada integra sine cibo alio perdurabat. Cui sanctus bericus panem cum cruce impressa singulis diebus officio destinabat. Sed cum a multis uisitaretur: ecclesia ei construitur et cenobium ampliatur: in quo ad se ueniētes hospitabatur. Factumque est ut inuitus post breue tempus. cccx. pater fieret monachorum. Qui etiam humanitatem suam a uiculis ostendebat. Nam: passorem ad se solitum aduolare: eius dextere infidere: dum anceps quidam in tibia lesisset: ad se ueniētem signo crucis sanauit et abire permisit. Qui dum senatoris ciuitatis agathe. seni salustio nomine sepulchrum sibi fabricanti praedixit: non ipse sed filio eius dictum tumulum preparari: et ut praedixerat euenit. Inuene illos post modicos dies defuncto: et in paterno tumulo sepulto. In monasterio quoque suo dum panes defecissent: solos tres panes inuētos in aqua per frustra concisos: adeo multiplicauit quod ex eis triduo trecentis sexaginta suos fratres refecit: die uero quarta trecentum tritici modios sibi apportandos esse praenunciauit. Et sic deo largiente euenit. Sicque post multa ostensa miracula confectus senio in pace quiescit. viij. kal. septēbris in basilica sancti marci sepultus.

De sancto zepherino papa et martyre. Capitulum. cxliij.

Zepherinus papa

pa et martyri natione romanus ex patre abundo primo pontifici romano victori in episcopatu successit: et sedit annos nouē: menses septē: dies decem. Hic constituit in praesentia omnium clericorum et laicorum fidelium: ut omnes christiani duodecim annorum eucharistiam in die sancto pasche accipere deberent. Et fecit statutum in ecclesia: ut omnia uasa altaris essent uitrea vel stanea. Nam antea erant lignea. Constituit etiam patriarcha: uel primas: uel metropolitanus contra accensum episcopum non profert sententiam: nisi prius uultus auctoritate apostolica. Et ut ordinationes presbyterorum ac leuitarum tempore statuto et multis coram assistentibus solentur

ter fierent de approbatis et doctis uiris. Et hic persecutione antonini imperatoris martyrio coronatur: et sepultus est apud collegas suas in cimiterio calixti uia apia. viij. kal. septēbris. Hic fecit ordinationes septē per mensem decembrii: presbyteros. xij. diacones septē: episcopos. xij. Et cessauit episcopatus dies. vij.

De sancto Ludouico rege et confessor. Cap. cxv.

Ludouicus rex

francoꝝ rex sanctissimus patrem habuit christianissimum ludouicum quartum qui multum hereticos debellauit. Post cuius obitum sub matris tutela scilicet dñe blanche quandam filie regis castelle pie educatus in omni sanctitate profectus qui etiam nunquam mortaliter peccasse in sua ultima confessione confertus est. Sub cura magistri et fratris predicatorum et minorum sacris litteris fuit imbutus. Deinde uxorem ducens filium ex ea susceptum religiose nutriuit. Ipse uero utens cuncto cladesiue operibus penitentie infundebat: pauperibus diuitibus quotidie ante cibum personaliter ministrabat. In mensa quoque semper tres paupes iuxta se discubentes habebat. Post haec ardore fidei assumpta cruce ad terram sanctam accendens cum exercitu copioso transiuit. Et post multas occupationes terrarum ipse ut probaret eius patientiam: ab infidelibus captus est. Sed modico postea redemptus precio: quingentis annis continuus mansit in syria: castra plurima construens: captiuos redimens: et multos saracenorum sua religione ad fidem conuertens. Audito uero matris obitu in franciam rediit: et dum reuertere: maris tempestatem sua oratione sedauit. Reuersus autem ad domum suam in uirtutibus semper proficiens: capellam egregiam in proprio palatio edificauit: ubi et coronatus est et crucis domice partem atque lanceam collocauit.

tandem post plurima annorum curricula cum fratribus suis copioso exercitu congregato iterum mare transiuit: et thinissam applicans adiacentem regionem facilliter occupauit: ubi fixis tentoribus febris corripitur: et pluribus diebus decubens sacra sumpta oratione christum iugiter inuocans super fratrum ceterum in modum crucis extensum post laudabilia uirtutum opera suum domino spiritum tradidit. viij. kal. septēbris anno domini. M. cclxx. Corpus uero eius delatum in franciam apud sanctum dionysium parisiensem. sepultum est: mirabilibus signis conuulsans.

De sanctis bireneo et abundo martyribus. Capitulum. cxvi.

Bireneo et abundo

ditus martyres passi sunt rome sub decio cesare ualeriano prefecto. Cum enim ualerianus corpus sanctae concordie martyris pro passione et cloacae tactari fecisset: quodam miles: nomine porphyrus bireneo cloacario occulte christiano illud indicasset: sperans inuestimentis sancte gemas uel surum inuenire: et supra dies

funes thinissa

etum est in passione hippolyti et socio:rum idibus augusti. hirceneus predictus effosso loco vna cum porphyrio corpus cōcordie de cloaca leuauit: sed in vestimentis eius nihil inuenit: vnde porphyrius aufugit. Hirceneus vero christianū quendam nomine abundum secum vocauit: qui corpus martyris ad presbyterū iustinum tulerunt: et ipsum vna secum sepulture tradiderunt. Hoc audiens valerianus hircenē et abundū teneri fecit: deinde post dies. xij. iussit: vt ambo viui in ipsa cloaca necarentur: qui necati sunt. vij. kalend. septembris: quorum corpora iustinus presbyter inde leuauit: et iuxta corpora sanctorum laurentij et ceterorum in crypta in agro verano sepeliuit.

De sancto Secundo martyre. Cap. cxvij.

Secundus mar

ty: apud castrum vigintimilium italie tempore maximiani imperatoris passus est: qui vir spectabilis et dux ex sacra thebeozū legione ante beatum mauritiū et ceteros pro confessione noīs christi post vincula et carceres martyrium capitis abscisione cōpleuit. vij. kal. septembris: vt ait Edo.

De sancto Alexandro martyre. Cap. cxviii.

Alexāder mar

ty: apud bergomū italie ciuitatē passus est sub maximiano imperatore. Qui cuz esset miles eiusdem cesaris: et a legione sanctorū thebeozū fidem percepisset. Cū imperator venisset mediolanū: et posita idolorum mensa ipsum sacrificare cōpelleret. Alexander mensam calce percussit: et euertit. Quēz imperator vni ex militibus decapitandū tradidit. Cumq; ille diuino terrore percussus: ipsum ferire nō auderet traditur alijs militibus occidendus. Alexander vero diuina promissione manus eorum au fugijs bergomū venit: vbi spm annūciens aliquos cōuertit. Ad quē tandem milites venientes ipsum detentū et sacrificare nolentū: gladio percusserunt. vij. kalendas septēbris: cuius corpus a grata matrona in predio suo iuxta murū ciuitatis bergomēsis sepultū est.

De sancto Rufo martyre. Cap. cxix.

Rufus marty

apud capuam passus est. Dic patricie dignitatis insignis: cuz eēt ex consule dux raouenne: beatus apollinaris ehs et marty: filiam eius a mortuis suscitauit: ipmq; in fide docuit et baptizauit: vna cū filia eius et vxore ac familia promiscui sexus numero. cccxxiij.

vt supra actum est in passione apollinaris. x. kalend. augusti. Thide et deinceps rufus sancto apollinari occulte ministrabat. Filiaq; eius virgo sacra permansit. Quod nero cesar audiens: ipsum a ducatu abfoluit: et eidem successores d elegauit

Dum autem rufus venisset capuam tentus a vicario prefecti pictorio messalino: nolensq; sacrificare decollatus est sexto kalendas septembris.

De sancto Pelagio martyre. Cap. cxx.

Pelagius mar

ty: passus est in ciuitate emonia prouincie acarnannie tempore numeriant impatoris: cuius pater pelosius et mater clara nobiles ac ditissimi christiani ipsum puerulum in fide christi docuerunt: cum esset annozū. vij. vranio presbytero tradiderunt sacris litteris imbuedū. Et cum esset annozū. xij. pater eius migravit ad dominū omnesq; facultates suas filio suo ad ministerium puerum dereliquit. Cum vero annos. xvij. impleuisset mater eius similiter ex hac luce subtracta est. Qui continuo omnem eius familiam manu misit: et vna cum vranio presbytero omnes facultates suas pauperibus et ecclesijs distribuit: verum cum esset annozū. xxv. facta est persecutio christianozum sub numeriano augusto. Qui et euasium presidem ad dictam prouinciam destinauit: vt omnes christianos ad sacrificia deozum cōpelleret. Cum autem multi christianozū metu tormētorum immolarent. Pelagius oratide ad dominū effusa: voce sibi de celo lapsa ad martyriū aiatas est. Et sequenti die se spōte presidi presentauit et christianissimū aseruit. Qui missis cathenis in collo et manibus eius in obscurissimo carcere eum reclusit: vbi lux celica ei diuinitus effulsit. Altera die coram preside statutur: et sacrificare contemnens virgis diuictus flagellatur. Deinde fustibus cedi iubetur: sed dei nutu sustes quasi papyrei mollierunt. Quod cernens preses iussit eum in equuleo suspendi: et vngulis radi. Deinde ipsum deponi: et oleum feruens ventri ipsius perfundi. Et cum manus carnificū oleo succenderentur: factus marty: ipsum calēs oleum: ac si aquam frigidā sentiebat: quoviso miraculo multi paganozū in dño crediderunt. Post hec iterum cum dñs immolare nollet mandauit iudex fragmenta testarum per pauimenta viarum effundi: et ligatis manibus ac pedibus eum pertrahi: vt sic spiritū exhalaret. Et cuz in his omnibus constans persisteret. Iussit eum preses capitalem subire sententiam. Qui ductus extra muros vrbis capite cesus est. Cuius corpus colligens vranio presbyter ipsum ibidem sepeliuit. Passus est autem. vij. kalendas septembris.

De sancto Pelagio papa primo. Cap. cxxi.

Pelagius papa

huius nominis primus natione romanus: ex patre iohanne vigilio pape in epatu romano successit: et sedit annos. iij. menses. x. dies. xix. Die cōstituit hereticos et scismaticos episcopus per seculares potestates cōpimerentur: ac punirent: valde namq; catholice fidei exitit defensor: et pugil. Qui

De sanctis in mēse augusti occur. Fo. cxxij.

ob inuidiam a quibusdam emulantibus sibi clericis de morte vigili decessoris eius culpatus est: sed coram populo tangendo crucem et euangelium se purgavit. Multe namque sanctitatis vir fuit: ac in pontificatu laudabiliter se gerens plenus bonis operibus in pace quieuit. vi. kalen. septēbris. Et in ecclesia sancti petri sepultus est. Cuius tēpore ossa prothomartyris stephani romāi sum de lata: et in eadē tumba cum corpore sancti laurentij collocata. Et cessauit episcopatus eo defuncto menses. iij. dies. xxv.

De sancto Pelagio papa. h. Cap. cxxij.

Pelagius papa huius nominis secundus natione romanus ex patre Tirigeldo: benedicto primo pape in pontificatu romano successit: et sedit annos decem: menses sex: et dies viginti quinqs. Hic absque iniuria principis ordinatus est: eo quod longobardi romam obsiderent: nec posset quāquam a roma discedere. Hic nouē prefationes tradidit ecclesie ante canones cantandas: videlicet natalis: epiphanię: quadragesimę: crucis: resurrectionis: ascensionis: pēthę: costę: trinitatis: et apostolorum. prefatio autem de beata virgine postmodum a Gregorio papa addita est. Hic vir sanctissimus et circa pauperum necessitates intentissimus fuit. Eo autem tempore tante pluuiarum inundationis fuerūt quod omnes esse diluuium dubitarent: talisq; clades fuit: qualem a seculo nullus meminit audiuisse. Cum vero tyberis ex tantarū pluuiarū abundantia intantum inundauit: ut super muros urbem ingredientiē magnā partem regionis occuparet: secūtrabēs innumerā multitudinē serpentū: et diaconem in gentissimū: que bestie putrefactę post diluuiū: ex aeris corruptione maximā mortalitatē hominū induxerūt. De qua dictū est supra in gestis Gregorij pape. iij. idus Martij. Ita quod multe domus vacue remanserūt in urbe. Hec autē clades primū a pelagio papa incepta: ipsūq; subito de medio sustulit: deinde ad populum urbis descendit. Pelagius itaq; defunctus in ecclesia sancti petri sepultus est. In cuius locū beatus Gregorius papa et doctor ab omni populo electus est.

De sanctis Georgio: Aureliano: et socis martyribus. Cap. cxxij.

Georgius diaconus: Aurelius: Felix: Natalia: et Ziliosa apud cordubam hispanie ciuitatē passi sunt. Quorum primus mire abstinentie monachus ab hier. cordubam ueniens cum reliquis ex eadē urbe claro germine ortis: diu optatum sibiq; domino premonstratum meruit consequi martyriū. Qui passi sunt. vi. kalen. septēbris. Hec Ado in martylogio.

De sancto Anastasio martyre. Cap. cxxij.

Anastasius maritus: passus est in salone dalmatie ciuitate sub persecutione diocletiani imperatoris. Hic ex aquileia ortus ciuitate. cum artem fulonis exerceret quicquid ex ipsa cōsequi poterat preter paruum quotidianum victum pauperibus erogabat. Tandem amore animam eius martyriū ad salonitarum ciuitatem deuenit. Et cum in hospitio in quo mansurus erat signū crucis in locis pluribus depinxisset: et ob hoc a gentilibus comprehensus et iudicij presentatus est. Qui cum sanctū cogitasset diuersis lantare supplicibus imperatore subita iussione compellus est ad ipsam: in qua augustus degebat concitus ire ciuitatem. Ob hanc causam expectatam in christi martyrem sententiam protulit: ut suspensio ad collū eius ingenti lapide in mari precipio daretur. Matrōna uero quedam christiana nomine Asclepia corpus martyris habere cupiens: seruis suis libertatem et munera promissa si corpus sancti martyris inuenirent. Qui diebus pluribus per littoza discurretes tandem apud quosdam inuenerunt: qui corpus ipsum iam leuauerunt: ut uero corpus territi dimitterent: cum uia homicidij in illos fingebant: utpote qui haberent in manibus corpus exanime. Ipsi tamen animosi utri ex aphyca orti caput martyris in patrias suā portauerunt: et ecclesiam in nomine ipsius fecerunt: in qua uirtutes sunt mirabiles in malignis spiritibus effugandis. Corpus uero sine capite sibi delatum a seruis: matrōna illa deuotius excepit: quod donec cessaret persecutio in predio suo celauit: deinde ecclesiam construxit: et corpus martyris in salonitano territorio collocauit. Passus est autem christi martyrius anastasius sexto kalendas septēbris.

De sancto Cesario episcopo. Cap. cxxij.

Cesarius episcopus arelaten. floruit tēpore anastasi imperatoris secūdi: quod sancte et cōtinēntissime uite uir beatus homelias plurimas moralis et uiles ad monachos edidisse reperitur. Et post felicē ecclesie sue gubernationē sanctitate et doctrina insignis migravit ad christum. vi. kalen. septēbris.

De sancto Daniele propheta. Cap. cxxij.

Daniel propheta: cuius laus in plerisque diuine scripture libris et locis describitur: et. h. Macha. h. ca. inter patres sanctos prius temporis cōnumeratur de regione iudeorum et semine regio natus est. Cum autem nabuchodonosor rex chaldeorum hierusalē prima obsidione cepisset. Joachum reges iuda

vincum secum traherat in babilonem: et nobiles iudeorum cum eo: in itinere vero remisit eum imposito ei tributo: et obfides pueros de femine regio fecit craxit. **S. danielē: ananiā: misaē: et azariā: et alios plures:** et abinde fuit daniel in babilone: donec regnum defecit. Ipsum vero danielē et socios uti pulcherrimos et doctiores castravit rex: ut ait **Josephus:** et tradidit eos preposito eunuchorum apbanam: et fecit eos erudiri puincialibus litteris: et lingua chaldeorum: mutatis eorum nominibus. danielē enim vocavit **balthasar: ananiā sidrach: azariā misaē: et misaē abdenago.** His quattuor prepositus eunuchorum speciale procuratorē prefecit mala sar. **Qui** proposuerit non cōtaminari cibis gentilibus: et a preposito eorum obtinuerunt decē diebus leguminiibus et aqua tētari: et cum ex hoc eos pbans in nullo ceteris maciores vidisset: accipiebat cibaria et vina regia: et dabat eis legumina et aquam. Transactis vero tribus annis steterunt coram rege: put ipse decrenerat: nec sunt inuēti eis similes in regno in omni sapientia et disciplina. **Ex** quibus preceteris daniel gratiam a deo obtinuit: visiones et somnia interpretandi. **Dec** oīa superius acta sunt in gestis tris puerorum. **xviii. kal. ianuarij.** Anno vero scdo regni nabuchodonosor vidit rex somnium mirabile: cuius postquam eniglasset memoriā amisit: et cōuocatis coniectoris chaldeorum petebat ab eis ut somnium sibi diceret: et interpretationem eius etiam indicarent. **Qui** cum hoc se posse facere nullo modo dicerent: eo quod omni homini impossibile esset: sed si rex somnium narraret: ipsi cōiecturam eius exponeret. **Itaque** rex mādauit ut oēs sapientes babilonis petirēt. **Querebaturque** daniel et sochij: ut cum ceteris occiderentur. **Quod** cum daniel ab arioch principe militie didicisset. **Ingressus** rogauit regē ut daret sibi tps ad solutionē per unā noctē tē: ut dicit iosephus: et pnotanti in oratione cum socis mysterium et reuelatum est. **Et** ingressus mane ad regē dixit ei: quod nemo viuētium posset petitionē suā implere: sed deus celi reuelas mysteria et idē indicauerat: que nonisimis temporibus futura erant. **Narraturque** ei quod somnium vidisset statim quattuor metallorum: cuius caput aureū significabat primū regnū assyriorum ceteris nobiliter et ditius: pectus vero et brachia argētea significabant regnū persarum et medorum scdo ueterum: quod minus primo esset nobilitate et diuitijs decoratum: ueter vero ereus regnū esset grecorum tertio loco futurū suorum sapientia honorosum. **Tibias** vero et crura ferrea regnū romanorum quarto uenturū: quod sua fortitudine oīa domaret. **Rapide** vero sine manibus de mōte abscissum quod percussit statuā et eā in puluere cōminuit: qui et factus est mōs magnus et impleuit uniuersam terrā: dixit esse regnū celi: quod est regnū christi: qui oīa regna cōminuet: et ipse stabit in eternum. **Quod** rex audiens danielē et deū eius adorauit: et ipsum prefecit ceteris sapientibus babilonis. **Socios** vero eius prefecit super opera totius puincie babilonis. **Circa** dictū tps daniel sancta infans nā: de falso adulterij crimine ei imposito liberatus cum adhuc iuuentis esset: ut dicit infra in hystoria prima de susanna. **Post** hec autē cum nabuchodonosor rex statuā aureā exersisset: et eā tres pue-

ri adorare nolissent: in fornacē missi: inde miraculose erepti sunt: ut supra dictum est in gestis isoforum trium puerozum: propter quod nabuchodonosor deum hebreorum magis reuereri cepit. **Quod** inde post lapsum tempus nabuchodonosor uidit per somnium arborē excelsum que totam terrā occupabat: et bestie ac volucres sub ramis eius habitabant: quam deus celi succidendam mandauit: donec septem tempora mutarentur super eam. **Que** uisio sicut quod daniel regi interpretatus est ei de facto contigit. **Ipe** enim nabuchodonosor propter nimiam superbiam suam in bestia transformatus ab hominibus cietus est: non quod corporis mutationem: sed mentis alienationem pateretur: ut dicit epiphanius. **Ablatus** est enim ei usus lingue ad loquendum: et herba ei in cibum data est: ut et uidebatur ei quod bos esset in anterioribus: et posterioribus leo. **Daniel** uero toto alienationis eius tēpore pro ipso orationi vacabat: et ad fces eius annis septem quos totidem dixerat tempora in septem menses uersi sunt: in quibus quadraginta diebus infans patebatur: per alios quadraginta ad cor hominis reuersus fiebat: donec septem menses complerent: post quos reuocatus est: nec tēpore regnauit: sed statuti sunt pro eo septem iudices: et de consilio danielis usque ad septem annos penitentiam egit: prout hec omnia iosephus tradit. **Quod** uero nabuchodonosor maiore regnauit pro eo filius eius maior: qui et ipse nabuchodonosor nominatur. **Qui** danielem compellebat ut adoraret idolum bel: dicens ipsum esse deum uiuentem: eo quod quoridie comederet duodecim mensuras farine et quadraginta oues: ac vini amphoras sex sibi oblatas. **Daniel** uero econtra illum deum fusilem ex metallo et mortuum assererat: uenit autē rex cum danielē ad templum: et postis omnibus elcis ante mensam: egressi sunt oēs: et rex clausit ostia: et anulo suo signauit. **Daniel** autē cribrauerat cinerem in paumento coram rege. **Sacerdotes** autē bel qui erant sexaginta: cum paruulis suis et mulieribus iuxta consuetudinem suam nocte ingressi sunt per cuniculos subteraneos quos fecerant sibi: et consumperunt omnia. **Uenit** ergo diluculo rex cum danielē ad templum: et inuentis saluis sigillis ianue impressis aperuerunt ostia. **Rex** autē intutus mensam vacuam: magnū deum bel exclamauit. **Daniel** autē ostendit regi uestigia per paumentum: cineri impressa: quod erant uiuorum et mulierum et infantum. **Et** deinde ostendit ei occultos aditus: et occultū introitū sub mēsa. **Et** iratus rex apprehēdit sacerdotes: qui et deceptionem suam ei confessi sunt. **Quos** omnes occidit rex: et dedit bel in manu danielis: qui subuertit eum et templum. **Uerat** etiam in eodem loco draco latens in fouea: et adorabant eum babilonij. **Sacerdotes** enim eius habebāt uasa plena aqua facta de corijs uitorum: et ea uirgis percutiebāt: ut facerent fontem terribilem quasi tonitruum. **Ad** quem excitatus draco quandoque emittebat ignem: quandoque fumum: quādoque uisibiliter apparebat. **Quis** rex danielē cogere ut illi sacrificaret: petijt daniel ipsum sibi dari in potestatem: et interficeret eum sine ferro. et suste. **Et** tulit

2543

De sanctis in mēse augusti occur. Fo. cxliij.

daniel picem ⁊ adipem ⁊ pilos: et coxit pari-
ter ⁊ fecit massas: deditq; in os draconis: qui
suffocat⁹ crepuit. Et indignati babilonij pe-
tierit a rege danielē sibi dari: qui duos eo-
rū deos destruxisset: cōminantes q; nisi daret
eum ipsis regem cū omni domo sua interfice-
rent: vnde rex timore cōpulsus tradidit eis
danielē: qui miserunt eum in lacum: in quo
erant leones septē: quibus quotidie ad escas
dabantur duo corpora dānatorū ⁊ due oues
et tunc nō data sunt eis vt deuorarent danielē.
Dominus autē misericors nō solum da-
nielem de ore leonū sex diebus illesum conser-
uauit: sed etiā de prandio prouidit. Cū
enim Abacuch propheta in iudea prandium
messonibus suis deserret: tulit eum angelus
dñi: ⁊ per verticem apprehensum posuit eū
in babilone sup lacū in impetu spiritus sui.
Qui prandiū danieli obtulit: illeq; comedit:
⁊ deo gratias egit: ipsumq; angelus dñi in lo-
cum suum in momento restituit: vt dictū est
sup in bystoria Abacuch prophete decimo-
octauo kalē. februarij. venit ergo rex die. vii.
ad lacum: cū vidisset danielē sedentem in
medio leonū: exclamauit magnum deum da-
nielis. Et eduxit eū de lacu: ⁊ e⁹ emulos in-
tromisit: qui deuorati sunt a leonibus corā re-
ge. Et tunc rex danielē ⁊ deū eius in oī tē-
pore vite sue pmaxime reuerit⁹ fuit. ¶ Pro-
phetavit autē daniel in tēpore illo: videlicet
a dieb⁹ Nabucho. iunioris: quib⁹ pphetavit
in chaldea vsq; ad tēpus dārj primi regis p-
sartim: quo tēpore pphetauit in perlide si-
ue in media illuc ab ipso trāstatur: multasq;
mirabiles visiones habuit de tēpore futuro
⁊ de fine seculi: que in eius libro spiritualis
explicatur: quarūq; expositio spiritualē re-
runt libriū. Mortuus autem nabuchodonosor
iunior ⁊ euilmer dath fratre eius: qui ambo
successiue regnauerūt: post nabuchodonosor
primū regnauit balthasar filius euilmer
dath annis tribus. Qui cum obsessus esset in
babilone a darto primo rege medorū: ⁊ cyro
rege persarū: qui cum eouenerat: propter in-
credibile fortitudinē ciuitatis de obsidē
parū curabat. Fecitq; optimaribus suis grā
de cōiunij: ⁊ vasa qua nabuchodonosor auus
eius de tēplo dñi in hierusalē abstulerat: prin-
cipibus ⁊ vxoribus suis atq; concubinis tra-
didit ad bibendum. Intellexerat em baltha-
sar: vt dicit hebrei. lxx. annos captiuitatis he-
breorū: quos hieremias predixerat fluxisse:
⁊ tamen iudei nō erant liberati: vnde iudeor
deo insultabat: ⁊ deos suos collaudabat. Tūc
apparuit manus scribentis in pariete: mane:
cethel: pbares: que sonā numerus: appētio:

diuisio. Et cū rex hoc videns danielē turba-
tus cōsuluisset. Interpretatus est scripturas
dicens q; deus regnū balthasar numerasset:
id est cōpleuisset: ⁊ ipm in staters appendis-
set: qui ⁊ minus viueret q; putabat: ⁊ diuisum
esset regnū summ: ⁊ datū mediis ⁊ persis. Ea-
dem nocte capta est babilon. Nam cyrus fece-
rat diuidi longe a ciuitate fluuiū euphrates ⁊
plures riuulos: ita vt alueū qui fluebat in ci-
uitatē vadabile faceret. Et tunc gentes dārj
⁊ cyri per alueū ingresse balthasar interfice-
runt: ⁊ ciuitatem fortissimā ⁊ munitissimā de-
struxerūt: que sicut humano opere potuisset
cōstrui: sic humano ope potuisset capi minime
boies opinabant. ¶ Darius autē secum duxit
danielē in mediā faciēs eū vnū de satrapis:
q; centū ⁊ viginti preerat: ipsumq; admodū ho-
norās: ppter qd inuidentes ei picipes accu-
satiōe facta cōtra eū: fecerūt eū mitti in aliū
lacum leonū: sed sicut alias ita ⁊ tūc a domo
adiunāte inde liberat⁹ est: ⁊ accusatores e⁹
in lacū missi a leonibus deuorati sunt. ¶ Dic
daniel dedit signa in montib⁹ sup babiloniā
dicēs q; qñ pars montiū a borea fumigabit:
venit finis babilonie: qñ vō uenit ignis ar-
dens finis erit vniuersę terre: qñ a parte no-
ti aque decurrēt: reuertet populus ad terrā
suam q; si sanguine fluxerit erūt homicidia
belial in vniuersa terra. Desinēt⁹ est autē da-
niel in media. v. kal. septēbris. et sepulchus in
spelica regali solus cū glia. Dec ex libro da-
nielis p totū: ⁊ ex dictis iosephi ⁊ hieronymi
⁊ comestoris: atq; ex chronica guilelmi.

De sancta Susanna vxore ioa-
chim. Cap. cxviii.

Susanna san-

cta cuius pudicitia ⁊ sancti-
tate ipse text⁹ libri danielis
cōmendat: idcirco gestis da-
nielis subijcit: q; cōtēpora-
nea: dies dormitionis eius
certus nō inuenit. Dec erat
filia helchier vxor ioachim:
qui erat de nobiliorib⁹ iudee
inter oēs filios israel in ba-
bylonē transmigratos. Et cū esset susanna ni-
miū speciosa: exarserūt in eā duo sentores
in dices illius anni. De quib⁹ tradunt hebrei q;
mulieres decipiebāt: dicēs se esse de femie
dauid: ⁊ xpm de semine eius nasciturū. Mi sta-
tuerūt in cōmune tēpus quo safannā possēt
invenire solā. Et latuerunt post meridiem in
pomerio helchie. Ingressa autē susanna vo-
lens lauare et vngi iuxta morem patrie: misit
puellas ad offerendum oleum et vnguenta.

Tunc accurrentes senes ad eam: requiserunt eam
cōminātes q̄ si cōsentire nolleret: cōtra ipsam adul-
terij testimonij dicerent. Et elegit susanna potius
incidere in manus eorū: q̄ peccare in dñm. Excla-
mavit. Et accurrentes famuli erubuerunt: cū au-
dissent senes contra susannā testificari. Altera
die statuta est susanna in medio populi: et ponētes
senes manus sup caput eius cōtestati sunt ipsam
vidisse cū iuvene cōmisceri: et cōdēnata est ad mor-
tem: et cū orasset ad dñm: suscitavit de sp̄m pueri
cui nomen daniel: id est manifestavit spiritū dei in
eo esse: qui latens q̄secebat: cū adhuc daniel esset
adolescens: et exclamavit se mundū a sanguine il-
lius. Et cū reuersi essent oēs populi ad iudiciū: da-
niel separari iussit senes abiniūcē: et singulos eorū
p se examinās interrogavit: sub qua arboze vidis-
set adulteriū cōmitti: quoz vnus ait sub cino: alter
sub pruno. Et exclamavit in eos populus ppter
disonantiā: cōiuctosq̄ de falso testimonio fm le-
gem dei lapidauerūt. Susanna autem post hec ab
omni populo in reuerētia habita est propter eius
pudicissimā castitatem: que et vitam suam a sanctis
operibus pie cōsumavit.

De scto Augustino epo ac doctore. Cap. cxviii.

Augustinus epi

scopus et doctor egregius puincia
ap̄bicana ciuitate tagastēsis ho-
nestis patribus et xp̄ianis ortus
scilicet patre patricio matre mo-
nica a puerilibus annis liberales
disciplinas sufficienter edoctus
fuit: adeo vt etate iuuenili sum-
mus philosphus: et rhetor: lucu-
lentissimus haberet. Nam libros
aristotelis et liberalium artium quoscūq̄ legere
potuit: p se didicit: et nemine tradente intellexit:
sicut ipse de se in libro confessionij testatur. Verū
q̄ sciētia sine caritate nō edificat: s̄z istat: in erro-
rē incidit manicheorū: q̄ xpm fantasticiū affirmāt: et
carnis resurrectionē negāt: in q̄ adhuc adolescēs
per annos. it. p̄māsit. Ad has etiā nugas adductus
est: vt arboze ficifere diceret: cū ab ea ficus vel fo-
lium tolleretur. Mater vō eius plurimū flebat: et
cū esset xp̄iana ipsuz ad fidei veritatē reducere sa-
tagebat. Que die quadā vidit se stare in quadā li-
nea licet tristē: cui quadā iuuenis assistit: et causam
tristitie requisit: que cū pditionē filij sui deplo-
rare diceret: ille cōfortauit eā dicens: ne timeret:
q̄ vbi ipsa: ibi ille esset. Rogabat ergo sedula ma-
ter quasi ipotuna quendā episcopi: sicut in eodē
libro confessionij testatur: vt pro filio suo orare di-
gnaretur: cui ille importunitate deuictus prophe-
tica voce respondit: vt secura stare: quia impossi-
bile esset: vt filius tantarum lachrymarū periret.
Cū autē in ciuitate sua grāmaticā: et apud car-
thaginē multis annis rhetoricā docuisset: occulte
matre nesciente romā venit: et ibidem multos dis-
cipulos cōgregauit. Dis tēporibus mediolanēsi-
bus sibi petētibus doctorē in roma in rhetorica des-
tinari. Symachus prefectus augustiniū destinauit.
Quo tēpore beatus ambrosius mediolani ep̄s erat.
Mater vō eius cum multa difficultate ad eum ve-

nit: et ipsum iam nec vere catholicū: nec vere ma-
nicheū reperit. Augustinus autē predicatōe
ambrosij frequenter audiebat: sollicitus valde: ne
vel pro errore manicheorum: vel contra ipsum ali-
quid proferret. Quadā tamen die ambrosius pre-
dicans errorem illum apertissime confutauit: et a
coarde augustini opinionem dudum habitam peni-
tus depulit. Cum autem sicut ipse libro supradic-
to refert: via dei sibi plurimū placeret: sed ad ip-
sam accedere pigeret. Ad quendam simpliciā
seruum dei perrexit: cum quo etiam sumos contu-
lit: qui et ipsum in via dei exēplo multorum: pue-
rorum et puellarū hortari cepit. Interim ab appri-
ca amicis quidam augustini venit: qui magni an-
tonij in egypto defuncti miracula recitauit. Quo-
rum exēplo augustinus vehementer exarsit: et so-
cium alloquens seipsum redarguit dicens q̄ indo-
cti celum rapiēbant: et sapientes cū doctrinis suis
in infernū demergebantur. Et accurrens in que-
dam hortum sedens sub ficu amarissime fleuit: au-
diuitq̄ vocem dicentem ei: tolle lege. Aperuitq̄
codicem apostolicum: et cōiectis oculis ad primū
capitulum legit. Indulimti dominū iesum xpm.
Et statim ab eo omnes dubietatis tenebre diffu-
gerunt. Cumq̄ beato ambrosio per litteras vo-
tum suū insinuasset: vt moneret quid sibi de libris
sanctis legendum esset: ille mandauit vt legeret
Esaia prophetam: tanq̄ euangeliū et vocatio-
nis gentium apertissimū proniciatorē. Adue-
niente ergo paschali tempore: augustinus anno-
rum. xxx. cū filio suo deodato puero ingentoso: et
cū alipio amico suo: meritis matris et predicatio-
ne ambrosij conuersus: sacrum baptisma a san-
cto ambrosio suscepit. Tunc ambrosius Te deum
laudamus inquit: et Augustinus: Te dominum. cō-
fitemur: respondit. Et sic alternatim ipsum hym-
num composuerunt: sicut in speculo ecclesie tra-
ditur: protinusq̄ in fide catholica confirmatus
spem omnē quā habebat in seculo dereliquit: et scho-
lis quas regebat abrenūciavit. Post hec cum ma-
tre et filio et duobus amicis nebrido et curio reme-
bat ad ap̄bicanā: sed cū esset apud ostia tyberina
mater eius defuncta est. Post cuius mortē regres-
sus ad patriam cum sibi adherētibus deo seruicis:
ieiunijs et orationibus vacabat: et libros scribebat
ac docebat: fama quoq̄ eius vbiq̄ spargebatur: et
in suis doctrinis admirabilis habebatur. Cū autē
ad preces cuiusdam magnatis qui se seculo renū-
ciare promiserat: si verbum dñi ab eo audiret: ad
ciuitatem hippone concitus aduenisset. Valeri-
hipponēsi episcopus eum ad se accessit: et licet
plurimum penitentem presbyterum in sua eccle-
sia ordinauit. Qui statim monasterium clericorū
instituit: et cepit viuere fm regulam a sanctis apo-
stolis constitutam: quam regulam moribus et san-
ctitate refert: ipse spiritu diuino dictauit. De cu-
ius monasterio eo viuente decem episcopi electi
sunt. Et q̄ episcopus valeri greucus erat: et latinas
litteras ignorabat: Augustino episcopo libertates
concessit: vt contra morē orientalis ecclesie coram
se in ecclesia predicaret. Eodē tēpore fortunatus
quidam presbyter manicheorum multos catholi-
cos seducebat: quē augustinus in conuētū lonniū

De sanctis in mense augusti occur. Fo. cxciiij.

disputans publice supavit. Donatistas em̄ z manicheos quosdā de ipsa ciuitate cōictos fugauit. Valerius aut̄ ep̄s timens ne augustinus sibi ab alia ciuitate ep̄m electus tollere impetravit ab archiepo cartagine. vt ipse ep̄atu cederet: et ille augustinū hipponensi ecclesie in ep̄m promoueret. Sed cū hoc augustinus recusaret: compulsus tandē acquieuit: z ep̄atus curam suscepit: q̄d in se postea fieri nō debuisset: dixit z scripsit: de sui ordinatōe admodū penituit. Nixit aut̄ in clericatu z ep̄atu annis fere. xl. semp̄ dño seruens: semper studens: semp̄ docens: z libros continue scribens. Cura quoq; rei secularis cuidā p̄posito suo ex toto cōmissa: contemplationi z studio iugiter vacabat: paupertatē in oibus amauit: temperantiam in victu seruauit: pauperū operibus semp̄ intētus extitit: pudicitia z honestatem nō solum dilexit: sed etiā exēplariter pretendere voluit: oibusq; virtutibus adornatus deo seruire z oibus sanctitatis exempla prebere studuit. Hereticos aut̄ validissime confutabat: ita vt ipsi inter se publice predicarent: nō esse peccatū interficere augustinū: quē tanq; lupū occidendum esse dicebant. Multasq; insidias ab eis perculit: quas tñ dei prouidentia oēs euasit: a multis etiā ecclesijs inuitabatur: vt ibi verbū dñi p̄dicaret: ad quas libenter accedebat: z multos ab eo z erroribus cōuertebat. Fertur de eo q̄ cū libru de trinitate cōpilare cogitasset: transiens iuxta littus: vidit puerum: qui foueam parua in littore fecerat: z coclea aquā de mari hausit in foueam mittebat. Et cū augustinus puerū interrogasset quid faceret. Rñdit puer: q̄ mare disposuerat coclea exiccare: et in foueā illā mittere. Cūq; hoc augustinū impossibile eē diceret: z simplicitatē pueri rediret: puer ille ei dixit q̄ possibilis sibi esset hoc perficere: q̄ augustino minimā partē mysteriōz trinitatis in libro suo explicare: assimilās foueā codici: mare trinitati: cocleam intellectui augustini. Quo dicto puer disparuit. Augustinus aut̄ ex hoc se humiliauit: z libru de trinitate oratione p̄missa: vt cūq; potuit cōpilauit. Mulier quedā afflictā ad augustinū accessit: vt eius consiliū imploraret: quē studentē inueniens salutauit: nec ille ei quicquid rñdit: que propius accedens negociū suū ei explicauit: sed nec ille se cōuertit: nec verbū protulit: vnde mulier amplius contristata discessit. Sequētī die dum mulier augustino celebranti assisteret: cū corpus dñici eleuasset ipsa ante tribunal trinitatis in spiritu raptu: vbi vidit augustinum de trinitatis gloria attentissime disputantē: dictūq; est ei q̄ cum ad augustinū accesserat: ille sic attentissime de trinitate disputabat. Ideoq; q̄ ibi fuisset non aduerterat: sed ad ip̄m secure rediret: z salubrem consiliatorē inueniret. Quā illa ad se rediens fecit: z augustinū clementissimū inuenit. Miraculoz quoq; gloria claruit. Nā in libro. xliij. de ciuitate dei. duo miracula de se quasi de alio loquens recitat. Quorū primum est: qz cum virginem quandā demoniacam oleo perunxisset: z pro ea orasset: ipsam ab immundo spiritu liberauit. Pro alio etiā adolescente quem nō vidit orauit: z ille continuo demonio qui eū obside-

bat caruit. Cum quidā fistulam patiens incidere deberet: Augustinus vna cū ipso infirmo z pro eo orauit: z mane sine incisione aliqua sanus repertus fuit. Anno igitur dñi. xliij. dum vandali totam aphyricam occupassent: oēsq; ciuitates deuastassent: ad hipponensē ciuitatē venerūt: z ipsas manu valida obsederunt. Augustinus aut̄ orauit ad dominū: vt aut ciuitatē a periculo liberaret: aut ipsum ex hac vita susciperet. Qui tertio obsidionis mense febribus laborans lecto decubuit: intelligenzq; dissolutionē sui corporis imminere: psalmos penitentiales sibi scribi fecit: z contra lectū in partete ponti: quos lecto decumbēs legebat: et lachrymas iuges fundebat. Et vt deo liberatus vacare posset: ante decē dies sui exitus nullū ad se ingredi p̄cepit: nisi folium medicū z cibū eodē ferentē. Egri aut̄ quendā ad ip̄m venientē z eius auxiliū implorantem manu sua tetigit: z continuo sanitatem recepit. Eurguminos etiā mira in ipsa sua infirmitate curauit: z plura alia miracula fecit. Nullum quoq; quantūq; meriti docuisti: ne cōfessione z eucharistia debere trāsire: q̄d ipse suo exemplo firmavit. Sicq; ad extremam horā veniens in pace migravit. v. kalen. septēbris. anno etatis sue. lxxvij. ep̄atus vero sui anno quadragesimo circa annos dñi. cccc. Sepultusq; est in ecclesia sua ciuitatis hipponensis: donec corp⁹ suū inde translātū est: vt haberet supra in eius translatione pridie kalen. martij. Eadē hora in quodam monasterio quidā monachus in spiritu raptus: vidit augustinum in nube sedentē: z pontificibus insignitum: cuius oculi quasi solis radij totā ecclesiam illuminabant: z odor de eo nimis exhalabat. Alio etiā tpe dum eius sermones ad maturinum in ecclesia legerent. Beatus bernardus vidit augustinum egeri: de cuius ore tantus impetus aquarum exibat: q̄ totam ecclesiam inundabat. Opuscula vero ipsius doctoris gloriosiora nullis aut vidisse: aut legisse: aut se gloriari habere: cum nō inueniri queant. vltra em̄ millenarium numerū excessisse credunt: de quib⁹ pauca attingā: curiosi cetera derelinquant. De gratia et libero arbitrio libru vñi. De p̄destinatōe gratie libru vñi. De trinitate libros quindecim. De confessionibus libros. xliij. De ciuitate dei libros. xxij. De baptismo libros septem. Soliloquiorū librum vñi. De sermone domini in monte libros duos. Contra faustū manicheum libros. xxxij. De fide ad petrum libros. iij. De concordia euangelistarū libros quattuor. De musica libros sex. Super genesim ad litterā libros. xij. De academicis libru vñi. Contra paganos libros tres. De ordine libros duos. De anime immortalitate libru vñi. De veteri testamento libros vigintitres. De origine anime ad hieronymum libru vñi. De natura boni libros tres. De doctrina xp̄iana libros quattuor. De vtilitate credendi libru vnum. De vera religione librum vnum. De decem chordis libru vnum. De anima z spiritu librum vñi. Ceterū antea a se ipsa sit libru vñi. De aīe quantitate libru vñi. Contra donatū libros duos. Contra arrianos libros octo. Contra permenianū libros tres. De verbis dñi libros duos. De penitentia libru vñi.

Liber

Septimus.

De agone xpiano librumvni. De diuinatione demoni librum vni. De opere monachoru librum vni. Enchiridion librorum vndecim. De gratia noui testamenti librum vni. De nuptiis et concupiscentia libros duos. Retractionum librum vni. De baptismo paruuloru librum vni. De rudibus cathetizandis librum vni. De. viij. principalibus vitijs libros. viij. Super psalterium volumen ingens in quo singuli. cl. ps. exponuntur. De sancta viduitate librum vni. De sancta virginitate lib. iij. De cura pro mortuis librum. j. De vita beata lib. iij. Si que vero huius almi presulis noscendae operum suorum titulos maior sitis eragitat gemnadium querat: qui voluminum eius vltra. cccccc. nomina commemorat.

De sancto Hermete martyre. Cap. cxxix.

Hermes mar

tyr sub aureliano impatore comite rome passus e. Hic illustrius et romane vrbis prefectus btiis alexander romanus pontifex et martyr baptizauit cum sorore theodora et filius: et c. D. ccl. seruis suis: cum vxoribus quoque eorum ac filijs: quos oes die sabba

ti pascha manumissos sacrificantis vnda persequitur dictum est supra in passione alexandri pape v. non. maj. Cum autem traianus impator hec audiens de se sententia bisaruarie, aureliani comitem ad vrbem misisset: ad xpianorum persecutionem agendam. Aurelianus hermetem prefectum apud qui rimum tribunum carcerauit. Alexandrum vero in alia custodia in vinculis se posuit. Qui tamen supra dictum est in passione quirini. iij. kalen. aprilis: puerum qui faculam ferebat de carcere noctu per fenestram eductus ad domum quirini tribuni: ubi hermes in custodia tenebatur veniens ipm quirinum auertit: filiaque eius sibi ad carcerem suum delatam a strumate liberauit: et quirinum cum filia et oibus in ipsa detentis custodia baptizauit. Cum autem hec aurelianus percepisset Quirinum i carcerem trudi mandauit: Hermetem vero decollari iussit. Qui decollatus a beata theodora sorore collectus: et in via salaria vetere non longe ab vrbem sepultus est quito kal. septembris.

De sancto Alexandro epo. Cap. cxxx.

Alexander epi

scopus constantinopolitanus clarus tribus constantini magni et constantii eius filijs: de quo refert sozomenus in secundo hystorie tripartite: quod dum constantinus impator ventisset bizantium: quod postmodum appellata ex nomine suo constantinopolis dicta est: a philosophis redarguebat quod christum co-

leret: et quod nouam legem in republica introduxisset. Cumque impator disputationem ordinasset: et alexandrum episcopum ad hoc conuocasset: ille minus philosophice peritus cum philosophis congregatis dubitauerit in deo constantii ante oia philosopho loqui uolentem in christi nomine silentium operauerit. Illique nullatenus loqui ualente: alexander victor efficit: et philosophi cum plurimum conuertuntur. Sed et tunc constantii diuinitus cum arrio heretico disputasset: et contentio maxima inter catholicos et arrianos esset: orante alexandro: arrius subito ventris dolore percussus iuxta foras constantini ad secreta nature secessit: ibique dei iudicio oia interiora et uita emisit: propter quod si des catholica ab oibus est exaltata. Btiis uero alexander gloriosus senex post laudabilem uitam annorum. xcij. obfatus est sui anno. rxiij. quiescit in pace. v. kalendas septembris.

De sancto Juliano martyre de Aluerina. Cap. cxxxj.

Julianus mar

tyr apud aluerniam passus est sub crispino consulari. Hic ex aluernia natus ex nobilibus parentibus et xpianis: xpianus et ipse ferricoli tribuni et martyris comes erat: et utroque deorum militari habitu seruiebat: qui ambo apud viennam debebant. Cum autem furor gentiliu in xpianos uienne seuiret: iulianus martyr rimum affectabat. Sed ferreoli coactus scibus ex uienensi vrbem clandestine discessit: et aluerniam fugit: ibique aliquandiu latitauit. Quem crispinus consularis ibi esse audiens: misso carnifice precepit inueniri: ille uero prope profiliens: et se xpianum profites decollatus. Cuius caput leuantes milites ad sanctum ferreolum portauerunt: ut nisi sacrificaret simile sententiam exciperet quod et factum est: ut dicitur infra in passione ferreoli martyris. xiiij. kalen. octobris. Sicque factum est ut caput sancti iuliani cum corpore ferreoli in eodem sepulchro uienne locaretur: corpus uero iuliani sine capite aluernie recondere cur. Qui passus est. v. kalendas septembris.

De decollatione sancti Johannis baptiste. Cap. cxxxij.

De decollatione sancti Johannis baptiste. Cap. cxxxij.

Decollatio

sancti iohannis baptiste quattuor ex causis instituta fuisse uidentur: ut dicitur in libro mirrali. Primo propter ipsius decollationem. Secundo propter osium ipsius conremationem et collectionem. Tertio propter capitis ipsius inuentionem. Quarto propter digitum eius translationem:

De sanctis in mēse augusti occurren. Fo. cxcv.

et ecclesie dedicationē. ¶ Primo celebrat hoc festū ppter ipsius decollationē: q̄ hoc mō facta ē: vt in byssoria scholastica legit. Herodes em̄ antipas filius magni herodis ascalonite: romā proficiscēs: et per fratrem suū philippū transitum faciēs: cum herodiade vxore philippi cōcubuit: et secreto pepigit: q̄ in reditu suo vxorē repudiaret: et ipsam ad sumeret. Q̄d vxor: sua filia regis arethe damasce norum cōperiens nō expectato viri reditu: ad patrem festinauit. Rediens autē herodes herodiadē philippo abstulit: et sibi in cōiugem accepit. Et q̄z de hoc a iohāne baptista argueret: ipm̄ in carcere vincularit: vxori quoqz placere cupiens: esse occidere voluit: sed pplm̄ timuit: vt tñ occasionē inueniret: secreto cū vxore cōdidit: vt herodes die natalis sui celebrato cōiuiis: puella saltanti filie ipsius herodiadis quicquid peteret se ei daturū iuramento firmaret: et ipsa caput iohānis peteret: q̄d ei propter iuramentum tribuere oporteret: sc̄z de iuramento facto: cōtristari se simularet. Adinonato igit cunctis principibus suis cōiuiis puella coram omnibus saltat: cunctis placet: se ei quicquid peteret daturū rex iurat: a matre monita caput iohānis exposcitur. Tērisipellis herodes se: ppter iurandū tristem simulat: spiculatorē mittit: et iohannem in carcere decollari fecit: caput in discopuelle datur: et a puella matri adultere presentatur. In hac autē die iohānes decollatus nō est: sed circa dies azimorū eodem die passionis xp̄i: anno videlicet pcedēte: sed oportuit: vt propter dñica sacramenta minor cederet maior. ¶ Herodes autē impunitus nō abijt: sed pro hoc scelere in exilium a cesare lugdunū missus miserabiliter vitā finiuit. Dabebat em̄ ipsum cuius cesar suspectū q̄ romano vellet impio rebellare. In cuius argumentum cōperuit: q̄ in ciuitatibus suis haberet arma pro septuaginta milia armentorū. ¶ De herodiade autē dicitur q̄ dum caput iohānis in manibus teneret: eidē gaudens plurimum insultaret: diuino iudicio caput in eam insufflauit: et illa protinus expirauit. Filia vero eius cum sup glaciem ludens deambularet: sub ea glacies resoluatur: ipsa in aquis cōtinuo p̄focatur. ¶ Secundo celebrat hoc festū ppter ipsius ossium concremationem et collectionē: que ipsa die sc̄z. iij. kalen. septembris sc̄dm̄ quosdā fuerunt concremata et a fidelibus ex parte collecta: vnde quasi sc̄dm̄ martyrium patitur: cū in suis ossibus cōcrematur. Et ideo ecclesia hoc festū quasi sc̄dm̄ eius martyriū celebrat. Nam sicut legitur ex. xij. libro byssorie ecclesiastice: cū discipuli iohānis corp⁹ eius apud sebasten vrbem palestine: inter helisen et abdiam prophetas sepelissent: et ad eius tumulū miracula crebra fierent: iubente iuliano apostata gentiles ossa eius sparserūt: et miraculis ad huc nō cessantibus collecta igne cremauerūt: et puluerē per agros ventilarunt. Dñi autē die ad cremandū colligerentur: quidā monachi ex hierosolymis vententes: colligentibus se latēter miscuerunt: et magnā eorum partē tollentes ad philippum ep̄m hierosolymitanū detulerūt: qui ea postmodū athenasio alexandrino ep̄o misit. Postmodū vero theophylus eiusdem vrbis ep̄s: ea in tēplo seraps a sozidi

bus purgato reposuit: et ecclesia in honorē iohānis baptiste dedicauit. Nunc autē eadez ossa apud ianuam esse dicunt: et ibidem deuore coluntur: sicut alexander tertius et innocentes quartus pape suis privilegij approbauerunt. Tertio celebrat propter capitis ipsius inuentionem: que hoc die sc̄z. iij. kalen. septembris facta est. Sicut enim dicitur in. xj. libro byssorie ecclesiastice. Iohānes in castello arabie dicto macheronta fuit vinctus et capite truncatus. Herodes autē caput iohānis in hierusalem fecit deferri: et iuxta habitaculum suū caute sepeliri: timens ne propheta resurgeret: si corpus cum capite sepulcrū esset. ¶ Tpe vero martiani principis: qui cepit anno dñi. cccclij. Iohānes caput suū duobus monachis reuelauit: qui illud iuxta dictū palatium inuenerūt facis cilicinis innolutū. Qui dum ad propria cū dicto capite remearet: quidā edessene ciuitatis figulus paupertatem fugiens se comitē eisdem exhibuit. Et duz peram sibi creditā cum sacro capite portare: ad montem in somnis a sancto iohāne: eos fugiens edessenā vrbem cū sancto capite ingressus ē: vbi q̄diu vixit sc̄m̄ caput in quodam specu veneras prosperitatē maximā assecutus est. ¶ Oriens autē illud forozū sue sub fide reuelauit: et eodē mō inuicem successores. ¶ Post multū vero tps marcello monacho in eodē specu degenti hoc mō reuelat. Nā prima nocte dormienti sibi visū sunt q̄ turbe psallentes incederēt: post quos iohānes baptista duob⁹ angelis comitatus veniret qui omnibus astantibus benedixit: et marcellū per mentū apprehendens: osculū pacis ei dedit. Qui eum vnde venisset illuc quesuit: illeqz se de sebasten venisse r̄ndit. Sequētī vero nocte cū de tali visione admiratus iterum dormiret: quidam eum subito excitauit: et emigilans vidit in ostio celle stellā fulgentē: quā dum palpare vellet: in aliā partē se trāstulit: et sic in pluribus locis post eam iuit. Tandē in loco vbi erat sc̄m̄ caput requeuit: vbi fodiens reperit vnam: et in ea sc̄m̄ thesaurū. Sed oī quidā hoc nō credēs manū in hydriā misisset: statim manus exaruit: et hydrie adhefit. Quorūbus autē fochs manum abstraxit: sed inualida remāsit: cui iohannes apparuit dicēs: vt cū caput eius in ecclesia poneret: hydriā cōtingeret: et sanitatē integrā perciperet. Q̄d et factū est. Cū autē marcellus hec oīa iuliano ipsius vrbis ep̄o indicasset: caput de spelunca ab eis est eleuatū: et in ipsam vrbem delatum. Et ex eadē die cepit in ipsa ciuitate decollatio iohannis celebrari: qua caput eius inuentū est: sc̄z. iij. kalen. septembris. ¶ Ipsum autē caput postmodū cōstantinopolim trāstatum est. Nā vt in tripartita habet cū valens impator caput sanctum vehiculo impositū cōstantinopolim transferri iussisset: cū circa calcedoniā venissent vehiculum nullatenus vterius trahi potuit: ideoqz ipm̄ ibidem dimittere coacti sunt. Sed cū postmodum theodosius ipm̄ inde auferrī vellet: vtrginē quendā custodie capitis deputatā rogauit: vt sibi illud inde portare dimitteret. Illa autē consensit: credēs q̄ sicut alias ita etiā tunc nō permitteret se auferrī: q̄ impator purpura sua operitū cōstātinopolim trāstulit: et ibidē locato ecclesiā edificā

cauit. Inde quoq; ad gallias apud pictauias a pi-
pino rege translatus est: vbi eius meritis mortui
plures suscitati sunt. Quarto propter digiti tras-
lationem: et ecclesie dedicatione. Digitus enim ille:
vt dicitur: quo dñm ostendit: nunq; cõburi potuit:
quia predictis monachis repertus est: ipsumq;
sancta thecla inter Alpes transfudit: et in ecclesia
sancti martini collocavit: vt in scholastica habet.
Johannes beletus etiam dicit q; predicta sancta
thecla ipm digitum de vltra marinis partibus at-
tulit: et in romaniam portauit. Jbidemq; ecclesiaz
in honore baptiste fabricatæ: quam ecclesiam
hac die quida dedicatam asserunt: et idcirco tale
festum. iij. kalen. septembus celebrare ceperunt.

De secta Sabina martyre. Cap. cxxxiij.

Sabina marty

rome passa est tpe adriani impe-
ratoris sub prefecto vrbis elpidio. Dec fuit vxor cuiusdã pre-
clarissimi valentini: et filia hero-
dis metallarij. Que a sancta se-
raphia virgine conuersa est ad
dñm. Cuius etiam corpus sepe
liuit ipsa sabina: vt dicitur infra
in passione seraphie. iij. noñ. se-
ptembus. Et post martyrium eius beata sabina
anno fere integro elemosinis et refectionibus
pauperum insuduit. Demum a prefecto vrbis el-
pidio comprehensis compellebatur vt xpm nega-
ret: et idolis immolaret. Que cum se soli xpo deo
vero: et non demonijs sacrificaturã diceret. Justis
nequissimi prefecti decollatur: et facultates eius
omnes fisco applicantur. Cuius corpus a chri-
stianis sepultum est in oppido vendicis ad ar-
cum faustini quarto kalendas septembus. vbi ip-
sa corpus seraphie virginis posuerat.

De sanctis Sauiniano martyre et Sauina virgine. Cap. cxxxiij.

Sauinian' mar

tyr et Sauina virgo i ciuitate tre-
chas venerantur. Vt nobilissimi
viri sauini: sed gentilis filij fue-
runt: qui de prima vxore sauinia
num genuit: de secunda cõiuge
sauinam procreauit. Sauinian' aut
legens versum illum. Asper-
ges me etc. Et intelligere non va-
lens: in cinere et cilio prostratus
iacebat: dicens se male mori: q; nõ intelligere sen-
sum verbi. Cui apparuit angelus domini: eiq; di-
xit q; si baptizari vellet: nunc candidio fieret: et
tunc quod querebat intelligeret. Exinde igitur
idola contemnens de ciuitate aufugit: et ad vrbes
trechasinam deuenit. Et cum ad flumini sequane
venisset a presbytero christiano baptizatus est: et
voce celica confortatus: q; tunc quod dudum que-
sierat inuenisset. Statimq; baculus suum in ter-
ra fixit: et confestim frondes: ac flores produxit.
Quo viso miraculo. De viij. viri in dño credide-
runt. Audiens hec Aurelianus imperator: ad ip-
sum capiendum milites misit. Qui eum orantem

inuenientes ad eum accedere timuerunt. Disti-
terum plures prioribus: qui cum orante orauer-
unt: et vt secum ad augustum accederet: solis pre-
cibus impetrarunt. Qui cum venisset et sacrificare
nollet: imperator eum manibus ac pedibus
vinctum iussit virgis ferreis cedi. Deinde super
scannus eum ligari: et ligna ac oleum supponi:
et incendio cremari. Et cū in medio flamme ille
sus oraret: hec aurelianus magie attribueret: in
crastino fecit eum ad stipitem ligari: et a militibus
sagittari: sagitte vero a lateribus eius in aere sus-
spendebantur: et a nulla ipsarum marty' dñi lede-
batur. Et cū imperator ad spectaculum istud ac-
cederet: vna ex sagittis regē in oculo percussit: et
penitus excecauit: vnde frater impator: iussit euz
in carcere recipi: et in crastino decollari. Sauinia
nus aut orans: vt ad locum vbi baptizatus fuerat
transferretur: cõtractis catenis et apertis ostijs
per medium militū illuc venit. Et videns milites
se insequentes sup aquam vsq; ad locū baptisimi
sui ambulauit. Et cū milites transuadentes cum
percutere formidarent: eos vt se ferirent cõforta-
uit: ac vt de sanguine suo regis oculum lintrent: et
statim visum recuperaret. Percussus ergo caput
suum leuauit et passibus. xliij. illud portauit. De cui'
sibi delato sanguine impator: oculum tetigit et
confestim visum recepit. Quod audiens quidem
qui antea p annos. xl. lumen amiserat ad locū se
portari fecit: et protinus lumen recuperauit. Cuius
corpus a xbianis ibidez sepultum est iuxta flumē.
S. Sauina aut cum fratre suum quotidie fle-
ret: et pro eo dñs immolaret: tandē sibi in somnis
angelus dñi apparuit: et eidem iussit vt domū suā
reliqueret: et fratre suū honoratissime inueniret.
Qui euigilans collectaneā suā eandem vidisse vi-
sionem audiuit. Latenter ergo ambe in crastino
recesserunt. Que romā veniens fides xpi suscepit:
et ab eusebio papa baptizata: in virginitate per-
mansit. In vrbe quoq; duos cecos illuminauit: et
duos cõtractos sanauit: deide post annos quinq;
angelica admonitione cū comite sua inde recessit
et ad trechasinā ciuitatē deuenit. Et cū in vrbe ra-
uenna ad domuz cuiusdã diuitis quasi peregrine
hospitiū quererent: cuius filia quasi mortua plan-
gebatur: pedisse qua se excusare cepit: q; eas reci-
pere nõ poterat: q; sua dña i extremis laborabat.
Sauina aut in xpo cõfisa intrauit: et puellaz p ma-
num apprensam sanam erexit. Cū ergo iuxta
trechas: vt ei angelus dixerat ad miliare venis-
sent: ambe pre labore quiescerent: viri quendã
noie licentiū nobilē de ciuitate venientē sauina in-
terrogauit: vbinā fratrem suū sauinianū diu amif-
sum inuenire posset. Qui ei eundē p xpo passum
fuisse rēdit: et locū sepulture demonstrauit. Ipsa
vero ante tumultū fratris pstrata orauit ad dñm:
vt susciperet in pace spm eius: et cõtinuo in xpo
obdormiuit. Ad instātia ergo prefati nobilis oēs
ciues ad eā cõcurrerūt: et corpus sancte iuxta cor-
pus germani honorifice cõdiderunt: iuxta quos
et postmodū predicta collectaneas eius sepulta
est. quoz festum agitur. iij. kalen. septembus.

**De sanctis felice presbytero et Adau-
cto martyribus. Cap. cxxxv.**

dei duplicavit: verum post q̄ ecclesie par reddita est: confesso: domini de latebris prodijt: et populum suavi predicationis eloquio in domino confortavit. Qui deo gratias agebant q̄ ipsum quē extinctum putabant in persecutione cōservasset. Quum autem maximus episcopus ad dominum migrasset: populufq; omnis felicem in episcopiū elegisset: ille omnino episcopari recusavit: et quintum presbyterum elegerit fecit. Sub quo et ipse presbyter meritis et vita laudabiliter vixit: et post longos agones in dño feliciter requieuit pridie kal. septembris. Cuius corpus apud Nalam tumulatum iacet: et signis irradiat.

De sancto Paulino episcopo et martyre. Cap. cxxxii.

Paulin' episcopus treueren. et martyr claruit tempore Constantij imperatoris. Qui tpe arriane infestationis a Constantio prefato ob fidem catholicam exilio relegatus: et vsq; ad mortem propter christi nomen hincinde mutado exilia: fatigatus tandem apud phrygiam defunctus beate passionis coronam percepit a dño pridie kal. septēbris. Decado in martylogio suo.

De sancto Aristide confessore. Cap. cxi.

Aristides confessor claruit apud athenas sub adriano imperatore. Qui phisofophus eloquentissimus fuit: fide sapientiaq; clarissimus: et christiane religionis pietate imbutus. Dic adriano principilibrum apologeticū pro fidei nostre ratione conscripsit et obtulit: et christus iesus solus esset deus coram ipso imperatore luculentissime peroravit: eo videlicet tempore quo quadratus vir insignis libellum similem eidē cesari presentavit. Qui et in eadem civitate diem extremum in pace conclusit pridie kalen. septēbris. Dec Hieronymus in libro de viris illustribus.

De sancto optato episcopo. Cap. cxli.

Optat' episcopus milestianus natide apher

claruit imperantibus valentiniano et valente augustis. Qui fidei pugil et doctor egregius aduersus donatiane partis calumniā libros sex edidit: in quibus donatistarum crimen falso in nos retorqueri asseruit. Qui et sanctitate et vita non infimus apud antiochodorum in pace quiescit pridie kalen. septembris. Dec Hieronymus vbi supra.

Explicit liber septimus.

Incipit prologus libri octavi.

C' tau' liber

presentis catalogi continet gesta et passiones illustriū sanctoꝝ quoz festiuitates occurrunt infra tps quo representat ecclesia propagationem filioꝝ qui fuerunt ipsius ecclesie conseruatores: quales fuerunt sancti confessoꝝ. Hoc autē tempus est a kalen. septembris vsq; ad kalen. octobris. Et hoc sub figura sanctorum Job: Tobie: Esdre: Iudith: et Bester: quoz tunc gesta recolluntur: confessoꝝ patientiam et sanctitatem denotantia: qui in tribulatione positi: mundum: carnem: et diabolum triumpharunt. Ad ipsius igitur temporis festa pertractanda transeundum est. Et notandum q̄ quia omnes iudices israel qui fuerunt post moysen ante reges generaliter in catalogo sanctoꝝ veteris testamēti in diuina scriptura cōnumerantur: et duozum ex ipsis solimodo: videlicet Josue filij Nun et Sedeonis: festum in kalen. septembris recolitur: quo videlicet die ipsi ambo diuersis temporibus quiesuerunt: vt hieronymus scribit. reliquoꝝ autem predictoꝝ sanctorum dies dormitionis necubi reperuntur: idcirco gratia duozum predictoꝝ gesta etiam reliquoꝝ iudicum qui omnes sancti fuerunt in kalen. septembris conscribere voluit: vt gesta eozum quozum dies incertus habetur: hystoꝝis confessoꝝ: quozum dies hic agitur: merito copulentur. Acta etiam quozundam alioꝝum eisdem iudicibus contemporaneoꝝum: quozum similiter festiuitates certos dies nō habent: vt Raab: Zaleph: et Ruth: prefatis iudicum hystoꝝis inferendo.

Finis prologi.

Iabin autem rex assor congregatis. xliiij. regibus cum turmis suis habentibus secum. ccc. milia armatorum et. h. milia currum pugnavit cum ioseph et populo israel: sed devictus est iabin et omnes sui occisi preter eos qui se receperunt in vides et castra munitissima. Fecerunt enim chananei plures munitiones pulchras a die qua audierat egressum israel de egypto aduersum eos: nec eas nisi longo tempore et graui labore obtinuerunt hebrei. Cassauit tamen ioseph vniuersam circa regionem nulli etati parcens aut ferui: et ditatus est israel supra modum ex hostium preda. Quintus autem annus iam transierat: et ioseph transiit ad galgalis locum tabernaculorum in silo: et illic transtulit tabernaculum cum ornamentis suis ad locum oportunitate. Et inde procedens in sicheem constituit in monte ebal altare domino de lapidibus ipolitris: offerens super illud quod locuta deuteronomus: deinde rediit in silo. Post hec concessit ioseph tribui iuda montana ad meridiem: que iam acquisierant: sed nodum forte tradidit. Et fraim quod concessit montana ad aquilonem: inter vtrumque ponens dimidiam tribum manasse. His tribus tantum concessit terram alij in castra manentibus: tum quia bellicose erant: tum quia digniores. Sciebat enim iude regnum esse promissum: et manasse efracim benedixisse iacob pro beneficio ioseph patris eorum. Dedit autem efracim extra sortem agrum sicheem: quem dederat iacob singulariter ioseph filio suo: et sepelivit in eo ossa ioseph: que attulerat de egypto. Ipse enim ioseph efraciens erat. Dedit etiam caleph filio iephone hebron in possessionem: et quieti terra a preliis. Iterum autem conuocauit ioseph populum in silo: et assumpsit de singulis tribubus tres viros ad considerandum terram: ut eam forte diuideret: deditque eis singulis decem viros metiendi peritos: mandans in se quantum quantitate terram metirent: sed secundum estimationem felicitatis terre. Qui circumuehentes terram et mensurantes. viij. mense reuersi sunt ad eum in silo. Proiectisque sortibus. Prima sortis iude egressa est. Secunda symeonis. Tertia beniamin: que sortis angustissima fuit propter terre fertilitatem. Quarta efracim. Quinta medie tribui manasse. Sexta isachar. Septima zabulon. Octaua aser. Nona neptalim. Ultima dan. Ruben autem et gad et dimidia alia tribus manasse viuentem moyses in sortem habuerant terram galgad trans iordanem. Sed et leuitis separauit quadraginta octo ciuitates ad inhabitandum. Filij autem ruben et gad et dimidia tribus manasse transeuntes et iordanem in locum sortis hereditatis sue: edificauerunt iuxta iordanem ad tumulos altare misericordie magnitudinis: quod ioseph et alij qui citra iordanem erant audientes: voluerunt eos disperdere: et insurgere contra eos: putantes quod altare erexissent: ut super eo victimas immolarent: quod non licebat nisi super altare tabernaculi. Sed per nuncios suos eisdem missos inuenerunt quod altare fecissent: non in sacrificium: sed in testimonium: ne videretur alter populus: eo quod trans iordanem esset ex loco diuisus. Et sic inuenientes eos rectam habere intentionem ad dominum: retenti sunt et laudauerunt eos. Cum autem ioseph vna cum populo iterum in silo cogre-

gato cum domino sedus inisset: oiaque recte disposuisset cum esset annorum. cx. in pace requiuit. Nam anno. xliij. accessit ad moysen: et quadraginta annis eidem in deserto seruauit: et sic per annos vigintiser populus rexit: qui et in domino obdormiuit karie. septuaginta. et sepultus est in tanathpbara: que sita est in monte efracim. Dic enim vir sanctissimus Ecclesiastici. xliij. cap. et h. Machabeo. h. cap. inter veteris testamenti sanctos speciali laude predicatur: et in alijs plerisque diuine scripture locis commendatur. Hec de libro ioseph: et ex chronici ioseph: et hieronymi: et petri comestoris: atque guilelmi.

De sancto Caleph.

Cap. ij.

Caleph filius ie

phone de tribu iuda vir sanctus: et ecclesiastici. xliij. c. et h. Machabeo. h. inter sanctos puri tempore connumeratur. Hic fuit vniuersus rex exploratoribus: quos moyses de deserto pharam misit ad explorandum terram promissionis. Qui vna cum ioseph filio Num de tribu efracim populum rediens conforauit: ut ad terram ipsam pergeret obtinendam. Ceteris pauore formidantibus: et filios israel deterrere. Et murmurante omni populo: iurauit dominus ut nemo illorum qui ex egypto egressi fuerant a viginti annis supra ad terram ipsam introirent: preter duos prenominate viros caleph vicem et ioseph. Quod et ita contigit populo in deserto. xl. annis moram trahere: donec omnis natio illa mortua esset. Propter hoc meritum caleph non solum meruit reseruari: ut ad terram intraret promissam: sed in hebron possessionem speciale obtinuit: in quam ascendens tres filios enoch percussit. Et ciuitatem dabit que prius vocabatur cariatpsepher: cuius litterarum obsedit. Quam cum inuenisset munitam: permisit ut qui prius eam caperet: daret ei filiam suam in vxorem. Et acceptis et orboniel: filius centes fratris caleph minor: qui et post ioseph primus iudex fuit in israel. Cui caleph natam aran in coniugem dedit: et urbem in possessionem cum agris irriguis ab vtraque parte. Et post multos annos caleph in senectute bona quieti: et sepultus est in hebron. Hec vnde supra.

De sancta Raab meretrice. Cap. iij.

Raab meretrix

cui sanctitas iacobi epistola secundo cap. et ad Hebr. xj. commemoratur in numero sanctarum mulierum veteris testamenti ex ipso euangelio Matth. primo cap. connumeratur. Ad huius domum declinauerunt vespere duo exploratores quos ioseph misit ad considerandum ciuitatem hierico: ut supra dictum est in gestis ioseph. Hec erat meretrix: ad quam confiderunt quasi ad miscendum secum exploratores ingredi potuerunt: domusque eius iuncta erat muro et porte ciuitatis. Cum autem rex hierico de missis exploratoribus audisset: et quod ingressi essent domum raab conperisset: misit ad eam ut eos educeret. Que

De sanctis in mēse septēbris occurrē. Fo. cxcviij.

abscondit eos in stipula lini quam siccabat supra murum mentiens eos egrossos dum clauderetur porta. Dixitq; nuncijs vt eos per viam iordanis persequerētur. Tunc ascendens ad exploratores: narrauit q̄ dixerat nuncijs petēs ab eis vt quādo deus traderet eis hierico capiendāz conseruaret eam. Qd̄ exploratores mulieri promiserunt cum iuramento. Tunc dimisit eos mulier de fenestra per murū cum sine coccineo. Deditq; eis signum funem ipsum in fenestra ligatum: vt cum caperetur ciuitas: ex signo populus cognosceret domuz illam esse seruandam. Et dimisit nuncijs ad iosue redierunt: et que gesta fuerant narrauerunt. Jo sue vero et maiores populi promissionem exploratorum ratam habuerunt: yude et capta hierico atq; delecta sola domus raab cum omnibus suis intromissis conseruata est. Quam processu temporis salmon princeps tribus iude dixit in vxorem: ex qua genuit booz: et ex qua dei filius fm carnem est propagatus. Et hec in coloniam iudeorum transiens laudabili fine quieuit.

De sancto Othoniele iudice. Cap. iiii.

Othoniel iudex

filius ceneis fratris caleph supra dicti de tribu iuda: prim⁹ post iosue in israel iudicauit. Nam cū iosue mortuo surrexissent alij in filijs israel: qui non viderant virtutes domini quas fecerunt in diebus moysi et iosue: fecerunt malum in cōspectu domini: et seruerunt baal et asaroth et dñs terre:

contraxeruntq; coniugia cum alienigenis. Quā obrem indignata diuinitas non deleuit gentes de medio eorum: vt essent eis in aculeum et laborem: tradiditq; eos deus in manus chusan rasathaim regis mesopotamie et syrie: serueruntq; ei octo annis: et clamauerunt ad dñm: qui suscitauit eis liberatorem othonielem: et fuit dñs cum eo: et pugnavit aduersus chusan rasathaim: et oppressit eum: et liberauit populum. Quieuitq; terra per annos. xl. quibus othoniel iudicauit populum. Et mortuus est othoniel in pace.

De sancto Haioth iudice. Cap. v.

Haioth filij ger

ra filij gemini de tribu effraim h̄z guilelmi: fm vero comestorē de tribu beniamin: secundum iudex post iosue in isrl iudicauit. Mortuo enim othoniele eglon rex moab adiunctis sibi filijs amon et amalech: transiens iordanem percussit filios israel: et posuit idola sua in galgalis vbi solebat esse tabernaculū: fecitq; sibi domū in v̄be palmarū id est hierico: et seruerunt ei filij israel. xvij. annis: et clamauerunt ad dñm: qui suscitauit eis haioth: qui vtrazq; manu pro dextera utebatur. Miseruntq; filij israel munera eglon regi per manum haioth qui fecit sibi gladium antiquitatis longitudinis palme vnus manus: et accinctus est eq̄ in femore subter cplamydē. Erat autē

eglon crassius nimis. Tuncq; obtulisset ei munera et discessisset ab eo cum socijs: reuersus iterum solus ait ad regem q̄ verbum haberet ei secreto explicandum. Egressusq; oibus qui cum rege erant extendit haioth manum sinistraz: et tulit siccā de dextero femore: et infixit in ventrem eius: nec eduxit eam: s̄ dimisit in corpore. Clausisq; ostijs per posticū egressus fugit. Serui vero regis post longam moram intrantes inuenerūt regem mortuū iacentem. Venitq; haioth in sarath: et insonuit bucina in monte effraim: et cōgregatus israel descendit cum eo ad iordanem: et volentes transire: moabitas percusserūt ex eis decem milia: et humiliatus est moab sub manu israel. Et quieuit terra lxx. annis quibus haioth iudicauit: qui et in pace mortuus est fener: et post hec de philisteis volētibz intrare israel: quidam sangar occidit ex eis sexcentos vomere vno: nec tamen inter iudices computatur: quia eodem anno vitam finiuit.

De sancta Delbora prophetissa. Cap. vi.

Delbora

pphetissa de tribu effraim et vir eius barach siue lappidoth de neptalim tertij post iosue in israel iudicauerunt. Cum enim post mortē haioth filij israel fecissent malum in cōspectu domini: tradidit eos dñs in manus iabin regis chanaan: qui regnabat in aser: et habuit quandam sifaram ducem exercitus sui. Ipse

autem habitabat in aseroth gentium: qui oppressit filios israel per annos viginti: et clamauerunt ad dominum. Erat autem delbora prophetissa: que habitabat in monte effraim sub palma: et ascendebat ad eam filij israel ad querendū iudicium. Que virum suum aduocans ex precepto domini dixit ei: vt duceret exercitum in monte thabor: contra sifaram ducem exercitus iabin. Qui assumptis pugnantibus decem milia de neptalim et sabulon cum ipsa delbora iuit in montem thabor. Sifara vero exercitum congregauit ad torrentem cison trecentum milium armatorum. Descendentēq; barach de monte cum suis stante delbora in monte ad orationem: perterruit dñs multitudinem sifare vento: grandine niue: et pluita: que cadebant in facies eorum: ita vt arcus et fundibule inutiles fierent: et plurimi de equis et curribus excussi contereabantur. Sicq; conuerso in fugam exercitu sifare: ipse de curru exiliens fugit ad domū cuiusdam mulieris nomine iabel: que habitabat in valle senam iuxta cedes: que fugientes rogantemq; vt ipsum celaret suscepit: et petenti poculus dedit lac: vt grauius obdormiret. Dormienti vero clauis percussum malleo vt vtrunq; tempus immiser: et in terram confixit: et barach post paululū venientis ostendit. Barach vero exercitum dicens vsq; ad abso: obutum sibi regem iabin interfecit: et ciuitatem euerit. Et sic quieuit terra hebreorum per annos quadraginta: quibus iudicauerunt delbora cum viro suo barach: q̄ et in pace sepulti quieuerunt in terra effraim.

De sancto Sedeone iudice. Cap. vii.

Bedeon iudex

filii iouis de tribu manasse quartus post iosue filios israel iudicauit. Cum enim israel in conspectu dñi deliquisset: tradidit eos deus in manu madian septem annis. Cumq; clamassent ad dominum: venit angelus domini: et sedit super quercu que erat in effra: ager autem pertinebat ad ioas patrem gedeonis. Bedeon autem timens aduentum hostium: excutiebat frumenta in torculari: vt haberet viaticum ad fugam. Quem angelus salutauit: ipsumq; ex parte dei misit vt pcuteret madian. Cumq; gedeon vedum corisisset: posuit carnes et asimos panes coram angelo: qui tetigit ea summitate virge quam tenebat: ascēdens ignis de petra omnia consumpsit: et angelus euasit. Timentiq; valde gedeon dñs apparuit nocte mandans vt aram baal quam pater suus exererat destrueret: et lucum qui erat circa eam succideret: et domino deo taurum septem annos immolaret. Bedeon vero timens patrem et ciues nocte oia compleuit cum .x. ex seruis suis: inde dictus est hieroal quasi fortitudo baal: quia fortis contra eum fuit. Cumq; gedeon congregasset de tribu manasse aser zabulon et neptalim .xxxij. milia virorum: petijt a domino signum victorie in vellere in area posito: si nocte illa vellus cōplueretur: area sicca remaneret: factum est ita. Sequenti nocte petijt signum in contrarium vt area rozaretur: et vellus siccum esset: quod factum est. Venit autem gedeon cum suis ad fontem anad: et de mandato dei omnes formidolosos licentiauit: et reuerfi sunt de populo .xxij. milia et tantum decem milia remanserunt. Adhuc gedeon mādato dei populū durit ad aquas: et omnes lambētes aquam lingua et manu sicut canes assumpsit tanq; magnanimos: reliquos aquam ore sumentes vti delitiosos dimisit: et inuenti sunt cum gedeone tantū .ccc. viri: in quibus dñs predixit se traditurum madian in manu gedeonis ne forte multitudo sibi superare victoriam ascriberet: quibus assumptis et cibarijs pro numero et toridem tubis gedeon ad certamē properuit. Eadem nocte gedeon cum solo puero descendens ad castra madian: audiuit duos vigilantes loquentes: vnusq; narrantem quidisset somnium: panem videlicet hordeaceuz in castra madian descendente et ea subuertentes. Alium vero ipsum somnium interpretante: qd panis hordei esset gladius gedeonis: qui vllis inter filios israel reputabatur: in cuius manu deus castra madian tradidisset. His auditis gedeon animosior: effectus tulit trecentos viros: et in dextris eorum posuit tubas: et in sinistris lagenas vacuas: et in medio lagenarum lampades: et ingressi per gym in tres partes diuisi circa hostium castra in vigilia noctis medie frugerunt hydrias et lampades in sinistris tenētes clangebat tubis: quibus omnibus sonitus terribilis audiebatur. Quo subito excitati hostes et turbati: nec se cognoscentes inuicem mutuis vulnibus se cedebat: alij in fugam con-

uersis vsq; bersh. Tiri autem qui ex .x. milibus rehanferant: eos persequebantur. Effraim quoq; descendit in occursum fugientium: et occupauit iordanem: et occidit duos reges madian ozeb in petra quadā: et zeb in torculari: et portauit effraim capita regū ad gedeon. Trasiuitq; gedeon iordanem cum .xxx. viris. zebec autem et salmana in valle quiescebāt: nihil aduersum suspicantes. xv. tantum de suo exercitu cesis. Bedeon autem repente irruit super eos: et turbato exercitu eorū duos reges comprehētos occidit. Et reuerfus est cum victoria magna. Et cum populus eum vellet dominum constituere noluit gedeon: sed soli deo gratiam attribuens dominū super israel dominaturū esse dixit. Ipse autem per .xl. annos populū iudicauit: quib; terra quieuit. Et dormiuit gedeon in senectute bona kalend. septembrijs. Et sepultus est in sepulchro patris sui in effra. Post cuius mortem abimelech filius eius spurius occidit. lxx. filios legitimos gedeonis: et dolo atq; tyrannide occupauit regnum israel. Solusq; ex omnibus iudicibus se regem nominari fecit: qui et pugnans aduersus vibem sicheu oppesit a muliere que fragmen mole de muro proiecit: pessima interfijt morte. Ideo et nomen eius de catalogo iudicum sanctorum deletum est: propter fratricidij et tyrannidis crimen.

De sancto Thola iudice. Capitulum .viii.

Thola iudex filius

phua de tribu isachar: quintus post iosue filios israel iudicauit annis .xxij. Qui licet nihil notabile fecisse legatur: inter sanctos tamen iudices cōnumeratur: in cuius tempore populum hebreeuz pace fructum esse credendum est: eo qd scriptura nullius belli mentionē facit. Et fuit mansio thola in oppido sani vbi et quiescens in pace sepultus est.

De sancto Zabir iudice. Cap. ix.

Zabir galaadi

thes de tribu manasse iudex sextus post iosue iudicauit israel annis .xxij. Die habuit .xxx. filios: quos fecit principes .xxx. ciuitatum: quas nomine suo vocauit habiorias: id est oppida iabir. In cuius etiam tempore terra israel pace gaudebat: nec leguntur hebrei ab aliqua natione persecutionem pertulisse. Ex quo etiam sanctitas iudicis argui potest: qui feliciter populum gubernans ad scelera consueta ruere non permittebat: qui et in pace sepultus est.

Zepthe galaadi

thes iudex septimus post iosue iudicauit isrl. Cui ei filij isrl post mortē

De sanctis in mēse septēbris occurrē. Fo. cxcix.

labir seruissent dñs gentiū tradidit eos dominus in manus philistinū et amon: et afflicti sunt vepementer. xvij. annis. Qui clamauerunt ad dñm et proiecerunt idola de finibus suis: et doluit dñs super miseriam eorum: fuit eo tēpore iēphe galaaditēs vir fortissimus pugnator: sed filius matrietis. Hic habuit vxorē de galaad de qua suscepit filios: qui adulti patres suum tanq̄ spurium eiecerunt. Et abijt in terram thob. Et congregauit in opes et latrocinātes: et factus est eorum princeps. Tunc oppressi maiores natu israel descenderunt ad eum: et ipsum in principē elegerūt: vt pugnaret pro eis cōtra amonitas. Et ascendens cum eis in masphat fact⁹ est iudex in populo. Dissisqz nuncijs ad regē amon: vt exiret de terra sua: illoqz exire nolēte: egressus est iēphe ad pugnam cum exercitu suo: voutiqz dñō: vt si victor rediret: quicunqz prius de domo sua sibi occurreret eum in holocaustum dñō offerret. Et percussit iēphe amonitas plaga magna: et humiliāuit eos. reuertēti autē in masphat: occurrit ei vnigenita filia cum tympanis et choris. Qua visa tristat⁹ est ad mortē: eo q̄ ex voto ipsam dñō necesse haberet. Filia vero in nullo doluit propter victorias patris: sed tm̄ duo rum mensurā inducias petijt: vt plāgeret virginitatem suā cum sodalib⁹ suis: et expletis duobus mēsi bus reddijt: pater q̄s vouerat impleuit. Fuit tm̄ stultus in vouēdo et impius in soluēdo: quia obtulit holocaustū nec legitimū nec deo c̄parum. Potuit tm̄ ante votum esse bonus: q̄ irruit spūs dñi super eum. et etiā post votum: q̄ et apostolus ponit eum in catalogo sc̄torū in ep̄la ad hebreos. Quisdam autē eij excusantes dicūt illum familiari cōsilio sp̄s sancti hoc fecisse: sicut et sampson q̄ semetipsum occidit. Iudicauit autē iēphe israel. vij. annis: et quietuit in pace: et sepult⁹ est in ciuitate sua sebeth: que est in galaad. Hic ab etate moysi vsqz ad seipsum ait supputari annos trecentos exclusis annis. xvij. afflictionis qui preceserant.

De sancto Abesan iudice. Cap. xi.

Abesan velese
bon bethleemita de tribu iuda iudex. vij. post iosue iudicauit israel. vij. annis. Qui et populū dñi in pace rexisse credit: quia nec eius tēpore alicuius belli in scriptura mētio habetur. Qui et quietuit in pace et sepultus est in bethleem ciuitate sua.

Babilon sabulo
nites iudex nouus post iosue iudicauit filios israel. x. annis. Qui et pacem omni sue vite tempore habuisse putandus est: quia neqz cum vlla natione discordiaz habuerit expressum reperitur. Et hic quietescens in pace in ciuitate sua. Sepultus est cum patribus suis.

De sancto Abdon iudice. Cap. xij.

Abdō iudex de
ciuitate thecue: q̄ est in tribu ephraim decimus post iosue iudicauit in israel. vij. annis. Sub quo etiam terra hebreorū in pace quieuit: eo q̄ sub his prefatis tribus iudicibus israel a dñō non recessit. Et hic in pace dormiens in sepulchro paterno sepultus est in oppido thecure ex quo fuerat oriundus.

De sancto Sampson iudice. Cap. xiiij.

Sāpson iudex
de tribu dan vndecimus post iosue iudicauit israel. Cum em̄ filij israel coram deo peccassent tradidit eos in manus philistinorum. xl. annis: a qua seruitute hoc modo liberati sunt. Vir quidam de stirpe dan nocte manū habebat vxorē pulcherrimā sed sterilē. Cui spe oranti angelus in agro apparuit: et nasciturū ex ea filium nunciāuit. Mandans ne quid vltra comederet aut biberet nisi iuxta legem nazareorū: nam et puerum nazareum futurūz predixit: qui et israel liberaret. Et cum hec omnis viro nunciasset: et ille vt zelotū pla ductus angelum aliquē inuenens suspicatus esset: orantibus ambobus angelus iterum apparuit: et predicta que dixerat cōiungi manū replicauit. Attulitqz manū hedū et panes angelo vt comederet: et iussu angeli hec dñō in sacrificiū obtulit: et angelus ascendens in stāma disparuit. Natū autē filiū vocauerūt sampson: id est robustū. creuitqz puer cito: vt iam futur⁹ propheta p̄nosce retur: cepitqz spūs dñi esse in illo in castris dan. i. in exercitu tribus sue. Cum autem adoleuisset sampson: descendit in thānata: vt videret solēntatem que ibi fiebat: et visam virgine philistinorum concupiuit: quam tm̄ ductū parētibus renūctibus accepit vxorē. Nolebant em̄ parētes q̄ filiam alienigene in cōiugiiū numeret: nescientes q̄ res fieret a dñō. Cumqz descēderent cum eo apparuit catulus leonis in vineis oppidi: quē sampson in spiritu dñi nihil in manibus habens dilacerauit quasi hedum: nec hoc parētibus indicauit. Desponsata qz vxore cum descēderet vt acciperet eam: vidit cadauer leonis: in cuius ore mellificauerāt apes: de quo melle sampson comedit: et dedit parentibus ac vxori. Timentes autem philistei robur sampsonis: dederūt ei in nuptijs triginta inuenes robustos: sermone quidem socios: opere vero custodes: ne quid forte cōmitteret et crescente ciborum satietate. Proposuit autem sampson socijs problema: quod si infra. vij. dies soluerent daret eis. xxx. vestes: sin autē econtra ipsi sampsoni ad totidem vestes tenerentur. Fuit autem hoc problema. De comedente exiuit cibus: et de forti egressa est dulcedo. Qui cum problema nescirēt soluere: ad eorum instantiam sponsa sampsonis ei blandita: dicit ab eo prouerbij expositionē: quam et socijs indicauit: qui in die septimo sampsoni problema sola

uerit: de leone et melle in ore eius inuēto. Sampson ergo descēdens a scalonē percussit ibi trigintaviros et vestes eorū ablatas dedit pronubis suis. Et iratus sampson ex hoc cōtra vxorem venit ad domū suam: quā nupsit vni de pronubis suis. Post dies aliquot rediens sampson in thānata: inuenit cōm gem alteri viro nuptam: et indignatus est valde: cui cum pater forozē illius pulch: iorē loco ipsius tradere vellet: noluit sampson: sed p̄fatus est contra populū philistinorū vt faceret eis mala: et cepit trecentas vulpes: et vinxit caudas caudis: et faces ligauit in medio: quas igne succendens misit in fegetes philistinorū: omnesq; igne consumpsit: ita etiam vt vineas et oliueta incēderent. Quod philistei audientes opus fuisse sampsonis: vxorē eius et parentes cōbuserunt tanq̄ huius mali auctores. Percussitq; iterū sampson philisteos plaga magna: qui ascēderunt ad terram iuda: vt caeperent eum. Ascēdētēsq; viri iudā ad sampsonē redarguebāt eum: quia ipse occasione philistei contra eos ascēderent: vt bellarent aduersum populū. Sampson autē prius recepto sacramento ab eis ne se occiderent: permisit se ligari spiritu dei tactus a viris iuda: et duci ad philisteos: vt sic in eos grauius vltione expeteret. Quod cum traheretur spiritus dñi in eum: et dissoluta sunt eius vincula quasi stupa ad ignem. Tollēsq; mandibulam asini iacentes in terra interfecit ea mille viros alios in fugam conuersis: et cum p̄ labore siti deficeret clamauit ad dñm: et aperuit dñs molam dentem maxille: et egressæ sunt aquæ: quibus haustis sampson refectus est: vocatūq; est nomē loci fons inuocantis de maxilla. Post hec sampson iuit ad gazam ciuitatē philistinorū: et ingressus est ad mulierem meretricē: quo cognito philistei posuerūt custodes ad portā ciuitatis: vt eum mane cōprehēderent. Sampson vero nocte media confurgēs tulit ambas ferreas fores cū postibus et seris: et in humeris portauit vsq; ad verticē montis. Deinde amauit dalidā in mōte sozeth: quam satrape philistinorū induxerunt: p̄cepto promisso: vt disceret a sampsonē: in quo vires eius consisterent: quod ei illudēs dixit: quod si septem neruceis funibus humētibus ligatus esset: infirmus vt alij hoīes fieret. Quōq; dalida ipsum dormientē ligasset: philistei apud se latētib; excitat: ille rupit vincula quasi stupa. Idipsum scōdo factū est de septem nouis funibus. Cum autē tertio. vsq. crines capitis eius circūligatos licio clauo terre affixisset: excutatus sampson extraxit clauū cum crinib; et licio. Cum autē instaret ei dalida: et ad mortē deficere videretur: vt ei veritatē panderet. Sampson confessus est se nazareū esse ab infantia dño cōsecratum: quod si caput eius rasum foret fortitudo ab eo discederet. Tunc dalida vocatis philisteis sampsonem super genua sua dormientē per tonsores radī fecit: et recessit statim virtus eius ab eo. Quē tenēs philistei eruerūt oculos eius: et apud gaza vinctum in carcere ad derisum molere fecerunt. Coegeruntq; eum facere cum mulierib; robustis: vt dicunt hebrei: vt ex eo robustā prolem susciperēt. Proceperunt tēpore cum capilli eius renasci cepissent: et philistei in tēplo dagon solē ne conuīsiū

in die festo eorū celebraret: adductus est sampson: vt ante eos luderet: et ipsi ei illuderēt: quod stans inter duas colinas quibus domus imittebāt: apprehendit vtrāq; manib; et super oēs: et ipse mortuus est: et multos plures occidit moriēs quū occiderat: nam p̄ter iuuuātes quasi tria milia vtriusq; serus cōuenerāt: qui de detecto spectabāt: quod sepultus est in sepulchro patrū suorum inter sara et eschol. Et iudicauit israel viginti annis. Non autē alit excusatur: vt ait augustinus: quod seipsum cum hostibus ruina domus oppressit: nisi quod spiritus hoc later ter iusserat: quod per illum miracula faciebat. Dabit enim fortitudinē non de natura: sed de gratia.

De sancta Ruth vidua. Capitulū xv.

Ruth vidua de

regione moab in diebus iudicū claruit. Quam sanctā fuisse probat: non solum iosephus quod hoc testatur: sed etiam quod liber eius specialis hystorie inter sacre pagine volumina cōnumeratur. Elimelech enim de bethleē effratus cum noemi vxore sua: et maalon et chelon liberis suis cum facta esset fames in terra israel: abiit in regionē moab tidem: vt pascercetur ibi. Quo mortuo filij eius duxerunt vxores de moab: orp̄ham et ruth: et mortui sunt ambo sine prole. Noemi vero vidua et filijs orbata cum redire vellet in terrā suam facta fertilitate comitabatur eam nurus suam. Quas cum licentia esset orpha quidē reuersa remāsit. Ruth vero oīno cum socro abire voluit. Et venerit in bethleē que prius effrata dicebāt: tpe quo primus hordeus metebatur. Erat autē ibi vir potus et diues noē boos consanguineus elimelech. Intrauitq; ruth agrum boos de mādato socrus: et colligebat spicas post metētes. Boos vero agrū ingressus eū audisset quod esset puella cōpatiēti eū mādauit: ne ad alterius agrum accederet: sed et hora vescedi cum messoribus suis comederet. P̄cepitq; metētib; vt de industria spicas dimitteret: quas illa sine rubore colligere posset. Reuersaq; sero ad socrum et portans hordenū quod collegerat ei oīa nunciauit. Cui socrus dixit: quod boos propinquus eius erat. Idipsum fecit diebus sequētibus vsq; ad arē ventilationē. Cum autē in ventilādo arēam boos iuxta morē patriū cōiuiū faceret seruis et messorib; suis. Ruth de socrus consilio lora et cultis vestibus induta ascēdit cum alijs in arēā latēter. Et cum sero boos obdormisset proiecit se ad pedes eius quod media nocte excitat: et p̄pauit videns puellā et quæsiuit quod esset. Que respōdit se esse ruth relicta: p̄pauit qui sui: quod ideovenerat: vt eā liberis carentē in coniugemsumeret: prout ex lege tenebatur cum ipse boos vxore careret: boos vero respōdit alium esse magis propinquum qui primo de coniugio requiri deberet. Quod si renuerit ipse postmodū eam libenter acciperet. Et cum diluculo surrexisset: impleuit pallium ruth hordeo: ea magis segete onustā remisit ad socrū. Mane vero boos cōgregatis senioribus ciuitatis interrogauit propinquo: quos illum elimelech unum agrum venalē propinquus sui emere

De sanctis in mēse septēbris occur. Fo. cc.

vellet: et relictā eius accipe cui nūq̄ p̄pinq̄ori p̄dicta s̄m legē debebas: an sibi min⁹ p̄pinq̄o ius suum cedere. Qui ei libenter cedere velle dixit. Sicq̄z booz dūmo natu ruth cepit in vxorē: ex q̄ genuit obeh: qui fuit pater isai p̄fis dauid. Ruth aut̄ sc̄rā et pudica sanctitatis famosa apud beth leem in pace genuit. Dec oīa ex libris iudicū: ruth: et ex chronicis ioseph: et hieronymi: petri: comestoris: meenō ex chronicis guilelmi.

De sancta Anna p̄phetissa. Cap. xvi.

Anna p̄pheta

tissa filia phaniel de tribu aser: cui⁹ sanctitatē euāgelic⁹ p̄dit sermo. Luc. ij. tēpore quo x̄ps fuit ad tēplū p̄sentatus ibidē se reperit et eadē hora fuguentēs multa de illo p̄phetavit oībus qui ex peccatib⁹ redēptionē israel. Dec enim vixerat cū viro suo annis septem a virginitate sua. Et permansit in viduitate vsq̄z ad ānos octuagintaquat tuor: etatis sue: que nūq̄z de templo discessit: sed in oratione die noctuq̄z p̄mansit: et in bona senectute in pace genuit. Sepulta iuxta tēplū domini in hierusalē kalendas septēbris.

De sancto Prisco discipulo. Cap. xvii.

Prisc⁹ discipul⁹

fuit vnus ex ātiquis discipulis christi: licet inter noīa. lxxij. discipulorū: qui a doctore abbate cōscripti sunt nō regiatur. Dic em̄ ille paterfamilias fuisse asseritur: i cui⁹ domo x̄ps pascha sibi parari fecit: et in ei⁹ cenaculo cū discipulis discubuit: et eorū pedes lauit: vt dama⁹. Dic post

ascensionē dñi veniēs romam cū apostolo petro in partibus campanie euāgelium predicauit. Qui et apud capuā via aquaria depositus est kalen. septēbris: vt dicit ado.

De sancto Egidio abbate. Cap. xviii.

Egidius abbas

ap̄d arelatē. oppidū p̄uincie floruit tpe haroli imperatoris. Dic at̄hentē. natione regia stirpe p̄gent: patre theodoro: matre pelagia: sacris litteris erudit⁹ est a puerilib⁹ annis. Quī dñ quādā die ad ecclesiā p̄geret egro cuidā in platea facēt et elemosynā petēt: tunica sūā tribuit

qua indutus mor sanitate recepit. Parētib⁹ vero suis defunctis patrimonij sui x̄pm fecit heredē. Die quodā dñi ab ecclesia rediret obui⁹ habuit virū a serpēte p̄cussus: sed oratione susa ab eo proptinus virus fugauit. Demoniācū quēdā die dñi cō in ecclesia cōsistentē: et cūctos clamorib⁹ cōturbantem: Egidius orans ab immūdo spiritu contūno liberauit. Cum autem per totaz greciam ip̄si us fama crederet: ip̄e humani fauoris vitans pe

riculum clam littus maris petijt: vt ad pres ali⁹ as se transferret. Aspicient⁹ nauas maris tempestatē periclitantes facta oratione tēpestatem sedauit. Applicātes quoq̄z nauite gratias ei⁹ meritis egerūt: et p̄ eum secum gratis velerent promiserunt. Et cum ad quādam insulam post dies iij. appulissent: virū dē ibidem cellula repertuz egidius adiit: et cum ip̄so in dei laudibus triduo mansit: deinde vale dicens cum nauis abcessit. Cum ergo arelatum venisset: et biennio cum sancto cesareo eiusdē vr̄bis ep̄o mansisset: et ibidem quendam qui p̄ triennium febricitauerat a febrib⁹ liberasset: heremū cupiēs clam discessit: et rhodano transito secus ripam guardonis apud veredemū heremitā sanctissimū dudum fuit: vbi sterilitatem terre suis meritis fugauit: et infirmū quendam ei delatū veredemio absente sanauit. Deinde famam humanā fugiens relicto veredemio inter riorē heremū penetrauit: vbi videlicet rhodanus in mare defluit: qui locus septimanā vocatur: vbi antrum spinis oblitū et fontē inueniens ceruam sibi diuinitus preparatam nutricem habuit: que certis horis lactis ei alimoniam triennio prebuit. Cum autē ibidē regis famulū venaretur: ceteris feris contētis ceruam cum canibus insequebatur: a quibus dudū fugā ad pedes sui confugit alūni. Ille vero admirans cur preter solitum sic mugiret: exiens et venatores audiens dñm procerua exorauit. Canes autē intra factum lapidis appropinquare minime audētēs: cū nimio latratu ad venatores redibāt. Nocte supernenictē domū reuersi sunt: et sequēti die retrocedentes casso labore iterū redierūt. Quōd reuadēs cū multitudinē venatorū assumpto ep̄o ad locum accessit. Sed cū canes vt prius accedere nō auderēt: locū vepriū dēsite inaccessibilē in gyrum circūdedērūt. Tunc autē incaute sagittā dirigēs vt ceruam emitteret: viro dei orati p̄ cerua graue vulnus infirmit. Ostiles autē semitā ferro aperictēs ad speluncā veniūt: et senē venerādū in habitu monachali cōspiciūt: ceruā quoq̄z ad eius pedes p̄cūbētē reperit. Ad quem soli rex et ep̄s pedes adēt: et quis esset interrogat: oēm vitā suā eo narratē cōperit. Qui dñ p̄ vulnere ei illato veniā postulasset: et medicos p̄ ipsos sanando p̄mississent: ac munera obtulissent: ip̄e nec medicinā adhiberivoluit: nec ad munera eorū respect: quin potius domini orauit: vt q̄diu viveret: ip̄m vulnus perpetuo sustineret. Sed cū rex ip̄m frequētē visitaret et pabulū salutis ab eo reciperet: immēsas ei diuitias obtulit: quas sc̄ris recipere recusauit: vt tñ de ipsis monasteriū fabricaret admonuit. Quod quidē rex p̄ oīa p̄fecit: ip̄iusq̄z cenobij egidius licet diu renitēs tādē multa regis instātia regimnis curam suscepit. Et p̄cessu t̄pis ad sacerdotij dignitatē puenit. Huius famā rex karolus audiēs: vt ad se veniret precibus multis obtinuit. Qui veniēs aurelian. in basilica sc̄e crucis euergumini liberauit: deinde veniēs ad regē ip̄m reuerenter excepit: et inter cetera salutis colloca rex ip̄m rogauit: vt p̄ se ad dñm oraret: eo q̄ peccatū quoddā enorme cōmississet: qd nulli nūq̄ nec ip̄i sancto cōsiteri auderet. Sequēti ergo dñica

Egidius celebrās p rege orauit: & cōtinuo ange-
lus eidē apparuit: qui cedulā in altare deposuit:
in qua scriptū erat regis peccatum: & si de eo pe-
niteret egidij precibus iam dimissum. Addeba-
tur quoq; ibidē q si quis p aliquo pctō egidium
inuocaret: si tñ ab eo desisteret sibi dimissum non
dubitaret. Oblata igitur regi cedula: ille de pctō
suo veniā humiliter postulauit. Egidius autē cum
honore rediēs apud reuernensem vrbē filiū prin-
cipis a mortuis suscitauit. Post aliq; tps pre-
nunciāns monasteriū suū ab hostibus euertendū
romā adijt: & multa priuilegia ecclesie sue impe-
trauit: duosq; scilicet cupressina in quibus imagines
apostolorū ostia erāt a papa ei donata in tyber-
rim dimisit: & diuino regimini cōmendauit. Quōq;
ad monasteriū rediret: cuidā contracto apud ce-
bironē egressum restituit. Reuersusq; ad locū pre-
dicta ostia in portu inuenit: que in ecclesia sua ad
ornatū & sedis romane monumentū erexit. Quib;
tū quoq; suum ei diuinitus reuelatū predixit. Et
post laudabilē vitam in dño feliciter obdormiuit
kalen. septēbris. vbi & choros angelorū eius aīam
ad celos ferentū cōcinentes plurimi audisse te-
rati sunt. claruit circa annos dñi. cccccc.

De sanctis duodecim fratribus. Cap. xij.

Duodecim fra-
tres martyres glorioſi p christo
passi sunt. Quorū tamē noīa ori-
ginē passionisq; vel locū: vel mo-
dum minime valui reperire: nisi
hoc solum qd in adonis martylo-
gio scriptū est: q videlicet post
cessionē & incarcerationē vltimo
in diuersis partibus capite cesi

sunt kalē. septēbris. quos & romana ecclesia in
suis kalendarijs conscripsit: & de eis specialiter
festum facit.

De sancto Lupo archiepiscopo seno-
nensis. Cap. xx.

Lupus archieps senonē.
claruit tpe Clo-
tharij regis frācorū: qui apud au-
relianē. ex regali genere ortus
dñi virtutibus polleret archieps
senonis electus est. Dum autem
oīa sua pauperibus erogaret
die quadā plurimos ad cōuiuīū
inuitasset: cum vini ad mediū p-
recēbentibus nō haberet orauit

ad dñm: & statim nūcius affuit: qui centū vini mo-
dios adesse pre foribus nunciāuit: qd vnde: aut a
quo delatum esset minime sciri potuit. Quā plu-
res ei detraberent q filiā predecessoris sui virgi-
nem dedicatam immoderate amaret: eorū de-
trahentibus ipsam deoscularus est: dicēs nihil no-
cere boni verba aliena: quem ppria non maculat
conscientia. Nam quia ipsam deum amare arden-
ter nouerat: eam mēte purissima diligebat. Cum
rex frācorū clotharius burgūdiā intrās senescha-
lum suū corā senones direxisset & ciuitatē obside-
ret: lupus ecclesiā sancti stephani intrās cāpanā

pulsari fecit: cuius sonitu tāto terrore hostes cō-
cussi sunt: vt nisi fugissent se in carcere putassent.
Tandem obtento regno cum rex alium senescha-
lum misisset: et lupus ei sicut alij episcopi fece-
rāt non occurrisset: sumpta occasione illa episco-
pū adeo apud regem diffamauit: q rex ipsum ad
exilium destinauit: vbi doctrina & miraculis cla-
ruit. Interea senonici quendam episcopum: qui
locū lupi inuasit: occidētes a rege impetrauit
vt lupus de exilio reuerteretur. Quē rex videns
exilio tabefactū: ita repente diuinitus est muta-
tus: vt coram illo prostratus veniā peteret: & mul-
tis munerib; eius ecclesiam dotaret. Dum autē
tem remeās parisijs venisset: multa carceratorū
turba solutis vinculis apertisq; ostijs eidē obuia-
uit: et de ipsorū liberatione ei' meritis facta gra-
tias egit. Celebrāti ei die quodam dñico lapsa
est celitus gemma in calice sancto: quā rex in suas
reliquias collocauit. Rex clotharius campanā
sancti stephani senonē. audiens esse mire dulce
dimis iussit sibi parisijs deferri. Sed mox vt de vr-
be senonica delata est sonus ille dulcedinem ami-
sit. Quē rex audiēs eam senonicis reportari iussit:
et. vij. ab vrbe miliario sonitu recuperauit. Quā
nocte quadam oraret instinctu diabolico valde i-
sties sibi aquā deferri fecit. Sed aduertēs dolos
inimici pulninar sup os vasis posuit: & diabolium
intus clausit: qui tota nocte vluant: factosq; ma-
ne cōsūsus et dimissus abscessit. Alia nocte dum
ecclesias more suo circuiret inuenit clericos quos-
dam rixātes eo q cum mulieribus fornicari vole-
bāt. Qui ingressus ecclesiam p eis orauit: & mox
ab eis oīs tēratio discessit. Qui coram eo pstrati
uentiam postularūt. Tandē multis clarus virtuti-
bus in pace quiescit kal. septēbris. circa annos
dñi. ccccxx. tpe Heraclij imperatoris.

De sancto Tiuardo epo. Cap. xxj.

Tiuardus remeneñ.
archieps
scopus claruit tpe Clodouere-
gis: vt ait Sigibertus. Quo etiā
tpe claruerunt reolus eius suc-
cessor: et bercarius martyr pri-
mus abbas ancylatē. & sancta
berta martyr & abbatissa in par-
tibus galliā. Huius nempe vi-
uardi discipulus fuit dictus ber-
carius abbas & inulto tēpore co-

mes. Cum autē aliquando secum pergeret apud
villam que dicitur altimilare dum Tiuardus gra-
ui somno premeretur sub fago dormiuit: viditq;
de celo colūbam fagi ramis insidere: & deinde de-
scendere: & areā vacuā in qua dormiebat ter volā-
do circumferre: indeq; celos repeteret: que oīa berca-
rius vigilans corporaliter aspexit. Excitatus au-
tem eps & cum bercario de visione mutua collo-
cutione habita intellexit a deo sibi mandatum in
īso cenobii edificandum. Quod & viuardus eps
deuotius adimplere curauit. In quo quidē loco
congregationē monachorū disposuit: et bercariū
eidem abbatem prefecit. Et postq; cuncta diligen-
ter implēuisset: in christo feliciter obdormiuit ka-
lendas septēbris.

De sancto Bercario abbate. Cap. xxij.

Bercarius ab-
bas et martyr claruit in galliis tē
pore dicti clodouet regis franco
rii: qui sub prefato sancto viuar
do remorū pontifice moribus et
sapientia imbuitur. Ille ouienſe mo
nasteriū perentis sub abbate eu
stasio monasticā vitam duxit. Dñi
die quadam in cellario vinum ex
vegete in cereali hauriret voca

tus ab abbate obedientiam sollicitus et incautus vi
num quod fundebatur: reliquit vegete non clau
sa. Quod dum cerealem impleſſet superficiē eius
pertransiens: in modū colliue constipatū in gyū
vas coronari cepit: nec aliquid deſino in terrā de
ſurſit: donec reuerſo bercario q̄ti eſſet meriti ap̄
deū omnibus innotuit. Post aliquod tēpus de ab
batis licentia rediit ad sanctū viuardum: a quo in
monasterio predicto ab eodem edificato in loco q̄
dicitur altimilare: abbas p̄fectus eſt ſacre con
gregationi monachorū. Et dum filios ſuos ſibi cō
miſſos more boni patris et paſtoris diligenter cu
raret: exigente culpa quendā daguinū monachus
verberē discipline conerit. Qui moleſte hoc fe
rens inſtigāte diabolo nocte abbatē dormientē le
tali vulnere percūſit: et vt ferrū occultaret in piſcinā
demerſit: qd̄ dei iudicio ſup aquā enatuit. Vox
autē frater ille attonitus et amens ad eccleſiā cur
rens ſignū pulſabat. Fratres autem hora inſolita
excitati admirantes abbatē percūſum adhuc ſpi
rantē inuenerunt: et ferrū enatās conſpexerūt. Da
guinū quoq; quaſi inſanū in eccleſiā repertū vt
rei homicidii cōprehensum ad bercariū indicādū
adduxerūt. Cui ille q̄tum in ſe erat omnē dimi
tens iniuriā deū per penitentiam conſultū eſſe pla
candū et in x̄ſo martyre expirauit. Sepultus in mo
nasterio ſuo. Ex cuius tumulo oleum diu manans
languentibus medelam preſtare coſueuit. Paſſus
eſt autem kalendas ſeptēbris.

De ſancto agilo abbate. Cap. xxiiij.

Agil' abbas tē
pore clodouei regis frācorū cla
ruit. Hic Agnoaldi nobilis cōſi
liarij regis ſigiberti filius bone
indolis adhuc puer ſancti colū
bani abbatis benedictioe perce
pta ſancto euſtasio religioſo vi
ro cū alijs pluribus clericis om
nibus poſtmodū futuris episco
pis a parentibus traditus eſt ſa

cris litteris imbuendus: factusq; monachus sub
ſancti colūbani abbatis disciplina fuit cōuerſatio
ne mirabilis. Dum autē columbanus b̄nūcibildi
regine ſicut et alijs mulieribus aditum monasterij
prohiberet: et ob hoc ad inſtantia regis a Theodo
rico rege de monasterio expulſus eſſet: euſtasio
eidem monasterio ſubſtituto: miſſus eſt agilus
ad regem reconciliandum. Et cum longe iam a
monasterio abſiſſet: et nepos quidam vandalon
ducis p̄cognito quare iret: cui; ſatellitibus ſuis

eum aggreſſus fuiſſet: ipſmq; educto gladio per
cutere velle: manus eius repente arida facta eſt.
Cui veniam poſtulantī ſanctus manum ſuam re
ſtituit: in quo audito miraculo rex placatus colū
banum ad abbatiam ſuam reſtituit. ¶ Proceſſu ſo
tēporis miſus eſt agilus cum ſancto euſtasio a
lorbario rege ad vicinas gētes adhuc gētiles p̄
dicandas: vbi multos ad chriſtum conuertit: et mi
raculis coruſcauit. Nam in via demoniacum libera
uit. Sadabergam virginem cecam illuminauit:
ei quoq; eidem iterum fabricanti ſalutem ſubitaz
orationibus impetrauit. ¶ Cū igitur ſanctus an
doeuus episcopus ſuper torrentem: qui dicitur
reſbacem: in proprio ſolo monasterium de ſuis ſa
cultatibus conſtruxiſſet: eidem monasterio agilū
abbatem p̄fecti: vt dictum eſt ſupra in legenda
ſancti andoēni. iij. nonas maſi. Cuius videlicet ce
nobij conſtruedi locus eidem andoēno diuini
tus taliter oſtenſus eſt. Tribus em̄ noctibus ſup
ipſum locum vidit nubem in modū crucis mirabi
liter radiantem: et deinde tribus diebus ſubſe
ter eundem locum in modū crucis reperit rore
conſperſum: eo ſcilicet ambitu quo monasterium
fuerat conſtruedum. ¶ Dum autē agilus abbas
hoſpitalitati ſollicitus intenderet: die quadaz me
dia hyeme lepotoſum ante fores inuentū ad ignem
calefaciendum adduxit: ipſum ſubito nuſq; vidit.
¶ Alta vice ad merentes cum fratribus acceſſit: et
tepeſtate ſubito ingruente ſigno crucis edito h̄m
brem a ſe et meſſorib; cōpeſcuit: grandine per gy
rum circa eos ninta decidente. ¶ Anno r̄. xcv. ij.
eritens orauit: vt de hac vita ſolueretur: cui re
latum eſt qd̄ poſt biennium votum obtineret. Sic
q; centenarius migravit ad chriſtum kalendas ſe
ptēbris. in cuius tranſitu ado monachus choros
angelorum p̄ſallentes audiuit. In eius etiam ſe
pultura frater quidam febricitans: et alius dolore
dentitū tortus tactu corporis liberantur.

De ſancto Antonio martyre. Cap. xxv.

Antonius mar
tyr apud apamiā paſſus eſt: q̄ ex
eodez oppido oriundus nobilis
genere ab infantia chriſto ſeruiē
et virgo permanens amore mar
tyrij flagrans ex vbe ſua diſceſ
ſit. Et dum chriſtianos perquire
ret ad preſbyteratus ōdinē aſcē
dit: et inde verbum dñi diſſemi
nando proceſſit. Cui; autē ex iti

nere, fatigatus ſit in n̄mia laboraret oratioe ſuſa
virga ſolum percūſit: et ſtatim ſons viuis ſcatur
riſt ad eius refectionē: et deinceps ad egroium ſa
lubritatem. Reuerſus autem apamiā et gentiles
impugnans martyrij ſui fidelibus predixit. Cle
rum dum loca ſacra cum quibuſdam chriſtianijs vi
ſitaret: et ab eis aliquantulum dimiſſerit a paga
nis tentus et iuxta ſinmen ad radices montis apa
mie decurreſ decollat' eſt. Corpus quoq; ei' mē
bratim diſcerptū et vna cū capite in flumie demer
ſum eſt. Sed d̄luino miraculo ſanguis de corpore
fluens in vniū cōgelat': et in vniū a fidelib; collect'
eſt. Aqua etiā fluminis a curſu deſiſtens ad corp'

colligendū xpianis in alueo viam fecit. Sicq; cor-
pus vna cū sanguine leuatiū atq; sepultū est. Ca-
put autē eius ab angelis de mane sublātū nauicu-
le parue inuonit: et duob; angelis in similitudinē
duarū aquilarū nauiculā contra fluminis cursum
sine remo gubernatib; ipas ad habitaculū festi pī
cipis deduxerūt: quē scitis antoninus ad fidē xpī
cōuerterat. Quē festus p̄ spiritū diuina reuelatio-
ne cognoscēs ad nauē descendit: caputq; collegit:
atq; habitationē suā a loco illo remouēs in domo
ppria caput deuote recōdidit: domūq; suā in eccle-
siā cōmutauit. Passus est. iij. non. septēbris.

De sancto Mederico abbate. Cap. xxv.

Medericus ab

bas apud eduēsem ciuitatē cla-
ruit. Dic ex ipsius ciuitatis pago
nobili genere ortus. Cū esset an-
noꝝ. xiiij. inuitis parentibus ad
monasteriū ipsius vbis fugit: et
monachus effectus penitētie mi-
rabili operā dedit. Nam in hebdo-
mada vix solūmodo cibum sume-
bat: et cilicio asperrimo carnē do-
mabat. Successit abbati defuncto in regimie loci:
multis miraculis pollens. Nā monachū quendam
libidine diu grauius tentatū: zere ad desperatio-
nē adductū tunicā suā induens excussit ab illo de-
mone etiā corporaliter vluante ad castitatem ni-
miā reuocauit. Alium etiā ante cōpletū officii ec-
clesiam egredientē diuq; correptum reliquis pa-
nis sui cibauit: et repente ad emendationē redu-
xit. Verum dum famā populi ad se confluētis
effugeret in vasta beremo se conclusit: sed de man-
dato episcopi ad monasterij regimie inuitus re-
dijt. Post modicū autē orationis gratia parisijs
ueniens in cellula sancti petri duobus annis et
ix. mensibus se includens discipulos conuocauit
et eisdem obitus sui die prencipato in pace quie-
uit. iij. non. septēbris anno dñi. ccccclxxiij.
orbouis imperatoris tertij anno primo: sepultus
ibidem miraculis fulgens.

De sancto Cosma confessore. Cap. xxvi.

Cosmas confes

soꝝ natione grecus in insula cre-
teñ. heremiticā vitam duxit. Qui
omnibus diebus vite sue ieiunijs
et orationibus vacans in quodā
antro resedit: vbi et post lauda-
bilem vitam in pace quieuit. iij.
nonas septēbris. Cuius corpus
cum aliquod tēpore in eodē spe-
cu sepultus quieuisset ab incolis
loci intra ciuitatem translatus est vt honorificē-
tius coleretur. Quod deo et sancto displicuisse
euidenti signo apparuit. Nam maxima aeris siccī-
tate superueniente arefacta est terra et fames va-
lida subsecuta: nec prius illapsa de celo pluuia
fertilitas abundauit: donec sanctum corpus ad
loci sui absta reductum est. Post annos vero se-
re. cccc. corpus ipsum a venetis nauigantibus in-
de sublātum est: et venetias translātum: atq; in

monasterio sancti georgij maioris reconditū: vbi
ad presens quiescit.

De sancto Elpidio episcopo. Cap. xxvij.

Elpidius lugdu

nenis episcopus fuit: qui multa
sanctitate flagrauit et doctrina et
miraculis conuulsiuit. Qui et po-
pulum dei sibi cōmissum felici cu-
ra gubernans apud prefatam ci-
uitatē. iij. nonas septēbris in pa-
ce quieuit. Sepultus in ecclesia
sanctorum. vij. machabeorum in
qua sancti iusti eius predecesso-
ris episcopi mēbra tumulata requiescunt.

De sancto Elpidio abbate. Cap. xxvij.

Elpidi' abbas

genere cappadox fuit. De quo
scribit heraclides qui habitauit
in specu studio abstinentie cun-
ctos vincēs. Nā p̄ annos. xxv. q̄s
ibi vixit dñico tm̄ et iouis dieb;
cibū sumebat: alijs dieb; nihil ol-
no gustabat: ac p̄ totā noctē stā-
do et orando psallebat: quē innu-
mera multitudo fratru sequeba-
tur. Dum autē scopio illum nocte quadā percussis-
sisset: ipse eo calcato ne standi quidem spacium in
quo steterat mutauit instantū dolorem cōtempnit.
Sarmentum vitis aridum extra tēpus debitum
abeo plantatum adeo creuit: vt vitis magna sac-
ta infra annū totam ecclesiam operiret. Dicq; per
annos viginti quinq; nunq; ad occidentem se v-
tit: nec solem declinantem conspexit. Cuius exem-
plo discipulus eius sifinnius cū apud eū septem
annis fuisset: in sepulchro se clausit: in quo stans
per triennium semper orauit: nunq; die vel nocte
deambulans aut sedens aut iacens. Elpidius
igitur post annos predictos ad cappadociam re-
gressus et presbyter fact; fratres et sorores in vñi
collegit: et cenobio cōstruato in pace quieuit. Cuius
festum agitur. iij. nonas septēbris.

De sanctis Euphemia Dorothea Tecla et
Erasma virginibus et martyribus. Cap. xxix.

Euphemia: do-

rothea: tecla: et erasma virginēs
passe sunt in aquileia ciuitate tē-
pore nerontis ingratōis sub seu-
sto p̄side. Fuerūt enim duo frēs
nobiles et ditissimi eiusdē vbis.
Quorū maior nomie valentius
paganus genuit euphemiā et do-
rotheā. Alter vō minor: noie va-
lentinianus xpianus genuit teclā
et erasmā: qui tam filias suas q̄ nepres sepius ad
domū suā venientes ad fidem xpī secreto erudie-
bat: quas sanct; hermacoros eps in ipsa domo ca-
thetizauit. Valenti; autē iussit fieri turrim excel-
sam super fluuiū natifum: ita vt flumen p̄ medium
turre flueret p̄ arcus reuolutos: in qua turri fi-
lias suas propter earū nimā pulchritudinē collo-

De sanctis in mēse septēbris occurrē. Fo. ccij.

care: donec eas maritis traderet: duasq; fenestras tñ in ipsa turri fabricari scepit. Sed cū ad ciuitatē tergestinā perrexisset: euphemia ⁊ dorotea tertiā fenestrā ceteris ampliorē construi fecerunt: vt in ipsa ad orationē stare possent. Cū autē die quadā descendissent ad fluuiū vt ex more se lauarent superuenerūt ⁊ germane ipsarū tecla et erasma: ⁊ orantibus virginibus vt aqua fluuij mundaret quatenus digne baptizarent: natusus fluuius retraxit vndulas ⁊ stetit. Eadem hora superuenit valentianus cum beato hermaco: ⁊ vti so miraculo gratias deo egerunt. Quas sanctus hermacoras continuo baptizauit ⁊ deo virginēs dedicauit: easq; valentiano cōmendauit. Reuersus autē valentius eodem die: ⁊ videns tertiā fenestram in turri constructā didicit a magistris qd ad mandatū filiarū suarū eam fabricasset. Et in terrogauit filias suas cur tertiā fenestrā fieri iussissent. Que dixerūt: vt maius lumen ibi fulgeret nolētes ei indicare. Post cā orationis eam construi ordinasset. Post aliquot vero tps cū valentius filias suas vellet viuis tradere: eo qd a plurimis nobilibus in coniugiū peterentur. Rūderunt virginēs se xpm spōsum immortalem habere: cui virginitatem suā perpetuo dedicassent. Ad audiēs valentius iratus arrepto gladio eas interficere voluit. Ille vero ad domū valentiani patris fugerunt. Quas valentianus vna cum filiabus suis in angulo domus abscondit. Et cum perrexisset vt hec scō hermacore epō nunciaret: valentius cū seruis suis venit ad domum fratris: ⁊ filias requirere cepit: ⁊ interrogans duos ex seruis valentianū vbi essent: vnus quidē eas celauit. Alter vero eas p̄palaui: qui statim arreptus a demonio seipsum in natīso fluuiō necauit. Valētius vero filias ⁊ nepes in angulo reperas xpm adorātes apprehendit: ⁊ ad domū suā adduxit. Altera vero die ipsas quattuor: seuasto p̄sidi tanq; xpiana puniendas tradidit: quas p̄ses ante se iussit adduci: ⁊ cepit agere vt sacrificarent. Et dum se xpo dño sacrificare dicerent: iussit eas nudas virginis cedit: deinde versis pedibus suspendi: ⁊ malleis capita earū cōtundi: vsq; dum p̄ nares earū sanguis distillaret in terram. Et cum hec oīa constanter tolerassent: ⁊ deo semp gratias agerent: p̄ses fecit eas in carcere recludi. Mane autē facto mandauit iterū sibi virginēs presentari: ⁊ videns eas sanas effectas ad deorū sacrificia exhortabatur: eo qd dñs eis cōpatientes earū vulnera curassent. Sed cū se a xpo dño sanatas assererēt: ⁊ nō ab eius dñs quos esse demones comprobabant. Iussit eas seuastus in equuleo suspendi: ⁊ ad latera ipsarū lampades ardētes applicari. Deinde fecit illarū mammillas amputari: ⁊ canibus deuorandas iactari: quas tñ canes intactas custodiebant. Iterumq; eas p̄ses mandauit in custodia recipi. Nocte autē ipsa valentianus māmillas virginum intactas: ⁊ sicut rosas splendētes inuenit: quas hermacore epō p̄ reliquis obtulit. Sequenti vero die mādauit p̄ses virginēs nudas p̄ totam ciuitatē aquileie circūduci. Orante vero euphemia angelus dñi operuit eas stola candida ⁊ corpora illarū restituit oīno illesa: ita vt nec cicatrix in eis appareret. Et cū ille fuissent p̄sidi presentate videns seuastus ipsas: vt solem facie splendētes atq; deos oēs gentium confutantes: iussit illas capite truncari. Quas pater ac patri earum valentius arreptus ad summitatē turris: quā fecerat traxit: ⁊ manibus eas p̄p̄is decollauit. Corporaq; illarū cū capitibus ex alto in flumine p̄leuit: ⁊ subito facto nimio terremoto ignis de celo veniens: ipm cū oibus qui secū erant: ⁊ ipsam turrim vsq; ad fundamētā cōsumpsit. Cūq; noctu valentianus cū sancto hermaco perrexisset ad flumē ad corpora requirenda: dum essent iuxta portā valentiana: ecce venit nauicula cum duobus viris splendēdis ad ripam fluminis: que dicitur clemētiana: in qua nauicula corpora sanctarū cū capitibus posita erant: que illi duo viri scō hermacore obtulerunt. Qui vna cum clericis suis et valentiano gratias agens corpora virginū de nauicula leuauit: ⁊ in domo valentiani in monumentis marmoreis sepelunt. vbi ⁊ altare cōstruxit: et domū ipsam in honore sanctarū ecclesiā cōsecrauit: valentianus quoq; oēm familiā suā baptizari manumisit: oēsq; facultates suas eccleie cōcessit. P̄sente autē scō virginēs. iij. noñ. septēbris.

De sc̄a seraphia virgine ⁊ mar. Cap. xxx.

Seraphia virgo

passa est apud oppidū vendinensium sub adriano principe: ⁊ p̄sede byzillo. Nec genere antiochena veniens ad urbem declinauit ad domū beate sabine relicte nobilissimi valētini: quā sua p̄dicatione ad xpm conuertit: vt dictū est supra in passiōe sabine iij. kalen. septēbris. Quod audiens byzillus p̄ses misit ad virginē cōprehendendam. Sabina vero virginem diligen: parato curru vna secū ad pretoriū perrexit. P̄ses autē ob nobilitatē sabine vtriq; deserens eas cū pace dimisit. Sabinam tñ qd magicis artibus demēstata xpiana fuisset effecta dure redarguit. Post tertiuū vero diē p̄ses seraphiā rapuit: eaq; sibi p̄sentari fecit: ipsamq; ad deorū sacrificia iussit adduci. Que cum se xpo dño immaculatam sacrificiū offerre diceret: seq; ex perpetua virginitate: quā deo vouerat: templū dei viui assereret: mandauit p̄ses: vt violari deberet: quatenus amissa pudicitia templū dei esse desineret. Tradidit illā duobus iuuenibus lasciuis egyptijs: vt ea per noctem integram vterent: quā illi in cubiculum obscuriorē introduxerūt. Orāte vero virgine cū circa primā noctis horā ad eā accedere vellent: facto magno sonitu cū horribili terremoto iuuenes tremefacti ceciderunt quasi exanimēs in terrā membris oibus resolutis: quos mane missi p̄sidis illuc destinati iacentes ⁊ omni corpore impotes inuenērunt. Factoq; concursu nimio virgo xpi ad p̄sidem adducit ⁊ quibus hoc maleficis fecerit interrogatur. Illa autē nō maleficis diabolici sed virtute xpi hec miracula pacta fuisse narrauit. Cū cum p̄ses dixisset: vt si nō hec magicis artibus fecisset illos in xpi sui nomine surgeret: et loquitur

faceret. Seraphia iuuenes ad se duci fecit: super quos nec stare: nec se mouere: nec loqui valentes orationem fudit: eosq; in xpi nomine cōtingens incolumes erexit: qui mor corā populo stantes et omnibus suis membris facti cōpores loqui ceperunt: atq; presidi narrauerūt: q̄ dum cōtra voluntatem eius virginē cōtingere voluissent iuuenis decorus stature procerrime vt sol splendēs se in terposuit: qui illos adeo suo lumine terruit: qui mox amissis sensibus defectio eos apprehendit. Quod audiēs preses et ea magicib⁹ artibus ascribens iussit eā expoliari et eidē lampades applicari. Quib⁹ mox diuinitus extinctis ministri eas tenentes lāpades corruerunt. Preses autē adhuc ipsam potius maleficam existimans mandauit fistibus cedi. Statimq; terremotus magnus fact⁹ est: et fractis sustibus astula vna de stipitibus oculum dextrū: et idis percussit: et post tridui⁹ ipm amissit. Tunc indignatus preses virginē capite cedit iussit. Que decollata est trans arcum faustini iuxta aereā vindictani ductis: cuius corpus brā sabina in eodē loco sepeliuit. iij. non. septēbris.

De setā p̄bebe discipula. Cap. xxxij.

Phebe discipula apostolorū fuit: de qua paul⁹ apostolus ad roma: vltimo mentionē facit: quā et ipse fratribus rome existētibus inuicē cōmendauit: eo q̄ et sibi et multis alijs discipulis in ministerio fide liter assistit. Que et ipsa i vita sanctitate et honesta pudicitia i xpo paup̄auit. iij. non. septēbris. Serpula rome: vt scribit Hieronymus.

De setō Antidio epo et martyre. Cap. xxxij.

Antidius eps et marty: apud turones passus est tpe honorij imperatoris sub persecutione vandalica. hic eps turonen⁹ fuit. Qui tpe quoda serua iij. hebdomade sancte: dum pontem diui fluminis trāsiret: vidit principem demonū in throno sedentem: et agmen ministrorū vni⁹ quenz sua mala gesta suo principi referentem. Inter quos ethiops teterrimus rettulit q̄ romanū presulem 303imum septēnio de lapsu carnis impugnatum dominica palmarū preterita ad crimē cōmittendum cū virgine quadam induxit: in cuius testimoniū vnum ex sanda ihs ei surreptū in iudicio presentauit. Que princeps demonū super cunctos plurimū honorauit. Tunc eps eundem demonē ad se vocās in virtute dñice passionis ei mandauit: vt eadem velocitate qua roma venerat illuc se incolumen deferret. Et sic in dño confusus super demonē ascendit et septus versiculi illum. Deus in adiutorij meū intende. repetēs incolumis ab illo vectus in cena dñi. ce hora celebranda officij: romā peruenit. Demone autē ante fores ecclesie lateranē. expectate iussit sandatum ei rapuit: et ad papam accessit.

nota q̄ iij
antidius vna
nū et liberat
omni q̄ iij

Que alloquēs secreto rem sibi visam et oīa gesta rettulit: negantiq; sandalij que amiserat: et quem adhuc se misisse non aduerterat ostēdit. Sicq; ipsum ad p̄niam puocauit. Hissa quoq; vice eius ea die celebrauit: partem chrisimatis a se cōfecti sumpsit: missaq; celebrata p̄tifici vale faciēs: de monē pre forib⁹ expectante inuenit sup que res ascendens eosq; ipm reuēctate in sabbato setō hora celebrādi officij ad ecclesā suā sospes rediit: demonq; statim euauit: et antidius celebrās et ca thecuminos baptizās vbi fuerat. et quare mirantione vandalorū rētus p xpi cōfessione in facie cefus et varijs ictibus cruciatus: multiq; vulnerib⁹ in mēbris oibus corpus attritus: tandē gladio capite: cefus est: turoniq; sepult⁹. iij. non. septēbris.

De setis antonino et aristeo mar. Cap. xxxij.

Antonin⁹ puer et aristeus martyres apud vrbē cāpanie capuā passi sunt. Qui antoninus cum eēt annorū. x. aristelum ad fidē conuertit. Cum quo postmodū tentus et varijs supplētijs cruciatus tandē ambo cedente gladio martyrij palmam consecuti sunt tertio nonas septēbris.

De setō Moysē duce et p̄beta. Cap. xxxij.

Moyses propheta et dur ppli isrl qui inter patres setōs antiquos non solū ecclesiasticū. xlv. capi. sz etiam in multis locis diuine pagine: tam in nouo q̄ in veteri testamento conscribitur: et plurimū cōmendatur filius fuit Amram et Jochabeth eius vxoris de tribu Leui gentus in egypto. Cui⁹ ad miranda opera in quattuor libris pentateuchi vltimis proximis descripta hic cōpendiose recoluntur. Cū em̄ hebreorū populus a iacob descendēs in egypto multiplicat⁹ innumerabiliter excreuisset. Pharaō rex egypti noīe amenophis sciens prophetā filij ex hebreis nasciturū qui regnū egypti humilitaret: mandauit oēm hebreorum masculum nascentē in fluuiū necari. Eo igit tpe cū amram vxores nollet cognoscere mallens liberis carere q̄ neci filios procreare: dñs enim per somnū asstitit dicens ne timeret ad cōiungm accedere: q̄ puer que timebat egyptij ex ea nasciturus erat. Natus ergo moyses per tres mēses a matre absconditus est: cū vltierus celare nō posset: exposuit eū in fiscella stupea in flumine nilo. Quem thamar filia pharaonis: que descendeat vt lauaretur vagientē vidēs suscepit: et matrī pro prie ad lactandū tradidit atq; ablactatum in filiū adoptauit que vocauit moysen: eo q̄ ipm ex aqua tulisset. Egyptij enim moys aquā is saluatum dicunt. Cuius venustē et elegantia vidēs rex coroz nam suam in qua erat dei ammonis imago capitū pueri imposuit: quā puer in terrā proiecit et imaginem fregit. Sacerdos autem bellopoles a latere regis surgens dixit illū esse puerum de quo

De sanctis in mense septēbris occur. Fo. cciij.

prophetatū fuerat: q̄ regnū egypti humiliaret: 2
uoluit enī truerē. Sed auxilio regis 2 persuasio-
ne cuiusdā sapientis liberatus est: qui per igno-
rantia hoc a puero factum asseruit. In cuius ar-
gumentū p̄unas allatas puer or̄ apposuit: 2 lin-
gue summitatē corrupit. Et ex hoc hebrei impedi-
tioris lingue illum fuisse aegypti. Tanteq; pul-
chritudinis fuit: vt nullus adeo seuerus vel tā ar-
duis occupatus esset: qui eius aspectus non adhe-
reret. ¶ Cum autē aduenisset moyses: ethiopes
egypti vastauerunt. Et habuerūt egyptij respon-
sum a d̄s: vt adiutores hebreo vterentur. Atq; ob-
tinuerunt a filia pharaonis: vt moyses iam lu-
uenem bellicosum effectum exercitū suo p̄fice-
rent ducē qui fluminis itinere tanq̄ longe p̄ter
misso per terrā duxit exercitū itinere breuissimo:
vt ip̄onisos ethiopes p̄ueniret. Sed per loca
plena serpentibus iter facēs: tulit in arcis papy-
reis ciconias egyptias serpentibus naturaliter
infectas: 2 quōtidie castrametatus via vnus diei
p̄mittēbat eas: vt serpētes fugarent: ac deuora-
rent: 2 ita tutus per noctē trāsibat exercitus. Tan-
dem p̄ueniens ethiopes expugnansq; illos fu-
gientes in ciuitatē regiam noie saba potenter ob-
sedit. Armis vero filia regis ethiopiū coniecit
oculos in eum: 2 ex condito tradidit ei ciuitates:
ipseq; eam accepit in vxorem. Inde est q̄ maria
et aaron iurgati sunt aduersus moysen propter
vxorem eius ethiopiā: obijcēs ei q̄ eam de-
cepisset. Et cum redire vellet moyses nō acq̄ie-
uit vxor. ¶ Moyses autē astroz peritus duos an-
nos cōsimiles fecit: in quozū gemmis imagines
fabricauit: vt altera memoriā: altera obliuionē cō-
ferret. Et anulo quidem obliuionis vxori tradidit:
ipse alterū amoris tulit. Sicq; mulier cepit eius
amorē obliuiscē: 2 moysi in egyptum libere reuer-
ti p̄misit. ¶ Qui autē in terrā gessen ad fratres
suos: 2 videns quāntam p̄fectū operis egyptio-
rum percutientem hebreum secreto occidit: 2 ab-
scōndit in sabulo. Et cū die altero inuenisset duos
hebreos rixantes: 2 inuicē arguerēt: ille ei ho-
mīcidium egyptij perpetrātū obiecit. Ad audiēs
moyses timuit: 2 potissime q̄ rex hoc comperto
querebat interficere eū: fugitq; moyses in terraz
madian: cū liberasset septem filias hieronis sa-
cerdotis a pastoribus eas violare volentibus fil-
iam primogenitā ipsius sacerdotis sephorā nomi-
ne accepit in vxorē: ex qua duos filios procrea-
uit: sc̄z gerson 2 eliezer. Dedit autē hiero curam
gregum suozū alendorum moysi: qui oues ei⁹ pa-
scens in deserto venit ad montē dei oreb. Appa-
ruitq; ei d̄s in flāma ignis de medio rubi: q̄ ar-
dens non comburebatur: p̄cepitq; ei vt iret ad
regem egypti 2 ad filios israel pro liberatōe po-
puli: 2 ostēdit ei signa que faceret corā eis: excu-
santiq; ei de impedimento lingue: aaron fratrem
eius eloquentissimū in solacium 2 auxiliū loquen-
dū dedit. Tulitq; moyses vxorē 2 liberos: 2 profe-
ctus est: cū occurrēs angelus in via corripuit eū:
eo q̄ filius minor in circuncisus esset: vnde 2 vxor
territa cū liberis remansit: ne possent moysi esse
impedimento: ipse vero solus processit. ¶ Veni-

ensq; in egyptum cum aaron fratre suo: congre-
gauerunt seniores israel: narrātes eis verba d̄i:
feceruntq; coram eis signa de virga: que verteba-
tur in colubum: 2 de manu moysi etiā posita in si-
nu leprosa facta est: 2 de aqua de nilo hausta 2 in
sanguinē cōuersa. Quod vidēs seniores credi-
derunt: 2 simul cum eis ad regem ingressi manda-
tum dei vt populū dimitteret ei nunciauerūt. Et
ille deum 2 eos contemnens derisit: populūq;
hebreozū magis afflixit. Erat autē tunc moyses an-
noum. lxxx. 2 aaron. lxxxij. qui ingressi iterum ad
regem egypti signa coram eo fecerunt. Pilo qui
dem virga moysi in colubum versa deuorauit vir-
gas magnozū: que similiter verse fuerant in serpē-
tes. Indurato vero pharaone 2 incredulo perma-
nente: percussa est egyptus decē plagis his: ver-
sibus cōprehensis. Prima rubens vnda: ranarum
plaga secūda. Inde culx tristis: post musca nocē-
tior istis. Quarta pecus strauit: vesicas sexta crea-
uit. Post sequit grandis: post bruchus dente ne-
phando: nona tegit solē: primā necat vltima pro-
lem. Per hanc vltimā plagam liberationis 2 in figu-
ram d̄nice passionis. Spoliaueruntq; egyptios he-
brei diuino iudicio pro mercedis sue recompensa-
tione: q̄ sc̄z gratis 2 diu cuius magno eis labore ser-
uierant: nec quicq̄ mercedis perceperāt: ideo eti-
am tulerunt ab eis aurū 2 argentū: vt inde fieret
tabernaculū. Erant autē in p̄p̄o tunc quasi. cccccc.
milia viroz absq; paruulis 2 mulieribus. Et ascē-
derunt ex egypto quinta progenies a iacob: d̄s
autē p̄cedebat eos per columnam nubis in die
contra feruorē solis: 2 ignis per noctem cōtra ca-
lignem: quibus coartatis inter mare rubrum et
aspera montū: cuius p̄sequeretur eos pharaō cū
cccc. curribus 2 l. milibus equitum penitens q̄
eos abire dimississet: p̄bente ducatu eis moyses:
ipse iubente d̄no mare rubrū tactu virge m. xij. di-
uisiones diuisit: 2 israel sicis vestigis mare trās-
iuit quo ceteris tribubus primogenitis intrare
post moysen dubitantibus iudas primus intra-
uit: vnde 2 ibi propter fidem 2 obedientiā regnū
promeruit. Ingresso igitur post eos pharaone cū
curribus 2 equitibus suis mediū sicis maris: subi-
to reuerfa est super eum a tergo ois moles aque:
et obrutus est ibi cum vnuerfo agmine suo: vnde
adhuc existunt in eodē litore tractus rotarū
et vestigia equitum ac peditum que ibidē 2 in pro-
fundo adhuc cernunt: que si casu vel studiose tur-
bantur mor diuinitus in formam pristinam repa-
rātur. ¶ Submerso igitur rege egypti moyses ca-
men exaemetriū: scilicet Lantemus d̄no. decanta-
uit: vt dictū est supra in gestis marie prophetisse
kalendas iulij. ¶ Veniensq; cū populo in maratū
aquas impotabiles inmissis ligno dulcorauit.

Deficientibus etiam victualibus dum populus murmuraret pristinas delicias in memoriam reuocans orante moyses dominus eis corbuncas et manna de celo misit: quod contra desceptum in crastinus refer uatum computauit. De isto autem manna filii israel annis .xl. in deserto sustentati sunt quod habebat omne delectamentum et saporis suauitatem: et uoluntati cuiuscumque desermensque ad quod quisque uolebat insequi saporum conuertebatur. Tercium moyses in rapidissimo populo murmure propter defectum aque petram ore uirga percutiens aquas eduxit. Item mittens ioseph ad pugnandum contra amalech et ipse in monte orans eleuatis manibus usque ad solis occasum ei uictoria impetravit. De se uero .ij. egressione de egypto .s. iunio prima die mensis uenerunt filii israel ad montem sinai: que fuit a fase dies .xlviij. Et tunc sanctificatio prius populo die tertia post: scilicet quinquagesimum diem: acceptum legem a domino in decalogo mandatorum. Post datam uero legem et populo recitatam moyses in monte sinai iuxta idem preceptum ascendit. Qui ei domum saphirini coloris in exemplar tabernaculi faciendi ostendit cum utensilibus suis: ubi moyses .xl. diebus et .xl. noctibus absque cibo et potu cum domino permanens caligine qua mons operiebat circumstectus audiuit eum inuente: de tabernaculo construendo: de arca: de mensa: de altare: de candelabro: de vestibus sacerdotum et obibus alijs ad sacrificia pertinentibus: que in erodo plenius pertractantur. Ipso autem in monte morante faciente populus impatiens ab aaron et hur deos petijt: qui et vitulum flatiliter eis dedit: eique populus adorauit: de quo supra actum est in gestis aaron kale .i. i. i. Moyses autem descendens de monte cum hoc uidisset indignatus tabulas legis dei sibi datas confregit: vitulum contulit: et uiginti quattuor milia de populo interfecit: ut supra ibidem dictum est. Deinde uentiam quam petebat populo suo obtinens posteriora dei .i. tergum eius in humana effigie transiens uidit. Duas quoque tabulas instar priorum precidens decem legis precepta in eis descripsit. Terminus .xl. dies in ieiunio cum domino faciens splendida facie et radijs oculis intuenti reuerberantibus descendit. Ideoque loquens populo faciem uelauit. Tertio iterum ut tradunt hebrei ad impetrandam uentem certitudinem ascendit. Completusque cum domino tertio ieiunio quadragesimo nona die septembris redijt. Reuersus quoque iuxta dei mandatum tabernaculum et omnia ad id pertinentia fabricauit: prima die sexcundi anni in deserto erexit: et gloria domini illud operuit per diem incubans super illud in nube et per noctem in igne. Ad cuius eleuationem deinceps filii israel castra mouebant: ea uero stante et ipsi stabant. Unde dominus moysen uocauit: eique sacrificiorum leges dedit. Cum autem eleuante se nube filii israel de monte sina recedentes: uiam trium dierum inuisent: ut irent ad terram promissionis murmurauerunt pro dolore. Dissis quoque exploratoribus ad ipsam terram ipsique post dies .xl. reuersis terre filii promissae detraxerunt: unde et iuxta numerum dierum inuisent: ut irent ad terram promissionis murmurauerunt pro dolore. Dissis quoque exploratoribus ad ipsam terram ipsique post dies .xl. reuersis terre filii promissae detraxerunt: unde et iuxta numerum dierum inuisent: ut irent ad terram promissionis murmurauerunt pro dolore.

pro parte domini steterat: de quibus dictum est supra in eorum gestis kalen. septembris. Post annos uero .xl. locutus est dominus ad moysen de diuisione terre promissae et de substitutione ioseph: quod populum inroduceret: eique terram diuideret. Et numerauit moyses populum a .xx. annis supra. Inter quos nullus eorum qui prius numerati fuerat cum egressi essent ex egypto superstes erat preter caleph et ioseph. Post hec mortua est maria soror aaron in cades ubi murmurante populo propter penuriam aque: de madato domini moyses uirga percussit petram: et aque largissime egressae sunt. Et quia moyses et aaron diffidenter egerunt: cum alias fiducialiter egissent gloriam uidelicet miraculi sibi attribuentes et non domino increpati sunt a deo: et ex hoc terram promissionis intrare non meruerunt. Eodem anno mortuus est aaron in monte orai: cuius filius eleazar in pontificatu successit. Deinde cum uenisset populus in salmone et propter laborem itineris murmuraret: immisit eis dominus serpentes ignitos a quorum leione per aspectum serpentis enei supstititem lignum inbente deo per moysen eleuati: postmodum sanati sunt. Et inde profecti ad torrentem iared quem sicus pedibus sicut mare rubrum transferunt: et iuxta arnon castrametati pergnauerunt contra seon regem amororum: et regem basan et terras eorum ac ciuitates obtinuerunt. Quas moyses tribuit rubem et gad: et dimidie tribui manasse citra iordanem in sortem coeussit. Deinde moyses anno .xl. uides diem mortis sibi imminere omnem populum ad ioseph: danem commocauit. Ibi quoque deuteronomium condidit: quod latine dicitur secundo lex: non quod sit alia a primas ed eadem secundo repetita. Moriturus quoque ad instar iacob patriarche populo benedixit. Tandem iuxta preceptum domini montem abarin ascendit: et inde ad montem nebo usque ad uerticem ipsius que dicitur phaggar: inde contemplatus est terram promissionis: ubi et inbente domino anno .cxxx. mortuus est pridie nonas septembris. Et non cognouit homo sepulchrum eius usque in presentem diem: quod ideolitus dei diuinitus factum dicunt: ne ipsum mortuum populus pro deo coleret: eo quod ad idolatriam pronus essent. Hec ex libris exodit: leuitici: numeri: et deuteronomij: et chronici: ioseph: Hieronymi: petri: comestoris: et guilelmi.

De sancto Duseo presbytero. Cap. xxxv.

Duseus massiliensis ecclesie presbyter

uir sanctitate conspicuus et in scripturis diuinitus doctus: in eam sensibus subtilissima exercitatione limatus fuit. Hic perutilia ecclesie plura digessit: excerptis enim ex sanctis libris lectiones totius anni festiuis aptas diebus. Rursus etiam psalmodiarum congruentia temporis et lectionibus etiam respondentia composuit. Scripsit et ad eustachium episcopum sacramentorum librum egregium et compendiosum. Homelias etiam declamauit. Et plenus uirtutibus humanitatis apud massiliam debitum soluit: ubi et

De sanctis in mēse septēbris outrē. Fo. cccij.

umulatis miraculis viuit. Hec Semnadius.
De sancto Marino confessore. Cap. xxxvj.

Marinus con-

fessor in ciuitate Ariminen. claruit tēpore Diocletiani ⁊ Marimiani imperator. Qui dum ex omni parte diuersa ⁊ artū magistrō ⁊ operarios congregasset ad reedificationem ariminen. ciuitatis que circa annos dñi. cccx. reparari cepit: cōtigit

vr̄er dalmatie partibus duo magistri dolandorū lapidū aduenirent: videlicet marinus ⁊ leo qui ex arben. ciuitate oriūdi xp̄iani ab infantia dño seruebāt: de labore manū suā pauperibus elemosinas tribuēt. Di ad predicte ariminen. ciuitatis reedificationē venientes: viderūt plures xp̄ianos sua de puincia per prefectos operum in odiū xp̄iane fidei iussu principū iniustis ponderibus aggravari: ⁊ ceperunt eos in suis laboribus adiunare. Post aliquot v̄o dies marinus afellum emit: quatenus illius adminiculo fratribus suis in portādīs lapidibus subueniret. Deinde ad mōtē titaniū accedēs ad saxa ex cidenda ibidē cum alijs operarijs trienniū peregerunt. Post annos v̄o tres leo cū paucis comitibus perrexit ad mōtē feliciani: qui mons ferreū nūcupatur: vbi sibi cellā constituit: ⁊ deo seruire cepit: anachoriticā vitā ducēs. Marinus v̄o cū alijs xp̄ianis ad ciuitatem ariminen. reparandā remansit: vbi vsq; ad operis perfectionē perseuerauit xp̄ianus in laboribus adiunās ⁊ eis v̄o poterat c̄paritate ministrans. Nec p̄pter laborem corporeū orationes pretermittēbat: aut ieiuniū: sed quanto plus carne affligebatur: tanto in laboribus fortior videbatur. Cōmpleto v̄o ciuitatis edificio ipse ciuitatem aliā nō manufactā in celis edificare cupiēs: predicationis officio diligēter instare cepit: multosq; gentiliū etiam ex ipsi idolorum sacerdotibus ad xp̄istū conuertit. Interea dñi antiquus hostis eum perturbare a diuino opere moliretur: quandam mulierē a deo dementauit: vt effecta in sana de partibus dalmatie ariminen. vsq; veniret: marini vti viri sui legitimiū requirendo. Quem vt inuenit ipsum importunis precibus vt se eius coniugem susciperet flagitauit. Quam vbi Marinus admiratus desperit: illa insana preside adijt marinum vti virum suum expetiit: ⁊ de xp̄ianitate accusauit. Quod cum vir dei cognouisset: ad radices montis Titani nocte latenter aufugit: et ibidem in antro se artissimo collocauit: vbi anno integro manens faciem hominis non vidit: solis agrestibus herbis ⁊ aqua de rupe liquante post nonam quotidie refectus. Tunc diabolus vt eum terreret: omne ferarum genus ⁊ diuina monstra ⁊ vltantia p̄terendebat: sed vir domini fixus in sancto proposito persistebat. Post annum a bubulcis greges in monte pascentibus inuentus ⁊ agnitus est: fama q; eius ciuitatem delere: mulier illa vesana ad locum accessit: et marini agrestia in hortulo ferentē inuenit: ipsumq; vt sibi adbereret instanter impetere cepit. Qui signo cru-

cis contra eam edito: ostium celule in faciem eius clausit: ⁊ diebus sex continuis nullum sumens cibū in oratione perseuerauit: post quos mulier ab immundo spiritu liberata: delusiones diabolicas cognoscens veniam petijt: et ad urbem rediens omnia nefanda que a diabolo delusa publice referauit. Cum autem fama viri dei crescente a multis frequentaretur: edificauit ecclesiam in honore beati petri apostoli. Et dum quidam ex ciuibus ad eum accederet vt eum ex leuore inuidie tanq̄ magnum inde repelleret: orante marino subito omnibus membris corporis destitutus: etiā ipsa lingua obmutuit: ita vt nec se posset mouere: nec verbus proferre. Quod mater eius per nutus intelligens ad marinum accessit: ⁊ filio suo gratiam ⁊ sanitatem precibus impetrauit. Quos cum gentiles essent: marinus ad xp̄istum conuertit: ipsosq; ⁊ omnes eorum familiam numero quinquagintates baptizauit. Eodem autē tēpore gaudentius episcopus ariminen. directus ad ipsam urbem a romano pontifice audita fama sanctorum leonis ⁊ marini: eos ad se per litteras accersit: et leonem in presbyterum marini v̄o in diaconem ordinauit. Dum autem redirent: ⁊ vsus asinum marini deuorasset: ipse vsuum capistro alligauit: ⁊ vt ipsum ad locum suum deserret vicem asini supplens imperauit: quod vsus cum omni mansuetudine perfect. Exorta v̄o heresia martiano presbytero ariminen. que miro modo ecclesiam perturbauit: cū xp̄ianorum iterum heretici persequerēt: ⁊ gaudentius episcopus cum pluribusq; aufugisset: marinus in cella sua perseuerauit: nulloq; fugientium xp̄ianorū timore perterritus inde remoueri potuit. Sed vsq; ad finem vite indefinenter in vite sanctitate persistēs anno dñi. cclvj. pridie nonas septembris quieuit in pace. Sepultusq; est in cellula sua in titano monte: qui vocatur pena sancti marini.

De sancto Marcello martyre. Cap. xxxvij.

Marcellus mar-

ty: passus est in ciuitate cabilonēsis sub persecutione antonini imperatoris. Cum enim sanctus photinus episcopus cum alijs xlvij. apud lugdū. cōprehēsus esset evi vno carcere. l. xp̄ianis inclusi essent. Et his oib; marcellus ⁊ velerianus nocte ab angelis vocati pariter ac soluti dimissi sunt. Et marcellus quidem sequanzorum: valerianus v̄o eduoium prouincias petierunt. Itaq; marcellus cabilonem deueniens: dum a preside puico ad prophanum idolorum conuiuiū fuisset inuitatus: ⁊ huiusmodi epulas execrans: omnes qui aderant idolis seruientes libera inreparatione corripere: ab eodem preside in arborē vinculis per ramos ascriptus: omnibusq; corporis membris torus deniq; flagellis cesus: deinde depositus tormentis pluribus afflictus est. Et dum xp̄istum in omnibus confiteretur constantissime: inaudita crudelitate iussu presidis erectus ⁊ vsq; ad singulum terre defossus ⁊ obru-

tus est. Qui triduo in cōfessione dñi perferens spm̄ deo dignū reddidit pridie nonas septēbris. sepultusq; est in eadē ciuitate. Cuius sepulchrū a gunterano rege aureo ciborio exornatū est. Clarianus vō passus est in Edueñ. ciuitate: vt dice tur infra. xvij. kalen. octobris.

De sancto Bertino abbate. Cap. xxxviii.

Bertin⁹ abbas

ex ciuitate constantia oriūsus claruit. Qui cum numolino: et ebertramino ppriam patriā relinquentes ad sanctū andomariū episcopū mozinē. venerūt. A quo ad predicandū missi officium legationis fideliter impleuerūt. Cū autē adualdus p̄dices filii nō haberet: de consilio

sancti andomari christo placere cupiēs marinā partē facultatum suarū predictis tribus sanctis contulit ad monasterium in honorem beati petri apostoli construendum. Quod et factum est. Dum autē sanctus bertinus cū predictis in ipsa adhuc ciuitate resideret: decedente acatio eiusdē vrbis episcopo: numolinus ad episcopatū p̄uehitur. Ebertraminus vō ab eodem facto episcopo monasterio sancti Quintini p̄ficitur. Sanctus vero bertinus aptiorē sibi deo seruendi locum requirens: dei se dispositioni cōmittens nauē ascendit. Et angelico ductu sine remo vel remige contra tectum fluminis vsq; ad locū a deo p̄uisum deuenit: vbi de bonis sibi collatis ab adualdo monasteriū noie scythim in honore apostolorū principis construxit. Ibiq; monachorum multitudinē congregauit: quibus et deo seruens laudabiliter p̄fuit. Et in christo quiescens miraculoꝝ gloria clarens ibidem sepulturam accepit. Cuius festū colitur nonis septēbris.

De sancto Victorino episcopo et martyre. Cap. xxxix.

Victorinus epi

scopus et martyr apud vrbem romanā passus est tpe Nerue imperatoris. Qui ex territorio amiternine ciuitatis ortus: cū post obitum parentū vna cum Seuerino fratre suo: omnia p̄ christo dispēsasset seimicē pedagogātes patriq; custodia mutuo seruientes nudi heremū petierūt: vix victorinus ad altiora tendēs relicto fratre arctissime cellule se reclusit: ibiq; dudū penitētie operibus vacauit. Sed dum nocte quadā diabolus eiūm specie puelle vagātis et flētis ac hospitiiū requirētis apparuisset: ille misericordia motus eam introduxit. Et dñi eis iacētibus per pedē tāgeret: cor de magis tactus et specie pius atq; blāditijs allectus cum ea cōcubuit: moxq; demon vt fumus enapuit. Ad se autē rediēs scētis ad germanū accessit: et casum deplozās penitentiā egit. Nā in arboꝝ scissa manus includēs modico herbarū cibo et aqua a fratre sustentatus per trīenniū pctm̄ suum

desleuit. Tandem ab episcopo ciuitatis visitatus monitus ac solutus in marina sanctitate perseuerauit: miraculisq; radiauit. Deinde p̄motus est ad episcopatū amiternine ciuitatis p̄p̄o ip̄si ip̄sum eligētē. Inde postmodū sub imperatore nerna cum euryce et marono ab aureliano iudice pro christi nomine relegant. Ix. ab vrbē militari via salaria. Postmodū autem in loco qui cotilas dicitur vrbē putentes et sulphureas emanant aque capite deorsum per tres horas suspensus est. Et deinde p̄ tridū in carcere clausus. Nouissime gladio capite cefus victor migravit ad xp̄m nonis septēbris. Cui⁹ corp⁹ ciues amiterni. post duos dies raptores ipsa ciuitate honorifice p̄diderūt.

De setō Victorino cōfessore. Cap. xl.

Victorin⁹ con

fessor claruit rome tempore constantis imperatoris. Hic cartha gines. rhetor in vrbē roma florētissime dum paganus esset rhetoricam docēs in tratani foro statnam meruit: hieronymū p̄sbyterū cardinalē iter altos insignes audiorē habuit. In se necta autē ad fidē christi cōuersus: aduersus atris libros adeo scripsit obscuros: vt nisi ab eruditis intelligatur: commentarios etiā in apostoli edidit: vt dicit hieronymus libro de illustribus. De hoc refert et augustinus libro confes. q̄ dum victorinus ad fidem peruenisset: et cum simpliciano viro dei sepius colloquū habens christianum se diceret: et simplicianus responderet q̄ ei hoc nō crederet: nisi ipsum in ecclesia videret. Ille iocando interrogauit: an parietes faceret homines christianū. Tandē dum ad ecclesiam deuenisset: et ei tāp̄ verēcūdo occulte liber: in quo erat symbolū fidei: ad legendū datus fuisse victorinus in altū ambonē ascendit: et alta voce publice symbolū p̄nūciavit: et ext̄is q̄ christianus esset cūctis innotuit: qui vita et doctrina clarus in vrbē cum pace quieuit: sepultus in pago vestin.

De sancto zacharia sacerdote. Cap. xli.

zacharias sacer

dos filius ioiade siue barachie cuius sanctitas ab ipso christo domino ex textu euangelico cōmendatur Matth. xxiiij. cap. claruit in iudea sub tempore ioas regis iude. Qui et patri summo sacerdoti defuncto in pontificatu successit: eidēq; in vite sanctitate p̄ omnia similis fuit. Cum em̄ mortuo ioiada sacerdote: qui ioas regē israel in legem domini seruandam direxerat. Ioas rex a via mandatorum dei declinasset: et post idola domus israel ambulasset: cuius exemplo etiā regni optimates vitati sunt. zacharias sacerdos: boni patris imitator publice redarguere non dubitabat. Unde indignatus rex fecit eum obrui lapidibus inter templū et altare. Qui et sepultus est in ciuitate dauid in sepulchro paterno. In cuius

mortis vltionem seu testimoniū duo notabilia ap-
paruerunt. Primi: vt dicit Hierony. q̄ sanguis ei
in factis ⁊ lapidib⁹ panimenti vbi occisus est adeo
fuit impressus q̄ inde nunq̄ deleri potuit. Secū-
dū: vt dicit epiphanius: q̄ extrinsecus p̄p̄m in tēplo nō
accepit manifeste responsum: nec ex dabit: nec ex
ep̄toib⁹. Rex etiā ioias impune nō transiuit: nam
languorē pessimū iucurrens a duobus feruis suis
interfectus est. Nec ex lib. ij. Paralip̄. c. xxiij. ⁊ ex
dictis hieronymi atq; ex hystoria scholastica. Duo
ius sancti passionē: q̄ dies eius festi cert⁹ nō ha-
bet infrascripto eiusdē nois p̄p̄bete p̄pter equi-
uocationē vocabuli premittere decreuit.

De sancto zacharia propheta. Cap. xlij.

zacharias pro-

pheta fili⁹ barachie fili⁹ ado post
captiuitatē iudaici p̄p̄i in anno
sc̄do dath̄ primi regis p̄sari in
hierusalē prop̄phetauit: duob⁹ vi
delicet mensib⁹ post aggei pro-
pheta: de quo supra dictū est. iij.
nonas iulij. propter qd̄ aggeus
zacharie in ordine p̄p̄etarū pre-
mittit. Prop̄phetauit autē zacha-
rias eadem occasione qua ⁊ aggeus. Tum enim in
anno primo cyri regis p̄sari: vt impleteretur ser-
mo domini ex ore hieremie: vt habet primo esdre
in principio. Data esset licētia populo israel redēi
di in iudeam. Et a senioribus ⁊ populo templi do-
mini in hierusalem reedificari cepisset: mortuo cy-
ro rege p̄sarum: et regnante cambyses: vicine gē-
tes odio iudeorum in sauratonem templi et ciui-
tatis impediabant: vnde et opus intermissum est
vsq; ad annum secundū dath̄ regis p̄sarum. Et
tunc zorobabel olim dath̄ p̄sari intinuit: cum
ipsum regnare audiisset: fiducialiter opus ag-
gressus est: zacharias quoq; propheta a deo mis-
sus tam ipsum zorobabel q̄ iesus filium iosedech
sacerdotem magnum: de quibus supra dictum est
idibus iulij. in ipso opere eos exhortari visus est:
populus quoq; exhortationem ditorum prop̄e-
tarum audientes eos adiuuare ceperunt. In le-
ctione autem sua intendit propheta nō solum po-
pulum ad reedificationem templi dñi confortare:
sed etiam eos ab imitatione paternorum criminū
renocare. Ideoq; iesus sordibus indutum se vi-
disse memorat: quod ad filios eius referendus est:
qui vroz alienigenas duxerūt: vel etiā ad popu-
lum vitis sordidatū: quos ille cū esset pontifex nō
arguebat. Mystica quoq; plura sacramēta de xpi
aduentu et passione in eius lectione comprehen-
sa sunt: que per singula explicare longum esset.
Quieuit autē hic propheta in pace in iudea annis
pluribus reedificato tēplo. viij. idus septēbris.
Sepultus iuxta sacerdotum monumenta in hieru-
salem. Et hic ex numero. xij. p̄p̄etarū est: qui mi-
iores dicti sunt: qui in sanctorū patrum catalogo
ecclesiasticū. xlij. cap. conscribuntur. Nec hierony-
mus et iosephus: ⁊ ex hystoria scholastica atq; co-
mistoris sumpta habētur.

De sancto Onesiphoro disci-
pulo. Cap. xlij.

Onesiphor⁹ di-

scipulus pauli apostoli: de quo
idem sc̄da epistola ad Timoth̄.
mentionem facit eiusdem apo-
stoli imitator ⁊ peregrinationis
eius comes pluribus annis fuit
et ei in ministerio deseruuit. Et
hic predicationis officio fideli-
ter peracto apud vrbem romam
post pauli passionē in pace quie-
uit. viij. idus septēbris: vt ait Hieronymus.

De sanctis Donatiano: Presidio:
socijs martiribus. Cap. xliij.

Donatian⁹: pre-

sidius: mansuetus: germanus: et
fisculus episcopi persecutione
vandalica apud aphyricam passi
sunt: q̄ iussu hunerici regis arria-
ni p̄ assertionē veritatis catholi-
ce sustibus celi: et exilio dānati
sunt tēpore videlicet quo euge-
nius cartaginens. episcopus pe-
tebat: vt de vniuerso orbe ad bi-
sputandū catholici episcopi conuenerēt: q̄ de fide
cōmuni agendū erat: vt dictū est supra in passione
eugenijs tertio idus iulij. Tunc enim predictus rex
impius memoratos sanctos episcopos inaudi-
tos relegauit et ecclesias clausit: aliaq; innume-
ras persecutiones intulit xp̄ianis: vt scribit victor
aphyricanus. Inter alios autē letij episcopi stre-
nuū ⁊ doctissimū: post diuturnos carcerū squalo-
res incendio concremavit. Ceteri vō prenotati
p̄tiffices fame ⁊ inopia in exilio defecerūt. Quo-
rū omnium festū recolit. viij. idus septēbris.

De sancto Eleutherio abbate. Cap. xlv.

Eleutherius ab-

bas claruit apud spoletū ⁊ in vr-
be roma tēpore beati gregorijs
pape. Qui monasterij sc̄i mar-
ci euangeliste: qd̄ in pomerijs vr-
bis spoletane sitū est abbas fuit.
De quo fertur inter cetera q̄ orā-
do mortuū suscitauit. Quadaz
die dñi iter caperet. facto vespe-
re ad monasteriū virginū decli-
nauit. In quo puer paruulus erat: quez malignus
sp̄s omni nocte occupare cōsueuerat. Quē ea no-
cte sanctimoniales ad iacendū cū eleutherio po-
suerūt. Factoq; mane cū ille moniales req̄sissent
abbatem: an aliquid ipsa nocte puero contigisset.
Illeq; de tali interrogatione miratus: nihil ei cōti-
gisse respōderet: causam pueri viro dei innotue-
rūt: rogantes enī vt puerū secū ad monasteriū ro-
leret: q̄ iam decetero verationē eius ipse videri
nō possent. Duct⁹ ergo ad abbatē cenobiū: cū du-
dū ibidē fuisset: nec ad eū demon accedere s̄sum
p̄sisset: anim⁹ viri dei de pueri salute imoderat⁹
p̄ leticiā tact⁹ est. Et die quadā corā fratrib⁹ dixit q̄
diabol⁹ cū illis sororib⁹ iocabatur: vbi vō ad seruos
dei ventū est: ad puerū accedere vltim⁹ nō s̄sum

psit. Post hec verba hora eadē ac momento coras cunctis fratrib⁹ puer a demone verari cepit. Sta timq; vir dei se in lachrymas dedit fratrib⁹ oī bus vt orantē precepit. Protestans q nullus eadē die parent gustaret: nisi prius dñs puernū libera ret. Et eo vsq; oratum est: donec puer a veratio ne sanaretur. Ad quē decetero malignus spūs ac cedere nō presumpsit. Quid sanct⁹ dudū cū beato gregorio in vrbē in suo monasterio cōuersatus est: vt ipsemet refert. Cū autē gregorius egritudi nem quā greci synopim vocant grauissime pate retur: nisi sepius cibo recicaret: vitalis sibi spi ritus interiori videret: paschali die adueniente: cū sacratissimo sabbato resurrectionis: oēs etiā infan tuli ieiunarent: et gregorius amarissime fletet: q ieiunare nō posset: roganti secreto eleutheriū ab batem: quatenus sua oratione a dño ei tantā virtu tem impetraret q ipse ieiunare posset. Quod et fa ctum est. Vir em̄ dñi in orationē se posuit: tantāq; subito virtutē gregorij stomachus accepit: vt tan te se fortitudinis ad vesperū sentiret q si voluit. set etiam vsq; ad diē sequentē ieiunij transferre potuisset. Ipse autē vir sanctus in eodē monaste rio inter brachia gregorij spiritum feliciter emisit octauo idus septēbris. Hec ipse gregorius tertio dialogorū capitulo trigesimo tertio.

De sancto Iohanne martyre. Cap. xlvj.

Iohannes mar

tyr apud nicomediam passus: est sub diocletiano et maximiano im peratoribus. Hec nobilib⁹ pa rentibus ortus honori et dignita te seculi illustris: nimio calore si dei ignitus: vt vidit aduersus ser uos dei in foro crudelia edicta pendere publice spectate popu lo librum inique legis in quo ad uersus christianos decreta inscripta erāt: iniecta manu detraxit atq; descripsit. Quos hoc relatum esset diocletiano augusto in eadem vrbē constituto: nūmia in eum continuo crudelitate defreniens: omnia suppliciorum genera iussit expendi in eus. Qui vir nobilissimus tanta alacritate vultus ac spiritus ea pertulit: vt nec quidem tristis pro his videri potuisset. Et cum viscera in supplicijs deo fecissent: spiritus letabatur in celo. Ita vt ipse po tius tormenta vincens q ab eis victus animā celo redderet gloriofas. vii. idus septēbris: vt habetur viij. ecclesiastice bystorie libro.

De sancta Regina virgine et mar tyre. Cap. xlvij.

Regina virgo

passa est apud alisiam ciuitates sub olybrio prefecto. Que fuit filia clementis cuiusdam gentilis de alisia ciuitate. Et cum esset an norum. xv. ignorante patre laten ter in xpm credidit: et baptismus suscepit: atq; virginitatē suā dño cōsecrauit. Dñi autē olybri⁹ prefe ctus trāsiret de alisia in massiliā

ciuitatē vidēs puellā: et allectus eius pulchritud ne ipas sibi presentari fecit. Quā cū interrogatā xpianā cognouisset in carcerē misit vsq; ad reditū suum. Reuersus autē ad ciuitatē alisiam: post immo lationes dñs suis factas puellam adductā et sacri ficare nolentem: iussit in equuleo lenari: et virgis diutius cedi: et post hec vngulis lacerari. Ita vt taz ipse q astantes horrentes sanguinē virginis deo fluentem facies operirent. Que cū omnia supe rasset: iterum carceri traditur: sed cruce aurea ad celum vsq; pertingente atq; colūba celesti super crucem stante: atq; ad eam aduolante refidit et confortatur. Iterum quoq; post duos dies educi tur: et iterato suspenditur: ac candentibus lamina infāmatur. Deinde manibus ac pedibus in cista: in vase aque frigide demergitur: vt ex penarum cō trarierate durius torqueretur. Statimq; terremo tu facto: vincula eius dirupta sunt. Et columba pri⁹ de celo descendens: coronā gemmatā capi ti eius inposuit voxq; diuinitus lapsa: eam ad ce lestia inuitauit. Quo viso miraculo. cccccl. gen tiles conuersi sunt. Nouissime autē prefectus ip sam de collarī fecit. Cuius animā cunctis videntib⁹ bus ad celos angeli portauerunt. Sepultaq; est alisie. vii. idus septēbris.

De sancto Eucurcio episcopo. Cap. xlvij.

Eucurcius aure

lianensis episcopus floruit tēpo re constantini. Hec ecclesie roma ne subdiaconus fuit. Cum autē apud aurelianū post obitum san cti denisiani episcopi de successio re ageretur: et p̄m carnalē electio nem duo sub contentione electi fuissent: sedit loq; vsq; ad sangui nis effusione orta esset. Diffus est porphiri⁹ prefect⁹ ad seditionē sedandā. Ipse autē epos gallicie cōuocauit ad diuinū auxiliū iplo randū: quib⁹ cū clero: et populo triduo ieiunātū: et orantib⁹ Eucurcius ad duos fratres suos capti uos req̄rendos venit ad galliā: aurelianū ingres sus et apud quēdā cūc est hospitat⁹: a quo cū de di scēdōe didicisset: mane ad ecclesiā ex charitate cū ceteris oratur⁹ venit iuxta ianuā incognit⁹ stetit. Cūctis autē p̄stratis colūba niuea de celo volitās: p̄ fenestrā igressa singulos circūiēs: et quasi dignū explorās sup caput eucurcij resedit: sed ab eo q̄st eiecta ad celos euolauit. Qd miraculū cuncti stu pentes: sed adpuc de persona dubitantes: eo q̄ all qui super quē infederat dubitabant. Eucurcij in ter epos ducunt: et iterū ad deū orauerunt: fecido miraculo plenius edoceri. Rur sus igitur columba descendit: ianuāq; petens eucurcium nō inuenit: cunctosq; per circuitū ecclesie lustrans super ca put eius tandem secūdo resedit. Sicq; ipsus om nes in episcopū elegerūt. Q Terum dimidie anni uersarij sui ciuitas casu igne accensa esset: oratio ne sua mox ignē cōpescuit ecclesiāq; iam semitūā ampliorē reparari mandauit. Cunctis autē ciuib⁹ fabrice sponte contribuentibus dñi ad fundamētū locanda fodissent: ollam auro plenam inuenerūt quam sanctus vti reipublice pertinentē ad inpe

ratorem misit. Ipse autē miraculū audiens nō solum thesaurū repertum remisit: sed tantidem de suo publicavit pro fabrica ecclesie insigni operā da. Insuper et septē calices aureos eidem donavit. **C**odē autē tēpore dūm eps iuesionis ad corpora martyriū crispinī et crispiniani oraret: vidit peregrinos quosdā quos q̄ essent interrogans: a duobus ex eis audiuit: q̄ eēt germani cuiusdā eunuchī ecclesie romane subdiaconi: qui ab hostibus capti et vidue cuiusdā venditūndum in servitute detenti: ad ipsam: vēm pro agendis dñe sue fuerāt missi. Quod eps audiens predicta euurico denūciavit. Illeq; misso precio pro eorum redēptione fratres reperit quos liberatos duplicato gaudio aureliani suscepit. Ecclesia autē edificata est tribus annis et. iij. noñ. mañi dedicata: multis ibi dem conditis reliquijs ex diversis partibus relectis. Dūm autē ipse prius in altari dedicato celebraret: visa est ab ardeuo eius subdiacono et alijs duobus: manus celestis in hora consecrationis oblatam bñdicentis: quo miraculo. vij. milia paganorū eduersi sunt. **E**unuchus vero obitum suum cuiusdā pre nunciavit: eosq; vt abbatē anianū sibi successores eligere cōsotravit. Cum autē ipse egrotaret: et de eligēdo pastore etiā tam discordia orta foret: et euurcius trium illoz nota pro q̄bus seditio imminēbat in cedulis sub altari poni fecisset: missoq; puero mane: qui vñā ex illis diuino nutu tolleret: vt per hec a deo eligendū discerēt: puer priusq̄ cedulam acciperet: anianū ep̄m acclamauit. Sicq; euurcius. vij. idus septēbris in xpo quieuit: et prout ei a deo reuelatū fuerat anianus eidem successit.

De sctō Dunstano ep̄o et cōfessore. Cap. xlii.

Dunstano archiepiscopus cantuariensis.

floruit tēpore eldestani regis: qui ex anglie partibus parētibus genere et fide nobilibus. Cum adhuc infans ad ecclesiam dei genitricis cum oblationibus delatus esset: illis in oratione noctātibus: apparuit vir erberet vultus: dicens locum illum sublimandū puerū ibi deo relinquendū: ipsūq; per secula beatum predicandū: post hec cum puer graueret langueret repēte. noctis medio celitus sanatus ex domo procedit quibusdā eū insequētib; et obseruātibus ecclesiā adit: mediāq; via canes latrātes ei; iter impedientes: dūm quosdā simulacrū obfissent virga percussit: ipsum confringens in frustra canes effugauit. Tenēs autē ad ecclesiā ianuas clausas inuenit: scalas qua tectū resarciētes ascendebant conscendit: et ab alia parte intra ecclesiā qua nullus descēsus erat: angelicis manibus euectus de scēdit: vbi aperta ianna in ecclesia dormire reperiens est lumine celesti perfusus. **P**uerilibus igitur annis deo seruientiarys artibus exercitatus muscis sonis instuduit. Factusq; inueniens ab atelio ep̄o cantuariens. regi eldestano cōmēdatus in palatio mansit vbi obtento a rege iudicis officio in omnibus strenue se habebat: nunc iusticie redēdende: nunc oratiōibus vacās. **R**ogata quadā

matrona dūm stolā sacerdotale pingeret aurifatozio opere figurandā: citbara eius parietī appensa sine aliculus momentis impulsu p seip̄as sonare cepit: et antiphonā **S**audē in celis aie sc̄torum. in pprio tono decātare. **D**ñi autē ab emulis apud regē de quibusdā causaret curiā deseruit: et cognatū suum elphegū ep̄m ventanū adhta: a quo dudū pulsat; vt monach; fieret: diuq; resistens. **P**ostea febre corrept; demum cōualuit: subitoq; mutatus et monachus effect; deinde p̄byter cōsecratus in ecclesia dei genitricis māsti: apud quā celam vel pot; antri edificauit. **N**ā in tugurio quinq; pedū lōgitudinis et duozū pedū cū dimidio latitudinis se incluserit: in quo dudū cōtēplationi vacauit: multaq; diaboli tentamēta supauit. **Q**uidā die quadā demō ei in specie puelle apparuerit: ad cuius preces dūstans qd fabule faceret: demon; ei operātū quedā luxurie verba pponeret: vt eius propositū inq̄naret: ipse tenacula ignita diabolus in facie percussit: q̄ more vltando euauit. **S**uccedente vero eadē mōdo regi eldestano dūstans accepta potestate cepit ecclesiā et cenobii construerē fm exemplar qd ei angelus demonstauerat in visioe: vbi cōgregationē instituit monachozū sp̄m prophetie in multis habere visus est. **N**ā et mortē regis eadē mōdi. vii. diebus ante pdixit: vt predicterat sic euenit. **L**uius successore edredus diuinitum ad ep̄atum vēcanū pmoueri suadebat: s; ille oīno renuebat. **N**octe vō quadā eidē apparuerūt sancti apli petrus et paulus et andreas: eñ admonentes ne ep̄iscopari vltieris cōtēneret: sed de se voluntati subiceret: predicteritq; ei q̄ post mortē dicti regis non ventanē. ecclesie ep̄s: s; canuarieñ. archieps futurus esset. **Q**uod et factum est. **M**ortuo em edredo rege et succedēte ei edgardo: de mādato ipsius dunstanus archieps cantuarie est electus. **L**uius ecclesie regimini adeo laudabiliter presuit: q̄ cunctis populis admirabilis reuerētie fuit. **C**um autē clericozū quozundā mores et actus reformaret: et quosdā rebelles beneficijs spoliasset: ad eozum suggestiōē rex conciliū celebrari fecit: in quo archieps se de multis sibi obiectis purgauit. **E**t dūm rex peteret: vt p̄tinatos ad ecclesias reuocaret: audita est vox crucifixi depicti de cruce: hoc fieri prohibentis. **P**ost aliquod tēpus iterum dūstan; de predictis causatur: et ad palatū vocatur. **C**um ipse se deo dūdicandum cōmitteret: pars solarij domus vbi eius emuli stabāt subito corruit: et ipsos simul ruentes sub machina opp̄ssit: alla vero parte firmiter permanente archieps et ceteri remanserūt illesi. **T**andem post multos labores vir dñi iam senex anno

rum. lxxix. in dño feliciter obdormiuit. vij. idus septēbris. sepultus in ecclesia sua miraculis clar.

De sancto Clodoaldo presbytero. Capitulū. l.

Clodoaldus presbyter floruit apud perusius ciuitatem tempore iustini senioris. **H**ic fili; regis colodomitis fratris suis a patruo lothario ex

inctis: anno presati imperatoris quarti mun-
dum deseruit: et in clericali gradu premonuit:
vt ait sigbertus. Qui omni suo patrimonio
pauperibus erogato: vilibus indutus: et carne
cilicio domas: nudeq; terre decubans: peniten-
te operam dabat. Relicta igitur patria ciuita-
te: venit ad altam prouincias ignotus: deo cu-
piens liberi deseruire. Miraculozinq; glorie
claruit. Nam et demones effugabat: mutis lo-
quelam: cecis visum: surdis auditum: claudis
gressum tribuebat. Cum cuiusda pauperi ab eo
elemosyna petenti quid daret non haberet: cu-
cullam ei dedit: prebuit: pauper vero nocte in do-
mo cuiusda viri hospitat: est: cucullam vestitus.
In ipsa nocte vidit vir ille pauperem quasi cla-
ra luce indutum: qd et coniugi sue ostendit. Facto
q; mane cucullam ei datam a sancto clodoaldo
didicit: et lucem qua viderat ipsius charitati at-
tribuit. Sicq; viri dei fama precrebuit. Reuer-
sus tandem parisiis: ab eusebio epo presbyter
ordinat: monasterium in loco qd dicitur nouige-
nium construxit: in quo in pace deuit septimo
idus septembris: ibiq; sepult: miraculis viuit.

De natiuitate sancte Marie vir-
ginis. Capitulum. li.

Natiuitas glo-

riose virginis Marie ex tri-
bu iuda et regia stirpe dauid
duxit originem. Matheus tñ
et lucas non generationem ma-
rie: sed ioseph describunt: qui
tamen a conceptione xpi peni-
tus alienus fuit: q; consuetu-
do scripturarum erat: vt nō mu-
lierum: sed virozū gnationis

series teneretur: verissime tñ virgo maria ex
progenie dauid descendit: qd ex hoc precipue
patet: qm vt sepe scriptura testatur: xps ex se-
mine dauid duxit originem. Cum ergo xps ex so-
la virgine natus sit: manifestum est et ipsam ex
dauid natam esse: et hoc ex cathena nathan.
Dauid em̄ inter ceteros habuit duos filios
nathan scz et salomonem. Ex cathena igitur na-
than: vt ait damascenus: leui genuit melchi et
panthera: panthera genuit barpanthera: bar-
panthera genuit ioachim: ioachim virginem ma-
riam. Ex cathena aut salomonis matham ha-
buit vxorem ex qua genuit iacob. Desumto aut
matha: melchi ex tribu nathan qd fuit filius le-
ui: frater autē pãthera: accepit vxorem relictã
nathan matrem autē iacob: et genuit ex ea heli.
Et sic sunt facti fratres: vterint: iacob ex stirpe
salomonis: heli autem ex tribu nathan. Defun-
ctus est autē heli sine liberis: et accepit iacob
frater eius vterinum vxorem eius: et genuit io-
seph: qd natura fuit filius iacob ex descensione

salomonis: fm legem autem fuit filius heli ex
nathã descendens. Nam filius qui nascebatur
taliter fm naturã: fm legem defuncti sine libe-
ris filius reputabatur. Hec damascen. Quid
stoziam autē natiuitatis beate virginis hiero-
nymus vt in prologo dicit: adolescentulus in
quodaz libello legit: sed post multũ ep̄is vt se
ibidem legisse meminerat: rogatus chromatio
et heliodoro ep̄iscopis trãscripsit. Joachim
nanq; ex galilea de ciuitate nazareth de tribu
iuda sanctã annam filiam garizi de bethleem
eiusdem tribus duxit vxorem. Ambo autē iu-
sti ante deum erant: omnẽq; substantiã suam
trifarie diuidebant: vnam partem templo et eius
seruitozibus: aliam peregrinis et pauperibus
erogabant: tertiam sibi et sue familie vibus re-
seruabant. Et ita per annos viginti prole carẽ
tes: vouerunt dño: qd si eis sobolẽ cõcederet:
eam seruitio dñi mãciparent. Cuius rei cau-
sa: cum in tribus festis precipuis hierusalẽ fre-
quentarẽt: in festo encenionũ ioachim cum cõ-
tribullibus suis hierusalẽ ascendit: et cum cete-
ris ad templum accedens: oblationem suam ad
altare domini offerre voluit. Quem isachar sa-
cerdos cum indignatione reppulit: et cur ad al-
tare domini accedere presumeret increpauit:
asserens esse indignum maledictio legis ob-
noxium: oblationem deo legis offerre: nec in-
ter fecimdos infecundũ: qui populuz dei non
auxisset astare. Joachim ergo confusus domini
redire noluit: ne a contribullibus qui hoc au-
dierant: idem opprobrium sustineret: sed tri-
stis ad pastozes suos discessit: vbi post dies
aliquot commoranti: die quadam angelus do-
mini cum immenso lumine assistit: qui cum ad
eius visionem turbaretur: timorem eius ange-
lus compescuit: dicens se esse angelum dñi ad
eum missum: vt annũciaret ei preces suas ex-
auditas a deo esse: et elemosynas suas in con-
spectu altissimi ascendisse. Viderat enĩ deus
pudorẽ eius et sterilitatem opprobriũ non recte
ei obiectũ. Et q; deus peccati vltor est non na-
ture: cum alicuius vterũ clauderet: ad hoc fa-
ciebat vt mirabilibus denuo aperiret: et nō libi-
ditis esse: sed diuini muneris: qd nasceretur
ostenderet. Quidẽ angelus per exempla
plura suauit. Primo per saram gentis hebreo-
rum primã: que vsq; ad nonaginta annos ste-
rilitatis opprobriũ pertulit: et tñ isachar cui re-
promissa fuit oim gentium benedictio genera-
uit. Scdo per rachel que dudum sterilis fuit:
et tamen ioseph genuit: qui dñs egypti et sal-
uator multozũ fame periturozũ ieruitit. Quidẽ
inde per sampsonem quo nullus fortior: et sa-
muele quo nullus sanctior: qd vtriq; matres
steriles habuerunt. Sicq; pbauit cõceptus diu
dilatos: et steriliũ partus mirabiliorẽ esse so-

De sanctis in mēse septēbris occurren. Fo. ccvij.

lere. Nūciauitq; ei angelus q; anna vxor sua filiā parere: que vocaret maria: q; iuxta votū parentum esset ab infantia dño consecrāda: et adhuc erytero matris spūsancto plena: semperq; in templo dñi moratura. Et sicut ipsa nascitura erat mirabiliter ex sterili matre: sic ipsa altissimi filiū ex se incōparabiliter generaret: q; iesus vocatus oībus gentibus saluator foret futurus. Deditq; ei angelus signū vt cum perueneret ad aureas hierosolyme postā vxorem suam annā obuiam haberet: q; de sua retardatiōe sollicita: tunc in cōspectu eius gauderet. **¶** Hisq; dictis angelus ab eo discessit. Anna autē cū amare fleret: et quonā loco vir eius fuisset ignoraret: et quasi ad remedium pomerium suum intrasset: idem angelus ei apparuit: et eadez verba q; ioachim nūciauerat indicauit: addens vt pro signo ad auream postā hierusalem peregeret: et viro suo redeñti obuiaret. Immo ergo sibi ibidez occurrentes: et de mutua visione letari: et de prole promissa securi: adozato dño domū redierūt: diu nūm promissum certi et hilares expectātes. **¶** **C**ōcepit igitur anna et peperit filiā: et vocauit nomē eius mariā. Cōpleto igitur triennio ablactatiōis tempore ad templū dñi virginē cum oblatiōibus adduxerūt. Erant autem circa templū iuxta quindecim graduum psalmos quindecim ascensionis gradus. In quorū infimo virgo cōstituta cunctos sine ducētis et leuantis manu ita per seipsam cōscendit: ac si iam pfecte etatis fuisset. Perfectaq; oblatiōe filiā suāz parces cum alijs virginibus in templo dimittētes ad propria reuersi sunt. Virgo autē quotidie in omni sanctitate pfectis ab angelis sepius visitabatur: et visione diuina cōtinue fruebatur: a maneq; ad horā tertiā orationi insistebat: a tertiāq; ad nonā operi manūū permanebat: in nona vero ab angelo celesti cibo reficiebatur: et qd ei dabatur in tēplo pauperibus largiebatur: a nona autēz vsq; ad solis occasum in lege dñi et psalmis meditabatur. Crescēte etate crescebat et sapientia et gratia apud deum et homines. **¶** **Q**uartodecimo autēz etatis sue anno pontifex publice denūciauit: vt oēs virginē que in tēplo nutrite fuerāt: domū reuerse virtis fm legem conlungerētur. Cui mandato cum ceterē paruissent: sola virgo maria hoc facere non posse respondit: tum q; parces sui eam dñi seruitio mācipassent: tum quia ipsa virginitatē suam deo vouisset. **¶** **A**uratus pontifex quia neq; scripturā de voto soluendo infringendā putaret: nec mozes in israel in suetum introducere auderet: conuocatis senioribus iudeorū dñm super hac re consulendū decreuerunt. Quibus orātib; vox de loco oratorum cunctis audientis insonuit: dicens vt quicūq; de domo dauid nubiles coningat non essent: singuli virgas suas ad altare deferrent: et eius virgula germinaret: ac in eius cacumine spūsanctus iuxta esate prophetiā in columbe specie descendisset: illi proculdubio virgo maria desponsari deberet. Erat inter ceteros ioseph de domo dauid qui senex iam erat: et vxore premoztua filios ac nepotes ex filijs iam pronepotes habebat. Cui cum incongruum videretur q; vir mature etatis teneraz virginem duceret in vxores: ceteris virgas suas affe-

rentibus: solus ipse virgulam suam subtraxit. Tñ cum nihil miraculi appareret: pontifex iterato do minum consulendū putauit. Qui respondit q; solus ille virgam suam non attulit: cui virgo desponsari debebat. **¶** **P**roductus itaq; ioseph cum virgā attulisset: et ipsa ilico germinasset: et in eius cacumine colūba de celo aduolans confedisset. Quod oībus patuit ei fore virginēz desponsandā. Desponsata autem virgine ipse quidem in ciuitatem suam bethleē rediit: domū suam disposuit. Virgo autē maria cum quinq; virginibus coeuis suis: quas ob ostensiones miraculi a sacerdote accepterat in socias ad domū parentū in nazareth reuersa est. Nostra virginū erant hec: rachel: sephora: sanna: abigera: et agabel: quarū oīm maria etate minor erat: quibus data sunt ad operandū pro vestibus templi fericiū: hiacynthus: coccinus: vestis: linum: et purpura: vt quelibet ex vno horum vestes contexeret. Cum ergo isactatis sortibus: que ipsarum quid horū operari deberet: et maria forte purpuram ad velum templi dñi accepisset: alie virginēz ei dixerunt admirātes: q; cum ipsa minor omnibus esset: purpurā que ad reginas operari pertinet: accepisset. Ideoq; congruū erat q; ipsa regina virginū vocaretur. Et exinde quasi diuino instinctu ceperūt illam reginam virginū appellare. In diebus autē illis eidem gabriel angelus orātū apparuit: et de ea nasciturū dei filiū nūciauit: vt dictum est supra in eius annunciatione octauo kal. aprilis. **¶** **H**ec hieronymus. **¶** **D**ies autē natiuitatis beate marie aliquāto tempore fideles latuit. **¶** **C**ōtingit autē: vt refert iohānes beletus: q; quidam sanctus vir cōtēplationi sedule vacans: singulis annis. vj. idus septēbris iocundissimos angelo: um cantus audiret. Qui dñm instantor orauit: vt sibi reuelaret: cur ea die tantū: et non alia hec audiret. Demumq; responsū accepit q; virgo maria. vj. idus septēbris nata fuit: de cuius natiuitate celestis curia solēnitatē facit: mandans vt hec filijs ecclesie manifestaret: vt concordans fierent in tali festo celesti curie. **¶** **Q**ui cum hec summo pōtifici et alijs intimasset: et illi scripturis et antiquitatū testi monijs veritatē virginis exticē ipsa die celebrādā vniuersaliter statuerunt: vicz. vj. idus septēbris.

¶ **D**e sancto Adriano et socijs martyribus. **¶** **C**apitulum. lxx.

Adrianus mar-

ty: cum. xxiiij. alijs apud nicomediam passus est sub imperatore maximiano. Qui cum in presata ciuitate degeret. Iussit oēs christianos comprehendī: inter quos xxiiij. sunt detenti: et ante ipsum adducti. Quos impator neruis crudis iussit cedi: et lapidibus oraeorum contūdi: et annotatorū iussu cuiusq; noie ferro vinctos in carcerem recludi fecit. Quorum constantia et fidem videns adrianus prior officij militaris: conuersus ad christum cum eorum nola scriberentur fecit: et se cum ipsis annotari: dicens se christianū esse. Quod audiens impator: ipsum sacrificare nolentē: cum ceteris sic

insliter ferro vinctum in carcerē poni mandavit. Natalia vero vxor eius que xpiana erat: audiens virum carceratū z causam ignozans: primum qui dem dolens flere cepit: sed cum didicisset: q̄ propter christi fidem hoc pateref: gausa ad carcerē cucurrit: z vincula viri sui et aliorum osculari cepit: z virum suum multis sermonib⁹ exhortari ad monens vt terrena sperneret: z oēs attinētes con temneret: z ad celestia semper intenderet. Adria nus vero eidem promisit: vt secura iret: q̄ eam ac cerfret: vt finem suum per martyriū videret. Illa quoqz virum suum alijs sanctis recōmendans: vt eum hortaretur: ad domū suam rediret. Postmodū audiens adrianus diem sue passiōis adesse: dans munera custodibus: z sanctos q̄ cum eo erant prebens fidelissimos: abijt domū vocare nataliā: vt ei promiserat: vt eorum passiōibus presens efset. Illa vero audiēs per nunciū q̄ vir suus veniret non credebat: donec famulus dom⁹ domini ei adesse nunciavit. At ipse putans q̄ martyriū refugisset: z idcirco solus: vt esset: amarissime flere cepit: z ostiū domus cōtra eum clausit diris sermonib⁹ exprobrans ei: q̄ christū dñm abnegasset. Quod audiēs adrianus admirabatur: et gaudebat: z ex hoc ad martyriū ardentior effectus est. Et cum instaret precibus: vt ei ianuam aperiret: enarrans ei qualiter sanctos martyres pro se obfides dederat: et qualiter ad eam reuēdā venerat. Natalia eundem cum gaudio suscepit: z seimicē osculātes ad carcerem simul abierunt: vbi nataliā per. vij. dies sanctorū vlcera extergebat. Statuta autē die mar tinianus eos sibi presentari fecit: qui resoluti pe nis: quia ambulare non poterāt: velut aialia portabantur. Adrianus vero retro vinctis manibus sequebatur: z nataliā cum eo deambulans ipsum hortabatur. Et cum sacrificare noller: iussit imperator: q̄ quattuor validissimis viris ipsum grauissi me z diutius cedi: ita vt eius viscera effunderen tur. Deinde ipsum vna cum alijs in carcerē trudi. Ad quem accedens nataliā ipsum iacentē z pene euisceratū dulciter resouebat: cuius exēplo z alie matrone xpiane ceteris sanctis intra carcerē mi nistrabāt. Et cum hoc imperator: cōperisset z mu lieres carcerē ingredi prohibuisset: oēs se totō derunt: z mutato habitu vilibus vestibus indute: sanctos visitare non desisterūt. Quod audiens mari mianus precepit: vt omnes martyres fractis cruri bus interirent. Timens vero nataliā ne vir suus aliorum supplicijs expaneret: rogauit ministros vt ab eo inciperent: abscisis ergo ab eo pedibus cruribusqz cōfractis: cum adhuc superuineret ro gatu nataliē manū ei preciderunt: vt alijs q̄ plura passi fuerant cōpar efset. Quo facto spm̄ deo red didit. Ceteri vero pedes vltro protēdētes: sic cru rirragio ad dñm migrauerūt: rex autē corpora eo rum cremari mādam: s; nataliā manū adriani in sinu abscondit: vaurum subito imbre vehemētissimo erumpēte: igneqz extincto corpora martyriū illesa seruata sunt: q̄ a christiani rapta constantinopo lim sunt delata: ibiqz digno honore tumulata: qui passi sunt. vij. idus septēbris circa annum domini cclxx. Qualiter autē nataliā inde processit: supra in eius hystoria actum est kalend. decembris.

De sancto Adriano papa et con fessore. Capitulum. liij.

Adrianus pa

pa huius nominis primus natio ne romanus ex patre Theodoro de regiōe vialata Stephano ter tio pōtifici romano in episcopa tu successit: et sedit annos. xxiij. menses decem: dies. xviij. Dic san ctissim⁹ pontifex restaurauit mo nasteriū sc̄ti anastasi ad aquas salinas post incendium. Edifica uitqz tu rres z muros vrbis rome propter hostes longobardorum quotidie irruentes. Hic portas ereas maiores dedit sc̄to petro apostolo. Ipsos quoqz muros vrbis: qui in plerisqz locis vsqz ad fundamenta disrupti fuerant renouauit. Multas etiam ecclesias tam intra vrbem q̄ extra suis sum ptibus restaurauit. Dic etiam in monasterio san cti Stephani: quod circa ecclesiam sancti Petri si tum est: congregationem monachorum instituit: vt in ecclesia sancti Petri cum tribus monaste rijs: quos Gregorius tertius instituerat: laudes sedulas persoluerent. Fuit enim in reparandis ecclesijs z diuino cultu celebrando: admodum so licitus. Quibus precibus karolus magnus rex francozum Pipini filius veniens ad italicam cum exercitu: vt ab infestatione longobardorum eccle siam defenseret: obsedit longobardos. in papia: vbi cepit desiderium regem et vxorem eius: quos captiuos duxit in frandam: z veniens romam red didit omnia pape: que pater suus Pipinus beato Petro concesserat: adiuncto quoqz ei ducatu spo letano: z beneuentano. Quod hoc ipse Patricius ro me effectus est. Huius tempore celebrata est se prima synodus trecentorum episcoporum apud constantinopolim. Aliam vero synodum ipse Adrianus papa prefente rege karolo rome cele brauit: in qua fuerunt centūquinquagintaquat tuor episcopi religiosi: in qua adrianus papa z sy nodus dedit karolo ius eligendi romanum pon tificem: et sedem apostolicam ordinandi. Item ar chiepiscopos ab ipso inuestitura accipere per prouincias singulas. Anathematizauitqz omnes huic decreto rebelles: et bona eorum publicari iussit. Tuncqz cessauit regnum longobardorū ka rolo in italia domināte. Adrianus vero papa post multa laudabilia opera quieuit in pace. Sepul tusqz est in ecclesia sancti Petri inuaticano: z celsi tuit episcopatus dies tres.

De sancto Corbiniano epo. Cap. liij.

Corbinian⁹ epi

scopus frigen. a papa grego rio primo factus fuit tēpore pi pini grossi regis: qui vir sanctissi me vite fuit: z miraculis claruit. Die quodam dum apud ecclesiā sancti Germani oraret: z ppter musti fortitudinē spinam a vase reiectā sensisset: ne silentiū fran geret: conticuit: totaqz nocte in

oratione perseverans vinū adeo compefcuit: vt nec de ipfo: vel vnica gutta manaret. **C**ū quidā fur mulā eius abftuliffet totaq; nocte itinerādo vagās efferet mane dorfo aialis vincitus ad fanctū adductus furtū reftituit: & penitentiā egit. **A**d alpertū quendā fufpendio dānari fe inuocantē tri duo illefum cōferuauit: qui poft liberatus deo de uote feruauit. **C**Arsum quendam qui eius afinū deuorauerat: dum romā pergeret: diuina virtute coegit: vt farcinā vsq; romā aialis loco deferret. **Q**uinfusq; comes tridētinus admiffariū fancti furto auferri fecerat ad equas operēdas: infra dies modicos. xliiij. equos morbo elephantino amiffit. **U**nde & dei iudiciū cognofcēs: equos duos cum admiffario: atq; cc. solidos fctō reftituit. **Q**uadā. vi. feria diū pifcibus careret predixit. p aquilā pifces fibi diuinitus miniftri ados. **E**t ecce aquila roftro a mari pifcē detulit: qui tota die ad eum familie fatiffecit. **S**equenti quoq; vi. feria miniftri fuū narantē iuffit: vt in xpi noie pifcē ca peret: qui mersus pifcē magnū manibus cepit: et ad littus vsq; perduxit. **A**pud oratoriū fancti ftephani: vbi aliqñ orās lucem de celo fufam vide rat et voces audierat angeloz: cellam fibi conftituit: vbi fontē ex humo baculo pufsa pduxit. **D**enotus virginis gloriofe die natiuitatis eius in pace quieuit: videlicet. vi. idus feptēbris. **E**t in eiusdē dei genitricis ecclefia fepultus est: miraculis clarens. **N**ā fanguis qui die. xl. ante obitū eius de ipfius naribus diftillauit: terre fuffofus poft annos. xl. recens adeo inuentus extraxit: ea die fuiffet effufus. **C**orpus vō eius tūc tps trāslatū est falingā: & vna cum dicto fanguine in eccle fia fua fepultū est in marmoreo maufoleo.

De sanctis Dorotheo & Gorgonio mar tyribus. Cap. lv.

Dorotheus & Gorgonius martyres. passi sunt apud Nicomediā ciuitatē sub Diocletiano imperatore. **Q**ui cū efferent in palatio eiusdē militie renūciantes: christianos se libere voce cōfitebantur: quod **L**esar audiens moleste tulit: anxie baturq; pdere tales viros: quos intra palatiū suū nutritos mores & generis nobilitas decorabat. **C**ū ergo nec minis: nec blandimētis mouerētur in equuleo distendūtur: & flagris & vngulis toto corpore laniantur: deinde aceto & sale nudatis pene eoz vifceribus perfunduntur. **E**t cū hec alacrius tolerarēt in craticula affantur: vbi quasi in lecto florū lacere videbātur. **A**d vltimā laqueo suspēdi iubetur: & corpora eoz cambus exponuntur: sed tū intacta a fidelibusq; collecta honorifice recōduntur. **P**assi sunt aut. v. idus feptēbris. circa annos dñi. cclxx. **I**nteriercto aut tpe corpus fancti Gorgonii in de leuatum & romā translātū est. **A**nno autē do mini. ccccclxiiij. episcopus metēn. nepos Pipini regis ipsum ad gallias transfultit: et in gorgonien. monasterio collocavit.

De sancto Dorotheo abbate. Cap. lvj.

Dorotheus abbas in egypti partibus claruit. **I**bi genere thebe² inter patres egypti fctitate nō minimus quotide a mari lapides colligēs et annis singulis habitaculum vniū edificans: ipm edificare sibi cellas nō volētibus cōcedebat. **N**o cribus vō sportulas operabatur vt venderet: propter cibum pau peribus ministrādum. **L**ibus vō eius erat panis vnicte fer: & oleum minoroz: fasciculus modicus: aqua vō exigua in potu vtebatur. **N**unq; visus est in lectulo soporatus: vel pedes pro requie tetendisse: vel pro voluntate dormisse. **Q**uieuit autem in pace. v. idus feptēbris. **D**ec in vitis patrum.

De sancto Sergio papa et confessore. Cap. lvij.

Sergius papa natiuitate syrus de ciuitate antiochie: ex patre tiberio cononi pontifici in episcopatu romano successit. **E**t fedit ānos. lx. mēses. viij. dies. xliij. **D**ic romā veniens sub deo dato pōtifice: inter clerū romano ecclesie connumeratus: qz studiosus erat in officio cantile ne: coltus factus est. **Q**ui per ordines ascendens a leone pontifice fecundo: in titulo sancte fufanne presbyter ordinatus est: qui impigre per cimiteria martyrum celebrabat. **D**e functo vō conone papa populus vrbis rome in duas partes diuisus est. **E**t vna quidem pars elegit theodorum archiepifcopyterum: alia vō pascha lem archidiaconum. **C**umq; vnus alio locum non cederet: sed vterq; immaniter permaneret: vt vnus alium superaret: plurimq; pars clerū & populi ad sacrum palatium pereriffet: vt tractarēt quid fieri deberet deo annuente in personam de nominati sergij venerabilis tunc presbyteri concordantes se contulerunt. **C**umq; in lateranē. episcopatum deducentes elegerunt. **S**icq; in sede beati petri pontifex ordinatus est tempore iustini iunioris. **U**dic pontifex ecclesias lateranē. reparauit. **E**t vt agnus dei ter cantaret intra missarum solētia constituit. **U**dic etiam diuina ad eum reuelatione facta in sacrario sancti petri in uenit capfam argenteā in loco obscurissimo multate annostatis. **I**ta vt iam non argentea videretur: in qua sigillum erat expressum: quo ablato in uenit crucem geminis ornatam: et ineffabilē positionem crucis domine intus inclusam: que in die sancte crucis adoratur. **C**orpus quoq; primi sancti leonis pape transfultit ipso reuelate. **Q**ui etiam propter defensionem ecclesiastice libertatis a iustino imperatore in exilium relegatus: ac demum ab eo reuocatus est. **E**t post laudabilem vitam in pace quieuit. **E**t fepultus est apud sanctum petrum. **E**t cessauit episcopatus mensem vnum: & dies viginti.

De sancto Andemaro epo. Cap. lvij.

Andomar epi

scopus claruit apud tamaneñ. ciuitatē. Hic ex aurea a valle nō longe a cōstantia ciuitate: patre Friulfo religioso et nobili viro ortus est. Et vna cū eodē patre suo oibus pro xpo relicto ad ce nobili luxorieñ. qđ a sancto cōlibano abbate in burgundia cōstructū fuerat: pergentes ambo

sub abbate eustasio monachi facti sunt: vbi Friulfus in scitate pspicia vsqz ad finē vite perseuerauit. Andomarus vō in ep̄m tamaneñ. electus per annos plusq̄ triginta ecclesiā suam feliciter gubernauit. Cuius quoqz suos qui post doctrinā quā a sanctis iustiano z victorico perceperāt ad idolorū culturā reuerſi erant ad xpm redire fecit. Cū autē semel graui tentatione carnis vteretur exēplo beati benedicti inter vepres et viticas se nudū volitās: ignē illū libidinis extinxit. Idum apud villā tomiaciū sub arbore quiescisset: crucē dñi de lignis factū arbori affixit: z sequētī nocte lux desuper celica rasiūit: multorūqz ex ipsa cru cegritudines curabantur. Per annos plurimos ante obitū suū lumē oculorū amisit: ad eius lumē sanctitatis augēdū: nec tamē vnq̄ inde turbari visus fuit. Sed cū trāslationē corporis sancti vedasti epi apud arebateñ. vbi facte ab aulicorū to ep̄o interesset: lumē sibi oculorū redditū est. Si nita vō corporis trāslatione orauit ad dñm: z iterū vt pet̄t ad votum suū rursus excecatus est. Quieuit in pace. v. idus septēbris. In cuius trāslatu mira fragrātia in domo eius resperſa est: lam pades quoqz ad eius tumulū depēdentes oleum distillauit: quo egri peruncti a languoribus sanabantur. Cuius corpus in eius ecclesia tumulatū a sancto bertino abbate trāslatum: sepultum est in monasterio sancti cybini.

De sc̄o Dylario papa z cōfessore. Cap. lix.

Bilaris

papa natio ne sardus ex patre crispino leoni primo pōt̄fici in ep̄scopatu romano successit. Et sedit annos. vi. menses tres: dies. x. Dic cōstituit vt nullus pōt̄ifex successorē sibi constitueret. Qui nō solū in elemosinis dādis pauperibus quotidie studuit: verū etiā plerasqz basilicas auro argētoqz insingit̄er decorauit. Et fecit ad sc̄m laurētii balneū z monasteriū. Et hic plenus sanctitate z virtutibus quieuit in pace. iiii. idus septēbris. et sepultus est ad sc̄m laurētii in crypta iuxta corpus b̄ti s̄xti epi: z cessauit ep̄atus dies. vi.

De sc̄is Nemesiano z Felice z soc̄is martyribus. Cap. lx.

Nemesianus

Lucius: alius felix: lintheus: polianus: victor: lador: datius epi:

multisqz presbyteri et diacones apud ap̄ricam martyrium passi sunt sub persecutione valeriani et galieni imperatorum: qui erurgente persecutionis rabie ad primam confessionis christi constantiam grauius instibus celi: deinde compedibus vincitur: ad fodienda metalla deputati: gloriose confessionis agonem consumauerunt: quorum etiam exemplum multiplex plebis eorum portio cum eis pariter coronata est. Exat ep̄istola beati cypriani ad ipsos z de ipsis scripta. Qui passi sunt. iiii. idus septēbris.

De sanctis Sosthene et Victorio martyribus. Cap. lxi.

Sosthenes et vi

ctor martyres apud calcedonias passi sunt sub proconsule prisco: qui cum beatam euphemiā virginē sub eodē proconsule decertantē vidissent immenso lumine circumdata: z angelorum z virginum choris cōstipatam conuersi sunt ad xpm: vt dicitur infra in passione euphemie. xvj. Kal. octobris. vnde ipsi ambo a proconsule detenti: primoqz in carcere tristi: inde qz pducti ad stipites ligati sūt: vsqz quoqz ip̄is ac leo ferocissimi laxati fuerunt. Sed cum ab eis in nullo lesi fuissent quin poitius omni deposita feritate pedes sanctorū lingerēt. Proconsul illos in cuppa cremari mādauit: q̄ dato sibi iuuicē pacis osculo spiritū emiserūt. iiii. idus septēbris.

De sanctis Protho et Diacyntho martyribus. Cap. lxi.

Protho z biacyntho

martyres rome passi sūt sub galieno iperatore. Hi ambo fuerunt eunuchi domicelle: et in studio philosophie soc̄i eugenie virginis filie philippi nobilissimi romanorum alexandrie prefecti: qui et ab ipsa virgine vna cum patre et claudia eius matre ad christum conuersi sunt: vt supra in eorū passione actum est octauo Kal. ianuarij. Sed postq̄ beata virgo eugenia passa est p̄tho z biacyntho iussu imperatoris tēti sunt: et ad templum iouis adducti vt sacrificarēt: qui oratione sua simulacrum cōmīnuerunt: et cum sacrificare nollent: primo quibz fustibz diutissime celi sunt: deinde capitis obrucatione martyriū complerūt tertio idus, septēbris circa annum domini ducentesimū quinquagesimū sextum: z sepulti sunt via salaria vetere in cimiterio priscille.

De sancto Helia abbate. Cap. lxxi.

Helias abbas

in deserto egypti in regione thebaidē claruit. Qui deuotarum virginum curam habens in gradū monasterio trecentas feminas collegerat: earumqz vitam z cōuersationem regulabat: quod cū biennio fecisset gra

nem tentationis carnē sentiens adhuc iuuentis an
noſi triginta exiſtens p̄ ſimilitudinē fugit: iugi bi
diano ſeiunio ac tridiano carnem domat. Cui in
ſomnis tres angeli apparuerunt interrogantes
cur deo dilectas virgines reliquiſſet. Quibus re
ſpōdit q̄ vitii carnis incurere ſomnidabat. Por
q; ab eo eoz viſum eſt ei genitalia nouacula p̄
ſcidi. Sicq; ſecurus decire monetur. Expergeſ
ctus vir domini genitalia quidē repperit: ſed ten
tationem abſciſam omnino perſenſit. Sicq; ad ce
nobii reuerſus quadraginta annis ibidem vixit:
aſſeuerans q̄ nūq̄ decetero in eo: eius talis cogi
tatio aſcendit. Fenetre quoq; ibidē cōſtruite ſe
debat: ſozores erudiens: cū nec ad eū ipſe aſcēde
re: nec ipſe ad illas deſcendere poſſet. Qui uuit au
tem in domino tertio idus ſeptēbris: cui ſucceſſit
ſanctus dorothē⁹ qui in ſuperiori monaſterij cel
la conſenuit. Dec heraclides.

De ſancto Melia alio abbate. Caſ. lxxiij.

Melias alius ab

bas fuit in ſinibus antinoe ciuita
tis: que metropolis eſt thebaidis
ſener in heremo annoꝝ. cx. quozū
lxx. annos in ſolitudine trāſegit:
fuitq; diſcipulis antoniſ: qui ope
re manuū ⁊ orationiſq; tempus
exegerat. Quod cū hoſpitalita
ti intenderet: ⁊ ad euz multitudo
fratrū ueniſſet: quia publicus il
lac tranſi⁹ erat: ⁊ deficiente ſibi pane triſtis eſſet.
Ingreſſus ſpeluncā ex inſperato tres panes grā
des ⁊ recētes ſubito repperit: ex quib⁹ duos aſſu
mens viginti q; fratres ex eis ſatiavit. Tertius
ꝑ qui ſuper fuit diebus. xxv. eidem poſtomū ad
ꝑd victum ſatis fuit. Dec in vitis patrum.

De ſancto Venerio abbate. Caſ. lxxv.

Veneri⁹ abbas

et preſbyter apud inſulam pal
maria claruit tēporibus ꝑhōce
imperatoris: et Gregorij pape
primi. Qui ex nobilibus ortus
parentib⁹ prouince lunenſis ſa
criſis litteris edoctus: relicto ſe
culo dictā inſulam petijt terreui
cinam diſtantē a lunenſi. ciuitate
circa miliarib⁹. viij. in loco qui di

citur tyrtis maior: vbi aſperime penitentie operā
dabat: herbis agraſtib⁹ ⁊ pomis multo tēpore ve
ſcens. Ad quē accedens quidā agraſtis nomie re
uelatione diuina p̄monitus ab eo ſalutis māda
ta ſuſcepit: ⁊ rogatus ab eo ſarculū ad terrā colē
dam et hordeum ad ſeminandum viro detulit.
Cū autē uenerius tēpore quo ſam hordea meti
ceperant ſemen delatū ſemināſſet hordeū ſubito
nati ⁊ maturati eſt: qd ipſe eadē meſſini tēpeſtate.
Cūq; fama ipſius diſſuſa inter multos illū viſi
tantes: pauper quidā domeſtis ad eum ueniſſet: ⁊
puerū in nauī iuxta litus reliquiſſet: illeq; dormi
tans: latratu canis ſubito ex pauens: ⁊ euigilās in
mari lapſus necatus fuiſſet: nauiq; ꝑ equoza va
ſaretur: audiens hec uenerius ⁊ homini miſertus

oratione ſua ⁊ lachrymis ⁊ nauē ad litus: ⁊ puerū
reduxit ad vitam: vnde ob eius ſanctitatē nimias
tam ꝑhōca imperator: q̄ gregorius papa primus
ipſum plurimū reuerabantur. Draco ingens ꝑpe
ciuitatem lunenſi. habitabat: qui carinas in mari ſe
pius ſubuertebat. Ad inſtātiā ergo lunenſi. eſi ſan
ctū virū ſup hoc precib⁹ tertio pulſantus: poſt ora
tionē ⁊ ſeiunij triduanū: cū archidiacono ⁊ pluri
bus deſcēdens ad rupē vbi draco latebat veſtigia
ſua in ſaxo acſi in cera impreſſa reliquit. Et diſ dra
coni ex parte eſi de reſeſſu mandāſſet: illeq; nullo
laten⁹ mouerē: deinde mandauit in noſe trinita
tis: vt ſe in abyſſum demergeret: draco ſe ſtatim in
mare precipitās nūſq̄ cōparuit. Poſt hec ueneri⁹
vt gloriā hoim fugeret nauigauit ad inſulā cymē:
ibiq; dieb⁹. xl. cū beſtijs demorat⁹ eſt: quoſq; ei quo
tidie dimidiuz panis calidi ⁊ fruſtū carnis bybale
diuinit⁹ deſerēte. Qui etiā de abulās iuxta lit⁹: cor
pus hois in mare necati: illiq; ab vndis electi lue
nit: ⁊ oīas ꝑ eo angelis apparētib⁹ hoim ſuſcita
uit. Cū autē admonitione diuina ad locū ſuū redi
re veller: ⁊ nauas q̄ illuc appulerēt: ⁊ ad ſardinā
ire volebāt inſtanter rogāſſet vt ipm ad ſuā inſulā
deſerēt: illiq; recuſarēt: orta in mari tēpeſtate: nō
prius inde ſe mouere potuerūt: donec ſancti peti
tionē adimplere volentes: facta ſubito ſerenitate eū
illuc detulerūt. Et cū ante reſeſſum ſuū ipſi nauē
in litore lapidib⁹ luderēt: vniſq; illoꝝ a ſocio ca
ſu in pectore ꝑcuſſus expiraſſet ofone ſancti ſuſci
tat⁹: eū reuerſus igi ad locū piſtinū ꝑeuit in ꝑa
ce. iſſ. idus ſeptēbris: manib⁹ angelicis ſepul⁹: in
quo loco olei emanās egritudines oēs ſanabat.
Poſt hec lucius eſi lunenſis deo. admonitus ad
inſulā cū populo ueniēs: olei manās repperit: cor
ꝑuſq; effodiens illud quoq; integrū inueniēs mi
ro fragrans odore: honozabiliter tumulauit: eccle
ſiāq; deſup edificauit: vbi ad refectionē cuſtodum
ſacri corporis de terra ſons ſcaturijt: vſq; in pre
ſens ibidē manās. Tēpore ꝑo ludouici ꝑh̄ impato
ris: cū ſaraceni inſulas illas deuaſtarēt: apollina
ris eſi lunenſis: a ſancto ꝑ viſuz admonitus: corp⁹
eius inde tranſtulit: ⁊ regiū detulit: ac in eccleſia
ſancti proſperi. iſſ. nonas nouēbris deponit.

De ſancto Venerio alio abbate. Caſ. lxxvj.

Venerius alius

abbas tyburtine ciuitatis floru
it tēpore othonis. iſſ. impatoris.
Qui primo in monaſterio ſancti
benedicti apud iſm oppidiū de
gens: inde ſolitudinē petēs ſine
abbatis licētia diſceſit. Quo tē
pore cōtigit ſanctū rōualdū ab
batē ad ciuitatē illam ab othone
obſeſſam accedere: gratia pacis

interponende. Qui audiens de relicto ſolitario ad
eū abiſt: ⁊ vita ipſius cōperta ipſum de inobediē
tia increpauit: ⁊ ꝑ ſine abbatis ſui licētia quicquid
faceret inaniter laboraret aſtruxit. Ille autē cōꝑū
ctus ad monaſteriūq; reuerſus: licētia a ſuo ab
bate de vita ſolitaria ducenda petijt: ⁊ vt petijt im
petrauit. Deinde ſaxum hoibus inaccessibile con
ſcendit: vbi. iſſ. annis ſine humano cibo ꝑmaſiſit

exceptis tribus panibus quos secum prius a monasterio detulit. Solaque poma siluestria et radices edebat: aqua vero qua estate bibebat: in concavo lapidis hyeme et nixus colligebat. Ad quos plurimi vitam eius reuertentes accedebant: et vite hominis necessaria deferebant: que tamen omnia ipse pastoribus pecorum et alijs indigentibus erogabat. Ibidem quoque exhortante episcopo basilicam fieri et consecrari permisit. In qua post aliquod tempus discessit: et a quibusdam eum querentibus inuentus est mortuus: in cubitis et genibus quasi ad orationem incubans: ubi et sepultus est: quem deus plurima miracula ostendit.

De translatione sancti hermacore episcopi. Cap. lxxvj.

Translatione cor-
poris sancti hermacore episcopi facta est post tempus quo attila flagellum dei italia deuastans: aquileiam funditus euerit. Cumque secundo eandem puincia gothorum rabies depopulata esset: isidorus quoque longobardorum impetum: paulus tunc patriarcha aquileiensis ferre non posset ad gradense castrum supra mare situm se transfugeret: et corpora quorundam sanctorum ecclesie secum tulit: cui successit in patriarchatu probinus: et probino bellas que in gradense ecclesia synodus anno .xx. episcoporum celebravit: et de mandato tunc pelagii papae ipsam ecclesiam totam ueneticam et dalmaticam metropolitanam esse constituit: eo quod aquileia tunc funditus euerita. Post heliam successit cyprianus: quo mortuo fortunatus hereticus sedem inuasit: fultus audacia longobardorum: que spoliatis ecclesie sedem tenebat in castro glemonense in confinio longobardorum sito. Eodem autem tempore priogenius a papa missus est patriarcha ad instanciam episcoporum catholicoz puincie ueneticorum: ut dictam sedem catholicam gubernaret. Qui a populo gratanter exoptatus et diuina dispositione cathedra: adeoque per uisum premonitus cum omni sua plebe aquileiam prexit: ut corpora hermacore: et fortunati adhuc in agro sancte matrone alexandrie tumulata: inde ad castrum gradense transferret. Quibus in saxeo mansoleo repertis dum ipsa inde asportare non possent: in quereles: ne forte quod de reliquijs eorum deficeret. Reuersi ad arcam repererunt in eorum calcetis sancti hermacore ex errore dimissus: quo suscepto corpora cum omni facilitate mouentes: nauis ipsa gradum tulerunt: eaque ibidem honorifice deposuerunt pridie idus septembris. ubi et tumulata quiete in loco: uero susceptiois nauis que corpora tulit usque hodie dei celsus: i. recessus sancti hermacore: que semper uirenti germine decoratur.

De sancto diuentio episcopo. Cap. lxxvij.

Diuentius episcopus

pus discipulus beati hermacore fuit. Cum idem beatus hermacoras sanctum spiritum episcopum ordinatum ad ciuitatem papiam misisset: ut verbum dei predicaret: diuentium condiscipulum eidem associant: ut dictum

est supra in legenda syri. v. idus decembris. Die enim beato syro episcopo in predicationis officio iugiter laborauit: que et ipsum diaconum eidem officio suo ordinauit: ac successorem dimisit. Dux autem mortuo syro diuentius ad sacerdotium petere: dudum latuit: sed tandem productus licet satis reuerentis potestatis acceptus: qui grauilissimus clero et populo magistri vestigia sequens gregem dominicum expleis et sermonibus pauit: et miraculis pollens in pace quieuit pridie idus septembris.

De sancto diuentio presbytero. Cap. lxxix.

Diuentius presbyter

byter in hispania clarus sub tempore constantini imperatoris. Qui vir sanctitate insignis et sapientia clarus rhetorico stilo copiosus: genere nobilissimus: quatuor euangelia heroicis metro iussu. libris pene ad uerbum transulit: et apud hispanias claro sine

in pace quieuit.

De sancto niceta martyre. Cap. lxx.

Niceta martyris

qui interpretatur victor apud nicomediam ciuitatem passus est sub Maximiano rege et ipse martyr. Quis parente. Die ipse ciuitatis orundum filius prelati maximiani regis gentilis: in adulescentia bonis moribus imbutus per reuelationem ad christum conuersus est. Apparuit enim in somnis christus cum uirginem in oratorio sancte marie: tenens signum crucis in manu sua: et docuit eum ut crederet in eum: que euigilans et de uisione territus perquirebat que esset que ei apparisset: cui quidam christiana nomine iuliana occulte imagines christi ac matris eius et signum crucis offeredit: quas ille ipse esse figuras eorum: quos uiderat recognouit. Ductus igitur a iuliana ad oratorium uirginis: a quodam presbitero christiano in fide doctus et baptizatus est: indutusque habitu despiciabilis gabriele archangelo: ei apparere in fide christi confirmatus est. Cum autem puer quidam iulianus niceta orantem in ecclesia reperisset: patri denunciavit. Qui missis apparitoribus fecit eum detineri in ecclesia sancte dei genitricis orantem. Ductusque ad patrem ab eodem ad sacrificia inuitatus. Ille autem sibi dari deos petiit: ut eis thura offerret: statuasque idolorum ardeas in domum suam adductas: contritusque pauperibus et frustra distribuit: quod cum presbitero ipsemet postmodum retulisset: iussit eum catenis ligari: et in eis suspensus: et a christi. uiribus sibi vicissim succedebat: neruis taurinis acetor felle itinctis crudeliter flagellari: cui apparatus angelus michael ipsum dulciter confortauit: uiditque niceta manum de celo ei porrigente coronam gematam et colinam igneam ad celum usque portansum. Cum autem bec omnia patienter tolerasset: fecit eum pater manibus et pedibus uinctis super stratum poni: et puellam speciosam adduci: ut ipsum oculis amplextus: allicies ad deorum sacrificia puocaret. Qui dum se ab ea ipudice tractari sentiret: aliter illam repellere non posset: lingua detribus precifam in facie eius

De sanctis in mēse septēbris occurren. Fo.ccx.

spuit: illaq; cōfusa discessit. Tūc fecit enim rex: de-
poni super lectū gladijs acutissimis circumseptū:
qui quattuor rotis agitabatur: sed orate scđo gla-
dijs sicut fenū facti sunt: et ipse illesus permansit.
Quo viso miraculo quingenti gentiliū credide-
runt. Orante quoq; scđo martyre christina et aqua
de petra profusit: et ipse eos baptizauit. Satimq;
ad regē intrauit: quem ille vidēs in columē quem
membratim confisum putabat: iussit eū hano p-
labia suspendi: et ferrū ignitū acutū auricule ipsi
insigiri: ut a dextera in sinistrā petri asiret: aliud
quoq; ferrū cordi eius immitti et tertium capiti in-
poni: qđ dñe ipm vtq; ad latūs sinistrū transfode-
ret. Et dñe hec cōstanter similiter superasserit: iussit
eum versis pedibus suspēdi: et fumo subterfacto
fumigari: deinde capta pisce et palmitibus igne suc-
censio sanctum cremari. Et cū in his etiam illesus
permanisset: manus eius truncari: et ferris crura
secari fecit. Deinde calciamenta ferrea ignita pe-
dibus eius imponi. Et post hec: in profundissimā
foueam sine aqua iactari. Qui oratione facta ab
angelo michaelē de fouea educit: et membra ei
oīa restituntur. Angelus quoq; ipm hortatus ei
dixit: vt quicumq; ipm in omni necessitate: inuoca-
ret: iuste postulata penitus obtineret: et si iniuste
peteret ad penitētiā perueniret. Post hec pa-
ter vocatis magis fecit ei mortiferū in calicez pro-
pinari: sed signo crucis edito: demones de calice
vulantes cuanuerunt: et venenum in aquam con-
uersum est. De qua martyri domini magos illos
ad christum redeuntes baptizauit: quos rex vna
cum filio in carcerem trudi mandauit. Orante ve-
ro sancto diabolus in angelum lucis transfigura-
tus eidem apparuit: quem ille per spiritus cognos-
cens durius increpauit. Satimq; angelus boni
eidem asstitit: et illum fore demonem declarauit:
quem niceta ad terram prostrauit: et pedem super
collum eius posuit: et quis esset interrogauit. Il-
le vero diu euilans dixit se esse spiritum qui adā
fecerat vt p̄uicicaret: et cain vt fratrem occide-
ret: et populum iudeorum inducerat vt christū cru-
cifigeret: veniēte quoq; patre maximiano ad car-
cerem: proiecit niceta demonem in vultu eius di-
cens ipsum esse deum quem adorabat: et deinde il-
lum in sterquilinio alligauit. Cum autē pater se
in xpm crediturū promitteret: si niceta vni et nul-
tis defunctis sub columna iacentibus suscitaret:
orante sancto omnes qui fuerant mortui surrexe-
runt. Et cum in gentilitate mortui essent sanctus
domini eos baptizauit: et iterū vt dormirent ac se
in paradysum preceperent imperauit. Que omnia
dum rex magie ascriberet: et filium iterū fustigari
iussisset: veniēs regina ipm de crudelitate nimia
redarguit: mox quoq; seditione suborta populū
regem gladijs et lanceis trucidauit. Niceta vero
omnem populū in fide dōcuit et baptizauit: eccle-
sias plures cōstruxit: et fidem domini multiplicauit.
Demum ad xpm feliciter migravit die sabba-
ti pridie idus septēbris: hora sexta. sepultus a
christianis in nicomedia ciuitate iuxta corpora alio-
rum martyrum ibidem pro xpo passorum.

De sancta Bona vir-
gine. Cap. lxxj.

Bona virgo in

ptibus egypti clauit. Dec apud
latinos bona: apud suos egypti
os cordimundavocata regali ge-
nere orta: patre sabul nobili sa-
trapa: matre zina: pulchra facie:
sed pulchrior: fide: nondū tñ ba-
ptizata: parentib' defuncis: mul-
tarum diuitiarū heres: sub cura ppinguorū fuit.
Quam dum iuuenis nobilissimus in cōgūliū pe-
teret: multas ei pollicens possessiones: illa oīno
matrimonii ei refusauit: dicens xpm se ab infantia
desponsasse: virginitatemq; suā ei dedicasse. Pro-
pter qđ a propinquis dudū blāditijs et mīnis pul-
sata: timens sibi violenter scđm propositum rum-
peretur: latenter fugā petiit: et ad cenobium virgi-
num se cōtulit: ac se a ianitrice intronitici instanti
us postulauit. Dñq; illa virginē sine abbatisse li-
centia admittere recufaret. Abbatissa diuina re-
uelatione p̄monita: ipsam intronitici fecit: pe-
tenti habitū religionis tradidit. Requistā autē ab
attinētibz: et inuenta dum ipsam inde nullaten
auellere possent: dicunt abbatisse puellā esse gen-
tilem: vt eam tali occasione repelleret. Illa autē
hoc p̄sitens: sed baptismū expetens a p̄sbytero
monasterij baptizata: et .xij. annorū sacro suscepto
velamine virgo dño consecrata. Que in multaper
seuerauit sanctitate: et oī sacre regula discipline.
Cum autē vna ex sororibus haberet in sociā p̄e-
dilectam: et illam languentem oēs alie visitarent:
sola bona remansit in ecclesia orans deum: vt qz il-
lam mori cōspiceret: sibi in alio seculo comes fie-
ret. Quod et voce de celo lapsa ei promissum est.
Tūc bona sororē adst: q̄ ei illud idē p̄nunciauit:
et mox spiritū emisit. Tertia vero nocte abbatissa
vidit somniti: q̄ iuuenis splendens pallam ex ei
capite auellebat: quāz scđm abscōdebat. Et que
rens cur hoc faceret: audiuit bonā ab ea eadē die
aufferendā. Mane autē dum abbatissa visionē so-
roribus retulisset bona presente: audita est vox
angeli de celis ipsam ad patrias euocantis. Que
continuo in choro sororum posita: oībz circūm
psallentibus et flentib' emisit spiritū pridie idus
septēbris. Cuius corpus mox lux de celis clara
circūdedit: et ex ipso odo: mirabilis refragauit:
donec officio completo sepulture traditum est.

De scđo philippo epi et mar. Cap. lxxij.

Philippus epi

scopus et marty: passus est apud
alexandriā sub severo impatore.
hic illustrissimus p̄fectus alexā-
drie pater fuit scđe eugenie virgi-
nis: et ab ea cōuersus ad xpm: vt
supra in eius passione actum est
vñ. kal. ianuarij. Qui relicta p̄e-
fecture dignitate a xpianis i epi-
scopiū alexandrie sublimat. Ad
cuius instantiam et informationem: veteris augu-
stus libertatem xpianis concessit: vt suis legibus
in egypti partibus vterentur: eo qđ ab eo vti olim
p̄fecto suo informatus esset: xpianos reipus

blice plurimū esse proficuos. Postmodū autē emu-
lātibz paganis: seu eruo edictū reuocauit: et mis-
so illuc perennio prefecto in successorē philippo
mandauit eidē: vt aut philippū dñs sacrificare cō-
pelleret: aut depositū oī dignitate et facultatibus
priuaret. Philippus autē in similitudine simulauit:
donec oīa sua pauperibus dispensauit. Quō audi-
ens perennius dum ob timorē populū ipm inua-
dere publice nō auderet: latēter in ecclesia oran-
tem gladio in gutture percussit. Qui tñ popu-
lum in timorē dñi exhortans: per triduiū superui-
xit. Sed in epātū menses. xv. miracula patrans.
Et sic cū palma martyrii ad xpm migravit idibus
septēbris. Sepultus in monasterio filie sue.

De sancto Ligorio martyre. Cap. lxxiij.

Ligori⁹ marty⁹

in partibus grecie passus est. Hic natione grecus: relicto secu-
lo dñi vaste solitudinis heremus
coleret: hōibusq; incognitus eēt
et a gentilibz venatorib⁹ inter
vepres inuentus est. Et dñi latro
putaret: interrogatus quis eēt:
rñdit se esse peccatorē xpianū.
Quē illi audito xpi nōmine eius
exoso mor gladijs interfecerūt. Cuius corpus a
veneris de partibus greciarū transuectum in mo-
nasterio sc̄i laurentij positū est. Lunq; dies ei⁹
passionis ignotus esset: cuidam puero languenti
quasi in extremis posito: quidā sanctus apparuit
seq; ligoriū esse dixit: puerumq; admonuit: vt ab
bati sc̄i laurentij diē sue passionis. xij. septēbris
celebrandū esse indicaret: quo videlicet die ipse
pro xpo passus fuisset: et eo nunciato suā eius me-
ritis sanitate perciperet. Puer autē ad se rediēs:
hec que viderat abbati nunciavit: et continuo inco-
lumis de lecto surrexit. Sicq; dies passiois ligo-
rii idibus septēbris eē exinde oibus notum fuit.

De sc̄o Amato p̄bytero. Cap. lxxiij.

Amat⁹ presby-

ter et abbas monasterij romerici
fuit: vir quidem mire abstinen-
tie et anachoritice vite sectator
virtuti et miraculorū gratia illu-
strem cōuersationē ducēs. Qui
et migravit ad xpm idib⁹ septē-
bris in ipso monasterio in pace
tumulatus. Hec Ado.

De sancto Maurilio epo. Cap. lxxv.

Maurilus ep̄s

apud andegauensem ciuitatem
claruit: cuius et ep̄s fuit. Hic na-
tione mediolanensis claris parē-
tibus ortus. Primo quidē sancti
martini in suo monasterio turo-
nensi discipulus fuit: sed postmodū solitariā eli-
gens de turone recessit: et andegauē. vrbē adijt:
vbi in villa calourie p̄banū antiquissimū idolorū
repperit: statimq; orationē fugit: et ignis de celo
deprendēs ipm consumpsit. Ibi ergo sc̄us eccle-

siam fundauit quā processu t̄pis sc̄tis martinus
consecrauit: vbi et multo t̄pe maurilius in sanctita-
te vite morā traxit: multiq; miraculis corrusca-
uit. Nam puerū a vipera percussum pene extin-
ctum sanauit. In presbico vbi erat collis idolorū
demonibus cū multo euilato expulsi idola com-
bussit: ibiq; cenobitū construxit. Cir quidam ra-
ptus a mercatoribus: vt precio venderet: ad eius
presidiū recursum habuit. Dñi autē sc̄tis dñm illi⁹
ad redemptionē capti nullaten⁹ inducere possēt:
raptor febriz⁹ inuasus subito expirauit: quē san-
ctus maurilius sua oratiōe a mortuis suscitauit:
statimq; ille captiua libere dimisit: quo etiā mira-
culo oēs alios dicti raptoris cōfocios ad penitē-
tiam reuocauit. Naute quidā in mari periclitātes
eū inuocabant. Quō sc̄tis per spiritū cognoscēs:
ad littus accessit: et signo crucis edito tempestatē
sedauit. Quatro quidā qui eius asinū rapuerat:
nocte tota circumuagans: mane cū furto ante for-
es ei⁹ monasterij inuēctus est: et a fello reddito pe-
nitentiā egit. Post hec de cōsilio beati martini
archiep̄i turoñ. in ep̄m andegauensem electus est.
Qui dñi in sede ponitur: et a martino ei⁹ metropo-
litano cōsecrat: columba de celo veniens capti
ei⁹ insedit. Dñi cuidā matrone sterili filii a dño
precibus impetrasset: illaq; parum sebricitantes
ad mauriliū celebrantē in ecclesia sc̄i petri bap-
tandum adduxisset: dñi missa pottraheret: puer si-
ne baptismo expirauit. Ille vero quasi negligētie
consciū acturus p̄niam ab eccl̄ia sua auugit: et
clauis reliquiarū secū tulit. Que dñi p mare nau-
garet: casu in aquā ceciderūt. Eps autē quasi hoc
diuine vltioni ascribēs: vout se nūq; ad sedē suā
reuerfurū: nisi clauis ipsas diuinitus rebaberet.
Sicq; in habitu peregrino trāmissō mare dñi eu-
lusā ortū colere cepit. Requisitus est vbiq; p se-
ptenniū a ciuib⁹: sed minime inuentus. Dñi autē
quidā ex eis clericis ad eū querēdū mare trāsire
vellent scripturā ab angelo inueniūt lapidi scul-
ptam continentē. Mauriliū illac trāsfratasse. leti-
ergo dñi portū in nauiculo transeūt: piscis ingēs
in nauē prosiluit: quē exenterātes clauis in ven-
tre reperit: quas bene recognoscūt. Mauriliū
q; cū clauib⁹ in mari demersum putauerūt. Et dñi
tristes redire disponerēt: hospitati sero apud do-
minū cū quo eps eorū morabat: mauriliū vocari
audierūt: eūq; recognoscētes: vt repatriaret: ero-
rarunt. Recusanti quoq; et votū suū alleganti cla-
ues ostēdunt: sicq; sc̄tis cū gloria ad sedē suā re-
ducunt: q; statim iuxta sepulcrū pueri se prostra-
uit: nec ab oratiōe destitit quousq; puer reuixit:
quē ipse baptizatiū renatū vocauit: et in lege dñi
eruditū successorē epātus habuit. Quendā die
dñico securi ligna cedentē: cui⁹ manus cōtracta
securi adheserat: post dies quinq; penitentē sanū
effecit. Dñi in portu lydi fluminis cū quibusdā
transire vellent: nec nauē haberet. Nauicula quedā
ab alia parte fluyit: posite sine aliquo ductore ad
eū peruenerūt: et ipse cum oibus angelico duca-
tu transiit. Quieuit in pace. xc. etatis sue anno:
epātus vero sui anno. xxi. idibus septēbris. Sep-
ultus in ecclesia andegauē. miraculis clarens.
De exaltatione sc̄e crucis. Cap. lxxvj.

De sanctis in mēse septēbris occur. Fo. ccri.

Exaltatio san

cte crucis sub heracleo impe-
ratore facta est. Cum em̄ ve-
nerabile crucis dñice lignū
a brā helena inuentū eēt: vt
habetur supra in bystoria in-
ventionis crucis. v. nonas
māi: ita p̄ mediū ab ea sectū
est vt ex eo crucē cōstantinō-
polim deferret: et crucē hie-
ro-

solyms in thecis argenteis suo loco referua-
ret. Multoq̄ itaqz temporū labente curri-
clo permittēte dño propter peccata suū po-
pulum flagellari: cosdroe rex persarum oīa
regna terrarum orientis suo impio subiuga-
uit. Hierusalem autē veniens a sepulchro dñi
territus fugit: partē tñ dñice crucis ibidē ab
helena relicta asportauit. Tolens autē ab oī-
bus vt solus deus colitur: turrim ex auro: et argen-
to interlucentibus gemmis fecit: et ibidē solis
et lune ac stellarū imagines collocauit: p̄ sub-
les etiam et occultos aqueductus quasi deus
desuper aquā fluens pluebat: et subterraneo
specu equos quadrigas trahentes habebat: vt
quasi turrim mouerent: et tonitruū simularēt.
Filio quoqz suo regno tradito: ipse in turrim
residebat: et iuxta se crucē dñi collocās: appel-
lari se regem regū et dñm dominantū ab om-
nibus imperabat. Quācūqz imperator heraclius
christianissimus cum exercitu copioso iuxta
flumen danubium cōtra cosdroe filius pugna-
tus aduenit. Et ibidem vtriusqz principibus
placuit: vt ipsi soli super pontem diuello con-
fligerent: et qui victor existeret sine damno al-
terius partis exercitus imperium obtineret.
Et si quis ex vlla partium principē suū iu-
uare p̄sumeret: cruribus et brachijs excisis in
flumine mergeret. Heraclius igitur se deo et
venerande cruci: p̄ qua pugnabat: deuote cō-
mendans ambobus dudū in conflictu duranti
bus xpo annuente victoriā tandem obtinuit: et
cosdroe fillū interfecit. Statimqz vniuersus
eius exercitus quasitōiūnit? tactus se fidei
xpiane subdidit: et sacrum baptismū suscepit.
Cosdroe autē ignorabat exitū bellū: qz cum ab
oībus propter eius superbā haberetur exor-
sus: nemo eidē indicare curauit: vnde heraclius
ex vsqz ad turrim ascendens ad thronū eius
et improuis peruenit: et ē in throno auro
repperit: eiqz dixit: qz crucē dñi iuxta eius
modulū honorasset: si baptismū et fidē xpī susci-
pere vellet: vitā et regnū ab imperio acceptis
obsidibus obtineret. Simācū statim ipsius gla-
dio interiret. Quisqz hoc ille p̄fidus acquiesce-
re nollit: heraclius eum protinus decollauit.
Sed qz rex fuerat: et crucē dñi ex pte honora-

uerat ipsum sepeliri mandauit. Fillū vero ei?
annozū. x. quē secū repperit baptizari fecit: et
ipm de sacro fonte leuauit: ac regnū paternū
ei dimisit. Turrim fo destrues argentū in pte
dam suis diuisit: aurū vero et gemas ad repa-
randas ecclias suas tyam? destruxerat re-
seruauit. Quācūqz ḡmā dñi repetens hie-
rosolyamā reportauit. Quā autē de monte oli-
ueti descendēs p̄ portā quā dñs passurus intra-
uerat: in equo regio et apparatu ipertali ingre-
di vellet: rep̄cte lapides porte descenderūt: et
in uicē quasi paries se clauerūt. Angel⁹ quo-
qz dñi sup portā signū crucis tenēs apparuit:
et imperatorē de pompa increpauit: dicens qz
cum dñs ad passionē p̄ ipsam ianuā intrauit:
nō cultu regio: s̄ humili refidēs a seculo: humi-
litate exēplū dereliquit: et his dictis angelus
disparuit. Tunc impator lachrymis infusus di-
scalciatus et vsqz ad camisā exutus crucē dñi
accipiens vsqz ad portam baiulauit. Statim-
qz porta se surrigēs: liberū intrantibus pate-
fecit ingressum. Quācūqz hūc sp̄uissimus qui eo-
dem die quo crux de turri cosdroe fuit subla-
ta vsqz hierosolyamā de psariū puincia fuerat
illapsus tūc redijt: omēs qz suauitate refecit.
Sicqz sciosa crux suo loco restituit: et aliqua
miracula renouantur. Doctus em̄ quidā su-
scitatur: paralytici. iij. curant: leprosi. x. mū-
dant: ceci. xv. illuminant: a plurimis demones
effugantur: languozibusqz diuersis multū libe-
rantur. Et sic impator ecclesijs reparatis: et re-
gis muneribus dotatis ad propria remeauit.
Facta est autem hec crucis exaltatio. xvij. ka-
lendas octobris. circa annos dñi. cccc. cxx.

De scō cornelio papa et mar. Cap. lxxvij.

Cornelius pa

pa et martyri natione roman⁹
ex patre castino fabiano pa-
pe in p̄ficatu romano suc-
cessit. Et sedit ānos tres: mē-
ses. ij. dies. x. Dic cōstituit vt
sacerdotes si uellent pro cer-
ta causa tuare possent. Dic-
rogatus a quadā lucina ma-
trona: coepa apostoloꝝ petri
et pauli de catacumbis leuauit: vbi p̄ annū ia-
cuerant: post q̄ ea greci furati fuerāt: vt dictū
est supra in passiōe eorū. iij. kal. iulij. Et primū
quidē corpus bñi pauli sepeliuit i p̄dicto eius
dem lucine in via ostiē. ad latus vbi decolla-
tus est. Deinde corp⁹ bñi petri posuit iuxta lo-
cum vbi crucifixus est. Inter corpa sanctorū:
epozum: in tēplo apollinis in monte auro va-
ticani palatij neroniani. Quic bñis martyri a
decio cesare cū suis clericis in exiliū relegat⁹
est centuncellis. Jbiqz a sancto cypriano epo

carthaginensium. epistolas confortationis accepit. Tandem de exilio reductus decio presentatur: et dum immobilis in fidei confessione permaneret. Iussit os eius plumbatis cedi: et deinde ad templum martiris adduci: ut aut ibi sacrificaret aut sententiam capitalem subiret. Cui ergo illuc duceretur: miles quidam nocte cerealis eum rogauit ut ad domum suam diuerneret: et pro uxore eius salustia: que per annos. v. paralytica facebat oraret. Que domini ad orationem eius facta nata est. xxi. milites cum ipsa et viro suo: domino crediderunt: et a cornelio baptizati sunt. Qui omnes iubente decio ad templum martiris deducti et expulsi sunt in idoli vna cum sancto cornelio decollati sunt. Quorum omnium corpora a lucina prefata in cimiterio calixti sepulta sunt. xvij. kal. octobris. Circa annum domini. cclij. **¶** Dic sanctus paspa ad sabianum antiochene ecclesie episcopus scripsit epistolam de romana italica et aphyricana synodo. Item alia de nouato et alijs qui lapsi erant. Tertia de his que in synodo gesta sunt. Quartam admodum prolixam: nouatiane hereseos anathema continentem: et causas. Nec hieronymus in libro de viris illustribus.

¶ De sancto Cypriano episcopo et martyre. **Cap. lxxviii.**

Cyprianus car

thaginensis episcopus et martyr passus in ipsa ciuitate aphyricana sub valeriano et galieno imperatoribus galerio maximo prococonsole. Qui postquam multis christianos ad martyrium verbis et literis confirmasset. Paterno proconsuli presentatus. Et postquam a fide inuulnatus inuitari

posset: in exilium ab eodem missus est in insulam eodubitanam. Post aliquot menses inde reuocatus est a galerio maximo qui paterno successerat. Et cum ad sacrificia deorum cogeretur: et sacrificare nollet: sententiam ab eo capitalem accepit. Qua lecta per notarium cyprianus dixit: deo gratias. Cuius ad locum eius spiculatorum venisset: precepit suis: ut eidem spiculatori pincercede. xxv. aureos daret. Accipiensque lintheum manu sua oculos terxit et coronam suscepit. Reserunt etiam passi cum eo crescentianus victor: rosula et gualtis. xvij. kal. octobris. circa annum domini. cclvj. Quorum corpora a christianis sepulta sunt in via appallensis iuxta piscinam eiusdem carthaginensis ciuitatis. **¶** Cuius beatus martyr nondum ad fidem conuersus: primis gloriose rhetoricam docuit: deinde christianam professus fide: et carthaginensis episcopus constitutus: multa scripsit: multaque composuit. Nam ingenij huius superuacuum est indicere: nisi sole clariora eius sint opera. Scripsisse dicitur de lapsis volumine egregium

contra nouatianos. Item sacramentorum librum eximium. Item alium de laude marryni ad cornelium papam. Epistolas octo. Contra nouatum et nouatianum diuersos tractatus et epistolas: in quibus eorum condegnant errores. Epistolam volumine grade ad diuersos scriptarum sonanti valde ornatam eloquio. Nec Hiero. libro de viris illustribus.

¶ De sancto Tobia iusto. **Cap. lxxix.**

Tobias vir

scitius cuius perfectio scititatis ex ipso ipsius specialiter libro colligitur: a beato hieronymo et a iosepho inter patres sanctos testameteris numeratur. Hic ex tribu et ciuitate neptalim vniuersus fuit ex captiuis filiis israel a salmanasar rege assyriorum in assyrios translatus: qui in captiuitate postquam viam veritatis non deseruit: adeo ut contribulibus suis euntibus ad orationem vitulos aureos: quos fecerat hierobaos rex israel: iste solus iret in hierusalem ad templum domini de cimas et primitias suas fideliter offerendo.

¶ Hic accepit uxorem annam de tribu suae: ex qua filium genitum suo nomine vocauit tobiam. **¶** Capitus autem cum uxore et filio habitauit in mntue. Et quod deum timebat: obtinuit a rege gratiam perambulandi per omnes eius regiones: qui captiuos visitabat: et monita eis salutis prebebat. Deueniens autem in rages ciuitatem medorum cuiusdam gabello contrubuli suo egentis sub chirographo mutuauit decem talenta argenti quod habebat ex his: in quibus a rege fuerat honoratus. **¶** Mortuo autem salmanasar cum filius eius sennacherib filius israel exosos haberet tobias consolabatur eos: et egenis ministrabat. **¶** Cum vero reuersus esset sennacherib a iudea fugiens manus domini: et iratus multos hebreorum faceret occidi: tobias sepeliebat corpora eorum. **¶** Quod audiens rex tulit omnem substantiam eius: et eum occidi iussit. Qui cum uxore et filio suus glens nudus latuit. Post dies quadraginta quingis occiderunt regem filij eius: et tobias ad domum suam rediit: oisq; facultas eius restituta est ei. **¶** Cum autem in quodam festo paratum esset conuiuium in domo eius: et misisset filium suum ad vocandos amicos: reuersus ille nudaui vniuersos et hebreis in platea iugulatum facere. **¶** Cum corpus tobias occulte tulit: et nocte postmodum tenter sepeliuit: propter quod a proximis redarguebatur: eo quod huiusmodi rei causa vir mortis periculum euasisset. Sed ille timore domini oibus anteponens sepulture occisorum sollicitus intendebat. **¶** Die vero quadam cum a sepultura fatigatus redisset: et iuxta partem obdormisset: ex nido huiusmodi calida stercorea ei oculus incidit: et cecus factus est: quod tamen in oibus patientiam habuit.

De sanctis in mēse septēbris oucurrē. Fo. cccij.

Et sicut olim Job dñm in omnibus benedixit: cū tamen ab amicis irrideretur. Anna vō vxor eius erat ad tertrini opus: et de labore manuum sibi et familie sue victum procurabat. Et cū die quadam bedum ad domū adduxisset: tobiasq; cum balantem audisset: vxorē admonuit: vt si forte furtiuus esset suo domino redderetur. Ad que illa irata cepit eum verbis contumeliosis irritare: et elemosynas suas in vanum factas obijcere. Ille vero cū lachrymis orauit ad domini: vt suum in pace susciperet spiritum. Eodem die contigit vt sara filia raguelis in ciuitate medoz audiret improperium ab vna ancillarum suarū quam increpabat obijcēte: et q̄ esset interfectrix vxorū suorum. Fuerat enim nupta septem viris: et demoniū nomine asmodeus occidebat eos: statim cū ad eam ingressi essent. Que post ieiunium triduanum orauit ad deum: vt a tali eam opprobrio liberaret. Cuius oratio vna cum oratione Tobie vno et eodem tempore sunt in cōspectu domini exaudite. Tobias ergo cum putaret se exauditiū vt moreretur filiū suū vocauit: et eum de preceptis sanctis erudiuit: atq; ad sperandum in dño confortauit: deinde precepit vt virū aliquem perquireret: qui eum in rages medoz adduceret: vt debita sibi de cē talenta argēti a gabello erigere posset. Egressus ergo Tobias inuenit iuuenē precinctū quasi paratum ad ambulandum. Et cum ab eo accepisset q̄ omnē regionem medoz et iter nouisset: et gabello cognosceret: introduxit eum ad patrem suum: et audita narrauit. Cui et iuuenis: qui erat angelus raphael filiū suū sanum ducere et reducere promisit. Paratq; omnibus que erāt opus in via ambulauerūt: ambo simul: et canis secutus est eos. Mater autē filium suū abeuntem amare flebat: sed eam Tobias confortabat. Venientes igitur illi ad flumē tigris: exiit tobias vt pedes lauaret: et egressus est piscis immanis: vt deuoraret eū: que Tobias iussu angeli manu apprehendit: et traxit ad littus: deinde ipsum exenterauit: et cor et fel eius ac secur reposuit: que et angelus ad medicinam vtilia fore dixit: partēq; piscis asiam comederunt: partem salitam secum tulerunt. Quibus pergentibus exposuit angelus Tobie q̄ cor ac secur piscis super purnas positū: sumo suo extricat omne genus demonioꝝ: fel vō valet ad auferendam albuginē et cecitatem oculoꝝ: venerūtq; ad ciuitatē medoz in qua raguel propinquus Tobie morabatur. Ad cuius domū dum diuertere vellent: angelus Tobie dixit q̄ filia illius vnica sibi in coniugem cum omni sua substantia debebatur. Et dum Tobias propter ea que de puella audierat ipsam accipere dubitaret: angelus ipsum edocuit: q̄ super petulantes et deū nō timētes demoniū potestatem habebat. Sed cum illam acciperet: tribus noctibus in oratione pernoctarent: et de iecore piscis incensum faceret: et sic demonē effugaret: quarta vero nocte puellam cognosceret amore p̄creāde plis: nō appetitū libidinis. Ingressi ergo ad raguelē cū Tobie eius consanguineū cognouisset gratanter illos suscepit: et ad cōiuiuiū inuitauit. Cui Tobias filiā eius in vxorē petijt. Sed cum pater illam ei dare du-

bitaret ne forte ei sicut et alijs contigerat: hortante angelo ac dicente: hoc diuine voluntatis esse: et propterea ali' eā nō potuerat habere. Raguel saram filiam suā tobie desponsauit: et magnas nuptias preparauit. Nocte vō iuuenē ad puellam in tromisit: q̄ secur piscis sup purnas posuit. Morq; angelus demonium apprehensum in deserto egypti superioris alligauit. Exhortante igitur tobia ipse cum sara nocte illa in oratione perseuerarūt. Sed cum circa pulloꝝ cantū raguel foueā parari iussisset: vt ante lucem generum sepelleret: misit ancillam ad explorandum quomodo se haberet. Que reuersa nūciauit ambos icolumes dormiētes. Qui deū ex corde benedixit: et foueā repleti mandauit. Factoq; solēni cōiuiuiū vicinis et amicis adiurauit tobias vt duas hebdomadas apud se maneret: et dedit ei medietatē oīm q̄ possidebat: et de reliqua post mortē suā ei reliquēda pmisit. Interea angelus q̄ iuuenis putabatur: rogatus a tobia ad rages vrbem accessit: a gabello mutuata pecunia exegit: cypriographum ei restituit: eumq; secum ad tobiam reuēndū adduxit. Raguel igitur filiam suam tobie tradidit: et dimidium substantie sue in seruis et pecudibus camelis et pecunia ei concessit: filiamq; suam familiaribus monitis eruditam in pace dimisit. Qui recedentes cum peruenissent ad c̄parram que est medio in itinere: raphael et tobias precesserunt: et saram cum seruis et pecudibus lento gradu venire permiserunt: monuitq; angelus tobiam vt pueniens domū oculos patris felle piscis liniret et cōfestim visum recuperaret. Cum autē appropinquarent ad vrbem. Anna mater eius que in supercilio montis quotidie sedebat: filium suum de longe vidit: et currens viro suo nūciauit. Cuius etiā qui eos secutus fuerat: cauda blandiens precucurrit. Tobias ergo surgens duce puero: processit obuam filio: et se mutuo osculantes fleuerunt p̄re gaudio. Cumq; tobias iniūto: felle piscis oculoꝝ patris delinisset: post mediam quasi horam egressa albugine: visum ante quartuoꝝ annos amissum recepit. Naz annorum. lvi. illum perdidit: et sexagenarius recuperauit. Post dies septem sara nurus eius applicuit: et cum gaudio a tobia et anna recepta fuit: omnia quoq; que sibi acciderant iuuenis enarrauit. Deinde raphael eis quis esset aperuit: et recta illis pace disparuit. Tobias vō in timore domini perseuerans annis adhuc. lvi. superuixit: et vidit filios nepotum suorum. Et post annos. cxij. vite sue: in pace obdormiuit. Sepultusq; est in nīnīue ciuitate. Mortua quoq; anna eius vxorē: tobias cum sara et filiis suis venit ad raguelē: et cum eo mansit vsq; ad finem vite sue: omnemq; substantiam eius possedit. Et post eius obitum in sanctitate perseuerauit annosq; xcix. in pace quiescit. Vniuersi sancti et di: arum sanctorum infrascriptarū hic gesta posuit: quia dies eorum obitus sunt incerti: et ipsorum hystorie hoc tempore: videlicet ad medium mensis septēbris ab ecclesia leguntur. Hec ex libro tobie: et ex chronicis iosephi hieronymi et comestoris.

De sancta Judith vidua.

Cap. lxxx.
D iij

De sanctis in mēse septēbris occur. Fo. cccxiiij.

deus fecerat enarravit. Tocatusq; achior vi-
foq; holofernis capite adoravit deum israel: et
appositus est ad populū dñi. Lūq; oīs popu-
lus laudasset deū: dē mādato iudith caput ho-
lofernis in muro suspenderit: et diluculo in ho-
stes impetū fecerūt. Qd videntes assyrī man-
daverūt principē suū vocari. Cū autē intras-
set vagno: vt excitaret eū: vidit corpus sine ca-
pite: nec inuenit iudith. Qd assyrī audietes ti-
more ac stupore percussit: se in fugā dederunt.
Quos filij israel cedentes vsq; ad fines suos
persecuti sunt: et vi p. xxx. dies eorū spolia col-
legerunt. Tū uersa quoq; que fuerāt holofer-
nis iudith donauerūt. Post hec ascēdit iudith
in hierusalē: et deo gratias egit. Tocatusq; est
cābytes ab hebreis fecitq; nabuchodonosor.
Rediensq; iudith bethulā p̄tulerat in san-
cta viduitate oibus diebus vite sue: et dimittēs
abrā suā liberā quieuit in pace annoꝝ. cv. Ses-
pultaq; est in monumēto manasse viri sui. Dec
ex libro iudith et alijs quibus supra.

De sancta Hester regina. Cap. lxxxij.

Hester regina

claruit in ciuitate susa: que
postmodū edessa dicta est tē-
pore assueri sive artaxerxis
regis persarū: qui regnauit
ab india vsq; ad ethiopiā su-
pra. cxxvij. puincias. Qui ter-
tio anno imperij sui fecit grā-
de consuliū cunctis principi-
bus et magnatibus puinciarū
quod durauit. clxxx. diebus in domo sua mira-
bili: cuius colūne erāt argenteę: rectum vō in-
star firmamenti habens gēmas diuersi colo-
ris: in figura syderū et signoz dispositas. Post
hos dies conuiuij inuitauit omnē populū qui
erat in susis et discubuerūt extra domū. vij. die-
bus in vestibulo horti delictarum: qđ mira pul-
chritudine decoratū erat. Tūq; quoq; regina
fecit conuiuiū feminariū in palatio vbi rex ma-
nere cōsueuerat. Die autē. vij. p̄cepit rex. vij.
eunuchis: vt introducerēt reginā in apparatu
suo: vt ostēderet omnibus pulchritudinē eius.
Que ad imperiū regis venire contēpsit. Et ira-
tus rex de consilio. vij. sapientiū qui sibi semp
astabant mandauit: vt vltra vasti nō ingrede-
tur ad regē: sed altera melior regnaret pro ea:
vt per hoc discerent omnes mulieres nō par-
uipendere mandata maritorū suoz. Jgitur ad
suggestionē pueroꝝ regis: ceperunt inquiri
virgines in omni regno eius: et tradi aggeō eu-
nuchō ad custodiā: et accepturū cultus et oma-
nenta ad libitum suū: vt quęcūq; oculis regis
placeret ipsa regnaret pro vasti. Erat tunc in
susis iudeus nomine mardocheus de tribu ge-
mini: qui descenderat de transmigratione ier-

chonie. Hic erat nutritius filie fratris edesse:
vt alio nomine dicebatur hester: quā orbatā
vtrōq; parente mardocheus adoptauerat in
filiam. Dec inter ceteras puellas tradita est
eunuchō: que nō indicauit populū suū sicut ei
mandauit mardocheus. Inuenitq; hester gra-
tiā in oculis eunuchi: et tradidit ei ornamenta
pulchriora. et vij. puellas que excolerent eam.
Porro virgines per ordinem ingrediebantur
ad regem: et que ab eo egressa fuerat: nō pote-
rat ad eum redire nisi eam ex nomine vocaret.
Mardocheus autē versabatur circa domū re-
gis curas habens salutis filie. Tandē ex ordie
venit dies: quo hester ad regem ingressa est in
ornatu specioso. Et inuenit gratiā apud regē:
et fecit eam regnare pro vasti. vij. anno regni
eius et celebrauit nuptias integro mense: do-
nāq; largitus est occasione nuptiarum: iuxta
eius magnificentiā regale. Eodē tēpore
trati sunt duo eunuchi regis sanitoꝝ: et ma-
chānati sunt in mortē eius: quod mardocheum
nō latuit. Qui indicauit hester et illa regi ex
nomine mardochei: questūq; est et inuenit:
et appensus est vtrōq; in patibulo. Et traditi
est scripture in annalibus regis: in quibus re-
ges accidentia sui tēpōis registrabat. Post
hec assuerus exaltauit aman amalechiten de
stirpe agag: fecitq; eum post se p̄mū in omni
regno suo. Et adorabant eum omnes serui re-
gis p̄ter mardocheum: qui p̄pter patrias
leges coram eo genūa nō flectebat. Quod at-
tendens aman indignatus est: et cognoscens
eum esse hebreum: cogitauit omnes hebreos
perdere qui erant in regno assueri: veteri mo-
tus odio: quia: iudei sperdiderant amalechi-
tas. Duodecimo igitur anno assueri missa est
fors in vnam coram aman: quo die et quo mē-
se gens iudeoz interfici deberet. Et exiit
fors. xiiij. die mensis duodecimi. Aman autem
suggerente regi: qđ gens iudeoz nouis legi-
bus vteretur et regis iussa contēneret: pacēq;
regni turbaret: decreuit rex vt gens illa omni-
no periret. Lūq; aman promississet impende-
re decem milia talentozum argenti in gazophi-
lacio regis ex bonis iudeozum: concessit rex
omne illud argentum aman: et qđ de populo il-
lo ageret vt sibi placeret. Tulitq; rex anulum
quo vtebatur: et dedit aman: vt scriptas lit-
teras ex nomine regis anulo suo signaret.
Tunc scripsit aman nomine regis litteras
anulo regis signans: vt occiderentur iudei a
paruulo vsq; ad senem et bona eozum diripe-
rentur. xiiij. die. xij. mensis. Statimq; in susis
pendit edictum. Quod cum audissent iu-
dei fleuerunt. Hester quoq; hoc audiens ac-
cessit mardocheum: qui omnia ei per eunu-
chum significauit: et exemplū edicti ei misit:
mandans vt ad regem intraret: et pro suo po-

pulo supplicaret. Et quis hester iuxta legem re-
gis nō aueret ad eū ingredi nisi uocata sub pena
mortis: tamen in dño confisa exposuit se pericu-
lo: et mādauit mardocheo: vt oēs iudei pro ea ora-
rent: ⁊ triduo ieiunarent. ¶ Die autē tertio premis-
sa oratione induta regalibus: stetit in atrio contra
basilicam regis cū duabus puellis. Qui cū respe-
xisset eam toruo uultu: timens hester collapsa est.
Quod cernens rex ⁊ ei cōpatiens: quia ipsam pre
omnibus diligebat: surgens uenit ad eam: ⁊ cepit
hortari ne timeret: eo q̄ tali legi que pro subditis
facta erat ipsa utpote regina nō tenebatur. Illa uo
surgens de angustia regē osculata: inuitauit eū et
aman: ea die secum ad prandium. Et cum secū am-
bo comedissent: obtulit rex hester vt peteret quic-
quid ab eouellet. Que iterū eos duos uidelicet re-
gem et amā tantum pro die sequenti ad conuiuū
inuitauit: et tunc ab eo peteret: quod optabat.
Egressus est itaq; aman letus. Et uidens mardo-
cheum sibi nō affurrexissē indignatus est: ⁊ uoca-
tis amicis indicauit eis omnē gloriā suā: addens
q̄ ipsum solum cū rege hester ad conuiuū inui-
tasset. Merūtamen nihil se habere putabat: dum
uiueret mardocheus. Sed amici consulentibus
iussit trabē excelsā parari: vt regi suggeret: qua-
tenus mardocheum in ipsa appederet: ⁊ sic letus
ad conuiuū intraret. Noctem illam rex duxit in-
somnia: iussitq; sibi deferri annales ⁊ legi. Et ven-
tū est ad locū: ubi erat scriptū: q̄ mardocheus nun-
ciasset ei facinus eunuchorū. Quisq; rex interro-
gans audisset: q̄ ex hoc mardocheus nihil premis-
consecutus fuerat: quesiuit quis esset in atrio: et
responderūt ei q̄ aman. Ipse em̄ intrauerat: vt re-
gi suggeret de morte mardochei. Quisq; uocatus
intrasset: interrogauit eum rex: quid fieri debe-
ret viro: quē rex desiderabat honorare. Qui cogi-
tans pro se dictum: respondit q̄ indutus regalib;
⁊ coronatus super equum regis per totā ciuitatē
deberet circūduci: tenente habenas primo de prin-
cipibus regis. Statimq; iussit rex: vt quicquid aman
dixerat: mane faceret mardocheo: nihil oīno pre-
termittens. Quod cū fecisset confirmatus rediit
domū. Et ecce nunchj regis cōpulerunt eum ad cō-
uiuū regine uenire. ¶ Finitoq; conuiuio dixit
rex hester: vt peteret quicquid uellet. Que petiit
sibi donari uitam ⁊ omni populo suo: cū per oēs
prouincias ab aman mandati fuissent occidi. Quod
aman audiens timuit. Rexq; iratus surrexit: ⁊ hor-
tū intrauit: et cū post horā redisset: inuenit aman
super lectū regine corruisse: in quo ipsa facebat: vt
ei pro aīa sua supplicaret: putansq; q̄ eam oppri-
mere uellet exclamauit. Et cū ab eunuchis audis-
set q̄ trabem ad suspendium mardochei parasset:
iussit eū in ipsa immediate appendi: ⁊ dedit hester
domū aman. Auditoq; ab ea q̄ mardochei patrū
suis esset: dedit ei anulum suū que receperat ab
aman. Qui de mandato regis scripsit nouas litte-
ras: regis anulo signatas: prioxibus contrarias ad
principes prouinciarū: ne occiderentur iudei: im-
mo illos qui parati erant ad interfectionem ipso-
rum iudei interficerent: et manus principum esset
cum eis. Et factum est nomen iudeorum celebre.
Igitur precedenti die ante diem qua iudei occidi-

debeant: uidelicet decimatertia die mensis duo-
decimi percusserunt iudei hostes suos plaga ma-
gna per omnes prouincias ad septuagintaquingz
milia. In susis uo interfecerunt sexcētos viros.
Die uo decim aquarta solēnitatem domini celebra-
tes conuicia magna fecerunt. Deinde regis man-
dato suspensi sunt decem filij aman: ⁊ omnis eius
progenies deleta est. Et constitutus est mardo-
cheus loco aman princeps primus post regē. Hes-
ter quoq; regina domino seruiuit omnibus die-
bus: ⁊ genuit regi filium nomine artaxerxem: qui
post regem assuerum in regno successit. Postuo
quoq; assuerus regina Hester cū filio suo annis plu-
ribus imperiū tenuit. Et post hęc in pace dormi-
uit. Sepulta in susis in sepulchro regali. Hęc ex li-
bro hester: ⁊ alijs uoluminibus quibus supra.

¶ De sancto Nicomede presbytero et
martyre. Cap. lxxxi.

Nicomedes pres-
byter

et martyri passus est Rome sub
Flacco comite. Hic discipul^{us} bea-
ti petri apostoli eiusq; predica-
tione adiutor: in christi nomie ml
racula faciebat. Luit castissimo
uero beatus petrus ad passionē
pergens petronillam suam filiā
comendauit. Cum autem flac-
cus comes petronillam in suum
contugium requisisset: ⁊ uirgines ac matronas: vt
ipsa requisierat ei misisset: vt eā ad domū ipsius
associarent: ipsaq; diuinis sacramentis ab eodem
nicomede presbytero perceptis expirasset: vt su-
pra in gestis petronille dictū est pridie kalē. iunij.
Turba mulierū que ad eius nuptias celebrandas
uenerat: exequias sancte uirginis celebrari: quā
beatus nicomedes sepeliuit. Et dum postmodum
uerrū dñi predicaret instanter: tētus est a flacco
comite tēpore domitiani: p̄ eo potissime q̄ felicis
uirginē ab eodem comite passā sepelisset: vt
supra dictum est idibus iunij. Quem tēntū dictus
comes fecit adductū ad sacrificandū. Quod cū fa-
cere recusaret: iubente flacco tandū plūbatis ce-
sus est: donec spm̄ exhalauit. Corpus autē eius in
tyberin precipitātū est. xvij. kalē. octobris. Hęc
marcellus petri discipulus scripsit.

¶ De sancto Valeriano mar-
tyre. Cap. lxxxij.

Valerian^{us} mar-

tyri uirius fuit ex numero illorum
quingenta: qui tēporib; anto-
nini ueri impatoris apud lugdu-
num in carcere missi fuerant cuz
sancto pbotino episcopo. Et qui
bus christianus ipse valerianus
vna cuz marcello martyre patefa-
ctis ianuis ab angelo dimissus est: vt habet supra
in passiōe dicti marcelli p̄ die non. septēbris. Quo
quidē marcello ⁊ martyriū assūpro: dñi ipse valeria-
nus in cellula secretissima latitaret: et multos ad
xpi fidē conuertisset: puenit ad castrū tenociū in
territorio cabilonēsi: ubi sanct^{us} marcellus pa su^s

De sanctis in mense septēbris occur. Fo. cccxiiij.

fuerat: vbi est a militibus p̄isci p̄sidis captus: et cum sacrificare nollet stipiti appēsus: et graui- ter exungulatus: tandem in christi confessione persis- tens in eo loco: vbi nunc corpus eius sepultū col- litur: gladio animaduersus est. Qui in eius ago- ne: vt olim p̄thomartyr stephanus vidit celos apertos: et christum ei coronam ostendere p̄pa- ratam. Passus est autem. xvij. kalen. octobris.

De sancta Euphemia virgine et martyre. Capitulum. lxxxiij.

Euphemia vir-

go filia senatoris philophrontis in ciuitate calcedonia passa est tempore diocletiani imperato- ris sub procōsule p̄isco. Qui p̄mo in ipsa ciuitate. xliij. christia- nos iuuenes detentos vna cum euphemia virgine cum nollet deo marti sacrificare per dies vi-

ginti in carcere macerant. Deinde ipsos eductos alapis in facies cedi: deinde graui- ter flagelari fecit: ipsosq; vinctos iterū in carcere impatori puniendos referuauit. De quibus dicit infra. viij. kal. octobris. Quos b̄ta euphemia cum eis pariter de- tenta viriliter hortabat. Propter qd̄ ante p̄con- sulum adducta: cū sacrificare nollet alapis diu cesa est: deinde in carcerē remissa. Quā iudei secutus er libidine opprimere voluit: sed subito manus eius exaruit. Qui se incantatiō p̄cās: p̄positum domus sue ad eam direxit: vt eam faceret cōsen- tire. Sed ille carcerē clausum: nec clauib; aperire: aut securib; frangere potuit: nec a demonio arre- ptus seipm̄ dilansās vir euasit. Deinde educta po- sita est super rotam: cuius vestes carbonib; pleni erant: et artifer intra rotam signū trahētib; dede- rat: vt qñ sonum frageret simul traherēt: et sic exē- te igne vestes corpus virginis dissiparet. Sed n̄ tu dei ferrum quo rota temperabatur: manu deci- dens sonum fecit: et continuo trahētib; illis ro- ta artificem cōminuit: et euphemia illesam serua- uit. Tunc parentes artificis supposito igne ipsas rote alligatā: simul cum rota cōburerē voluerunt. Angelus autē dñi de celo descendit: et rotā cōbu- sta euphēmiā intactam eduxit: ministris quoq; oēs paralyti percussit. Tunc iussit eam p̄con- sul in focnace ardentem mitti: cuius ignis latitudo xlv. cubitis extēdebat. Sed signo crucis edito: inde illesa educatur: et in loco excelso stare cōspici- tur. Apuleius autē p̄consulis assessor eidem con- suluit: vt eam decollari faceret: dicēs virtutē chri- stianorum non nisi ferro vinci posse. Erectis ergo scalis cum sōbēnes et victor ad eam ferendam missi essent: vidētes eam angelorū et virginū cho- ris circumdatā: et immēso lumine circūfusam con- uersi sunt ad xpm̄: et reuersi eam percutere nolue- runt: vt supra in eorum passione actum est quarto- idus septēbris. Post hec p̄iscus eam per capil- los suspēdi fecit: s; immobile p̄manētē: negato cibo iterū diebus septē in custodia macerant. Ila- va ab angelo quotidie refecta septimo die edu- cta subter quattuor magnos lapides posita est: quatenus sicut oliua cōfringeret. Ad cuius ora-

tionem lapides vt puluis cōminuti sunt. Qd̄ cer- nens p̄iscus ipsas in p̄fundā foueā p̄iici iussit: vbi tres erant bestie immanissimē que oēm hoīem deuoraret. Que statim virgini blanditēs iunctis caudis: ei quasi cathedra ad sedendū fecerūt: et vir- ginem illesam de fouea eduxerūt. P̄iscus confu- sus vt eam vel dolo occideret: fecit gladios et pas- los acutos cōfigi et obscure ac terra modica ope- riri: vt illa ex improuiso in ipsos incidēs moreret. Gladijs v̄o et palis ab angelis alibi transpositis: euphemia veniēs ad locū nil lesiōis pulit: mini- stri v̄o incidēs interfecti sunt. Que oīa dñi p̄i- scus magie attribueret: iussit eam virginis cedi. Et cū nec sic supari posset: mādauit eā ferris mēbra- tim diuidi: et in sartagine mēbra torrerē: vernū ange- li dñi ferras cōfrēgerūt: et ignē sartagine extin- xerūt: vidēs apuleius p̄consul angustiarū: iussit virginē in arenario mitti: et bestias ei laxari. Et la- xati sunt ei duo leones et due vīse. Et cū bestie ei p̄cidēs: vestes ei; oscularētur: orauit euphē- mia vt deus eā tali martyrio dignare assumeret. Sicq; vna ex v̄tis cursum arripit: inozus corpus ei; solūmodo infixit: inozē tñ nullū ei fecit. Sicq; voce cēlica ipam vocatē sp̄m̄ emisit. Cui; corpus parentes rapuerūt: et miliario vno a ciuitate calce- donia sepeliterūt. xvj. kalen. octobris. Cuius me- ritis omnes iudei et gentiles eiusdem v̄bis in do- mino crediderunt.

De sanctis Lucia et Seminiāno mar- tyribus. Capitulum. lxxxv.

Lucia vidua et

geminianus martyres passi sunt in ciuitate mendula in puincia sicilie posita tēpore diocletiani et maximiani imperatorū. Fuit autē beata lucia nobilis in vrbe roma: que annis. xxxvj. māserat vidua: et annis. lxxv. permāsit in hac vi- ta. Quam filius eius euprepinus

diocletiano accusauit: qd̄ esset xp̄iana. Quā impe- rator detentam: et ante se adductā cum non posset inducere ad sacrificandū: iussit in carcerem reclu- di. Subitoq; fundamenta carceris cōmoto sunt: et odor suauissim; fragrauit: voxq; de celo lapsa ipsam in dño confortauit. Deinde christ; ei in som- nis apparuit: et celestia regna promisit. Post dies quattuor tyberis fluitus inundauit: et pars mari- ma muroū vr̄bis corruit. Palatiū quoq; diocletia- ni impetus aque fundit; euertit. Imperator vero qui vrbe tunc exiuerat hoc audito rediit: et veniēs ad carcerē vbi lucia detinebat: ipsum apertū inue- nit: et lucem maximā irradiantem aspexit. Edu- ctam ergo sanctam extraxerunt et deos adorare re- cusantem: nodosis fustibus cedi fecit. Et ecce qui eam cedebat: factus est lapide; manus vero car- nea remansit vsq; in p̄sens: vnde et locus ad ma- num carneā vocatur. Imperator vero pene totus aridus factus est. Sed orāti pro eo sancta sanitati est restitutus. Et cum ad templum iouis accede- ret: ad gratias dñs exoluēdas subito templum corruit: et omnia idola cōminuta sunt. Tunc iratus diocletianus iussit ollam eream adduci et picem:

plumbū ac resina in eam liquefieri: et luciam nu-
dam in ollam deponi: et per triduum ignem subter
ministrari. Quarto vero die lucia a ministris ex
olla egressa: ac olno illesa inuenta est. Ad audiē-
s imperator iratus inuictam ipsam ferro et plumbo
oneratā per totam ciuitatē duct: deinde in equo
leo torqueri. Que dum duceret: peruenit ante do-
mum hoīs p̄potētis noie geminiani: in cuius do-
mum. cccc. simulacra erant. Et ecce subito colū-
ba niuea de celo descēdit: et super caput geminia-
ni tertio cruce figurans refedit. Qui respiciēs vi-
dit celum apertū: et sedem dei oīporentis. Et sta-
tīm relictiis oibus cucurrit ad locū vbi iam sancta
dei torquebat: et p̄stratus pedibus eius se xp̄ianiū
asseruit: et baptismū expetī. Qui statīm detētus
vna cum lucia carceri mancipatus est. Sacerdos
autē quidā p̄p̄asius noie per noctem ab angelo
montus ad carcerē accessit: et apertis ostijs: luce
q̄ de celo profusa: ac odorē aromatiū refragrāte:
fonte quoq̄ de terra erūpente: geminiani bap-
tizauit: reliquē lucia de sacro fonte suscepit. Post
tertiū diem ambo de custodia educitur: et iterum
penis afficiunt: sed ab angelo coronis de celo sibi
impositis laureantur. Cum autē eos imperator ite-
rum in carcere reclusisset: et extra vrbē equitaret:
dum peruenisset ad pontem gallatiū: iudicio dei
pons cecidit: et multis in fluuiū necatis ipse vix
cum paucis euasit. Cuius p̄fect? noie pyropo-
gon pampphilus natione luciam et geminiani no-
lentes dñs immolare ceruicibus contūdi fecit. Et
statim facto nimio terremotu camera fori corruit
et p̄fecti cum quadraginta ex ministris oppres-
sit. Luciam vero cum Geminiāno illesa permansit:
quos tumultus populi ereptos liberauit. Post
annum vero sancti martyres ab angelis in scilias
insulam perducitur: et in mōte tauromenio dimit-
tuntur: indeq̄ venerūt ad p̄dium alesinum: vbi
filiam cuiusdam eucarpionis a spiritu immundo
decennio vexatam liberauerunt. Altera vero die
peruenerunt ad fluuiū p̄miphū: et cum nimis
inundaret: oratione facta aqua stetit: et sancti su-
per vndas siccis pedibus transferunt: et peruene-
runt ad mendulam ciuitatē: vbi multos infirmos
curabant: et demonia clamantia eiecebant: eosq̄
oēs ad christū conuertebant. Ad audiens iudex
nomine ap̄rophasius iussit omēs qui conuersi fue-
runt decollari numero septuagintaquinque: q̄ mox
vt domū redibat ex equo colapsus et mortuus est.
Tunc magister iudex hoc comperto a syracusana
ciuitate venit mandulam: vt sanctos interficeret.
Orante vero Lucia mons crepuit: et sancto susci-
piens triduo occultauit: deinde sitientibus illis
fontis aqua scaturit: eosq̄ refecit. Orantq̄ lu-
cia ad dominū: vt eius in pace susciperet spiritū: et
statim in dño obdormiuit. Geminiānus vero post
duos dies egressus vt corpus eius sepeliret: a car-
nifice inuētus gladio percussus est. Et cum odor
maximus de monte fragraret: xp̄iana quedam ad
odoris sensus montē intrauit: et in sepulchris mar-
toreis ibidem ab angelis preparatis sanctorum
corpora reperta sepeliuit: atq̄ in montis vertice
ecclesiam eorum nominibus fabricauit. Qui passi
sunt decimosexto kalend. octobris.

De sancto lamberto episcopo et
martyre. Capitulum lxxvij.

Lambert' epi

scopus et martyr passus est tēpo-
re pipini francoꝝ regis. Hic em̄
genere nobilis ex oppido traie-
ctensi oriundus ab annis pueri
libus sacris litteris erudit: dio-
tardi episcopi discipulus fuit a
quo et ecclesiasticos ordines vsq̄
ad diaconatus accepit. Qui pro-
sui sanctitate adeo ab oibus amabatur: vt moztuo
diotardo magistro suo traiectensi ecclie in episco-
pum ab omni populo merere promovetur. Quez
hydricus rex pre omnibus episcopis suis charius
diligebat. Quo mortuo inuidozum malitia ciues
eius impij ipsum sine causa de episcopatu eiece-
runt: et feramundū in eius cathedra statuerūt. At
lambertus ad monasteriū: quod dicitur scabolum
declinauit: et per septem annos ibidem in peniten-
tia et optima conuersatione stetit. Quadam ve-
ro nocte ad orationem surgens in pavimento per
ignorantias casu sonitum fecit. Quod audiens ab-
bas mandauit: vt quisquis esset ille: qui sonitum
illum fecisset: statim ad crucem: que erat in cam-
po sub diuo vsq̄ post matutinum moraturus ac-
cederet. Credens q̄ aliquis ex fratribus strepitū
studiose fecisset. Tunc lambertus illico nudis pe-
dibus et cilicio indutus ad crucem cucurrit: ac si
tali obedientie vti vnus ex monachis esset ascri-
ctus: ibiq̄ vsq̄ post matutinum perseuerauit: do-
nec abbas in matutino omnibus visitis fratribus:
episcopum deesse cognouit: et auditū q̄ ille fuisset
qui ad crucem iussit: eum introduci fecit: quem
totum capite cum hyemis esset horrida: niue per-
fusum et pene frigore extinctum asperxit: et ab eo
cum monachis veniam postulauit. Post. vij. au-
tem annos iubente pipino rege feramundus ex-
pellitur: et lambertus in sedem suam reducitur.
Et cum ipse sicut prius verbo et exemplo polle-
ret duo germani fratres maligni insurgentes in
eum grauit̄ persequi ceperunt. Quos quidam
amici episcopi eo inscio occiderūt. Eodemq̄ tem-
pore lambertus pipinum de quadam eius concu-
bina plurimum increpauit. Dodo autem confan-
guineus occisorum et frater ipsius meretricis au-
le regie domesticus: occasione accepta congrega-
uit exercitum: et domum episcopi: que erat in vi-
co leodio nocte circumdedit: volens occisorum ne-
cem in sanctum vindicare lambertum. Quod cum
vir domini puero nunciante didicisset: gladium
quem tenebat abiicit: suosq̄ constanter admo-
nuit: vt peccata sua confiterentur: et patier̄ mor-
tem sustinentes in domino confortarentur. Cum
autem hostes domum eius vndiq̄ inflammasent
in sanctum martyrem irruerunt: et ipsum orantem
iaculis et gladijs peremerunt. Quibus abeuntibus:
quidam ex episcopi famulis euadentes cor-
pus eius ad ecclesiam suam nauigio perduxerūt:
quod traiectensi cum multa ciuitatis messitia se-
pulture dederunt: passus est. xv. kalend. octobris
circa annum domini. cccccc.

De sancto Tharrasi cōfessore. Cap. lxxvij.

Tharrasius cōfessor: grecia: vt creditur: orim-
dus eo q̄ de vita ipsi: nihil cera-
tum habetur: confessione christi
et penitencia clarus apud con-
stantinopolim heremi incola an-
gelicam vitam duxit: vbi in pace
quieuit. Corpus autem eius in
spelunca repertum est: in qua et

penitentiam egisse putatur: cum titulo in tabula
scripto. **Dic requiesce corpus sancti tharrasis cō-
fessoris. Quod inde leuatum tēpore alexij impe-
ratoris: intra vrbis regie ambitum honorifice se-
pulture traditum est: Proceſſu vero tēporis inde
translatum fuit venetas ab ipsius patrie ciuibus:
atq; in monasterio sancti zacharie depositū quite-
ſcit. Cuius translatio facta est. xv. kalē. octobris.
Nam et de eo quo tempore floruit: quove die ad
christum migravit aliter reperiri non valuit.**

**De sanctis Emiliano et Hieremia mar-
tyribus. Capitulū. lxxvij.**

Emilianus dia-
conus et hieremias martyres apud
cordubas hispanie ciuitate pas-
si sunt. Qui pro cōfessione fidei
hispanie detenti: et diuersi affli-
cti supplicis: tandem gladio de-
collati sunt. xv. kalē. octobris.
Dec Ado in martylogio.

**De sanctis Victore et Stepha-
na martyribus. Cap. lxxviii.**

Victor et stepha-
na martyres apud siciliam passi
sunt sub persecutione antonini
imperatoris agente duce seba-
stiano. Qui militem victorem ca-
ptum hortabatur vt dñs sacrifici-
caret. Quod dum recusaret iussit
dux infringi digitorū eius arti-

culos: donec ossa de corio segregarentur. Et cum
in his gratias ageret: iussit eum mitti in caminū
ignis ardentis. Oravit autem victor ad dominū: et
ignis eum non tetigit: sed post triduum dux ipsum
illeſum inuenit. Tunc mandauit venena prepara-
ri: et ea in carne inſci et ei dari. Et continuo man-
ducauit: nec aliquid mali ſenſit. Tenenarius autē
acriores venenorum stimulos porrexit: et cum co-
medisset iterum sanus ſtabat. Statimq; magus
ille conuerſus: omnes codices suos combuſſit: et ſi-
dem christi ſuſcepit. Post hec iussit dux vernos
corporis eius dirumpi: oleum decoquit: et parti-
bus occultioribus corporis inſundi. Ac demū in
equuleo ſuſpendi et lampades ei ardētes applica-
ri. Que cum omnia confortatus a dño ſuperasſet:
fecit acetum et calcem in os eius inſundi: deinde
ipſum exoculari: et sic verſis pedibus ſuſpendi: do-
nec ex eius naribus ſanguis diſtillaret. Dimiſſo
igitur eo triduo in illo ſuſpendiculo: carniſices
eum mortuum exſtantes acceſſerunt vt vide-

rent: et ſtatim excecati ſunt. Sed orāte victore: tam
ipſe q̄ illi viſum perceperunt. Frater autē ſeba-
ſtianus hoc audito mādauit eum decorari. Tunc
vix vnus militis noſe ſtephana annoñi circiter
xvi. exclamare cepit: et ſanctum martyrem beatiſſi-
care: viditq; duas coronas ab angelis de celo de-
ferri: et maiorem victori: minores vero ſibi dari. Et
cum hec oia coram cunctis enarraſſet: et christum
dominū confeſſa fuiſſet. Juſſit dux arbores duas
palmarum ad ſe inclinar: ita vt ſe tangerent: et in
vtriuſq; ligari manibus ac pedibus beatam ſtepha-
nam: et ſimul arbores ad naturalē erectionem re-
uertentes dimitti: ſicq; dirupta eſt ſtephana in
duas partes: et a christianis occulte ſepulta. San-
ctum autem victore inſiſit dux decollari. Percuſſo
q; illo ex eius corpore ſanguis et lacemanauit.
Cuius corpus a xpianis ſepulcuſ eſt in ſarcopha-
go qđ ipſe ſibi preparauerat in ciuitate ſua. Paſſi
ſunt autem ſancti martyres. xliiij. kalē. octobris.

**De ſancto methodo episcopo et
martyre. Capitulum. xc.**

Methodius mar-
ty: primo olimpi lycie episcopus
et poſtmodū Tyri fuit qui miris
compoſitiſq; ſermonis aduerſus
porphyrū libros inculentos cō-
poſuit. Item ſympoſium. x. virgi-
num. Item de reſurrectione con-
tra origenez opus egregium. Et
aduerſus eundē de phitonifa: et de arte georgio-
rum. In geneſim quoq; et in cantica canticoñi cō-
mentarios edidit. Et multa alia que vulgo legun-
tur: qui ad extremum nouiſſime perſecutiōis ſub
diocletiano: vel vt alij affirmant ſub decio et vale-
riano in calcide grece martyriorum finiuit. Cui
in carcere exiſtenti facta eſt reuelatio plurimorū
de tēpore aduentus antiebristi: q̄ ſanctus martyr
ſcripture cōmendauit. paſſus eſt. xliiij. kalē. octo-
bris. Dec hieronymus de viris illuſtribus.

De ſancto fereolo martyre. Cap. xcj.

Fereolus mar-
ty: et iulianus eius comes in ala-
uernia nati deo in militari habi-
tu ſeruiēbāt: vt dictum eſt ſupra
in paſſiōe iuliani martyris. v. ka-
lē. ſeptēbris. Cum autem per-
ſecutores ſanctum iulianū apud
aluerniam decollaſſent: et caput
eius vienne ad fereolum detulſi-
ſſent: criſpino conſulari talē con-
ditione miſſi: vt aut fereolus ſacrificaret: aut ſi-
milem ſententiam acciperet: cum eis aſſentire nol-
let: confeſſus in christi confeſſione capite ceſus
eſt. Cuius corpus vna cum capite ſancti iuliani
in ipſa ciuitate in eodem tumulo ſepultum eſt
xliiij. kalē. octobris. Cōpoſt multos autem annos
cum mamertus episcopus vieneñ. corpus ſancti
fereoli transferre vellet: inuenit caput ſancti iu-
liani inter manus fereoli: et vtriuſq; ipſorum ita in-
tegrū et illeſum: ac ſi ea die fuiſſet ſepultum.

De ſancto flocello martyre. Cap. xcij.

Flocellus mar-
tyr: puer decem passus est apud
vrbem augustudunū. temporibus
antonini imperatoris subvaleria
no preside. Lumen enim preses au-
disset q̄ Flocellus sanctos mar-
tyres in eorum passionibus con-
fortaret: iussit euz teneri: et suspē-
sum in equuleo diuti⁹ flagellari.

Deinde carceri vna cum leone recludi: vt ab eo de
uozaretur. Orate vero puero leo subito moritur.
Statimq; septem lucerne cum candelabris ei pre-
sentantur: quarum lumine tenebre carceris repe-
luntur. Qd̄ audiens gentilis quidā filium suum:
cecum: surdum: et mutum: ei obtulit: cui sc̄tis mar-
tyr cōfessim visum: auditum: et loquelā restituit: et
ipsum cum patre ad xpm cōuertit. Que dum pre-
ses audisset ipsum in ignem maximū extra vrbem
mitti fecit. Sed puer ab angelo sibi a dextris assi-
stente hortat⁹ ignem ingressus est. Et cōtinuo tē-
pestare et imbrevalido ingruēte ignis extinct⁹ est.
Quē preses iussit linguis et palmis clauis configi.
Et dum nihilomin⁹ christū confiteretur: stola in-
dutus linea feris in platea exponitur: et ab eis di-
scriptus martyrio coronatur. xiiii. kal. octobris.

De sanctis Ianuario episcopo et socijs
martyribus. Capitulum. xcij.

Ianuarus epi-

scopus et socij eius sc̄z festus so-
cius et proculus diaconi: deside-
rius lector: acatius et eutyches
passi sunt apud ciuitatem puteo-
lanam sub persecutione Diocle-
tiani agente preside Timotheo.
Qui preses missus a cesare ad ci-
uitatem nolante campanie ad
christianos exterminandos. So-

scopus ecclesie mesenaten. et proculi puteolane ec-
clesie diacones et eutychetē et acatiū ciues nolane
vrbis laicos et pianos in carcerē clausit. Ianuariū
vero epm bñuenti ei de xpianitate delatū teneri:
et sibi presentari mādauit. Quē cum ad deorū sa-
crificia nec blanditis: nec minis inclinare posset.
Iussit caminū ignis per tridū incendi: et ianuariū
interim custodie detentū inter flāmas immitti: q̄
oratiōe fusa euz angelis decantēs in medio ignis
deambulabat illesus. Qd̄ dum milites timotheo
presidi nūciafissent: iussit caminū ignis aperiri.
Et erūpens flāma plurimos paganorū circūstantes
peremit. Ianuari⁹ autez ex camino psiliuit: ita vt
nec capili eius: nec vestimēta exusta in aliquo ap-
parerēt. Qd̄ dum preses magicis artib⁹ attribuis-
set: iussit eū in custodia detineri. Die vero sequēti
ante se adduct: et nervos de corpore ipsius separa-
ri: deinde iterū in carceres recipi: vt interim noua
supplicia excogitaret. Ad quē veniētes festus dia-
conus et desiderius lector bñuentane ciuitatis: et
eius supplicis cōdolentes: iussu eiusdē presidis
detinētur: et vna cum ianuario vinculis mācipant.
Post hec dum timotheus ad ciuitatem puteola-
nam transire vellet iussit oēs martyres p̄fatos ca-

thenis vincos añ currū suum p̄trabi ad exemplū
xpianorū: ipsosq; cinctos in amphitheatrū eiusdē
vrbis introduci: et vros eiusdē laxari. S̄z māstefa-
cte fere quasi oues ad pedes martyriū p̄cidebāt.
Qd̄ cernens preses dictata snia iussit eos oēs ca-
pite cedi. Statimq; lecta snia: cum sc̄ti in decolla-
tionem ducerētur: ceuus effect⁹ est preses. Janua-
rium quoq; mor reuocati⁹ rogauit: vt p̄ se ad deū
suum oraret. Et cū pro illo orasset cōfessim lumē
oculorū recuperauit. Quoviso miraculo fere quin-
q; milia gentiliū cōuersi sunt. Preses vō in malū
obstinatus hec videns: ianuariū ad martyriū vna
cum ceteris remisit: quem senex quidā rogauit: vt
vestib⁹ suis aliqd̄ pro reliquis acciperet. Cui eps
post decollationē suam orariū suum ei se daturū
promisit. Decollati sunt ergo sc̄ti martyres: sc̄z ia-
nuarius eps festus et proculus diaconi: desiderius
lector: et acat⁹ et eutyches. Sotius vero diaconus
qui inter alios promptio: apparuerat in carcere
est seruāt⁹: donec postmodū ab eodē preside pas-
sus est: vt dicez infra in eius passiōe. ix. kal. octo-
bris. Ianuarius autē post martyriū suum sent ap-
paruit: et orariū suum sanguine p̄fatum quo decol-
landus oculos tererat: eides tradidit. Quē senex
militib⁹ ab eorū occisiōe redentiū: in testimoniū
miraculi ostēdit. Eadē autē hora qua sc̄ti capite ce-
si sunt: timotheus a demonio arrept⁹ diuq; vera-
tus infelicitē expirauit. Oatere vero sc̄ti ianuarij
in ipsa hora in vrbē bñuentana somniū vidit: q̄ si-
lius eius p̄ aera ad celivolaret. Et diez et horā no-
tans inuenit ipm tunc palmā martyrii suscepisse.
Cū vō omarty: oñi decollaret: et orariū añ oculos
teneret: digit⁹ eius vna cū capite abscisus excidit.
S̄z oñ xpiani corp⁹ ipsi: et ceterorū martyriū nocte
sepelire vellēt: appuit eis ianuari⁹: eos admonēs
vt digitū sil⁹ cū capite p̄siluz req̄rerēt. Qd̄ illi face-
re curauerūt: et sc̄torū oīm corpa honorabilē iuxta
ciuitatē sepelierūt. Qui passi sunt. xij. kal. octob.

De sancto Goderico episcopo. Cap. xcij.

Godericus epi-

scopus claruit apud metēsem ci-
uitatē tpe theodeberti regis frā-
corum. Qui aq̄tania exortus: pri-
mo quidē miles egregius cum
multas cōtra barbaros victorias
obtinuisset: et coraz deo et hoibus
famosus esset: oculorū cecitates
incurrit: nunq̄ tñ ipsum patētis
deseruit. Eodē autē tpe sc̄tis ar-

nulphus metēsi ecclie p̄si debat. Godericus autē
ab āgelo monit⁹ ad ciuitatē metēsem venit: et ibidē
in ecclia sc̄ti stephani p̄thomartyris vt monit⁹ fue-
rat ad deū deuote orauit: et lumen qd̄ dudū amis-
erat recupaui. Arnulphus autē ei carne p̄p̄nquus
ipsum in domū suā suscepit: et diuina iussione p̄sby-
terū ordinauit. Deinde solitariā vitā eligēs epani
resignauit: et successorez sibi godericū reliq̄t et bere-
mū petijt: vt supra in e⁹ gestis dictū est. xvij. kal.
septēbris Goderic⁹ autē ecclie metēsi: exēplis et
doctrinis laudabiliter p̄fuit. Cū autē corp⁹ sancti
arnulphi defuncti ad ecclia suā cū ciuib⁹ defera-
retur: deuenit ad villā hois ipsi: vt illic trāsitū ba-

beret quā vicz sc̄t̄is arnulph⁹ sepi⁹ invita sua mo-
nitum: non potuerat a sceleribus reuocare: dñqz
ville appropinquaret oēs immobiles facti vltra
pcedere nō volebāt: eo q̄ sc̄m̄ corpus illac trāsi-
re nolebāt: sed dñ̄ oēs ppter hoc hesitāret: et
tam occasui festinaret: occurrit eis vir fidelis: qui
eos ad villā suā aliā inuitauit. Ad quā cūcti cum
tāta celeritate venerūt: vt volasse potius q̄ meas-
se putāretur: vbi dñ̄ vini nō reperiretur: modicū
ceruise sc̄to efo oblate: adeo multiplicatū est: vt
nocte illa cunctis ad poculū abundaret. Quienit
aut̄ in pace vir dñi. xij. kal. octobris. et tumulatus
iacet in ecclesia metensi.

De sanctis Peleo et Nilo episcopis et mar-
tyribus. Cap. xcvi.

Peleus et Nilo

ep̄i apud palestina martyrio cla-
ruerunt. Qui tpe persecutionis
in xp̄ianos seuctis: pro cōfessio-
ne gloriofi nois xp̄iani: cū pluri-
mis clericis detēti: et ignibus cō-
sumpti: immortalē a domino cor-
romam percipere meruerunt de
cimo tertio kalē. octobus. vt ait

Ado in martylogio.

De sanctis Felice et Constantia mar-
tyribus. Cap. xcviij.

Felix presbyter

et constantia martyres tpe per-
secutionis Neronis imperatoris
apud nuceria ciuitate passi sunt.
Qui rabie dicti cesaris in chri-
stianos crescente: dum xp̄itum
confiteri nō dubitasset: gladio
capite cesi martyrium consumma-
uerunt decimo tertio kalē. octo-

bis. Dec. Ado.

De sanctis Fausta et Eulasio martyri-
bus. Cap. xcviij.

Fausta virgo et

Eulasio martyres apud Lyzi-
cū ciuitatem passi sunt sub mari-
miano imperatore. Cū esset fau-
sta esset infantula anno. xij. fi-
lia gemelli pectoris ciuitatis:
parētibz ambobus orbata chri-
stum dñm clara confitebatur vo-
ce. Missus est igitur Eulasio
preses anno. xl. a maximia-

no augusto ad Lyziū ciuitatem. Qui puellā de-
tentam fecit radi: et ad turpitudinem decaluari.
Sicqz in equuleo suspendi et torqueri. Statimqz
conuersionibus factis: multi ministrorum occisi
sunt. Deinde in loculis missa: dum ab hora prima
diei vsqz ad sextam ferra ferrea fecaretur: nec in
aliquo ledi posset: predicante virgine gloriā chri-
sti: eulasio preses conuersus ipsam dimisit: et
baptismum suscepit. Deinde maximianus hoc au-
dito misit alium presidem noie Lracum quem tu-
tare fecit ne vnq̄ crederet in christum. Qui eula-

sum et faustā iussit comprehendere: et eulasio in
equuleo suspendi et torqueri. Faustam vō sicut
crepidas capite: fronte: facie: pectore: totoqz cor-
pore clauis configi. Cum autē illesa permansis-
set: mandauit eam cum eulasio in sartagine mita-
ti: et plumbo bulliēte ollam repleri. Quibus oia
tibus et psallentibus: plumbum sicut aqua tepi-
da refrigeratum est. Sancti vō quasi in balneo ia-
centes: voce ipsos de celo vocante spiritum emi-
serunt. xij. kalē. octobris.

De sc̄to Prinato efo et martyre. Cap. xcviij.

Prinat⁹ episcopus

pus et martyr passus est in ter-
ritorio Gaualitane ciuitatis: et tē-
poribus valeriani et galieni impe-
ratorū sub persecutione allema-
norum: qui ab occidente aduer-
sus rempublicā cum rege ipso-
rii herode cōuenientes: transmis-
so regno gallias infestabant. Ne-
neruntqz ad montem gedronem

in solo gaualitane ciuitatis positum ad quam ga-
ualitane ciues quasi in presidium confugerant: quē
ipsi hostes per biennium obsiderūt. Sed beatus
episcopus cum populo suo in ipso monte nō erat
eo q̄ in alio sibi monte cellā construxerat: in qua
lectioni et orationi infestabat. Cum igitur hostes
episcopum ibidem esse comperunt: ad eum acce-
dunt: et sperantes per hoc populum obsessum ste-
tere: prinatū capiunt: et vt suos ciues ad se tra-
dendum hostibus inducat compellunt. Refusan-
tem vō hoc facere: fustibus grauissime cedunt: et
ducentes illum ad gaualitanam quam ceperant
ciuitatem: cum nec ipsum ad immolandum idolis
compellere possent: in ignem miserunt. Sed cum
inde illesus euasisset: lanceis et cultris pluribus
ipsum plagis confoderunt. Redeuntes autem ad
gedronem montē: populo libertatem egrediendū
concedunt: illisqz exeuntibus et ad episcopum
suum seminecem recurrentibus: germani oppi-
dium capiunt: et totaliter vastauerunt. Sanctus
autem martyr vulneribz persecutorum attritus:
inter outum suarum manus post dies modicos
emisit spiritum duodecimo kalē. octobris. Sep-
ultusqz est in subterranea crypta propter perfe-
cutionem paganorum: qui nec sanctorum cadaue-
ribz indulgebant.

De sancto Eulogio presbytero. Cap. xcix.

Eulogius pres-

byster: vt in vitis patrū habet: in
heremo de scythi egyptiorum
claruit. Qui cogitationes homi-
nū cognoscēs: cū quosdā aliqñ
indigne velle cōmunicare videret:
singulos remouebat: et eorū
eis cogitationes detegebat do-
nec omnes per penitentiā pur-
gabatur: sic illos ad cōmuniō-

nem admittebat. Quienit aut in heremo de scy-
thi. xij. kalē. octobris.

De sc̄to Mattheo aplo et euāgelista. Cap. c.

Liber

Octauus.

Mattheus apo

stolus et euangelista ex tribu leui pgenitus a qua et sui nomine assumpsit: ex publico autem theloneario opere publicanum appellatus: ex publicanum a domino ad penitentiam vocatus: et in apostolorum translatus est. Hic primus in iudea patria lingua. i. hebraea scripsit euangelium: quod postmodum in grecum translulerit: non satis claret. In quo quidem euangelio: ut Hieronymus asserit. Ubique euangelista veteris scripture testimonium datur: non sequitur septuaginta interpretum auctoritatem: sed hebraicam veritatem. Qui post ascensionem domini primi in egypto predicauit: deinde ad ethiopiā transiit: et uenit in ciuitate eorum regiam: que dicitur natiober: in qua rex egiptus regnabat: inuenit ibi duos magos nomine zaroem et arphasath qui ita hoīes suis artibus demēta bāt: ut quoscūq; uellēt sensuū: ac mēbroꝝ offitio: et sanitate priuare uiderentur: unde et se quasi deos ab hoībus adorari faciebāt. Mattheus autē ap̄s in eandē ciuitatē ingressus et apud candace euuuchū regine: quē philippus diaconus baptizauerat hospitatus. Ita magoꝝ prestigia detegebat: ut quicquid faciebant hoībus in perniciē: ipse cōuerteret in salutē. Quē quosq; infirmos ad se delatos quacūq; infirmitate curabat. Eunuchus autē apostolum interrogante: quomodo tot linguas loqueretur: et intelligeret. Exposuit ei Mattheus quomodo in mundi principio unica lingua hominū per superbiam turrim babilonis edificare uolentū cōfusa in lxxij. linguas diuisa fuit. Et quomodo spiritu sancto descēdente omnīū linguarū scientiā recepissent: ut sicut illi qui per turrim facti uisq; ad celū edificare uolebant: pre confusione linguarū ab edificio cessauerūt: sic apostoli per omnīū linguarum notitiā turrim: non de lapidibus: sed de uirtutibus cōstituerūt: per quam credentes celum ascenderent. Tunc superuenit qui diceret magos illos cum singulis aduenire draconibus: qui ignem sulphureum ex ore et naribus euometes: hoīes occidebant. Apostolus autē signo crucis se muniens ad eos securus exiit candace per fenestram cum pluribus spectante: quē mox ut dracones uiderunt ante pedes eius obdormierūt. Cum autē instante mattheo: ut eos magi excitarent: et ipsi eos suis artibus excitare non possent. Dixit apostolus eis: quod nisi christum rogasset: dracones omnes furorem suum in magos eraculisset. Et cū populus cōuenisset: precepit illis aposto-

lus: ut in uole iesu nullum ledentes abiret. Et continuo sine cuiusq; lesione mansuetissime per portam uerbis egressi sunt. Cēpit autē apostolus de gloria paradisi terrestris magnum sermonem cōtexere: asserens illū cunctis montibus eminere: et proximum celo fore: sp̄mas uel tribulos ibi non esse: lilia nec rosas eius macere: fenectum non euenire: angelorū ibidem organa resonare: aues aduocatas continuo obedire. De hoc autē paradiso terrestris dixit hominē eieciū: propter peccatū fuisse: sed per christi natiuitatē et passionē ad paradysum celestē meliorē reuocatū ascendere. Et cum hec populo loqueret: ecce subito tumultus exortur: in quo regis filius euphon mortuꝝ plangebatur. Quē cū magi illi funeri aduocati suscitare nō possent: suaserūt regi quod in deorum cōsortiū raptus esset: ideoq; illi simulacri et templi cōstrui oporteret. Predictꝝ autē eunuchus magos custodiri faciēs: instante regi na euphenissa nomine apostolum aduocauit. Qui oratione fusa iuuenem protinus suscitauit. Quod cernens rex egiptꝝ per uisus suas puincias suas editū misit: ut omnes ad eū cōueniret: et deū in effigie hoīs latentem uiderent: uenerūt autē cum coronis aureis ei sacrificare uolentes. Quos mattheus compescuit: seque non desit: sed xpi seruū comprobauit: et sua predicatione plusq; lx. milia hominū ad xpm conuertit. Regem quoq; cū uxore et filio suscitato: et oī familia baptizauit: et ipsi gentem eius filia uirginū sacro uelamine cōsecrauit: eāq; plusq; ducentis uirginibus p̄fecit. Populus autē de auro et argēto apostolo oblato: ipso iubente ecclesiam fabricauit: quā infra dies. xxx. perfectam: apostolus in nomine resurrectionis xpi sancte dedicauit. Totāq; egyptum et ethiopiā ad fidē xpi perduxit. Ipse autē in ecclesia constructa annis. xxxiij. sedit et multos presbyteros et diacones ordinauit. Defuncto autē rege egiptꝝ: hyrtacꝝ rex crudelissimus regnū uolenter accepit: et euphonē egipti filium eiecit. Obteno autem regno: iphigeniam uirginē cōcupiscēs: dimidiū regni sui apostolo promisit: si eam in suū coniugium faceret cōsentire. Cui apostolus dixit: ut iuxta moꝝ predecessoris sui die dominico ad ecclesiam cōueniret: et presente iphigenia cū suis uirginibus: q̄ bona sint iusta cōiugia ab eodē audiret. Quo rex cū gaudio festinauit: putans mattheū uelle iphigeniē cōiugiu suadere. Apostolus autē uiribus et oī populo cōgregatis: de bono matrimonij diu locutus: a rege plurimū est laudatꝝ: credēte quod hoc ideo diceret: ut cōsentium uirginis ad cōiugiu inclinaret. Deinde imperato silentio sermonem repetit dicens: quod si regis sp̄sam al-

quis seruo: n̄ vsurpare presumeret: nō solū regis
offensam: sed mortē incurreret: nō quia vxorē du-
xisset: sed quia sponfam dñi sui contra matrimo-
nii federa violasset. Ita r rex hyrtacus sciens ip̄i
geniā regis eterni sponfam effectā: r sacro vela-
mine consecratā nō poterat potētioris sui spon-
sam tollere: et suo coniugio copulare. Quod au-
diens rex admodū pre ira infansiens: furibundus
abscēssit. A postolus autē oēs ad patientiā r con-
stantiā cōfō: taut r ip̄igeniā corā se timore pro-
stratā: cū ceteris virginibus benedixit. Post mis-
sā autē solēniā rex spiculatorē misit: qui aposto-
lum iuxta altare stantē vbi corpus xpi ab eo cōse-
crum fuerat: expansis manibus orantem a tergo
misso gladio interfecit: r martyre dño consecrauit
xj. kalen. octobris. Quod populus videns ad pa-
latiū regis incendendū p̄perabat: sed a presbyte-
ris r diaconibus vir detenti apostoli martyriū ce-
lebrarunt. Corpusq; eius in montibus partibz
honorifice cōdiderūt. Quō p̄cessu tēporis inde trās
latū apud salernū digni ueneratiōe h̄scit: zaroos
autē r arphasath ex ea die qua mattheus regis fi-
liū suscita ut in p̄sidam fugerunt: sed eos aposto-
li symon r iudas ibidem vicerunt: vt dicitur infra
in corū passione. v. kalen. nouēbris.

De sancta Ippigenia virgine. Cap. cj.

Ippigenia vir-
go filia fuit regis egypti: r disci-
pula bti matthei apostoli. Quas
idem apostolus baptizauit: r xpi
virginē sacro velamine cōse-
crauit. Cū autē hyrtacus rex aposto-
lum occidi mandasset: vt supra
in eius p̄ximā passione actus est:
ippigeniā virginē cepit de suo cō-
iugio appellare: r per matronas
missas: ac magoz p̄stigia propulsare. Et cū eius
animū nullatenus immutare posset: totam domū
eius igne copioso vallauit: vt eā cū ceteris virgini-
bus concremaret. Apostolus autē cum angelo et
dem apparens: omnē ignē ab eius domo excussit.
Et eripens flāma regis palatiū inuasit: r vir solo
rege cū filio euadente: cuncta cōsumpsit. Statingz
filius regis a demonio arreptus patris crimina
propalans: ad sepulchrū apostoli p̄perauit. Rex
autē turpis leprosus effectus: cū curari nō posset
se manu pp̄ria interemit: populus autē ephronē
ab apostolo baptizati: regē cōstituit: qui annis se-
ptuaginta regnauit: r xpi cultū ampliauit: totāq;
erbiopia ecclesijs repleuit. Ippigenia autē dūce-
tarū r amplius virginū mater existēs in sc̄to p̄po-
sito p̄ueniās in pace quieuit. Cuius hystoria me-
rito magistri sui passiōe subscif:
q; dies donitionis ei? ignozaf.

De sanctis Alexandro epo
r herculano marty. Cap. cii.

Alexander epi-
scopus r marty: cum herculano
martyre rome passus est sub an-
tonino imperatoze. Qui dñi clare-
ret miraculis inter cetera lucefū

quendā gentilem mortuū suscitauit. Illegz sūgēs
parentibus enarrant qualiter in carcere obfcuris
fimo positus erat: quidam vō iuuenis splendidissi-
mus ad eū accesserat: dicens q̄ alexander episco-
pus ipsum vocabat: vnde statim ipse ad corpus re-
dierat. Quapropter tam ipse lucens q̄ parentes
cū alijs. cxxv. ad dñm conuersi sunt: r ab alexādro
episcopo baptizati. Hoc audiēs antoninus alexā-
drum p̄ Corneliū p̄sidentem fecit teneri: r vincum
romā adduci: quē crecentius presbyter: r bonifa-
cius: ac Vitalis dīcones securi sunt. Et dñi impe-
ratori presentatus christū cōfiteretur primo fusti-
bus ceditur: deinde carceri mancipatur: datus ei
quattuor dierum inductus ad res piscendū. Cū au-
tem presbyter Crecentius comes eius ipsuz sub
arboze defleret: nūciatur ei ab angelo alexandruz
de carcere fuisse solutum: quod ille ita factū esse
comperit. Et cum christū iterum predicaret: et si-
gnis clareret: iterum captus r imperatoze anto-
nino iubente in equuleo suspensus est: vngulisq;
toto corpore laceratus: atq; lapidibus ad latera
appositis adustus. Deinde ad templum apollinis
adductus est vt sacrificaret. Sed cū pars templi
eius oratione corruisset: bestijs exponitur: sed in-
tactus permanens in fornacē mittitur: moxq; dia-
uina virtute ignis extinguitur: et herculanus mi-
les hoc viso ad christum conuertitur: statimq; am-
bo ipsi ab imperatoze decollari iubentur. Cū autē
alexander ad martyriū duceretur quedam vidua
ei petenti orarium cōmodauit: quod ipse se ei re-
misurum promissit. Quod audientes milites vi-
due illud ebant: r orarium amissum dicebant. San-
ctus autē marty: via claudia vigesimo ab vrbe mi-
liario ductus est: qui orario oculos terit: sicq; gla-
dium cū p̄sato herculano suscepit: et continuo
facto terremotu vicus r therme corruerunt. Ora-
rium autē p̄ angelū vidue restitutiū est: qd ipsa mi-
litibus redeuntibz ostendit. Crecentius autē pres-
byter r alij qui eū fuerant secuti corpus ipsum se-
pelierunt in loco: vbi ignē fornacis extinxit. xj. ka-
len. octobris. Sed postmodū papa damasus cry-
ptam fabricauit: r ibidē ipsum deposuit.

De sanctis Mauritio r socijs militi-
bus martyribus. Cap. ciii.

Mauritius dur-

sacratissime legionis thebeorum
cū socijs suis eruperio: candido:
innocentio: victore: vitali: et con-
stāto signiferis: ac reliquis eius
dem legionis sanctis militibus
sex milibus sexcentis r sexaginis
tasez passi sunt sub maximiano
imperatoze in gallijs ciuitate se-

dumensi in loco qui dicitur anganum. Hi thebe-
dicti sunt a ciuitate cori: que thebea nūcipatur:
que est in partibus orientis vltra fines arabie. Cū
enim diocletianus et maximianus imperatoribus
fidem christi cupientes penitus extirpare: episto-
las ad diuersas mundi partes direxissent: vt chi-
stiani sacrificare cogerentur: aut diuersis penis
perimerent: plure s̄q; ciuitates in quibz iam xpiani
dñabantur nūcios vacuos remisissent. Impatores

tra commoti per omnes prouincias mandauerunt: vt omnes bellicis armis apti romam venirent: vt omnes rebelles romano imperio subiugarēt. Zitate autē ad populū thebeorum delate sunt: qui electam legionē sex milium sexcentoz sexagintafer ad imperatores miserūt: vt eos in bellis iustis iuuarent: nō autem contra xpianos pugnarēt. Dux sacre legionis dux erat inclitus beatus mauritius. Diocletianus autem maximianum contra gallias cum infinito exercitu misit eiꝝ legionem thebeorum sociavit. Hi a sancto marcellino papa exhortati sunt: vt ante gladijs interirent q̄ fidē quā acceperant violarent. Cū ergo vniuersus exercitus alpes transiret: et orthodorum aduenissent: subter imperatores omnes: qui decum venerant idolis immolare et contra xpianos vnanimiter conuolare. Quod audientes sancti milites septem miliaribus ab exercitu discesserunt: et in loco ameno: qui dicitur anganum circa rhodanum confederūt. Quibus maximianus missis militibus mandauit: vt ad deoz sacrificia cū alijs festinarent. Quod illi se nō posse facere responderunt: vt pote quia fidem christi haberent. Tunc ceu tra succensus missis militibus iussit: vt aut eos dñs sacrificare compellerent: aut decimum quēq; eozum quem fors contingeret ad ceterozum exemplum protinus decollaret. Sancti igitur cum gaudio vnus ante alterum festinabant: et ad martyrium peruenire certabant. Quos sanctus mauritius dux eozū assurgens sacra cōtione cōfortabat: Nunchs quozq; imperatoris dixit q̄ iam christi mandatum adimplere parati erant: qui petro dixerat: vt mitteret gladiū in vaginā. Nam p̄ xpo mori omnes parati erant: nullāq; vt pote xpi milites defensionē facere cupiebant: eo q̄ ad defensionem reipublice tm̄ arma susceperant. Cū hec imperator audisset: iussit vt iterum decimū quēlibet trucidarēt. Quo facto eruperius signifer accinctus inter cōmilitones stans: eos ad passionem gloriosa locutione exhortatur: et vt omnes arma prosciant suadet: et virtutibus solis armentur. Dixitq; nunchs augusti: vt hec imperatoris referret: q̄ licet milites essent sui serui: tamē potius erant xpi. Cesari debebant militiā: sed xpo innocentia: ab imperatore laboris stipendium acceperant: a xpo vite eterne premiū preoptabant. Tunc imperator insaniens iussit omnē suū exercitum totam legionem circundare: ita vt nec vnus posset enadere. Tallañ ergo sancti milites christi a militibus diaboli: nefandis manibus trucidantur: pedibus equozū cōculcantur: et christo preciosi martyres consecrantur. Dei autem plures euaserunt: vt ad regiones alias vententes christum predicarent: et in locis alijs gloriose triumpharent. Et quibus fuisse dicitur Solutoz Auentoz: et octauus apud taurinum. Alexander apud bergomū. Secundus apud vintimiliū cōstantinus victor et visus et alij plures. Cum ergo carnicifex predam diuisissent et in simul conuiuarent: quendam iuuenem nomine victorem illac casu transeuntem: ad secum cōiuanum inuitauerunt. Ille autem eozū crudelitatem detestans requirere cepit: quomodo inter tot milia occisozum posset cum gaudio epulari. Cūq;

audiisset q̄ pro fide christi mortui essent: suspirans ille beatum se dixit si cū illis fuisset occisus. Cum autē illi cōperissent q̄ christianus esset: ipsū protinus trucidarūt. Quozū martyriū corpora a xpianis in ipso loco sepulta sunt: et ecclesia eorum nomine fabricata. Sed post aliquod tēpus: corpus innocentis martyris in vnda rhodani immersum: inundatione ipsius fluminis ad terram euectum est: et ab eiusdem loci episcopis cū alijs in ecclesia sepultū. In dedicatione autem ipsius ecclesie faber quidā gentilis die dñico opus suū exercebat: qui a sanctorū exercitu rapitur: ceditur: et die dñico laborat: et redarguitur. Sed correptus ad ecclesiam cucurrit: et xpianum se fieri postulauit. Passi sunt autem sancti martyres decimo kal. octobris: circa annos dñi. cclxxx.

De sancto Siluano episcopo. Cap. ciij.

Siluanus episcopus:

pus nazarenus claruit tēpore honorii imperatoris. Qui beati hieronymi auditor fuit et eidem tanta dilectione coniunctus: eiusdemq; moribus et sanctitate vite adeo imbutus: vt post eius obitum a cunctis hieronymus nouus diceretur. Cum autē post obitū hieronymi quidā sabiniānus hereticus surrexisset: qui duas in xpo diuersas voluntates assereret: et in sua secta plurimos congregasset: et ad cōprobandā eius falsam opinionē libellum cōpilasset: quē hieronymo intitulauerat predictam heresim cōprobantem eiusq; eloquentias et stilum habentem. Siluanus sabiniānus ad disputandum requisitus. Statutaq; die siluanus cū episcopo hierosolymitano: et catholicis ex pte vna. Sabiniānus vō cū hereticis suis altera ad ecclesiam cōueniit. Ibiq; fuisse diutius disputatū: hereticus opusculū a se cōpositū sui erroris fomentum protulit: quod a hieronymo cōpositū asseuerauit. Sed ecōtra siluanus cōstanter negauit: et heresim cōprobata de falso cōpilato ope duriter increpauit. Tandē inter se in hoc cōueniunt: vt si vsq; ad hora nonā diei sequētis opus illud falso cōpositū hieronymus miraculo quoquā ostēderet: hereticus capite puniret: sin autē archiepiscopus. Catholicus ergo tota nocte in oratione persistens: die sequenti hora pene nonā: sabiniānus ad ecclesiam cū suis aduenit: vt dei serui perimeret: eo q̄ nihil miraculi apparuisset. Nā hieronymus aures clauserat vt mirabilior appareret. Hora autem debita siluanus iuxta oblationē: letus quasi ad nuptias pergēs ad supplicium ductus est. Qui inuocato hieronymo: ne fides catholica deperiret: spiculatori collum prebuit: vt se feriret rogauit. Cū autē ille ensē inuasset: adest subito hieronymus cunctis cernentibus: extensaq; manu spiculatoris ensē tenuit: siluanus vō exurgeret imperauit. Deinde hereticū increpauit: scripturam illam falso cōpositā astruxit: et q̄ miratus terribiliter iudicium mortis disparuit. Confestim ergo caput sabiniāni a corpore detrimcatū terrā perit: ac si spiculatoris ensē amputatū fuisset. Quo miraculo discipuli heresiarche ad se

De sanctis in mense septēbris occur. Fo. cccvii.

dem catholicā redierunt. Post hec diabolus silua ni sanctitati inuidens: vt ipsius famā lederet: in eius specie se mutauit: et cuiusdā nobilis matrone noctu intrans: thalamū: eam in lecto iam positam de cōcubitu requisit. Illa qz clamante hoīem in eius camerā introisse: accurrentibus familia et vicinis: diabolus ad fidem illorū cōfirmandam sub thoro latitauit. Quē illi inuidentes: accensis luminibus intuentes: siluanum archiep̄m crediderunt. Et propter ipsius opinionē stupefacti inter rogauerunt: cur tantam nequitia presumpserit. Qui vt maius contra sc̄m odium incitaret: cepit horrenda loqui: et asserere q̄ ip̄m ad hoc mulier inuississet: illa autē ipsum aperto ore demenciens: multas ab eo cōtumelias audiuit: q̄ illi hec sustinere non valentes: insur̄s et verberibus ip̄m de domo expulerunt. Quē cū diuulgata fuisset: tota ciuitas contra illum cōmota: siluanū hypocritam incendio dignus acclamabat. Ut autē vt dñi audit: hec patienter tulit: et deo gratias egit. Et ad cedendū furorū se ad bethleē ad locum: videlicet magistri hieronymi: ad tps mansurus transiit. Resoluto autē anno cū in ecclesia bethleem ad sepulchrū hieronymi die quodā solus oraret: vir quidā malignus ingrediens siluanū hypocritam et adulterū acclamās: gladiū educēs ip̄m in eius guttur demergere voluit. Sed eho hieronymum innocente manu illius retroersa: gladio proprio seip̄m peremit: superueniens alter nequissimus existimansqz hominē illum per siluanū interemptum: illū similiter occidere conabatur. Sed qd̄ prius acciderat: huic enēuit. Subsequenter duo alii intrauerunt: duosqz occisos videntes ignari diuini iudicij: scelus illud factū ab hoīe dei putauerūt. Quozum vnus in eum insiluit ense nudato. Sed eho hieronymū innocente vir ille vt duo priores se proprio ense et manu iugulauit. Quod socius magie ascribens: ante fores ecclesie clamat siluanum adulterum et maleficū: ac hominū occisorē: concurrunt populi ep̄m dignū incendio acclamātes. Capitur innocens: vt ad supplicium pertrahatur. Lyillus accurrens ip̄m liberare nititur: sed magis p̄p̄us concurrens. Lum autē extra ecclesiaz duceretur: hieronymus visibiliter de sepulchro extens: cunctis splendēs apparuit qui siluanum dextera tenēs: de medio p̄p̄i furentis eduxit. Inter hec demoniaca vinculis ferreis alligata ad tumulum eius liberāda defertur. Sed hieronymus demoni mādauit vt ex ea eiciens cunctis publice: que in siluanū cōmiserat propalaret. Hox a femina illa diabolus discessit in forma et habitu siluani cunctis apparuit: ita vt ab eo nullatenus discerni posset. Sicqz demō cuncta que cōtra virū dei cōmiserat enarrat et cōtinuo nūc̄ declarauit. Hieronymus autē siluanū ad huc tenēs dextera si aliud a deo vellet interrogauit: qui se de hoc seculo sumendum postulauit: et quod petierat imptasse audiuit. Statimqz disparuit hieronymus: et post hore spaciū in pace expirauit siluanus. Quos quoqz populi ad eius pedes prociidunt: et de in eū commissis veniam petunt: corpusqz ip̄s ad nazareth tollentes: in eius ecclesia honorifice cōdidērunt: quiēnt in pace. x. kalen. octobris.

De sancto Siluano abbate. Cap. cv.

Siluanus abbas

in deserto de scripti claruit: de quo legit in vitis patris: q̄ in extasi mentis raptus ad se rediēs: postmodū flere cepit: dixitqz se vidisse quosdā ex fratribus suis ad inferna trahi. Dñi autē ad monasterium quoddā cum zacharia eius discipulo venisset: cum fratribus aliquantulū comedisset: reuertens discipulū aquam in via bibentē redarguit: eo q̄ ip̄s diei ieiunij solueret. Qui dñi ei r̄dit: quō ieiunium seruarent: quō die cum fratribus comedissent: audiuit ab abbate q̄ illud fuerat cōsulūm charitatis. Aliqñ dum quidā peregrinus frater ad eū venisset: et fratres eius manibus operantes vidisset: redarguit illos dicens q̄ maria optimā partem elegit: quem abbas in cella locatum hore nona cū ceteris ad mēsam nō vocauit. Ille autē post cibum abbatē cur se nō vocasset inter rogauit. Tū ille r̄dit q̄ hō spiritualis erat et esca opus nō habebat. Hoc audies frater penitentia egit: a siluanosqz audiuit q̄ etiā maria marthe ministerio indigebat. Dec in vitis patrum.

De sancto Ione p̄fo et martyre. Cap. cvj.

Ione presbyter

et martyri apud castresium pagum passus est. Dicitur ex partibus atbenarū veniens sc̄to caratio martyri vsqz romā sociatus cum b̄to dionysio ep̄o ex vrbē egressus cum eodē gallia adit: et ab ip̄so presbyter ordinatus: castresium pagum properans: euāgelium predicauit: verbis virentibus et aqua frigida sustentatus. Ad quem predicantem tres lictores a iuliano prefecto parisijs missi sunt: vt eum tenerent: et occiderent. Qui eum prope parisijs inuentum nullo timore territum: nec minis turbatum: nec vllatenus a doctrina desistentem: verbis cesum decollauerunt. x. kalen. octobris. Cuius corpus truncus caput manibus tollens vsqz ad locum vbi sanctus martyri sibi sepulcrum elegerat quasi miliario vno procedens ibidem occubuit: sepulcrumqz ibidem miro fragrans odore in loco qui dicitur mons sancti ionis.

De sc̄to Florentio presbytero. Cap. cvij.

Florentius presbyter

byter floruit tpe constantini imperatoris: q̄ sc̄to floriano martyri sociatus: de quo supra dictum est in eius passioe. Iisqz nona m̄si. post eius excessum et martyriū sub diocletiano et peractū ab angelo monitus ad gallias venit: et ad portū fluminis rhodant: qui dicitur lugdunum applicuit: vbi cū esset dies dominicus: vt missam audiret: nauem contractā sine gubernatore reperit.

Sam a seendit: et angelo duce transiit: ubi qz demoniacum inuenti ab oppressioe immundi spiritus liberauit: in ipsa via plurima alia miracula fecit. Quem sanctus martinus eps turoneſi. per viſus angelo monitus ſacerdotē conſecrauit. A quo di miſſus venit ad locū prope ligerim: cui nomē erat gloriāna: in quo erat ſplendica ſerpētibz plena: quos ille ſua oratiōe fugauit: et ibidē teluſis et orationibus quotidie vacās manſionē elegit. Singulis quoqz annis orationis gratia turoneſi. uenibat. Et ſi aut pueniſſet ad locū: qui dicitur cōdata iuxta flumiſi mulierē cecam ſlentē amariffime repperit et ab ea filiū eius atqz ductorē in flumine necatū audiuit: et mox orōne premiſſa in loco ei oſtenſo ab angelo piſcatores iſpetta lactare fecit: et filiū mulieris de flumine vini extractū ei reſtituit: et ipſam inſup a cecitate ſanauit. Viriſi aut a tēpore quo a ſctō floriano fuerat ſeparatus annis. lxxij. et annoz. cxxij. migravit ad xpm. x. kalē. octobris. ſepultus apud ingdunū miraculis clarus.

De ſancto Sanctino epiſcopo et confefſore. Cap. cvij.

Sanctinus eps

apud meldenē. ciuitatem claruit tpe domitiani. et nerue imperatoris qui a brō dionyſio eps ordi natus: miſſus eſt carno tū ad predicandum: et poſtmodū ab eodez meldenſi vbi in pontificē preſectus eſt: cui antoniniū iuniorē in ſociū et preſbyterū cōceſſit: mandans eis: vt poſt martyriū ipſi

dionyſij quod ſe pro xpo paſſurum dīdicerat: oia que circa ſe contigunt: romano pontifici et fidelibus rome intimare curarent. Itaqz poſtq dionyſius paſſus eſt ſanctinus et antoninus romam pergebant inſſa ſepeliri: uenientibusqz illis in italia ſanctinus ſociū feliciter ante diebus pluribz expectauit. Ne tandē iter retardaret: antoninum hoſpiti cum encenſis et lintheis cōmendauit: vt ſi cōuoleſceret: inde ei miniſtraret: ſi decederet: illū ide ſepeliret. Et ſic a loco diſceſit. Antoninusqz poſt modicum deceſit. Quē princeps ille oibus ſibi retentis: in ſtabulo iumentozū in ſterquilinio ſepeliuit. Quod dū ſanctinus qui iam fines vrbis terigerat per ſpiritiū cognouiſſet: retrocedēs ab hoſpiti de ſocio requiſiuit. Ille autē eum obiffe: corpisqz ſe honeſte ſepeliſſe affirmant. Quem ſanctinus dementiēs: ac redarguens ad locū acceſſit: et oratione premiſſa ſociū de foſſa euocans ſuſcitauit. Quod princeps ille cernens conſuſus veniam petijt: et fidem xpiſti ſuſcepit. Tūc ambo celebrata miſſa romā uenerunt: et anacleto pape actus et geſta ſancti dionyſij: necnon et que ſibi cōtulerant narrauerunt. Perfectoqz negotio ad urbem meldenſem redierunt: predicationi inſtantes. Poſt que ſanctinus dormiuit in lxxij. decimo kalendas octobris. Cui et antoninus in ebatū ſuſceſſit: et conſumatus ipſe in ſanctitate ad xpiſtum migravit. Quorum ambo corpora in vno tumulo collocata requieſcunt.

De ſctō Zino papa et martyre. Cap. cix.

Zinus papa et

martyr: natiōe italicus de regione tuſcie: patre herculano beato petro aplo in pontificatu romano ſuſceſſit. Sedijt annos xj. meſes. iij. dies. xij. Die ex precepto bti petri apli cōſtituit: vt mulieres in ecclia velato capite introirent. Dicitur quidam qd li nus et cletus petri ſucceſſores: nō ſederunt vt pontifices: ſed vt petri coadiutores: quibus btiſ petrus in vita ſua credidit. eccleſiaſticarum reruz diſpoſitionē. Ipſe vero tm̄ predicationem et orationi vacabat: propter qd tanta auctoritate dotari meruerunt: vt in catalogo pontificum ponerentur. Clementē vero ipſe btiſ petrus ſibi ſucceſſorem conſtituit: licet autē hec ueritate nitantur: tm̄ vt ait hieronymus: btiſ clemēs ſpiritu ſancto plenus: timens ne apoſtolica ordinatio poſteris tpiſbis tranſiret in uitium: vt quidam munus hereditariū putantes minus de dei cogitare electione: limi et cletum ante ſe coegit pontificari. Et ſic clemēs primus fuit per petri electionem: tertius uero per graduz. Die btiſ eps cū demones effugaret: mortuos ſuſcitaret: et alia miracula faceret: multoſqz cōuerſos baptizaret: filiā etiā ſaturnini cōſulis a demone liberaret: et ad xpm cōuertiret. Saturninus conſul credens hoc magicis artibus fieri: ipm diuerſis penis afflictiū decollauit. Imperate nerone. ix. kalē. octobris. Et licet corpus eius priō fuerit in uaticano ſepultum: poſtea tm̄ a gregorio oſtienſi epiſtoſtiā tranſlatū eſt: et in ecclia maiori ſancti laurentij reconditum. Die fecit ordinationes duas per meſem ſeptembriē: et ordinauit epos. xv. preſbyteros. xix. Et ceſſauit eſatus dies tres.

De ſctā Tecla uirgine et martyre. Cap. cx.

Tecla uirgo et

martyr: paſſa eſt apud iconiū. ciuitatē imperante nerone. Que ipſius vrbis proclamo gūe orta beati pauli apli predicatione cōuerſa: atqz uirginitate profeſſa: cū ſponſum haberet nuptijs reſnūciauit. Quod mater eius ſentens: filiā iudici tanq̄ xpiānam accuſauit. Tūc proconſul alexander teclā detentā indicauit igni cremandā. Et cū in medio ignis eēt poſita in nullo tamē exuſta eſt: imberoz de celo uerementiſſimus cadens rogi extinxit. Sicqz uirgo liberata: ad domū vbi paulus hoſpitabat aduenit: vbi multos diſcipulos inuenit: qui ſe pro ea orantes. vj. diebus afflixerāt. Poſt aliquod tps ſanus alexander teclā detentā iudici iterū obtulit: et de xpiānitate deculit. Quam index beſtijs exponi inſiſt: ſed interim eā tryphene matrone nobili imperatoris propinque cuſtodendam tradidit. Die uero ſtatuta tecla in arenam ducit: et leone ſupra doſum colligat. Sed leona uerſo capite uirginis pedes lambebat. Sicqz puella de arenario educit illeſa: et in die ſequenti reſeruetur itez ſeris ſubp

De sanctis in mēse septēbris occurren. Fo. cccix.

cienda: trypheneq; cōmendatur custodienda. Se
quenti iterū die tecla producitur: et spoliata in am
phitheatrū mittitur: et leones et vrsi ad eam dimit
tuntur. Ad cuius pedes leena procidit: vrsamq;
ad virginē currentem laceravit. Leonē vero fero
cissimum eadē leena complexa cū ipso dimicavit
et cum eo pariter mortuus corruerit sic virginē de
fensavit. Deinde in fossam aque serpentibus ple
nam insicitur: sed protinus serpentes nube ignis
oppressi moriunt. Debine tauris ferocissimis pe
dibus alligatur. Et lamine candentes inter alia
animaliū mittuntur: vt saltu rapido cito discepe
rent vincunt. Sed ferrum candens combuscit fu
nes: et solutus vinculus virgo liberat: discurrenti
bus tauris p̄ incendis dolore. Clamantibus autē
populis cū tryphena magnū deum xp̄ianorū: pro
consul tam miraculi stupore: q̄ populi timore: te
clam suis vestibus indutam matronis liberam di
misit. Quam tryphena in domū suam suscepit: et
adoptans in filiam fidem xp̄i percepit. Multos
etiam gentiles virgo dñi ad fidem perduxit. De
inde seculam abijt: et in virginitate et sanctitate
vite perseuerans: somno pacis dulciter requies
uit nono kalen. octobris ibidem sepulta.

De sc̄to Constantio cōfessore. Cap. cxj.

Constanti cō
fessor apud anconā claruit: qui i
ecclesia b̄ti stephani prothomar
tyris mansionarij functus officio
serutebat: funditusq; terrena de
spiciens tota mente ad sola cele
stia flagrabat. Quadā vero die
cum in eadē ecclesia oleū defecis
set: et dei famulus vnde lāpades
accendere non haberet: lampa

des omnes aqua repleuit: atq; ex more in medio
papyros posuit: quos allato igne accendit: sicq;
aqua in lampadibus acsi oleum tota die ac nocte
arst. Cuius sanctitatis opinione crescente multi
ad eum videndum ex diuersis locis veniebant.
Idie vero quadam ex longinquo loco ad eum vi
dendum rusticus venit. Eadem vero hora conti
git: vt vir domini stans in ligneis gradibus resi
ciendis lampadibus deseruiret. Cuiq; is qui ad
eum videndum venerat: quisnam esset inquireret
et ostensum sibi exili formā: et pusilla statua con
spiceret desperit: eum atq; in corde suo derisit: di
cens se grandem hominem videre credidisse: ille
vero nihil habebat de homine. Quod vt constan
tius per spiritus agnouit lampades reliquit: cō
citusq; descendēs in amplexus ruit: deosculās
eum gratias egit: q̄ de se talia cognosceret: eo q̄ ip
se solus ex hominibus in eum cognoscendum ocu
los apertos habuisset. Cuius humilitatem et spi
ritum propheticum rusticus considerans: et veniā
ab eo petijt: et deinceps in reuerentia assumpsit.
Quieuit autem in pace vir dñi. ix. kalen. octobris
sepultus ancone. Hec gregorius p̄io dialo. cap.
v. Corpus autem huius sancti processu temporis
venetias translātū: et in ecclesia sancti basilij colo
locatum est. iij. idus. iulij.

De sancto Constantio epo. Cap. cxij.

Constantius epi

scopus aquine ciuitatis fuit: et to
hannis pape p̄imi t̄pibus claru
it. Qui vltra nimia sanctitatis fa
mam: quā apud multos innocu
it̄ spiritū p̄pheticū dotatus est.
Cum enim in die eius obitus a
circumstantibus ciuibus: v̄t p̄ore
tam amabilis pater discensus
amarissime plangeretur: ques
tum est ab eo quem post se pontificem haberent.
Quibus p̄pheticū spiritu r̄ndit: q̄ post constan
tium milionem: post milionē fullonem: post sul
lonem nemine. Quibus editis vite spiritum exba
lauit. Defuncto vero sc̄to eius ecclesie pastora
lem curam suscepit andreas diaconus illius: qui
quondam in stabulis itineris cursum seruauerat
equorum. Illo quoq; ex hac luce subtrahit: epa
tus ordinem iouinus sortitus est: qui in eadē vr
be fullo extiterat. Quo adhuc superstite in cun
cti habitatores ciuitatis illis et barbarorum gla
dhis et pestilētie vastitate deleti sunt: vt post mor
tem eius: nec qui eps fieret: nec a quibus fieret
inueniri posset. Sicq; completa est viri dei sentē
tia: quatenus post excessum duorum ep̄orum se se
quentium: eius aquine. ecclesia pastorem mini
me haberet. Hec gregorius. iij. dialogor. cap. viij.

De sancto Sofio martyre. Cap. cxij.

Sofius martyre

passus est apud ciuitatē pureo
lanam t̄pe diocletiani impato
ris sub timotheo p̄fide: qui cū
esset diaconus messenarie ciuita
tis anno: q; triginta post pas
sionem sc̄ti iannarij beneventa
ni ep̄i passus est. Cum autē quo
dam t̄pe presente ipso ep̄o euan
gelium in ecclesia legeret: vidit
ep̄s de capite eius flammā exurgere: quāz nemo
alius vidit: et pronunciauit eū martyrem futurū:
non post multos dies ianuaris ep̄s tentus et in
carcere missus est: ad quē visitandum cū venisset
sofius cum diacono festo et lectore desiderio: et ip
si simul cū eo detenti sunt. Et postq̄ ianuaris cū
alij eius socj passus esset: vt dictum est supra
in eorū passione. xij. kalen. octobris. et ipse sofius
ab eodem p̄fide pro xp̄i nominis cōfessione gla
dio cesus est nono kalen. octobris.

De sc̄ta Salaberga abbatisa. Cap. cxij.

Salaberga ab

batisa in territorio lugdunensi
claruit t̄poribus sancti sulphitij
ep̄i bituricē. et dagoberti regis
francoꝝ. Hec in suburbano leu
corum oppido territorio lingō
nē. parentibus claris et religio
sis exorta est: a natiuitate ceca.
Cum autē sc̄tis eustasius abbas
columbani successor in domum
gundonij patris puelle hospitatus esset: duosq;

filios viri sibi oblatos benedixisset. Salabergam eccam eidem adducta post triduanū seimū illu-
minauit: et spiritualibus disciplinis informauit. Quā parentes cuida generoso viro licet dudū re-
nitentē inuitam in coniugē tradiderūt. Quos in-
fra duos mēses defuncto: iterū inuita maritatur
alduino comiti regis dagoberti: ex quo quinq; fi-
lios procreauit. Tandemq; virū ad castitatē con-
uertit: eiusq; obtenta licentia cum cōsilio valber-
ti successoris eustasij abbatia in suburbano lingo-
uenti: in paterna hereditate cenobiū puellarū cō-
struxit: verū cūm bello inter reges francoz ex-
orto: inde cū setō valberto discessit: lugdunū ve-
niens monasteriū aliud fabricauit: vbi plus q̄ tre-
centarū puellarū ancillarū xp̄i mater extitit. Cū
quodā tpe sancti valberti prestolaret aduentū: et
vinū ad sufficiētiam nō haberet: sua oratiōe vinū
in vegete multiplicauit: et que semiuacua erat ple-
nam repperit. Cū tunc in instante termino p̄sio-
nem vidit tabernaculū mire claritatis de celo de-
scendere: in quo recepta in prato ameno summe
pulchritudinis translata est. Quē sibi locū a deo
paratū intellexit. Eisdē etiā dormiētī cingulum a
rhenibus solutū est: qd̄ nūlq̄ cōparuit: dictū est
etiā ipsam die centesimo a corpore migraturā: qui-
bus diebus continue psalteriū legit: et die sibi sta-
tuta videlicet. ix. kalen. octobris in pace quieuit.

De cōceptiōe sc̄i Jobis baptiste. Cap. cxv.

Conceptio san-

cti iohānis baptiste in martyro-
gio hiero. viij. kal. octobris sc̄i
bitur: et in quibusdā ecclesijs ce-
lebratur. A quo die vsq; ad eius
natiuitatē nouē menses integra-
liter numerantur: nullo die defici-
ente nec superate: vt sicut triū
hoīm t̄m celebrant festa natiuita-
tum: sc̄z xp̄i: et beate virginis: ac

ipsius baptiste: sic et eorū celebrantur festa con-
ceptionum. Festum autē conceptionis matris dñi p̄
reuelationē primo cognitū fuit: sicut supra dictū
est in legenda cōceptionis eius sexto idus decem-
bris. Qualiter autē conceptionē iohānis baptiste
tali die fuisse factā habuerit hieronymus: incertū
est: verisimiliter t̄m credi pot̄ et recte opinari q̄ si-
cut cōceptus et ortus baptiste in aljs perfectus
apparuit: sic et t̄ps eius quo fuit in vtero integrū
esse debuit: vt sicut xp̄s nonem mēribus integra-
liter in vtero vrginis fuit: sic et baptista post eorū
dem mēsiū integralē decursus de ventre matris
exiuit: vt sicut natiuitas p̄cursoris assimilaf na-
tiuitati saluatoris: sic et eius cōceptio ad xp̄i con-
ceptionē in q̄tū est possibile similitur. Et notan-
dum q̄ circa conceptionē iohannis baptiste: tria
miracula specialiter apparuerūt: que aliquantū
tacta sunt supra in eius natiuitate. viij. kalen. iu-
lij. sc̄z supernaturalis conceptionē in vtero sanctifi-
catio: et prophetalis doni repletio. Cū fuit enī p̄-
mum supernaturalis cōceptio: qm̄ erat elizabeth
sterilis: et ambo parentes processerant in diebus
suis. Ideoq; zacharias de promissione angelica
dubitauit. Conuenit enim hō dubitare. Aliquā

pter promissorum magnitudinē: sicut et ababaz
legitur q̄ dubitauit qm̄ dñs semen suū terrā cha-
naam possessurū esse promisit. Gen. xv. Aliquā
pter fragilitatis p̄p̄te considerationē: sicut pa-
ter in gedone: qui cū familia eius esset infima in
tribu manasse: et ipse minimus in domo patris sui:
dubitauit quomō israel liberare posset. Judic. v.
Aliquā p̄pter nature impossibilitatē: sicut patet
in fara: que suā senectute considerans risit: cū do-
mitus abrahe filium ex ea nasciturū eē p̄dixit.
Gen. xvij. Ex his autē oibus zacharias dubitare
potuit: q̄ ibi erat magnitudo promissionis: q̄ de
filio nascituro dictū est. Erat enī magnus coram
dño. et consideratio p̄p̄te fragilitatis: q̄ talem
filium habere se reputabat indignū. et impossibili-
tas naturalis: q̄ vxor ei⁹ erat sterilis: et ambo pro-
cesserant in diebus suis: nihilominus t̄m plagam
incurrat amissionis loquere: propter eius incredū-
litatē: vt ex hoc maius miraculum in natiuitate i-
hs appareret: et propter alias rationes superius
in natiuitate iohannis assignatas. Sed m̄ mira-
culum fuit in vtero sanctificatio: q̄ de eo dictum
est. Et sp̄s sancto replebit̄ adhuc ex vtero matris
sue. Qd̄ p̄uilegium in quattuor sanctis tantum
modo reperit: sc̄z in hieremis propheta. Hiero-
prio. Ante q̄ exires de vulua sc̄ificauit te. In ia-
cobo iusto apostolo: sicut hieronym⁹ testatur. In
iohāne baptista: et in beata virgine maria: licet ta-
lis sanctificatio: et spiritus sancti repletio lōge ple-
nior fuerit in btā virgine q̄ in aljs p̄nominatis
sc̄is. Et notandū q̄ licet iohānes baptista fue-
rit in vtero sanctificatus: fuit tamen origināli pec-
cato conceptus: alioquin non fuisset zacharie fi-
lius: vnde festum illud licet dicant cōceptionis:
est tamē potius festum sanctificationis: q̄ vide-
licet in vtero matris sanctificatus fuit. Sicut et
de beata virgine superius dictum est in legenda
conceptionis eius. vnde sub vocabulo conceptio-
nis agitur festum sanctificationis. Tertium mira-
culum fuit prophetalis muneri repletio. Ideo
dicitur plus q̄ propheta: q̄ ante q̄ nasceret pro-
phetare meruit: quādo in vtero matris exultans
ad vocem salutationis marie: deum adesse cogno-
uit. Unde chryostomus. Nunquid prophete fuit
vt prius fieret propheta q̄ homo. Et q̄ consue-
tudo erat vt prophete vngerent. Ideo xp̄s fecit
mariam salutare elizabeth. Et sermo procedens
de vtero matris vbi habitabat dñs: et per aures eli-
zabeth ingressus descenderet ad iohannem: et enī
illuc vngeret in prophetam. Non solum autē ip-
se ante q̄ nasceretur prophetauit: sed insuper su-
is meritis matris propheticū spiritum tradidit. vnde
chryostomus. Quis prophetarum cum esset
propheta: prophetam facere potuit. Delius qui-
dem vnxit beliseum in prophetam: nō tamen pro-
phetandi gratiā illi donauit. Iste autem in vtero
matris existens diuini introitus scientiam matri
donauit: et os illius in verbo cōfessionis aperuit:
vt cuius non videbat personam: cognosceret di-
gnitatem dicens. vnde hoc mihi vt mater domini
mei veniat ad me. Nec chryostomus.

De sanctis Andochio Thysso et Felice
martyribus. Cap. cxvj.

Andocbius Thyr-
sus et
Felix martyres apud aurelianū
passi sunt sub aureliano iperato
re. Ex qb' andocbius et thyr-
sissus missi sunt a scō polycarpo epi-
scopo in gallias ad predicandū.
Qui uenientes aurelianū dñi sua
predicatione multos conuerter-
rent: et multos martyres cōfor-

memoria sepultum: qui passus est septimo kalen-
octobris. Dec in martylogio adonis: sumpto ex
Dieronymi scripturis et chronici antiquis.

De sancto Firmino presbytero et
martyre. Cap. cxxi.

Firminus pres-

byter et martyr apud ambianum
passus est sub longino sebastia
no presidibus: qui ex ciuitate hi
bernie: que dicitur pampilonia
ortus patre firmo senatore: cui
adhuc esset puer traditus est ho-
nesto presbytero sacris litteris
inbuenodus: qui anno dñi. xvij. eta-
te et doctrina pfcienti: p bone

sto iam sene p̄dicationis officium supplens: ab
eodem ad honoratū episcopū tolosā missus est:
a quo et presbyter est ordinatus. Anno vō etatis
sue. xij. reuertus ad magistrum relictis omnibus
apud andegauē. vrbem anno vno et tribus men-
sibus predicauit: et multos ad christum conuer-
tit: deinde beluacū ueniens: a ualésio p̄side ob
christi confessionem sepe vsq; ad mortem flagel-
latus est: et post hec in carcerem clausus: sergio
successori ualēsij reseruatus est: sed a populo vio-
lenter solutus: ibidem diutius predicauit: omnē
populum baptizauit: et ecclesias plures constru-
xit: inde ambianum perrexit: infra. xl. dies tria
milia hominū ad xpm conuertit. Tandem a longi-
no et sebastiano presidibus comprehensus: pro-
pter timores populi in carcere decollatus est. vij.
kalen. octobris. Faustianus autē senator pater
seti firmini epi: de quo supra dictū est. iij. kalē. se-
ptēbris. qui ab eodē martyre cū filio fuerat bap-
tizat: corpus eius rapiēs in suo cimiterio sepeli-
uit: qđ postmodū salin^o ambianē. epi in ecclīaz
maiorē trāstulit: de quo. s. habitū est. iij. id. ianua-
rij. Sebastian^o autē p̄s in uitionē martyris xpi a
ciuib^o beluacēsis postmodū interfectus est.

De sancto Uerculano martyre. Cap. cxx.

Uerculan^o mar-

tyr passus est rome sub aurelia-
no imperatore: qui a beato ale-
xandro papa ad christum conuer-
sus est: et baptizatus. Cum idem
alexander in custodia teneretur
apud quirinum tribunal: quā
propter aureliano accusat^o et ab
eodē comprehensus atq; sustib^o cesus in p̄fessione
nois dñi tandē gladio cedēte martyrij palmā p̄ce-
pit. vij. kal. octob. Cui^o corp^o uia numētana. vij. ab
vrbē miliario a xp̄ianis sepultū ē.

De sanctis Cypriano episco-
po et Justina uirgine et mar-
tyribus. Cap. cxxj.

Cyprianus epi-

scopus et iustina uirgo passi sunt
apud damascum et consumati
in nicomedia ciuitate tempore
claudij imperatoris sub Eutelio
E iij.

tarēt: recepti sunt hospicio a felice christiano ne-
gociatore: pauperum hospite cunctorum. Et cū
ad imperatorem ibidem tunc degentem accusati
fuisent: inde educti sunt. Quos dum eorum ho-
spes insequitur cum eis similiter detinetur: om-
nesq; simul imperatori presentantur. Et dñi xpi
stium confiterentur: manibus suspenduntur: et
saxa in pedibus alligantur: et sic in suspendicu-
lo vsq; in crastinum dimittuntur. Cum autem se-
quēti die incolumes inuenti fuissent: in ignem co-
piosum missi sunt. Sed cōbustis uinculis: et flama-
mis imbre copioso extrinctis: ipsi iniusti omnino
permanferunt. Quos imperator continuo decol-
lari mādauit. Faustus vō christianus cū sympho-
riano filio suo corpora eorum collecta sepeliuit
octauo kalen. octobris.

De sanctis quadragintanouem martyri-
bus. Cap. cxxij.

Quadraginta

nouē martyres passi sunt in cal-
cedonia ciuitate sub Diocletia-
no imperatore: p̄ consule autem
prisco. Hi cum beata euphemia
uirgine detēti: cum nolent deo
martyr sacrificare per dies vigin-
ti in carcere macerati sunt. De-
inde iniusti p̄cedis educti ala-

pis in faciē cesti: et grauius flagellati: iterū uincti
in carcerem reducti sunt et imperatori reseruati.
vt de his supra actum est in passione Euphemie.
xvj. kalen. octobris. Post dies autē duodecim im-
peratori Diocletiano calcedonem uenienti: a pro-
consule presentātur. Quos cū imperator in xpi
sti fide immobilis reperisset eos omnes uictos
leonibus et uisib^o exposuit deuorandos. Et cū a fe-
ris intacti custoditi fuissent: iussit eos omnes pari-
ter decollari. viij. kalen. octobris.

De sancto Cleopha discipulo. Cap. cxxiij.

Cleophas disci-

pulus vnus ex. lxij. fuit. Hic
vnus ex illis duob^o extitit: quib^o
in castello emaus euntibus in
die resurrectionis sue dñs appa-
ruit: et ab ipsis inuitatus cū eis
discubuit: quem et ipsi in panis
fractione cognouerūt. Alius vō
lucas euangelista fuisse dicitur.
Dñs autē tradit apud ipsum ca-

stellū emaus in eadē domo qua mensam dñi pa-
rauerunt post discipuloy in iudea dispersionem
pro p̄fessione christi a iudeis occisum et gloriosa

comite orientis. Beata namq; Justina de ciuitate antiochie filia Edusij sacerdotis idolozum quotidie ad fenestram sedens: et plecti diaconem legentem euangelium audies cōuersa est. Quod cum mater patri in lecto nunciasset: et ambo dormitantes xpm cum angelis ab regnum celoz uocante uidissent: euigilantes mane et ipsi cōuersi ad ecclesiā cōuenerunt: et vna cū Justina ab oporato eho baptismū perceperunt: a quo postmodum Edusius presbyter ordinatus est. Quo defuncto dñi virgo xpi ecclesiam frequētare: et eam quidā aglains scholasticus adamare: mit ad eā matronas et viros vt sibi illam peterent in vxorem. Que cum omnibus se xpo despōdisse responderet. Ad Lyprianū magnum iuuenis accessit: qui puer ab annis septem fuerat diabolo consecratus: vt artibus suis Justinam in eius amorem concitaret. Lyprianus autem aduocauit demonem quendā: et eum adiurare cepit: vt virginem de libidine tentatam ad se adduceret: vt eam vel ipse vel aglains cognoscere possit. Demon autē inguentū quoddam Lypriano tradidit: vt domū virginis perungeret: et ipse postmodū noctu ad eam tentandā introiret. Quod cum factū esset: et demon ingressus cor virginis in amorem concitaret. Justina oratione premissa signū crucis edidit: et diabolus territus fugit: et ad Lyprianum cōfusus rediit: quem eū interrogasset: cur sine effectu redisset: dixit: se signū uidisse: in quo omnis uirtus eius defecerat. Lyprianus autē demonē fortiozem misit: sed qd primo cōtigerat: et secundo euenit. Quod Lyprianus uidens illos derisit: et principē demoniozum aduocauit: et aduratam ad virginem destinauit. Qui illam diuersis languoribus prius vexatā ad se media nocte ducturam promisit. Tūc diabolus in specie virginis se mutauit: et ad Justinā ingressus: dixit feci se uelle manere: et uirginitatem seruare. Et cū virgo acquiesceret: et uirginitatis premia cōmendarē: cepit eam tentare dicens qd dubium esset: ne ex hoc deum offenderet: cū ipse prius parētibus plis generationē precepisset. Tūc autē cor virginis per immersionē demonis in ardo rem libidinis concuti cepisset: illa in se reuerfa et quis sibi loqueretur intelligens signo crucis se munuit: et diabolum vt sumū insufflauit: et statim ab omni tentatione liberatā se sensit. Post hec diabolus in specie iuuenis aglaj se transfigurauit: et in eius lectulū ingrediēs in amplexus eius ruere uoluit: sed signo crucis edito cōfestim euauit. Deinde permittēte deo ipsam febribus fatigauit: sed virgo xpi oīa certamina superauit. Videns diabolus qd nihil pferret in formā Justine se trāsmutauit: et forma Justine pollueret: et eam ad Lyprianū se adduxisse iactaret: et in tali specie ad magū currir: ipsumq; quasi amore eius languens ofculari uoluit. Sed mox vt Lyprianus nomen iustine nominauit: diabolus nōmē illud audire nō ualēs disparuit. Quapropter cyprianus de lumini se uidens ad ostiū virginis diu uigilauit: et quandoq; in femina: qñq; in aūe se arte magica: vt uidebatur cōmutauit: sed cū uenisset ad ostiū eius: nec auis neq; femina: sed cyprianus apparēbat. Aglains tandē in passerē arte magica cōmuta-

uit: qd mox vt ad fenestrā virginis uolasset: nō passer: sed iuuenis uidebatur: et cum nec posset fugere: nec salire: ipm iustina redarguit: et per scalam deponi fecit. Vicitus ergo diabolus per omnia ante cyprianū cōfusus stetit: quem ille interrogauit: quomodo in nullo in xpianam uirginē perualeret. Quem demon primo sibi iurare fecit: qd nūq; ab eo discederet: deinde ei dixit: qd signum crucis uiderant: et in hoc territi fugerant. Interrogatus quoq; an xps diabolo maior esset. Respondit ipm maiorē oibus qui demones omnes igne cruciandos iudicaturus esset. Tunc cyprianus uirtutes diaboli contēns: omnia idola sua cōfregit: et codices combussit: et ueniens ad epm antiū baptismū instanter petiit. Sed ille cyprianū si bi illudere uelle putabat: quia ipsum magum esse cognouerat. Cum autē cuncta que sibi cōtigerāt narrasset: ab eo sacri baptismi suscepit. Quem eps antimus in diaconū: et post annū i presbyterū ordinauit. Cui et cyprianus in epatu successit: qui xpi fidem constant et predicabat: et multos gentiliū conuertebat: et in xpi nomine miracula faciebat. Lyprianus autē eps iustinam in quodā cenobio matrē plurimarū uirginū consecrauit. Qui et martyribus multas epistolas destinabat: et in eos in certamine confortabat. Post hec eutellius comes orientis cyprianū et iustinam detentos: dum idola adorare nollent iussit tormentis affligi: et cyprianū quidem suspendi et exungulari: iustinam uero neruis flagellari et alapis cedi: deinde ambos in carcerē trudi. Die quoq; sequenti iussit parari sartagine pice adipe ac cera plenā: et in eaz cyprianū iactari. Cumq; ipm ignis non tangeret: et iustina ingredi formidaret: cyprianus eam horabat: vt intraret. Que ingressa omnino sicut et ille illa permansit. Sacerdos autem idolozum cum de consensu comitis ad sartagine uenisset: vt suis consensibus maleficia xpianozum dissolueret continuo ignis de sartagine extitit: et cum penitus consumpsit. Tunc de consilio tertianū cognati sui eos in custodia artauit: vt interim claudio qd gesta fuerant scriberet: et ille de eis pro libito suo disponeret. Et mādāte claudio ad ciuitatē nicomedis adducunt: et iuxta flumē gallū cū quodam tercio xpiano pegrino theognito nocte pariter de collatur. Quoz corpora cū canib; exposita. vij. diebus intacta pmāssent: a nautis qbusdā xpianis in nauē leuata: et romā delata: atq; sepulta sunt. Nūc autē dicē placente qesunt. Qui passi sunt vij. kalen. octobris. Circa annum domini. cclxx.

De scō Eusebio papa et martyre. Cap. cxxij.

Eusebius papa

et martyri huius nominis primus natione grecus ex medico: marcello pontifici in epatu romano successit: et sedit annos. ij. mēses. ij. dies. xvj. Huius tpius inuēta est crux dñi nri iesu xpi hierosolymis ab helena regina sicut ipse in quadā epla sua scripsit. Que tamen epistola apocrypha reputatur: quia nec eius tempore cruce dñi inuentam

De sanctis in mēse septēbris occur. Fo. cccxi.

fuisse verisimiliter creditur. Sed melius tēpore siluestri pape. Qui constantini imperatorē baptizauit: qui et baptizatus belena matre cōuertit. Que post eius conuersione crucem dñi inuenit. Hic sanctus pontifex pro xpi nomine martyrio coronatus est: sub persecutione constantini anteq̄ fieret xpianus. Et sepultus est cum fratribus suis iuxta corpus beati petri in vaticano sexto kalen. octobris. Et cessauit epi scopatus dies septem.

De sanctis Cosina et Damiano et socis martyribus. *Laf. cxxiij.*

Cosmas et

damianus: antimus: leodius: et euzepius: martyres in ciuitate egea passi sunt tēporibus diocletiani maximiani imperatoris sub prelide lysia. Quoru duo primi fratres ex eadē

ciuitate que est in arabia: matre religioſa noſe theodoſia geniti: arte medicine docti: in virtute gratie xpi: omnē infirmitatē nō solū ab hominibus: sed etiam a lumentis curabant: q̄ſas oia tribuentes. Nam camelā arte diabolica debilitatū sanū restituētes: illeſus abire fecerūt.

Quarra autē noſe palladia paralytica: cū omnia sua in medicis cōsumpſiſſet: ad sanctos dei accessit: et ab eis ſanitatē integrā reportauit. Tūc illa damiano munuſculum obtulit. Et cū recipere nollet: et illa cū ſacramentis p̄ nomē dñi adiuraſſet: recipere acquieuit: vt eius deuotioni ſatisfaceret: et ne nomē dñi ſpernere videret. Quō vt cosmas cōparuit: turbatū precepit: ne corpus eius cū fratris corpore poneret. Sequenti vō nocte dñs cosme apparuit: et fratrem de ſuſcepto munere excuſauit. Quadiens autē preſes lyſias famā eorū: et q̄ in xpi virtute infirmitates ſanabant: eos ad ſe accerſi fecit: et que eſſent eorū noſa: que patria: que conditio: que fortuna requiſiuit. Illi vō reſpōderunt ad ſingula: q̄ noſa eorū erant: cosmas et damianus: patria vō arabia: conditio xpiana: fortuna autē xpianus hēſcire diſerūt. Addeſtes ſe et alios tres fratres cōſobitinos habere: antimū: leontiu: et euzepiu. Quos preſes miſſo cum eis officio ſibi preſentari iuſſit: et cepit agere vt ſacrificarent: q̄ cū facere contēnerēt precepit eos in manibus et pedibus graniter torqueri. Et dñs eius ſupplicia deriderēt: iuſſit eos carpentis victos in mare precipitari. Sed ſtatim angelus dñi aſſuit: et diruptis vinculis illos e pelago liberauit. Et cū hoc miraculum preſes magis artibus aſcriberet: et ipſi ei chriſti virtutē predicarent: illeq̄ ſe eos in nomine dei adriani velle ſequi dixiſſet: continuo

duo demones aſſuerūt: et eum in faciem ceciderunt. Sed orantibus pro eo ſanctis: ſtatim demones diſceſſerūt. Tunc preſes dicere cepit: q̄ diſ contra eum indignati fuiſſent: quia illos relinquere cogitaſſet. Mandauitq̄ ſanctos in carcerem trudi: donec eos quomodo perdere cogitaret. Sequenti die illos eductos iuſſit in ignem copioſum iactari. Sed tamē eos in nullo leſit: quin potius flamma erūpens multos de aſtantibus interemit. Iubenſ ergo in equo leo ſuſpendiſ: ſed angelo eus cuſtodiente ſatis gatis admodum miniſtris incendendo: ante preſidem deponitur illeſit: tres igitur fratres fecit in carcerem recludi: et cosmā et damianum cruciſigi: et a populo lapidari. Sed lapides in iacientes redibant: et plurimos vulnerabant. Eductis ergo tribus fratribus: et ſtatim iuxta crucem cosmā et damianū precepit a quattuor militibus ſagittari. Sagitte autē martyres nō ledebant: ſed conuerſe plures occidebat. Zyſias autē ſe conſutum in omnibus cernens: omnes quinq̄ fratres in ſimul gladio cedi iuſſit. Chriſtiani autē memores verbi quod dixerat ſanctus cosmas: damianū cū eo ſepelire dubitabant. Et ecce ſubito camelus aduenit: et humana voce loquens ſanctos in vniū ſepeliri mādauit: quod et factū eſt. Proceſſu vō tēporis duorum fratrum cosme et damiani corpora romas ſunt tranſlata: et ecclia eorū nomini edificata. Paſſi ſunt autē ſancti martyres. v. kalē. octobris circa annum domini. cclxxvij.

De sanctis Florentio et Dilario martyribus. *Laf. cxxiij.*

Florentius et

Dilarius martyres paſſi ſunt in galliſ caſtro ſeduno. Qui a paganis tenti dum xpm cōfiterentur: poſtq̄ lingue eorū preſe fuiſſent: dum adhuc integro ſermone loquētes ſi dei noſtre preſona predicarent: gladio ſeriri iuſſi ſunt: et

ſic martyriſ a dño coronā perceperunt. v. kal. octobris. Hec acto in martylogio.

De sanctis Adulpho et Johanne martyribus. *Laf. cxxv.*

Adulphus et

Johannes apud cordubam hyſpanie ciuitatem paſſi ſunt. Qui pro cōfeſſione nominis chriſtiani capite ceſſa: a chriſto domino coronari meruerunt quinto kalendas octobris: vt ait Ado in martylogio ex dactariſ hieronymi ſumpto.

De sancto Forſeo episcopo. *Laf. cxxvj.*

pus anno quinto constantis: qui
 et constantinus in hibernia claruit:
 ut dicit Sigibertus. Dicit nobilitas
 genere: sed nobilitas fide: ab infan-
 tia facris litteris eruditus: dum
 inter parentes suos sacri verbi
 seminaret eloquium: quadam die
 subito egrotans quasi mortuus
 stetit: et quattuor manus ad se de-
 super extensas conspexit: que tenentes eum per bra-
 chia pennas subuolabant. Ipse autem quasi per caligi-
 nem duo angelica corpora cernebat. Uiditque ter-
 tium angelum armatum scuto se precedere: et cantum
 cum mellisum audiuit ignotum. Sed ab angelo su-
 periori mandatum istud: ut ipsum ad corpus rediret
 cant. Ipse autem postquam ad se rediit et attinentes stentem
 asperit: hortatus est eos: diuini quoque sacramen-
 tis perceptis de illo et altero superniuit. Mediam
 vero nocte ferie tertie morte letus excepit: recedens
 datus iocundissime visionis. In transitu quoque
 suo visum mirabilem vidit: quem beda describit.
 Uidit enim bonos angelos se suscipientes: et de-
 mones clamantes: ac contra eos bella commouentes.
 Et cum eos precessissent: conuersi ignita iacta-
 la in eum iactabant: sed angelus quidam precedens
 ea scuto suscipiebat: et protinus extinguebat. Tunc
 demones angelis opposuit: quod forseus septem octo-
 fos sermones dixisset. Sed angeli responderunt
 quod nisi principalia crimina proferrent: propter ista
 minima non periret. Et cum dudum super hoc disputa-
 rassent: tandem preliante angelo cum demonibus
 demones in hoc contriti sunt. Tunc demon alius
 opposuit: quod seruus qui scit voluntatem domini sui:
 nec facit: plagis vapulandus est multis. Dicit autem
 dona iniquorum recepit. Nam a quodam usurario
 vestem perceperat: quam non restituerat. Excusa-
 santibus autem eum angelis et dicentibus: quod demo-
 nes occulta dei iudicia non cognoscebant: diabolus
 tam grauitate eum percussit ut postmodum vite re-
 stitutus semper percussiois vestigium retinuerit.
 Arripientes enim demones unum de his quos in
 gnis torrebant: ipsum in eum iactauerunt: qui eius
 humerum maxillamque incendit. Cognouitque forseus
 hominem: quia ille erat cuius vestem acceperat. Et
 hanc percussioem permitte deo pro receptione
 illius vestis recepit. Deinde ceperunt demones cum
 angelis contendere de proximi dilectione: quia vi-
 delicet proximum sicut seipsum non dilexerat. Et cum
 in hoc etiam demones victi fuissent ad alias accusa-
 tiones conuersi ceperunt proferre quod digne peniten-
 tiam delinquentibus non annuiciasset. In omni vero
 contradictione demonum valida exitit pugna: do-
 nec iudice deo triumphantis angelis deuictisque
 aduersariis immensa claritate vis sancti circumsus-
 sus est. Et ad mandatum angeli mundi respiciens
 vidit vallem tenebrosam: et quattuor ignes in aere
 aliquibus spatiis a se distantes. Quos dixit ei an-
 gelus esse quattuor ignes mundi succedentes: quo-
 rum unus est ignis superbie: secundus inuidie: tertius
 auaritie: et quartus luxurie. Qui postmodum in unum
 redacti illi appropinquabant. Et cum flamma accedere

tem timeret confortauit illum angelus dicens: quod quod
 non accederat in eum non arderet. Deinde ab ange-
 lis super tectum ecclesie spiritus eius adducit ubi iam cor-
 pus eius mortuum adductum plangebatur: iubet ab an-
 gelis cadaver suum auferere: et ipsum resuscitare:
 ille vero oino recusabat. Tandem coactus ad corpus re-
 ducit: sic cunctis stupentibus forseus suscitatur. Qui
 visa omnia populo rettulit: et deinceps asperrimam vi-
 tam duxit. Necedia vero que in spiritu sumserat in
 scapulis corporis et gena apparebant. Inde egres-
 sus predicauit scotis: et que per visum habuerat enar-
 rabat. Deinde episcopus factus ab angelo monitus apud
 hiberniam predicauit. Ac inde populorum inuidia et ec-
 ctus per britanniam in saxoniam deuenit: et a rege sig-
 berto susceptus monasterium construxit. Quod fran-
 tri suo forlano nomine gubernandum dedit: ipse au-
 tem vlciano alio fratre suo heremum petiit: ubi per annum
 permansit: inde compulsus a rege clodoueo consilii
 gratia ad galliarum littora nauigauit. Et a rege su-
 scepius honorifice monasterium in latinia oppo-
 do construxit: in quo laudabiliter vitam finit. IIII.
 kalen. octobris. Cuius corpus in villa que dicitur
 patonia sepultum est: ut dicit beda.

De sancto Vinceslao martyre. Cap. cxxvij.

Vinceslaus dur-

boemorum tempore henrici impe-
 ratoris martyrium passus est. Qui
 postquam sacras litteras didicisset:
 amore celestis patrie non ad sup-
 bie ventum accepit dominum digni-
 tate: sed vix multis professe pos-
 set: vnde et sua pauperibus et eccle-
 siis largitus impendebat. Cum
 autem vocatis principibus et ba-
 ronibus cunctis ad curiam impatoris fratris sui germa-
 ni: ipse postremus omnium aduenisset: et alii principes
 indignati locum ei ad sedendum dare nullatenus de-
 creuissent: statim ut aulam intravit: crux aurea in
 fronte eius apparuit: alii quoque duo splendidi viri vis-
 sunt hinc inde ipsum comitantes. Cui cesar mor-
 asurgens ipsum pre ceteris honorauit. A quo
 adhuc getile ad comitum in dolo inuitatus est. Et li-
 cet enim cesar honorasset: ipsum tamen ut christianissimum
 oderat: vnde cum vinceslaus post prandium ex more
 ad ecclesiam pergeret: eum impator cum turba gentili-
 um insecutus est: ipsumque ante ecclesie fores precipitatus occi-
 didi fecit: et martyrem domino consecrauit. Cuius sanguis
 in pavimento effusus in testimonium fratricidii per
 multa annorum curricula: nec abradi potuit nec ab-
 stergi. Post aliquod tempus domini fideles corpus ipsum
 transferre dubitauerunt: inuenit enim vulnera plene sanata:
 excepta auricula: que ei fuerat totaliter abscisa: que tamen
 loco suo applicata continuo consolidata est. Cuius autem
 ad fluvium maximam et inundantem deuenissent: et ipsum
 transferre dubitauerunt: inuocato sancto martyre: currum cum
 supposito corpore ex alia parte fluminis repetere transire
 etiam viderunt: omnesque statim sine periculo transferunt. Dum
 autem ad ciuitatem pragam corpus detulissent: carcer sub-
 terraneus constructum illuminatus: et facto terremoto aper-
 ritur: cunctique captiui solutis vinculis liberantur.
 Eademque nocte christus crucifixus regi dante apparuit
 eiusque dixit: quod peccata eius ipsum iterato crucifixe

De sanctis in mēse septēbris occuren. Fo. cccvij.

rant: et quod nisi ecclesia sancto martyri vincensuo conderet peccatorum ventam minime perciperet: vnde ex hoc rex territus: ecclesiam cum monasterio ordinis sancti benedicti sancto martyri fabricauit: et bonis suis largitus dotauit: vbi et sancti corpus eius requiescit miraculis clarens. Passus est autem. iij. kalend. octobris.

De sancto maximo martyre. Cap. cxxvij.

Maxim' mar

ty: passus est sub Decio cesare optimo autem proconsule apud asiam ciuitates: quam ingressus decius maximū detentum: dum ad sacrificia deorum compellere non posset. Iussit eum fustibus cedi: et inde in equuleo leuatus grauius exungulari. Ita ut carnes vna cum sanguine in terram defluerent. Cuiusque martyri domini diceret tormenta sibi non dolerent: sed victionem in ferre. Iussu proconsulis mandante decio extra ciuitatem eductus: ibique lapidibus obrutus occubuit. iij. kalend. octobris. Sepulchrumque est a christiana murum ciuitatis memoris nominis eius a fidelibus desuper edificata.

De sancto exuperantio episcopo. Cap. cxxviii.

Exuperanti' epi

scopus claruit apud tolosanam ciuitatem. Qui beatus vir ipseus vrbis pontifex: quantum sibi extiterit parcus quantumque aliis largus sanctus hieronymus memorabilis profecus est relatu. Qui et dñi confessor inclutus quarto kalend. octobris in christo feliciter requieuit: sepultus in ecclesia tolosana: ut ait Aldo in martylogio.

De dedicatione basilice sancti Michaelis archangelis. Capitulum. cxxix.

Dedicatio basi

lice sancti michaelis archangeli dupliciter notatur: scilicet dedicatio basilice: et memoria ipsius. Quod dicitur autem dedicatio eo quod hac die locum eius siue templum in monte gargano sibi dedicatum fuisse michael archangelus reuelauit. Cum enim videretur esse supra in eius apparitione octauo idus maii. sanctus archangelus michael in monte gargano: superioris fidelibus contra neapolitanos adhuc gentiles victoria miraculose coruulisset. Si pontini quoque ante os speluncę: vbi archangelus apparuerat: quotidie orationibus vacarent: si potius adhuc dubitarent: an predicti locum ingredi vel dedicare deberent. Tunc episcopus dixit super his romanum pontificem consulendum: qui super hoc requirenda decreuit archangeli voluntatem. Insuper ergo cunctis triduo ieiunio apparuit in hac die michael archangelus episcopo: dicens non esse opus ipsam quam edificauerat ecclesiam

dedicari. Ipse enim qui considerat: ipse et consecraverat: precepitque ut de sequenti locum cum populo ingrediens ipsum precibus frequenter et spectaculum suum patronum sentirent: deditque eis predicte consecrationis signum: ut scilicet ab oriente per posternam ascenderet: et ibidem marmoris vestigia hominis impressa videret. Quare igitur episcopus et populus ad locum ventum: et introgressi cryptam magnam: et tria altaria inuenerunt: quorum duo in australi parte posita erant: tertium vero in orientali venerandum: et rubeo pallio circumtectum: vbi celebratis missarum sollempniis: vestigia: ut archangelus presdixerat inuenerunt: et omnes ad propria cum gaudio redierunt. In eadem spelunca aqua lucida et nitidum dulcis emanat: que post comuniones sumpta diuersas egritudines sanat. His auditis passus in honore sancti michaelis et omnium beatorum spirituum hunc diem: videlicet tertio kalend. octobris per totum orbem statuit celebrandum. Quod etiam hoc festum memoriam: eo quod in ipso: ut dicitur est: omnium angelorum memoriam agimus. Circa quod sciendum est: quod sicut dionysius ponit in libro de celesti hierarchia. Omnia angelorum sunt tres hierarchie: et nouem ordines: ita quod quilibet hierarchie tres ordines continet: et dicitur a hieronimo quod est sacrum: et archos princeps: quasi sacri principatus. Superior autem hierarchie continet seraphim: cherubim: et thronos. Media dominationes: virtutes: et potestates. Ultima vero principatus: archangelos: et angelos. Eorum autem ordinatio et dispositio potest videri per simile in terrenis. Nam ministrorum qui sunt sub vno rege: quidam operantur immediate circa personam regis: sicut consiliarii et assessores: et cubicularii: qui similes sunt prime hierarchie. Quidam circa regem regunt in communi: ut principes milites: et iudices: et hi sunt similes secunde. Quidam autem operantur circa regem alicuius partis: reguntque: sicut prepositi: et balliui: ac prebendes: et hi sunt similes tertie. Tres igitur ordines prime hierarchie accipiuntur in quantum deo assistunt. Ad hoc autem tria necessaria sunt: scilicet summa dilectio: et hoc quantum ad seraphim quod interpretatur ardentes. Perfecta cognitio: et hoc quantum ad cherubim: qui interpretantur plenitudo scientie. Perpetua fruitio siue quietatio: et hoc quantum ad thronos: quod in eis deus sedere dicitur: dum eos in se quiescere facit. Tres autem ordines medie hierarchie accipiuntur: in quantum habent regere virtutem hominum in communi. Et hoc consistit in tribus. Primo in presidendo siue imperando: et hoc pertinet ad ordinem dominationum qui aliis inferioribus presunt: et eos in diuinitis dirigunt: ac eis imperant. Secundo in operando: et hoc pertinet ad ordinem virtutum: quibus nihil est impossibile exequi quod mandatur: et ideo eis attribuitur operatio miraculorum. Tertio in arcendo: et expellendo contraria impedimenta: et hoc pertinet ad ordinem potestatum: qui habent arcere demones et contrarias potestates. Tres vero ordines vltime hierarchie accipiuntur: scilicet quod habent regimen limitatum et determinatum. Nam quidam presunt vni puncię: et hi sunt de ordine principatus: sicut erat princeps perfarum: qui preerat perfaris: de

quo habet danielis. r. Quidā presunt vni multitudine vel ciuitate: r. hi dicunt archageli. Quidā vero cuiuslibet persone singulari: r. hi sunt angeli: r. ideo angeli minora: archageli vero maiora nūcūque dicitur: quia bonū multitudinis dignū ē bonū vni? hōis. Decet autē nos nedum in hac solēnitare: sed contine oēs istos angelos honorare. ppter. vii. ratios nes. Primo quia sunt custodes nostri. Cuiuslibet enim hōi dantur duo angeli: vnus malus ad exercitium: alius bonus ad custodiendum. Effectus autē angelice custodie in hōie triplex assignari pōt. Primus est: vt p̄ficiat in aia in bonū gratie. Et hoc facit angelus tribus modis. Primo oē impedimentum ad bonū remouēdo: hoc significatiū est exod. xij. vbi angelus percussit primogenita egypti. Secūdo pigritiā excitando: qd significat zacharie. iij. Angelus dñi excitauit me quasi virum q̄ suscitatur a somno. Tertio in viam p̄nie ducēdo r. reducēdo: qd significatiū est tobie. v. in angelo q̄ eum duxit r. reduxit. Secūdo effectus est: vt aia non cadat in malum culpe. Et hoc facit angelus tribus modis. Primo impediendo peccati futurum ne fiat: hoc significatiū est numeri. xij. in balaam qui ad male dicendum israel pergēs ab angelo in via impeditus est. Secūdo increpando preteritum: vt ab eo quis recedat: quod significatiū est iudicum secundo. Cum angelus filios israel de preuaricatione increpasset: ipsi eleuauerūt vocem r. Tertio quasi violentiā inferendo: vt a presentī eripiat: quod significatiū est in violente educatione loth de sodoma. gen. xix. Tertius effectus est: qd si aia cadit postmodū resurgat. Et hoc facit etiam tribus modis. Primo mouendo cor ad contritiōē: quod significatur tobie. xi. vbi tobias iunior ad documētum angeli de felle per quod intelligitur cōtritiōnis amaritudo: intulit patri oculos: scz cordis. Secūdo purgādo labia ad confessionē: quod significatur esa. vii. vbi per angelū labia esaie purgātur. Tertio cōgaudēdo ad satisfactiōē. luce. xv. Sanctum est angelus dei superveno p̄ctōre r. Secūdo de beatus eos honorare: qd sunt ministratores nri. Hebreo. i. Oēs sunt administratores spūs r. Oēs enim propter nos mittuntur: qd superiores ad medios: medij ad infimos: r. infimi ad nos. Et hoc quidam cōpetit. P̄lo bonitati diuine: in hoc em̄ manifestatur diuina bonitas: q̄tū nostrā salutem diligit: dñm nobilissimos spūs r. sibi intima charitate vnitos: ad nos dirigit r. trāsmittit. Secūdo charitati angelice. Cum em̄ charitatis ardētis sint: maxime desiderāt aliorum salutē. Ideoqz vt ad nos mittantur lex erigit angelice charitatis. Tertio humane indigētie. Vtitur em̄ angeli ad inflāmandum affectū ad dilectiōē: vñ in huius figura leguntur missi in curru igneo. iij. Reg. vi. Ad illuminandū intellectū ad cognitiōē: figura huius apoc. r. in angelo q̄ habebat librum apertū in manu sua. Ad corrobōrandū oē p̄fectū vsqz in p̄fectionē. huius figura. iij. Reg. xix. Angelus portauit helie panem subcineritiis: r. vas aque: r. comedit: r. bibit: et ambulauit in fortitudine cibi illius vsqz ad montē dei. Tertio honorandū sunt: qd sunt fratres r. cōcines nostri. Oēs enim electi assumuntur ad ordines angelorū: quidā ad superiores: quidā ad infiores: quidā ad medios s̄m diuersitate r. erigentiam meritorū: licet beata virgo super oēs fuerit exaltata. Et hoc grego. in quadā homelia per prolixaverba insinuare videt. Quarto qd sunt aīarū nostrarū in celis portitores. Et hoc faciūt triplici modo. Primo viā preparādo. malach. ij. Ecce ego mitto angelū meū r. p̄parabit viā r. Tertio p̄ viā preparatū in celum batiūdo. Ero. xxiij. Ecce ego mitto angelū meū q̄ te cust. in via: r. indu. in terr. quā promi. patri b̄tuis. Tertio in celo collocādo. luce. xv. Factū est vt moreret mēdie r. portaretur ab angelis in sinū abrahe. Quinto qd sunt ofonum nostrarū aī deū presentatores: ipsi em̄ p̄lo oratiōes nras deo presentāt. Tob. xij. Quā orabas tu cū lachry. r. sepeli. mor. ego obtuli ofones tuam dño. Secūdo ibidem p̄o nobis allegat. zach. i. Rūdit angelus dñi r. dixit: dñe exerc. vsqz quo nō misse rebe. iuda r. vr. hierusalē q̄bus iratus es r. Tertio dei sententiā r. gratiā nobis renunciando. daniel. ix. dixit. Et gabriel ad eū volās dixit. Ab exordio precij tuarū egressus est sermo. glo. i. snia adeo. r. infra. Ego autē veni vt indicare tibi r. Sexto sunt honorādū qd sunt regis eterni nobilissimū milites: s̄m qd dicitur iob. xxv. Nunqd est numerus militū eius. Videmus autē qd in militib̄ alicuius regis: quidā semp in aula regia cōmorātur r. regē associāt: quidā ciuitates r. castra custodiūt r. conseruant: qdā vero regis inimicos expugnāt. Ita bonū militū r̄p̄: quidā in celo em̄p̄o r. semper regem regum associāt: r. ad eius honorē cantica leticie r. glorie cantāt: dicētes: sanctus scrius sanctus r. c. Esa. vi. Item benedictio r. claritas et sapiētia r. c. apoc. vii. Alj autē custodiūt ciuitates r. villas: illi scz qd nobis sunt ad custodiā deputati. Esa. lxiij. Super muros tuos hierusalē cōstitui custodes. Alj vero dei inimicos. i. demones expugnāt. apoc. xij. Factū est p̄lium magnū in celo. i. in ecclesia militante s̄m vnā expositionē: michael r. angeli eius p̄liati. cum dracone r. Septimo r. vltimo quia sunt tribulatorū consolatores. zach. primo. Angelus qui loquebatur in me verba consolatoria. hoc autem faciūt tribus modis. Primo confortando et roborando. dan. xi. Cum daniel corruisset tergit eū angelus dicēs. Nōli timere par tibi: confortare r. esto robustus. Secūdo ab impatiētia conseruando. ps. Angelis suis mandauit de te. et infra. In manibus portabūt teme for. offen. ad lapidēs pedē tuum. Tertio ipsaz tribulationē resigerādo et minuēdo. Et hoc significatur dan. iij. vbi angelus dñi cum tribus pueris descendit in fornacē: et fecit mediū fornacis quasi ventus roris flantem.

De sancto Marimo episcopo. Cap. cxxij.

Marinus episcopus apud rhenon ciuitate claruit. Qui de vico q̄ dicit de conato ortus parentib̄ xpianis ad infantia virtutib̄ r. sacris litteris eruditus: relicto seculo in sulā rinēsīs monasterij pet̄r: vbi monachus factus: oī scititate pollebat. Multasqz insidias diaboli perpeffus deuicit: postea factus est

De sanctis in mēse septēbris occur. Fo. cccxiiij.

abbas monasterij successorq; sc̄i honorati. Quas diabolus nocte quadā exterrere volēs eidē in forma horribili apparuit: sed signo crucis edito con festum euauit. **Do**q; sanctus frabricare cepit. **Lu**i decubent rursus demon in specie draconis se ostendit: sed cum orasset ad dñm monstrū depelli tur: et sanctus protinus a febre curatur. **No**cte quadam orationis gratia ad littus egressus: vidit nauem ad portū applicuisse: cuius naute ad ieuu venientes: eidemq; dicunt q̄ fama eius ad syrie par tes cōuolauerat: multusq; populus eum deside rabat: vbi si vellet accedere multū dño populū posset acquirere: offerētes se illum in sua nauē ve cturos. **Qu**i diaboli figmenta perpēdens orauit: et signo crucis edito: nauis fantastica cum nauitis disparuit. **E**lectus deinde a populo in ep̄m r̄e gyne ciuitatis gregem dñicū verbis nutriebat: et exemplo: qui etiam basilicā sancti albani intra ca stellum r̄egyri cōstruxit. **Ad** quā edificandā dum pauci bones eo presente colūnas facilliter trabe rent. **A**bsente vero plurimi trahere nō possent: vo catus ep̄s vidit demonē in forma parui ethiopsis planstro insidentē. **Quē** postq̄ sua oratione fuga uit: bones opus soliti etiā in eius absentia celeri ter perfecērūt. **C**um autē reliquias ad ecclesiā consecrandā deferrēt: puer quidaz frater r̄egyri diaconi de muro lapsus cecidit: et expirauit. **Lu**i corpus diacon⁹ in cubile ep̄i collocauit. **Ad** cuius preces finito officio maxim⁹ thalamū ingressus puerū oratiōe suscitauit. **A**lls etiā filiā cuiusdā vidue nobilis ciuitatis defunctā: motus maternis lachrymis ad vitam reduxit. **A**dolescentulū in super mortuū rabidi canis extinctū: sua oratiōe pri stine vite restituit. **Qu**ā q̄ multos lanauerat: leui ictu baculi pemit: vulnera etiā cūctis inflicta sanauit. **Q**uendā hominē quem bos cornipeta feriens euiscerauerat: vulneribus alligatis: infra dies septē sanū effecit. **C**ecū quēdā q̄ ab annis. xv. lumē oculorū amiserat: dum ad matutinū per geret: pedib⁹ ipsū cepisset: diuī postulat⁹: si gno crucis edito p̄tinus illuminauit. **O**bitū autē suū: et presc̄iuit et p̄dixit. **E**t in stratu proprio qua si leui sopore detēctus sp̄m emisit. **i**ij. kal. octobris. **L**uius corpus p̄tinuo miro odore fragrauit. **S**ed dñi in eius exequijs puella nup defuncta loculo vi ri sc̄i subtrac̄ta fuisse: p̄tin⁹ a mortuis resurrexit: vna cū ceteris corp̄i sepulture interfuit: et deū col laudare cepit. **S**icq; sepult⁹ est in ecclesia sc̄i pe tri r̄egyne ciuitatis: vbi facit miraculis clarus.

De sancto Hieronymo presbytero et doctore. Capitulum. cccxiiij.

Hieronym⁹ presby ter et do ctor primus filius eusebii viri no bilis oppido stridonis: quod dal matie quondam pannonieq; con finium fuit: extitit oriundus. **D**ic adhuc puer romā adit: vbi litte ris grecis et latinis et hebraicis plene eruditus est. **I**n arte gram matica donatum: in rhetorica autē preceptores habuit victorinū: scri pturis autem diuinis exercitabatur die ac nocte:

et inde hausit: anide: quod postmodū effudit abū de. **Q**uodam vero tempore sicut ipse in episto la ad eustochiū refert: dum de die tullium: de no cte platonem auide legeret: et p̄ fermo sibi incu tus in libris propheticis non placeret: circa me diam quadragesimā subita febre corripitur: adeo vt calore iam vitali deficiente exequie funeris pa rarentur. **S**ubito igitur in extasi ad tribunal sum mi iudicis rapitur: et cuius conditionis effect inter rogatus: christianiū se fore profiteretur. **Quē** iudex aperto ore demētens: ciceronianū esse dixit: non christianiū: eo q̄ vbi t̄p̄sauri sumi ibi esset et cor suum. **A**t hieronym⁹ obmutuit: et iudex illum acri ter cedi iussit. **C**um autē misericordiā postularēt: et astantes pro inuene ventam supplicaret: iu rauit hieronymus ac p̄tē status est q̄ si vnq̄ co dices seculares legeret: christum negaret. **I**n hec verba dimissus reniuit: et lachrymis se totum per fusum inuenit: ac ex verberibus scapulas repe rit linientes. **E**t tunc se diuinorū voluminū stud io totaliter contulit. **I**dum autem esset annorū. xx. per liberium papam romane ecclesie cardinalis presbyter ordinatur. **T**unc sub imperatore cōstan tio in arrianā heresim lapsus et alie hereses pullu lare ceperunt: quas oēs vir sanctus verbo et scri pto iuxta sibi a deo datam sapientiaz cepit infir mēgere: cui paula nobilissima romanorū eius disci pula fedula ministrabat: eiusq; filiam eustochiuz virginem sacratissimā hieronymus diuinorū stu dijs imbuebat. **Q**uotuo vero papa liberio sanc tus doctor dignus summo sacerdotio ab omni bus acclamatur. **S**ed dum clericorū et monachorū lasciuiam increparet: ab eis turpiter derisus est. **N**am vt ait iohānes beleth. **C**um hieronymus ad matutinū pergeret: vestem mulieris lineam quas iuxta lectum posuerat superpelliceum suum pu tans induit: et sic ad ecclesiam processit. **H**oc autē faciebant emulit: vt mulierem habere in thalamo crederetur. **Q**uod ille videns: eorum cessit vesa nie: et ad gregoriū nazansenū constantinopolitanū episcopū peruenit: a quo multa in sacris litteris didicit. **D**einde alexandriaz perrexit: et didymū do ctorem pluribus mensibus audiuit. **P**ost hec in sy riam abiit: in possessione euagrii presbyteri aliquā tulum cōmorat⁹. **D**einde in egypti heremū pro perauit: vbi quanta pro christo sustinuit in episto la ad eustochiuz ipse cōmemorat. **N**am incredibi li se penitentia et humano corpori penitus impor tabili se maceravit: ibiq; quadriennū exegit. **Q**uo peracto ad bethleem oppidum remeauit: vbi p̄u dens animal ad p̄sepe dñi se obtulit: permanenti rum. **P**enitentia vero consuetam nullatenus o misit: et carnem diris verberibus flagellauit. **A**d portam quoq; bethleē occidentale cenobium cō struxit: et multos discipulos congregauit: inter quos eusebiū nobilem cremonensem predilectuz habuit. **B**ibliothecā autem suam quā summo sibi ediderat studio: iterum relegens: diem ieiunij ducebat ad vesperum. **I**n transatione etiam scri pturarum. l. annis. et. v. mensibus defudauit: et sem per virgo permanfit. **M**onasteriū quoq; ancillas rum dei condidit: in quo paulam viduam et esto chium eius filiam virginem: que cum secute sue

ruit multis sacris virginibus preposuit: et regulā
 eis monasticam dictauit. ¶ Cum autem vsq; tunc
 in ecclesia vnusquisq; caneret quod volebat: ad in-
 stantiā theodosij imperatoris: damasus papa hie-
 ronymo imposuit: vt diuinitum officium ordinaret.
 Qui psalterium per ferias et nocturnos et horas
 alias canonicas diuisit. Gloria patri. in fine psal-
 morum cantari iussit. Epistolas et euāgelia per
 anni circulum: ceteraq; oīa ad officium pertinen-
 tia preter cantus ordinauit. Quōd papa damasus si-
 bi missum approbavit: et ecclesie celebrandū tradi-
 dit. Quadā vero die aduersusperascente: dum hie-
 ronymus cum fratribus ad sacra lectionē legendā se-
 deret: leo quidā claudicās monasteriū ingressus
 est. Fugientibusq; cunctis eum solus scētus doctor
 excepit: et leonis plantā a sentibus vulneratā inue-
 nit. Adhibita ergo cura leo cōualuit: et inter eos
 quasi domesticū animal habitabat: fenūq; sicut
 bos comedebat. Cui hieronymus officium impo-
 suit: vt asinum loci ligna de nemore deferentē: ad
 pascuā et ad nemus duceret et custodiret. Quōd et fa-
 ctum est: leonem asinum cōtinue more pastoris in-
 dustris comitante: ipsumq; fideliter defensante.
 Quadā autē vice leone grauius soporato: merca-
 tores cum camelis illa transēntes: asinum solum
 pascentē a leone elongati rapuerūt. Expergesa-
 ctus leo: socium rugiendo querēs huc illucq; dis-
 scurrebat. Et eum non inueniēs ad portam mona-
 sterij tristis rediit: intus ac si pre verecundia in-
 gredi non presumpsit. Vidētes autē fratres qd si-
 ne asino rediisset: putauerūt qd fame cōpulsus il-
 lum deuorasset: nolebāq; et annonā prebere con-
 suetam. ¶ Tunc admonente hieronymo officium
 asini leoni iniungunt: ligna cedētes ei imponūt.
 Quod cum leo patientissime ferret: quadā die ex-
 pleto opere ad agrum exiit: et quasi diuino instin-
 ctu vndiq; discurrere cepit. Et ecce vidit a longe
 negotiatores cum onustis camelis precedente asino
 venientes. Leo igitur recognito asino: rugiēs
 super eos irruit: et omnes hōes in fugam conuer-
 tit. Deinde terribiliter cauda terram percutiens:
 asinum et camelos perterritos sicut erant onustis
 ante se ad cellam ire coegit. Quōd cum fratres vi-
 didissent et mirati hieronymo nunciassent: iussit san-
 ctus camelos introduci: et depositis sarcinis pe-
 des eis lauari: et super hoc voluntatem dñi expe-
 ctari. Tunc leo cepit per monasteriū discurrere:
 singulorum fratrum vestigijs se prosteruens: et de
 perpetrata culpa quasi cauda alludens veniā pos-
 tulabat. ¶ Hieronymus autē futurum prescius
 iussit hospitibus venturis refectiones parari. Et
 ecce hospites adfuit pre foribus: abbatem videre
 querentes. Ad quos cum exisset illi pedibus eius
 aduoluit: pro cōmissa culpa veniam postulabat.
 Quos ille benigne introducens ac reficiens: ad-
 monuit vt suis cōtenti aliena decetero non vespere-
 rent. Illi autem beato hieronymo licet dudum re-
 cusanti mediētatē olei quod secum attulerāt pro
 benedictione obrulerūt: eandemq; mensuram an-
 nis singulis se et suos heredes eius fratribus da-
 tuos promiserunt. ¶ Tanta autem lassitudine fa-
 tigatus est: vt in stratu suo iacens funiculo ad tra-
 beam suspensus supinis manibus se leuaret: vt sci-

licet officij monasterij prout poterat exhiberet.
 Per annos vero quinquaginta: nunq; coctum: nisi
 bis in vltima egritudine manducauit: carnem cili-
 cino sacco semper domauit: nec stratum aliud nisi
 terram vnq; sciuit: semel in die post vesperas radi-
 ces aut folia arborum degustauit: semper oratio-
 nant eruditioni: aut lectioni intentus. ¶ Appro-
 pinquans autem vite termino: se super nudas hu-
 mum collocari precepit: et sacco quo induebatur
 operiri: vbi primo fratres suos ad se conuocatos
 dulci eloquio et sacris admonitiōibus informauit:
 et eusebii eis in abbatē dimisit. Deinde sacras eu-
 charistiam sibi oblatā cum lachrymis sumpsit. Et
 supinus ad terram rediens: manibus in modū cru-
 cis supra pectus extensis: symeonis prophete va-
 ticinium decātauit. Quo finito cum esset hora cō-
 pleto: subito lux maxima: ac si sol in meridie euz
 circumfulsit: in qua luce ab astantibus vise sunt
 acies angelorū discurrētes: tanq; scintille in arun-
 dineto. Auditaq; est vox saluatoris ipsum ad ce-
 lestia inuitantis: et sancti doctoris se paratum ve-
 nire respōdentis. Et post horam lux disparuit: et
 inclutus doctor cum luce spiritus ad dñm emisit:
 pridie kalen. octobris. Anno etatis sue. xcix. men-
 se. vi. anno honorij imperatoris. xij. Corpus vero
 quod pre nimia afflictione et verberibus leprosi
 speciem pretebat: odores nuntii omnia aroma-
 ta superantes fragrabat. ¶ Eadem hora cyrilus
 hierosolymitanus episcopus olim eius auditor:
 orans in cella raptus in spiritu vidit inter specio-
 sum et lucidissimū de monasterio sancti vsq; ad ce-
 lum: et multitudines angelorū splendentium al-
 ternatim cum melodijs et cantibus cereos deferen-
 tium: et aliam non minorē istis: obuiam modo simi-
 li venientes. Animam quoq; hieronymi post oēs
 ad saluatoris ipsius dexterā ad celos proceden-
 tem. Que in loco vbi cyrilus degebat subsistēs: se
 eidem animā esse doctoris incluti reuelauit: vt
 ad suos pergeret filios mandauit: quatenus eos
 lugentes cōfortaret: et que viderat nunciaret. Sta-
 timq; viso euauit: et cyrilus eadem hora illum
 migrasse cognouit. ¶ Eadem etiam hora augusti-
 nus eps hipponē. in sua cellula existēs dum tra-
 ctatus de visione beata compilare vellet: et super
 hoc hieronymū consulendū disposuisset: ac episto-
 lam ei scribere cepisset: ineffabile lumen cum odo-
 rum fragratia incōparabili cellam repleuit: eoq;
 admodū stupente: vox de luce infonuit: que ip-
 sus de nimia presumptiōe redarguit: eo qd existens in
 carne mortali beatitudinē eternam cōprehendere
 cogitasset: quod nulli mortalium aliquando possi-
 bile foret. Cum autē augustinus ab eo quereret
 et quis esset. Respōdit: se esse hieronymi animā:
 cui ipse epistolam notare ceperat destinandam:
 que ipsa hora a carne soluta ad celi gaudia prope-
 rabat. Cum autē augustinus ab eo multas que-
 stiones de trinitate et angelica natura: atq; de bea-
 ta vita quesuisset: et ipse ad singula clarius respō-
 disse: lux illa cum voce disparuit: odor tamen plu-
 ribus diebus permanit. ¶ Eadem hora in ciuita-
 te turonē. duo monachi monasterij sancti marti-
 ni cum quodam alio voces omnium musicorū instru-
 mentorum dulcisonas audierunt: et lyceis sole cla-

riorem conspexerunt; odorem quoque cunctorum aromatū persenserunt. Et admirantes tanta claritate audierunt vocē de celo qualiter xps cum angelis omnibus patriarchis: prophetis: apostolis: martyribus: confessoribus: et virginibus: ac beatorum omnium animabus hieronymo presbytero: tunc in bethleem mortuo occurbat: eiusque animam ad celorum gaudia tam feliciter perducebat. **C**orpus autē eius cilicium sacco quo viues crebatur involutum in terra put ipse mādauerat sepultū est videlicet ante ostium spelunce: in qua christus fuit natus: et in presepio reclinatus. In cuius excavis cecus vnus a natiuitate visum recepit. Surdus et mutus audiendi et loquendi facultatem accepit. **H**ereticus etiam quidam qui corpus illud incendio dignum asseruit: subito in ligni speciem est mutatus: et mor fulmine de celo descēdente cōbustus: atque in cinerē redactus. Alia quoque signa et miracula stupenda et innumera per sanctum suum dominus operari dignatus est: que in epistolis Eusebii: Augustini: et Prilli leguntur: que per singula ponere longum esset. **H**ic gloriosus doctor preter sacram expositionem veteris testamenti: quod ex hebraico: et noui: quod ex greco sermone transtulit in latinum: insinua pene alia opuscula edidit. Omnes enim. xvj. prophetas exposuit. Quorundam grecorum doctorum volumina in latinū transtulit. Scripsit opuscula sine epistolis ad diuersos circiter. cxxvj. Tractatus quinq;. Epistolas alias breues. lxx. Sermones. x. Item libros hebraicarum questionū. Item hebreorum nomina. Libellum de locis terre sancte conditum ab Eusebio in latinum vertit ex greco. Super libro psalmoz. cl. tractatus prolixos edidit. **L**ibrum de optimo genere interpretandi ad Pammachium. De viris illustribus. Item contra Iovinianum libros duos. Item contra Heluidiū de beate Marie virginitate perpetua librum vniū. **C**ontra Pelagium librum vnum. **C**ontra Origenem libros quattuor. **C**ontra Vigilantium librum vnum. **A**d Nepotianum libros duos. Super euāgelio Mathei libros quattuor. **V**itam Pauli primi heremite et aliorum patrum monachorum. **L**ibrum chronicū omnimode hystorie. De seraphim librum vnum. De Osanna librum vnum. De frugi et luxurioso filijs librum vnum. **H**omelias Origenis. xxviii. in Hieremia et Ezechiele ex greco in latinum cōuertit. **I**te de questionibus veteris legis. **H**omelias in canticis cātorum duas. **C**ōmētariū in epistola Pauli ad galathas libros. iij. **I**n epistola ad ephesios libros. iij. **I**n epistola ad Titum librum. i. **I**n epistola ad Philemonē librum. i. **S**uper Genesim librum. i. **D**idymi librum de spiritu sancto ex greco in latinū vertit eloquiū. **I**n Lucā homelias Origenis. xxxviii. **I**n psalmis a. x. vsq; ad. cxvj. tractatus septē. **L**aptiui machi monachi gesta descripsit. **C**ōtra rusinū a quileten. presbyterū inectiuas plurimas. **A**d beatū augustinum epistolas multas. **I**te librum pbenioꝝ super libris diuine scripture. **A**d heliodorū exhortatoriū. **A**ltercationē luciferiani et orthodoxi. **A**d eustochiū de virginitate seruāda librum. i. **A**d marcellā epistola

riū librum vniū. **C**ōmētariū in ecclesiasten plures. **E**nchiridion in psalterium. **A**dversus heliachim librum. i. **E**t opuscula alia aduersus hereticos plures. **D**e mansionibus filiorum israel lib. vniū. et alia innumera volumina ad edificationē ecclesie catholice sua pietate cōposuit. **E**t pene oēs libros noui: ac veteris testamenti cōmentatus est.

De sancto Antonino martyre. **L**ap. cccxxiij.

Antonin' mar'

tyr apud placentiam ciuitatem passus est. **Q**ui vnus fuit ex sacra legione thebeorum et socius beati mauritij martyris. **Q**ui de placētinis finibus egressus per orientales pūctias pertransiuit: et multa miracula fecit. **D**emū ad urbem suam rediens ab infidelibus tentus et capite cesus glorio

so martyrio coronatus est. **L**uius corpus ignotū dñs beato sauiño ipsius ciuitatis epō reuelauit. **A**pparuit em̄ vir splendidus: qui ostendit ei vbi iacebat sancti martyris corpus: qui etiam formā corporis et membra et annos militie et nomen et caput abscisum signauit: vtrumque quoque plenum eius sanguine pro testimonio seruatum innotuit. **E**t vt ipsum corpus ex eodem loco leuaret: et digno sepulchro cōdere deberet admonuit: qui euigilans visionem clero et populo referauit: et in loco ostenso fodere custos precepit: vbi sancti corpus sicut episcopo ostensum fuerat: per omnia inuentum est. **Q**uod dum leuarent gurte aliquo sanguinis ex eo profluxerunt. **I**n cuius trāslatione cum solus ibi esset sauiñus episcopus sex alij episcopi apparuerunt: qui essent: vel vnde venissent omnibus ignoti. **L**euātes ergo corpus martyris posuerunt in sepulchro sancti victoris episcopi. **Q**ui alias in vita sua spiritu prophético fōdixerat: q̄ post eius obitum maior eo in ipso tumulo quiescere debebat. **S**epulto quoque corpore episcopi illi qui apparuerant subito discedentes nusq̄ visi fuerunt: sicque sanctum corpus condigna reuerentia condiderunt pridie kalendas octobris.

De sanctis Victore et Arso martyribus. **L**ap. cccxxiij.

Victor et vrsus

martyres passi sunt in gallijs castro salodoro. **D**i fuerunt ex gloriosa legione thebeorū: cui⁹ mauritius dux extitit inclitus. **Q**ui primo diris supplicij excruciat: sed celesti sup eos lumine coruscante: ruentibus in terram missis erecti. **D**einde in ignem consumati sunt pridie kalen. octobris: vt ait ado in suo martylogio.

ExPLICIT liber octauus.

Incipit prologus noni libri.

De nono libro

prout catalogi continet in se passiones et gesta illorum sanctorum quorum festiuitates occurrunt infra tempus: in quo ecclesia representat propagationem filiorum: qui fuerunt ipsius ecclesie defensores: quales fuerunt sancti martyres. Hoc autem tempus est a kalendis octobris usque ad kalendas nouembriis. Et hoc sub figura sancti machabeorum: quorum titulus libri legitur: qui uti sancti martyres pro fide: sic et illi pro lege dei usque ad effusionem sanguinis viriliter decertarunt. Ad ipsius ergo temporis festa pertractanda percurrendum est. Notandum autem quod quia sancti machabeorum videlicet machabias et eius filii: qui inter sanctos testamenti veteris connumerantur: nullas certas in anno festiuitates habent: eo quod eorum dies obitus sunt ignoti. Idcirco in principio huius libri premitur eorum gesta pertractantur: quod eo tempore eorum libri in ecclesia dei leguntur. Acta etiam quorundam aliorum sanctorum eiusdem machabeis contemporaneorum: quorum similiter festiuitates certos dies non habent: prefatis machabeorum inseruntur hystoriarum: ut sanctorum Onie et Symonis eius filii sacerdotum et martyris eleazari.

¶ Finis prologi.

Incipit liber nonus a kalendis octobris usque ad kalendas nouembriis.

¶ De sancto Machabias duce. Cap. i.

Machabias

dux populi iudeorum: cuius laus et sanctitas ex gestis suis colligitur que in primo libro machabeorum describitur. Qui cum omnibus filiis suis a Iosepho et Hieronymo in catalogo patrum sanctorum veteris testamenti connumerantur. Tempore antiochi epiphani regis syrie et egypti iudeorum persecutoris claruit. Hic de ciuitate modin oriundus: de vice ioachim quinquaginta filios illustres genuit: videlicet iobannem: simonem: iudam: eleazarum: et ionathan. Cum autem rex antiochus filios israel ad ritum gentilitatis perduxisset: idolum quoque super aram templi domini in hierusalem posuisset oes

quoque iudeos nolentes idolo sacrificare: et iuxta legem gentium viuere: diuersis penis affligeret. Egregius machabias et filii eius videntes mala que fiebant: decernerunt pro lege dei usque ad mortem fideliter decertare. Et cum legati regis venissent in modin: statuentes idola: quidam ex iudeis immolauit in medio. Et surgens machabias cum suis trucidauit eum super aram: et nuncios regis antiochi interemit: aramque deposuit: et cum omni tribu sua erexit in sollicitudinem omnia relinquens. Ad quos multi cum filiis et vxoribus confugerunt: malentes herbis uti quam cibis gentium conquinari. Tunc emissarii regis aggressi sunt eos in sabbatis: quibus nefas erat iudeis arma capere: et percusserunt quosdam: alios in speluncis fumo suffocantes. Et perierunt ex eis mille: plures autem liberati adiecti sunt machabie: eumque sibi ducem statuerunt: qui docuit eos pugnare in sabbatis: ne lex simul eum populo periret. Et colligens armatos aram deposuit: idolorum: immolans quos potuit interfecit: pueros incircuncisos iussit circumcidi. Et vno anno gessit hunc magistratum. Cumque grauius egrotaret: conuocans filios suos benedixit eis et constituit eis simonem in patre: et consiliarium propter sapientiam. Iudam vero ducem in armis propter fortitudinem. Et mortuus est machabias et sepultus est in modin. Surrexitque iudas cognomine machabeus filius eius pro eo: et factus est quasi leo defensor israel elypeo suo. Nec ex libro machabeorum: et ex hystoria scholastica atque ex chronica guilelmi.

¶ De sancto Iuda machabeo. Cap. ii.

Iudas machabeus

sacerdos et dux iudeorum filius machabie prefatus in ducatu iudeorum patri successit. Qui primo apollonius ducem samarie: qui contra eum insurrexerat deuicit: et inde spolia multa tulit cum gladio eius: quo deinceps pugnavit. Inde saron ducem syrie contra se uentem occidit: et eius agmina partim cecidit: partim fugauit. Quod intelligens antiochus epiphanes rex syrie: omnem propriam virtutem congregauit: et multos ab insulis mercede conduxit. Cumque vidisset sibi stipendia deficere: iussit in perfidem accipere tributa regionum: relinquens lysiam de genere regali super negotia regni: tradiditque sibi medietatem exercitus: ut iudeorum genus extirparet: et euerteret hierusalem. Lysias vero elegit ptolemei: nicano rem: et gorgiam viros potentes: et misit cum eis

De sanctis in mēse octobris occur. Fo.cccxxv.

quadraginta milia peditū: et septem milia equitū: vt venirent in terram iuda. Judas vō machabeus cum tribus milibus solūmodo viris electis: hostibus suis occurrit: et eos inopinatos in caēstri- bus emans inuadens: multos eorum occidit: reliquosq; fugauit: et spolia multa tulit. Qui redeuntē ingens multitudo iudeorum se coniunxit vsq; ad decem milia deū laudantes super victoria obien- ta. Hoc audiens lysias congregauit exercitiū qua- draginta milia virorum peditum et quinq; milia equitum: et venit in iudeam. Tunc occurrens eis iudas cū decem milibus in bethoron: p̄gressus foras eius statim prostrauit: et cum lysia congressus de eius exercitu quinq; milia occidit. Quod atten- dens lysias: iudeorum audaciam timens rediit an- tiochiam et peregrinorū presidia congregans: cuius maiori apparatu disposuit redire in iudeam. Ju- das vō interea hierusalem cū populo suo venit: et tēplum ab alienigenis pollutum emundauit: et de nouo dedicauit: diemq; eneniorū .xxv. die mensis nouēbris instituit. Tunc statuerunt eū iudei sum- mū sacerdotem: et si quodam modo regnum iudeo- rum in iudea regnatus est: qui murū hierusalē per circuitum reparauit: turrest; erexit: et castellum bethsuram ad tuitiones munuit. ¶ Antiochus au- tem rex reuertens ad propria: audito qd iudas ma- chabeus suos principes debellasset: versus in su- rorem: precepit agitari curam versus hierosoly- mā: vt eam euerteret. Sed appēsus dolore vi- scerum subito de curru cecidit: et collisus graui- ter: post dies modicos miserabiliter mortuus est: relicto filio suo paruulo antiocho eupatore rege: et philippo collectaneo suo sibi dato tutore. ¶ Eo- dem tēpore gentes finitime iudeis reparationem hierusalem a iuda factā egre ferentes iudeos p̄- sequebantur. Quos iudas machabeus potenter debellans idumeos percussit plaga magna: pu- gnans quoq; cōtra timotheū ducem filiorū amon fugauit eum: ac vastata iacer rediit in iudeā. Tunc cōgregate sunt gētes q̄ erant in galaad aduersus iudeos qui erāt in finibus eorū. Qui fugientes in locū munitissimū themā: miserūt ad iudam vt fer- ret eis auxiliū. Tuncq; adhuc legerent epistole: su- peruenerūt nunci; a galilea: indicantes aggrega- ri eos: qui erāt in prolemaide et tyro et sydone ad- uersus iudeos. vtrobiq; ergo hostibus nunciatis: misit iudas simonē fratrem suum cū tribus milibus electorū in solatiū galileorū. Ipse vō cū ionatha fratre suo et octo milib; exiit in galaaditide: relin- quens in iudea iosephū et azariā duces vt seruarēt iudeā: sed tamen nullo interim hostiū bellum cō- mitterent. Et venit simon in galileam: et contrite sunt gentes ab eo: et p̄secutus est eos vsq; ptole- maidē: tollensq; spolia eorū: et iudeos quos capti uos trahabant rediit in iudeā. Judas vō machabe- us et ionathas frater eius transito iordane post triduum assumptis naburbeis incendit vesor: et spoliavit: et nocte cōsurgēs applicuit: diluculo ad castra timothei ductis filiorū amon. Qui cognoscē- tes qd machabeus esset: ab eo fugerūt: et ceciderūt ex eis fere octo milia: vastauitq; iudas ciuitates gentiū in galaaditide. Post hec cōgregauit timo- theus exercitiū aliū: et sedit secus torrentē. Judas

fo cū ad eos transiret: apparuerūt aduersarius de celo viri quinq; in equis ducati iudeis p̄betes. Et quibus duo machabeis circūseptū conseruabāt hinc inde. Alij vō in aduersarias tela et fulmina iaciebāt. Et sic cōtrite gentes fugerunt ad p̄hanū qd erat in carmāim: sed ipsum iudas cū oib; qui erant in eo succendit. Congregatis ergo iudas oib; iudeis q̄ erāt in galaaditide: vt veniret in ter- ram iuda: cū venisset in ephion: et ciues nolent ei transitū dare: destruxit ephion: et transfuit sup in- terfectos. Reuersusq; cū oib; hierusalē: obulit holocausta in monte syon: qd nemo ex eis cecidisset. Eodēq; die redierūt cū victoria iudas de galaad: et simon de galilea in hierusalē. ¶ Interea vō dum abessent iosephus et azarias volentes sibi fa- cere nomen: congressi sunt cū gentib; et fugerunt: ceciderūtq; de populo duo milia. Et magnificat⁹ est iudas in hierusalē: vastauitq; idumeos et phili- steos: cōburnens aras et deos eorū. Quib; auditis rex antiochus eupator iratus nimis collegit exer- citū centū milia peditum: et viginti milia equitū: et xxij. elephantos: et applicuit ad bethsurā iudeorū munitionē vt expugnaret eā. Quo cognito iudas collecto exercitu suo occurrit antiocho regi. Et inito duro certamine ceciderunt de exercitu regis sex milia viri. Tūc diuerterūt iudei a p̄lio: et ascēdit post eos rex: captaq; bethsura: obfedit hierusalē. Sed qd esca eis deficiebat: inita pace ficta rex cum iudeis: vt suis legibus vtrent intransit in montē syon: statimq; rupto federe murū destruxit in gy- ro: occisoq; menelao: qd pontifex fuerat: reuersus est antiochiam cum gente sua. Demetrius vō so- ther olim frater antiochi epiphanus et patruus antiochi eupatoris auditō qd frater suus mortuus esset: cum esset rome rediit in syriam qui omni populorū fauore susceptus occiso antiocho nepo- te suo: et lysia eius nutritore: rex constitutus est. Ad quē venientes quidā imp̄ ex israel cū alcimo viro alieno a genere sacerdotali qui sacerdotiū ambie- bat: accusauerūt iudam: qd oēs regis amicos occi- disse: vel a terra sua expulisset. Rex vō constituit alcimū sacerdotē: et misit bacchidē cū exercitu in iudeam. Qui misit nuncios ad iudā et fratres ei⁹ in dolo loquentes de pace: nec attendit iudas ser- monibus eorum. Multi vero de populo credētes ei egressi sunt ad bacchidem: qui occidit ex eis cccc. viros: alij autē ab eo fugerunt. Tunc rece- sit bacchides ab hierusalem: cōmittens regionem alcimo: et reuersus est ad demetriū regem in antio- chiam. Alcimus vō seducens populum verbis fe- cit mala in israel plusq; gentes. Judas vero facie- bat vindictam in viros legis desertores. Alcimus ergo videns qd nō posset iudam vincere: rediit ad regem: accusans illum in multis. Qui misit nica- nozem ad perdendum populum iudeorū. Et venit nicanor in hierusalem cū exercitu vsus iude ver- bis pacificis. Sed iudas intelligens eius insidias eriliit ab eo: et ad suos refugit. Sed postea con- gressus cū nicanore victus est: et fugit in ciuitatē dauid. Nicanor autē apponens manus capiti cum exiret ex hierusalē intransit se tē plus dñi successu- rum. Et veniens bethorē suscepit exercitum sibi a rege dēstinatū. Judas vō cū .ij. milibus sequens

eum cōmisit prelium cū eo. *ij.* De mensis martij: et contrita sunt castra nicanorij: fugitq; eius exercitus: quos iudei persequentes eos occiderunt. Et caput nicanorij amputatiū: dexterāq; manū eius quē superba contra tēplum extendat suspendērunt. Lingua vō minutatim incisam auibus: ad comedendū dederunt: et diem hunc solennē statuerunt. Deinde iudas cū populo romanoꝝ cōfēderatus est: faciens secum amicitias perpetuas in tabulis eneis conscriptas in memoriale sempiternum. Demetrius vō rex audita morte nicanorij misit rursum bacchidem et alcimū in iudeam cū exercitu copioso. Qui venerunt in beroea: iudas vō cōtribus milib; castra posuit in laisa. Qui videntes multitudinē hostium timuerunt: vnde et plures de castris se a iuda subtraxerūt: vt nō remanerēt cū eo nisi. ccccccc. viri. Sed iudas dissolutus est: quia bellum perurgebat eū: nec habebat tēpus exercitū cōgregandi. Quōq; omnes abiire vellent: hortatus est eos iudas: vt pugnarent pro lege domini: et potius in virtute sua morerētur q̄ inducere sibi opprobrium. Et hoc dicto cōgressi sunt cum hostibus expugnantes cornu dextrum. Qui autem in sinistro cornu erant: venerūt eis a tergo: ingranatū est prelium. Occisusq; est iudas: et ceteri fugerunt. Simon autē et ionathas fratres eius redimētes corpus iude ab hostibus: tulerunt illud in modū et sepelierūt in sepulchro patrum suorum. Planxitq; cum omnis populus planctu magno. Elegitq; ionatham in ducem sibi. Nec vnde supra.

De sancto Ionatha machabeo. Cap. *ij.*

Jonathas machabeus

sacerdos et dux iudeorum filius mathathie suprapositi iude fratri suo in ducatu iudeorum successit. Qui accepto principatu fugit cum suis in desertum thecne ppter bacchides ducem demetrii regis: de quo supra primo dictū est. Misitq; ionathannē fratrem suū ad nabutheos amicos suos: vt ei apparatū suū cōmodarent. Sed exentes filij zambri percusserunt iohannem. Quod audiens ionathas et simon frater eius surrerunt in filios zābri dñi nuptias celebrarēt: et occiderūt eos in vindicta sanguinis fratris sui. Hoc autē bacchides intellecto venit contra iordanē in virtute magna. Lōmissioq; prelio cū ionatha et suis occiderūt ex parte bacchidis mille viri versusq; in fugam rediit ad regem syrie demetriū. Tunc alcimij precepit destrui muros dom; sancte interioris operaq; pphetarum. Sed percussus a deo paralisi mortuus est cū tormēto magno. Et extitit ionathas pontificatū tenuit. Eodē tēpore quidam iniqui ex israel reducerūt bacchidē ducē regis demetrii in iudeam. Qui voluit cōprehendere ionathā occulte: sed nō potuit: q; innouit eius cōsiliū ionathe. Qui apprehēdēs. i. viros ex insidijs occidit eos: et secessit cū suis in bethbessa: q̄ est in deserto. Et accēdit bacchides: et obedit bethbessam. Et egressus ionathas p̄cussit p̄ noctē multos

ostij in tabernaculis suis. Et pugnavit cōtra bacchidē: et cōtritus est ab eo. Qui iratus cōtra viros qui reducerūt eū in iudeas: multos ex eis occidit. Deinde cū ionatha pacē firmavit reddēs eis capti uos: quos p̄dat; fuerat. Et sic rediit i terrā suā. Ionathas autē sedēs in machinas iudicabat ibi populi: et exterminavit impios ex israel. Post hec egressus qdā extreme sortis iuuenis noie alexander: adiunatib; se ptolomeo philomatre rege egypti: attalo rege asie bellū demetrio regi syrie intulit: victiq; vita et regno priuauit: et sic regnum eius obtinuit. Qui mox audita fama ionathe et fratru suoz: scripsit ad eū epistolā constituens eum sibi amicum: misitq; ei purpurā et coronā. Et induit se ionathas stola sancta in die solēni scenophegie: et cōgregauit exercitum: et fecit sibi arma copiosa. Cum autē alexander rex cleopatrā filiam ptolomei euergetis regis egypti in vxorē duceret apud ptolomaidā: vocauit ad se ionatham ducem iudeorum ac summū sacerdotē: qui inuenit gratiā in cōspectu predictorū duoz regū: et honoratus est ab eis: et indutus est purpura: et scriptus inter primos amicos regis. Et sic honoratus hierusalē cū gloria magna regressus est. Qui deinde cū romanis amicitias renouauit cū lacedemonijs de nouo cōtraxit. Post hec autē demetrii filius primogenitus demetrii olim regis syrie resumptis viribus rediit in maritimā philistinor: et in syriā celes: ducemq; sui exercitus cōstituit apolloniū: qui ionathā p̄uocauit ad bellum. Egressusq; ionathas de hierusalē cū decem milibus venit ioppen: et expulso inde apollonio obtinuit eā. Deinde cōmisit cum eo prelium in cāpo: fugientesq; equites apollonij in azotum intrauerunt phanū dagon. Ionathas vō eos insecutus: phanū cū eis: qui intus erāt succendit: fuitq; numerus occisorum octo milia: inde transitum faciens per ascalonem: susceptus est cū gloria: indeq; rediit hierusalē. Quod audiens alexander rex addidit adhuc glorificare ionathā: mittens ei tabulam auream: que solet dari cognatis regis: vt baturq; ionathas insignibus regis. Cum autē alexander perambulasset in superioribus partibus syrie: focer eius ptolomeus rex egypti cum virtute magna ingressus est syriā. Qui vtpote regis socero diues occurrit: et ciuitates ei aperuerunt. Qui obtētis vrbibus in dolo tulit filiam suam: quā alexādo in coniugē dederat: et tradidit eam demetrio quondā filio demetrii regis: et inposuit ei diademā syrie et egypti. Quod alexander agnoscens venit contra eum: sed a ptolomeo victus fugit in arabiam cum anticho filio suo ad parentes maternos. Rex autē arabum timens ptolomeum: occidit alexandrū filiūq; eius reseruauit. Et sic regnauit demetrius in syria per ptolomeū. Eodem tempore cum ionathas expugnaret arcem hierusalē: demetrii nouus rex syrie venit ptolomaidā: et scripsit ionathe: vt sibi occurreret arce dimissa. Qui venēs ad regem honorat; est ab eo: et in sacerdotiū cōfirmatus. Interea cum misisset ionathas machabeus tria milia electozum viroꝝ: et liberasset regem: quies antiocheni volebāt occidere. Rex quoq; postmodū pacem cum antiochenis fecisset: ad eozum suasionem vxorauit iona

De sanctis in mēse octobris occurrē. Fo. cccxvi.

tham valde recedens ab eo. Sed postq̄ tryphon de arabia reuersus adducto secū antiocho alexā dri filio venisset antiochia: eamq; vi armorū obtinisset: et demetriū expulisset: imposuitq; sibi antiochus diademata regnare cepit: scripsit antiochus ionathe gratas epistolas: fecitq; secum amicitias: et in sacerdotē illi confirmauit. Simon autē fratrem eius principem iudeorum constituit. Quod pro modo vero cogitauit tryphon occidere antiochum: quem regem syrie sublimauerat: et regnum inuadere: sed timuit ionatham ducē iudeorum strenuissimū antiochi defenforem. Eligensq; primū ionatham occidere: scripsit ei: vt sibi in bethbessam occurreret. Qui dum venisset ad eum cum quadraginta milibus viroꝝ: suast sibi tryphon vt paucis assumptis secū iret ad ptolomeidam: quam sibi traderet possidendā. Et credidit ei ionathas. Lepitq; illum tryphon: et qui cum eo erant occidit. Ionathā vero in custodia detinuit. Deinde veniens hierusalem scripsit simonti: quia pro argento: quē ionathas debebat eum: detinuerat. Quod si mitteret centum talenta argenti: et duos filios eius obfides: ip̄m remitteret. Simon autem licet dolum cognosceret: ne tamen populus murmuraret q̄ fratres nollet redimere: misit pueros cum argento. Et mentitus est tryphon: occiditq; ionatham et filios eius. Reuersusq; antiochus occidit antiochum dñm suum: et regnū vsurpauit. Simon autem accipiens ossa ionathe fratris sui et filioꝝ sepeluit ea in tumulo paterno in modin. Factusq; est dux iudeoꝝ loco fratris. **De vnde supra.**

De scto Simone machabeo. Cap. iij.

Simon machabeus

dux et pontifex iudeoꝝ filius supra nominati matthabie ionathe fratri suo in ducatu iudeorum successit. Qui accepto principatu faciens pacem cum demetrio rege: quē tryphon a regno syrie expulerat: vt supra proxime dictum est: misit ei munera: vt faceret remissionē regioni iudeoꝝ.

Demetrius autē oblata gratanter accipiens: absoluit iudeos ab omni tributo. Extunc cepit populus israel scribere in tabulis et gestis publicis annotationes t̄pis. Tunc descendit simon in gazam: et capta ciuitate eiecit idolatras ex ea ac mūdauit eam. Dehinc obfedit illos: qui erant in arce in hierusalē. Quibus inde electis et arce mūdatis: intrauit in ea simon cū musicis instrumentis hymnis et ramis palmarū: statuens: vt oibus annis ageretur hic dies cum leticia: videns autē simon iohannem filium suum q̄ vir erat preffis: posuit eus sub se ducē: et dedit ei gazam ad habitandū. Eo dem tpe congregauit rex Demetrius exercitum: vt tryphonem qui enim ab antiochia fugauerat expugnaret. Sed tryphon auxilio regis perfidis Demetrium vicit: quem princeps regis perfidis vltimum cepit: et apud hyrcantiam in custodia posuit. Antiochus autē frater demetrii hoc audiens: qui in assa educatus fuerat venit in syriam. Exceptus

ab omnibus cum fauore persecutus est tryphonem: qui regnū occupauerat: eoq; fugato regnauit in syria. Simon autē dux iudeoꝝ dilatatis finibus suis: et facto portu in ioppe cum haberet tunc pacem: misit ad lacedemonios ad inuouendam fraternitatem. Romanis quoq; misit clypeū aureum: et recepit ab eis amabilia scripta de amicitia et vnione confirmata. Cum ergo antiochus rex syrie tryphonem apud doram obfedisset: et misit ei simon machabeus duo milia viroꝝ in auxilium: et argentum et aurum multum. Qui noluit ea recipere: sed fregit pactum: quod fecerat cū simone: anteq̄ rex esset constitutus: misitq; ad eum anthenobium militem: mandans vt reddat sibi arcem: que erat in hierusalem: ioppem: et gazam: atq; tributa locoꝝ: quibus dominatus fuerat: alioquin veniret contra eum. Cūq; venisset anthenobius hierusalem: et vidisset gloriā et apparatus simonis: et affluentiā auri et argenti: miratus est. Cui simon constanti contradixit: et eum vacuus ad regem remisit. Qui rediens regi retulit verba simonis et gloriā eius. Cum autem iam tryphon de dorā fugisset: auditis rex sermonibus simonis: tryphonem insecutus est: relinquenti debentem ducem exercitus: vt expugnaret iudeam. Qui cendebeus cedronem edificauit: ponens in ea milites: vt vastaret fines iudee. Simon autē dux et pontifex iudeoꝝ cum iam tenuisset: vocatis duobus filiis suis maioribus iuda et iohanne: posuit eos loco sui: vt pugnaret pro populo dei: deditq; illis viginti milia pugnatoꝝ: qui profecti sunt aduersus cendebeum. Cūq; venissent ad quandam flumini: timebant transire: sed iohannes prior transiit: et secuti sunt eum oēs. Cōuersusq; est cendebeus in fugam et castra eius. Cecideruntq; ex eis duo milia viroꝝ. Et reuersi sunt filij simonis victores. Post hec autē ptolomeus filius abobi: qui erat dux cōstitutus in hiericho: cū esset gener simonis ducis iudeoꝝ: inuitato eo ad prandium hiericho: occidit eum cū duobus filiis iuda et ionatha in dolo: vt principatum obtineret. Misit quoq; nuncios occupare hierusalē: et alios in gazam: vt interficerent iohannē. Sed precurrens quidā in gazam: nuntiavit iohāni que facta fuerant. Qui festinauit occupare hierusalē: occiditq; eos qui venerant eū perimere. Et factus est dux pontifex iudeoꝝ post patrem: qui etiā corpora patris et fratruꝝ precio redempta ab his qui erant in hiericho: sepeluit in tumulo paterno in ciuitate modin: vbi et iudas et ionathas depositi fuerant. **De vnde supra.**

De scto Iohāne machabeo. Cap. v.

Iohannes machabeus

cognomine hyrcanus dux et pontifex iudeoꝝ filius supra dicti simonis post mortē patris in ducatu iudeoꝝ successit. Quē iosephus in tribus cōmēdat: scz in religioe sacerdotis: in strenuitate ducatus: et q̄ vir propheta erat. Qui accepto ducatu insecutus est ptolomeū: qui patrem

eius dolo interfecerat: et matrē suā cum duobus paruulis tenebat in vinculis: et cōfugerat ad opidum yltra hierichonta: quod vocabatur agon. Obsesso quidē oppido: cum iohānes ipsum acriter impugnarēt. Ptolemeus matrē et fratres iohannis super muros vsq; ad sanguinis effusionē ecebat. Propter qđ fractus pietate iohannes ab impugnatione se temperabat: matrē tñ clamāte ne pro se scelus prolemei fineret inultum. **Deo** temē suā sic iudicaret immortalitātē meliorē. **Ob** hoc diutius tracta obsidione: cū septimus annus iudeis feriatu venit: iohānes ab obsidione recessit. Ptolemeus vō matrē ipsius et fratribus occisis cōfugit ad zenonē philadelphie tyrianum: qui totilla cognominabat. **De**inde iohannes aduersus bircanos bellū gerēs: eos deuincens: bircani nomē accepit: et a romanis ius amicitie postulas decreto senatus inter amicos relatus est. Postmodū autē samariā que nunc sebastē vocatur obsidione captā: solo coequauit: quā suo tpe herodes instaurans: sebasten in honore augusti vocari voluit. **Hic** primus instituit xenodochiam pauperum in hierusalem. **Et** mortuus est annis. xxxiij. rebus optime administratis: relictis quinq; filijs: scilicet aristobolo primogenito: et antigono cū tribus alijs. Cūq; nullus eorum ad regendum populū sufficeret: vxorem suā disertissimam iudee prefecit et filijs. Sepultusq; est in modin. **Hec** ex bystoria scholastica: et chronici. iosephi: Hieronymi atq; guilelmi.

De sancto Simone sacerdote. Cap. vi.

Simō sacerdos

filius omne tēpibus machabeorū in iudea claruit: de cuius sanctitatis et strenuitatis cumulo: multa laudabilia Ecclesiastici quito capitulo leguntur. **Qui** templū domini in hierusalē non solū reparauit: sed cultu mirabili ampliauit. **Doctrina** etiā diuine legis in populo floruit: sub iesu filius scripach sapiētie librū cōponens: qui ecclesiasticus dicitur: vocant eum panareton: simonis etiā ipsius in eo ut dicitū est: laudabilē faciens mentionē. **Qui** tpe antiochi magni regis egypti: iudeorū postmodū persecutoris in pace senio vitam finiuit. **Hec** ex libro ecclesiastici: et ex chronica guilelmi.

De sancto Onia sacerdote. Cap. vii.

Onias sacerdos

dos iustissimus filius supradicti simonis: cuius laus ex scđo machabeorū libro colligitur: et inter scđos testamenti veteris a iosepho cōnumeratur: prefatis patribus cōtemporaneus extitit: cuius opere ac pietate cum scđa ciuitas in oi pace habitaret: et tēplum dñi a regibus gentiū oblationibus multis veneraret: offensus onia pontifice cōtra simonē templi prepositū. **Simō** ad apollonū ducem celes: syrie et fenicie cōfugit: et multis

tis sibi promissis munerib; sacerdotiū sibi vendicare cepit. **Quo** audito seleucus philopator: rex syrie misit heliodorū militem suū in hierusalē ad spoliandū omne erariū templi: non vasa: sed donaria in vltis repli. **Quo** templū ingresso: apparuit terribilis sessor equi et cōculcabat eū: duoq; iuuenes splēdidi quos iosephus angelos fuisse asserit: eidemq; apparuerūt: qui dextra leniq; sessorē equi circumstantes: heliodorū ad mortem flagellauerunt. **Timens** autē onias indignationem seleuci: obtulit pro heliodoro sacrificiū: et orauit ad dñm. **Statimq;** ille ab angelis dimissus est: di centibus ei qđ orationibus onie eidē deus vitā donasset: qui cōtinuo surrexit illesus: et ad regē rediens cuncta gesta narrauit. **Upe** autē antiochi regis: cū onias vidisset mala que fiebāt in hierusalem pro indeorū ad gentilitatē peruerso. **Et** qđ duo fratres eius: scz iason et menelaus de pontificatu cōtendentes vt placerēt antiocho ad ritus gentiū declinassent. **Iuit** ad antiochi regem in antiochiam: tentare cupiēs si posset eius animū imitari: sed cum nequisset: sedebat apud antiochiam in asylo. **Cuz** autē quinquēnalis agno apud tyrum celebraret: et rex syrie antiochus ibi ecclia: son qui pontificatū in hierusalē ab eo emerat: misit regi. ccc. argenti drachmas in sacrificij herculis. **Post** hec. veniēs antiochus hierlm: cū susceptus esset a iasone honorifice: tantū fecit menelaus frater iasonis et onie: ipse sacerdotiū a rege haberet: et iasonū exiliū missus esset. **Deinde** menelaus faciens conuocari omiā de asylo: in quo erat apud antiochiam in hierlm datus andronicus: cui antiochus iudeam cōmiserat regendā qui busdaz vasis templi que furatus fuerat: fecit oniam per eundē andronicum occidi. **Quis** sedis cū querela ad regē hierosolymam redemūt delata esset: recordatus viri sanctitatem flevit oniam: et andronicum purpura exutum: per totā ciuitatē circumductum: in eodem loco quo oniam peremerat: occidi iussit. **Hec** ex secundo libro machabeorum: et ex alijs quibus supra libris.

De scđo Eleazaro martyre. Cap. viii.

Eleazarus mar

ty: vnus ex prioribus scribarū hierusalem machabeis contemporaneus sub antiocho rege ini quo ne legem dñi sanctam violaret martyriū passus est. **Et** in secundo machabeorū de martyriū tolerantia cōmendatur. **Cū** enim esset etate prouectus compellatur suillas carnes sacrificij manducare. **Quidā** vero amici eius veteres: carnes licitas secreto afferentes rogabant vt simularet se ad regis imperiū māducare carnes porcinas. **Ad** renuens aiebat se velle exemplum forte adolescentib; mortis relinquere: ne illicita simulando alios suo exēplo ad nefaria pūocaret. **Sic** qđ etiam odium se diligentū incurrit. **Et** plagis multis peremptus memoriā dñi sue: et exemplum fortitudinis dereliquit. **Hec** vnde supra.

De sancto Remigio epo. Cap. ix.

Remigius eps

remem. tpe clodouei regis franco-
rum in gallijs claruit. Qui ex
eadem vbe et nobilitate parenti-
bus exortus: et a quoda heremi-
ta nasci taliter est preuisus. Cui
em vandaloꝝ perfectio fere to-
tam franciã deuastasset: et quida
reclusus vir sc̄ns et cecus: p pa-
ce ecclie gallicane dñm exoro-
ret: angelus dei eidẽ in visu asstitit: et remigius ex-
zelina muliere nasciturũ nunciãuit: qui gentem
suã a malorũ incurfibus liberaret. Qui cum euigi-
lans visa seline narraffet: et illa vtpote iam anus
hoc credere nollet: ait ille vir dei: q post q̄ puerũ
ablactaret: oculos ipsi? ceci lacte suo perungeret
et cõtinuo visum recuperaret. Cui auem hec oĩa
per ordinẽ p̄sigissent: remigius mĩdũ fugit: et mo-
nasteriũ introiuit. Rescente autẽ ep̄ fama cũ esset
annorũ .xxij. ab oĩ p̄po in remensẽ archiep̄m est
electus. Tante autẽ mansuetudinis fuit: q etia ad
menfam ep̄ passerẽ ventebant: et de manu eius
ciborũ reliquias comedebant. Quoda tpe hos-
pitiatus i domo cuiusdã matrone: cũ illa modiciũ
vini haberet: remigius cellariũ introiuit: et sup
dolum crucẽ fecit. Dorq; vini crescens desup
egreditur: ita q per cellarium fundebatur. Die
autẽ primus gentẽ francoꝝ sua doctrina ad fidẽ
xpi conuertit. Cum autẽ clodoueus rex francoꝝ
gentilis esset: nec ab vxore xp̄iana cõnerti posset:
videns q infinitus exercitus allemanoꝝ sup se
veniret: dño deo quẽ vxor sua colebat votum vo-
uit: q si de hostibus sibi victoriã concederet: mor-
tẽ xpi fidem susciperet. Qd cum fuisset ad libitũ as-
secutus: remigius ep̄m adit: et se baptisari petiit.
Lunq; ad fontẽ venissent: et chrisma sacri nõ ha-
berent: ecce columba ampullã cũ chrismate in ro-
stro detulit: de quo regẽ pontifex linuit. Nec autẽ
ampulla in remensi ecclesia vsq; hodie cõseruã:
et inde cõtinue reges francie inungunt. Rex autẽ
xp̄ianus effectus volens remensem ecclesiã do-
tare: bñs remigio dixit: vt qm̄ circuitet donec ipse
meridie dormiret: tantũ ei concederet: qd et factũ
est. Sed dñi quoddã molẽdinũ haberet intra fines
circuitus: molendinarius ipm dñi circuitet cũ in-
dignatione repellit. Lunq; remigius ei diceret:
q vna sc̄ci habere molendinũ cõe paratus esset.
Ille iterũ eum reiecit. Stating; rota molendini
in contrariũ verti cepit. Sed cũ molendinarius
sc̄m virum reuocaret vt molendinum cõmuniter
secum haberet: illegz ei rñdisset: q neutrius esse
oporteret: statim se terra aperuit: et molendinũ p-
tinus deglutit. Preuidens remigius famem
futurã cum in quadã valle bladi cumulo cõgre-
gasset: rustici inebriati sentis prouidentia deridẽ-
tes: ignem in segetẽ supposuerunt. Quod ille au-
diens illic venit: et pro frigore etatis et vel pertini-
tis: se qualescunq; tranquillo corde dixit. Sem-
per focus bonus est. Illi vero qui ignẽ accende-
rant oēs mares in genitalibus diruti sunt: oēsq;
femine gutturose fuerunt. Et tales oēs semper
in villa ipsa deinceps extiterunt: quousq; p haro-

lum disperse sunt. Die etiã bñs ep̄s inter alia
per eum ostensa miracula puellã quãdam a mor-
te corporis suscitauit. Qui et in pace quieuit kal-
octobris. Cum autẽ corpus eius ad ecclesiã san-
ctoꝝ timothei et apollinaris in pberetro deferre-
tur secus ecclesiã sancti christophori: cepit adeo
ponderare: q nullatenus moueri poterat. vnde
coacti illi dñm rogauerũt: vt eis ostenderet si for-
te corpus illud in ipsa ecclia vbi nulli sanctorum
erant reliquie sepeliri vellet. Stating; corpus le-
uissime intra ecclesiã tulerunt: vbi cũ multa mira-
cula fierent ecclesiã ampliãrunt: facta crypta re-
tro altare: dum corpus ibi ponere vellent: moue-
re iterũ nullatenus potuerunt. Cum autẽ in ora-
tionibus pernoctarent: et media nocte oēs pari-
ter obdormissent: in crastinum inuenerunt corp̄
sc̄i in ipsam cryptã ab angelis depositũ. Flo-
uit circa annos dñi. cccc. x. Die doctoꝝ illustris
ecclie dei in exponẽdis scripturis diuinis mira-
bilis et studiosus fuit: plurimãq; opuscula condi-
dit. Quomodo euangelia viles expositiones edidit.
De sc̄o Baione confessore. Cap. x.

Baion qui et a-

lonius p sanctum amandũ ep̄m
eluenensem: qui in gallia predi-
cabat: ex predone conuersus: et
gandanẽ reclusus est: vt ait figi-
bertus. Die in iuuentute seculi
voluptatũ prauis actibus exer-
cens: habuit vxorem filia comi-
tis odilonis: de qua genuit al-
gadrudem virginem xpi. Vxore
autẽ defuncta aliam superducere voluit: sed inter-
rim a sancto amando ad penitentia conuersus re-
lictis oibus factus est clericus in cenobio gandanẽ
si. Et dñi fabricaretur cella: in qua includi debebat
vt ipse poposcerat: et quidã ab opus cementum
in curru deferret: canesq; multi eum circumdan-
tes sibi insultaret: ille impatiens baionẽ blasphe-
mauit. Quem diabolus ilico subuerso curru: vbi
culum cũ animalibus sup eum proiecit: de presi-
sim extinxit. Que vir dñi oratio et lachrymis su-
scitauit. Quada die cum vidisset quẽdã: quẽ ipse
secularis existens vendiderat: genibus illius pro-
uolutus: veniam petiit: et ab eodẽ vix obtinuit: vt
vinctis ferro manibus ac pedibus carceri trade-
retur: vt sic penitentiam ageret de cõmisso: et alijs
sceleribus perpetratis: vbi vsq; in proxima exi-
tus sui die perstitit: mira penitẽtia carnem atte-
rens et peccata sua continue desens. Dordaceo
pane cinere mixto: et potu modice aque cõtentus:
vilißimũ cillium super stratum suum expentum
habebat cineribus desuper aspersis: lapideq; ca-
piti supposito: dormitabat. Et dñs ad laudes deo
soluendas surgeret: lapidẽ ipm vir a duobus deo
ferendum humeris baiulabat. Vbi quosq; obedi-
tiam regule nunq; dimisit: et multa diaboli tenta-
mina deuicit. Qui vt eum inde deiceret in diuer-
sis illi ferarũ et serpentium formis apparebat: s; mox
ipm sopori dedit: angelus enĩ in columba
specie confortabat. Cum autẽ morti appropinqua-

ret ministrū suū misit: vt deuotum sibi presbyterū longe postū ad se vocaret: qz viaticum sibi deferret: quē ignorantē viam angelus dñi vsqz ad presbyterum deducit: illeqz ad bauonē concitus uenit: diuina ei sacramēta ministravit: statimqz vir dñi in pace quiescit kalen. octobris. cuius obitus cōtinuo geltrudi virginī longius absentī diuinitus reuelatur: eiqz vt sancti corpori uestimēta ad sepeliendum mitteret mandatur: quod illa festinanter adimplere curauit: in quibus vir sanctus inuolutus sepultus fuit.

De sancto Piatore martyre. Cap. xi.

Piator martyris apud tornacēses oppidiū passus est: qui cum beato dionysio epo suisqz socijs ab urbe roma egresus: galliā predicantis causa expetst: ab eodē presbytero ordinatus fuit. Atqz postmodum pro confessione nominis xpi cōsumato martyrio ad dñm migravit kalen. octobris: vt ait Ado.

De trāslatione sc̄i Germani epi. Cap. xii.

Trāslatio corporis sancti germani antistodoriensis epi apud eandem ciuitatē colitur kalendis octobris: quod die delictet corpus eius de rauenā trāslatum: ubi in pace dormierat: antistodoriū delatum est: qd regina placida ad galliam vt eis dem in extremis agenti promiserat destinauit: vt supra dictum

est in eius legenda pridie kalendas augusti. Quā autem beatus germanus per ciuitatem uercellē sem trāsiens: eusebio epo promississet: qd in reditu eius rauenā per gentis ecclesiam: quam ille fundauerat dedicaret. audicēs eusebius qd germanus defunctus esset: ecclesiam consecraturus ce reos accendi fecit. Sed quanto plus accendebantur: eo amplius extinguebantur. Quod uidēs eusebius intellexit ecclesiam alio tempore dedicandam. Quā ergo corpus sancti germani quod ad gallias trāsferebatur: uercellas delatum esset: mortuus in ecclesiam ipsam inducitur: cerei omnes diuinitus inflamantur. Tunc eusebius promissionis memor intellexit: vt quod germanus uiuens se facturum promiserat: mortuus adimplebat. Sicqz tali dedicatione contentus ecclesiam dimisit. Et corpus ad ecclesiam suam delatum ibidem honorifice conditum est.

De sc̄is Leodegario epo et Gerino mar. Cap. xiii.

Leodegari epi scopus et gerin⁹ martyres apud eduensem ciuitatem passi sunt: qd childerici regis francorum: Qui leodegarius dum eēt epi eduenfis clothario rege decedēte reuoluntate octi et principū con-

silio childericum fratrem clotharij adolescentem idoneū prefecit in regem. Debronijs uero maior domus regie theodorici childerici germanum perficere nitebatur: non propter regni cōmodus: sed qz obis odiosus iram regis et principū uerebatur. Timens igitur regē bebronijs licētia obtenta monasteriū introiit. Rex uero theodorici: ne contra regnum moliretur in custodia detinebat: prudentia epi oēs populi pace gaudebant. Sed post aliquod tps: rex malignorū consilio in tantū in leodegarij odiū icitatur: qd oportunitate mortis eius inquirebat. Et uero blande serens: et inimicos vt amicos amplectens: egit cum rege: vt in urbe: cui preerat: die pasche celebraret: et eodē mēsa cōmunicaret. At uero cōclaudisset qd rex eius morte perficere decreuisset: persecutorē perfugit: qd in luxouiensī monasterio dño seruiēs etiam bebronijs: qui in ipso cenobio: in monastico habitu latitabat: deuote seruiuit. Post modicū rex moritur: et theodoricus in regem sublimatur. Leodegarius uero populi sui lachrymis et precibus motus: et abbatis imperio compulsus: ad secedem suam rediit. Debronijs quoqz statim apostatant: et regis seneschalus est ordinatus. Qui deterior effectus leodegariū occidere nitebatur. Missis igitur militibus eus cepit. Qui in habitu pontificali detentus: ab eisdem eroculatus est: sic qz dimissus. Post biennij uero sanctus leodegarius cum fratre suo gerino quem bebronijs relegauerat: in palatii regis adductus: dum ad irrisiones bebronijs sapienter et pacifice responderet: ne quisquis ille iussit gerini lapidibus obrui: epi uero tota die nudis pedibus per quēdā flumē super acutissimos lapides decurrentē deducit. Et audiens qd in his tormentis deum laudaret linguam eius precidi fecit: et postmodū cuidam custodi tradidit. Ille autem vsū loquendi nō amittens predicationi populorū instabat: predicans quomodo et qualiter bebronijs moriturus erat. Lux etiam immensa in modum corone eum circum dedit. Quod bebronijs audiens: missis quattuor spūlatoribus eum decollari mandauit. Quorū tres uerba eius pacifica audientes: adeo sunt cōpuncti: qd ad pedes eius procidentem uentim postulabant. Quartus uero cū eum decollasset a demonio arripitur et in ignem proiectus exuritur. Expleto biennio audiuit bebronijs corp⁹ sancti miraculis illustrari: et inuidens misit militem ad uidentū si sic ueritas se haberet. Qui uenit et sanctum corpus deridens: ac tumbaz calce percutiens statim a demonio inuasus expirauit. Deinde bebronijs scōm qd sanctus predixerat: gladio nequiter occisus est. Passio uorum martyrum agit. vi. non. octobris. Qui passi sunt circa annū dñi. ccccclxxx.

De sanctis Eleuthero et alijs innumerabilibus martyribus. Cap. xiiii.

Eleuthero martyris et alijs innumerabiles martyres apud nicomediam sub diocetia no ingatore: hui⁹ occasioe passi

De sanctis in mēse octobris oc. fo. cccxviiij.

sunt. Contigit enim aliquam partem palatii incendio conflagrare. Hoc imperator a christiantis factū falsa suspitione presumens iubet oēs collectos coaceruari: et alios gladijs obruticari: alios ignibus cōsumi. Quoz prior et nobilior eleutherius ceteros hortabatur: ita vt eoz aliqui se sponte ignibus traderēt: alij vō se vltro gladijs offerrent. Et cū etiam ipsos ministros nimia crudelitas horresceret: partem illoz nauiculis impositos in medio pelagi adducos in pfundū demergebat. Alij vō crudeliores quorūdam martyriū effodientes cadauera in mare pñcebant: ne forte dñs christianoꝝ efficeretur. Beatus vero eleutherius immanissimis tormentis cruciatu: victoriam suam per ignem velut aurum examinatus compleuit. Cuius reliquias futurim christiani quidā in ciuitate nicomedie cōdiderunt. Qui passi sunt. vi. nonas octobris.

De sanctis duobus Euandis presbyteris et martyribus. Cap. xv.

Euādu: et alexander

ter Euandus ambo presbyteri et martyres apud antiquos saxonos passi sunt. Qui cum vileboldo episcopo venientes germaniā trāsierunt ad saxoniam anno Iustini imperatoris. vij. quoz vnus dicebatur Euādu albus: et alius Euādu niger.

Et cum ibidem christum predicarent: a paganis tenti et occisi sunt. Ad quozum corpora nocte diutius lux apparens: et vbi essent: et cuius essent meriti declamauit: qui in sinu Pipini regis in agripinensi colonia sepulti sunt. Passi sunt autem. v. nonas octobris. Dec ado et figbertus.

De sancto Dionysio episcopo et martyre. Cap. xvj.

Dionysius

episcopus et martyr apud Athenas passus est. Qui post clarissimā cōfessionē fidei: post grauissima tormentozum genera glorioso martyrio coronatus est: vt testatur aristides artheniensis vir fide sapiētiq; mirabilis: eo videlicet tempore quo de christiana fide libri composuit: qui passus est. v. nonas octobris. vt ait ado in suo martyologio.

De sanctis Crispo et Cato discipulis. Cap. xvij.

Crispus et cassius

discipuli apud corinthu claruerunt: quos ad corinthios ep̄la prima ad principii apl̄e se scribit baptizasse. Diuus etiā cassi meminit idem apl̄us ad Rom̄. xiiij. et eidē iohannes tertius ep̄lam scribit: vt dicit glo. Roman̄.

xliij. Crispus autē ille est: de quo Actū. xvij. cassi mēto fit: qui ambo apud corinthu quiesuerūt. iij. non. octobris: et eozū corpora ibidē tumulata seruantur. Dec ado.

De sancto Francisco confessore ordinis minorum. Cap. xvij.

Franciscus

ordinis minorū dux et fundator primus i ciuitate assisij or̄: fili⁹ petri bernardonis negotiator effectus vsq; ad vigesimū etatis sue annū tēpus suū vanevniē

do cōsumpsit: quē dñs infirmitatis flagello corripuit: ac in virū aliū subito trāsmutauit: ita q̄ iā spū pphético pollere cepit. Et romā tendēs causa deuotiōis vestimēta sua pauperibus tribuit: et iā paupertatis amator: pauperis vestimēta induit: et ante ecclesiā sancti petri inter pauperes sedit: et cū eis velut vn⁹ ex ipsis māducauit. Et simile sepius fecisset: nisi eñ notoriū verecūdia impedisset. Quēdā leprosum obuā habēs in oscula ei⁹ ruit: et ille post hec statim disparuit: quapropter ad leprofos ppat: et eoz man⁹ deofuscilās pedesq; lauās: eisdē pecuniā donat. Ecclesiā sancti damiani oratiōis causa ingredit: et imago crucifixi eñ miraculose alloquit: mandans vt ad domū suā reparandā accederet: q̄ vt ipse crucebat tota destruebatur. Ab ea ergo boza crucifixi cōpassio mirabiliter cordi ei⁹ insigif. Instititq; sollicitē ecclesie reparāde: et venditis oibus cum pecuniāz cuiusdā presbytero darēt: et ille eā timore parentū accipere formidaret corā ipso illam protexit: quapropter a patre ligatus et cesus: eidē pecuniā restituit: ac vestem pariter resignauit: et sic nudus corā episcopo ciuitatis oibus paternis bonis renunciōs ad dñm conualuit: et se elicio induit. Quādā die eñ audiret ea que dñs ad discipulos suos ad p̄dicandū missos locutus est: statim aduēnera ad litterā seruāda surgit. Soluit calciamētū de pedib⁹: tunica vna sed vili induit: et p corrigia mutauit funiculum.

Tempore iniuri per siluam ambulans a latrone
Bus capitur: et interrogatus quis sit: se dei preco
 ne asserens: in niuem celus p̄icitur. **M**ulti dein
 de clerici et laici sp̄eta seculi p̄opa: eius vestigijs
 adhaeserunt: quos pater sanctus docuit euāgelicā
 perfectionē adimplere: et per viā sancte pauper
 tatis incedere. Sicq; minorē ordinē inchoauit:
 quos minores ex humilitate vocauit. Regulam
 quoq; suā ip̄e dicitur: quā papa Innocētius. iij.
 cōfirmauit: et extitit verbū dei ubiq; discit rēs p̄e
 dicare cepit. **F**atigatus ex itinere cū asinū equi
 taret: et socius eius frater Leonardus de assisio
 pedes iret: turbatus in corde suo dicebat q̄ par
 tes yriūq; ip̄o nō de pari ludebat. **L**uius cog
 itationē vir dei per sp̄m̄ cognoscēs: continuo de
 assisio descendit: et sociū ascendere voluit: dicens q̄ nō
 bilisio se fuerat: ideo ip̄o equitāte: illū pedes ire
 nō decebat. **S**tupefactusq; frater veniā postula
 uit. **M**ulier quēdā ip̄i sollicitē retrulit q̄ sc̄m̄
 eius p̄positū q̄ inceptor: vir eius perturbabat
 cui per vxorē vir dei precipiendo mādauit: vt ex
 parte dei omnipotētis ei diceret: q̄ nūc ip̄s salu
 tis postmodū equitatis futurū esset. **Q**ua denun
 ciatione vir dei subito immutatur: et cōtinctiā vna
 cū cōiuge pollicet. **Q**uidā rustico sitiētī in soli
 tudine fonte aque suis orationibus impetravit.
Quidā fratri sibi familiari p̄betico sp̄u rectu
 lit: de se quasi de alio loquēs virū esse sup̄ terrā:
 p̄pter quē quoad viueret dñs famē futurā dese
 uire nō permitteret. **Q**ui post transitū eius eidē
 fratri apparuit: et famē que super terrā venerat:
 eo de medio sublato permittam adeo nunciavit.
 Sicq; tam per reuelationē q̄ per euētū: q̄ de se
 dixisset: frater ille cognouit. **P**aupertas adeo
 diligebat q̄ dñam suā semper eā vocabat: et si pau
 periorē se videbat: primus inuidebat: et ab eo se
 vincī timebat. **L**ū pauperi trāsenti cōpareretur:
 socius ait: q̄ si ille pauper erat effectus: forsitā o
 ues esset volūtatē. **S**ctūs v̄o cōtinuo fratri iussit
 vt tunica erētis pauperi tribueret: et ab eo veniam
 postularerit: cui ille primus obediuit. **Q**uadā vi
 ce tres dñe vultu et habitu per omnia similes ob
 uias habuit: que eum salutātes dixerūt. **B**ene ve
 niat dñā paupertas: et statim disparuerunt. **Q**uā
 in vrbe aretj bellū intestinū cōmotū esset: franci
 scus vidit de burgo demones super ciuitatē insul
 tantes. **Q**ui fratrē siluestriū vocās eidē mādauit
 vt ad portā ciuitatis iret: et demonibus in dei vir
 tute ac ex sui parte mādaret vt cōtinuo abirent.
Quod dum ille fecisset: cōfestim demones recessē
 runt: et ciues ad cōcordiā redierūt. **Q**ui frater dñi
 esset in seculo p̄sbyter: vidit aliquādo crucē au
 reā ex ore francisci p̄deuntē: et ad celos vsq; p̄e
 tingentē: ac vtranq; partē mūdi cingentem. **Q**ui
 mor compunctus seculū dereliquit: et ordinem in
 troiuit. **E**xistētī aliquādo in oratione diabolus
 ei grauiem carnis tentationē immisit: legq; veste
 deposita se chordula durā verberauit. **E**t cū nec
 sic tētatio discederet: foras exiit: et in niuē se nudū
 demersit: et sic tentatio discessit. **C**um aliquan
 do maneret in domo dñi leonis cardinalis sancte
 crucis: nocte quadā a demonibus grauius celus
 est. **Q**uod sanctus mane socio nūciavit: eidemq;

dixit: q̄ de hoc fieri voluerat: quia in curijs ma
 gnatū manebat: statimq; inde recessit. **Q**uidit ali
 quādo demones supra tectū domū discurrentes.
Qui erētis eidē ex parte dei mādauit vt q̄cquid
 eis finissimū esset in corpore suo facerēt: seq; de
 eius carne sibi aduersaria vindicarent: cōfusi au
 tē demones enaniunt. **I**n visione dei beatus
 frāsciscus supra se crucifixum seraphin aspexit: q̄
 crucifixionis sue signa sic ei euidenter impressit: vt
 crucifixus videret et ip̄e. **C**onfirmaturq; manū pe
 des et latus crucis characterē: sed diligētī studio
 ab omnī oculis stigmata abscedebat. **Q**uidā tñ
 hec in vita viderūt: sed in morte plurimi cōspe
 runt. **C**olūbina simplicitate plenus oēs creatu
 ras ad creatoris horribat amorē: p̄dicat auius:
 auditur ab eis: tangunt ab ip̄o: nec nisi licentiate
 recedūt. **Q**uā pud portūculā cicadā in ficu canen
 tē vocauit: q̄ statim in manu eius ascendit. **E**t ad
 eius iussione et in ipsius manu cantauit: et licen
 tiata recessit. **F**raternoq; nomine aialla cuncta
 vocabat: vermiculos etiam ne lederentur de via
 colligebat. **Q**uā quidam secularis frāsciscus duo
 bus enibus fulgētibus in modū crucis signatus
 per visionē aspexit. **Q**uē cū nūq; vidisset postmo
 dū cōspiciens: tali iudicio recognouit: cōpunctū
 ordinē introiuit. **Q**uā ex nimio fleu oculorū sim
 firmitatem incurrit: nec se a lacrymis tēpera
 re velle: et consilio medici ferro candēte cauteri
 zādus esset: signum crucis edidit: et ab aure vsq;
 ad superciliū immisso ferro: nullā adustionē sen
 sit. **Q**uā pud heremū sancti vrbani maximo lāguo
 re detētus: cū ex debilitate vini postulasset: nihil
 q; adesset: allatam sibi aquā signo crucis in vini
 cōuertit: ad cuius gustū subito conualuit. **Q**uā fra
 ter quidā contra obediētā deliquisset: et penitentie
 signa haberet: vir dei tamē ad aliorū exempli ca
 putium eius in ignem proiect: vbi per morā ste
 tit: et inde oīno illesum educitū fuit. **A**mbulans
 per paludes venetiariū intra multitudinē auiū cā
 tantium: cū socio accessit: et nulla illarū se mouit.
Et cuius officii ibi diceret: garritus eos auiū im
 pediret: ad eius mandatū aues cōtinerunt: et ce
 lebratis horis: ip̄o iterū iubēte cantū resumpse
 runt. **A**lias volucrū multitudinē repeuens: eis ce
 pit predicare: et eos ad laudem creatoris admo
 ne: qui eos plumis induit: et pennas eis ad vola
 tū tribuit: et aeris puritatē concessit: ac semina si
 ne eorum labore ad eum preparauit. **A**ues v̄v̄t
 rationes capaces in eum intēdebant: et ab ip̄o ta
 cte nullatenus auolabat. **A**lias quoq; apud ca
 strum gallinariū predicans hyridimib; eū garritu
 impediētib; silentiū imposuit: et donec ip̄e p̄dica
 uit nulla ip̄arū amplius canere p̄sumpsit. **Q**uo
 sp̄it? a quodā milite eundē ad penitentiā pro
 cauit: p̄dicens ei q̄ cito alibi māducaret. **Q**ui do
 mum suam disponens et peccata confitens: dum
 ad mēsam sederet subito exspirauit. **T**ransente
 illo per apuliam: burfam repperit in via denarijs
 tumescentem. **Q**nam cuius socius accipere velle:
 vt pauperibus daret: et franciscus prohiberet:
 orationes premisit: et sociū burfam accipere iussit.
Indeq; p̄tinus serpens magnus exiuit. **Q**um
 quidam frater grauius tentaretur: cogitabat vt si

scriptū aliqđ de manu eius haberet: tentatio rece-
deret: sed cū secretū pandere nō auderet: vir dei
hoc p̄ sp̄m̄ cognoscēs: quasdā dei laudes scripsit:
z fratri charā tradidit: quā cū portaret oīs tenta-
tio enī reliquit. Dū autē sanctus infirmus laceret:
z idem frater tunicā eius habere desideraret. Frā-
ciscus eius optatū cognoscēs fratrē vocauit: z tu-
nicā illi post mortē possidendā cōcessit. ¶ Sacer-
dotes autē plurimū honorabat: z in tantū eorū or-
dinē ponderabat: qđ ad sacerdotiū nūq̄ pmoueri
volut: sed in diaconatus ordine p̄mansit. ¶ Cū vō
ad diē p̄pinq̄uaret extremū: longa infirmitate cō-
fectus se nudū sup̄ nudam humū poni fecit: z fra-
tres aduocans cancellatis manibus benedixit: ac
in morē cene dñice bucellam eis panis diuisit. Et
sumpto viatico ad extremā horā veniens spiritus
emisit. iij. nonas octobris. die dñico. anno domini
M. cccxix. Lūius animā quidā frater in modum
stelle ad celum ascendentē conspexit. ¶ Minister
etiā terre laboris in extremis agens: cum dudū illo
quem amississet: subito cepit clamare: z patrē frā-
ciscū: vt se expectaret rogare. Querentibus quid
diceret: respondit qđ patrē franciscū videbat: qui
ad celos pergebat. Et statim in pace obdormiens
patrem secutus est. Illi vō postmodū eadem hora
inuenērūt sanctū a carne migrauisse cuius corpus
assūm̄ apud sanctam mariā de angelo sepultū est:
vbi z multis miraculis claret.

¶ De sancto Aniano episcopo z con-
fessore. Cap. xix.

Anian^o alexan-
drinus episcop^o discipulus bea-
ti marci euāgeliste: z eiusdem in
episcopatu ipsius ciuitatis suc-
cessor fuit. Dicitur ap̄rica nobis
lissimus z diues: dū nauigās cir-
ca portū alexādrīe naufragasset
oibusqz suis amissis mendicare
erubesceret abvno sibi noto chla-
myde cōtēct: adhestit cuiusdā ope-
rario reparatori veterū calceop̄a quo cū p̄ tridū
nō comedisset: reffectus est: z cū eo ad manēdū se
cōposuit: z artem eius in breui didicit: quo post tē-
pus modicū decedente: anianus in domo magistrī
quondā sui remansit: et filii eius paruulū sibi cō-
mendatū diligentius enutrit. Interea dñ beatus
marcus alexādrīe appellisset ad predicandū: calca-
mentū eius diruptū esset aniano tradidit resarciē
dixit supra dictū est in passione sancti marci. viij.
kalen. maij. Dum autē anianus in vultū beati mar-
ci intenderet: qui vt angeli refulebat: casu subu-
la manū p̄forauit: z exclamauit vnus de^o: quē mar-
cus in terrā expuens z lutū ex sp̄ito cōficiēs: ma-
nūqz perungens cōtinuo sanauit. Susceptusqz in
domū viri enī cōuertit: z cū oī familia baptizauit: z
presbyterū ordinans eidē infirmitates sanandas
concessit: atqz post tēpus aliqđ pentapolim adijt.
Et inde anian^o qđ ex arte lucrabat: trisariam diui-
debat: vnā partē p̄ suo victu retinens: aliam filio
quondā magistrī sui cōcedens: tertiā pauperibus
impēdēs: z predicationi cōtinue insistebat. ¶ Die
quasā dū mulieres transeunt aspectu impudico

resperisset: cupiens euāgelii: vt sonat ad litterā
obseruare: oculū sibi subula p̄forauit: carnē quoqz
suā ieiunjs et vigilijs macerans: sepius ad extim-
guendā flāmā libidinis se in vase aque frigide sub-
mergebat: oēsqz egros ad se delatos quacūqz in-
firmitate curabat. Iudeis quoqz ipm̄ emulantib⁹
viriliter resistebat. Ad quoz suggestionē odiētū
aniani rex babilonie mādauit: vt qz in euangelio
xp̄ianorū cōtineret: qđ habentes fidē sicut granūz
sinapis mōtes transferre possunt: quaten⁹ xp̄iani
montē magnū tumide suo loco transferrent: alio-
quin aut fidē xp̄i tanq̄ falsam abnegarent: aut ca-
pitalem sententiā oēs subirent. Episcopo igitur
thesitibie cū oibus xp̄ianis ex hoc admodū affli-
cto: z deū pro fide sua suppliciter exoranti: p̄ ange-
lum reuelatur: neminē ad hoc ex fide sua idoneū:
nisi monoculū anianū. Tocat⁹ igitur ab episcopo
oīsqz populo iudicio ieiunio triduo: ipse confis-
sus in dño monti mandauit: et mons continuo se
mouere cepit: z de suo loco recedens: tantaqz cele-
ritate versus babiloniam veniens quanta nauis
per equora vento pellitur: z eo vsqz diuinitus des-
fertur: donec ad preces regis montis mandauit
vt sigeretur: ne in ciuitatem irrueret: et eandem
opprimeret. Sicqz ibides fixus vsqz hodie manet.
Propter qđ miraculū rex cū omni populo cōuer-
sus: ecclesiā principalē in babilonia in honorē dei
gentricis edificauit: aliaqz plurimas basilicas
construxit. Post hec dñ anian^o beato marco reue-
renti occurreret: eniqz ille videns monoculū cau-
sam cecitatis didicisset: ipsum de rudi intellectu
euangelij redarguit: illiqz interrogauit: cur ipse
qui alios illuminabat: seipm̄ sanare nō poterat.
Qui respondit qđ hoc miraculū ipsi vti suo magi-
stro reseruauerat: quē btūs marcus cōfessim illu-
minauit: ipsūqz alexādrīe sibi successorē episco-
pū ordinauit. Sed post magistrī martyriū anian^o
oēs ciuitates circūbat: z verbū dñi in sāter predi-
cabat: miraculisqz clarebat. Inter qđ contractivnū
ad questū sedentē erexit: z mulierē in damasco ob-
sessam a demonio liberauit: a quo parētēs ei⁹ do-
lentes: eo qđ ex ipso imūdo spū aliqua predicente
plurima lucrabant: ipm̄ ad batulū tanq̄ magū tra-
xerūt occidēdū. Quē ille audiens famāqz ei⁹ z vlti-
mā sanctā cōperiēs libere dimisit. ¶ Deinde anian^o
leprosum quēdā a medicis incurabilē a lepra mā-
dauit: z enī cū oī familia baptizauit: ac deinde ale-
xandriā deguit. Obiit autē suū sibi diuinit⁹ reue-
latum presciens angelica monitione milonem dis-
cipulū suū in episcopatu sibi substituit. Ipe autē
clarus virtutib⁹ in pace q̄uit. iij. nonas octobris.
Sepultusqz est iuxta corp⁹ beati marci in loco bu-
culi. Lūius corpus p̄cessu tēporis venetiās inde
translatum in monasterio sancti
clemētis recōditū seruatur.

¶ De sancto Petronio ep̄i-
scopo. Cap. xx.

Petronius epi-
scopus bononie apud eandē ci-
uitatē claruit tēpore theodori
secundi imperatoris. Dic natione
grecus ex stirpe imperatorum

constantij & constantini descendit: vnde & theodo-
sius augustus sorore eius in cōiuge accepit. A cu-
nabulis xpianus & litteris grecis & latinis erudi-
tus philosophiæ et sacris scripturis operâ dedit:
vnde & doctor ecclesie dei insignis extitit clericale
adeptus officium in palatio theodosij cæstis præ-
fectus: elemosynas vberes pauperib⁹ tribuebat:
& corpus ieiunij atterebat. ¶ Eū autē arriana pe-
stis inualesceret theodosius petronij româ pe-
pâ cælestini direxit: pro fidei veritate discutien-
da. Qui dum ad portum tyberinum applicuisset: a
clericis romanis a papa obuiâ sibi missis honori-
fice susceptus est. Nocte enim precedenti celesti-
nus papa p visionem a beato petro monitus fue-
rat: vt legatū imperatoris bononie in episcopum
pfereretur: eo q̄ eorū episcopus defunctus esset.
Sūmus pontifex ergo petroniū grauissime susce-
pit: & ipm̄ secū in palatio maneret precepit. Ter-
tia v̄o die bononienses ciues româ veniūt: & episco-
pū suū pape defunctū dicunt: atq; pastore sibi da-
ri deponunt. Cælestin⁹ igitur visionē referens pe-
tronij oibus approbātibus bononie episcopū cō-
secrauit. Qui bononiâ perductus populū dñi ver-
bo & exēplo docuit. Ecclesias multas ab arriantibus
dirutas reparauit: & basilicâ sancti stephani de no-
uo cōstruxit. ¶ Post hæc theodosius româ veniēs
dum quendâ legatū suū bononiâ destinasset: ille q̄
vt superbus vniū nobilem verberasset: & ob hoc a
propinquis interfectus fuisset: theodosius iram
dissimulâs bononiâ venit: dñq; iuxta ciuitatē ceter:
quidâ nepos eius obiit quē ille pacifice sepelire
velle simulans a ciuib⁹: q̄ ei timētes portas clau-
serant: se introrūmitti postulat. Introductus autē
post nepotis sepulturâ in ciues irruens: multos
occidit: palatia & ecclesias plurimas diruit: & ciui-
tatē ex magna parte destruxit: ppter quod a san-
cto ambrosio de ecclesia expulsius est: vt supra ha-
bitū est in legenda ambrosij. vj. idus decēbris. Pe-
tronius v̄o ecclesiarū reparationi solite intēde-
bat. ¶ Dñi autē operariū quendâ cū colina ruentē
vidisset: sic signū crucis opposuit: q̄ colina inte-
gra manēs cecidit: & magister ille in nullo collisus
simul ruit: & sine lesione permāsit. Qui erect⁹ ret-
tulit q̄ ad crucis signū ab ep̄o editū iuuenē cadi-
dū sibi assistentē conspexerat: qui ipsum & colinâ
substantiâs ad terrâ deposuerat. ¶ Deinde petro-
nius cū impatore constantinopolim redijt: multas
ab eo gr̄as & p̄uilegia ciuitati sue obtinuit: & v. cor-
pora ex innocentib⁹ impetrauit. Que secū dese-
rens bononiâ repedauit. Et post vitâ laudabilem
in pace quieuit. Sepult⁹ in ecclesia sancti stephani
quâ ipse edificauit. iij. nonas octobris. ¶ Hic san-
ctus vir monachorū studij in struct⁹ vitas patrum
egypti moachorū scriptis se credidit: quas veluti vite
& professionis sue nom̄s & speculū amplectuntur.
Scribit genadius legisse sub illius noie ordinatio-
nē episcopi rationē humilitate plenâ: quâ ob stili
elegantia eius fuisse nō credit. Sed petronij hui⁹
viri elegantissimi fuisse plurimi tradunt: quia in
eodē tractatu de prefectū pretorij fuisse designat.
Scripsit & homeliâs euangeliorū plures. Dec gē-
nadius de viris illustribus.

De sanctis Amelio & Amico marty. Cap. xij.

Amelius & ami-

cus martyres passi sunt tempore
Karoli magni pro defensione eccle-
sies dimicantes. Hi duo pueri
vno die orti sunt: amelius ex ciui-
uitate ouerney. Amicus ex mili-
te bericano tēpore pipini regis
francoꝝ. Qui adeo similes oib⁹
mēbris corporis & liniamētis fue-
rūt: vt nec ab istis parētibus & notis discerni pos-
sent. Silitudinē eadē habētes silitudinē etate p-
cedēte: in oib⁹ morib⁹ & loquela. Qui cū a parētib⁹
iam septēnes româ baptizandi deferrentur: in clo-
uitate lucana seinuicem inuenerunt: vbi inter se
societatem amicissimâ & vnionem voluntariâ adeo
firmauerunt: vt deinceps vnus sine alio: nec sibi
vellet sumere: nec in lecto quiescere. Papa igitur
deusdedit eos baptizauit: et videns eos in tan-
tum simillimos: vtriq; eorum scyppum argenteū
auro & gēmas ornatum: per omnia similem dedit.
Sicq; virgo ad prozia redijt: & etate procedē-
te: dudū in vniū habitauerūt: verum defuncto ami-
ci patre. Iuuenis de castro paterne hereditatis
ab emulis eiectus est. Qui dum ad comitem aene-
lium venisset: eum a patria absentem reperit: et
itinerando illum perquirere cepit. Lutus infortu-
nium amelius audiens: amicū versa vice dudū
requisiuit. Dum autem amicus apud quendâ no-
bilem virum hospitium esset: filiam eius in coniu-
gem accepit: secūq; per annum & dimidium per-
mansit. Deinde relicta vxore ad ameliū requirē-
dū abiit. Quē post multos labores inuenit in pra-
to prope parisiū: iuxta flumen sequanam cum sa-
milita epulantem: ille vero amicū & suos hostes
esse arbitrans bericanos: armatus cum suis con-
tra eum processit. Et dum bellum vellent assumere
Amelius amicū loquentem audiuit: & ad vo-
cem ipsum recognouit. Sicq; mutua visione letā-
tes: abo ad curiâ regis karoli accesserūt. Quos
rex strenuus videns vnus eorū thesaurariū: alte-
rum v̄o sui fecit dapiferū. ¶ Post annos tres: ami-
cus ameliū relinquens de consensu regis ad vro-
rem reuendendam accessit. Quod discedente ame-
lius diabolo instigante: filiam regis virginē op-
presit: quod & arderico: qui se eius intimum simu-
labat: secretis reuelauit: post aliquot dies ille
scelus regi patefecit. Amelius v̄o a rege captus
cū crimen omnino cōmississe negaret: a rege cōpel-
litur: vt suâ innocentia duello cū arderico cōpro-
baret. Qui inducias dierū .xxx. postulauit quem &
obtinuit. Interea amic⁹ redijt: & ordinē rei geste
ab amelio didicit. Qui secreto ameliū ad vxorē suâ
misit: ipse v̄o in termino statuto se regi p̄itās in p-
sonâ ameli⁹: seq; ameliū mentiēs: duellū subire se
libenter obrulit. Qui a rege et omnibus amelius
putabatur: voluitq; rex vt prius se iuramento pur-
garet. Qui cum regis filiam se minime cognouisset
se irasset: et ardericus econtra illum sibi hoc di-
xisse sacramento firmasset. Amicus in bello obti-
nuit & ardericū interfecit: fillâ quoq; regis belli-
rendâ sibi a patre traditâ in psonâ ameli⁹ despon-
savit. Quorū relicta curiâ: ad ameliū abiit: & ei cum

De sanctis in mēse octobris occurren. Fo. cccxx.

cta per ordines nunciavit. Amelius vero cum vxore amici vsq; tunc fuerat: et eam intactā custodierat: quez illavirum propriū existimabat. Amelius autē ad curiam rediens: filiam regis ab amico de sponsatā in coniugem habuit: ex qua duos gemellos procreavit. Post aliquod tēpus amicus leprosus efficitur: et ab vxore sua efficitur: et dum ad castrum suum propius bericanum veniret: a suis expulsus romam adijt. Quem constantinus papa quis esset audiens: benigne suscepit. Elapsus autem tribus annis cum fames valida romanos opprimeret. Amicus ad comitem ameliū venit: quez ille vt leprosum effectum minime recognouit: ex charitate tamen peregrinū suscepit. Cum autem scyphum a papa deus dedit ei donatum amicus produceret. videns ameliū scyphū per oīa suo si milem amicū recognouit: et eum humanissime traiecit. Post aliquot vero dies diabolus in speciem angeli raphaēlis transmutatus: ameliū per vsū admonuit: vt duos filios suos gemellos triēnes decollaret: et eorum calido sanguine amici lepram perfunderet: illeq; statim mundationē reciperet: quod amelius licet dolerose: tamen ex intima amici charitate facere mox curavit: et statim amicus mundationē suscepit. Dum autem vterq; eorum ad ecclesias gratias acturi deo pergerent: mortemq; filiorū ameliū deplozaret: reuerfus filios suos reperit fuscitatos: et in lecto ludentes: ac oīno incolumes: saluo q; circa colla eorum signum rubeū in modū fili ferici ex incisione apparebat in testimoniū miraculi glorioz. Extunc ergo amelius de crimine pniā egit: et cum vxore castitatis votū emisit. Uxor vero amici a diabolo obfessa per precipitiū expiravit. Demū duz ad preces adriani pape karolus rex francozū ad defensionē ecclesie romane venisset in italicam contra desideriū longobardorū regem hereticū bellūq; in cāpania in loco dicto mortaria cōmissum esset: et multi hincinde ex vtroq; exercitū ceciderunt. Ameliū et amicus q; erant cum karolo pro ecclesia catholica pugnātes in prelio occisi sunt: et martyrio consecrati. Sed postq; rex francozū victoriam obtinuit duas ecclesias apud papiam edificauit. vnam in honorem sancti eusebii: alteram in honorem beati petri. In prima quarū amicus: in secunda sepultus est amelius. Hanc autem diuino nutu ambo corpora in eodem tumulo reperta sunt in ecclesia regalī. Passi sunt autē sancti martyres quarto nonas octobris.

De sanctis Marcelliano et Marco et Felice martyribus. Capitulum. xxij.

Marcellianus et Marcus et alij innumerabiles martyres vtriusq; sexus et cuiuslibet etatis apud egyptum passi sunt: quorū alij post verbera ungulas et flagella aliosq; diuersi generis cruciatū flāmis traditi sunt: alij in mare precipitari: nonnulli etiā capite celi: plurimiq; in media consumpti: quidā patibulis affixi: in quib; aliqui capite deorsum presso et pedib; in sublimē erectis:

beatissimā passionis coronam percipere meruerunt. Marcellianus autem et Marcus omnib; principaliores flammis exusti sacrificiū odoriferum domino reddiderūt. Vxorū omnib; passio agitur iij. nonas octobris. hec Ado.

De sancta Aurea virgine. Cap. xxij.

Aurea virgo apud parisiū claruit tempore heraclij imperatoris: vt ait sigibertus. Quam scētus eligius eps in monasterio virginū a se constructo in ciuitate parisiensi prefecti abbatissaz tridentarum virginū omni fauacitate pollentem: et miraculis clarētē. Quadam vice dum esset in villa r clauigera eius ac celeraria expirasset: et post triduum eam abbatissa rediens insepulta inuenisset: eo quia nec clauis ipsi forozes auferre presumpsisset: nec illa de administratione rationem reddidisset: orante aurea clauigera fuscitatur: et ratiōe reddita: atq; clauibus resignatis in pace iterum sopozatur. Die quadam dum sibi panes deficerent: et aurea scandalum metuens ad clibanum accessisset: pistozq; panibus conficiendis intenderet: nec adesse quisq; qui clibanum subito scopare posset: illa furnum ingressa mancis scopauit: et pinas in gremio asportauit: nec vllum tamen ardorem sensit: sed nec vestes eius in aliquo exuste: aut deturpate fuerunt quinimmo in testimonium tanti miraculi campāne monasterij per se diuinitus pulsare ceperunt. Cum autē die alia disconus in missa etiangeliū legens incongrue pronūciaret: illa de collo eius stolam auferēs: nimio verbi dei zelo euangeliū legit: sed mox de cōmissa presumptione penitens: abbatiam deseruit: seq; per annos. vii. in cella reclusa: vbi cathedram sibi parari fecit habentem clauos. l. in dextera parte confixos: et totidem in sinistra: et totidem in podio posteriori: in qua quotidie sedens psalteriū legebat: videlicet psalmos. l. inuisa dextere partiz alios. l. inuisa sinistra: et vltimos. l. posteriori parti appodiata. Lozpus quoq; suum maxima penitentia et abstinentia domauit. Xixiū quoq; sepius in potu vsa fuit: cui sanctus eligius iam defunctus apparuit: et eam ad celestia vocauit: vnde et illa in pace quiet. iij. non. octobris. Sepultaq; est in aula sancti petri post altare. Verum quedam abbatissa in syria que oculos habens nihil videbat: ab angelo monetur: vt parisiū cum episcopo suo veniens: partem aliquam de reliquijs sancte auree petar: quarum virtute lumen oculozum recipiat. Quod dum illa episcopo nūciasset: vna secum versus parisiū iter arripuit: sed in itinere fessa remansit: loculum tamen honorificus preparauit. Episcopus vero viam prosequens parisiū venit: et cum pontifice parisiensi ad tumulū accessit. Et cum brachiū sancte virginis obtinisset: et illud de corpore euellerent: sanguis inde vnius emanauit. Corpus igitur tunc ab episcopo parisiensi. in monasterio sancti eligii condecēter humanū est. Brachium vero ab episcopo syzo asportati. Cuius tactu abbatissaz ceca fuerat: lumen recuperauit: brachiūq; in loculo

repositū: eps in patriam suā detulit: et in ecclesiā
noī sancte auree edificata honorifice collocavit.

**De sancto Praseas episcopo et mar-
tyre. Capitulum. xxiii.**

**Praseas episco-
pus et martyri** apud Smyrnā mar-
tyrio consumatus est. Qui vnus
ex antiquis quasi ex traditione
priorum se accepisse asseruit: sal-
uatorum apostolis precepisse: vt
ante. xij. annum a hierosolymis
discederent. Passus est autē ter-
tio nonas octobris.

**De sancta Gala sanctimo-
niale. Capitulum. xxv.**

**Galavidua et sa-
ctimonialis** in vrbē claruit tēpo-
ribus gothorū. Dec nobilissima
puella symmachi consulis ac pa-
trichij filia: marito tradita intra
vnius anni spacium eius est mor-
te viduata. Quam dum feruētē
mundi copula: ad iterandū thāla-

rum et opes et etas puocarent: elegit magis spi-
ritualib⁹ iuptis copulari. Et cum sibi valde ignea
conspersio corporis inesset: ceperunt medicū dice-
re: qz nisi ad amplex⁹ viriles rediret: calore nimio
contra naturā: barbam emitteret: sicut et factū est.
Sed sancta mulier nil exterius deformitatis me-
tuens abiecto seculari habitu: apud bti petri apo-
stoli ecclesiam sese in monasterio tradidit: ibiqz
multis annis orationibus et elemosynis operā de-
dit. Que postmodū diuina permissioe cancri vlce-
re in māmilla percussa est: quā egritudine patien-
tissime longo tempore supportauit. Nocte autē ante
lectum eius duo cādelabra lucere cōsueuerāt: qz
vix amica lucis: nō soluz spūales: sed etiā corpo-
rales tenebras horebar. Qdum autē nocte qua-
dam ex eadem in firmitate iaceret fatigata: vidit
beatum petrum apostolū ante lectum suum inter
duo lumina constitisse. Quem interrogans quis
esset: que sicut an sua peccata sibi dimissa fuissent:
que se beati apostolorū principem esse respōdit:
dimissaqz ei oīa debita nūciauit: et ad celestia inui-
tauit. Illa vero sororem benedictā quaz in eodem
monasterio intine diligebat: secū venire deposcit.
Apostolus autē eidē dixit: q non illa: sed alia que
dam secum discederet: bñdicta vero die. xxx. ipas
secutura foret: et his dictis disparuit. At illa proxi-
mus abbatissam acciuit: eiqz visa et audita nūcia-
uit. Die autē tertio cum ea qua
iussa fuerat sorore simul defun-
cta est. Illa vero quam ipsa po-
poscerat: die est. xxx. subsecuta.
Quenit autē sancta gala in do-
mino. iij. non. octobris.

**De sancta fide virgine et
martyre. Capitulum. xxvj.**

**Fides virgo et
martyri** apud athenē. ciuitatem

passa est sub preside daciano: q cum esset nobilis
ipsius ciuitatis: virginitatē suam ab infantia dño
consecrauit. Iuuenis autē etate sed aio cana a da-
ciano preside in athenē vrbē cōprehensa: vt dñs
sacrificaret: dum xpm cōfiteret: sup crates eream
dinaricatis mēbris extensa: et substractis carboni-
bus: adipeqz flāmis infecto: dum sic coqueret mul-
tos sue virtutis exemplo cōuertit: et ad martyriū
animat. Inter quos beatus capasius diuino si-
gno firmatus ad certamen robotat⁹ est: vt dicitur
infra in eius passione. xij. kalen. nouēbris. Beata
vero fides post multos et diros agones: pro xpi
noīs p̄sēdē capite cesa: et i ciuitate athenē in tu-
mulo honorifice deposita ē pridie non. octobris.

De sancto gangulpho martyre. Cap. xxvij.

**Gangulph⁹ mar-
tyri** apud burgundiā passus est
circa annum. xxxij. imperij con-
stantini quarti: vt ait sigibert⁹.
Dicit clarus scriptor: fontē quen-
dam emit scaturientē in gallia:
quam oziri fecit in burgundia:
in proprio solo. Cum autē ven-
dit⁹ fontis sc̄tū quasi insanus
irriteret: eo q fontem in aliens

patria comparasset: repente fontem suum sicca-
tum inuenit: et eundē postmodū in territorio gan-
gulphi exurgētē audivit. Sed dum iuxta ipsum
fontem gangulphus vxorē de adulterio increpa-
ret: eo q ipsaz cum quodā clerico iacentē vidisset:
illaqz se excusaret: iussit vt illa nudato brachio la-
pillum de fonte educeret: q si maneret illasa: et
sine adustione aliqua ipsam innocentem compro-
bare. Que viri simplicitatem deridens: dum la-
pillum accipere voluit: brachium quasi ex bullien-
te aqua decoctum eduxit. Cui vir dimidiū substan-
tie sue dedit: et ab illa discessit. Sed cum mulier ex
tali miraculo notam martinā incurrisset: clericum
secum adulterantem induxit: vt virum occideret.
Qui eum nocte quadam reperiens iugulauit. Cu-
ius corpus sepultum miraculis clarere cepit. Qd
dum eius vxorē nunciaretur: illa plurimum irride-
bat: dicens q ita vir eius miracula faciebat: sicut
anus eius cantabat: subitoqz inuita turpes so-
nos ab ano cepit emittere. Qd deinceps ei sem-
per oī sexta feria p̄tingit: qua die vir eius occisus
fuit: vt dum verbū ore pferret: ab ano turpem so-
num ederet. Passus est autē pridie non. octobris.

**De sancto Syggone episcopo et
martyre. Capitulum. xxviii.**

**Syggon episco-
pus et martyri** vnus fuit ex anti-
quis sancti pauli apostoli disci-
pulis. Qui ab eo dez apostolo
pontifex laodiceis ordinatus
sub persecutione domitiani ce-
saris apud eandem vrbem pro
veritate fidei glorioso marty-
rio coronat⁹ est pridie nonas

octobris: vt ait Ado in martylogio.

De sanctis Sergio et baccho marty. Cap. xxix.

Sergius et bac-

chus martyres passi sunt in provincia eufrateia tēpore maxima ni imperatoris sub antiocho p̄sede. Quorū prior erat p̄micesorius: alter secundicerius gentiliū schole: ambo milites sc̄lari et maximo dilecti. Qui cum essent cum eodem augusto in eadez provincia: accusati sunt eidem a militibus q̄ essent christiani. Quos imperator aduocans: ingressus est cum omni militia ad templū vt sacrificaret: et circūspiciēs non vidit sergium: nec bacchū: neqz enim templū ingressi fuerant: sed fortis expectantes orabant. Tunc augustus missis satellitibus: iussit illos introduci: et cepit agere: vt sacrificarēt: ac de immolatis deo ioui cum ceteris gustarent. Quod cum facere renuissent: mandauit zonas eorum incidit: et chlamyde militari eos exuit: ac torques aureas de ipsis ceruicibus auferri: indutosqz muliebribus collobris catenis vinctos per mediam ciuitatem vsqz ad palatium pertrahi: de inde in custodia recludi. Sequenti die misit antiocho p̄sidi provincie orientis cum litteris suis: vt eos: aut dñs immolare compelleret: aut diuersis afflictis penis perimeret. Quos custodes suscipientes: et iter arripientes: fero illo m̄liario a ciuitate. xij. in stabulo quodam hospitati sunt. Angelus autem domini per noctem sanctis catenatis apparens: illos in dño confortauit. Mane autem a custodibus traherentur: quos quidam ex eorum mancipijs sequebatur vsqz ad castrum barbarissimum: vbi preses antiochus residebat. Suscipiens autem eos preses et litteras imperatoris audiens: fecit eos vsqz mane in custodia detineri pedibus in cippo reclusis. Qui dum psallerent: angelus dñi eis iterum apparuit: et eos ad martyrium fortius animauit. Mane autem iussit eos antiochus sibi presentari: eosqz ad deozū sacrificia hortabatur. Cum autem omnia idola deumonia dicerent: et oino sacrificare contemnerent: iratus preses iussit Sergium in carcerem recipi. Bacchum vero neruis crudis a quattuor sibi vicissim succedētibus tam diu cedi: donec ip̄s voce de celo vocāte spiritū exhalauit. Cuius corpus mandauit extra castrū profici: vt a ferijs deuozaretur. Cumqz ferarum multitudo ad ipsum accurreret: aues desuper volitantes rostro et vnguibus bestias percipientes: non permittebāt corpus ab eis tangi: quod noctu quidā christiani rapientes: in quadam spelunca sepelierunt. ¶ Sergius vero hec audiens bacchum in carcere desebat: quia eo relicto ad gloriā properasset: cui sequenti nocte bacchus apparuit in facie splendidus et habitu militis inductus: sociūqz confortauit: et de proximo se secum praedixit. Quem et custodes carceris conspexerunt: et que sibi dixerat: mane a sergio audierūt: vnde et plures cōuersi sunt. Sequenti die sergine produxitur: et ad castrum syrum post antiochum vinctus trahitur. Et cum ibidem constantius permaneret manibus ligatur: et clauibus in pedibus configitur: sicqz confixus ante carrucam p̄sidis

currere compellitur vsqz ad castrum tetrapygiū quod. ix. milibus a castro syro distabat: vbi in carcere iterum positus per noctem angelica colloctio: ac visione cōfortatur: et pedibus sanis efficitur. Quod cum preses antiochus mane cerne ret: indignatus iterum mandauit Sergium pedibus cōtūnis indutum ante redam suam pertrahi vsqz in castrum ruzassatam: quod nouem similiter miliaribus a tetrapygio distat: in quo loco provinciali sedens: sergium sacrificare volentē gladio aduertit: praecipit. Ad cuius martyrium tam homines loci: q̄ bestie agri conuenerunt: qui voce celsa vocatus extra castrum decollatus est: locus autem in quo sanguis eius effusus est: magnam voraginem fecit: et cruorem omnem suscepit: et sic deinceps in testimonium eius passiois vorago permanit: cuius corpus in ipso loco a christianis sepultum est: edificata desuper nobilissima crypta. ¶ Post aliquod tēpus christiani quidā de castro syro venerunt vt corpus Sergij tollerent: cum baccho sepelirent. Sed cum nocte illud auferre vellent: ignis maximus circa locum accensus est: quem illi de castro ruzassatam videntes: et hostes illos esse putantes: qui ignem accendissent: vt domos extra castrum exurerēt: armati egressi sunt: et eos qui corpus auferre voluerant: inde effugerunt. Nunc autem ipsum ambozū martyrum corpora venetis esse creduntur in ecclesia cathedrali beati petri apostoli: sub cuius crypta in arca marmorea venerant. Passi sunt autē non octobris.

De sanctis Marcellō et Apuleo martyribus. Capitulū. xxx.

Marcellus et Apuleus

martyres apud urbem romanam passi sunt sub neronis persecutione. Quiquidem primo si moni mago adhaeruit: sed videntes mirabilia que dominus operabatur post apostolum suum petrum: relicto simone apostolice se doctrine tradiderunt. Et post martyrium apostolorum pro confessione christi et ipsi decollati: aureliano consulari viro sententiā ferente: coronas martyrij perceperunt: sepultiqz sunt non longē ab urbe roma non octobris.

De sancta Julia virgine et martyre. Capitulū. xxxij.

Julia virgo et

martyr passa est apud provinciam augustanā: que dicitur eufrateia. Que a p̄sede impissimo martiano comprehensa iubetur idolis immolare. Cumqz sacrificare contempsisset: post diuersa tormentozū genera ipsi illata: nonissime gladio in sinu eiusdem p̄sidis iugulatur. Sicqz cursum gloriofi martyrij consumauit nonas octobris: vt ait Aldo in martylogio suo.

De sancta Justina virgine et martyre. Capitulū. xxxij.

Justina virgo

apud ciuitatē patavinā pas-
sa est sub maximiano rege.
Que fuit filia regis vitaliani
et regine spedine: quos bea-
tus p̄docim⁹ eps ad xp̄s cō-
uertit: ⁊ iustinaꝝ sacro fonte
renatā diuinit̄ lris eruditur:
vt dicef infra in eius legēda
vñ. id⁹ nonc̄bris. Dec defun-
ctis parentib⁹: dum inter generosas feminas
venetiarū partib⁹ in sua quoqꝫ patria patavi
moraret. Maximian⁹ rex: vitaliani successor:
mediolano veniēs ad patavinā vrbē. Iussit si-
bi in cāpo martio tribunal parari: vt illic san-
ctos dei diuersis penis afficeret: aut cōpelle-
ret immolare. Cum autē beata Justina de suo
predio ascēso vehiculo: ad visitādos dei famu-
los p̄peraret: vidēs q̄ maximiani milites eaz
persequerētur: fugere cepit: arbitras q̄ occasi-
one stupri eam cōp̄bēdere vellēt: ⁊ cum in
angusto pōtis curui: q̄ ex marmore cōstruc⁹
prope ciuitatē eam cōclussisset: descendens
de reda orationes ad dñm fudit: genibusqꝫ in
marmore pōtis positis ita molle inuentū est:
ac si cera igne soluta: extractisqꝫ genib⁹ vesti-
gia in marmore per p̄mo remanserunt. Que
cum regi illi presentata fuisset: ⁊ eam de noīe
interrogasset. Justina xp̄s anam se esse respon-
dit. Cuiqꝫ de secta sua interrogata xp̄m se col-
lere constāter diceret: et pro eius noīe ad oīa
tormenta se paratā assereret: atqꝫ deozū oīno
sacrificia recusaret. Maximianus absqꝫ alijs
tormentis: vtpote regali sanguine natam iussit
eam gladio extringui. Et cum deo gratias egis-
set ad locū passiois adducta: orationē finisset:
et sic gladium eius lateri spiculator immerfit.
Que telo infixā per horam integrā: expansis
manibus ⁊ erectis in celum oculis ad dñm ex-
orauit: ⁊ oēs christianos astantes cōfortauit.
Sicqꝫ cunctis vale dicens spiritū emisit noī.
octobris. Lulus corpus a sancto p̄docimo
et christianis fere mille passibus a ciuitate pa-
tauī sepultum est: et ecclesia in ignis nomini
eius desuper edificata: vbi vsqꝫ in presens
quiescit: ⁊ miracula multa ostendit.

De sancto Marco papa
primo. Capitulum. xxxv.

Marcus pa

pa huius noīs primus natio-
ne romanus ex patre probo
Felici primo pontifici in epi-
scopatu romano successit: et
sedit annos. viii. menses. s̄.
dies. x. Hic constituit vt nul-
lus eps vel sacerdos etiaz si

maioris scientie ⁊ probitatis existat se ponat
ante alium priusqꝫ se ordinatū. Et hic solus de
tantozū numero pontificū qui fuerūt a beato
petro apostolo vsqꝫ ad siluestriū papā marty-
rium euasit. Et requiescit in ecclesia in qua prius
p̄sbyter ordinat⁹ fuerat: q̄ vsqꝫ hodie ecclesia
sancti marci notatur: q̄ est in medio rome in re-
gione q̄ dicit pius. Quienit autē in pace noī.
octobris. Et cessauit episcopatus dies. vi.

De sancto Marco papa. s̄. Cap. xxxv.

Marcus pa

pa hui⁹ noīs secundus: natiōe
roman⁹ ex patre p̄sico silue-
stro pape pontifici in ep̄atu
successit. Seditqꝫ annos. s̄.
menses. viii. dies. xx. Hic con-
stituit vt eps ostensis: q̄ con-
secrat episcopos vrbis pallio
vteretur. Et cōstituit in eccle-
sia oībus diebus dñicis et in
natalicis apostolorū symbolū ab omni clero
et populo alta voce cantari. Et hic requiescit
in pace. Et sepultus est in cimiterio babilie via
ardeatina noī. octobris. Fecit autē ordinatio-
nes dnas per mēses decē: iiii. p̄sbyteros. xxv.
diacones sex: ep̄os per diuersa loca numero
xxvi. Et cessauit episcopatus dies viginti.

De sancto Marco scriptore ⁊ con-
fessore. Capitulum. xxxv.

Marcus be

remi cultor cognomine scri-
ptor sic dictus est: quia pluri-
ma sanctorū anachoritarum
in deserto egypti cōmorant-
ium gesta scribebat. Qui oī
ad cōmunionē accederet: an-
gelus ei sacramenta porre-
xit. Lulus manum tantū vsqꝫ
ad iuncturam brachij vidit.

Requisitus autem a matre: vt ad se visendam
accederet: vestitus sacco scisso et recon-
futo: facieqꝫ fuligine tincta ad eam oculis clausis in-
gressus est. Et visus ab ea: s̄ ipsaz minime cō-
spiciens: statim egressus est. Dec heraclides.

De sancta Pelagia pecca-
trice. Capitulum. xxxvi.

Pelagia pri

ma feminarum antio-
chie ciuitatis adhuc
pagana rebus ⁊ diuiti-
s̄ plena corpe pul-
cherrima: habitu abi-
tiosa et vana: aīo ⁊ cor-
pore ipudica p̄ ciuita-
tem quadā vice. cū pō

De sanctis in mēse octobris occur. Fo. cccxxij.

pa maxima trāsbata: ut nihil super eam nisi aurum et argentiū et preciosi lapides viderētur: et quocumque iret diuerso: et aromati aere odore reple-ret: quā precedebat: et sequebatur multitudo pue-rorum et puellarum: qui et ipsi preclaris vestibus erāt induti. Quā dū nouus ephus heliopolcos: que nūc damiata dicitur videret: amarissime flere cepit: ex eo quod ipsa maiorē curam habebat placere mīdo quod ipse placere deo. Procidēsque in terrā faciem suam percutiebat: et terram lacryinis irrigabat: ac dei misericordiā implorabat. Dixitque astantibus cleri-cis quod deus illam in iudicio cōtra eos pducturus esset: quoniam ipsa tam solícite se depingebat: ut terre-nis amatoribus placeret: et ipsi celesti sponso pla-cere negligēter. Dum hec et similia diceret subito obdormiuit. Quisimque est ei quod quedā columba magna et fetida circa eum celebrantē volaret: qui dum cathecumīnos efferret: colūba disparuit: et post missam rediens in vase aque ab eodē demer-sa: mūda et candida exiuit: tam alte volauit: quod videri nō potuit. Et dum super visionē stuperet: et post hec die quadam in ecclesia predicaret: pelagia que aderat: adeo est subito cōpuncta: quod ei statim per nūcīū litteras misit supplicās: ut quod ipse sicut ipsa audierat per peccatoribus in mundū venis-set: ipsam quoque peccatricem ephus ad xpm redem-tem: benigne susciperet. Sed cum ephus se tentari dubitaret eidē responderit: quod eū solum videre non posset. Tū autē ad eū coram pluribus aduenisset: ad pedes eius pccidit: et amarissime flere cepit: dī-cēs se esse pelagiā. pelagus iniquitatis exūdās fluctibus peccōrum: que multas aīas in abyssum per-ditionis demerserat: sed nunc oīa perhorrebat. Quā ephus clemēter suscipiēs: penitentiam ei saluta-rē inīstī: et sacro baptisinate regenerauit: illāque esse columbā quam viderat recognouit: diaboliū autem in aere vociferabatur: et de nouo sene qui sibi spem suā abstulerat: diris clamoribus cōgē-rebatur. Quadam nocte pelagiam dormientē diabolus excitauit: et eam multis blanditijs adu-lari cepit: gloriā quoque et diuitias ipsi collatas cōm-memorabat: et si christum vellet relinquere: ad-huc maiora promittebat. Illa vero se signans in eum sufflauit: et demon statim euauit. Die vero tertio omnes seruos suos et ancillas manumisit: et cuncta que habebat pauperibus tribuit. Post aliquot dies cunctis ignorātibz noctu aufugit: et in montem oliueti deuenit: ubi habitum virilem heremite sumens in parua cella se collocauit: et deo in multa abstinentia seruiuit. Marime autem fame ab omnibus habebatur: et frater pelagius dicebatur: virque ab omnibus putabatur. Post hec autem dum quidam diaconus dicti noni epis-copi hierosolymam loca sancta visitatum ad-uenisset: quendā monachū nocte pelagiū in mōte oliueti de mādato episcopi requisit: et ipsum in-ueniens visitauit: qui ab ea cognitus: ipsam tabe factā minime recognouit. Cui dixit pelagia: ut se orationibus sui episcopi cōmendarē: quia vere apostolus christi esset. Recedens inde diaconus cum die tertio ad cellam redisset: et pulsanti ad ostium nemo sibi respōdisset: fenestram aperuit: et mortuā eam vidit: qui cum episcopo nūciasset:

et ille ad sancti viri celebrandas exequias cū cle-ro et populo conuenisset: extrahentes corpus eius de cella: quē virum putabant: feminā inue-nerunt. et deo gratias agentes: corpusque eius in eodem monte deuote sepelierunt: dormiuit autē in pace sancta dei. viij. idus octobris circa an-num domini. cclxxx.

De sancta Margareta dicta pelagius virgine. Cap. xxxviii.

Margareta di-

cta pelagiū virgo speciosissima diues et nobilis apud egyptus: tāta fuit parentum solícitudine custodita: et moribus optimis in-structa quod ab oībz videri modis oībz reuēbat. Denique cuidam adolescenti nobilis a parētibz in coniugium tradit: et cuncta nu-ptijs necessaria immensa gloria pparantur. Cum autē die nuptiarū iuuenes et puel-le et nobiles cūcti festa cū gaudio celebraret. Tir-go dñi deo inspiratē cōsiderās virginitatē dam-nū: tam dānosos plausibus reparari: cepit omnia huius vite gaudia quasi stercoza reputare: vnde nocte illi a viri cōsortio se abstīnēs: media nocte illo soporato se deo cōmendauit: et tōsis crinibz in vi-rili habitu clam aufugit. Longe autē ad quoddam monasteriū veniēs et fratrem pelagiū se dicens: ab abbate receptus est: et diligēter instructus. Qui tā sancte ac religiose vite se habuit: quod defuncto san-ctimonialiū puifore de seniorū consilio et abba-tis imperio: inuitus monasterio virginum est pre-latus. Quomodo ergo eis non solum corporū ne-cessaria: sed etiam animarum pabula ministraret: diabolus eius sanctitati inuidens: ut vite eius in nocentiam diffameret: vnam ex virginibus que ostiaria erat in adulterum traxit: et vtero intume-scēte cum iam celari non posset: pudor et dolor martinus monachos ac virgines cōsternatus est. Solusque pelagius: utpote earum familiaris sine vilo examine ab omnibus condemnatur: et cum ignominia foras pellitur: ac in quodam specu re-cluditur: etque monachorum seuerissimus deputatur: qui ei panem hordeaceum et aquam tenuissi-me ministrabat. At ille in oīa patiēter sustinebat: et deo gratias agens per sanctorum exempla se continue confortabat. Tandem cum finem suum adesse cognouisset: monachis per litteras mādā-tit suum genus: nomen: ac conditionem reuelās dicens quod vir fuerat non pro conditione mentitas quod inter feminas offendisset: petens ut quam viri feminam nescierant: forozes sancte sepelirēt: ut femine virginem recognoscerent: quam calū-niatores virum adulterum iudicassent. His auditis monachi et sanctimoniales ad speluncam con-currunt: pelagiū mortuum conspiciunt: femi-nam et virginem intactam cognoscunt: et pena-tentiam agentes in monasterio virginum hono-rifice sepelierunt.

De sancta Thaide mere- trice. Capitulū. xxxviii.

Liber

Thais meretrix apud alexandriā tante pulchritudinis excir: vt multi ppter eā vēditis sub stantis suis ad vltimā pau peratē deuenirēt. Amato res quoz sui pre zelo litibus inter se cōfertis: puella limina frequenter sanguine reptebāt. Quod audies pā nutius abbas sumpto secu lari habitu: z soldo aureo pfectus est ad eā: deditq; ei solidū quasi p merce peccandi. Cūq; camera secū ingreſsus lectū preciosum ascendere inuitaretur: interrogauit si esset se cretius cubiculū: qđ nullus ingrederet. Que duxit eū in interiore cellā: dicens q nemo illū ibi videre posset: nisi solus deus. Interroga taq; a patre: an sciret esse deum. Rēdit q scie bat deū: z futurū scē: z tormēta pctōꝝ. Quā senex iterum interrogauit: si hec esse noscet: cur tot alas hoīm suāq; perderet. Que mor cōpūcta ad pedes eius pēdit z penitentiā po stulauit. Cūq; abbas illi locū cōstitūset vbi ad se venire deberet: quatenus super eius sa lute disponeret. Illa colligēs oīa: que ex pec cato lucrata fuerat: in medio ciuitatis omni pplo spectāte cōbūisit. Erat autē pcechi libras rum auri. cccc. Quibus incēsis ad locū sibi ab abbate cōstitūti perrexit. Quam ille in ceno bio virginū in parua cella reclūsit: z ostiū plū bo signauit: parūq; fenestrellā reliquit: per quā ei modicus victus inferretur: iussitq; die bus singulis parū panis et aque ei a ceteris ministrari: mandans vt etiā vinā suā in cella effunderet: q; tali fetore digna eēt. Et cū que reret quō deum adorare deberet: p̄hibuit ne deū nominaret: sed tū incēbēs cōtra orientē respiceret ac diceret. Qui plasmasti me miserearis mei. ¶ Post annos autē .ij. pānutius ei copatēs ad abbatē antonii perrexit: vt que reret an ipsi deus ad huc peccata sua thaidi dimisisset. Et narrata causa antonius manda uit vt oēs discipuli sui illa nocte in oratione vigilarent: quatenus deus super hoc aliquid eoz cuiq; reuelaret. Nocte vō paulus maior antonii discipulus: vidit in celo lectū precio sis virgīs orditū: quē tres virgines splendide custodiebāt. Cūq; paulus interrogasset: an esset antonius: audiuit q non: sed thaidis mere tricis. Quod cū mane retulisset: abbas pānu tius letus discessit: z pfectus ad monasteriū ostiū celle destruxit. Et cū illa rogaret vt ad huc maneret inclusa: iussit eā egredi: qm dimi serat ei deus pctā sua. Et cū illam eduxisset diebus .xv. sup̄iit: z in monasterio virginū in pace p̄suaui: vbi z cū honore sepulta fuit.

Monus.

De sancta Reparata virgine et martyre. Cap. xxxix.

Reparata virg.

go. xij. annorum passa est in ciuitate cesariēsi sub decio cesare. Que nobili genere ipsi vrbis exorta: cū ieiunijs z orō nibus vacaret: a decio detenta est: vt dijs sacrificaret. Quō dum facere contemneret: plū bo liquefacto iussu cesaris p̄

fundit: s; plūbo tepefacto in nullo ledit. De inde acrum feruēs in os eius distillatur. Et dū hoc patiēter tolerasset: lampades arden tes ad latera ipsius apponitur: z post hec in caminū ignis mittit: sed a christo custodia in de omnino illesa et inuisa producit. Iterū q; coste ipsius ac pectora faculis ardentibus inflammātur. Et dum in his oibus victoriam obtinisset: et decio suadenti consentire nol let. Iussit virginem in craticulā extendi: z pu nis subter stratis diutius torreri. Deinde sic asatam per totam ciuitatem nudam circum ducta ad exemplū christianorū. Sed dum christum viuacore confiteretur: et christianos ad tolerantiam hortaretur: reducta ad cesarē vn gulis crudeliter lanietur: deinde testulis mar moreis super extenditur: z calce viua aqua su periusa: ac sale adhibito eius vltimera cōfri catur: postmodūq; sinapi aceto liquefacto p̄ funditur: ac deinceps spinosis fustibus eradi caris durissime cedit. Et cum hec omnia con stāti animo superasset: extra ciuitatē educta iussu decij decollatur: caputq; eius ipsi vt mā dauerat presentat. In cuius decollatiōe visa est colūba candida de ore ei⁹ exire: z in celis subito auolare. Cui⁹ corpus iuxta murū ciui tatis sepultū est octauo idus octobris. Inde processu tēporis trāsstatū quieuit in florentia.

De sancta Benedicta virgine et martyre. Cap. xl.

Bēdicta virg.

go et marty: apud lugdunū ciuitatem passa est. Que ex senatoribus romanis in vrbē pgenita: religione xp̄ia na: sp̄tuo seculo cū. xij. virgī nibus dño in pudicitia seru iuebat. Audito vō certami ne sanctoꝝ martyriū quintini et alioꝝ: qui roma egressi in

gallijs trūipharunt: ipsa de vrbē cū sodalib⁹ discedēs ad gallias accessit: vbi ceteris a se se paratis ipsa cum sola scoberia eius collecta nea lugdunū venit: z in villa myziniaco super

De factis in mese octobris occur. Fo. cccxxiiij.

fluuiū isaram: iuxta nemus refedit: vbi dño in sanctitate feruebat. Quaz iudex macrobius detentā: dñi sacrificare nollet: alapis cedit: deinde virgis fustigari fecit: deinde in equulo leuari: et diutius totā plūbatis contundi atq; depositā in carcere trudi mandauit: vbi angelica visitatione consolata sua predicatione. cl. gentiles ad christū conuertit. Inde quoq; ipsam eductā et in fidei confessione persistentē: iussit iterum iudex neruis cedi: et rursus carceri mancipari. Sed inde ab angelo ianuis re seratis educitur: et vulnera eius omnia sanantur. Multiq; de populo viso miraculo cōuertuntur. Propter quod ab ipso iudice: simul et carnifice securi templo excusso mactatur: sicq; martyrio coronatur. viij. idus octobris. Sepulta in lugduni ciuitatis territorio vbi passua fuerat.

De sanctis Dionysio epo Rustico et Eleutherio martyribus. Cap. xli.

Dionysius episcopus: et rusticus presbyter: et eleutherius diaconus in provincia galliarū: ciuitate parisiū: passi sunt sub persecutione domitiani imperatoris agēte fescenino prefe-

cto. Qui beatus Dionysius natione atbeniensis ab Ariopago qui vicus erat ceteris excellentior: vbi erant schole nobiles philosophorū ariopagita dictus est: qui etiā ex philosopho mundanota beato paulo ad offitio conuersus: philosophus xpi eiusq; discipulus effectus est. In eo igitur vico morabatur dionysius: qui ob plenitudinē sapientie diuinorū nūmū theosophus. i. dei sapiens dicebatur: cum quo erat appollophanus eius cōphilosophus: et multi philosophorū epicureorū et stoicorū et aliarum plurimū sectarū. Cum ergo in die dñice passionis philosophi atbeniesi. non possent causam tenebrarū que sup vniuersam terram facte fuerant naturaliter inuenire: nō enim fuit naturalis solis eclipsis: tum quia eclipsis fieri solet in renouatione lune: que tunc erat. xv. et ita in pfecta distantia e regione ad solē: tum quia eclipsis nō auferit lumen vniuersis partibus terre: tum quia p tres horas durare non potest. Dionysius maximus philosophus hoc miraculum videns: nec huius causam inueniens: hoc protulit verbū: n. aut deus nature patiebatur: et ei elementa cōpatiebantur: aut totius ordo nature peruertebatur. Et tunc atbenieses aram illi deo: qui hoc ostenderat miraculum constituerunt: et superpouerunt titulum

ignoto deo. Singulis enim aris titulus superponebatur: vt indicarent cui essent dedicate. Cum ergo paulus venisset atbenas: et cum epicureis et stoicis disputaret: singulaq; deorū altaria plustrans inter cetera ignoti dei altare vidisset: declarauit eis hunc esse deū: quem predicabat: qui celum et terram fecerat. Cum autē inter alios philosophos Dionysius: qui ceteris in diuinis doctior erat: dudum cū paulo disseruisset: casu cecus transibat. Cui dionysius dixit: vt si ceco illi in nomine dei sui preciperet vt videret et ille lumen reciperet: statim crederet. Sed vt omnis suspitio tolleretur: paulus ait Dionysio: vt ipsemet verba proferret. Quod cum ille fecisset: protinus cecus visum recepit. Statimq; dionysius credidit: et cum Damari vxore sua et omni familia baptizatus est. Sicq; a paulo per triennū instructus episcopus atbenis ordinatus est: vbi predicationi insistens: tam ciuitatem q̄ maximā partem regionis ad fidem christi perduxit. Hinc paulus: ea que ad tertium celum raptus viderat: reuelasse creditur: sicut et ipse dionysius in plerisq; librorum suorū insinuare videtur: vnde de hierachis angelo: i. et ordinibus dispositionibus: officijs: tam luculenter et clare disseruit: vt nō putares hoc ipsum ab alio didicisse: sed ipsum potius in tertium celum raptum: hec omnia conspexisse. Propbetico etiam spiritu claruit: et dormitioni beate marie interfuit: prout ipse in libro de diuinis nominibus asserit. Cum ergo audisset petrus et paulum romea nerone in carceribus detineri episcopum sibi substituit: et ad eos visitādos accessit: eorūq; passionibus presens fuit. Verum post aliquod tēpus a beato clemente petri successore in franciam destinatur: et ipsi rusticus presbyter et eleutherius diaconus sociantur. Sancti quoq; saturninus et marcellinus episcopi: et lucianus presbyter comites adiunguntur. Qui omnes venientes arelati: verbum domini predicare ceperunt. Tunc dionysius auctoritate summi pontificis: fretus: marcellinū in hispaniam: saturninum aquitaniam: et lucianum ad beluacensem pagum direxit. Ipsi vō cum sibi adiunctis rustico et eleutherio parisiū venit: et multos ibidē conuertit: et ecclesias erexit: ac clericos diuersorum ordinum consecrauit. Et eius tēporum pontifices sepius contra eum seditionē excitarent: et populus armatus ad eum concurreret: diuina gratia: aut deposita feritate: ad eius pedes procidebant: aut exterriti fugiebant. Cum autē domitiani ingatoris precepto secunda persecutio in christianos excitata esset: prefectus fesceninus cōtra christianos ab vrbē in galliam directus: parisiū veniens: bea-

tum dionysium predicantē captum colaphisatum
 confutum ⁊ lozis cum socijs alligatū sibi presen
 tari fecit. Dum autē sancti coram illo in confesio
 ne dñi constantes astarent: ecce quedam matro
 na nobilis venit: ⁊ virum suū lubium ab his magis
 turpiter deceptū asseruit. Pro eius itaq; viro mit
 titur: ⁊ in de confessione martyrizatur. Sancti vō a
 xij. militibus vicissim sibi succedentibus flagellan
 tur: deinde cathenis grauib; vincti carceri man
 cipantur. Sequenti vō die dionysius super cra
 tem ferream flammis suppositis nudus extendit
 tur: indeq; erectus ad bestias ferocissimas ieu
 nio excitatus exponitur. Que cum ad eum accu
 rerent: signum crucis opposuit: ⁊ mansuetissimas
 eas fecit. Deinde in clibanum mittitur: sed extin
 ctio igne nil leditur: cruci affigitur: ⁊ dicitur ibidē
 torquetur: inde depositus: cum socijs multis alijs
 fidelibus in carcere recluditur: vbi dum sanctus
 missam celebraret: ⁊ populum fidelem cōmunicar
 et: dñs iesus cum angelorum multitudine: et im
 menso lumine eidem apparuit: et panē sacrum ei
 obtulit: atq; ad martyriū confirmavit. Post hec
 sancti iudici presentantur: ⁊ nouis supplicijs cru
 ciantur. Et cum omnia tormēta superassent: iussu
 prefecti ante idolum mercurij extra ciuitatem du
 cuntur: ⁊ ibidem in confessione trinitatis trium ca
 pita securibus precipiuntur. Statimq; corpus
 sancti dionysij se erexit: ⁊ caput suū intus brachia
 angelo dūce ⁊ celi precedente lumine per duo mi
 litaria deportauit: ⁊ a loco scilicet qui dicitur mons
 martyrium vsq; vbi nunc dei prouidentia requie
 scit. Multi vō circūstantes angelorum melodiā
 concinentem audierunt: inter quos largita vxo
 prefati lubj christianā se esse clamauit: et mor ab
 impijs decollata in suo sanguine baptizata occu
 buit. Dum infideles insisterent: vt rustici ⁊ eleuthe
 rij corpora in sequana fluuio mergerentur: ne a
 christianis sepelirentur. Matrōna quedā nobilis
 nomine catula: licet adhuc pagana: tamē iam pro
 pter visa miracula ad christus mente conuersa: ve
 ctiores ad prandium inuitauit: ⁊ illis epulantibus
 sanctorum corpora furtim surripit fecit: et in suo
 predio occulte sepeliuit: que postmodū persecu
 tione cessante inde susculit: et corpori dionysij so
 ciavit: ac fidem christi percepit. Passi sunt autem
 vñ. idus octobris circa annum dñi. xvij. etatis vō
 beati dionysij. xc. Die vō passionis ipsorum cum
 apud arelatum sanctus regulus episcopus misla
 rum solēnia celebraret: a apostolorum nominibus
 in canone recitatis adiungit: et beatorum marty
 rum dionysij rustici et eleutherij. Quo dicto cum
 adhuc eos viuere putaret: mirari cepit quomo
 do eorum nomina sic ignoranter in canone recita
 set. Et ecce tres columbe eidem in altari apparue
 runt: habentes sanctorum martyrum nomina suis
 pectoribus sanguine descripta. Qui diem notās;
 inuenit eos tunc per passionem a corpore migra
 uisse. Beatus autē dionysius doctor ecclesie mi
 rabilis et insignis: scripsit librum de angelica hie
 rarchia. Item de diuinis nominibus. Item de my
 stica theologia: et alia forte plurima que nostris
 scriptoribus inueniri non possunt.

De sancto Donino martyre. Cap. xliij.

Doninus mar
 ty: passus est in territorio ciuita
 tis chyfopolis: scilicet parmen
 sis sub maximitano imperatore.
 Qui cū esset pimus cubiculari
 us eiusdes augusti: coronā eius
 seruabat: ⁊ de ipsius manib; ma
 ximianus aureolaz imperialē ac
 cipiebat. Anno igitur sexto im
 perij sui: cū roma mediolanū ve
 nisset: dedit contra christianos edictū mortis. In
 de veniens in partibus germanie: xpianos quos
 dam ibi inuentos decollari mandauit. Tunc erant
 ibidem fideles quidam occulti circiter quingenti.
 Inter quos sanctus dominus pmissimus erat: qui
 ceteros confortabat. Et dum imperator ad vibez
 romā venisset: prefati cōs ei secuti eidē occurre
 runt: seq; xpianos cōstātissime pfecti sunt. Quos
 oēs imperator decollari mādauit. Et quibudā ex
 ipsis occisis aliquot fingerūt: vna cū sancto dono
 no: quidā p viā flaminia: quidā p viā aurelia: quidā
 vō p viā claudia. Dominus autē viā claudia perre
 xit. Et dñi venisset. xv. miliario ab vbe chyfopolis:
 nūcj maximianū eñ apprehensum: in media viā pu
 blica que claudia dicit: iuxta sistriencē fluuiū decol
 lauerūt: cuius corpus trūcum manibus ppris ca
 put de terra leuauit: ⁊ ipm deferens flumen super
 vndas transiuit: atq; p iactus lapidis deportauit
 vsq; ad locū in quo quiescit: vbi ⁊ sepulcū est mira
 culis clares. Inter q; oēs inuocantes: ⁊ de ca
 lice ipsius potantes liberat a morfu rabidi canis.
 Qui passus est septimo idus octobris.

De sancto Cerbonio episcopo. Cap. xliij.

Cerbonius epi
 scopus populonij clarus tēpo
 re beati gregorij pape. Qui dūz
 hospitalitati esset intentus die
 quadā transeuntes hospicio su
 scepit. Quos gorbis superueniē
 tibus abscondit: eorūq; vitas ab
 illorū nequitia reseruauit. Qu
 dum touille gothorū regi perfido
 nunciatum esset: iratus cru
 delitate insit episcopū teneri: ⁊ in loco qui merna
 lis dicitur octauo ab vbe miliario vbi cū exercitu
 suo residebat sibi p̄sentari: eniq; in spectaculo po
 puli versis ad deuorandū p̄fecti. Tunc in conspe
 ctu regis episcopus ad mediū deductus est: atq;
 ad eius mortē vsus immanissimus exquisit; qui
 ex canes dimissus: accensus ⁊ conicit; episcopū pe
 t̄t: sed subito sue feritatis oblitus capite humili
 ter submisso lambere epi pedes cepit: populūq;
 qui ad spectaculū venerat mortis: magno clamo
 re versus est in admirationē veneratiōis. Ad cui
 reuerentiā etiā rex ipse promot; est: ipsūq; ho
 noratū valde dimisit: ⁊ eius orationibus cōmēda
 uit. Dicit etiam in ecclesia sua cui preerat: popu
 lone sepulchris sibi parauit. Sed cum longobar
 dorum gens in italicam veniens cuncta vastasset
 ad helbam insulam recessit. Qui irruente egritu
 dine ad mortem veniens: clericis suis precepit: vt

De sanctis in mēse octobris occur. Fo. cccxxiij.

corpus eius in sepulchro qđ sibi populonſe p̄-
parauerat ponerent. Cui cū illi r̄nderent: qđ illuc
ipsum reducere minime possent: eo qđ longobardos
ipsum locum detinētes vel illac discursantes
timerent: horatus est eos vt secure ipsum illic
deponerent: r̄ festine sepelire curarēt: moxq; ex
eodē loco sine vlla mora discederent. Defuncti
igitur corpus in nauī posuerunt. Cuiq; populonia
nam tenderent: r̄ immensa nimis pluuia erupis-
set: per totum illud maris spaciū quod ab helba
insula vsq; populonia duodecim milibus distat:
circa vtraq; nauis latera procellosa valde pluuia
eccidit: sed in nauī eadem: nec minima imbris gut-
ta descendit. Peruenientesq; ad locū: corpus se-
pulture tradiderunt: r̄ episcopi p̄cepta seruan-
tes: ad nauem sub festinatione redierunt. Quam
mox vt intrarunt in eodem loco dur crudelissi-
mus longobardorum gumaritib; aduenit. Ex cu-
ius aduentu cerboniū habuisse spiritum p̄p̄he-
tie claruit: qui illos sepulchro corpore inde discede-
re sub festinatione p̄cepit. Quenit autem vir
sanctus in domino. vi. idus octobris. Dec grego-
rius. iij. dialogorum. cap. xj.

De sancto Paulino epi.

Cap. xliij.

Paulinus epi
scopus eboracen. claruit apud
idem oppidum tpe bti gregori
pape. Cum em̄ idem sanctus do-
ctor. augustini ep̄m ad predican-
dum angolorū genti destinasset
vt dictū est supra in gestis ipsius
augustini ep̄i. vij. kalen. iunij. Idē
beatus augustinus iustum ep̄m
genti nordannialorū consecrauit

id est ei nationi angloꝝ: que ad aquilonē vmbri
minis habitabat. Qui iustis verbū fidei predican-
do: eandem gentem cum rege suo edvino cōuer-
tit. Hic etiam iustus paulinum ep̄m ordinauit: et
ipsum ad eboracensem ciuitatem in fide confir-
mandam delegauit. Qui fructum plurimum p̄-
dicationis in eadez ciuitate perfecit: r̄ clarus san-
ctitate in pace quiescit. vi. idus octobris.

De sctō Geraldo cōfessore.

Cap. xlv.

Geraldus con-
fessor apud aurelianū claruit.
Hic vir illustris leuonicensi ter-
ritorio aureliaco pago natus ē:
a patre geraldo: matre adaltru-
de de nobilissimis atq; ditissi-
mis. Qui dūm infimul caste vi-
uerent: nocte quadāz diuinitus
in somnis admonentur: vt debi-
tum matrimonalia soluant: vt

prolem mirificā procreare valeant: quem geraldū
nominare debeant. Excitatus igitur pater: debi-
toq; soluto: iterū obdormiuit: viditq; ex pollice
pedis eius dextri vngulam nascentē que in arbo-
rem magnā succrescens: palis r̄ perticis protege-
batur: nec tū in pede pondus aliqđ sentire videba-
tur. Cuiq; mater filiū ad huc gestaret in vtero: r̄
die quadam cum viro esset in thalamo: trinanā vo-

cem audiuit infantuli vagientis: r̄ quasi iam nati
vocem emittentis. Natus igitur puer r̄ ablactatus:
annis puerilibus deo deditus: literisq; diuinis
mirabiliter breui tempore vltra coetaneos est im-
butus: iuuenisq; effect: armis: vtpote miles no-
bilis exercitatus: cunctos in acie superabat. De-
functis autem parentibus: ex facultatibus suis
egenis largiflue ministrabat. Quem diabolus se-
mel visione puelle pulcherrime eius vasalli filie
grauē tentatione pulsauit: ita vt ille nunciū ad pa-
trem mitteret: qđ nocte sequenti ad eum accedere
vellet. Peccatum tamen timens orationem p̄-
misit: r̄ sic ad domum puelle accessit: r̄ a patre sus-
ceptus fuit. Cum autem tentationem grauē sen-
tiret: r̄ ad ignem sederet: puella sibi vltra modus
deformis visa est: vt iam quam viderat esse nō pu-
taret: nisi pater eius illam esse penitus affirmas-
set. Sicq; tentatione superata sine crimine rediit
et patrem cum omni familia liberatim donauit: ac
q; puellam nuptiū tradidit. Officiū autēz di-
uinum ac si clericus continue dicebat: r̄ missam
quotidie audiebat. Cum autem die quadam agen-
dis curie intentus: missam audire non posset: lo-
co misse psalterium totum legit. Et extunc in cō-
suetudine duxit: vt quotidie totum psalteriū de-
cantaret. Demum relicto seculo monasterium
in proprio solo in aureliaco construxit: quod de su-
is facultatibus large dotauit: in quo se monachū
fecit: r̄ multa vite sanctitate r̄ abstinentia claruit:
pollensq; virtutibus: feliciter ad christum migra-
uit sexto idus octobris. Sepultusq; est in ipso mo-
nasterio miraculis clarus.

De sanctis Cassio r̄ Florentio r̄ socis
martyribus.

Cap. xlvj.

Cassius r̄ flore-
tius martyres cum socis septē
passi sunt sub maximiano imper-
atore apud beronam vrbē gal-
liarum circa rhenū fluium.
Cum enim idem imperator de
mauritanā apud: r̄ de finiti-
mis regionibus propter gallo-
rum frequentes tumultus mili-
tum multitudinem deuocasset.

Inter alios elegit milites. cccj. ad sui custodiam
deputatos: quos vna secum cuz sacra legione the-
beorum in galliam adduxit. Postq; autem legio-
nem predictam occidit christum dominum confi-
stantissimē ab eodem imperatore discedentes per
diuersa loca fugerunt: quorum discipuli erant cas-
sius: florentius: geron: malofus: r̄ victor. Qui vna
cum eorum socis. cccj. trino martyrio ternis in
locis coronati: vna r̄ eadem die ab ecclesia reco-
luntur: cum tamen diuersis diebus passi fuerint:
vt scribit hellinandus. Nam cum de mandato sim-
peratoris maximiani milites eius gentiles p̄sa-
tos xp̄ianos insequentes: bincinde eos requirer-
ent: cassium r̄ florentium cum alijs septēz apud
beronam vrbem circa: rhenū fluiū inuenerunt:
quos ibidem in xp̄i confessione decollauerunt:
quorum passio agitur. vi. idus octobris.

De sanctis Gerone et socijs mar. Cap. xlvij.

Geron martyz

cum socijs. cccxviiij. apud coloni-
am agrippinā passi sunt. Cū em̄
persecutores ab imperatore ma-
ximiano destinati ad predictos
milites. cccclx. occidendos: cassi-
um et florentiū cū alijs septem in-
terfecerunt: vt supra dictum est.

Geronem militem cum comitiua. cccxviiij. militū
in campis colonie inuenerūt. Quos omnes xpm̄
dominum confitentis gladijs trucidarunt. Quo-
rum festum colitur. vi. idus octobris.

**De sanctis Maloso et Victore et so-
cjs martyribus. Cap. xlviii.**

Malosus et vi-

ctor martyres cum socijs trigin-
ta apud oppidū francorū: quod
troia siue xanthum dicitur passi
sunt. Cum persecutores prefati
post interfectionem predictorū
martyrum: videlicet cassij et flore-
tij et sociozum geronis atqz alio-
rum predictorū processissent ad

reliquos requirendos de mandato imperatoris ma-
ximiani malosum et victorem cum alijs triginta: q̄
de numero predictorū. cccclx. militum super-
erant: iuxta dictum oppidum xanthum inuentos
gladijs cederunt: eorum corpora in locis palu-
stribus submerserunt: quorū tamē reliquie a xp̄is
nis reperte condigno honore sepulte sunt. Et in
eorum postmodum honore Helena constantini
mater basilicam super eorum corpora miro deco-
re et sine villo ligno construxit: vbi et per eorū meri-
ta eurogualus colonienis eps. dolore capitis sa-
natus est. Sed cum corpus malosi martyris lon-
go tempore vbiā sepultū fuerit latuisset. San-
cto epi dicti loci diuina reuelatione monstratum
est. Qui corpus de loco fustulit: immensi odoris
refragrans suauitate: et ipsum iuxta sociozum ca-
dauera collocauit. Domum etiam dies passionis si-
militer celebratur. vi. idus octobris.

De sancto Dinyto episcopo. Cap. xlix.

Dinytus episco-

pus gnose vrbis cretē. marci
antonij imperatoris temporibus
apud ipsas claruit ciuitatē. Qui
inter viros apostolicos nobilissi-
mus in scripturis suis velut in
quodā speculo viuentem sui de-
reliquit imaginem. Quiqz inter
cetera sapientie sue opuscula ad
dionysij corinthiorum epm̄ ele-

gantem scripsit epistola: in qua docet nō semper
lacte nutriendos populos: ne quasi paruuli ab vl-
timo occupentur die: sed et solido debere pasci ci-
bo vt in spiritualement proficiant senectutē. Qui et
in xpo plen⁹ sanctitate quiescit. vi. idus octobris.
Dec hieronymus libro de virtis illustribus.

De sancto Hiero presbytero. Cap. l.

Hieron presbyter

drine ecclesie presbyter insignis
floruit tempore diocletiani im-
peratoris. Qui taz florentis ser-
monis venustate populos docu-
it tantaqz diuersorū tractatū
elegancia fulsit: vt origenes iuni-
or vocaretur. Tractatum longis-
simū super osee prophetia de-
scripsit. Et apud alexandriam

in pace quiescit. vi. idus octobris. Dec Hierony-
mus vbi supra.

**De sanctis Tharaco pro-
dronico martyribus. Cap. li.**

Tharaco pro-

bus et andronic⁹ martyres apud
tarsum metropolim alicie tēpo-
ribus diocletiani et maximiani pas-
si sunt sub prelide maximo. Quo-
rum primus natione romanus et
miles annozum. lxx. militie terre-
stri pro xpo renunciauit. Secun-
dus de sede pampiliie exortus.

Tertius vero iunior de primis ephesiorū ciui-
tatis. Qui insimul sociati: accusati sunt maximo pre-
sidi a domero centurione: q̄ essent xp̄iani: et ab eo
dem iudice tenti sunt. Qui primo quidē tharacus
vt seniorē in xpi professione inuictum manentē in
maxillis cesum nudatū virgis flagellari fecit.
Deinde vinculis ferreis in carcerem alligari: post
ea probum in simili confessione manentem in dor-
so et ventre neruis crudis diutius cesum: eisdē vin-
culis victum carceri mancipauit. Ac postmodū
andronicum xpi nominis confessione gaudentes:
vt adolescentulum diu suatum: in equuleo appen-
sum et cesum: ac ore contusum et lateribus punctū
necon plagis cum testarum fragminibus confric-
tatum: ferreis catenis ligatum in ergastulo clau-
sit. Deinde eos in suffa ciuitate productos: idē
preses sibi presentari fecit. Et primo tharacum sa-
crificare nolentem ore ipsius lapidibus cofracto
et dentibus excussis: manus eius in ignē mitti ius-
sit: de hinc ligari pedib⁹: capiteqz deorsum suspen-
di et fumum atrum subterponi: atqz acetum cum
sale eiusdem auribus instillari: nares quoqz sine
pi aceto liquefacto perfundit: sic in custodia tra-
di. Sequenti die probum eductum iussit: os eius
confringi: et ferrū ignitum labijs apponi: atqz ex-
tensum neruis crudis diutissime cedi: facieqz to-
ta lapidibus contusa in custodiam recipi. Tertio
vero die andronicum productum in palis. iij. ex-
tensum alligari: et neruis durissimis in scapulis et
ventre flagellari: eo q̄ plagas eius prioris cura-
tas fuisse mirabatur. Sicqz illum in eadem custo-
dia recludi fecit. Deinde eosdem ad achabor ci-
uitatem attraxit: vbi primus prefatus preses tha-
racum vincetis in faciem cedi iussit: et obeliscos ac-
censos labijs et maxillis applicari: aures quoqz no-
tuacula precidit: raso capite pinnas superponi.
Deinde obeliscos incensos sub asellis immitti: et
sic in carcerē vinculari. Probum vero victum pe-

De sanctis in mēse octobris occurrē. Fo. cccxxv.

ditibus sursum appendi mādant: et candentes obeliscos lateribus apponit: atq; clauos ignitos manibus eius infigit: deinde oculos eius acubus pungit: sic in carcerem compeditum mitti. Andronicum autem ligatum papyris inflammat: sic in carcerem exuri precepit: et obeliscos incensos circa digitos eius apponit: ferrum quoq; ignitum in os eius mitti: et dentes eius excuti: molissq; confractis linguam ipsius abscondit: et comburit: sic in carcerem alligari. Post dies aut aliquot eos preses impius productus fecit: et respiciens illos sanos iratus uehementer: bestias ferocissimas in arenas exposuit. Que pluribus gentilibus extinctis sanctorum pedes lingebant. Leena quidem tharacii: leopardus probum: vrsus autem obsequabatur andronicum. Nouissime cum omnia superassent: insu presidis decollati sunt: adhibiti quoq; sunt quattuor custodes: ne corpora sanctorum sepelirentur: sed in ignem missa consumerentur. Ora autem valida tempestate et fulminibus custodes territi fugerunt: et flamme extincte sunt: et sic corpora incombusta remanserunt. Super quorum singula christiani nocte viderunt stellam fulgentem: eaq; tollentes honorifice apud tarsum cilicie sepelierunt. v. idus octobris.

De sancto Eustachio abbate. Cap. lxx.

Eustachius abbas

bas luxouien. fuit: qui a beato columbano ab italia ad dicitum monasterium gubernandi paterno affectu directus: equo iure subditas monachorum cateruas retulit: adeo ut nullus se beatum columbanum perdidisse gemeret. Qui huius doctrinis imbutus fuisset. Qui et post laudabilis vitam virtutibus pollens: quieuit in christo. v. idus octobris: luxouii sepultus.

De sancto Eustachio epo. Cap. lxxi.

Eustachius epi

scopus antiochenus claruit apud ipsam ciuitatem tempore constantii imperatoris. Dic genere pamphilus tam opere quam sermone fidelis pugil egregius aduersus arrianum dogma plurima conscripsit. Extant etiam ipsius sapientie placere duo volumina de anima. Itē tractatus aduersus orizem. Item epistole multe quas enumerare difficile est. Qui propter fidei catholicę defensionem: quam contra arrianorum sectam susceperat: a constantio imperatore traianopolim in exilium missus vite terminum dedit.

De sanctis quattuor milibus nongentis septuaginta sex martyribus. Cap. lxxii.

Quattuor milia nongenti septuaginta sex marty

res apud aptricam passi sunt sub persecutione vandalica. Qui cum essent ecclesiarum dei plurimarum epi presbyteri et diacones associatis ipsa turbis fidelium propter insu hunerici arriani regis in horribile exitum heremum trusi: atq; inter mauros ferocissimos deputati sunt. Inter quos erant cyprilianus et felix presbiteri sacerdotes. Ex quibus plurimi dum ducerentur: cupidibus ac lapidibus sibi alligatis ad currendum dum tunderentur: et per aspera et dura loca traherentur per singula membra discepti inter manus thabetium expirabant. Extat per totum aggerem publicus locus tumuli vel sepulchre ipsorum. Reliqui vero predictorum ad exilium predictum adducti: fame et inedia ac nuditate afflicti: necnon varijs supplicijs excruciatum martyrium celebrant: quorum natale colitur. iij. idus octobris.

De sancto marcello epo et martyre. Cap. lxxv.

Marcellus eps

apamie et martyris successor iohannis vita sanctissimus tempore theodosii senioris martyrium passus est. Cum enim insu eiusdem augusti deorum templarumq; destruerentur. Venit prefectus orientis apamiam ad templa idolorum destrueda: et dum ibidem templi iouis maximii et roburatum: ypothe lapidibus ferro et plumbo alligatis fabricatus vidisset: impossibile quoq; ad destruedum iudicasset: ad suggestionem marcelli perrexit ad alias ciuitates: ipsumq; templum iuxta vires ei dissoluendum commisit. Marcellus vero cuiusdam operarij consilio quattuor ingentibus columnis subterfossis: quibus tora parietum machina nitebatur: ligna supposuit: et in ipsis ignem immisit: ut lignis eructis columnę ruerent: totamq; fabricam secum traherent. Sed resistente demone: ignis non poterat ligna inflammare. Eps vero oratione premissa aqua benedicta ignem asperxit: et mox diabolus effugauit. Statimq; igne subtermissis ligna accendit: quibus combustis ruentibusq; columnis: omne edificium templi corruit: cuius sonitus terram concutiens omnes exterruit. Post et sanctus eps et alia plura phana idolorum destruxit. Qui et martyribus pro christo certantibus scribebat: et eorum scripta recipiebat. Nouissime autem et ipse a paganis tentus: pro christi confessione martyrio coronatus est: et apud apamiam honore condigno tumulatus. iij. idus octobris.

De sancto Carpo discipulo. Cap. lxxvi.

Carpus discipulus

lus beati pauli apostoli apud troades claruit: ubi et ab eodem apostolo eps constitutus est. De hoc refert dionysius in epistola ad theophilum: quod cum esset vir mire sanctitatis et zelator fidei: et quidam infidelis fidelem quendam peruertisset: adeo corpus moleste tulit: ut ex hoc infirmitate incurreret. Tante autem sanctitatis erat: ut nunquam celebraret.

quin aliquam celestē visionem conspiceret. Sed cū pro vtriusq; conuersione orare deberet: deum tñ quotidie exorabat vt combustionē quadā: am- bonū simul immisericorditer abumperet vitas. Et ecce circa noctis mediū dum vigilaret: hanc orationē faceret: subito domus in qua erat in duo diuisa fuit: et quedā immensa fornax ibidem appa- ruit: respiciensq; sursum vidit celū apertū: ibidē Iesum circumdatū multitudinē angelorū. Deinde iuxta fornacē pdicti duo viri tremuli stare cernun- tur: qui a serpentibus de fornace procedentibus moribus: et inuolutionibus violentē in fornaces trahebantur: et ab alijs quibusdā viris impingebā- tur. Hoc videns carpus adeo in istorum vindictā delectabatur: vt superiorē visionem intueri con- temneret: et in horū vltionem totus intentus eēt: ita qd plurimum mole ferebat: qd in fornacem non cito cadebant. Tandem cum in celū resperisset: ec- ce Iesus hominum illorū miseratus ad illos cum angelis descendens: manus extendit: et ipsos eripuit. Dixitq; carpo: qd paratus esset iterum pro peccatoribus pati. Sicq; decetero carpus pro il- lorum cōuersione orauit: dominusq; vtrunq; ad fidem reuocauit. **¶** Demū idem beatus discipu- lus pro cōfessione xpi martyrio coronatus est: et apud troadem sepultus. iij. idus octobris.

¶ De sctō Eduardo rege et cōfessore. Cap. lviij.

Eduardus con-

fessor: rex illustris anglorū gene- rosa progenie ortus filius regis elterndi: et ante regine ricardi du- cis normanorū filius: diligenti pa- rentum cura nutritus ab annis puerilibus sancti spiritus infor- matus est disciplina. Qui adhuc puer existens: propter dauorum procellam senientū in anglia du-

ctus est in neustriā in auita domo: vbi opera pue- rilia deferens: xpi seruitio se mācipauit: beatam q; dei genitricē et petrum apostolū atq; euangeli- stam iohannē ipatronos sibi speciales assumpsit. Tandem parente defuncto et fratre ipsius inaudi- ta crudelitate perempto eduardus timēs: se dño cōmendauit. Expectans quoq; donec post modi- cum tps barbarica pestis cessauit: et tūc a baroni- bus in regnū inductus: et cum gloria apud lundu- num in die sancto pasche ab epō coronatus est. **¶** Regnavit autē tyribus henrici tertij imperatoris et regnum optima pace gubernauit: et sanctissime deo vixit. Egicā godini filiā liberalibus artibus imbutā in vxorem duxit: quā adeo persuasit: vt ca- stitatem seruāserit solo nomine coniuges: ambo vir- gines permāserūt. Fuerat autē godinus pdictus conspirator in nece fratris regis eduardi. Dum autē die quadā cum rege in mensa discumbēs se iu- ramēto de morte fratris excusare: periculo offe- quā comedebat: subito ossa quā in ore posuit sus- focatus est. Filium quoq; eius eadez die ab equo in carenem flumiū precipitatus necatus est. **¶** Ma- ter vero eius vxor godini ictu fulminis interijt. Sicq; oēs qui mortis fratris regis cōscij fuerāt: vltio diuina vindicauit: sola regis cōiuge que in-

nocens inde fuerat incolume pmanente. **¶** Rex iste tante fuit grauitatis: vt vir non sine maxima causa prouocaret in risu: vnde et semel cū die pa- sche post prandij valde rideret: et hoc oēs mi- rarentur: dixit rex qd per spiritū viderat septē dor- mientes in celis monte: qui dudū super latus dex- trum iacuerant: se verfos in sinistrum: qui donec sic manerent: multe in orbem persecutiones futu- re forent. Sed post decursum annorum centū: ite- rum ad latus dextrū se verterent. Directi sunt au- tem a baronibus nūch et anglia in greciā ad mon- tem predictū apud ephesum ciuitatem. Qui per oīa sicut rex dixerat contigisse inuenerunt. Nam donec illuc nūchj peruenerunt oēs ephesiorum populi: qd septē dormientes in sinistrum versi fuis- sent penitus ignorarunt. Qui tñ iudicis antea diebus sup dextrum latus illos cognouerāt dor- mientes. **¶** Hic etiam rex circa pauperes libera- lissimus et humilis fuit. Nam die quodā pauperē contractum incedere nō valens proprio latore ca- rentem deuotus rex in humeris suis assumpsit: et ipsum a regali palatio vsq; ad sancti petri eccle- siā: baiulauit. **¶** Dic etiā sepius in hora: consecratio- nis xpm in carne cōsepit in manibus sacerdotis. Qui regno feliciter disposito quieuit in pace ano- nō dñi. **¶** clxv. idibus octobris. Sepultus iuxta beati petri altare vbi et miraculis clarē.

¶ De sctō eduardo rege et mar. Cap. lviij.

Eduardus mar-

ty: rex secundus anglorum: filius eduardi regis: vna cum patre annis duobus cū dimidio regna- uit. Tunc visa est stella cometes apud vicum regium: qui dicitur calus: significās persecutiones in regno subsequentes. Nam cle-

rici intrusi et criminosi a suis ecclesijs: per dunstanum archiepiscopū cantuariensem expulsi nouā prelia suscitauerūt oibus pene ecclesijs denastatis: quos tñ vltio diuina puniuit: vt supra dictum est in vita sancti dunstani. vj. idus septembris. **¶** Cum autē mortuo egdaro rege eduardus adhuc iuue- nis eēt: et elfrida nouerca eius olim regis vxor: si- lium suum propriū puerulum: necdum annorū se- ptem regem facere procuraret: et ob hoc cum quib- dam ex baronibus conspirasset. Dunstanus: eduardum: vt pote cui regnū tanq; primogenito de iure debebat: contra votum illorū coronauit. Tūc et regina turbata in mortē regis machinari cepit. **¶** Cum autē die quadā eduardus de venatione fessus rediret: illa stitenti poculū porerisset sa- telles ab eadē inductus: regem potantē sica per- cussit et occidit. **¶** Cum sero esset circa corpus ip- sius: subito diuina luminaria micuerūt. **¶** Cuiusq; tactu claudis gressum: et mutus loquēdi vsum cō- tinuo recuperarunt. **¶** Cuiq; ad corpus eius elfrida regina in equo venisset: vt quasi se de nece ei⁹ in- culpabilēz simularet: dum redire vellet: equus se- ide nullo mō mouere potuit: mutatoq; alio equo similiter et tertio sicut et priori cōtigit: vnde ab of- bus de morte regis res iudicata est. Sepultus est autē rex cōdigno matrīs honore miraculis clarē.

Elfrida vero regina vidēs vltionē quā deus fecerat in clericos ecclesiarū per seclitōres de homicidio cōdigne penituit: sūm vitam mutauit.

De sancto Theophilo episcopo et confessorē. Cap. lx.

Theophilus episcopus apud Antiochiā floruit. Qui tertius a beato petro apostolo eiusdē ecclesie sedē tenuit: et vir eruditissimus multa sapiētia claruit: plurimosq; libellos compilauit. In testimonium liberos tres ad Anatholiū scripsit.

Aduersum Hermogenis heresim alium. Extant eius et alij elegantes adedificationem ecclesie pertinentes: composuit et contra marcionem librum vnum. Super euangelio et puerbis salomonis cōmentarios se legisse beatus tradidit hieronymus: qui cum superiorū elegantia non videntur sibi cōgruere. Qui etiā marci antonini imperatoris temporibus in pace quiete tertio idus octobris.

De sancto Theophilo cōfessore. Cap. lx.

Theophilus cōfessor: in ciuitate cilicie claruit. Qui cum esset ecclesie vicedūm ecclesiasticas res: vt pote moribus et scientia precipuis optime gubernauit: quem clerus et populus nimis diligebat. Tunc cantuero episcopatu: ipsum in pontificē omnis populus elegit: sed theophilus se indignum iudicās omnino recusauit. Ad metropolitanum autem violenter a populo ducitur: et in episcopum sibi dari ab omnibus postulatur. Sed ipse penitus renuens vir ab ipso dimittitur: et alius in episcopum consecratur. Post dies modicos ad suggestionē emuloꝝ quorundā theophilus ab episcopo de officio deponitur: et in locum eius quedā ex aduersarijs surrogatur. Desperās iste indeum magum adijt: et eius auxiliū imploꝝauit. Quem ille nocte extra ciuitatem adduxit: et diligenter monuit ne crucem sibi imprimeret: aut christum vel virginē nominaret. Vocante autem mago demones infanti homines candidati eidem apparuerunt: qui cū cereis ardentibus ad regem ipsorū diabolum in throno aureo sedentē: illum adducit. Pro quo in deus genuifero ipsius auxiliū postulauit. Ille theophilum officium restituendū et maiorem ad hoc faciendum promittit: dum tamen hic christū et matrē velit abnegare: et diabolo professionē faceret: et abnegatiōis chirographum manu propria scribere. Theophilus ergo abnegationem fecit: et chirographum scribens diabolo tradidit. Reuersus autē mox die sequenti ab episcopo accersitur: et expulsus emulo in officium remittitur: et ultra q̄ prius honoratur. Post dies autē aliquod theophilus respicere cepit: et peccatum suū desens per dies quadraginta matrē misericordie inuocauit. Quibus elapsis gloriosa regina eidem nocte

media apparuit: et eidem salutem spopodit: ipsum tamen vt ad huc oratione persisteret admonuit. Quōd cū ille fecisset: post tridūm iterū eidem virgo beata cū splendore nimio astitit: et eius pectm ei dimissum a deo nūciauit. Et autē ipse pro chirographo confecto nimium anxietaret: die sequenti dei genitrix eidē in somnis apparuit: et chirographū supra eius pectus dimisit: quod ille excitatus inueniens ad episcopum celebrantē accessit: et corā omni populo peccatum suū cōfitea: cuncta: visa et gesta narrauit: eiusq; chirographum cunctis ostendit: qui ex luce a virgine contracta facie: vt sol resplendere visus fuit: et in eodem loco per triduum in oratione perseuerauit. Tuncq; sequenti illā composuit. Que maria sgratia plena bñs recti vgo serena in qua et de seipso: et de ei' miraculo mentionē facit: et elapsis trib' dieb' ad xpm migravit. In cuius transitu audite sunt voces angelice concinētes. Sepultusq; est in ecclesia ciliicie: per quem deus multa miracula ostendit.

De sanctis Faustino Ianuario et martiale martyribus. Cap. lxj.

Faustinus ianuarus martialis martyres i hispanis ciuitate corduba passi sunt: qui primo equulei pena cruciati: dei inde supplicis excoꝝiatis: auribus quoq; et naribus precis: de tibus etiam superioribus euulsis ad vltimum ignis passione gloriosum martyriū consumauerunt tertio idus octobris: vt ait ado in martylogio suo.

De sancto Calixto papa et martyre. Capitulum. lxx.

Calixtus papa et martyr: huius nois pūm' natione romanus ex parte demetrio de regine vrbis rauennatis Zepherino romano pōtifici in epatu successit: et sedit annos v. mēses duos: dies. x. Dic cōstituit ieiunium die sabbati ter in anno fieri: frumentū: vini: et olei

pm pphetā. Adhuc quoq; iuxta. iij. anni. rpa. iij. indixit omni ecclesie ieiunia. pūmū vernale. scdm estiuale. tertiu' antiñnale. quartū hyemale. i quib' etiam: preceptū ordinatiōes fieri: q̄ nec ipse: nec alius quilibet romanorū pontificū a beati petri vsq; ad sancti siluestri rpa legatur celebrasse ordinationes: nisi in mense decembris. Dic idem prohibuit: vt in accusatione presbyterorum infames et suspecti et inimici non susciperentur. Eos vō hereticos nominauit: qui dicunt sacerdotes post lapsum si dignam egerint penitentiam: non posse ad pristinos redire honores. Dic fecit ecclesiam scē marie trās tyberim: et cimiteriū in via apia construxit: quod suo noie vocatur cimiteriū calixti ad catacumbas: vbi plurima multitudo martyrum sepulta est. Diuis tempore imperante alexandro: pars eminentior capitoli diuino incendio concremata est: et sinistra manus

aurea idoli iouis fulmine liquēfacta est. Tunc sacerdotes ad Imperatorē venerunt: petētes vt dī irati sacrificijs placarētur. Dum ergo offerret celo sereno mane die iouis: repente diuino fulmine q̄ttuor sacerdotes idolorū mortui sunt: et ara iouis concremata est: et sol obscuratus est: ita vt populus fugeret extra muros. Cum autē palmaris consul audiret q̄ Calixtus cum suis clericis et multis christians trans tyberim latitaret: rogauit Imperatorē vt christianis per quos hoc malū ciuitati contigerat: ad purgationē vrbis penitus delerētur. Qui dum de mandato Imperatoris cum militibus trans tyberim properasset: vt caledoniu presbyterū cum alijs christians comprehēderet decem milites: qui domū intrauerant excati sunt. Quod alexander conspiciens: iussit omnem populum pro liberatione militum deo merito immolare. Sed cum vna ex virginibus paganozum arrepta a demonio deū christianoꝝ verum et vnicum acclamaret: conuersus est Palmarius consul: et cum vxore et filijs a omni familia numero quadragintadio baptizati sunt a sc̄to calixto papa. Conuersus est et simplicius senator: et Felix cum filia sua Banda: quam presatus Palmarius a paralyfi liberauit: qui omnes ab eodem potifice baptizati: detenti sunt vna cum Calepodio presbytero: et ab Imperatore Alexandro pariter decollati: vt hec omnia superius dicta sunt in passione calepodij et socioꝝ. vj. idus Maij. Quorum omnium corpora Calixtus pontifex in suo cimiterio sepeliuit. Deinde alexander Imperator calixtū papam detentū quinqz diebus sine cibo et potu manere fecit: deinde fustibus cesum in custodia artissimā recludi. Cui per noctē apparens beatus Calepodius martyr cum ingenti lumine: ipsum in timore dñi confortauit. Ad cernens miles qdā noie Priuatus: qui erat vlceribꝫ plenus ad pedes eius proccidit: et pro sanitate sua exorauit. Quem cum calixtus sacro fonte perfunderet ab oibus vulneribus sanauit. Quod audiēs alexander: iussit calixtū per fenestram domus in qua tenebatur precipitari: corpusqz eius in puteum de mergi: et in eo rudera cumulari. Asterius vero presbyter corpus eius de puteo eleuauit: et in cimiterio suo sepeliuit pridie idus octobris. Hic fecit ordinationes quinqz per mensem decēbris: presbyteros quindecim: diacones quattuor: episcopos per diuersa loca numero nouēdecim. Et cessauit episcopatus dies sex.

De sancto Baudentio episcopo et martyre. Cap. lxxij.

Baudētius episcopus ariminen. et martyr passus est apud eadē ciuitatē tempore cōstāti Imperatoris. Qui ex ciuitate ephesoꝝ exortus: si dei documētis eruditus adhuc cathecuminus: ad urbē romam veniens: tempore Damasi pape a quodā Justino presbytero sa-

crum baptisma suscepit: et apud quandam matronam nobilem noie eusticam hospitio se recepit.

Quam adhuc gentilem: sua predicatione ad fidē christi conuertit: et ad sanctum damasum papā ad duxit: qui eam sancti fontis vnda perfudit. Damasus autem pontifex cū de origine et religione Baudentij ab eo cunctatus audisset: eum secum accersit: ipsumqz clericum fecit: quem et in sui seruitio detinens post biennium leuitam ordinauit: deinde post septēnium ad sacerdotium promoit. Qui sedula exhortatione: populo iugiter verbum dñi predicabat: miraculoꝝ gloria clarescebat. Nā quidam miles romanus nomine Tarasensius a diabolo obsessus est: clamante demone per os eius: q̄ nisi illuc Baudentius presbyter veniret: inde nisi discederet. Baudentius ergo de mandato pape pro eo missarum solennia celebravit: deinde sacram eucharistiam viro offerēs demonem ab eo in fumi speciem iecit. Quo miraculo multi paganozum conuersi sunt. Cum autem ariminenis episcopus defunctus esset: et populus ipsius vrbis ad papam pro petendo potifice accessisset. Damasus gaudentium episcopū consecrauit: et Ariminum in pastorem cum populo destinauit. Qui primum ad ciuitatem: q̄ Martiana dicebatur adueniens diebus decem: ibidem moram traxit: et populum multum ibidem existētem in fide christi erudiuit: quē miles gentilis: q̄ dudum egrotus in lecto iacuerat: eius fama comperit: ad se ingredi fecit: et vt se ab infirmitate illa curaret humiliter supplicauit. Sanctus autem episcopus orationem premissit: et militem manu tenens de cubili sanum erexit: conuersumqz ad dominum cum confuge et filijs: ac seruis viginti tres numero baptizauit. Post hec ex ipsa ciuitate discedens ariminum deuenit. Et dum esset in itinere socijs vino carentibus: et nimium sitietibus aquam in vinum conuertit: et comitibus propinauit. Ingresso autem ciuitatem occurrit illi omnis populus cum multitudinē languentium diuersis egritudinibus oppressorum: quos omnes continuo in christi nomine sanos effecit. Sed q̄ primum in ipsa vrbe missam celebrauit: mox idus martij in medio adhuc foro positum cecidit: et contractum est: ceteraqz oia simulachra in diuersis locis posita similiter corruerunt. Quo miraculo multi gentiliū ad christū cōuersi sunt. Que dā neptis eustice predictę que gaudentij hospitio rome suscepit a demonio vexata ad bñm gaudentij ariminū adducta: et ab eodē est continuo liberata. Hic sanctus vir sua predicatione ariminensem populū ad fidē christi pduxit: multas ecclesias cōstruxit et dedicauit: multosqz presbyteros et aliorū ordinis clericos ordinauit. Inter quos leonem presbyterum et marinum diacones viros sanctos: qui de dalmatia illuc venerant consecrauit: vt dictum est supra in gestis Marini confessoris pridie not. septēbris. Post hec cum de mandato constantij Imperatoris apud ariminum ciuitatem: concilium episcopozum congregatum esset: multiqz arriani sulsi p̄sidio augusti: pauci vō episcopi catholici cōuenissent. Baudētius pro defensione catholice fidei arrianis viriliter resistit: sed qz eis omnino se obuiare non posse vidit: eorū vesanie cessit: et cum sanctis rhophilo: popillien. et

De sanctis in mēse octobris occur. Fo. cccxxvij.

mercuriali liuiensi episcopo: nocte liuiam clāde sine properauit. Post discessum vō arriano: ad sedem suam redijt: conuocata synodo catholici corū: que ab arrianis decreta fuerant reuocauit. Quēdā quoq; martianū presbyterū hereticū: no lentē ad ecclesie vnitatē reuertī dānauit: et de ecclesia eiecit. Quod audiens Martianus proconsul: qui dicti Martiani presbyteri ppinquus erat: episcopum dūrius increpauit: et multis conuicijs exprobrās: mortis et minas intentauit. Quē mox malignus spiritus inuasit et durissime vexare cepit. Cuius rei causa milites proconsulis gaudentium detestantes: ipsum mane ante solis ortum clanculum ozantē cōprehenderunt: et quasi in vlationem domini sui extra portam vincunt eduxerunt: et tandū fustibus et lapidibus tuderunt: donec ipse in domino cōmēdāns: et pro ipso etiā persecutoribus exorans spiritū exhalauit: idus octobris. Cuius corp⁹ in loco qui dicitur ad lacum in foueam maximā profecerunt: terra illud ac lapidibus obruentes. Post annos vō lxx. cuius locus sepulture eius cunctis esset ignotus: mulier quedam erat ceca in ciuitate cesarea: siue cernia: nomine abortiua. Cui per visum angelus raphael cum papa Damaso apparuit: et quis vter eorum esset nominauit: ac eidem imposuit: vt si lumen oculorum recipere vellet: ad ciuitatem arimnensem veniret: et ciuibus nunciaret: vt corpus sancti gaudentis in tali loco diu occultatum requireret: et honorabilius tumularent. Signū quoq; ei dederunt: quia mox inuento corpore: ipsa lumē recuperaret: sicq; illi eam vera dixisse cōprobarēt. Cum autem mulier iam de tali visione confidens: sed de ductore cogitans iter sola arripuisset: leues arundinem in manu sua perferit: et ex altera parte ductorem p̄uenit̄ intellexit: summitatem arundinis petentem. Quo duce ad ciuitatem arimnē peruenit: et visa ciuibus patefecit: qui vnanimis ad locum ostensum accesserunt: et terram effodiētes: odorem mirrificum senserunt: corpusq; sancti repertum de fouea eduxerunt: statimq; mulier: vt predixerat: lumen oculorum recepit. Multi quoq; languentes a diuersis infirmitatibus curati sunt. Corpus autem sancti martyris in tumulo marmoreo collocatum est: et ecclesia eius nomini desuper edificata.

De sancto Fortunato episcopo. Cap. lxiij.

Fortunatus epi-

scopus tudertine ciuitatis circa tēpora iustini impatoris claruit. Qui in effugadis spiritibus in mense virtutis gratia pollebat: adeo vt aliquādo ab obsessis corporibus legiones demonū pelleret: et oratione sua eorū multitudines superaret. Inuenis quidam de tuscie partibus vrozem duxerat: q̄ ad dedicationē ecclie beati sebastiani martyris fuerat q̄ nocte inuitata: precedente voluntate carnis deuicta: a viro suo se abstinere nō potuit: et mane hoies plusq; deū erubescens: ad consecrationē accessit: mox vō vt beati sebastiani reli-

que in ecclesia sunt delate: malignus eam spiritus inuasit: et corā omni poplo vexare cepit. Quā presbyter ipsius ecclesie altaris sindone cooperuit: sed hunc repete simul diabolus inuasit: quia vltra vires proprias quicq; presumpsit. Puella igitur domū delata magis quibusdam traditur liberanda: a quibus ad fluitum ducitur: et in aquam demergitur: atq; diutius incantatur. Sed omnipotentis dei iudicio: dū peruersa arte ab ea videri demon expellitur: in eam subito legio demonū intravit: totq; motibus cepit agitari: totq; vocibus perstreperere: quot spiritibus tenebat. Quā parentes eius ad fortunatū episcopū adducentes: culpam eius confessi sunt. At ille eam secū pluribus diebus detinuit: et orationi instanter iniecit: puel lamq; incolumem et plene liberatā remisit. Alio quoq; tēpore ex obfesso homine spiritū malignus eiecit: qui occubente sole in formam se peregrini transmūtavit: et per ciuitatem vadens clamare cepit: q̄ fortunatus episcopus qui sanctus putabatur: peregrinū de suo hospitio repulisset. Quem vir quidam mala intentione: vt episcopū diffamaret: hospitio suscepit: et cum vrozē et paruulo ad prunas sedens peregrinū vt se calefaceret: iuxta ignem posuit. Fortunatoq; de eius inhumanitate: et q̄ esset hypocrita detrabere cepit. Post modicū autē q̄ peregrinus videbatur: paruulus filiū eius inuasit: et inter prunas proficiens animam eius excussit: statimq; disparuit: et quis fuisse de clarauit. Alio etiam tēpore vt quēdam cecū signo crucis sup oculos eius edito: protinus illuminauit. Preterea equus cuiusdam militis in rabie versus fuerat: qui a multis detineri nequibat: sed oēs moribus lacerabat. Sed dñi sanctus vir eius capiti extensa manu signū crucis edidit: cūcā ei rabie in māuetudine immutauit. Tūc miles equū māuetactū scō efo decreuit offerēdū. Ille autē dñi reclipere recusauit: victus precib⁹ dignū precidū tribuit: et sic equū oblatū recepit. Die quadā gothi ad tudertinā ciuitatē venientes: duos pueros rapuerūt. Quorū dūcē efs ad se vocans p pueros redimēdis quacūq; veller precium obtulit: tantū vt pueros redderet: solcite requisit. Et cū p̄re dēptione puerozū biduo inuicisset: gothus eni oīno audire recusauit: sanctiq; virū contristatum valde dimisit: puerosq; equis superpositos cū suis p̄misit. Statim autē vt eos secutus equum ascendit: equus lapsō pede cū eo corruit: et tibiam illius confregit. Qui ad hospitij reductus pueros reuocauit: et fortunato cōpunctis gratis remisit: ac ventam petens eius gratiam implorauit. Episcopus autē p diaconū suū aquam illi benedictam destinauit: quam mox vt super illum coram asperit: fractura solidata delecto sanus surrexit: et ascenso equo suū iter peregit. In eadē ciuitate marcellus quidam eidem sancto deuotus sabbato paschali defunctus est. Cuius corpus cū longius esset deferendum eo die sepeliri nō potuit. Due igitur defuncti foiores ad eum flentes veniunt: et vt earum fratrem resuscitaret: fidelibus precibus supplicauerūt. Qui dum eas licentias set: eo q̄ ex humilitate de se tāta nō presumeret. Subsequēti die dñico ante crepusculū cū duobus

+
fctm sa
Raphelis
p zidre 18
octobris

diaconib⁹ ad domū defuncti perrexit: et iuxta cor-
pus in orationē dedit. Deinde ipsum surgens ex
nomine vocavit. Ille autem ac si leuiter dormiens
oculos aperuit: et episcopo respōdit: atq; de eo qđ
fecerat: conqueri cepit: dicens qđ dno besterno die
ad se venerat: qui spm̄ a corpore efficiētes in bo-
nū locū deduxerat. Ipsa vō die vnus missus fue-
rat: qui enī ad corpus reduci māduerat: qđ fortu-
na? epi sic a deo petebat. Quib⁹ expletis verbis:
marcell⁹ mox ex infirmitate cōualuit: et in hac vita
diutius mansit. Quieuit autē vir sc̄tus in dño pri-
die idus octobris. et sepultus est in ecclesia tuder-
tina. Ad cuius sepulturam crebra miracula fiunt.
Dec gregorius dialogor⁹ libro primo cap. x.

De sancto Fortunato alio epi. Cap. lxxv.

Fortunatus epi-
scopus pictauiensis claruit tēpo-
re iustini imperatoris iunioris.
Qui natione italus primo poe-
ta: deinde in presatev: bis episco-
pum sublimatus: vir egregius:
ingenio clarus: sensus celer: ore
suauis beati martini heroico me-
tro gesta in. iij. voluminibus or-
gessit: hymnos etiam festiuita-
tum singularum eleganter composuit: et sanctita-
te plenus in pace quieuit.

De sancto Iusto episcopo. Cap. lxxvj.

Iustus episco-
pus lugdunensis insigni sanctita-
te refulsit. Qui episcopatu reli-
cto enī viatore lectore eius minist-
ro ad heremū egypti se cōtulit:
vbi multo tēpore angelicā vitam
duxit. Ad hunc reuiscndū antio-
chus epi vir sanct⁹ eiusq; in epi-
scopatu successores ad heremū ac-
cessit: et ab eo sanctitatis perspi-
cuae exēpla reportauit: de quo dicitur infra in eius
gestis idibus nouembribz. Sanctus autem iustus
in pace quieuit pridie idus octobris. Quem dum
morientem minister eius desleret: eo qđ se desede-
ret: ille ppheticō spū eundē hortans predixit qđ se-
cito secutus⁹ eēt. Qđ rei p effectū pbauit euctus:
nā viator post dies. vii. ad patriā secutus est: vide
licet. xij. kalen. nouēbris: vt dicitur ibidem.

De sanctis. cccx. martyribz. Cap. lxxvij.

Trecentis e-
ragin-
ta martyres apud colonā agrip-
pinam passi sunt: qui cum essent
militēs mauri ex sacra legione
thebeorum: et illis trucidatis isti
et eorum consortio aufugissent:
a militibus maximiani imperato-
ris apud ipsam urbem inuenti: et
ipsi gladijs trucidati sunt idibus
octobris. Quorum corpora con-
dita sunt in basilica: que admirabili opere ex moy-
saico quodāmodo deaurata resplendet: vnde etiā
et loci incolae sanctos aureos illos vocare cōsue-

nerunt. Decusuardus. Ado tamen ponit qđ fuerit
solummodo trecentiquingenta.

De sancto Antiocho episcopo. Cap. lxxviii.

Antiochus epi-
scopus lugdunensis fuit: qui cū
adhuc ipfius ecclesie presbyter
esset: pio incitatus officio ad vi-
sendum eius episcopum: qui in
egypti heremo morabatur nomi-
ne et actione vere iustum: pere-
gre profectus est: a quo et sancti-
tatis insignia exempla reporta-
uit: vt dictum est supra in legen-
da insti episcopi pridie idus octobris. Hic fuit vir
discretione precipuus: et sanctitate preclarus.
Qui etiam non immerito tempore interiecto ad
eiusdem pōtificatus culmen assumptus est. Quo
strenue et feliciter administrato: in pace quiescēs
regnum celeste consecutus est idibus octobris.
Sepultus apud lugdunensem in ecclesia sancto-
rum martyrum machabeorum: in qua et sanctus in-
stus requiescit.

De sancto Basolo abbate. Cap. lxxix.

Basolus abbas
apud rhemen⁹ ciuitatem claruit
tēpore cōspiriti regis francoz:
vt ait sigibertus. Hic ex territo-
rio lemouicensi natus dñz adhuc
iuuēns heremum optaret: an-
gelo ipsi apparente ipsumq; de-
ducēte: ad vrbem rhemen⁹ de-
uenit: et a sc̄to egidio epi rhemen-
si. iij. post remigū suscep⁹ fuit.

A quo et locū ad radices mōtis rhemēnsi obtinuit
vbi cōstructo cenobio monasticā vitā duxit: deinde
ad nemorosi mōtis cacumē ascēdit: vbi p ānos q̄-
dragita inclusus manēsheremi cultor: dō fernie
studuit. Et dñi aque penuriā sustineret: oratiōe sua
fontē de saxo pdurxit: q̄vq; in presens de loco illo
vsq; ad inferiora defluit. Attilla qđ cā diues et po-
tēs dñi circa mōtē illū venaret: et apri cū canib⁹ se-
queret: aper ille cū eēt nimie magnitudinis depo-
sita oī feritate ad cellā viri dei veniēs: et quasi libe-
rari ab eo se petēs pedib⁹ illius aduoluit: iacebat.
Quē dñi canes et equites sequerent: diuina virtute
effecti immobiles: vltra viri dñi limites nec accede-
re: nec retrocedere valebant. Qđ cernēs attilla de
presumptione penituit: et se sancti orationibus cō-
mendans: apum dimisit: eidemq; viro dei predia
sua ibidem posita gratanter concessit. Quidam
pro crimine dānatus suspensio: dum iam laqueo
astrictus suffocaret. Sanctum tamē basolum mē-
te inuocans: quia iam voce non poterat: laqueo
rupto liberat⁹ euasit. Quieuit in
pace idibus octobris.

De sancta Placidia vir-
gine. Cap. lxxx.

Placidia virgo
fuit filia Valentini imperato-

De sanctis in mēse octobris oc. **Yo. cccxxvij.**

ris et Eudoxie Auguste filie theodosij magni. Que sperto seculo adbesit auie sue galle placide ieiunjs elemosynjs et orationib⁹ interia. De hui⁹ scititate cuidā seni reuelatū ē: p̄ eius merit⁹ soror ipsi⁹ placidie honozia noie a grauisima ifirmitate liberata fuisse. Qui et visa endoxie ipsi⁹ matri rettulit. Et extic mater filiam in deuotione habere cepit. Cum autem placida cum vtroq⁹ parente: et auia galla rannem nauigio veniret: grauisima in maritē pestas exhorta est. Qui om̄es beato; iohanni euangeliste pro eorum liberatione vouerant basilicam construendā. Statimq⁹ beatus apostolus eidem apparuit: et tempestate sedata incolumes ad portum perduxit. Regina ergo galla ei apud rannem ecclesiam fabricauit: in qua sanctus iohannes eidem auguste: et barbaciano presbytero apparuit: et sandaliū suū pro reliquijs illis dimisit: vt supra actum est in gestis barbaciani pridie kalendas ianuarij. Post aliquod autē tempus: placida hiersolymā perrexit: vbi iustrans loca sancta bienium erexit. Et deinde per venetiā veronam venit: ibiq⁹ cuidam dute filie orabilis nobilis matrone surde et mute aurium et lingue facultatem cōcessit: vbi et in christo dormiuit: sepulta in ecclesia sancti Stephani via tridentina idibus octobris: signis coruscans.

De apparitione sancti Michaelis archangeli. Capitulum. lxxj.

Apparitiō sancti Michaelis archāgeli noua anno domini. ccccxxvij. facta est: vt ait figibertus. Tempore entz childberti regis francorū et Justiniani augusti apparuit archangelus michael antber to brachacēsis epo supra mare oceanū cōmoranti: ipsum q⁹ secūdo monuit: vt in loco maris oceani insula que propter eius eminentiam tumbas dicitur nomini suo fundaret ecclesiam: volens sibi talem venerationē exhiberi in pelago: qualis exhibebatur in mōte gargano. Interea taurus in eadem insula a latrone furtim captus ligatur in loco illo. Unde eps tertio admonit⁹ iubetur: vt in illo loco fundamentum iaceret: quo taurum ligatum inueniret. Et sicut eum terram pedibus priuissie videret: sic ecclesie ambitus duceret. Que dum eps populo retulisset: ad locū nauigio accesserunt et taurū inuenientes: vt archangelus predixerat: ecclesiam cōstruere ceperunt. **Quē** autē rupes ibidē erant: que humanitas inde moueri non poterant: q̄ et officii impeditēbat. Sed michael cuidam viro apparuit: precipiens vt ipsas rupes inde amoueret: q̄ tam facile eas

monuit vt nihil habere pōderis viderent. Sicq⁹ ecclesia in honorem archangeli michaelis constituitur: et ex eo tēpore sicut in monte gargano: ita et in ipso loco: q̄ modo dicitur in periculo maris: veneratione eius frequentari cepit. In qua ecclesia partē pallij: qd̄ in mōte gargano angelus posuit: et partes marmoris: supra qd̄ stetit detulerūt. Cum vero aque ibidem penuriam incole paterēt: monuit angeli soramē in saxo fecerūt: et inde aquarum copia vsq⁹ in presens largius emanauit. Dec autē apparitiō in dicto loco celebrat. xvij. kal. nouēbris. Ille enim mons oceano cingitur: iter bis in die festo sancti michaelis predicto: vterque prebens populo aperitur. Cum autē quodam anno copiosa turba ad ecclesiam pergeret contigit mulierem pregnantē vicināq⁹ parturē ex deuotione archāgeli secum ire. Et ecce magno impetu vnda rediit: et ois turba timore concussa ad litus fugit. Sola autē mulier grandia fugere non valuit: sed a marinis fluctibus capta est. At michael eidem inter vndas assistit: qui mulierem illesā seruauit: que et in medio pelagi filium parturuit: que et in vlnis suscipiēs lactauit: et angelo duce cum puero ad litus illa sa peruenit. **Temporib⁹** karoli regis dux quidam fenogallie noie fergius habens vxorem grecā noie margarētā: dum prole careret: bonis elemosynarū operibus sollicitē infudans subito leprosus effectus est: q̄ plurima expensum in medicis: nulla medicamina percipere poterat. Dum autē pro sua salute deum iugiter exoraret nocte quadāz michael archangelus eidē in somnis apparuit: eūq⁹ admonuit: vt ad ecclesiam monasterij ab angelo electaz: q̄ brenialis dicitur: visitandaz accederet: indeq⁹ salutem protinus reportaret. Qui expergestus mane coniugi et militib⁹ visa narrauit. Sequenti quoq⁹ nocte eidem dormitū: iterū angelus assistit: et iussa predicta replicauit. **Qui** dum locū sibi nō esse respōdisset notum: angelus addidit: vt nauē cum vxore et militib⁹ suis ascenderet: eamq⁹ ad locum deducendā angelice sollicitudini cōmitteret. **Qui** iussa persciens nauem cōscendit stantibusq⁹ ventis prosperis vnus noctis et diei spacio ad locum sancti michaelis: q̄ brenialis dicitur super mare adriaticū habens monasteriū situm: qd̄ breniale dicitur siue de bundulo angelo duce peruenit. **Et** dum se mane ad portum applicuisse miraretur: et locum ignorātes vbina essent ab incolis sciscitaretur: ab eis dē se ad ecclesiam prefatam archāgeli appulisse didicerunt: qui deo gratias agētes nauem exierūt: cūctiq⁹ nudis pedibus ad ecclesiam processerunt. Sed dei misericordia aūq⁹ dux ecclesie ingrederet ostia confestim ab omni lepre mundatus est macula. Tunc dux sanus ad domum rediit: et oibus

venditis medietate pauperibus tribuit: aliam medietatem ecclesie sancti michaelis obtulit: et ibidem cum coniuge perpetuis temporibus deo seruauit.

De sancto gallo abbate. Cap. lxxij.

Ballus abbas

ex hibernia claris parciibus natus et sancto columbano in discipulum tradit: ab eodem sacris litteris eruditus: et monachus ipsius effectus ad sacerdotium promotus est. Colibanus autem in galliam nauigans cum apud luxoniū cenobium cōstruxisset: figiberto rege annuente: ibiqz

cum gallo et alijs discipulis deo seruire curaret persecutione regis theodozici et brunichildis regine inde expellitur: eo q̄ a sancto columbano arguebatur: q̄ relicta cōiuge cōcubine amplexibus fruabatur: vt dicitur infra in uita colibani abbatis xj. kal. decēbris. Inde igitur columbanus ad theodobertū austrasiorū regem perueniens infra partes allemanie iuxta fluum linthiacū habitandū cum discipulis: ab eo locum obtinuit: qui tuconia dicebat: cuius loci incole adhuc idolis seruebāt: vbi gallus fidē trinitatis predicare et phana idolorum cepit erurere. Sed dūz habitatores loci feruis dei ex hoc persecutiōe excitaret: relicta tuconia colibanus cum discipulis ad castrū arbonam accessit: et a p̄bytero vulmario gratat̄ excep̄t. Qui eos locum edificandi monasterij antequam struere docuit: et illucyqz perduxit: vbi ecclesiaz in honorem sancte aurelie et cellulas cōstruxerūt: et ibidem populū docere in xp̄i fide ceperūt: idolisqz in lacum demersis ecclesiam dedicarūt. Ibiqz columbanus cum gallo et alijs discipulis triēno resederunt. Cum autē nocte quadaz gallus piscationi insisteret audiuit de montis vertice demonē: quādz alium existentē in pelago uocantē: ipm̄qz ei respondētē: et vtrumqz ipsorū se de hospite gallo conquerentē: q̄ eos de sede propria eiecissent. Qui signo crucis edito demones in fugam vertit: et ueniens abbatē sibi audita rettulit. Illeqz dum fratribus aduocatis deo laudes exolueret: audite sunt voces demonū persistentiū: et sc̄tis persecutionē illaturos se acriter cōminantiū. Dux autem regionis noie gunzonus: audiēs q̄ sancti dei cultum deorum suorū euacuarēt: missis famulis suis iussit illos inde discedere. Qui vaccaz monachorum abstulerūt: et duos ex fratribz occiderūt: illos quoqz ab eorum finibus discedere preceperunt. Sed dum colibanus ad gilfolium regem italie properare disponeret: gallus egritudine pressus ibidē remāsit: et a p̄bytero vulmario deuote hospitio susceptus fuit. Postq̄ autē gallus de languore cōualuit: p̄byterū: vt sibi locuz aliquē grate solitudinis ostēderet sollicitē requisit. Luitus inuisione diaconus eius noie hildeboldus ad locum optimum illum adduxit. Qui cum die intero ieiunii peragrasset: gallus ad flumē uentēs: misso rhete pisciculos cepit: et ipsis astatim pariter cum diacono cibum sumpsit. Ibiqz vterqz ipsorū vna nocte quieuit. Ballus vero crucem lignā in

terram fixit: et ad eam capsellā reliquiarū: quas secum tulerat appendit: et ante illas p̄stratus in oratione p̄notauit. Cūqz mane ingēs ad eos uisus descēderet: et micas q̄ ab eis remanserāt lingeret: precepit et gallus vt ligna in ignem mitteret: vsqz fusqz p̄tinus obediuit. Cui vir dei quasi pro mercede panē porerit. Vaneruo diaconus iubente gallo ad flumen accessit: vt pisces iterum aliquot caperet. Duo autē demones in specie mulierū nudarum eidem apparuerūt: sed ad orationē uiri del continuo euanuerūt. Cūqz ad locū p̄uenit de uenisset: serpentē ibidem multitudine reperiscent: oratione galli serpētes oēs inde fugati sunt vsqz in p̄sens. In ipso igitur loco cuz triduo permansissent: et ibi gallus locum sibi solitudinis elegisset: ad reuiscendum suum hospite p̄byterū redierunt. Cum igitur ibidē per dies. vii. resedisset: gunzonus dux misit ad p̄byterū: orans vt gallū ad se adduceret: eo q̄ filia eius immūdis sp̄s in uenisset: Qui per os puelle clamabat: q̄ ideo filiā ductis oppresserat: q̄ pater eius gallū abbatē vna cum magistro columbano de possessiōe sua eiecerat. Hec igitur puella figiberto regi fuerat despoſata. Ad cum rex figibertus audisset duos ep̄os ad puellam misit: vt suis eam orationibus liberarent. Sed demon ex ore puelle eorum occulta eis obſcētis illos deridebat: et nisi a solo gallo inde posset effecti affirmabat: pater igitur puelle afflictus iterum legatos ad p̄byterū vulmariū destinauit: vt sine mora gallum sibi adduceret: vt eius filia liberationē consequi posset. Promittens illi q̄ virum dei in cōstāntem ep̄m̄ promoueret: si demonē ab eius nata expellere posset. Jam autē gallus ad locū electe solitudinis reuersus erat: et quietem mentis eligēs duos discipulos in ministris assumperat: et ad ducem venire recusans se ad italiaz columbanū reuiscerē pretendebat: eo q̄ miraculū gloriā formidabat. Tandem victus precibus legatorum et vulmari p̄byteri: iohannem diaconum et socium secum assumpsit: et nauigio ad ducem in castro burningio peruenit. Inuenitqz puellam iacentem uinctam: et a demonio triduano ieiunio tabefactam. Qui orationem ad dōminum fudit: et in christi nomine demoni imperauit: qui mox ex ore eius in speciem nigri corui discessit: et fetorem sulphureuz in loco dimisit. Dux vero multa ei dona obtulit: que vir dei accipiens ea postmodum omnia in pauperum vsum expendit. Cum autem illum in ep̄scopum uellet p̄ficere omnino renuit: sed iohannes diaconum discipulum suum obtulit. Ad cuius nutum in eum omnis populū ep̄scopū cōstāntensem elegit. Rex autem figibertus audito q̄ puella liberata fuisset: misit ad patrem vt eam sibi desponsatā transmitteret. Que cum ad eum uenisset: et modum liberationis eius figibertus audisset. Gallo abbati pecuniam copiosam misit: de qua sanctus celiam et ecclesiam edificauit. Quam rex et dux p̄dixit et possessionibus dotauerunt. Cum autem figibertus sponsam suam sibi uellet contugio sociare: audiuit ab ea q̄ pro eius liberatione votum pudicitie emisisset. Et de consilio galli abbatis ne eius propositum auerteret: ipsam in cenobio ma

trem virginum multarū esse constituit. Deinde vir dñi a gunzono duce ad vrbem constantiam ad uocatus: vt consecrationi iohannis episcopi presens esset: verbum dñi in populo mirifice predicauit: et multos ab errore gentilitatis ad christū conuertit. Episcopo quoq; formam gubernande sibi et cōmisit ecclesie prebuit. Atq; postmodum ad cellam suam in heremo rediit: vbi plures discipulos congregauit. Deinde rogat' auilmaro presbytero: relicto monasterio ad domum eius per dies aliquot dimertit: vt ei monita salutaria preberet. Et cum omni populo in ipso castro verbū dñi predicasset: post dies duos febre correptus diebus xiiij. languore pressus tacuit: et cum esset annorum xcv. ad extrema deducit' in domino quieuit. xvij. kalend. nouembri. Lulus corpus in castro burningio sepultum est vbi et miraculis viuit.

De sanctis Ducentis et septuaginta martyribus. Capitulum. lxxij.

Duceti et septuaginta

martyres xpi apud apzricam coronati sunt: et sancti martyres martianus et satyrianus cum duobus fratribus et maxima virgo egregia ancilla christi sub persecutioe vādālica gegerit rege arriano. Qui primo nodosis fustibus cesit: et vsq; ad ossa lanati: cū

multo tēpore talia paterētur: sequenti die incolomes reddebantur. Postmodū autē dura custodia mancipati: et artati in neruo dei virtute soluto cipo liberati sunt. Ob qđ miraculū Maxima libertati sue reddita: materq; multarū virginum effecta in cōfessione xpi cōsenuit. Sancti autē inter mauros ferocissimos relegati: cū predicatioe sua multos ad xpm cōuertissent iussu gegerici ligatis pedib' post terga currētū qđrigarū inter spinosa loca situarū tracti: et discerpti spūs emiserūt. xvij. kal. nouēbris: vt ait Ado in martylogio suo.

De sancto Dagobono epō. Cap. lxxiij.

Dagobonus

episcopus andegauensis claruit tēporibus dagoberti regis: que rex fama ipsius cōperta ad se accersiri fecit. Cum ergo ciuitates ingressus esset: cōpediti q̄ erant in ergastulis eius patrociniū implorabant. Ille vero iudicē adiit: et vt reos amore xpi solueret: ex

orauit: qđ ab eo repulsus dum ecclesiā intrās orasset: subito cōpedib' fractis et carceribus referatis inclnsi absoluti sunt. Cum in predio quartanaco eius diocesis puer a demone rap' esset: inter vepes et rupes colliditur: feminius scđs epō a parētibus offertur: qđ demonē xpi noīe inuocato a puero eiecit: et ipsum sanū parentibns restituit. Quadā vice dum flumē cum focis veller transire nauem cōspexit ab alia parte fluminis ductore carentem. Sed dum orasset: nauis sine remige cis flumen ad eum venit: et ipsum cum focis sine vello gubernante trāsuerit. Ceterum tēpore famis in-

gruentis dispēatori suo certam nūmōrū summā pauperib' distribuendā dedit: quam ille in dispēfando duplicatas inuenit. Abbas quidam eius emulus ad eum veneno poculandū quosdā miserat. Sed sanctus vir hoc per spiritū cognoscens nuncios abbatis benigne suscepit: et eorum intentionem eisdem aperuit: atq; sic eos ad penitentia prouocauit. Quieuit autē in pace vir dei. xvij. kalend. nouembri: sepultus in ecclesia sua.

De sancto Ambrosio epō. Cap. lxxv.

Ambrosius episcopus

scopus bituricens. apud eandem ciuitatē claruit tēpore p̄pini regis francoꝝ: qui vita et sanctitate erimius et doctrina presulgidus gregem dñi sibi cōmisit: verbo et exēplo fideliter enutrit: et virtutib' plenus in pace quieuit. xvij. kal. nouēbris: vt ait ado in martylogio ex dictis hieronymi sup̄pro.

De sancto Ambrosio cōfessoris. Cap. lxxvj.

Ambrosius alexandrinus

alexandrinus confessor didymi auditor apud alexandriā floruit. Qui multa sapiētia pollens: volumē de dogmatibus multorū versuum aduersus apollonium scripsit. Cōmentarios quoq; in iob elegantes cōposuit. Et tempore theodosij iunioris apud s-

fatam vrbem in domino quieuit. Dec hieronymus libro de viris illustribus.

De scđo Herone epō et martyre. Cap. lxxvij.

Heron episcopus

et martyr post beati ignatium antiochenā rexit ecclesias: sicut eidem ignatio ad passionē pergenti fuerat diuinit' reuelatū: qui ep̄s factus vt magistri viam plus imitator sequeretur: pro cōmendato sibi grege amator xpi occubuit. xvj. kalend. nouembri.

De sancto Priuato martyre. Cap. lxxvij.

Priuatus martyr

ty: sub alexādro imperatore romē passus est: qđ cum esset miles plenus vlcerib' videns qualiter sanctus calepodius presbyter et martyr beato calixto pape in custodia detēto: nocte cum immenso lumine apparuit: ipmq; blandis exhortationibus confortauit: pedes calixti procidit: et pro sanitate sua instantius exorauit. Quem dum calixtus sacro fonte perfunderet: ab omnibus vulneribus curauit: vt supra dictum est in passioe beati calixti pape pridie idus octobris. Quod audiens alexāder imperator: et post passionem calixti priuatum teneri fecit: et in christi cōfessione manentē: tam diu plumbaria cedit: donec

deficeret: cuius corpus a steri? presbyter iuxta corpus beati calixti sepelitur. xvj. kalen. nouembrius.
De sancto Luca euangelista. Cap. lxxix.

Lucas euāgeli

sta natione syrus ex antiochia ciuitate vnus fuit ex septuaginta duobus christi discipulis: vt abbas dorobens scribit: vel vt dicit hieronymus? discipulus fuit apostolorum: postea paulus secutus est vsq; ad passionē seruens domino sine crimine. Dic sapientia eruditissimus grecis sermonibus non ignarus arte medicus extitit: prius corporibus: deinde a iabus presians medelam. Nam verba eius languētis anime sunt medicina. Dic euangeliz: sicut audierat scripsit in grecia in partibus videlicet achate: theophilo episcopo discipulo suo: cum iam scripta essent euāgelia per mattheum in iudea litteris hebraicis: et per marcum in italia latinis. Dic tertius scripsit in grecia litteris grecis. Qui etiā eodē greco sermone actus apostolorum sicut viderat ipse composuit: quem plurimiq; tradunt fuisse profelyton: et hebreas litteras ignorasse: eo q̄ quicquid scripsit: greco sermone composuit. Euangeliz autem suum ipse dicit ab apostolis: sicut ipse in prologo suo eidem testatur theophilo. Cum em̄ non fuerit cum christo in omnibus actibus et miraculis christi: ideo suum euangelium scripsit fm̄ quod apostoli: qui presentes fuerant ipsi intimaerunt et rettulerunt. Creditur quoq; q̄ ea que de incarnatione dñi et nativitate et infantia meminit: a beata virgine didicerit. Ideoq; predicta super alios euāgelistas plenius et copiosius explicauit. Nam et eidem dei genitrici familiarissimus extitit. Cuius euangelium a paulo mirabiliter approbatū est: quando ad confirmationē dicatorum suorum luce euangelium adducebat: vnde quidam suspicati sunt q̄ quandocunq; paulus in epistolis suis dicit: fm̄ euangelium meum: de luce significare volumine.

Actibus vero apostolorum ipse beatus euāgelista presens fuit: et ea cuncta oculis suis prospexit. Nam et tempore passionis domini iam christi discipulus esse cepit: quod patet et eo: vt quidā tradunt: quia ipse alius discipulus cum cleopha nominatim expresse fuerit: quibus dñs euntibus in emaus die resurrectionis apparuit: qui ex humilitate nomen suum contulit. Ipsoñ igitur actū volumē vsq; ad quartū imperij neronis annum texens hystoriam suā: be complauit: vt eius tamē scripta indicant pauli apostoli sectator fuit: et omnis eius peregrinatiois comes individuus. Nam et gesta solius pauli in actibus apostolicis profert: cum eidem volumini finem facit. Dic ab ineunte pueritia castissimus fuit: et sine crimine vrginitatē mentis et corporis semper seruauit. Nam neq; vxorem neq; filios habuit: in opus euangelice predicatiois iugiter laborauit. Crucis quoq; mortificationem vt tradit ecclesia: in suo corpore pro noīs christi honore portauit: quia et carnem suam mira penitentiā afflixit. Fertur quoq; q̄

lucas euangelista artem pictoriam habuit: et in ipsa solennis operarius fuit. Nam et rome due extant imagines: vna christi in sancta sanctorum: et alia dei genitricis in ecclesia sancte marie maioris: per quas deus miracula retroactis temporibus ostendit: quas lucas dicitur depinxisse: formam vultus saluatoris et matris naturalem assimilantes: et eas veraciter representantes cōstantinopoli etiam alia pictura beate virginis habetur: que forme matris domini dicitur esse simillima que ab eodem euangelista traditur fuisse figurata. Deniq; beatus Lucas sanctitate plenus et mundicia obijt in bithynia plenus spiritu sancto: etatis sue annum. lxxij. Ibiq; sepultus est xv. kalen. nouembrius. Cuius ossa regnante constantino imperatore anno. xx. imperij eius cum reliquis andree apostoli constantinopolim translata sunt: licet ciues padue vrbis: ipsum corpus prefentialiter fabulentur se habere in ecclesia videlicet sancte virginis iustine.

De sc̄to Iusto puero et martyre. Cap. lxxx.

Iustus marty

puerulus annorum. ix. apud ambiancse oppidum passus est sub rictionario preside. Qui natus antiodori clara p̄sapia: patre iustino matre felicia: in tenera etate deo deditus spiritum propheticū meruit obtinere. Cum em̄ pater iusti fratrem quendam in stinianum noīe habuisset: qui de

ciuitate illa dum esset adhuc puer dudum furto sublatum fuerat: et ambianum dicitus negotiatori cuidam nomine lupo christiano venditus: adhuc in seruitute manebat Iustus per annos. ix. propheticū spiritu hec omnia patri nunciauit: et ad reditendum patrum omnino se velle accedere dixit: qui tamen nunq; patrum viderat nec nominari audierat: eo q̄ anteq̄ iustus genit? esset: per annos multos ille raptus extiterat. Dum autem pater puerum reuocare nō posset: eiusq; verba quasi puerilia derideret: ab eo tamen multa victus instantia: puerum assumpsit: et ambianū secum perrexit. Qui dum venissent: ad castrum militonem pauperes christiano esca refocillarunt: Iustus vero pauperi nudo reperto tunicae suam tribuit. Sed dum ambianum venissent: a predicto lupo negotiatore occulte quidem christiano propter metum rictuarii presidis hospitati sunt. Cui causas eorum aduentus exposuerunt: et seruum quem habebat se redimere precio obtulerūt. Lupus vero omnibus famulis suis conuocatis vt suum recognoscerent: iustus patrum quez nunq; viderat per spiritū recognouit: quem tñ pater eius iustinianus germanus: iam grandeū effectū vix recognoscere valuit. Cum autem presidū nunciatū fuisset: q̄ christiani peregrini in domo lupi laterent. Ille iustinianū seruū absq; vllō precio libertati donauit: et ipsū cum iustino et puero iusto nocte die ciuitate dimisit: mane autē custodes rictuarii ad domū eius venientes oīa perscrutātur: et non inuētis illis iustū presidis eos in equis cursorib? insequuntur.

Lungꝫ sancti iuxta fontem pranderent: ⁊ milites a longe conspexerunt: puer quidem patrem ⁊ patrū inter frondes abscondit: ipse vero in arborem speculator ascendit. Ad quem peruenientes satellites: dum parentes nō inuenerunt: puerum se professum christiani decollauerunt: ⁊ cōtinuo abierunt. Corpus autē truncū per seipsum se leuauit: ⁊ caput manibus sustulit: atqꝫ ad parētes accessit. Quibus pdeuntibus caput lingua clare loqui cepit: deū collaudā: ⁊ patrē ⁊ patruū admonēs: vt corpus suū ad ciuitatē beluaci delatū sepeliant: caput vero ad matrē pro eius consolatione deferant. Quibus dictis corpus mortuū cecidit: ⁊ spiritus celos petiit: lux quoqꝫ celica desu per imensa coruscavit. Illi igitur corpus ad territorium beluacensē portātes: illud ibidem sepelierunt: ⁊ antistodozū regressi caput matri obtulerunt: omniaqꝫ gesta narrauerunt: quod illa vt caput martyris suscipiens reuerēter digno loco reposit: ⁊ ipsum pro reliquis deuotionis consecrauit. Sanctus autem amator: eꝫ post decursum temporis caput iusti martyris in locorbi ipse decrenerat: collocauit: vbi puella ceca a natiuitate annoꝝ. xvj. lumen oculozū recepit. In loco autē sepulture eius in territorio beluacensi basilica eius nomini edificata est. Sed interiecto tpe caput eiusdē beluaci transfatū in sacrario ecclesie sancti Petri reconditū est. Passus est sanctus martyr. xv. kalen. nouēbris.

De sancta Tryphonia regina. Cap. lxxxj.

Tryphonia regina vxor: quondam decij Cesaris fuit. Que post passionē martyriū hippolyti ⁊ socioꝝ hoc modo cōuersa est. Cū enī decius cesar et valerianus prefectus sc̄d̄s martyres hyreneū ⁊ abunditiū necari in cloacā fecissent: de quibus supra in eoz passione dictū est. vij. kalē. septēbris. ⁊ elapsis diebus

xxxvij. ambo in carruca cōsedētes ad amphytheatrum descenderent: vt ibi sanctos martyrizari facerent: vterqꝫ eoz a demonio arreptus clamare cepit: q̄ enī sancti martyres laurentius ⁊ hippolytus cruciarent: et post diras voces valerianus ibidē expirauit. Decius autē ad palatū reductus per tridū a diaboloverabatur. Tūc eius nomine tryphonia oēs sanctos in carceribus detētos dimisit. Finito vero tridno decius clamās se a laurentio torqueri: miserabiliter vitā finiuit. Quod vidēs tryphonia cū filia eius cyrilla puella virgine cōuersa est: ⁊ ad iustiniū presbyterū venerunt baptisimi gratiā postulantes: qui iudixit eis ieiuniū septem dierū: ⁊ eas postmodū sacri fontis vnda perfudit. Quibus ad domū suā reuersis: tryphonia die sequēti orans ad dñm cum lachrymis emisit spiritum: cuius corpus iustinus presbyter iuxta corpora hippolyti ⁊ socioꝝ sepeliuit. xv. kalendas nouēbris.

De sancto Asclepiade episcopo ⁊ martyre. Cap. lxxxij.

Asclepiades ep̄sus antiochenus et martyr: apud eandem ciuitatem passus est. Qui vnus fuit ex preclaro confessorum numero: qui sub decio cesare passi sunt. Dic enim pro confessione nominis christiani capite truncatus martyrio coronatus est de cimoquinto kalendas nouēbris vt dicit ado.

De sanctis Ptolemeo et Lucio martyribus. Cap. lxxxij.

Ptolemeus ⁊ lucius cū quodam tertio martyre sepoꝝe antonini p̄ augusti passi sunt apud alexandriam ciuitatē. Qui prolemeus a quodam ceterione detentus: eo q̄ se christiani diceret: undiqꝫ carcerali custodia maceratus: ab eodē iudici vbi cetero traditus est: quo interrogatus dum se xpm colere vna voce profiteretur: capitali sententia dānatus. Dumqꝫ lucius: qui christianus occultus: iudicem de tanta impietate argueret: eo q̄ nullius reum criminis innocēter dānasset: interrogatus quoqꝫ ab eodē se christiani fore similiter assereret: simili vltione punitus ad iudicē. Sed et quidam tertius pari vsus libertate: pari quodqꝫ dānatione condemnatur. Qui oēs simul decollati martyrio coronati sunt. xiiij. kalē. nouēbris.

De sc̄d̄o Erbbino p̄fessore. Cap. lxxxij.

Erbbinus in bernia claruit: sepoꝝe mauritij imperatoris. Dic in britānia natus in domo paterna vsqꝫ ad annū. xv. liberalibus disciplinis instructus est. Quotū vō et patre ab ipsi⁹ genitrice sancto sampsoni dolēti episcopo oblat⁹ ab eodē clericus factus est. Quaterqꝫ ipsius sacro velamine con-

secrata: qui postq̄ predicto episcopo annis alio quod adhefit: vt artioꝝ se vite traderet: ad sc̄m similitanū abbatē accessit: a quo in monasterio q̄d tauracū dicit: monasticū habitū suscepit: q̄ etiam ad diaconatū p̄morus sc̄d̄o vignaloco sacerdoti: et eiusdē loci monacho sociatur. Cū n̄ autē cū predicto sc̄d̄o quadā vice itineraret: ⁊ leprosum aspectu horribilē inuenissent: erbbinus iacentem cepit brachijs sustentare: dumqꝫ ille dolore narium torqueri se diceret: et nullum sibi adesse remediū nisi oris anhelitum exprimeret: vignalocus cōpatis nasum horridum et vlcerosum in ore suscepit: quez erbbinus per latera sustinuit: respiciēs qz sursum: vidit crucē auream angelosqꝫ pauperi obuiantes. Tūc leprosus viros dñi cōfortans se christum esse: protestans in nube raptus: nunq̄ comparuit. Illi vō domini gratias agentes alter alterius meritis vicissim vifouē ascribebāt.

Liber

Monus.

Qum igitur franci britanniā deuastassent: eribinus hiberniā petēs in silua neceſſi tugu rii ⁊ eccleſiā parua fabricauit: in qua deo aſſi due ſeruire cepit: miraculis etiā clarēs claudum vni erexit. Mulier quedā ad eū veniēs p ſalute filij ſui paralyticū: loq̄qz poſiti ſup plicauit: dicēs q̄ beata virgo b̄ſtida illam ad eribiniū miſiſſet: vt eius filium liberaret. Qui ſuis orationibus filio mulieris illius ſalutē impetrauit. In iſo autē loco pane ſolū ⁊ aqua bis in hebdomada ſe reſecit: ⁊ annoꝝ lxxxiij. in pace quieuit. xliij. kalen. nouēbris.

De ſancto Maximo martyre ⁊ leuita. Cap. lxxv.

Maximus mar tyr ⁊ leuita ⁊ vir ſanctus tempo re deſi ceſarij apud ambia nensem puinciā paſſus eſt. Qui cū eſſet plebeius patē di deſiderio inquirētibz ſe peſecutoribus palā oſtēdit. Et a preſide comprehenſus poſt reſpōſionē eius cōſtan tiam dñi xpm cōfiteretur: in

equuleo ſuſpenſus ac diutius tortus eſt. Cū dñi preſes ceſariā eius filiā nimis ſpecioſam in vxorē pmitteret: ſi dijs ſacrificare cōſenti ret: ⁊ ille ſe mariā virginē dei genitricē habe re ſpōſam aſſereret: ac omnino ſacrificare re nueret: fuſtibus diutiſſime cedē: deinde ad carcerē duci iubetur. Qui dñi ducereſ emiſit ſpiritu. xliij. kalen. nouembriſ.

De ſanctis Capraſio primo ⁊ Felicia no martyribz. Cap. lxxvi.

Capraſius mar tyr cū primo ⁊ feliciano fratribz paſſus eſt in galliſ ciuitate agenenſi ſub Daciano preſi de. Cum em̄ capraſius chri ſtianus occultus timore pre ſidis propter rabiē peſecu tionis declinās iuxta urbē in rupis ſpelunca lateret: au

diens qualiter beata virgo fides p xpo ago nizaſſet: de qua ſupra in eius paſſione dictū eſt pridie noū. octobriſ. aiatus ad tolerantā paſſionis orauit ad dñm: vt ſi eū dignū gloria martyrii iudicaret: ex lapide ſpelunce aqua limpidiſſima emanaret. Quod preſtante dño ſtatim obtinuit. Super hec vidit per ſpm colūbā nūcā de celo deſcēdētē: ⁊ coronā auro gēmiſqz fulgaret: ſuper caput fidei virginis impoñētē: que veſtibus fulgidis erat orna ta: ⁊ angelis comitata. Ipſa vero colūba ala rum voltatu ⁊ roze celeſti: idem in quo virgo

iniecta erat: extinxit: ⁊ ad celos ſubito aduo lauit. Cū autē hec omnia capraſius cōſperſiſſet certe ad certamen cucurrit: ⁊ chriſtiani ſe co ram daciano cōfeſſus fuit. Quem ille deten tū vngulis laniari fecit. Ita vt primus ⁊ ſeli cianus fratres eius exemplo patientie cōuer terentur: et ſe xpm colere faterentur. Quos omnes inſimul vincitos: preſes capite cedi mā dauit. Quorum corpora in eodē tumulo i age nenſi ciuitate a chriſtianiſ ſepulta ſunt. xliij. kalen. nouembriſ.

De ſanctis vndecim milibus vir ginibus. Cap. lxxvij.

Undecim mi

lia virgines cū ſocijs earum apud coloniā paſſe ſunt: ſub bunorum principe iuliano. Quarum omnium principali or auctrix et ſignifera fuit beata viſula. Dec filia vnica regis ſcotie xpianiſſimi no mine mauri ſapiētia mirabi li ⁊ pulchritudine iſigni pol

lebat. Quā rex anglie nimis piepotes miſſis ſolētibz niichis: filio ſuo in cōiugijz multia pmiſſionibz ⁊ blāditijs poſtulauit: adſciēs mi nas: ſi ad eū legatū regis reuenterēt. Pater autē vginis cū irā regis anglie formidaret: qd ageret anxiebat: nec em̄ volebat deū offendere filia ſuā hōi gētili tradēdo: nec vginis ſa criū propoſiti impedire: eius pudicitia quam deo vouerat perturbādo. Virgo autem dñi diuina reuelatione ſimonita pſi ſuaſit: vt pre dicto regi aſſenſum ſberet: ea tamē cōditio nē vt iuuenis baptizaret: ⁊ p triennij in fide inſtrueret: ⁊ q̄ ſibi a patre iuuenis ⁊ a ſuo. x. vrgines electe ⁊ ſpectoſe in focas darētur: ⁊ tā ſibi q̄ illis mille virgines ſubſcriberent: et naues vndecim minute ad opus earū fabrica rētur: quatenus dicto triēnio p mare ludēdo diſcurrerēt: et virginitatē ſuam domino dedi carent. Hoc autē virgo popoſcit: vt interim coe uas ſuas xpo virgines cōſecraret: et ſpōſum ac patriam ad fidem adduceret. Quod paren tes ⁊ iuuenis fieri cōſenſerūt: ipſoqz cōtinuo baptizato naues fabricari pceperūt. Omnia igitur ſeſtimātijs parantur: vrginesqz de di uerſis mūdi partibus cōgregantur: ⁊ omnes viſule pſentantur. Pater autē eis honorabilē comitatū multoꝝ epiſcopoꝝ et baronū an glie et ſcotie tradidit: ⁊ neceſſarioꝝ copia miniſtrauit. Multi quoqz ad tam grande ſpe ctaculum de diuerſis vrbibus comenerūt. In ter quos fuit pāthulus baſilien. epiſcopus: q̄ eas vſqz romā perduxit: ⁊ inde reuerſus cum eis martyriū ſuſcepit. Sācta quoqz geraſma

regina scilicet: que virū suū conuerterat foror: ma-
 crū episcopi: et dante matris scē visule cū quato-
 ror filiab? suis: scilicet babita: iulla: victoria: et an-
 rea: et parvulo suo adriano: cū hoc per litteras pa-
 tris visule cognovisset. Relicq; regno in manu
 alterius filij: p mare in anglia nauigauit. Lūius
 consilio: et etiā industria tam naues q̄ oēs virgi-
 nes regebatur: et sic in nouam chusti militiā ab o-
 bus consurratur iuxta conductū igitur triēnio per
 mare discurrant: et omni ludorum genere se exer-
 citantes: modo belli preludia inchoant: modo su-
 gam simulant: modo aliud fingit: quod antino oc-
 currebat. Tandem post q̄ visula ad fidem et pu-
 dicitiam oēs christi virgines conuertisset: sub vi-
 ni diei spacia flante prospero vento ad portum
 galie: qui ceila dicitur applicantes: inde coloniā
 sunt delate: vbi angelus domini visule apparuit:
 et predixit eas illuc integro numero reuerfuras:
 et coronas martyrij percepturas. Ad cuius admo-
 nitionem inde venerunt basilcam: vbi relictis na-
 uibus pedestres venerunt romā. Quas papa Ly-
 riacus gaudenter suscepit: quia de terra earum
 erat: et multas ibi consanguineas habebat: pluri-
 masq; ex ipsis nondū baptizatas sacro fonte per-
 fudit: qui diuinam reuelationē in somnis accepit:
 vt cum ipsis relicto pontificatu discederet: et coro-
 nā martyrij cū eis acciperet. Et cum anno vno et
 mensibus duobus et diebus viginti ecclesiam re-
 pisset: inuitis cardinalibus et clero romano papa-
 tui resignauit: et cum vincentio presbytero cardina-
 le et multis alijs virginū se collegio sociavit. Et
 quia inuitis omnibus pontificati reliquit: nomē
 eius de catalogo pontificū clerus abasit. Tūc
 tes autem duo iniqui principes romane militie:
 scilicet maximianus et apulcanus: q̄ per sacras
 virgines multi ad eas vndiq; concurrētes ad xps
 conuertebantur: explorata earū via: miserunt per
 litteras ad Iulianum cognatum suum ducem ge-
 tis hunorum: vt apud coloniā contra eas exerci-
 tum duceret: vbi virgines cum foehs trucidaret.
 Secuti sunt autem eas vna cum summo pontifi-
 ce predicto iacobus episcopus antiochenus: qui
 de britannia patria sua veniens septem annis ibi
 dem sedem tenuerat: et romanam curiam visitare
 venerat. Diacrius quoq; leucianus episcopus
 anuniculus babile et iuliane: et follarius episco-
 pus lucensis cū alijs presbyteris et clericis mul-
 tis. His etiā occurrit sponfus beate Ursule ethe-
 reus nomine patre suo iam christiano defuncto et
 matre cum fororibus baptizatis: qui diuinam iam
 reuelationem habuerat: vt sponse sue occurreret:
 et cum ea palmā susceperet: qui secum de britannia
 socrum darian adduxit cum parvula forore nomi-
 ne florentina: et quendam clementem episcopum.
 His etiam se rome coniunxerat marculus episco-
 pus grece cū forore sua constantia filia dozorbel
 imperatoris constantinopolitani: qui cuiusdam re-
 gis filio nupserat: sed eo ante traductionem mor-
 te preuentovirginitatem suam christo deuouerat.
 Omnes igitur virgines cum predictis epis et mul-
 tis alijs coloniā redierunt: et ipsam iam ab hūis
 obfessam inuenerunt. In quas fruentes barbari
 velut in oues lupi: totam illam gloriosam multitu-

dinem gladis peremerunt. Sicq; coronam mar-
 tyrij perceperunt. Cum autē vidissent visule pul-
 chritudinem: manū retraxerunt. Sed cū impio in-
 liano hunorum duce nollet mibere: nec idolis im-
 molare: ille contēptū se videns: oīecta sagitta eā
 in corde transfixit: et sic illa ad dominū migravit.
 ¶ Quedam autem virgo nomine corbula timore
 perterrita in navi nocte illa se abscondit: sed in cra-
 stinū morti se offerens martyrij coronam suscepit.
 Quarum corpora a fidelibus collecta: apud coloniā
 honore cōdigno tumulata sunt: et honorabilis
 ecclesia cū notabile monasterio virginū ad memo-
 riā earū fabricata sunt. Pāsse sunt autē virgines vi-
 decim milia cū foehs earū duodecimo Kalendas
 nonēbris: circa annum dñi. cccc.

De sancto Hilarione abbate. Cap. lxxxviii.

Hilarion abbas

cuius vitam hieronymus scripsit
 apud egypti clarit. Qui ortus
 vico tabat: quod quinq; milib?
 a gazari palestine distat: par-
 tibus gentilibus christianus ip-
 se vt rosa de spinis floruit: sed
 alexandriā a patre missus in bre-
 vi gramatica didicit: et in christi
 credens ecclesiā frequentare ce-
 pit. Audens autem celebre nomen antonij: quod
 per omnes egypti populos ferebatur: videndi eū
 studio perrexit ad heremū: et statim mutato habi-
 tu duobus mensibus secum mansit: contēplans or-
 dinem vite eius: morūq; grauitatē. Reuersus au-
 tem cum quibusdam monachis ad patriā parentū
 busq; defunctis omnia pauperibus largitus est:
 nihil sibi omnino reservans. Sicq; annor quinde-
 cim nudus et armatus in christo solitudinem in-
 gressus est: sacco tm̄ mēbra cooperatus quindē
 caricas post solis occasus comedebat. Igitur a de-
 cimo sexto etatis sue anno vsq; ad vigesimū estus
 et pluuias breui iugurio declinavit: quod tunc o-
 tēxerat. Structa deinceps breui cellula longitu-
 dine pedum quinq; latitudine paulo ampliore q̄
 eius corpusculū patiebatur: vt sepulchrū poti?
 domum crederes. Capillos in anno die pasche se-
 mel torondit: super nudam humū vsq; ad mortem
 cubavit. Sacrum quo semel indutus fuerat nunq̄
 mutauit: nunq̄ lauit: orationi et psalmodie iugiter
 instabat: ab anno vigesimoprīmo incipiens tribus
 annis et dimidio lentem aqua frigida madafactū
 comedit: deinde triennio panem aridum cum sale
 et aqua: deinde per annos novem sex vncias hor-
 deacei panis et coctum modicum olus in cibo ha-
 buit: sed lassus egritudine oculosum oleum adie-
 cit. Et in tali ieiunio vsq; ad sexagesimū quartum
 etatis sue anni perseueravit. Abinde 60 vsq; ad
 annū octagesimū pane abstīnuīt incredibili fer-
 uore mentis accensus. Sēibat autē ei forbitiuncu-
 la de farina et comminuto olere in cibo et potu vix
 quinq; vncias appēdēt. Nunq̄ autē solis occa-
 sum gustauit: neq; vlla solēnitate ieiunium soluit.
 ¶ Igitur potentissimus miraculis et sanctitate in-
 cōparabilis octuagesimo etatis sue anno cū ecē
 absens hesychius: qui euz familiarissime colebat.

In testamenti vicem breuem scripsit epistolā: oēs diuitias suas ei derelinquens. Euangelistā videlicet tunicā sacco: cucullam ⁊ palliolum. Et posth̄ annis. lxx. deo seruitur ad extrema deueniens spiritus emisit. xij. kalendas nouēbris. Statim corpus eius humo obrūtū est: quia sic ipse oīes qui ad egrotatē venerat adiurauit. Quod posth̄ he lychius palestine audiuit: perrexit cyprium: ⁊ corpus eius furatus post menses decem in palestina manū deculit: et in antiquo monasterio cōdidit: illeſis tunica ⁊ cuculla: corporeq; immensis odoribus refragante.

De sancto Asterio martyre. Cap. lxxix.

Asterius mar

ty: Rome passus est sub alexandro imperatore: qui a beato calixto papa presbyter ordinatus fuit. Et post eius passionē corpus eiusdem pontificis cū clericis suis rapiens sepeliuit: vt dicitur est supra in passione calixti pape pridie idus octobris. Post dies autem quinq; alexander imperator hoc audiens tenuit asterium presbyterum: quem precepit per pontem in tyberim precipitari. Cuius corpus apud ostiam repertum: ⁊ in eadem ciuitate a quibusdam christiānis sepultum est duodecimo kalendas nouembriſ.

De sancto Viatore confessore. Cap. xc.

Viator cōfessor

ordinē lectoris tenuit: ⁊ sancti iustigudni. episcopi comes fuit. Qui cum eodem episcopatu deſerente nauem: conſcendit: et ad egyptū nauigauit: atq; ei in bere mo sedule ministravit: vt dicitur est supra in eius legenda pridie idus octobris. Quo deſcedente ⁊ ipse post dies septem prout ipsi sanctus iustus predixerat eum ad celos secutus est. Nam et quicūq; in pace duodecimo kalendas nouembriſ. Quorum amborum corpora a ciuibus lugdunensibus exinde sublata ad eorum ciuitatem delata: et in ecclesia sanctorum vii. machabeorum cōdigno cultu posita sunt. iij. nonas septēbris.

De sancta Salome discipula. Cap. xxi.

Salome disci

pula xpi fuit. Que tempore domine passionis cū reliquis sanctis feminis ad crucem astitit ⁊ circa eius sepulturam sollicita fuit. De qua theophilus ⁊ Chrysostomus dicit: ⁊ hec fuit mater filiorum zebedei: qđ origenes similiter oppinat. vnde fm istos cū dicit in euangelio marci. Maria iacobi minoris ⁊ ioseph mater: salome. ⁊ itez. maria magdalene ⁊ maria iacobi subaudi minoris ⁊ salome: sic istud nomen est notatiu casus: ⁊ est

nomē mulieris. Alij dicit qđ est casus gr̄: ⁊ est nomē virt: qđ seſ fuit vna alia maria vxor salome. Hic ronymus tamē in suo martylogio tradit eā mulierem fuisse: ⁊ in pace apud hierosolymā quieuisse xj. kalendas nouēbris: vt Adeo dicit.

De sancto Marco episcopo et martyre. Cap. xcii.

Marco episcopo

pus ⁊ martyr apud hierosolymā passus est. Hic clarissimus ⁊ doctissimus vir primus fuit ex gentibus qui post episcopos ex circuncisione ecclesiam hierosolymoranū regendā suscepit: de quib; supra est habitū in legenda zachari episcopi. x. kalen. septēbris. Sacerdotiū igit illius ciuitatis sancte suscipiens: nō multo post p cōfessione xpi martyrio cōsumatus victorie palmā promeruit. xj. kalendas nouēbris. Dec adō.

De sancto Melanio episcopo. Cap. xciii.

Melanio episcopo

scopus tēpore valerianꝝ gallesni imperatorꝝ claruit apud ciuitatem rothomagenē. Qui de maiorib; britānia exortus cū esset gētilis romā venit vt patrie tributū solueret: ⁊ imperatori deseruaret. Cū autē venisset ad templum martis vt ibidē cū sochs sacrificia ret: cōuersus est a sc̄to stephano

papa martyre (vidē predicāte: ⁊ ab eodē baptizatus) ipsi adbeſit: quē ille p oēs gradus ecclie ad sacerdotiū vsq; pmouit. Qui fideliter in oib; ordinibus dño desernuit. Cūq; die quadā pōtifer celebraret: ei melanio ministraret: angelus domini a dextris altaris extitit: quē vterq; illo vidit. Quis finita missa baculū melanio dedit: ⁊ eſi vbi rothomagensi a deo electū episcopū nunciavit: vt illuc ad predicandum accederet mandauit: xpmq; ipsi ductorē futurū promisit: statimq; disparuit. Melanio ergo continuo accepta benedictione a papa discessit: et christum itineris dūcē habuit: vntens autē antiochiorū inuenit hominē qui casu bipenni sibi pedes in duas partes diuiserat. Quē baculo quem ab angelo acceperat tetigit: et ipsus sine moza sanauit: veniens autē rothomagum predicacionis officio fideliter institit: ⁊ miraculis clarens fere totū populū ad christum conuertit: et ministeriū suū implens in dño quicūq; in decimo kalen. nouēbris. Sepultusq; est in ecclesia rothomagensi.

De sancta Melania maiore. Cap. xciiii.

Melania maior

apud hierosolymā claruit tēpore valeris imperatorꝝ: vt dicit beo racles. Hec nobilissima ciuis romana filia quōdam marcelli consulis vrbano eius filio vnico pre

De sanctis in mēse octobris occurren. Fo. cexlij.

toze in vbe relicto hierosolymam nauigauit: ibi qz tantis virtutibus z humilitate refulsit: vt theode nomen acciperet. Fuit em̄ vro: venerabilis vir: que amorū. xxij. existens vidua: relicta patria z filio: vt dictū est: cum certis pueris z puellis: omnibus suis in nauī positis: primo alexandriaz nauigauit: ibiqz oibus distractis sanctos patres in beremo reuisit: scilicet pambonez: serapionē: panntium: isidorū: z diofcorū: apud quos sex mēsis mansit: z eis necessaria ministravit. Cū autē prefectus alexandrie predictos viros dñi cū quibusdam episcopis palestīnam in exilium mitteret Melania in habitū virtuos secuta est. Quod audiens consularis palestīne: vt eaz terreret: in carcerem misit: sed eius nobilitatem comperiens: eam protinus relaxauit: deditqz ei licentiam: vt quocunqz vellet ad sanctos pergeret visitandos. Illis vero ab exilio renouatis melania hierosolymie remansit: habens secum rufinus aquileie presbyterum: per cuius manus ipsa episcopis z clericis ac peregrinis de suis facultatibus ministrabat: z in talibus operibus per annos. xxvij. perseuerauit. Cuius sanctis orationibus filius eius vrbis in sanctitate creuit: z nobiles nuptias contrahēs: duos filios catholicos z deuotos procreauit: qui etiā matri sue plura dona mittebat: vt sanctis elemosynis vberius insisterēt. Hec apud hierusalem monasterium construxit: in quo virgines l. deo seruientes posuit: in quo z ipsa etatis sue anno. xlij. in pace requieuit.

De sancta Melania iunioze. Cap. xcij.

Melania iuni-

oz cuius predicta melania fuit aua: prefati vrbani pretozis exiit filia in vbe roma procreata. Que cū inuita a parentibus nuptui tradita fuisset: z duos filios quos genuerat: nece admisisset: cepit pulsare virum: de castitate seruanda: aut de licita peregrinandi sibi cōcedenda. Qui licet diutius recusasset: licentiā tandem deo inspirate concessit: z oēs vestes sericas in pallia altariū dedit: reliquas p ecclesiarum ornāmēta distribuit: aurum oē suum z argentū per manus pauli presbyteri discurrētis cōtinue per egyptū thebaidē: antiochiaz: palestīnā: hierosolymā: z alia loca sancta definauit: seruos z ancillas manumisit: possessionibus pluribus venditis precium pauperibus diuisit: ceteras in subsidium monasteriorū retinuit. Sicqz per vxorem conuersus in virum alterum imitatus: mira penitentiā se affligebat: et post alterū diem semper cibum sumebat. De Melania vero in possessionibus suis cenobii construxit: cum. xv. eumichis z. xl. virginibus z alts ancillis suis libertati traditis deo seruiuit. Parem quoqz vir suus cū. xxx. monachis vitaz duxit: vterqz ipsorum ieiunjs: lectonibus: z orationibus vacans. Sicqz sancta del melania bone aue imitatrix effecta: plena virtutibus in pace quieuit.

De sanctis munillione. z eledia virginitibus z martyribus. Cap. xcviij.

Munilio z ele-

dia virgines z martyres apud ciuitatem ostiam passe sunt: qz pro confessione xpi diuturno custodia macerata: atqz deinde capitali sententia punite: piosum martyrium celebrarunt. x. kalendas nouembris: vt dicit Aldo.

De sanctis Seruando z Germano marty. Cap. xcviij.

Seruandus et

germanus martyres apud hispaniam passi sunt sub preside viator: qz post dura verbera z squallorē carcerum: z sitis ac famis iniuriam: z longissimi itinēris laborē: quē onusti ferro iubente eodē preside pertuleret. Nonissimi me martyris sui cursu gladio ceffis ceruicibus implauerūt: ex quibus germanus apud emeritā ciuitatē iuxta brām eulaliā sepultus est. Seruandus vero apud hispalēse oppidum iuxta scās Justā z Rufinā cōditus est. Passi sunt autē sancti martyres decimo kalen. nouembris.

De sancto Seuerino episcopo z confessore. Cap. xcviij.

Seuerinus epi-

scopus colonien. apud ipsam ciuitatem claruit. Qui effrate cuiusdam heretico successit. Nā vt scribit in gestis scilicet seruati: de quo supra actū est. iij. idus maij. dñi ei reuelata fuisset destructio vrbis treugrensis z prelati ac pncipes ipsum romam pro legatione destinarent. Respondit seruatus: iter non esse tutum: nisi effrata hereticus ab episcopo deponeretur. Illico congregata synodo episcopozū apud coloniam agrippinaz: effrata hereticus iudicio synodi condemnatus deponitur: z seuerinus ordinatur. Dum autē seruatus rediret ab vbe apud coloniam a seuerino susceptus est: qui dus nocte oraret: seuerinus coloniam ignis super caput eius aspexit: que paulatim vsqz ad se venit: in quo loco seuerinus ecclesiam edificauit: quam z portam celi appellauit. Quienit autē sanctus seuerinus in dño. x. kalendas nouembris.

De sancto Seuerino boetio martyre. Cap. xcix.

Seuerinus mar-

ty: qui z boetius pro veritate in perfectus sub isto noie in catalogo martyriū scribit: dicitur seuerinus a seueritate iudicio. Dic vt dicit Sibertus: gener fuit symmachi patricij vir nobilis romanus vir consularis coplicius: mra lingue eruditione politus: et liberaliū artium quas pene om-

nes a greco in latinū trāskult plenius eruditus: cuius vroz helpbes nomine rhetorica sciētia in signis: hymnos apostolorū Felix per oēs. & Aurea luce. cōposuit. Hic tpe theodorici regis longo bardoz: qui fuit imperāte zenone circa annū dñi quadringentesimūseptuagesimūsexto dicto regi rempublicā inuadenti boetius resistit: apud euz dolo accersatus cū pluribus alijs proscriptus et in exilij missus est. Inde reductus papie incarcerationis est: vbi librū de philosophica cōsolatione compilauit. Tandē ab eodē theodorico rege in carcere interfectus est anno dñi. cccc. xxi. x. kalen. no uembz. Sepultusqz in ipsa papiensi ciuitate in ecclesia scī petri ad celi aureum: vt marty: ab ecclesia digna ueneratione celebrat. **Hic philosophus eximius diuina & humana sapientia pollēs multa nobis in genij sui documta derelict. Scripsit em̄ libros de trinitate. De vnitāte & vno. De ente & essentia. De duabus naturis & vna substantia xpi. De hebdomadibus. De cōsolatione pbica lib. v. De scholastica disciplina. Topicozū libros. Aristotelis libros quos habet bibliotheca latina oēs fere de greco in latinū cōuertit sermonē. Scripsit & volumen de musica. De arithmetica. Cathedra morū: syllogismozū: & hypotheticozū. De deitate ad iohānnē romane ecclesie diaconum. De electione primī parentis in restauratōe humani generis p incarnationem & passiōē xpi. Aduersus eutychiānos & nestozianos atqz azephalos de icar natione dñi. Itē d̄ arrianos: eunomianos: & apollinaristas libros fortes: & eoz heresim cōfutantes.**

De sancto Theodorico presbytero et martyre. Cap. c.

Theodorice ter et marty: apud antiochiā passus ē tpe iuliani apostate impatoris sub prefecto & auunculo suo iuliano. Cū em̄ a predicto prefecto ecclesia antiochenozum spoliata esset: xpiani vbiqz dispersi fuissent. Hic in ecclesia permansit in trepidus. Qui ab eo teneri iussus: post equuleum & multos ac durissimos cruciatus: etiā lampadibus circa latera inflammatus est. Sed faculis diuina virtute extinctis: milites qui eas tenebant: angelozū aspectu territi in facie corruerūt. Cūqz spectus quosdam xpianos occultos illozū ministeriū supplere iuberet: illi hoc facere recusarēt: prefectusqz ipsos examinans xpianos repperisset: iussit eos in pelagus demergi. Quos sanctus marty: hortabatur ipsos ad gloriā precederent. Nouissime autē dum iulianus apostate: quē apud persidem diuina ultio puniuit interitū prediceret: occasione gladij martyriū cōsumauit decio kal. nouēbris.

De sanctis Felice epō & socijs martyribus. Cap. cj.

Felix epō ciuitatis tubabocen. audax & ianua

ritus presbyteri. Fortunatus & septimus lectores tpius diocletiani impatoris in venusia ciuitate apulie passi sunt. Qui a quodā magnoliano curatore detenti: multis diebus vinculis & carceribus in apbtica & in scilia macerati: tandē occasiōe gladij martyrio coronati sunt nono kalen. nouēbris. Ex quibus felix epō anuozum quinquaginta sex virgo & marty: ad xpm duplici cum palma migravit. Quozū corpora intra cartaginensem ciuitatem & vtiē. sepulta sunt.

De scō Martino abbate.

Cap. cjj.

Martinus abbas

bas apud campaniā claruit tpe iustini iunioris augusti. Qui in monte massico solitariam vitam duxit: multisqz annis in specu angustissimo seclusus fuit. Morauit vt se in predicti montis foramine contulit: ex eadem petra aque: stila prorupit: que sibi & in vsu quotidiano sufficeret: & nec plus adesset: nec necessitati deesset. Quod antequis hostis: vt eū ex antro illo depelleret: amica ei bestia serpens ingressus cepit in spelunca inueniri solus cū solo: eoqz orante se ante illū sterneret: cū cubante pariter cubare. Sed vir dei oīno imperterritus eius ori manū vel pedem extendebat: sed ipsum tū serpens percutere nō audebat. Et cū hoc quotidie per triennij ageret: die quadam inimicus eius fortitudine victus se p deuersū montis latus in precipitiū dedit: oīaqz loci arbuta flāma ex se prodeunte concremavit: vt p hoc constaret quis fuerat qui ab eo victus abcedebat. **Hic scō vir pmo inclusionis suo tpe de creuit: vt vltra mulierē non videret: ne ex cōrempata specie tentationē incurreret. Quōdā mulier audiens audacter ad specum eius ascendit: vt eius propositū frangeret. At ille paulo longius: intuens: & muliebria vestimenta conspiciens: in terrā faciem depressit: & eo vsqz in orationē prostratus iacuit: quousqz mulier eius inde fatigata discessit. Que die eodē mor vt de monte descendit vitam finiuit: eo qd virum dei anspu improbō cōstrauit. Cum autē ad eum multi ex deuotione cōcurrerent: semita que ad eius dicebat celulam artificissima foret: puer paruulus incaute gradens ex monte cecidit: & vsqz ad vallem in profundissimo sitam ruit. Perturbati oēs querere ceperunt: scubi corpus lapsi pueri poruisset inueniri. Qui tandē in valle inuentus est: nō solum viuus: sed etiā membris oibus illeuis. Sicqz oibus innotuit: qd hunc in casu suo martini oratio portauit. In specu vero illius magna desuper rupes eminebat: que martini celle prominens casu suo imminente: illius interitū minabatur. Ad hunc massatoz nepos illustris viri armentarij veniens cū multis rusticis orabat: vt vir dei de specu exiret: donec ipse ruiturā rupem de monte euelleret. Quod vir dei facere non acquieuit: sed illi qd posset vt faceret: precepit: itaqz dum illozū multitudine conare sine periculo scī viri illud ingens saxum leuare: repente cunctis videntibus moles**

De sanctis in mēse octobris occurren. Fo. cclij.

spia e laborantibus euulsa: ne specu martini tãge-
ret saltum dedit: quasi serui dei leston fugiens
longius cecidit. Quod angelico ministerio actus
fuisse vnusquisq; cognouit. Hic dum prius in eo-
dem monte se contulit: cathena ferrea sibi pedes
ligauit: eaq; saxo ex altera parte affixit: ne vltra
et progredi liceret q̄ cathene longitudo tendeba-
tur. Quod beatus benedictus audiens eidem di-
cendo misit: vt si seruus esset dei: non euz teneret
cathena ferri: sed cathena xpi. Ad quam vocem
martinus compedem soluit: sed tamen nunq; vltra
q̄ cathena extendebatur pedem mouit. Qui
postmodũ ibidem inclusus discipulos congrega-
uit: qui ab eius specu seorsum habitantes aquam
ex puteo hauriebant: sed fuis in quo stula pen-
debat sepius frangebatur: vnde factum est vt ca-
thenam quam ex pede suo vir dei soluerat: sumi si-
tule alligarent: ex quo iam tempore contigit: vt fu-
is quotidie tingeretur: nullatenus et tactu cas-
thena illius decetero rumperetur. Quicquid autẽ
in pace vir domuit. ix. kalendas nouembus. Dec-
gregorius. iij. dialogorum. cap. xvj.

De sancto Maiozo ebo. Cap. clij.

Maiozus eps

apud insulã sargiam britannie
claruit. Dic ex eadez p̄uincia
ortus: gñe nobilis: socius san-
cti sampsonis: eidem in dolenti
archiepiscopatu successit: i quod
vnum verbis et exemplis p̄p̄m
dñi laudabiliter pasceret: ab an-
gelo in somnis monitus episco-
patui cessit: et buducii sibi substituens heremii pe-
t̄i: et solitariam vitam annis pluribus dixit: dein
de plurium nonachozi pater effectus est. Qui
comitem quendam dicitissimum: qui septenio lepro-
sus fuerat: contactu suo a lepra m̄dauit. Comes
aut p̄o gratiarum unione medietatem vnus sue
possessionis viri dei monasterio concessit. Sed cũ
dicta possessio auib; et piscibus abundaret: mor-
ales oēs et pisces dimissa medietate: quam sibi sco-
mes retinuerat: ad alia viri dei medietate: trans-
ierunt. Quod cernens comes ad suam vxoris
medietatem cenobio concessam cũ sua sibi reten-
ta cõmutauit. Iterumq; pisces et volucres ad me-
dietetatem sancti cõmutatam se transfulerunt. Qua
propter comes possessionem integram monaste-
rio largitus est. Famulum quendam suum: qui
dum piscaretur: in mare cadens necatus fuerat:
oratioe sua a mortuis suscitauit: et ab vndis ad lit-
tus incolumen eiectus reduxit. Cum fames va-
lida oẽm britanniam occuparet: et ipse ex pietate
oẽm populum ad se venientem reficeret. Jamq;
ex tali largitione victualia monasterio de ficeret:
pueri quidam ex monachis meridie ad littus ma-
ris accedentes: lectiones suas repetitur: nauem
anteq̄ in littoze ex vetustate derelictam pueriliter
intrauerunt: quam subito mari concesses ra-
puit: et sine remo vel remige alioq; adminiculo
quoq; vna cum pueris saluis ad oppositam insu-
la ripam subito deuenit. Maiozo pueris appare-
te: nauem tenui baculo gubernante. Ad qd spe-

ctaculum rex p̄uincie cum oĩ populo occurrens
et a pueris qui essent aut q̄no aduenissent audi-
ens: nauem victualibus et diuitijs refertam remi-
sit: quam similiter virtus diuina: vt prius ad pro-
prium locũ reduxit. Cum nozmani totam insulã
deuastarent: et populus inermis ad sanctum con-
fugisset: ille baculo rupe percussit: et in manuales
lapillos diuisit: quibus populus hostes in se irru-
entes oppressit: eosq; in mari fugatos se precipi-
tes dare cõpulsit. Hic virgo p̄peruo permanens:
pane hozdeaceo solo cõtent: feria quarta et sexta
nullũ capiebat cibum: et semp ferebat cilicium. Cui
in vigilia pasche orãti: ter angelus apparuit: etq;
obitus sui diem p̄nunciãuit: de cuius manibus
sectis vir eucharistia tertia vice visibiliter sumpsit
et. ix. kal. nouẽbris: vt audierat ad xpm migrãuit.

De sancto Maiozo martyze. Cap. clij.

Maiozus mar

tyz seruus generosi et nobilis vi-
ri tyburtine ciuitatis passus est
persecutione vandolica sub hu-
nerico rege: qui p̄cio fustib; qua-
si innumerabilibus cesus: tro-
cheis frequẽtib; eleuatus ali-
quando icru celert dimissus su-
per lapides et silices conuebat:

sed et plures plagas lapidibus confricatus: dum
iam viscera pelle nudata essent: et ipse ad singula
constantior appareret: nouissime gladio cesus est
et apud eandem vrbem sepultus.

De sanctis Chrysantho et Maria mar-
tyribus. Cap. cv.

Chrysanthus et

maria virgo et martyres ambo ro-
me passi sunt sub impatore nume-
riano: qui chrysanthus alexãdria
ortus: cũ patre polemio illustris-
simo romam veniens ab eodez li-
beralibus studijs traditus: cum
esset ardentissimus ingens obfus-
scientijs mūdani ingenij cruditate est.

Et cũ vniuersa libozni volumina ex curiositate di-
scuteret: et ad libros xpiane fidei puenisset: cepit
q̄rere: q̄s ei diuinas litteras exponere posset. Tã-
dem a quodã xpiano secretissime ad carpopho-
nium presbyterum adductus est: qui persecutioẽ stro-
citate sentente: in specu montis occultatus: vir po-
terat a paucis fidelibus visitari. A quo chrysan-
thus diuinis litteris imbuitur: et conuersus ad
xpm: sacro fonte perfunditur: et catholica fide doli-
genter instructus: post septem dies baptismatis
sui xpm dñm voce publica cõfiteatur: et deos deas
q; romani populi demones esse protestatur. Quod
audiens pater eius nunciãtib; propinquis: cũ
ab imperatore plurimus honoratus esset: et digni-
tatem amittere formidaret: fecit filium in tenebro-
so carcere recludi: cibo paruissimo sustentari.
Quod vir dei ad exercitium porius q̄ ad supplicium
sibi dicebat inferri. Sed quidam ex attendi-
bus patri consuluit: vt si filium ab hac supersticio-
ne volebat eripere: elegantissime puellẽ cõiugio

traderet: vt dum diceret esse maritus obliuisceretur esse xpianus: eo q̄ afflictiones illatas: christiani sibi ad gloriam reputabant. Tunc polemius triclinium sericis vestibus stratum preparauit: & chrysanthum preciosis vestibus induit: & quinque puellas speciosas & ornatas & ancillis suis eidem associant. Iubens quotidiana conuiuia affluentiis dapibus exhiberi: filiumq; suū blanditijs & amplexibus puellarum seducti. Qui dum orasset ad dominum: ne a fera scilicet carnali concupiscentia superaretur: continuo predicte puelle somno oppressæ: nec cibum nec potum sumere poterant: sed educate exterius statim euigilabant. Iterumq; triclinium introducte graui fopore dormitabant. Cum autem polemius ex hoc ad mortem doleret amici eius hec omnia magie imputarent: eidem q; confulerent: vt eruditam aliquam iuuenulam speciosam ad eum introduceret: quam ille incantationibus christianoū minime superare posset. Daria virgo prudentissima & eloquentissima: ac super omnes speciosa: hec veste dicata eligit: & ornatissimas vestibus induta a patre rogatur: vt ad iuuenem ingrediens: eum dijs & patri restituat sibiq; maritum acquirat. Que gemmis & auro radians ad chrysanthum ingreditur: tantaq; eū elegantia sermonis alloquitur: vt si esset ferro durior: plumbo mollior redderetur. Dum autem eam chrysanthus de pompa vestium argueret respondit: se non propter pompam: sed vt cum dijs & patri lucrifaceret: sic indutam. Cum iterum chrysanthus eam reprehenderet: quō pro dijs idola coleret: que nec se nec alios custodire possent: & que vinculis ferreis & plumbo coartata eēnt. Respondit Daria q̄ he imagines propter vulgus ignobile formabatur: marmore & metallo: vt quos cultor mente & sacrificijs colit: effigiata imagine oculis perspicere possit. Tūc chrysanthus cepit per scrutari qui essent dij quorum imagines colebantur. Et cum saturnum comprobasset filiorum interfectorem. Jovem adulterum & incestuosum et homicidiorum patratozem. Mercurium incantatozem. Herculem suspensum occisorem: ceterosq; deos flagitiosos & eorū quemlibet malorum omnium incestorem: & per consequens tales deos inferrimos: nec coli deberent: nec deos dici: credit Daria ab eodem conuersa amboq; sancti spiritus copula vniti carnale matrimonij simulabāt. Fecitq; chrysanthus occulte in domo sua dariam baptisari. Que intra paucos dies sacris imbuta litteris vna cum viro virginittatis perpetue voti emisit. Et tam per chrysanthum multitudo virorum: q̄ per dariam multitudo conuertebatur feminarum. Quapropter excitata in vrbē seditione: chrysanthus a prefecto celerino comprehenditur: & sacrificare iubetur. Sed cum hoc recusaret: tribuno claudio a prefecto traditur: vt diuersis supplicijs immolare cogatur. Quem claudius dedit in custodia militibus septuaginta. Qui neruis crudis eum constringunt: vt sensim se sic cantibus neruis ac ossa eius vir pertingerent ligamenta. Sed statim resolutis neruis: iterus fortioibus nodis vincitur: sed vincula continuo dirumpuntur. Deinde ab eisdem pedibus in cippo

mittitur: sed repente ligno putrefacto cippus in puluerem vertitur. Que cum milites magicis artibus ascriberet lotio chrysanthum perfundere ceperunt: vt ab eo incantationes diluerent: sed aqua mox putentissima in roseum odorem conuersa est. Deinde vitulum excoctauerunt: & corio illum nudum cinerunt: & in sole per horas plurimas posuerunt: sed corium nullam calefactionem sentiens: in eadem viriditate permansit. Iterum cathenis ferreis vincitur & in carcerem obscurissimum mittitur. Sed lux ei nimia diuinitus est infusa: & vincula sunt resoluta. Que cum milites claudio nunciassent iussit sanctum ad se adduci: & nodosis sustibus cedi: sed sustes in manibus tenentium solidi quasi ferrei erant: cum vero percuterent quasi plume molles fiebant. Quod videns claudius cum vixze hilaria & silijs iasone & maioro: ac prefatis septuaginta militibus crediderunt: et baptisari omnes coronam martyrij perciperunt. De quibus supra in eorum passione dictum est kalendis decembris. Audiens hec imperator numerianus chrysanthum in carcere tuliano obscurissimum & fetidissimo iussit recludi. Dariam vero ad publicum meretricum locum adduci. Sed continuo diuina misericordia chrysantho lux diuina: & odoramenta sancta prestantur. Darie vero leo de cauea amphitheatrij fugiens custos eius virginittatis dirigitur. Qui ingressus cellam: vbi virgo orans prostrata iacebat: iuxta eam se posuit: vt quasi secum videretur orare. Mittitur quidam nefandus: vt virginem corrumperet: sed a leone captus in terram deficitur: qui sine lesione eius tenens ad sanctam vultu conuertitur: quasi inueniens: quid de captiuo fieri iubeat: sciscitatur. Que precepit ne ipsum inuulso lederet: sed ad se audiendam venire permitteret. Leo igitur eius relinquens in ostio cellule se posuit: vt nec ille posset exire: nec alius introire. Chr̄i autē ille viso miraculo: & auditis sermonibus virginis: conuersus est ad xp̄m: & per vrbem discurrens: deum xp̄iano rum verum oim creatorem proclamabat. Mittuntur venatores vt leonem capiant: sed oēs a leone capiuntur: & sine lesione ante pedes darie deponuntur: & ab ea conuertuntur. Tunc prefectus in celle introitu copiosum ignem iussit accendi: vt leo cum daria comburatur. Quod leo timens: rugire cepit: sed eum virgo dñi confortauit: quia nec incendio cremaretur: neq; ab alio caperetur: neq; occideret: sed morte sua moreretur: inbens vt securus per ignem egrederetur: quia ille eū liberaret: quem leo in se honoasser. Tunc leo inclinato capite per medium ignis illesus egreditur: et per turbas discurrens nemiē lefit: nec vilus eius erinde vnq; cepit. Que omnia dum imperator audisset: iussit celerino prefecto: vt aut chrysanthum & dariam sacrificare cōpelleret: aut diuersis penis afficeret: qui sacrificare nolentem chrysanthum iussit in equuleo suspendi: & ardentēs ei lampades applicari. Sed continuo ligna omnia equulei cōminuantur: vincula rupta dissoluntur: & lampades extinguunt. Quicūq; vero manū ad dariam mittebant: eorū nerui brachioꝝ stupebant: qđ dum imperator a prefecto didicisset: & hec oia

magis artibus ascriberet: iussit eos in viam salariam deduci: et in arenatio vtroque deponi: et viuos terra et lapidibus obrui. Sicque inuolati conuuges in fouea quasi in vno lecto deponuntur: et magis sepulturā quam penam excipientes in christi laudibus persistentes: terra ac lapidibus obruuntur. Sicque christo martyres consecrantur: et in eodem loco usque in presens digna celebratione venerantur. Passi sunt autem. viij. kalen. nouembri.

De sanctis Crispo et Crispiniano
bus. Cap. cvj.

Crispinus et cri

spinianus martyres frēs passi sunt in ciuitate Suesonēsi sub Maximiano imperatore agente Rictionario preside. Hi cum beato Quintino martyre et alijs pluribus ex vrbē Roma egressi Suesonē venerunt: ibidē peregrini habitare ceperunt: ibique ar-

tem consutorij calceos adfices: de labore manuum victum sibi querebant. Ad quos propter eorum artem multi gentiliū venientes ab eis conuertebantur. Denique Rictionario preside detenti inuenti sunt calciamenta: pauperum refartices: quidē christum confiterentur: iussit eos preses extendi: et fustibus cedi: deinde sudēs in eorum vngulis mitti: et corrigias singulas de dorsis eorum tolli. Sed orantibus sanctis sudēs de manibus eorum exilerunt: et ministros percutientes: quosdam eorum occiderunt: quosdam vero excecauerunt. Unde mandauit preses vt ligatis molis ad colla eorum tempore hyemis in flumine arena: velut sub glacie mergent: sed eos nec aqua mergere: nec petre deprimere: nec frigus constringere potuerunt: quin proiecto onere ad ripam aliam fluminis deuenerunt. Postmodum in plūbio liquefacto deiecti: illesi permanserunt. Tunc cum gutta plumbi in oculos presidis insillens ipsum excecasset. Sanctos martyres in picem et oleū et adipē simul bullientia iactari fecit. Quos orantes angelus domini nostri ab igne illesos eduxit. Unde Rictionarius iratus se in igne precepit: et iusto dei iudicio se cremauit. Maximianus autem audita morte presidis: die sequenti scōs gladio puniri mandauit: qui decollati sunt octauo kalendas nouembri. quorum corpora beatis et ambrosio deuorata relicta diuina providentia permanserunt intacta. Senex autem quidam cum germana sua vetula ab angelo monitus: corpora inde tulerunt. Venientesque ad fluiuium axonam in nauicula diuinitus ibidem preparata ea posuerunt: et contra icturn fluminis sine remo vel remige deo duce ad locum sibi ostensum perueniunt: et sanctorum corpora sine vilo pōdere portantes: ita vt magis ipsi a corporibus portare viderentur: in quodam eorum turguro secreto sepe hērūt: vbi persecutione cessante honor eis a christianis condebitus impensus est: et basilica eorum nominibus fabricata.

De sanctis Quadraginta sex martyri-
bus. Cap. cvij.

Quadraginta

sex milites rome passi sunt sub claudio iperatore: qui audiētes quod tryphonia regina quōdā vxor de christi cū filia cyrilla conuersa esset: vt dicitur est supra in legenda scē tryphonie decessit octo kalē. nouembri. Tenerunt ad iustini presbyterū: et ab eo baptisimi gratiam petierūt: qui cleorum romanum congregauit vt ordinarent episcopum vrbis rome in locum sancti Sixti pontificis martyrizati: qui omnes Dionysium papam elegerunt: ipsumque per manus maximi episcopi ostiens consecrari fecerunt. Consecratus autē dionysius baptizauit p̄dictos milites quadraginta sex a iustino presbytero sibi oblatos. Audiēs hoc claudius: iussit teneri milites et virginē cyrillam olim Decij filiam: et congregato exercitu armato in palatio salustij mandauit. xlvj. milites sibi presentari. Quos christi confitentes precepit foras muros porte Salarie duciet in ciuitate sigilla oēs capite cedi. Quorum corpora iustini et iohānes christi teri noctu rapuerūt: et in via salaria iuxta chynus cucumeris cum alijs. xxij. martyribus sepelirūt. viij. kalen. nouembri. Inter hos autem fuerunt quattuor milites christi precipui: scilicet theodosius: lucius: marcus: et petrus.

De sancto Minyate mar-
tyre. Cap. cvij.

Minyas mar

tyr passus est sub persecutione decij cesaris apud florentinā ciuitatem. Ad quā dux decius peruenisset: minyatē tenti: et sibi presentari: ac sacrificare nolentem: leopardo ferocissimo subijci fecit: sed orante scō fera extincta est. Deinde ipsum nudū oleo et unctū in fornacem ardentem mitti iussit. Angelus autē domini vt olim cum tribus pueris cū eo descendit: et flammam extinxit: et sanctus illesus omnino permansit. Tunc decius leonem ei adhiberi precepit: sed signo crucis edito leo interijt. Deinde mandauit eū in equuleo leuari et diutius torqueri: et postmodum inde deponi: sudēsque ligneas acutas sub vngulis manū ipsius affigi. Qui ab angelo confortatus omnia supplicia patēntissime tolerauit. Post hec iussit decius plumbum liquefactum eius auribus instillari. Cui tamen ipse christus in iuuenis specie candida veste: vt sol facie fulgens apparuit: eumque consolatus ad tolerantiam constantius animauit. Inde mandauit cesar aures illius ferro perforari: sed apparente iterum ei angelo quidē ex ministris eum videns conuersus est. Demum decius minyatē ad templū martis adduci fecit: et eidem auri et argenti ac gemmarū quātitatē non modicā obtulit: si sacrificare vellet: eo quod ipsum antiqua amicitia plurimum dilexisset. Dum autē oīno immolare recusaret: iubente cesare decollatus est. viij. kalen.

novembri. Et sepultus est a christianis in ciuitate florentia. Sanctus Phridianus eps florentinus ecclesia minyatis martyris tras flumen arni postea sepius visitabat. Cui autē die quadā inundatione nimia flumen nauī trāsiri nō posset: et naute quidā ultra flumē existerēt: sanctusq; eps transire curaret: nauteq; illi periculo postposito: beati martyris confisi meritis ad episcopū trās uadandū venire disposerēt subito se citra flumē inuenerūt: et ep̄m transpōrtātes sine periculo fluuiū transierūt. Tunc sanctus eps eidē per spiritū nunciāuit ciuibus illis hoc a deo sanctū minyatē obrinuisse: vt nemo in aqua illius fluminis necari posset. Quod vsq; hodie ita extitisse refertur: vbi postmodū ecclesia in honore sancti phridiani ep̄i scopi fabricata est.

De sancto Frontone ep̄o.

Cap. cix.

Fronto ep̄o:

pus apud Perragonicē. ciuitatem claruit. Qui ex eadem vbe oriūsus: a iuuentute deo deuotus. Rome a beato petro baptizatus: et ep̄s ordinatus: ad eandem ciuitatē cū Gregorio presbytero ad predicandū missus est: verū post dies tres itineris mortuo Gregorio: fronto ad petrū

redijt: acceptoq; ipsius baculo super corpus defuncti illum posuit: et focum excitatum de morte recepit. Sicut de hoc supra dictū est in passione Petri apostoli. iij. kalē. Julij. Veniens autem fronto ad ciuitatem pertragoricam verbo et exemplo multos ad christi fidē conuertit: et lxx. monachos ibidem ad seruiendum dño congregauit. Sed a prefecto ciuitatis Squirio nomine persecutionē passus est: quia quos iste baptizabat: ille decollabat. vnde ipse sumptis seminibus olerum: monachos suos assumpsit: et heremū desertissimam petijt. Veniens autē ad locū super fluuiū doxodonem: diaconē ingentem et serpentū multitudinē ibidē habitantem: christi virtute fugauit. Ibiq; cum fratribus deo seruire cepit et olerum semina seminavit. Deficiētibus vero eis cibis: angelus dñi squirio presidi per noctem apparuit: et ei diuinā vltionē cōminatur: nisi sanctis viris subueniat pereuntibus fame. Ille vero territus amicos cōsulit: sed quo sancti dei abissent: penitus inuenire non valuit. Post dies tres nocte iterū angelo eidem apparēte plagis percussus est. Qui amicis iterum cōsultis. lxx. camelos cibis monachorum onerat: et deo frontoni eos cōmendat. Qui duce dño ad heremum sancti viri recto itinere peruenerunt. Sanctus autē ep̄scopus onerū medietatē deposuit: et cū reliquo camelos remisit. Qui eadē via qua venerāt reuersi sunt ad dñm suū. Quod cernens preses in xpo credidit: et frōtonē inuestigatum adijt: atq; Gregorius ab euoocatus sacrum baptisma suscepit: etq; in heremo decetero mīnistravit. Sanctus autem vir post multos labores in pace quieuit. viij. kalen. nouembri. Sepultus pertragorice virtutibus clarens.

De sancto Demetrio martyre.

Cap. cx.

Demetri' mar:

ty: apud thessalonica ciuitatem passus est: sub maximiano imperatore. Dica sua iuēntute xpianus et deo seruicēs nobilis fuit eius ip̄ius thessalonice ciuitatis miles strenu'. Qui tamē xpm dñm predicabat: et multos ad fidem cōuertebat. Ingressus autē imperator thessalonica: audiens demetrio ip̄m comprehendit fecit et in carcerem mitti. Erat autē cū imperatore gygas fortissim' et aspectu terribilis nomine libeus. Qui de mandato augusti cū christianis dimicās: eos dachijs ad se constringens ad terras allidebat: statimq; spiritū exhalabāt. Multi etiā alij ab imperatore diuersis penis affligebantur. Cū autē demetri' esset in carcere positus: scorpionē iuxta pedes suos cauda eum percutere fatigentē vidit: quē edito crucis signaculo statim extinxit. Cui orātī confestim angelus apparuit: atq; in xpo cōfortatus: coronā capiti ei' imposuit. Clerū dñi imperator cogitarē demeritum cum libeo experiri. Nestor quidam christianus se nocte sancto demetrio obtulit dicēs: p̄ certamen hoc assumere deliberasse: rogans vt sanctus martyr pro se dominū exoraret. Qui ab eo confortatus: die sequēti imperatori se p̄sentauit: seq; christianū nō asseruit: offerens se cum libeo dimicare: et pro demetrio certamen assumere. Dum autē imperator illum precibms retrahere non posset: victori munera pmisit. Nestor igitur duellum ingressus: libeū ad terrā prostrauit: et prostratū occidit. Imperator autem hoc videns: et gygantē christianorū vltorem amisisse dolens contra eius sp̄sionē nestorē a militia soluit: et de ciuitate eiecit: demetriū quoq; qui ei' interfectionis causa fuerat: iussit in carcere occidi. Milites autē ad carcerē venerunt: gladium in eius pectore demerferunt. Sic q; orans cum palma migravit ad dominū. Cuius corpus a christianis occultatū est: p̄pter timores paganorū. In quo loco de mirabilia operabatur: vbi cunctorū egritudines sanabātur. Sed processu tēporis a leontio christiano de illirico veniente ad prefecturam thessalonice ciuitatis corpus sancti martyris leuatum est et digno honore conditum: ecclesia eius nomini mire magnitudinis fabricata: vbi et q̄scit miraculis pollens. Passus est autē fm vsuardum. viij. kal. nouembri. fm adonē octauo idus octobris.

De sc̄to Euaristo papa et martyre. Cap. cxj.

Euarist' papa et

martyr: natiōe grecus: ex patre iudeo nomine iuda de ciuitate beryleē: anacleto p̄tiffici i ep̄atu romano successit: et sedit annos decem: mēses septem: dies duos. Dica titulus in vbe roma presbyteris diuisit. Dica p̄stitut vt septē diaconi essent i vbe: q̄ custodirēt papam predicantem p̄pter stilum erroris: qui posset imponi ep̄scopo

De factis in mēse octobris occur. Fo. cclv.

ab emulis: & sic a maliuolis infamaretur: & verbo diuino ab insidiantibus detraberet: q̄ etiā semp̄ parati essent ad obsequiū prebendū in misarum solēns. Constituit etiā coniuū a parentibus publice fiat: & sponse solēnter a viris sponantur & tradantur nupti: & demū a sacerdotibus benedicantur: qui etiā sub p̄secutione traiani martyrio coronat⁹ est: sepultus est iuxta corpus beati petri apostoli in vaticano septimo kalen. nouēbris. Hic fecit ordinationes tres per mensem decembriū: presbyteros septem: diacones duos: episcopos p̄ diuersa loca numero quings. Et cessauit episcopatus dies vigintiocto.

De sanctis Rogatiano et Felicitimo martyribus. Cap. cxij.

Rogatianus

presbyter: & felicitim⁹ martyres apud ap̄ricā sub dech et valerian persecutione passi sunt: & illustri martyrio coronati. De quibus beatus Cyprianus in epistola ad cōfessores rogatiano iuniori mentionem facit: eos magnifice cōmendans. Passi sunt

autem. vij. kalen. nouēbris. Dec addo.

De sancto Frumentio epo. Cap. cxij.

Frumentius

episcopus apud indiam claruit tēpore constantij imperatoris. Fuerunt autē duo pueri romani christiani: scilicet frumentius et hedysius tēpore constantini magni augusti: q̄ dū sub annis puerilib⁹ essent xp̄iani: cū metropio quodam presbytero eorū magistro: in

terna indie superioris locorum orbis persequendi gratia penetrarūt: vbi nūq̄ adhuc xp̄i fuerat euangeliū predicatū: qui a dicto presbytero litteris imbuebātur. Romanis vō tūc tēporis pacis federa indis violentibus: cum cūcti qui de latinorū populo p̄ totā indiā reperti sunt: capti & trucidati fuerūt. Inter quos prefati pueri sub arborē lectione suas repetentes: a barbaris cōprehensi: vita illis remissa: q̄ pueri regi indozi sunt presentati. Quorum alter rex scilicet hedysium sibi pincernā fecit: frumentio vō rationes suas & scripiā cōcessit. Cū autē rex ad mortē instaret: filio paruulo regnum: pueris vō prefatis libertatem reliquit. Quo mortuo ad preces regine cū filio paruulo: donec adoleceret permanserūt. Frumentius igitur noīe paruuli regnū gubernabat:

vnde occasione accepta: xp̄ianos in vniuerso regno conuocauit: & ecclesias edificandi libertatē concessit: xp̄m q̄ publice annūcians multos de populo ad fidem xp̄i conuertit. Sanctus vō hedysius ad tyriū italie ciuitatē p̄ vīsendis parentibus abiit. Frumentius autē p̄perans alexandriā venit: & athanasij tūc ipsius vrbis episcopi rogauit: vt nouellis xp̄ianis ep̄m delegaret. Athanasius autē frumentium eundē ep̄m consecrauit: & cum auctoritate plena pontifici ad indos remisit. Qui predicationis officij in ipsa puincia fideliter administrans: & multis signorū & miraculorū virtutibus cōfiscans: pene oēs superioris indie gentes ad xp̄istū adduxit: plenusq̄ sanctitate in pace quieuit. vij. kalen. nouēbris. Gloriose sepultus in regia ciuitate.

De sanctis Vincentio Sabina & xp̄iana virginibus & martyribus. Cap. cxij.

Vincentius

martyr sabina & christiana virginibus passis sunt in hispania ciuitate abella sub preside daciano. Qui primo in equuleo ab eo sunt extenti vt oēs cōpages mēbroz eorū solnerentur. Deinde capita eorū lapidibus supposita: q̄ ad excutionē cerebri validissimis vertibus sunt contusa: atq̄ ita eorū martyriū cōpleuerūt. vij. kalen. nouēbris: vt dicit Ado.

De sanctis Symone & juda apostolis. Cap. cxv.

Synodiana

neus & iuda: siue thade⁹ apostoli: fratres germani fuerūt iacobi minoris & ioseph iusti filij marie deoppe: q̄ alp̄beo nupta fuit. De quo supra dictū est in legēda sancte anne. vij. kal. augusti. Judas autē ad abagariū regē edesse missus fuit post dñi ascensionē.

Cū em̄ dicitur rex infirmitate nimia esset oppressus: audies de miraculis xp̄i tūc in iudea predicantis misit ei epistolā rogās vt ad se venire dignaret: & eū ab infirmitate curare: asserens eū del filij: cū tūc adhuc esset gētilis. Cuius telus p̄ epistolā respōdit q̄ oporteret ip̄s oīa cōplere: p̄pter q̄ missus fuerat: & postea ab eo q̄ miserat illū in celū recipi. Promittēs q̄ vnū ex eius discipulis post eius ascensionē ad eū mitteret: qui eū ab omni egritudine liberaret. Postea vō q̄ dñs assump⁹ est: vt i hystoria ecclesiasticis legit: misit thomas ap̄l̄s thadei: q̄

Indas dictus est ad abagarū regē iuxta dñi promissionē: viditq; rex i vultu thadei mirū & diuinū splendorē & continuo in xpm credidit: eiusq; discipulum adorauit. Et cū leprosus esset: vt in quibusdam libris legitur: thadeus en̄ terigit: & mor ple nam mundationem accepit: & baptismū suscepit. **¶** Scripsit autem indas apostolus vltimā de. vii. que canonicē dicunt epistolā: q̄ in libro enoch apocrip̄ho testimoniuū fumpsit a populisq; repudiatur: vsu tñ & auctoritate maiorū inter sanctas meruit cōputari scripturas: vt dicit hieronymus libro de viris illustribus. **¶** Judas p̄mo in mesopotamia & p̄oro predicauit. Symon v̄o in egypto deinde ambo in persidā venerunt: & ibidē duos magos zaroen & arphath: quos mattheus de ethiopia fugauerat inuenit: vt supra dictū est in eius passionē. rj. kal. octobris. **¶** Qui p̄ magicas incantationes multa signa faciebant: & populū multis ludificabant. Tunc baradach dux terris regis babylonie ad p̄liū cōtra indos profecturus: nullum a dñs suis potuit habere respōsum. Pergentes autem ad p̄hanū prime ciuitatis: a dñs illorū audierunt: q̄ propter apostolos qui illuc venerant dñs sui responderē nō poterāt. Quos dux requisitos & inuentos: interrogauit qui essent: vel qua de re venissent. **¶** Qui se genere hebreos: conditione xpi seruos & apostolos esse responderunt: causa v̄o salutis illorū illuc venisse dixerunt. **¶** Cū autē dux ceterē q̄ dñs suis potētiores illos fore cognosceret: ideoq; cū eos de fine belli interrogasset: apostoli respōderūt: q̄ ad hoc vt deos illos mēdaces fore cōprobarent p̄mittebat eis dūcē respōsa: vt ex euentu facti mēritos eos fuisse appareret. **¶** Tūc p̄hanatici bellū dixerunt futurū: & multū hincinde populū ruiturū. **¶** Apostoli autē verba illorū deridentes: dūcem hortati sunt: dicentes pacem seculi adduxisse: & die sequenti hora tertiam legatos indorū ad eū venturos esse: suesq; se potanti cū pace velle subsicere. **¶** Pōtificates v̄o cōtradictōes apostolos deceptores asserēbat: q̄ ideo dūcē securum reddere vellent: vt ipsum incautū hostes facilius occuparent. **¶** Dux v̄o vtrorūq; vsq; in crastinū custodi fecit: vt ex rei euentu veraces honorarent: et mendaces punirent. **¶** Cū autē die sequentiq; d̄ apli p̄dicerāt: euenisset: & dux pōtificates incēdere vellent: p̄hibuerunt apostoli: ne hoc fieret: qz missi erant nō viuentes occidere: sed mortuos viuificare. **¶** Et cū oīa bona illorū dux apostolis: vel saltē partē vellet dōnare: apostoli nihil oīno assenserūt recipere. **¶** Dux v̄o mirat⁹ illos ad regē rerem duxit: & deos in effigie hominū latentes esse asseruit: atq; cuncta: q̄ p̄ eos sibi cōtingerāt narrauit. **¶** Magi v̄o ecōtra ibidem existentes illis detrahebāt: eos vanos & mendacissimos asserentes. **¶** D̄ vt cōprobarent: aduocatos quosdā corā se pōstos suis artib⁹ ita multos fecerūt: vt nec nutibus loqui possent. **¶** Dein de illis loqui p̄miserunt: sed immobiles esse fecerunt. **¶** Deinde eis gressum reddiderūt: sed apertis eos oculis ercecauerunt. **¶** Dux v̄o aduocatos illos confusos ad apostolos duxit: vt eorū interuentu a magorū incantationibus liberarentur. **¶** Sed cū illi apostolos p̄nimos despectissent: symon eos in fide christi docuit: et ne decetero magos illos time-

rent confortauit. **¶** Et cum in eorum frontibus consignatilesent: & in xpm crederent: ad regem coram magis ingressi ab illis superari non poterunt. **¶** Irati magi multitudinē serpentum venire fecerunt. **¶** Sed apostoli venientes pallia sua de serpentibus impleuerunt: & in magos proicerunt: mandantes ne illos occiderent: sed solū moribus cruciarent. **¶** Quod cū serpentes facerent apostoli iterum eis impouerunt: vt omne venenum quod infunderant reuocarent: & sic ad sua loca redirent. **¶** Maiores autem cruciatus magi ferunt: cū serpentes venenum retraherent: q̄ cum ipsum primū tus infundebant. **¶** Apostoli autē triduo doloribus cruciari permiserunt: vt vel sic ab eorum malitia conuerteretur. **¶** Cū ergo tribus diebus sine cibo et potu et somno mansissent: & nec sic respicere vellet: apostoli eos sanos fecerunt: & libere quouelent abire p̄miserunt. **¶** Qui in eorum malitia perdurantes a eis fugerunt: & pene contra eos totā persidem cōmouerunt. **¶** Post hec filia cuiusdam principis ex fornicatione concepit: & filius paries quendā sanctum diaconum apostolorū discipulū nomine euphrosinum infamauit: q̄ ipse eam virginem violauerat & ex ipso puella conceperat. **¶** Cū parietes puelle diaconi occidere vellent: apli adueniūt: & quādo puer nat⁹ fuerit req̄rūt. **¶** Qui inde runt q̄ illa die prima hora diet. **¶** Apostoli v̄o puerum ad se portari iusserunt: & coram diacono stauerunt. **¶** Adiurantq; puerum in xpi nomine: vt si diaconus ille eū genuisset: coram cunctis debeat proplare. **¶** Infans v̄o diserte respondit: & diaconum iustum & sanctum asseruit: quia nunq̄ carnes suam cōmquinauit. **¶** Cum autē parentes instarent vt apostoli quererent: quis auctor sceleris fuisset dixerunt se innocentes absoluerē debere: nō autem nocentes proderē. **¶** Contigit etiam eo tēpore: vt due tigrides ferocissime: que in singulis canis erant claufe: prodeuntes fugerunt: & omnes sibi occurrentes deuorarent. **¶** Ad quas apostoli venerunt: & eas in nomine domini: velut oues mansuetas reddiderunt: ita vt inter homines de die pacifice habitarent: et vespere ad speluncas suas redirent. **¶** Apostoli autem per annum vnum: et menses tres in babilonia permanserunt: & plus q̄ septuaginta milia hominū exceptis paruulis & mulieribus conuerterūt: quos omnes cū rege rexerit: regina Quina & filio entropio baptizauerūt ecclesias construentes: & presbyteros: ac clericos ordinantes. **¶** Predicti autē magi ad ciuitatē suā venientes septuaginta idolorum pontifices ibidē existentes seduxerunt: vt cū illuc apostoli veniret aut eos sacrificare cōpellerent: aut penitus perirent. **¶** Perlustrata igitur circumquaq; omni p̄uincia cū apostoli ad dictā vrbem deuenissent: predicti pontifices cū omni populo eos capiūt: & ad tēplū solis & lune deducunt. **¶** Demones autem per energuminos clamabant: q̄ eos apostoli incēdebant. **¶** Angelus autē dñi eis apparuit: & vt alterū ex duobus eligeret illos monuit: aut oīm in tēplo existētū repentinū interitū aut suū martyriū. **¶** Qui cū martyriū elegissent: vt populū ad penitentia reducere possent. **¶** Facto in eis silentio demonē cūctis audientib⁹ ingarūt: vt de illoz simula-

De sanctis in mēse octobris occurrē. Fo. cclvi.

eris errent: et illa confringerent. Statimq; duo ethiopes nigri ⁊ nudi de idolis erierunt: ⁊ fractis illis cum diris vocibus abscesserunt. Quod videntes pontifices in apostolos irruerunt: ⁊ eos protinus crucidarunt. Tunc erupentibus fulguribus ⁊ tonitruis templi trisarie scinditur: ⁊ magi lectu fulminis in carbonēs vertuntur. Rex autem babilonie reres expositolorū corpora ad ciuitatē suam transtulit: ⁊ in eorum honore ecclesiam mire magnitudinis fabricauit. Passi sunt autē sancti apostoli dñi symon ⁊ iudas. v. kalen. nouembri.

De sancto Abdia epō ⁊ cōfessore. Cap. cxvj.

Abdias episcopus

babilonie fuit: qui a sanctis apostolis Simone ⁊ Iuda in fide christi doctus: eorumq; discipulus: ⁊ ab eisdem consecratus est episcopus. Qui post martyrium apostolorum eorum passionē beata lingua conscripsit: quam eutropius episcopus filius Ferris regis: de quo dictus est supra

pride kalendas mās: in grecum transtulit: eamq; postmodū aphricanus in latinū vertit. Hic in ciuitate babilonie persarū predicatōis officio fideliter institit: eorū sollicitē administratō: in pace deui: sepultus babilonie iuxta corpora apostolorū.

De sancto Pharone epō. Cap. cxvij.

Pharo episcopus

melden. claruit apud ipsam ciuitatem. Hic fuit frater sancte phare virginis: de qua supra dictum est. vj. idus decēbris. Qui et prepositus palatio clorbarij: ⁊ theodeberti: ⁊ theodorici regum francoꝝ strenue regalia administrabat. Dum autē ad pharam sororem suam visitandā vocatus

accessisset: ab eodem suafus seculum reliquit. Et cōmuni voto ipsius ⁊ coniugis blidechildis ipse clericatum assumpsit: vxorēq; sacro velamine consecrari fecit. Ipse autem mie operibus sollicitē intentus dño deuote seruiuit: ecclesiam sancti stephani ciuitatis mēlensis pauperrimam copiose ditauit: ⁊ in ea in dñi obsequio resedit. Hic etiam chilenum fratrem suum ad prouinciā atrebatensem ad predicandū misit: qui ibidez mira culis claruit. De quodā cum eodem chileno pharo ad mensam sedebat: ⁊ vas vitreum vino plenum cadens in terram contractū est: quod sanctus chilenus reinte grauit: vinumq; effusus adeo in vase recuperatū: q̄ neq; terra madefacta videretur: recuperatūq; vinum chilenus pharoni presentauit: et pharo deo gratias egit. Mortuo vero alpeiro episcopo: pharo ab omni populo in successorem eligitur: a rege clorbario approbatur. Qui cum die pasche pueros cōfirmaret: infantē a natiuitate cecū christimate perignens illuminauit. Transiens per ciuitatē ante carceres vinctos a vinculis absolutos de custodia solo verbo eduxit. Verum cum aliquando allectus de memoria pulchritudi-

uis eius vxoris: ad eam misit: vt se visitaret. Illa autem cum bis recusasset: tandē tertio vocata cilio induta ⁊ vultu abiecta ad eum venit: ⁊ sancti viri immundā cogitatōē extirxit. Dum aut nauis quedam cum multis in flumine fuisset submersa: pharo ad ripam annis accedens tādū terre prostratus orauit: donec nauis cum oibus qui submersi fuerant viuētibus emerisset: ⁊ ad fluminis ripam peruenit. Cum ad preces andeū episcopi ecclesiam in solo rothomagensi cum sanctis amando ⁊ religio dedicaret: et tabula marmorea altari consecrato superponi deberet casu de manibus ministroꝝ collapsa per medium scissa est. Quam sanctus pharo cum ceteris episcopis suis orationibus reinte grauit. Qui episcopati suum feliciter per annos. lxxj. gubernauit: ⁊ clarus sanctitate ad christum migravit. v. kalen. nouembri.

De sancta Cyrilla virgine ⁊ mar. Cap. cxvij.

Cyrilla virgo et

martyr: Rome passa est sub claudio imperatore. Hec olim filia decessit cesaris vna cum matre tryphonia regina ad christum conuersa: a sancto presbytero iustino baptizata est: vt dictum est supra in legēda tryphonte regine decimoquinto kalen. nouēbris. Mortuo vero tryphonia claudius cyrillam teneri fecit cum militibus quadraginta sex: de quibus supra in eorum passione actū est. vij. kal. nouēbris. Quib; oibus martyriatis imperator cyrillam sacrificare nolentem: gladio necari precepit. Cuius corpus iustinus presbyter iuxta corpora hippolyti martyris et sociorum sepeliuit quinto kalen. nouēbris: vbi ⁊ tryphoniam reginam ipse reconderat.

De sancto Johanne episcopo augustudunensis. Capitulū. cxix.

Johannes episcopus

augustudunens. vt scribit Beda lib. v. cap. ij. de gestis angloꝝ: mira sanctitate claruit. Hic longe a ciuitate sua feremliario cum dimidio mansione se cretore nemoze circumdatā habebat: in qua per totam quadragesima manere consueuerat: habens secum paucos viros spirituales: cum quibus deo vacaret: ⁊ pauperē quempiam in quo xpm resoueret. Ltm autē semel incipiente. xl. illuc uenisset: ⁊ adolecentē mutum a natiuitate totūq; scabiosum ⁊ in capite fursureū se cum assumpsisset: eidē quateridiani victū prestans: finita prima quadragesime septima dum linguaz eius breuissimā tetigit signo crucis edico loquendi et facultatē ⁊ vsuū concessit. Scabiedine aurez eius adhibito medico curari fecit. Ita vt capilla pulcherrimis ⁊ crispis: limpidō vultu et noua loquela decorat: quod amodo reuuenisse videret. Quadam die ad monasteriū virginū: quod neta dūm dicitur deuenit: vbi erat virgo quedā abba

esse carnalis filia: quam in seculo ex marito genuerat: que ex flebotomia in. iij. luna facta brachium adeo tumefactum habebat: q̄ ipsius omnino vsa carebat. Quaz dum factus vir: ad preces abbatisse tetigit: confestim brachium eius sanum fecit. ¶ In villa duum millium cum ecclesiam consecrasset: et missam celebrasset: vxori comitis buci que oiebat. xl. ipsos corporis graui calore detenta sauerat: de aqua consecrationis benedicta misit: vt ipsa erande biberet ⁊ corp⁹ ablueret. Quod dum ille fecisset ab oi⁹ mox egritudine sanata surrexit: ⁊ continuo discubentibus in mensa ministravit. ¶ Aliquo quoq; tempore vocatus ad bedicanam aliam ecclesiam: comitis addi: officio peracto ad vnum ex pueris comitis graui languore detentum iamq; in extremis laborantem intrauit: ⁊ eum benedicens ad mensam cum comite discubuit. Lū autem puer post modicū bibere petisset: ⁊ iohannes vinum a se benedictū ei misisset: puer potans illud statim valens de lecto surrexit: ⁊ cum ceteris ad mensam comedit. ¶ Cum ad quoddā monasterium pergeret: ⁊ iuuenes equitates equos ad cursum certatim cōpellerent: vnus illorū a sancto viro currere prohibet⁹ dum cursum cepit: lapsus in lapide caput collisit: ⁊ cerebrū pene excutit: die illo ⁊ nocte quasi mortuus iacuit. Pro quo vir dñi in oratione pernoctans mane caput eius tetigit: ⁊ ab omni p̄tinus dolore ⁊ lesione curauit. Primo tamen ipsum cōfitentē: q̄ a quodā presbytero heretico fuerat baptizatus catholice baptizauit. Quā sit autē in ep̄atu annis. xxxij. Et p̄e nimia senectute administrare non valēs successorē sibi visum ordinauit: ⁊ ep̄atu resignās in monasterio p̄e dicto habitauit: vbi ⁊ in pace quēuit. iij. kalē. nouēbris. Sepultusq; est in porticu sacri petri in monasterio q̄s dicit silua eleroni anno dñi. cccc. cxxj.

De sancto Narcisso episcopo. Cap. cxx.

Narcissus episcopus hierosolymorum tempore aurelii Antonini imperatoris claruit. Qui multis miraculis coruscavit. Die quadam in vigilia pasche dum oleum luminaribus deesset: nec vnde in funderetur haberent aquam benedixit: ⁊ lampadibus infundi fecit: ⁊ plusq̄ esset oleum lumen fuit: ⁊ claram lucem reddidit. Quod

dum vero tempore dum a quibusdā emulis de facinoribus certis criminatus esset: tres testes sub iuramento contra eum deposuerunt. Quorum primus sibi imprecatus est: q̄ nisi verū diceret igne consumeretur. Secundus q̄ a morbo regio cruciaretur. Tertius q̄ oculorū lumine priuaretur. Et quis his non obstantibus: a populo innocens iudicatus esset: furorū emulorū sanctus vir cedere voluit: ⁊ desertum petens dudum solitaria vitam duxit. Testis autem primus qui in eum mentitus fuerat cum omni domo sua fulmine arsit. Secundus morbo regio a planta vsq; ad verticem percussus interijt. Tertius vero bec videns ad penitentiam redijt: et veritate coram omni populo de posita dñi peccatum suum deslensit: donec lachry-

marum inundantia lumen oculorum amisit populus autem hierusalem narcissum diu requirens et nusq̄ inueniens: dionysii sanctum virum sibi substruit. Cui post modicum decedenti germanus: et germanio vigordius successit. Cuius tempore narcissus repertus cum iam senex esset: suis dudum renitēs ad sedem suam cum gloria reductus est: et vigordius sponte episcopatu resignauit. Cum vero ex nimio senio iam episcopatu admistrare non posset: diuina reuelatione alexandrii virum sanctum: qui de cappadocia hierosolymas causa peregrinatiois venerat: loco sui ordinandū constituit: vt in ipsius sancta legenda dictum est supra decimo quinto kalendis aprilis. Ipse vero reliquum sue senilis etatis orationibus exegit: et quarto kalendas nouēbris ad christum migravit.

De sancto zenobio presbytero et martyre. Capitulū. cxxj.

zenobius presbyter et martyr apud sidonem urbem palestinorum passus est. Qui sub diocletiani ⁊ maximiani augustorū persecutione pro nominis christi inuicta cōfessione in gladio capite cesus: glorioso martyrio coronatus est. iij. kalē. nouēbris: vt ait Ado.

De sancto Serapione episcopo. Capitulū. cxxij.

Serapio episcopus apud asyricā vir eruditissimus fuit: ⁊ fide clarissimus atq; virtute mirabilis: qui vt scribit hieronymus libro de viris illis: scribus vndecimo cōmodi imperatoris anno antiochie episcopus ordinatus est. Die fidei confessione insignis scripsit epistolam ad carinum ⁊ pontium de heresi montani eam valenter impugnās. Aduersus manicheum etiam volumen scripsit egregius. De titulis psalmodiarum aliud. Epistolā insuper ad diuersos vtilis valde. Et sub constantino principe sanctitate notabilis humanitatis debitum soluit. Sepultus antiochie. iij. kalē. nouēbris.

De sancto Leontio confessore. Cap. cxxij.

Leontius confessor apud taracina ciuitatem campanie tempore claudij imperatoris a sancto cesario martyre conuersus est: vt dicitur infra in eius passione kalē. nouēbris: qui ab eodē sacri fontis vnda perfusus: mox vt a sancto iustiano presbytero podiunam cōmunionem accepit: spiritum emisit. Sepultusq; est

in eodem oppido ab vxore et filijs. iij. kalendas nouēbris.

De sancto Marcellino martyre. Capitulū. cxxij.

Marcellus mar-
tyr apud ciuitatem tingitanam
passus est. Qui cum esset centu-
rio sub agricolao agente vices
prefectorum pretorio ⁊ de chri-
stianitate ab eius militibus ac-
cusatus fuisset: et christum do-
minum confiteri nullatenus du-
bitasset. Subiecte nequissimo agri-
colao: capitis abscissione marty-
rium consummavit: sepultusq; est in eadem ciuitate
a fidelibus. iij. kalen. nouemb. hic Aido.

De sancto Germano episcopo
capuano. Capitulum. cxxv.

Germanus epi-
scopus capuanus sanctitate vite
mirifica claruit de quo refert gre-
gorius. ij. dialog. cap. xxxi. q. dum
seruandus quidam diaconus ab
bas monasterij: quod in campa-
nie partibus a liberio quodam pa-
tricio vrbis rome constructū fue-
rat: ad beatum benedictū ad mo-
nasterium cassinense visitationis

gratia uenisset. Horaq; iam quietis existeret in
cuiusdam turris superioribus benedictus: in infe-
rioribus uero seruandus se collocauit diaconus.
Quo uidelicet in loco inferiora superioribus per-
uius continuabat ascensus. Cum uir domini bene-
dictus adhuc quiescentibus fratribus instans vi-
gilis ad fenestram domini deprecaretur: subito
intempesta noctis hora respiciens: uidit fuscā lu-
cem desuper noctis tenebras effugasse: tantoq;
splēdore clarescere: ut diem uinceret lux illa: que
inter tenebras radiasset. Omnis etiam mundus
velut sub vno solis radio collectus ante oculos
eius adductus est. Qui uenerabilis pater dum in
tantam oculorum aciem in splendore lucis insige-
ret: uidit germanum animum episcopi capuani in spe-
ra ignea ab angelis in celum deferri. Tunc tanti
sibi testem uolens adhibere miraculi: seruandū
abbatem bis terq; eius nomine cum clamore uo-
cauit. Qui intanti uiri insolito clamore turbatus:
ascendit: respexit: partemq; iam lucis exiguam
uidit. Qui ex hoc stupenti uir dei: que gesta fue-
rant: enarrauit. Statingit in cassinū castrum theo-
probo mandauit: ut ad capuam sub eadem nocte
transmitteret: ⁊ quid de germano episcopo agere
tur: agnosceret. Factumq; est. Et his qui missus
fuerat: sanctum uirum germanum episcopi iam
defunctum reperit: ⁊ requirens agnouit: eadem
hora fuisse illius obitum: quo uir
dñi benedictus eius cognouit ascē-
sum. Qui uenit autem in pace. iij.
kalen. nouemb. fm vsuardum.

De sancto Quintino mar-
tyre. Capitulum. cxxvi.

Quintinus mar-
ty: genere nobilis et ciuis roma-
nus apud ambianum urbem sub

rietiouaro preside passus est temporibus diocle-
tiani ⁊ maximiani imperatorū. Cum enim quinti-
nus cū fusciano ⁊ victorico et crispino ⁊ crispinia
no: alij pluribus a roma discessisset: ⁊ parisius
deuenisset: dum singuli illorū loca: in quibus pre-
dicarent: elegissent. Quintinus predicando cir-
cuiens: ⁊ miraculis pollens ambianum uenit: eoa-
dem quoq; tēpore rictiouarus preses tantā cedē in
christianos exercuit: ut in ciuitate treuerens: san-
guis martyrum in flumen moselle decurreret: et
colorem aque in suum uerteret. Rictiouarus igitur
quintinum detentū in carcere clausit: die uero
sequenti produci mandauit: ⁊ dum christum confi-
teretur: iussit ecdē ⁊ sustibus grauitur cedi. Sed
uoce de celo ipsum exhortante cedentes corruerunt
in terram. Quem preses iterum in carcerem
recipi iussit: angelo uero illum solente: mane in
medium vrbis iuit: et ibi populo predicauit: unde
rursum captum: iussit illum preses ad trochēas
adeo torqueri: ut uincula eius a iuncturis solue-
rentur: deinde testiculis ferreis illum cedi prece-
pit: posteaq; oleum bulliens ac pscem et adipem
feruentia dorso eius infundit: ⁊ lampades ei arden-
tes applicat. Et dum liberis idola contueretur:
et presidem confutaret: mandauit in os eius ace-
tum ⁊ salem ac sinapim liquefacta iactari ut sic ta-
ceret. Qui dum magis adhuc christum collauda-
ret: iussit illum apud uirum adducti: ⁊ duos ma-
ximos clauos siue tarugas a ceruice vsq; ad cru-
ra configi. ⁊ x. alios clauellos intravngulas ⁊ car-
nem digitis manum immittit. Et sic confossum de
collari. De cuius collo columba niuea exiens ce-
lum aduolare uisa est. Qui passus est pridie kalen-
d. nouemb. Corpus autē eius fluuiū sequa-
ne demersum a preside adiectione terre plumbi
et limi ceno sepultum est: ne a christianis inueni-
retur. Sed post annos. lv. a quadā matrona ro-
mana eusebia nomine taliter repertum est. Cum
enim ipsa mulier ceca esset: angelus ei tertio ap-
paruit: eamq; admonuit ut in galliam ad corpus
sancti quintini martyris requirendum accederet:
sicq; uisum recuperaret. Que dum locum ignora-
ret: angelico ductu illuc tandem deuenit: ⁊ de cor-
pore a multis requirens nihil omnino inuenire ua-
luit. Dum autē orasset ad dominū: corpus ex vna
parte de flumine ⁊ caput ex alia enatauit: et vsq;
ad manus mulieris accessit. Quod illa accipiens
omnino incorruptū nulloq; odore fragrans: ad uir-
nandum castrum portare disposuit. Sed dum ad
radices montis peruenit corpus omnino immo-
bile factum est: ubi diuina cognita uoluntate euse-
bia corpus tumulauit: ⁊ cōtinuo eius tactu lumen
recuperauit. Plurimi quoq; infirmi a diuersis lan-
guoribus in eius inuentio de sunt curati. Post de-
cursum autem annorum. ccc. xx. dum corpus sancti
martyris iterum esset incognitū: sancto eligio no-
uionensi episcopo reuelatur. Qui post ieiunium
triduanum: dum locum sibi ostensum ubi latebat
effoderet: nocte lux de celo tanta circumfulsit: ut
dies orta a pluribus crederet: odoris quoq; sua-
uissimi fragrantia erupit. Corpus ergo sancti re-
pertum ac leuatum: honorifico ac pretioso locello
condidit: ecclesiāq; ⁊ monasteriū ibidem edifica-

uit. Anno dñi. ccccclxvj. vbi ad p̄sens sancti corpus regescit: signisq; mirabilib; resulget.

De sancto Natale confessoris. Capitulum. cxxvj.

Natalis confessoris: tēpore zepherini pape rome claruit. Qui dum sanctis operib; polleret: deceptus ab asclepio et theo doro collectarijs: qui ambo discipuli erant cuiusdam coriarij apostate: ab ecclesie cōmuniōne deieci: acquieuit vt episcopus illius heresis nominaretur acceptis prosalario. cl. nummis menstrue provisionis. Sed admonitus sepius a domino vt respiceret: dum amore turpis lucri recusa ret: nocte quadam in somnis ab angelis diris verberibus flagellatur. Mane autem liuores et vulnerum cycatrices in scapulis reperiens ac si vigilans corporaliter passus esset: territus ad papam zepherinum adijt: et visionem narrauit. Quem ille penitentem benigne suscepit: et dignitati renuncianti satisfactionem imposuit. Natalis vero vitam in melius commutans: laudabilis finiuit: et eiusdem pontificis tempore post modicum in pace quieuit pridie kalendas nouembrijs.

Explicit liber nonus.

Incipit prologus decimi libri.

Decimus liber huius catalogi continet in se passiones et gesta illorum sanctorum quorum festiuitas tenetur eueniunt infra tempus in quo representat ecclesia propagationes illorum eius filiorum qui fuerunt ecclesie eiusdem augmentatores: quales fuerunt sancte virgines. Hoc autem tempus est a kalēdis mensis nouēbris vsq; ad aduentum dñi. Et hoc sub figura sanctorum prophetarum: quorum tunc vaticinia et prophetie leguntur. Hi enim: vt plurimum carnali sp̄ito coniungo: in corporis et mentis integritate domino feruientes aduentum christi et futura tempora per spiritum predixerunt: et populum domini suis vaticinijs a vitijs et erroribus reuocare: et ad viam veritatis reducere studuerunt. Ad huius igitur temporis vltimi festa pertractanda veniendum est.

Quis prolongi.

Incipit liber decimus a kalendis nouembrijs vsq; ad aduentum.

De festiuitate oim sanctorum. Cap. j.

Omnium

sanctorum festiuitas quattuor causis instituta fuisse videtur. p̄mo propter cuiusdam templi dedicationem. sc̄do propter omissionem suppletionē. tertio propter negligentiarum expiationē. quarto propter facilitates orationum nostrarum imperationē. Primo ergo instituta est propter cuiusdam templi dedicationē: videlicet templi q̄d panthēos antea dicebatur: quod rome fuit constructū in honorem cybeles: q̄ mater dicitur omnium deorum: et omnium eius filiorum. Quod templū postmodum bonifacius papa quartus ecclesie dei a phoca cesare donati consecrauit in honore dei genitricis: et oim martiriū christi. iij. idus maij. Et tunc ipsa die instituit in v̄be rome celebrari festum beate marie virginis et omnium sanctorum sc̄z martiriū: quia ad huc festa confessorum non celebrabantur. De hac materia supra dictum est tertio idus maij. Et est illud templū quod hodie vocatur sancta maria rotunda. Verum processu temporis: quia ad hoc festum multitudo maxima consuebat: et propter defectum victualium celebrati vacare non poterant. Ideo gregorius papa quartus hoc festum in kalendis nouembrijs esse constituit: quando celebratis mensibus et vindemijs maiorem victualium copiam esse conspexit: ac per vniuersum mundum hunc diem in honorem generaliter omnium sanctorum sollemniter celebrari decreuit: additis festiuitatibus confessorum. Et sic solennitas que solum rome de solis martiribus celebrabatur: per totum mundum de omnibus sanctis ad presens recolitur.

Secundo instituta est propter omissionem suppletionem. Multos enim sanctos omittimus: de quibus nullum festum sine memoriam facimus. tum propter sanctorum multiplicitatem: quia quasi infiniti sunt. tum propter nostram infirmitatem: quia infirmi et debiles sumus: nec ad hoc sufficere possumus. tum propter temporis breuitatem: quia etiam totum tempus longissime vite vnius hominis non sufficeret: vt semel tantū in vita sua quis singulorum sanctorum festa celebraret. Ideo q̄ ecclesia rationabiliter ordinauit: vt quia omnium sanctorum festa facere non possumus: saltem omnes generaliter insimul honoremus. Quare autem instituti est: vt sanctorum festa in terris agamus. Magister Guilelmus in summa de officio ponit sex rationes. Prima est propter honorem diu-

De sanctis in mēse nouēbris occur. Fo. cclviiij.

ne malefatis. **¶** Cum enim sanctis honorem im-
pendimus deum in ipsis honoramus: quia qui
sanctis honorem tribuit illum honorat qui eos
sanctificauit. **¶** Secunda est ppter auxilium nostre infirmitatis.
Quia enim per nos salutem habere non possumus:
ideo sanctorum intercessionibus indigemus: a qui-
bus ut adiuari mereamur: merito ipsos honora-
re debemus. **¶** Tertia est ppter augmentum nostre
securitatis: ut scilicet ppter sanctorum gloriam: que no-
bis in eorum festiuitate pponitur nostra spes et secu-
ritas augmentetur. Si enim mortales homines nobis
similes: potuerunt ita per sua merita sublimari: con-
stat quod nos similiter poterimus: cum manus domini ab
benignata non sit. **¶** Quarta est ppter exemplum nos-
tre imitationis. Cum enim eorum festiuitas recedat:
ad eorum imitationem prouocamur: ut scilicet eorum exemplo
terrena concupiscentes celestia desideremus. **¶** Quinta
est ppter debitum mutue utilitatis. Sancti enim de nobis festum faciunt in celo: quod gaudium est an-
gelis dei et angelibus sanctis in superius vno peccatore peni-
tentiam agere. Iustum est ergo ut nos de ipsis festum
agamus in terris. **¶** Sexta est ppter purificationem
nostri honoris et exaltationis. Cum enim sanctorum ho-
noramus: nostram rem agimus: et nostrum honorem prouocamus:
quia eorum festiuitas est nostra dignitas. Nam cum
honoramus fratres nostros: honoramus nos ipsos:
charitas enim omnia comitatur. **¶** Tertia instituta
est ppter negligentiam expiationem. Licet enim
paucorum sanctorum festa agamus: adhuc tamen illa
paucis sepe negligenter agimus: et multa ibidem per
ignorantiam omittimus. Si quid igitur in aliis solenni-
tatibus sanctorum quas agimus: neglexerimus: in
hac generali solennitate supplere possumus: et de
negligentia nos purgare ualeamus. Hec ratio tamen
in sermone qui hac die per ecclesias recitatur: in
quo sic dicitur. Decretum est ut hac die sanctorum omnium
memoria habeatur: ut quicquid humana fragilitas
per ignorantiam: vel negligentiam: vel occupationem rei se-
cularis in solennitate sanctorum occupauerit: in hac
sancta obseruatione soluat. **¶** Notandum autem est
quod octo sunt ordines sanctorum: quos hodierna die in-
simul veneramus: ut eis quod negligentiter fecimus:
suppleamus: qui notant per octo conditiones si-
ue status beatorum: qui in euangelio huius festi a christo
expressuntur: et eorum perfectiones contra octo vitia
capitalia diriguntur: et reducunt ad octo condicio-
nes siue status diuersorum ministeriorum bonorum: qui
constituunt politicum regimen ciuitatis: eo quod ecclesia
trihumana ciuitati assimilatur. Apocal. xxi. c. Tunc
ciuitatem sanctam hierusalem nouam etc. Tunc tractatur in
libro de regimine ciuitatum: ad hoc ut ciuitas bene
regatur: et in suo statu pacifico conseruetur neces-
se est ut habeat consiliarios seu iudices regi assi-
dentes: officiales siue vicarios in diuersis castris
regis vice gerentes. Precones siue notarios re-
gis decreta scribentes. Famulos seu nuncios re-
gis mandata exequentes. Milites siue pugiles
pro regis honore pugnantes. Nobiles siue prima-
rios regem continue comitantes. Mercatores siue
operarios diuersa operantes et vendentes. Et ele-
ctas diuersas reginam iugiter associantes. **¶** Primus
ordo qui est iudicum siue consiliarium regi assi-

dentium est ordo apostolorum: qui tanquam iudices et
regis assessores a christo electi sunt: ut cum christo ad
iudicium venturo in duodecim thronis sederent: et
vniuersum orbem cum eo iudicare debeant de quibus can-
tat ecclesia. Vos seculi iusti iudices etc. Ad hoc
autem ut iudices iuste iudicent: debent a mente sua omnem
cupiditatem excludere: et paupertatem diligere. Tunc
merito: quia tales fuerunt apostoli: quia omnia tempo-
ralia a mente sua abdicauerunt: de ipsis dicitur. Beati
pauperes spiritu. Et hec paupertas spiritus di-
rigitur contra auaritiam. Premium autem quod rex
consuevit suis iustis dare iudicibus: est ipsum re-
gnum: quod eis vna seculi facit esse commune: ut ipsi
quodammodo reges appellentur: et sibi conregnent.
Vnde et de apostolis dicitur. Quoniam ipsorum est regnum
celorum: sicut et christi. **¶** Secundus ordo: qui est offi-
cialium siue vicariorum: est ordo pontificum et sacer-
dotum: qui christi vices et auctoritatem exercent in
ecclesia militanter: et eius personam in omnibus repre-
sentant per diuersa loca. Officiales autem siue vi-
carij regis debent semper optare iustitiam: ut ius suum
vnicuique tribuant. Vnde et de istis: quia tales fue-
runt dicitur. Beati qui esurunt et sitiunt iustitiam.
Et talis esurientia dirigitur contra gulam. Premium
autem bonorum officialium esse consuevit: ut de censu re-
gis sibi vite necessarium prouideat. Vnde et de pon-
tificibus et sacerdotibus dicitur. Quoniam ipsi sa-
turabuntur. **¶** Tertius ordo: qui est preconum et no-
tario: est ordo prophetarum qui regis eterni
mandata in ecclesia scripserunt: et ea populo denun-
ciauerunt. Tales autem semper debent esse in continuo ex-
ercitio et labore: ut quasi vita eorum sit in actu pro-
pter regis amorem. Unde quia tales fuerunt pro-
phete: de eis dicitur. Beati qui inuenti sunt. Et talis in-
uentus laboriosus dirigitur contra accidias. Premium
autem bonorum scribarum et preconum esse consue-
uit: quod rex eis gratias liberaliter concedens: mul-
tis illos beneficiis consoletur. Vnde et de ipsis ad-
ditur. Quoniam ipsi consolabuntur. **¶** Quartus or-
do: qui est famulorum et nuntiorum: est ordo ange-
lorum: sub quo omnes eorum ordines colliguntur
qui regis celestis mandata fideliter exequuntur: ve-
lut eius famuli et nunchi ab eo directi. Tales autem
debent esse humiles: ut regis iussis obedienter adim-
pleant: vnde quod tales fuerunt angeli boni: qui in hu-
militate persistunt: nec superbie illorum quidem de ce-
lo conuerunt: consentire voluerunt: merito dicitur
de eis. Beati mites. Et talis mitis terra supbia
dirigitur. Premium autem illorum nuntiorum consuevit
esse: ut rex illis preda et possessiones largiat. Vnde
et de ipsis additur. Quoniam ipsi possidebunt terram.
Nam et angelis deus regimen terrenum commisit.
¶ Quintus ordo: qui est militum siue pugnatorum:
est ordo martyrum: qui pro regis honore usque ad
effusionem sanguinis decertant. Tales autem mul-
tas persecutiones hostium pati consueverunt. Vnde
merito de martyribus dicitur. Beati qui persecu-
tionem patiuntur propter iustitiam. Et talis pas-
sio contra inuicem mundi gloriam dirigitur. Pre-
mium autem militum regis esse consuevit: ut rex eis
omnia sua liberaliter committet: adeo quod inter ipsos
et eius assessores nulla differentia sit. Vnde et de
ipsis additur: sicut et de apostolis: quoniam ipsorum est

regnum celoz: qz et martyres christo conregnare putatur: et reges appellantur: coronas regias in capite deferentes. Sextus ordo: qui est nobiliss siue primario: est ordo cofessoroz: q p iugē cōtem plationē regē celli continue comitatur: et eius societati quodāmodo deputantur. Tales autē nobiles ciues debēt super oīa ad pacē vigilare: et vt cōcordia sit inter ipsos affectare. vnde qz tales fuerit confessozes: de eis dicitur. Beati pacifici. Et talis pax contra irā dirigitur. Premii autē hoīū esse consuevit: vt rex tales nobiles adeo diligat: q ipsos quodāmodo filios suos appellet. vnde et de istis additur. Qm filij dei vocabitur. Septimus ordo: qui est mercatoz siue operatioz: est ordo patriarcharoz: qui operibus misericordie inuēt: quodāmodo merces celicas xpo vedebāt cōruplū recepturi. Hi autē mercatozes debēt esse misericordes: ne lucis pecunialibus nimiam intenti efficiantur deceptozes. vnde qz tales fuerunt patriarche dicitur de eis. Beati misericordes. Et talis misericordia cōtra inuidiā dirigitur. Premii autē mercatoz esse consuevit: vt de suis negotiationibus lucrū percipiant. vnde de istis additur. Qm ipsi misericordiā consequentur. Octauus ordo: qui est dñaz: est ordo virginū que regiā celli cōtinue associāt: et ei iugiter assisiūt. Tales autē dñe debēt esse mūde et pudice: vt etiā regi assiste re possint. vnde qz tales fuerūt virginē dicit de illis. Beati mūdo corde. Et talis mūdicia contra luxuriā dirigitur. Nax autē dñaz premii esse soler: vt regis faciē videant: et eius spātem amicitia habeāt. vnde et de istis addit. Qm ipsi deum vide bnt. Quarto et vltimo institutum est illud festū: ppter orationū nostraz facilitozē impetrationez: vt sicut ecclesia dicit hac die oēs sanctos vniuersa liter honorat: sic et ipsi p nobis oēs insimul inter cedant. Dec ratio in oratione rāgitur: cū dicitur. Desideratā nobis tue propitiationis abundantia multiplicatis intercessionibus largiaris. Quod autem omnes sancti in hoc festo p nobis vniuersa saliter ad intercedendū cōueniāt: ostensum est in quadā visione: que sequenti anno ab huus solen nitatis institutione contigisse narratur. Cū em custos ecclesie sancti Petri in vrbē oīa altaria circuisset: et omnium sanctorū suffragia imploasset: ad altare sancti Petri rediens in spiritu rapitur. Et ecce vidit regē regū in sublimi solio considerentem: et omnes angelos circumstantes: deinde regina in diademate fulgente cum dñaz multitudine aduenit: cui rex assurgens eam iuxta se sedere fecit. Post hec venit quidā vestitus pilis cameloz: quē sequebatur multitudo venerabilū senioz. Deinde aduenit alius in papali habitu decoratus quē plurimi in pōficialibus sequebātur. Postea pcessit innumerabilis militie multitudo. Post quos aduenit turba diuersaz gentiū infinita. Hi omnes autē regē aduenerūt: et eū flexis genibus adorauerūt. Angelus autem qui custodem ducebat eidem visionē exposuit. Afferens reginā matrem dei esse: dñas vero virginē cōtinentes: plis cameloz vestitū iohannē baptistā: seniores patriarchas et pphetas: papali habitu ornatiū Petrum apostoli: pontifices aplos omnes: milites

martyres: turbam reliquam cofessozes. Qui ideo ante regem regum xpm venerant: vt pro honore ipfis hac die exhibitio gratias agerent: et pro orbe vniuerso exorarent. Deinde dictus custos ad locum alium ductus vidit vtriusq; sexus homines: alios immentis diuersis delictis gaudentes: alios inopes et famelicos medicantes. Dixit autem angelus hunc locū purgatorum esse: abundantes vō animas illas esse quibus ab amicis per suffragia subueniebat: regentes vō quartū cura nullatenus habebatur. Iussit igitur vt omniavisa summo pontifici intimaret: vt post festū omnium sanctorū diem statueret antimarum: vt saltē generalia suffragia illa die pro illis fierent: qui specialia habere nō possent: propter quod commemoratio deofunctorum sequenti die ordinata est.

De sanctis Cesario et Juliano martiribus. Capitulum. ij.

Cesarus et Iulia

nus martyres: apud taracinā capanie ciuitatē passi sūt sub claudiodio imperatore. Erat em firmiū quidam pontifex taracine ciuitatis qui per singulos annos tales ceremoniam p salute reipublice et principum romanoz fieri sua debat. Iuuenem etiā per. vij. aut vij. menses in delictis enutritum calendis ianuarij porcū immolare: et deinde ipm inuenem armatū montem armū ascēdere: et inde se precipio dare: cuius corpus summo honore collectū in tēplo apollinis cōburebatur: et cineres pro reliquijs recondebātur. Eodē tpe cesarius diaconus ex apulica predictā ciuitatem deueniens: et kalen. ianuarij: hec videns et abhorens ac redarguens: de xpianitate suspectus tēnis est a firmi no pōtifice: et a luxurio pmario ciuitatis. Et post dies. vij. traditus est leontio cōsulari. Quo iubēte nudatus ante tēplum apollinis adductus est. Dñi autē orasset templū corruit: et firmiū pontificē interfecit. Lamate autē pplo cesarium innocentē leontius eū in custodia nudum detinuit per mēses. xxij. Post hec autē inde e ductus: sed ab angelo capillis suis subito crescentibus indutus: dñi pereret se modicū relaxari et dimissus orasset: lux ipsi de celo nimia effusa est. Que cernens leontius cōuertitur: et a cesario baptizatus: et a iuliano pbytero sacra cōmunionē sanctificatus. vt dictū est supra de eo. ij. kalē. nouēbris. Post qz festū leontius obiit: luxuri cesariū et iulianū detinuit: et in sacco vinctos in mare simul scipitari fecit. Quoz corpora a mare ad litē iactata eusebio collecti: et ea condigno honore sepeliuit kal. nouēbris. luxurius vō post dies modicos a serpēte percussus interijt.

De scō Benigno pbytero et martyre. Cap. iij.

Benignus presbyter et martyr passus est apud castrum diuionū sub aureliano

De sanctis in mēse nouēbris occur. Fo. cclix.

imperatore. Qui cū ipsius augusti tēpore eius an-
doebio presbytero et thyrso diacono: a sancto epi-
scopo polycarpo iohānis euangeliste discipulo ad
predicandū in galliam missus esset: ad portū mas-
siliē deuenientes ciuitatē edum adierunt: vbi a
sausto quodam senatore iam voto xpiano licet oc-
culto honorifice suscepti sunt. Quē cum filio sym-
phoziano adulescente et omni familia baptizauerunt.
Ad cuius etiam pates ad ciuitatem lingoniam
cum accesserunt: leonillam sausti sororē christia-
nam fieri cupientē cū tribus eius nepotibus: quo-
rum ipsa auiā erat: salicet spensippo cleusippo et
meleusippo vnda sacra perfuderunt: et in chusili
de docuerunt. De quibus supra in eorum passione
dictum est. xv. Kalendas february. Deinde beni-
gnus presbyter dinonū reddentibus predicare ce-
pit. Aurelianus ergo imperator illuc deueniens:
benignū cōprehensum et sacrificare recusantē: ner-
uis durissimis cedi fecit: et inde a trochēas exten-
sum carceri mancipauit: vbi ab angelo confortat:
et vulnera eius sanantur: die sequenti imperatori
exhibetur: cuius iussione ad templum ducitur: et
immolare suadetur. Sed oratione ab eo facta ido-
la sicut fumus euanuerunt. Quem aurelianus ira-
tus mandauit in carcerem mitti: et in saxo perfora-
to pedes eius includi: et sudēs in digitis manū
affigi: atq; per dies septem omnē ei cibum porūq;
negari: canes quoq; famelicos secum recludi: vt
canes eius lacerarent. Cū autem sanctus diebus
sex in oratione perseverasset: canes a deo mitiga-
uit: vt nec vestem eius lederent. Die vō septimo
aperta custodia benignus illesus inuentus est: et
a sudibus et cippo solutus. Tuncq; iubente impe-
ratore: vecte ferreo in collo contusus: et lancea
confossus expirauit: vifa quoq; est columba ni-
uea ex ore eius progredi: et vsq; ad celos euolare.
Corpus autem remansit nimio fragrans odo-
re: quod a christianis in eodem castro sepultum
est kalendas nouēbris.

De sancta Maria virgine et marty. Cap. iij.

Maria virgo et

marty: apud ciuitatē nicomēdie
passa est. Quē dñi esset ancilla cu-
iusdā tertulij principalis: et a dño
suo ppter natalē filij hostie dñs
immolaret: illa a consueta dñe
delata: q; de sacrificijs: vrpote
xpiana gustare nolisset: verber-
ibus diris afflicta est: et a tertulio
duro carcere mōcipata: ibiq; diebus decem fame
cruciata est. Quib; a romano preside cōpris ma-
riā sibi presentari fecit: eaq; sacrificare nolentes:
vngularū laniatione verari precepit. Sed clamo-
re populi innocentē virginē prestantis: eā ad car-
cerē duci mandauit. Quē dñi ducere: manus se te-
nentū enadens et fugiens ab ipsis insequit. Dūq;
ad saxū collis deuenisset: saxū diuina virtute scin-
ditur: et virginē intra se recipiens confestim con-
cluditur: et persecutores excluditur: ac in testimo-
nium miraculi frustra aliqua ex vestibus virginis:
extra petrā concisa dimittuntur. Quod illi cernē-
tes territi: saxum circueunt: nec aditum vllum in-

uenire possunt. Audiens hec preses populum ad
saxum concidendū aduocat: vt inde maleficā edu-
cant. Sed tonitrua et fulgura maxima continuo
eruperunt: equitesq; duo equis igneis insidentes
de celo aduolarunt. Populi vō pauentes ad tēpla
deorū recurrerūt: verū erūpentes fulmina duo mi-
lia gentiliū interfecerūt. Idola quoq; plurima in
puluerē redegerunt. Quē videntes multi alij pa-
ganorū numero tria milia ad christū conuersi sunt.
Preses autē a fulgure intercepit. Maria vō
saxo inclusa migravit ad dñm. Postea quoq; ap-
to saxo: corp; illius a xpianis repperit: dignoq; ho-
nore conditū est kalen. nouēbris.

De sancto Vigore episcopo.

Cap. v.

Vigore episcopo

claruit tēpore childeberti regis
francoz apud oppidum baiocen-
se: qui atrebatense ciuitatē nobi-
libus et fidelibus parentibus na-
tus: intra sancti veda sū monas-
terium habitabat. Dñi autē partes
illum inde retrahere vellent: vt
ipsum haberēt in eoz hereditate
superfitem: ille assumpto puero
theodemiro seculi reliquit: et nesciens quo perge-
ret: peregrinari cepit: atq; ad regionē baiocē de-
uenit: vbi ab angelo in somnis admonitus ad vicū
redeuētū perrexit: illicq; edificato monasterio se-
iunxit: et orationibus deo seruiebat: multosq; ad
dominū conuertebat. Cū autē filij paruulū mu-
lteris xpiane conuersum baptizasset: illeq; subita
febze mortuus esset: mater pueri cadauer in lectu-
lo suo reposuit: et ad vigore accedēs: mortē filij cū
lachrymis nūciauit. Pro quo sanctus vir orationē
effudit: et matrē ad domū reuerti mandauit: q; iussu
ill; redēs filij sibi vini occurrentē recepit. Pro-
pter qd miraculū multi languētes ad eum accede-
bant: et tactu illius sani redibāt: plurimiq; ad fidē
cōuersi in xpm credebāt. Cū de possessione viri
cuiusdā serpentē quadraginta pedes in lōgitudine
hñt: q; solo statu hoies et pecora occidebat orario
suo vt carulū māsuētū ligauit: et victū theodemiro
ministro suo tradidit: quē ille h; sequētē iussu ma-
gistri ad mare ligari deduxit: et in vndis demersit.
Cū autē serpentē de loco q; dicit cēila: et ter-
tū de loco q; dicit cāmoron similiter eiecit. Cū dñi
cto vō epō baiocēse a clero et poplo in epatu elect^o
est. Cū autē comes bathyldus possessionē quādāz
epat; a se occupatā arari faceret: de quo subito
corruēs expirauit. Scitis autē vir multis clar^o vir-
tutibus senex et plenus dierū in pace quieuit ka-
lendas nouēbris. Sepultusq; est
in ecclēsia ba. ocep̄.

De sancto Vaturino con-
fessore.

Cap. vi.

Vaturinus cō

fessor apud senonensem ciuitatē
tempore maximiani imperatoris
claruit. Qui ex pfe marino eius-
de; ciuitatis nobile ac gentile po-
genitus: q; ex precepto maximia-

ni christianos persequeretur: ipse clanculim aīo solo christianus existens; p parentū salute ad dñm exorabat. Audistis a dño q̄ ei ab eo po stulata darentur. Et post dies paucos mater eius ad xpm cōuersa: dñi patri eandē cōuersio nē suaderet. Ille ei respōdit q̄ in nocte prece dente p visum accepit: q̄ filio suo in custodia data fuisset omniū multitudo. Unde ipse mari nus cū vxore p filio maturino annoz viginti a fctō polycarpo episcopo baptizati sunt. **¶** Cū autē diabolus sitiarā maximiani imperatoris oppressisset: p̄ter os puelle clamaret se a nul lo hominū nisi a Maturino senonensī efficiēdū: populū quoq; romanū a clade epidemie: quā incurrerat eiusdē meritū liberandū. Impera tor ad senonē ciuitatem misit: r maturinū ad se accersit. Qui romā cū multo honore per ductus: prius a comitib; iuramentū accepit: vt si eū rote aut in via mori contingeret: cor pus eius ad propiā patriā reportarent. Cle nius ergo maturinus romā: impatoris filiam a demonio liberauit: populo quoq; salutē a pe stilentia suis orationibus impetravit. Et post hec videm in pace quieuit kalen. nouembri s. Cuius corp; dñ in quodā tumulo posuissent: die sequenti exhumatū inuenerūt. Recordati autē promissionis r iuramenti: corpus roma ad gallia transportarūt: r ibidē illud iussū impe ratoris digno honore cōdiderūt apō senonis ciuitatem. vbi r miraculis claret.

De sancto Marcello episcopo. Cap. vii.

Marcell' epi

scopus parisiōz fuit: q̄ apud eandē vrbē merito sanctita tis non modico claruit. De quo illud memorabile repe ritur: q̄ existēs adhuc inue nis vt dignus mōstrare fū tur' antistes: ei; merito tñc aqua in vinū tunc vō mutata est in balsamū. Hic etiā inter alia virtutū ei; miraculosa insignia: puellam a morte corporis suscitauit. Qui apud eandē vrbem parisiensem sanctitate clarus in pace quie uit kalen. nonēbris ibidem sepultus.

De commemoratione omnium mor tuorum. Cap. viii.

Omnes

ratio omnīū fidelium defunctorum sequēti die a festo oīm sctōrū fieri ab ecclesia insti tuta est: videlicet. iiii. non. nouēbris: vt ge neralit; aliqñ suffra gis adiument; q̄ spe

cialia habere nō possunt: sicut in quadā reuela tione monstratū est: de qua dictum est supra in legenda oīm sctōz kalē. nouēbris. Circa quam cōmemorationē tria videnda sunt: scilz ipsoz purgandoz cōditio futura: ipsoz defunctorū purgatio dura: r ipsoz expiandoz subuentio secura. **¶** Quantū ad conditionē futurā scien dum est esse locum purgatorū: in quo anime purgantur quorūdā mouentū: de quibus infe rius dicitur: r hoc probat. **¶** Primo per locū a sufficiēti diuisione. Nā sicut dicit Augustin'. **¶** Oēs qui de hac vita decedunt: aut sunt valde boni: r bi statim euolat ad paradisus: aut sunt valde mali: r bi descēdit ad infernum: aut me diocriter boni: r bi vadūt ad purgatorū. **¶** Suffragia autē facta p valde bonis sunt gratiarū actiones: nec debēt fieri scienter: quia vt ipse dicit. Iniuriā facit martyri qui orat pro marty re: sed vbi ignoranter fierent ad meritū ero rantis cederent. **¶** Im illud. **¶** Oratio mea in sinu meo cōuertit. **¶** Suffragia autē facta p valde malis: sunt vnoz qualescunq; consolationes: pro quibus si de ipsoz dānatione constaret: nulla suffragia fienda essent: vt dicit Augusti nus. Si sciret patrem meū esse in inferno nō plus orarem pro eo q̄ pro diabolo. **¶** Sunt autē quidam mediocriter boni qui plenā peniten tiam nō perferunt: qui nec adeo boni sunt: quin suffragiis nō egeant: nec adeo mali quin eis prodesse nō valeant: p quibus suffragia fa cta sunt expiationes. **¶** Secundo probat per locum ab auctoritate. **¶** Cum em christus dicat: q̄ qui peccauerit in spiritu sanctum nō remit tetur ei; neq; in hoc seculo: neq; in futuro. **¶** Cō cluditur q̄ in futuro seculo peccata aliqua di mittunt: sed hec nō in paradozo: quia nihil for didum nihil intrabit in eo cōsequatū. **¶** Apo calypsis. xxi. ca. Neq; in inferno in quo nulla est redēptio: igitur est dare tertium locum in quo dimittantur: scilz purgatorū. **¶** Tertio probatur ex ipsa diuina pietate. **¶** Cum enim sit impossi bile vt homo non peccet: iuxta illud. **¶** Septies in die cadit iustus. quomodo esset diuine pieta tis: vt quis subitanea morte prenentus sic dā naretur de homicidio: sicut r de verbo otioso. **¶** Nō enī euolant statim cum decedunt: nisi tria genera hominū: qui significant per illos tres quib; celus apertū est: scilicet pueri baptizati aut etiā adulti: dūmodo decedāt anteq̄ actua liter peccent: bi significant per xpm baptiza tum cui celum apertū est. **¶** Lucē. iiii. Item sancti martyres qui denotant per stephanū lapsi datus: qui vidit celos apertos. **¶** Actū. viii. ca. **¶** Itē viri pfecti existētes sine vilo peccato etiā veniali: bi denotantur per iohannē perfectissimū qui vidit ostium apertum in celo. **¶** Apocal. iiii. **¶** Quantū ad purgationē durā tria viden da sunt: scz qui sunt illi q̄ purgātur: r vbi pur

De sanctis in mēse nouēbris occurrē. Fo.ccl.

gancur: et quanto tempore purgantur. ¶ Circa
primum sciendum est quod purgantur illi qui satisfac-
tione sibi iniuncta nondum completa decedunt:
veruntamen si habent tantam contritionem:
que sufficeret ad delendum peccatum: liberi ad
vitam transirent: etiam si satisfactionem minime
compleuissent: quod apud deum non tam valet men-
sura temporis quam doloris. Qui autem non adeo con-
teruntur: et ante expirationem moriuntur: igne pur-
gatorij grauissime puniunt. nisi forte eorum satisfac-
tio ab aliquibus eorum charitatis assumat perficien-
dam: hec debet fieri auctoritate sacerdotis: quod pen-
itentiam imponit: et in casu facere necessitatis:
vbi per illum perfici non possit: et debet perfici pro eo
ab homine existente in charitate: et pro minor pena com-
mutetur: in maioribus quod plus deo satisfacit pena pro-
pria quam aliena. ¶ Scōdū qui purgantur: sunt hi qui sa-
tisfactionem quidem iniunctam compleuerunt: sed tamen
illa pena ignorantia vel negligentia sacerdotis sus-
ficiens non fuit. Nam nisi magnitudo contritionis
suppleat: isti tales in purgatorio complebunt quod
in hac vita defecerunt. unde si penitentia imposita
est maior: tunc illud plus creditur ei in augmentum glo-
rie. Si equalis: sufficit ad diminutionem totius cul-
pe. Si minor: tunc illud quod restat supplebitur ex vir-
tute diuine iusticie. ¶ Tertij qui purgantur: sunt illi
qui lignis senum et stipulam secū ferunt: scilicet affec-
tiones carnales quibus dediti sunt: tamen ut nil
deo preponant. Isti enim illis tribus significantur: qui
secundum suos amandi modos: vel diutius ut lignum: vel
minus ut senum: vel minimum ut stipulam cremabunt.
¶ Circa secundum ubi purgantur: sciendum est quod est
purgatorij generale et speciale. Generale est in
eodem loco quo et infernus: et eodem igne damnati
cruciantur: et saluandi purgantur: sicut idem ignis
ligna consumit: et aurum purificat: quicquid ignis est
muro modo grauis cum excellat omnem penam: quam
vnicuique quis passus fuerit in hac vita: et martyres mi-
rabilia passi fuerint tormenta. Habent tamen illi qui
sunt in purgatorio triplex remedium: quibus dam-
nati carent. Primum: quod certi futuram gloriam pre-
stantur: habent enim certitudinem de gloria: minorē quod
demum existentes in patria: sed maiorē quam existen-
tes in via. ¶ Scōdū: quod a demonibus non cruciantur:
non enim est conueniens: ut quorundam in hoc mundo ex-
titerunt victores: eos habeant in purgatorio pena-
rum visitatores. ¶ Tertio: quod ab angelis bonis se-
pius visitantur: qui eos in spe certa future glorie
confirmant: et bona que pro eis in hoc mundo fiunt
illis annuntiant. ¶ Speciale vero purgatorij est
illud quod deus in diuersis locis pluribus animabus
purgandis sepius deputare creditur. Quod quidem fa-
cit deus propter quinque rationes. Primum propter ear-
um leuē punitionem: sicut aliquibus secundum gre-
gorium reuelatum est: alias quasdam in umbra pu-
nitatis esse. ¶ Scōdo propter earum celerem libe-
rationem: ut scilicet possint suas indigentias alijs
reuelare: et sic eorum suffragia petere: et pro consequens
de pena celerius exire. Sicut legitur de sancto the-
baldo: quod eius piscatores in autumno frustū glaciei
pro pisce prandiderunt: quod dum pedibus eius po-
dagra laborantis pro eius refrigerio supponere
tur: audiuit vocē de glacie dicētis se animam esse

vnus peccatoris: qui in illa glacie purgabatur: qui
liberari posset: si triginta missas pro eo continua-
tis diebus celebraret. Quas dum sanctus bis inchoas-
set: et diuersis causis demone hoc agere intermissis-
set: tertio missas continuauit: et frustū glaciei disso-
luto a iā peccatoris ad celos ascendit. ¶ Tertio pro-
pter nostram instructionem: ut scilicet magnam penam
infligi peccantibus in vita futura cognoscamus: si-
cut apparet in quodam scholari: qui dum post ex-
obitum magistro suo cuius caput de pargameno: ple-
na sophismatibus aperuisset: eamque plus quam tur-
rim sibi poterat dicere: tunc magister penam illam
leuem iudicaret. Ille gutta sui sudoris in pal-
mam magistri cadere dimisit: que manum eius sic
cut sagitta perforauit: et cruciatum mirabilem sen-
sit. unde magister territis seculo renuncians
religionem intrauit. ¶ Quarto propter culpe in lo-
co perpetrationem: sicut legitur quarto dialogo
rum: quod presbyter propter corporis sui necessita-
tem balneus frequentans semper inueniebat vnum
sibi ibidem ministrantē. Cum dum vice quadam pro-
mercede panem benedictum offerret: audiuit ab eo:
quod fuerat aliqui omnino loci illius: sed pro culpa sine
ibidem post mortem fuerat deputatus: rogans ut ip-
se panem illum deo offerret: et sic exipari posset: quod
dum presbyter pro dies septem pro eo celebraasset: et
ad balneum redisset: illi minime amplius inuenit.
¶ Quinto propter alicuius sancti orationem: sicut
legitur de sancto patricio: episcopo: ad cuius orationem de-
us in hibernia purgatorij vnum constituit: de quo
dictum est supra in eius legenda. xvj. kal. aprilis. ¶ Circa
tertium scilicet quanto tempore purgantur: sciendum est
quod tempus debet culpe correspondere. Deus enim
qui modos et mensuram peccatorum et penarum nouit
penam cum culpa commensurat: vel temporis diuturni-
tate: vel pene acerbitate: ut si verbi gratia: quis
peccatum commisisset: propter quod per annum in pur-
gatorio stare deberet: et usque ad diem iudicij: non
nisi mensis vnus restaret: quod tunc purgatorij fini-
ri oportet: deus tunc propter temporis breuitatem ag-
grauaret pene acerbiter. ¶ Quantum vero ad
subuentionem secundam quattuor videnda sunt: scilicet
cet quibus subuenit. Per quos subuenitur. Per
que et qualiter subuenit. ¶ Circa primum sciendum
quod damnatis nullo modo subuenitur: neque quo ad li-
berationem: ut scilicet ab ipsis penis liberentur:
nec quo ad mitigationem: ut scilicet in eis dimi-
nuantur: nec quo ad suspensionem: ut scilicet ad
tempus etiam minimum eorum pena suspendatur:
nec quo ad fortificationem: ut scilicet ad toleran-
dum leuius roborentur. Quantum enim ad aliquos
horum in inferno nulla est redemptio. Subuenitur
autem illis qui in vita sibi meruerunt: ut eis
talia prodesse possint: videlicet illis qui in statu
gratie decedentes aliqua secundum purganda tulerunt:
de quibus supra dictum est. ¶ Circa secundum
sciendum quod debet istis subueniri per homi-
nes qui sunt in tali statu: quali et illi decesserunt: scilicet
in statu gratie. Alioquin si suffragia fiant pro
defunctis existentibus in mortalitate: nihil animabus
prodest: sicut nec sibiipsis prodesse possunt. Hoc
autem fallit in duobus casibus. ¶ Primo cum quis
decedens in charitate ordinat sibi de proprijs sa-

Nota

Nota

3.

membrum ex...
queraco.

cultibus p aliquem subueniri: Quis enim talis voluntate defuncti exequens sit in peccato mortali: proficit tñ illi tales elemosyne: qz sunt in persona existentis in statu gratie. Q Scdo cum quis defunctis subuenit in persona ecclesie: vt si sacerdos existens in mortali etiaz sponte celebret pro defunctis: qz enim hoc facit in psonam ecclesie: proficit defunctis illa suffragia: qz nomine ecclesie fiunt: que semp sine macula consistit: z oia per spiritum sanctu operatur. Circa tertiu sciendu q suffragia pro defunctis: quedã sunt realia sicut elemosyne z oblationes: quedã psonalia: vt ieiunia z peregrinationes: quedã vero mixta: vt ecclesie orationes: z potissime missarũ celebraciones. Quod aut primũ: scilz elemosyne proficit pro defunctis: patet ex eo qd legitur secundo machabeorum. xij. Quonia vir fortissimus iudas collatione facta duodecim drachmas argenti misit hie rosolyam offerri p peccatis mortuoru zc. Qd vero scdm fellicet ieiuniorũ obseruatio z oratio eis pro sit Grego. probat in. iij. dialo. p multas auctoritates z exẽpla q causa breuitatis omittuntur. Qd aut tertiu: scz missarũ celebratio eis pfit probat idẽ in eode lib. q dñz quidã frater mortuus eẽt: z. iij. aureos habere repertus fuisset: iusfit eĩ gregorius in serquilino sepeliri: z pro eo vsqz ad dies. xxx. missam celebrari: quibz expletis aia illius cuidã apparuit: se propter tale missarũ celebracionẽ a purgatorio liberatũ esse dixit. Circa quartũ vero: scz qualiter subuenit: sciendu est q suffragia aut sunt pro mortuis generaliter: tñ gñaliter profunt: aut specialiter: z tñc specialiter profunt illis pro quibz fiunt: si indigent: si aut non indiget em diuinaz dispensationem illis qui magis indiget attribuit. Et hoc in telligã qdum ad expiationẽ. Nã suffragia mortuorum habet vltra expiationẽ virtutes in penã cõfortandi: Et hoc oibus equaliter prodest: siue fiant gñaliter: siue specialiter: sicut patet exẽplũ in candelã: que accensa pro vno existente in carcere: sic alis lucet: ac si pro singulis accensa fuisset.

De sancto Iusto martyre. Cap. ix.

Iustus martyr

apud bergesinã ciuitatem a quileie provincie passus est rgibus diocletiani z maximiani imperatorum sub manatio pfecto. Qui dum ad presatã urbẽ deuenisset: iustum cõprehendi fecit: z ibi sãsentato cepit suadere: vt dñs sacrificaret. Qui cum dño iesu xpo se sacrificare diceret: iussit eum in carcere trudi. Longz tota nocte in oratione perseverasset: mane editũ z inolare recusantem: fecit eĩ manatiõis extensum nervis crudis cedi: sed cũ illũ oino inuictum cerneret: mandauit in collo eius z manibus: ac pedibus plumbi pðera ligari: z sic in profundum maris demerit. Qui quasi ad epulas invitatus ipse sibimet pondera plumbi deferebat: z vale dicens fratribus festinando ad litus pergebat. Sicqz ad locũ ducit: z plumbo ei alligato in scapha modicissima ponit: ductusqz in altũ pela

gr: orone fusa in mare demergit: vt aut spm deo reddidit: mor funes eius cũ plumbo disrupti su n z corp ad litus tregestine ciuitatis ab vndis ductus est añ solis occasum. Eadẽ nocte apparuit sc̃tis marty: cuidã p̃sbytero nomine sebastiano: iubens vt corp eius tolleretur: z cũ indulgentia sepeliret. Qui cõuocatis pluribz xp̃ianis: corp ip̃s in litore inuentũ: iuxta ip̃m locũ honorifice tumularit. Qui passus est. iij. noñ. nouembri.

De sc̃ta eustochio virgine z mar. Cap. x.

Eustochium vir

go z marty: apud tarsum cilicie passa eẽt sub iuliano impatore. Qui cũ ibidẽ existens cũ oĩ pplo dñs gentiliũ sacrificasset: Eustochiũ sacrificare nolẽtẽ p̃io neruis bullinis cedi fecit: deide cornibz ca p̃uolarum vulgulari p̃cepit: partibz qz carnes eĩ cõcidi: Deinde caput eĩ cũ capillis excoriari z clauos infigi. Et cum hec oia constantissime tolerasset: z imperator sententiã protulisset: vt membra tẽm cõcisã in sartagine torreretur orans ad dñm emisit spiritũ. Sepultaqz est a matre propria in abditißima crypta: iij. noñ. nouembri.

De sc̃ta Eustochio virgine. Cap. xi.

Eustochium vir

go sacratissima paule nobilissime romanoz filia: z bti hieronymi discipula fuit: De qua idẽ testatur hieronymus q in sc̃tis locis virginitalis z ecclesie montis preciosissimũ fuit. Cum vero mater eius omni relicto seculo et mundanis diuitijs ac filijs cunctis: ex urbe roma progressa hierosolyman deo seruitura nauigaret: hec sola eius proposito z nauigationis comes extitit: sicut supra actũ est in vita paule. vj. kalen. february. Et cũ eadẽ eius matre apud op̃pidũ bethlees cenobiũ cõstruxit: z cũ eadẽ z alis sc̃tis feminis sub beati patris hieronymi disciplinã: deo deuote seruinatqz post dormicionẽ genitricis. l. z eo amplũ puellarũ mater extitit. Cui bñs doctor regulã deo viuendi cõstituit z dictã vlt. Ipsa aut ieiunijs z orationibz sacrosũqz librorũ studijs intẽta sollicitẽ: post agones plurimos p xpo superatos in virginitalis pposito in pace quieuit. Sepulta apud bethleẽ. iij. noñ. nouembri.

De sc̃to Victorino epo z mar. Cap. xij.

Victorino picta

uenis ep̃s sub diocletiana persecutione marty: fuit: passus est: qz scientia z doctrina clarus opuscula nõnulla sacre fidei perutilia cõpilauit. Cõmentarios em̃ edidit in genesim: Erodũ: Zeniticum: Esaiam: Ezechielẽ: Abacuc: Ecclesiastẽ: Cantica canticoz: z Apocalipsim. Aduersum oēs fere hereses libros plures cõscriptis: mul

nota

De sanctis in mēse nouēbris occurren. Fo. ccli.

taq; alia grandioribus sensibus q̄ compositione
verborum: neq; enim eque latina: vt greca lingua
pollebat. Sub prefato tandem principe pro eius-
dem defensione fidei: martyrio vitam apud ean-
dem urbem finiuit. Ibiq; tumulatus iacet. passus
est autem. iij. noñ. nouembri. De q̄ hiero. libro
de viris illustribus.

De scis Alcindino Pygasioꝝ Anepo
thisto martyribus. Cap. xliij.

Alcindinus: py

gastus: et anepothistus apud per-
fidam passi sunt sub sapore rege
perfaris: qui eidem regi delati q̄
xpm colerent: et multos conuer-
tent: inuenti sunt in cella ozates:
et a ministris regis capti ducti
sunt. Dum autem xpm cofiteren-
tur: pro vectibus durissime cessi-

sunt: mutatis super singulos eorum in cedendo: et
viris. Rex vero cecidit quasi exanimis: tandē ad
se rediens: eos sursum appendi: et deorsum exten-
di: ac ignem subterponi fecit. Sancti vero xpo ei
apparente illesi ab igne permanserunt: et a vincu-
lis absoluti sunt. Rex autem mutus effectus est:
et ministri quasi amentes erant: ita vt nec nutibus
eum: intelligere possent. Post hec apparuit scis
martyribus exercitus angelorum: quibus oranti-
bus lingua regi restituta est. Tunc madante rege
sancti super lectos ferreos sternuntur: et carbones
subtermittuntur: sed a voce celis confortantur:
plurimi ad dñm conuertuntur. Deinde pluuia ma-
xima inundante: et angelis eis in albis de celo ad-
uolantibus ignis extinguitur: et sanctorum vincula
dirumpuntur. Tuncq; eis rex blandiretur vt sacri-
ficarent: eosq; in curru suo leuasset: et ad templus
iouis adduxisset orationem fuderunt ad christum.
Statimq; facto terremoto magno idolus cecidit
et rex territus fugit. Tercius quoq; sanctos mar-
tyres detentos nudos et carbentis obligatos rex
mitti fecit in cacabos plumbo: resina: et pice bul-
lientibus plenos. Tercium oratione ad deum susa:
sanctorum cathene confracte sunt: et cacabi vacui
sunt reperti: ac omnino tepefacti. Quod cernens
miles quidam nomine antoninus conuersus est:
et in christi confessione a rege decollatus: atq; a fi-
delibus sepultus. Deinde mandauit sapor marty-
res corbe taurorum includi: et in mare iactari. Et
continuo sanctus martyr: antoninus eis cum tri-
bus angelis apparuit: et coria scidit: sanctorq; ille
sos super vndas maris ambulantes ad litus per-
duxit. Quo miraculo. xvij. gentiles ad fidez xpi
conuersi sunt. Sed iratus rex sanctos martyres
vna cū prefatis. xvij. iuper conuersis in ignem
copiosum mitti precepit. Qui solas animas xpo
reddentes corporibus iniustis omnino permanen-
tibus ipsi multis cernentibus ab angelis in nu-
bibus suscepti sunt: odorq; mirus ex corpori-
bus refragauit. Qui passi sunt. iij. nonas no-
uembri.

De sancto Theodoro epi-
scopo. Cap. xliij.

Theodor' eps

cyrie ciuitatis a cyro condite: non
solum verbis sed etiā rebus: vt
tutibus extitit coronatus. Qui
multa volumina scripsisse dicit:
sed de pluribus paucorū istorū
ad nos notitia peruenire potu-
it: vt gemnadus de viris illustri-
bus testatur. Nam scriptis de in-
carnatione domini aduersum eu-

thycen presbyterum et dioscorum alexandrinum
episcopum dicta fortia. Item ecclesiastice histo-
rie libros imitatus enebium: et a fine multorum
eius incipiens vsq; ad leonis senioris tempora
deduxit. Sub quo et apud laodiciam ciuitatem in
xpo quieuit. iij. noñ. nouembri.

De scis Ambrosio abbate. Cap. xv.

Ambrosius ab

bas monasterij agauenensis: pila-
us apud lugdunum ciuitate mo-
nasterij insule barbate pater fu-
it: et magnis illic vite ac sanctita-
tis virtutibus clarus. Cum ad
dictū cenobium agauini ob egre-
gie religionis normam transla-
tus fuisset: bro sine i dño requie-
uit. iij. noñ. nouēbris. Cui' cor-

pus apud idē monasterium sepulcū iacet: et signis
atq; miraculis gloriose refulget: vt dicit Edo.

De scis Quarto discipulo. Cap. xvij.

Quartus disci

pulus ex. lxxij. a xpo elect' vn'
fuit: qui sub disciplina postmo-
dum. xij. apostolorū claruit: vt
abbas dozorhe tradit. De hoc
etiā apostolus ad Roman. xvj.
mentionē facit. Hic eps beryti
ab apostolis cōstitut' extitit: et
officio predicationis se exerci-

tans apud eadē ciuitate quieuit. iij. noñ. nouēbris

De sanctis martyribus qui dicuntur mas-
sa candida. Cap. xvij.

Martyres san

cti: qui dicuntur massa candida sue
runt innumera martyruū multitu-
do i ciuitate cesarAugusta hispa-
nie prouincie sub daciano presi-
de pro xpo passorū. Cum em̄ pre-
fatus preses in ipsa vbe. xvij.
martyres interfecisset cū virgine
engra. de quibus dictū est in eo-

rum passione. xvj. kalen. maij. Videns q̄ quanto
plus conabatur xpianos extinguere: tātō magis
eorū multiplicabatur fides: et collegiū augebat: si-
mulata pace ecclesis reddita: misit edictū ficte:
vt christians latentibus liceret suis legibus vri.
Quibus ad publicum procedentibus: et christum
laudantibus eorū multitudinem in pdicta ciuitate
cōueniente cōgregauit exercitum paganorū: ita

masq; vrbis claudi iussit: ne quis eorū euaderet. Omnes quoq; xpianos ibidem repertos armati gentiles ex abditiis exeuntes gladijs trucidarūt. Corpora vero in acruos maximos collecta combusserunt: z cineres in ventum disperferunt. Qui propter eorum innumerabile multitudinem massa candida appellans: vt dicit frater vincentius. Quorū passio recolitur. iij. non. nouembrijs. Sunt alij. ccc. martyres: qui massa candida dicuntur: de quibus supra dictum est. ix. kalen. septembrijs.

De sanctis Germano z socijs martyribus. Cap. xvij.

Germanus: theopolus:

cesarius z vitalis martyres apud cesaream cappadocie sub psecutione de cjs cesaris optime duxerunt martyrium. Quo tpe: vt scribit hieronymus: voti erat xpianis pro xpi note percussione: veruētia callidus hostis tarda ad mortē supplicia conquerens atas cupiebat iugulare nō corpora: z vt ipse qui ab eo passus est cyprilianus ait: volentibus nō permittebatur occidi. Quo tpe passi sunt illi duo iuvenes de quibus in vita sc̄ti pauli primi heremite dicitur: vt supra dictū est in eius vita quarto idis ianuarij. Passi sunt prefati sancti martyres ger manus z socij. iij. nonas nouembrijs. Hec hieronymus in martylogio suo.

De sancto Chelimo martyre. Cap. xix.

Chelimus: mar tyz:

in anglia passus est. Dicitur fuisse filius cenelphi mercionij regis. Quē ille moriens dyde forozū sue tunc septennem cōmisit alendum. Illa vero mortuo rege falso sibi regnū presagians infans lum occidendū satelliti: qui etus erat alumnus tradidit: preciumq; promissit. Qui puerum venatum ducens inter fructea obruncavit. Hoc aut celatum in anglia statim diuinitus innotuit. Nas columba de celo aduolans super altare sancti petri rome descendit: z membrā anglicis elementis scriptā detulit: atq; in altare deposuit: cui tenor necem pueri martyris: z sepulcrum p ordinē prodidit. Que a quodā anglico interpretata est. Statimq; papa z epistolam regibus anglie directam cōpatriam martyrem indicauit. vnde frequenti cultu corp' innocētis de loco vbi iacebat solemniter leuati est. Cum aut ferretur vincecūbam clericis z laicis canentibus: dyda parricidia līs e fenestra cenaculi caput extulit. Et forte psalterium legens peruenerat ad. ps. Deus laudē meam ne taceris. quā a fine nescio quo presagio retrograde dicens: nitebatur cantantes infringere. Tūc virtute diuina oculi illius a capite euulsi versum illum. Hoc opus eorū qui detrahunt mihi zc. cruore polluerūt. Et in ipso libro vsq; hodie extat cruoris insignia immanitatez mulieris z vltio

rum ducens inter fructea obruncavit. Hoc aut celatum in anglia statim diuinitus innotuit. Nas columba de celo aduolans super altare sancti petri rome descendit: z membrā anglicis elementis scriptā detulit: atq; in altare deposuit: cui tenor necem pueri martyris: z sepulcrum p ordinē prodidit. Que a quodā anglico interpretata est. Statimq; papa z epistolam regibus anglie directam cōpatriam martyrem indicauit. vnde frequenti cultu corp' innocētis de loco vbi iacebat solemniter leuati est. Cum aut ferretur vincecūbam clericis z laicis canentibus: dyda parricidia līs e fenestra cenaculi caput extulit. Et forte psalterium legens peruenerat ad. ps. Deus laudē meam ne taceris. quā a fine nescio quo presagio retrograde dicens: nitebatur cantantes infringere. Tūc virtute diuina oculi illius a capite euulsi versum illum. Hoc opus eorū qui detrahunt mihi zc. cruore polluerūt. Et in ipso libro vsq; hodie extat cruoris insignia immanitatez mulieris z vltio

nem dei spirantia. Passus est aut sanctus marty: tertio nonas nouembrijs. Hec guilelmus.

De sancta Alpaide virgine. Cap. xx.

Alpaides virgo de tudoto circa annuz dñi. M. clxxx. sc̄itate nimia claruit. Que multis anis in corpore degens infirma sine villo cibo permanfit. Hec genere infirma officioq; bubulca: sanctarum scripturarū intelligentiam diuinit' obtinuit: z mire prudentie consilium habuit. Que flagello dñi diuini attrita est: adeo vt propter effluentem de corpore sanctem etiam suis fieret in horrorem: patientia aut summa predita: nec aliqui conturbari visa fuit. Nullumq; cibum per annos multos trāsire valuit: nisi solum eucharistiam sacram: z lecto decubans non nisi ab altero moueri potuit. Hec autē a deo acceptit: vt sepiissime in excessu raptata: angelo dice: z loca penarum z gloriarū sanctorū percurreret: z occultas visiones aspiceret. Frequenter autē in solemnitatibus xpi vel eius matris raptam mundum totum quasi in pile specie intuebatur: z ea que in mundo fiebant contemplabatur. Ad corpus quoq; rediens multa occulta z secretissima dicebat: z quedam ex his que videbat reuelabat: quedam vero a deo premonita occultabatur: plerumq; etiā futura predicabat. Quē autem in pace apud tudotum tertio non. nouembrijs. Hec ex gestis francozum.

De sanctis Vitale z Agricolo martyribus. Cap. xxj.

Vitalis z agricola

martyres passi sunt in puincia italie in ciuitate bononiensi temporibus diocletiani z maximi imperatorū: quorū passio nem sanctus scripsit Ambrosius. Fuit aut vitalis seruus agricolae nunc vero consois z collega martyris: precessitq; seruus vt pūderet locum: secutus est dominus secure: quo data fides serui iam inueniret paratam non alienam. Cum ergo sanctus vitalis cogeretur a perseque tibus vt christum negaret: z amplius domini fide profiteretur: omnia tormentozū genera in euz exercentes: vt non esset in corpore eius sine vulnere locus: oratione fusa ad dominum emisit spiritum. Sanctus vero agricola mitior habebatur moribus: vt ab ipsis etiam inimicis diligeretur: ideoq; differebant eius passionē. Deniq; vbi non acquieuit persecutoribus: sanctus agricola crudifixus est. Quorum corpora in iudeozū solo sepulta sunt. Post multos autem annos ides locus sancto ambrosio epo mediolanēsi reuelatus est. Qui veniens bononiā: conuocatis clero z populo ad locū accessit: z effosso solo martyriū reliquias inuenit. Ea; denote leuata in eadē ciuitate sepeluit. Passi sunt aut pridie non. nouēbris.

De sancto Amantio presbytero. Cap. xxij.

terto.

Amantius presbyter

byter apud Tyfernā tyberianam ciuitatē claruit tpe beati gregori pape. Qui hoc spāle in se virtutis habebat: vt apostolorū more manus super egros imponeret et saluti restitueret: et quilibet uehemēs egritudo ad tactū illi? abscederet. Dic insuper hoc in se habebat miraculi: quia in quolibet loco quīs immanissime asperitatis ferpentē inueniret: mor vt eū signo crucis signaret extinguebat: ita vt diruptis uisceribus moieret. Quē si quādō serpens in foramine fugeret: signo crucis os foraminis benedicebat: statimq; ex foramine serpens iam mortuus traheretur. Dic tpe quodā ad beatum est adductus Gregorius: quem in domo infirmorū beatus pōtifer diebus aliquibus ad manendū posuit: vbi quidam inter egros alios mentecaptus et freneticus iacebat. Qui nocte quādā cū magnas uoces: scilicet vt insanus ederet: cūctos egros immensis clamoribus perturbabat: ita vt nulli illuc somnū capere liceret. Tunc sanctus presbyter de stratu suo surgēs ad locū frenetici accessit: et super eum positus manibus orauit: moxq; illū melius habentē tulit: atq; in superiora domus secū ad oratorīū duxit vbi p eo liberius orationi incubuit: et statim eum sanū ad lectū ppriū reduxit: ita vt nullas ulterius uoces ederet: neq; egrotorū quenq; aliquo clamore turbaret: qui et apud predictā ciuitatem in pace quiescit pridie nonas nouēbris. Hec Gregorius. l.ij. dialogor. c. xxx.

De sancto Ihero presbytero. Cap. xliij.

Iherus presbyter

ter apud alexandriā claruit. Dic vir acerrimū ingenij in diuinis scripturis notabiliter eruditus fuit: vitag; purissimus ad diuināq; philosophiā penitus expe ditus: doctor ecclesie incōparabilis maxima sapiētia refulsit. Qui tractatū longissimū super Esaiā prophetam edidit. Et tempore philippi imperatoris apud eandē ciuitatē in pace quiescit pridie nonas nouēbris: vt ait Hieronymus libro de uiris illustribus.

De sancto zacharia sacerdote. Cap. xliij.

zacharias sacerdos

dos et propheta pater iohannis baptiste in diebus herodes regis iudee claruit: de cui? sanctitate in principio euangelij luce plurima preclara testimonia describuntur. Fuit em̄ de vice abie ex filijs aaron de tribu leui: sicut dictū est supra de eo in natiuitate sancti iohis baptiste. viij. kal. iulij. et in eius conceptione. viij. kal. octobris. vbi etiam de ortu filij: et de miraculis: que in eius

natiuitate apparuerunt: et de propheta ipsi? zacharie tractatū est. Cū igit christus puer ab herode quereretur occidendus: et ex hoc ipse herodes innocentes perimeret. Delisabeth audito q; iohannes eius filius similiter quereretur qui christum etate sex mensibus precedebat: acceptit paruulum: et cum eo aufugit. Ascenso autem ex celso monte iude: circumspiciens vbi eum absconderet: uisis interfectoibus se inseguētib; timuit: et orationem ad deum pro filij salute fudit. Statimq; mons se aperuit: et Delisabeth cum filio intra sui abdita suscepit: atq; persecutores exclusit. Quib; intra motis tenebras lux diuinitus apparens eos confortabat: et angelus dñi illis necessaria ministrabat. Cū autem missis satellitibus ab herode: zacharias vbi filij? esset: interrogatus esset: et ille se eum vbi foret ignorare diceret: atq; impietatem herodis redargueret: christumq; natum ex virgine predicaret: qui regnum israel accepturus esset. Herodes iratus misit nocte carnifices: qui zachariam inter templum et altare: vbi virgo beata educata fuerat iugularunt. Hanc autem factū dum ceteri sacerdotēs templum aduētes zachariam: vt ad eos exiret: more solito expectarent: iā hora tardior esset: vnus illorū intrans sanctuarium repperit sanguinem zacharie: vt lapidem coagulati. Auditaq; est vox de celo: q; zacharias occisus esset: et q; sanguis ei? ex israel non esset delendus: donec exurgeret: qui eum vindicaret qui foras egressus hec omnia ceteris nunciavit. Illi vō timentes quasi frangorem lapidum audierunt: et corpus sancti non inueniunt. Passus est autem sanctus martyr: nonas nouēbris. Corpus autem eius post longa tempora apud hierosolymorum templum inuentum: ibi demq; dudum tumulatum iacuit. Nunc vero quiescere dicitur ueneris in monasterio dominarum eius nominē fundato.

De sancta Delisabeth uxorē zacharie. Cap. xlv.

Delisabeth uxor

zacharie sacerdotis predicti et mater iohannis baptiste fuit de filia bus aaron: cuius sanctitas i enā gello luce cōmendat. Hec autē cū iohāne nato paruulo in latibulo spelunce: de qua supra proxime dictū est: latuit donec immitatis herodis persecutio facta i nece paruulorū cessauit. Et tūc filium vsq; ad annos. viij. enutriuit: qui eadē etate antra deserti petijt. Mater vō modico post tempore supuixit: et sanctitate et gratia plena ad xpm̄ in pace migravit. Sepulta i domo propria in montana iuda. Dicitur autem helisabeth cognata uirginis marie: quia cōsorbina eius fuit. Anna enim et esmeria fuerūt sorores file agarin: de anna nata est uirgo maria: de esmeria nata est helisabeth et eliud: de eliud natus est eminei: de eminei natus est sanctus Seruatianus episcopus traiectēsis: de quo supra dictum est. l.ij. idus maij.

De sancto zacharia papa. Cap. xlvj. 3 iij.

Zacharias papa

natione grecus. ex patre Pollochonio: gregorio. iij. romano pontifici in episcopatu successit: et cedit annos. x. menses. ij. dies. xv. vir mitissimus atq; suavisimus omniq; bonitate ornatus: amator cleri et populi totius: tardus ad irascendum: et velox ad miserandum: nullis malis pro malo reddidit: suis etiam persecutoribus bona pro malis restituit. Hic invenit omnem italiciam turbatam simul et divitum romanum: persequente liudprando logobardorum rege: ac romane ecclesie iura auferente. Tantam vero deus huic pape gratiam contulit: ut etiam pro salute populi aliam ponere non dubitaret. Qui prius missa legatione ad eundem regem: post ipse personaliter veniens salutaria illa verba predicavit. Quis ammonitione inclinatus: rex civitates romane ecclesie pertinentes: que per annos triginta ablata fuerant reddidit: et pace cum pontifice fecit: captivosq; plurimos romanorum quos tenebat dimisit. Ipsa quoq; pax per annos viginti perduravit. Hic autem pontifex magni merito et sanctitatis clarum suum valde dilexit: vixit pater et bonus pastor oes amplectens et vultu fovens et nemine eorum tribulari: vel egere permittebat. Quis tribus in magna securitate et letitia populus adeo ei commissus degens vixit. Hic constituit ut filij comparati se in matrimonio nullatenus ingerent. Hic dialogorum libros de latino in grecum transiit: quia utriusq; linguae peritus fuit. Hic etiam in lateranensi ecclesia corpus beati Georgii martyris cum epitaphio grecis litteris ornato repperit: et cum magna solemnitate ad velum aureum ecclesie sui nominis condidit. Ibiq; ipsum repositum. Et omnibus plene et perfecte dispositis in summa pace mouit: et apud sanctum Petrum sepelitur. Ibiq; virtutibus pollet.

De sancto Malachia episcopo. Cap. xxvij.

Malachias epi

scopus in hibernia claruit tempore eugenii pape. iij. Quis vitam beatus bernardus scripsit. Hic ex parentibus christianis in hibernia natus: sacrisq; litteris a pueritia eruditus in civitate armachia. xxv. annorum presbyter factus verbum domini instantius predicare cepit. Deinde marcum senem

episcopus leuior adiens: ut ab eo diuinis plenius informaretur: qui etiam episcopus miraculosis signis clarebat: cum eodem aliquot mansit annos. Quis autem pro sorore sua defuncta quotidie celebraret: et occupatus alijs diebus. xxx. missam intermisisset: nocte sequenti vidit per spiritum sanctum foras se diebus totidem nihil gustasse coherentem. Et cum pro eius expiatione celebrationis missarum resumpsisset: visa est sibi visum ad limen ecclesie puenisse. Iterumq; in eodem pueniens vidit illam ecclesiam introisse: sed altare contingere non posse. Et rursus missas persecutus vidit eam in

ter candidatoz numerum aggregari: et sic ea intellexit ad celos euolasse. Postmodum autem in loco beatorum: sibi a diuine quodam oblato monasterii reparavit: quod dudum antea fuerat deuastatum: de quo olim sanctus colibanus ascenderat. Ibiq; cum. x. monachis abbas ipse deo seruire cepit: ubi dominus vnus ex eis operarijs ligna cederet: securis ferrum de manubrio exilisset: inuocato malachia ferru vestes illius solimodo coccidit: sed carne omnino non tigit. Ibi etiam opprobrium quendam cui insanietia demum sua debar: ut abbatem cultello percuteret ab infestatione maligni spiritus liberavit. Et michaelis clericum a graui dysenteria sanauit. Quisq; esset annorum. xxx. quibus iustus electus est: episcopus conerob. Et cum electioni rennascere veller: tunc mandatum sui magistris episcopi leuior: acquieuit: et episcopus curam suscepit: ubi populum valde rebellem deo et clero: ac ecclesijs infestum: ad pacem summa sapientia et mira difficultate reduxit: et ad bene viuendum informauit. Post hec dominus celsus armachan: archiepiscopus infirmus esset: sequi mori conciperet: suis clericis persuasit: nullum nisi malachiam episcopus eligendum: ad extirpanda potissime quorundam prauorum potestatem consuetudinem: que neminem nisi de eorum parentela archiepiscopi permittebat. Iamq; pro. xv. episcoporum successiones talis corruptela inoleuerat. Quorum igitur archiepiscopo celso malachias ab eis electus est. Qui licet dudum rennascere tandem ut ecclesiam eorum a seruitute eriperet acquieuit: promissione tamen ab illis suscepta ut delecto pessimo more: liceret sibi alium in ecclesia armachan. substituere: et ad suam conerobensem ecclesiam redire. Hoc autem malachias magis ad consuetudinem dominum monuit: quod paucis antea diebus viderat speciosam mulierem se sponsam celsi archiepiscopi afferentem: sibiq; celsi baculum commendantem. Interea vero mauritius quidam de iniqua progenie in archiepiscopatu intrusus est. Sanctus autem vir scandalum euitare cupiens illo presidente furor cessit. Sed mauritius diuino iudicio post annos. v. decessit. Dum autem nigellus quidam de eadem progenie succedere niteretur: malachias in brachio populi ab ipso rege in archiepiscopatu deducitur: et omnes emuli repelluntur. Cum autem nigellus cum fautoribus et armatis viris resisteret presumere: et tam ipsum quod regem interficere vellent: subito nimia tempestas exoritur: auctoresq; litis et seditionis cum tribus consortibus a fulminibus occidunt: ceteri quoq; hinc inde disperguntur. Sanctus vero malachias anno. r. xxvij. in civitatem et ecclesiam introducit: et in archiepiscopatu sublimat. Multas autem postmodum persecutiones ab emulis passus: omnes tandem deo largiente deuicit: et nigellum ad penitentiam et obedientiam reduxit: qui etiam sacra quedam que de ecclesia asportauerat rettulit. Quis mulier quedam de atineticibus aduersarioribus: que archiepiscopo predicanti contumelia multa intulit: subito cunctis videntibus in amentiam conuersa: post dies paucos infeliciter exspirauit. Sicq; armachan ecclesiam vir dominus a pestifera consuetudine purificauit. Dum autem ad ecclesiam primam redire velleret populus omnino reclamaret: gelasium quendam presbyterum pro se in ecclesia prima substituit. Multis quoq; in vita sua miraculis cla-

De sanctis in mēse noubris occur. Fo. cclij.

runt. ¶ In eboracēsi ciuitate equum quē dure por-
tantem a nobili quodam oblatum: dum aliquantu-
lum equitasset: comodis subito et sufficiens factus
est: ac de nigro pilo in album: cōuersus. ¶ Deinde
clarauallense monasterium accedens sanctū ber-
nardum visitauit: qui ab eo mire edificatū se dicit.
In hypozegia ciuitate filiū hospitis sui in extre-
mis laborantē continuo sanum effecit. Et dum pa-
mam innocentii fecundū romā ueniens uisitasset
quattuor: ex eius focis claraualle dimissuros pre-
dixit: et ut predixerat: sic euenit. Nam duo ex ipso
ibidem decedentes sepulti: alij duo effecti sunt
monachi. ¶ Repatrians autem cum scotiam per-
uenisset: filium Dauid regis scotorum ad mortem
decubentem: aqua aspersum benedicta illico sana-
uit. Et in uilla que dicitur crudelito puelle mite lo-
quelam restituit: atq; aliam freneticam liberauit.
¶ Dum infirmus quidam in hibernia: qui multo
iacuerat tēpore lectum malachie solimodo ascen-
disset: continuo ab omni languore sanatus surrexit.
In lingua puerum a demonio liberauit: et fre-
neticam mulierē cōporem mentis effecit. ¶ Alias
quoq; matronā ad se accedentem: que mensibus
quindecim et diebus uiginti pregnans fuerat: et
adhuc setum in utero gestabat: sua oratione ad
puerperium in momento adduxit. ¶ Loxotagia ci-
uitate episcopo vacante: dum de eligendo presule
discordes essent: et in archiepiscopo armachan.
ut eligeret: omnes conuenissent: pauperem quen-
dam presbyterum alienigenam elegit: quia vitam
eius perspiritus agnouit. Qui dum sibi egrotare
nunciatus esset: mandauit ei ut ilico surgeret:
qui statim ab infirmitate sanatur: et in episcopum
consecratur. ¶ Dum cuiusdam nobilis coniugem
in extremis positam inungere uellet: et illi ex-
pectandum in crastinum eum rogarent: assensit: et
mulier post horam modicam exspirauit. Ipse autē
se reum criminis accusans cum lachrymis iuxta
corpus in oratione se posuit: et ibidem octans pe-
noctauit. Mane autem facta mulier resurrexit:
quam sanctus uir inunctam ad quietem ire prece-
pit: moxq; illa iterum obdormiuit. ¶ Secularis cu-
iusdam conquerentis: q̄ lachrymare non poterat
maxillam tetigit: et ad tantam illum deinceps la-
chrymarum effusione prouocauit: q̄ uix sletum
continere ualebat. Spiritum quoq; propheticum
habuit: et cordium secreta cognouit: et diem et locū
sui obitus predixit. Sepius quoq; eo celebrante:
colūba de celo circūuolans cruci super altare po-
site insidebat: quam diaconus eius et q̄ plures quā
doq; uidebant. ¶ Cū autē papa eugenius in gala-
liam uenisset: et malachias ad eum uisitandum ac-
cederet: nauem intrare disponeret: quidā epilen-
ticus nomine catholicus: eius recessum deplora-
bat: eo q̄ in eius presentia nunq̄ a morbo cadebat.
Quē dñs ille signasset: et eidem promississet q̄ donec
ipsum reuideret: nunq̄ decetero caderet: sic ut pre-
dixerat: euenit. Nam sanctus uir ante regressum
obijt: et ille decetero a morbo nunq̄ cecidit. ¶ Sed
eodē tēpore dum cuidā clerico promississet: ut que
quid ab eo peteret: oblineret: et ille sancti archiepi
reuerfione perisset. Sanctus de hoc plurimū trista-
tus est: eo q̄ nunq̄ se rediturū prescriuerat: et ad deū

ire cupiebat. Nauē tamē ascendens: ut clerico pro-
missa redderet: orta tēpestate redire cōpulsus
est. Facta uo tranquillitate iterū nauē cōscendit: et
decetero nō rediturus transfretauit. Venit autē
clarauallem: et a sancto bernardo deuote suscep-
tus est. Lunq; in festo beati luce euangeliste celebra-
set: febre correptus decubuit: in ipso loco plenus
sanctitate die qua predixerat: ad xpm a carne mis-
grauit. s. noñ. nouēbris. Sepultusq; in monasterio
clarauallenfi miraculis et signis refulgens.

¶ De sanctis Felice et Eusebio marty-
ribus. Cap. xxvij.

Felix presbyter

et eusebius monachus apud tara-
cinā cāpanie ciuitate passi sunt tē-
pore claudij imperatoris sub leon-
tio filio leontij presidis. Cū enim
prefati sancti uiri corpora san-
cti martij cesarij iuliani sepeliff-
sent: de quibus supra dictū est ka-
lendas nouēbris: et multos gen-
tes ad xpm cōuersos baptizarent. Leontius filius
quondā leontij presidis: q̄ ad xpm etiā conuersus
statim ut baptismū pceperat ad xpm migrauerat:
de quo etiā dictū est supra. iij. kalendas nouēbris.
predictos sc̄tos martyres detinuit: et tines popu-
li tumultū: misso spicilatore nocte eos in carcere
decollari fecit. Quorū corpora ad siltus proiecta
quartus presbyter iuxta corpora sanctorū cesarij et
iuliani sepelimit nonas nouēbris.

¶ De sancto Leonardo cōfessore. Cap. xxix.

Leonardus cō

fessor apud aquitanie prouincia
am ciuitatē lemouicensem cla-
ruit tēpore anastasi imperato-
ris: qui in prouincia galliarū cla-
ris parētibus ortus collateraliter
liberū uidelicet clodouei regis frā-
cosii: ab eodē rege de sacro extitit
fonte leuatus ob nobilitā pa-
rentū amore c̄parissimū: quē san-
ctus remigijs remensis archiepiscopus baptiza-
uit: et in discipulū susceptum salutaribus discipuli-
nis instruxit. Cū autē idem archiepiscopus a regi-
bus francorū obtinuisset: ut quando unq; ipsi re-
ges ad ciuitatem remensem uenirent: oēs in clau-
stris in carceribus libere dimissi abire possent. Ad imi-
tationem boni magistrī iuuenis leonardus bodip-
suzja rege impetravit: ut quicunq; in carcerib; de-
tinerentur: si eos ipse uisitare uellet: continuo sol-
uerentur. Et ubiq; carceratos esse audiebat: ad
eorum liberationē festinus properabat. Lunctos
etiam egros ad se uenientes: quacunq; detentos
infirmitate sanabat. Rex igitur ad se accessit: eū
quem secum in palatio aliquo tēpore manere coe-
git: rogans: ut inde nusq̄ discederet: donec tēpore
congruo ipsi episcopatū aliquem donaret. Erat
enim iam clericus humilis et mansuetus. Leonar-
dus uo pontificatum renuit: et solitudines potius
affectans: palatium regis reliquit: et cum fratre
suo liphardo uerbum dei annuncians aurelianum

Decem marty-
res in oriente apud ciuitatē theopolitā passi sunt. Qui a saracenis comprehensi: christū dñm confitentes crucib⁹ appēsi coronas martyrii a dño percipere meruerunt octauo idus nouēbris. Dec ad in martylogio suo.

De sancto prosdocimo episcopo. Capitulum. xxxiij.

Prosdocus

episcopus apud ciuitatem patauinam claruit tempore neronis imperatoris. Dic natione grecus nobilibus parentibus ortus literarum studijs eruditus: cum ad huc esset iuuenis cum marco euangelista et apollinare antiochiam adijt: et beato petro apostolo in discipulum se tradidit: atq; cum presertim duobus condiscipulis vna secum tempore claudij imperatoris romam accessit. Cum autem apostolorū principis beatum marci misisset aquileiam et apollinarem rauenā ad predicandū. Beati quoq; prosdocimum annorum viginti in episcopus consecrati: licet satis ex humilitate recusantes: misit ad patauinam ciuitatem. Et perueniens ad ipsam videret multitudines languentium diuersarum egritudinum ante portam inuenit: quibus pacem annunciant: et oratione ad deum fusa: omnes ad eorum imitationem liberauit: eosq; oēs ad christum conuertit. Quo viso miraculo centū et sexaginta gentiliū conuersi ad dñm: ab eodem beato viro baptizati sunt. Sicq; sanctus episcopus prosdocimus ciuitatem ingressus: cepit verbum domini predicare: et multos paganos ad fidem christi perducere.

Cum autem de virtutibus eius fama ad regem vitalianum peruenerit: qui graui infirmitate presens dudum lectulo decubuerat: prosdocimū ad se accersit: et an ipsum sanare posset: interrogauit. Qui eidem respondit: qd si in christum crederet: et idolis renunciare paratus esset: continuo sanctam rem reciperet. Cumq; rex se velle in christū credere respondisset: baptizauit eum prosdocimus cum vxore eius prepedita et vniuersa eius familia: et sic rex statim ab omni languore curatus est. Qui continuo: per vniuersum vrbis et vicinarum villarum populū edictum misit: vt oēs in christum crederent: et ad beatum prosdocimū baptizandi concurrerent. Taliq; modo vniuersū populū ciuitatis et oppidoni circiadiacentium conuersus est ad dominū. Rex vero ecclesiam in honore sancte sophie: hoc est alme sapientie fabricauit: in qua episcopus presbyteros ac diacones et clericos plurimos ordinauit. Post hec cum rex vitalian⁹ prole careret: oratione viri sancti regina concepit: et filiam peperit: quā beatus prosdocimus baptizauit: et iustitiam vocauit: eamq; sacris literis erudiuit: et in vrginitatis proposito permanere docuit. Deinde sanctus eps ad ciuitates estens: adijt ibiq; christum euangelizans: multos conuer-

tit. Inde ad ciuitatem vicentiam ad predicandū perrexit: et exinde ad castellū noie asylum properauit: vbi similiter populū docens in fide: ecclesiam in honorem dei genitricis edificauit: atq; dedicauit. Inde egressus ciuitatem: feltrensem intrauit: vbi populū maximā multitudines baptismo sacro renouauit. Et post hec per altinam ciuitatē et per alia oppida et castella peragrās: fidelibus montis populū inuit: et relictis idolis verum deum colere fecit. In quibus omnibus basilicas cōstruxit: et presbyteros ac inferiorū ordinum clericos consecrauit. Ac demum ad taruissū ciuitatē deuenit: et suscep⁹ in domū cuiusdā militis noie eufrosyni filiam eius cecaz signo crucis edito illuminauit: eamq; cum parentibus et alijs plurimis in flumine flauio baptizauit. Cum autē comes ciuitatis: qui vxorē habebat theodorā per annos plurimos graui infirmitate detentā: nunciante ei milite eufrosyno de miraculis sancti pontificis audiuisset: eum ad se vocauit: et vt eam sanaret: contigē: humiliter exorauit. Cuius manū apprehēdens vir dñi eam cōtinuo de lectulo in xpi noie sanam erexit: et ipsam vna cum comite et filijs ac omni familia numero. cxxij. credentes in christum baptizauit. In ipsa quoq; ciuitate multum populū ad fidem christi reduxit: et multorū nobilium filios sacris literis erudiuit. Ecclesiam quoq; in honorem beati petri apostoli iam pro christo passi ipse fundauit: in qua et presbyteros et diacones et alios clericos ordinauit. Deinde ad sedē suam patauis redijt. Et post modicum tempus rex vitalianus christianissimus et vxor eius regina prepedita ad domum migrauerit. Quos sanctus prosdocimus sepeliuit: filiam quoq; illorum eius discipulā iustitiam virginem sacras sibi a parentibus cōmendatam optima cura gubernauit. Eam quoq; p martyrium assumptā cum suis clericis honozifice sepulture tradidit. De qua supra in eius passione actum est noī. octobris. Ad susceptionē autē beati epi: patricius quidā noie opilius christianus ecclesiam in honore scē iustine virginis supra corpus illius erexit: et iuxta eam oratoriū beate vginis cōposuit: quā ecclesia simul cum oratorio prosdocim⁹ eps consecrauit. Qui postq; a multis obsessis de montia elect: et plurimos isirimos a diuersis languoribus eripuit: cū in sede patauine: bis sedisset annis. xcij. mēse. j. dieb⁹. xv. etatis sue āno. cxxij. ad dñm migravit. vñ. id⁹ nouēbris. Et in oratorio s̄ato dei genitricis claris miraculis sepul⁹ quiescit.

De sancto Achilla episcopo. Cap. xxxv.

Achillas episcopus

alexandrinus: alexandro in episcopatu successit. Qui ambo beati petri eiusdem ciuitatis epi et martyri discipuli: et ab eodē fuerunt presbyteri ordinati. Et cum idem beatus petrus pro fidei catholice defensione in carcere detentus esset: diuina reuelatione eosq; presbyteros sibi in eparia successores prenoit: et eisdem qd prescrierat reuelauit: vt dicit vñ infra in eius passione. vñ. kalen.

decēbris. Et sicut ipse predixerat sic euenit. Nam primus acbillas: fecidus alexāder eides in ponti ficatu successit. Et primus quidam annis. ix. secundus vero annis. vii. sedem ipfam tenuit. Quorum vterq; eruditio fidei et cōseruatione ac moribus insignis extitit. Et de scōo q̄des sancto in eius se fio actum est. iij. kal. marth. Prim⁹ vero vics acbillas in pace quieuit. vii. idus nouēbris. Quoru⁹ cor pora in eodem tumulo alexandrie requiescunt.

De sancto Amaratb⁹ martyre. Cap. xxxv.

Amaratb⁹ mar

tyr apud albigen. ciuitatem pas sus est tēpore dech⁹ impatoris. Qui exacto agonis fidelis cursu capiti obrutaridie celsus corona tus ē triūphali corona: et sic ibidē sepult⁹ viuit in gloria. Passus est aut. vii. idus nouēbris. hec Ado.

De sc̄tis Claudio Nicostrato et sc̄tis martyrib⁹. Cap. xxxvi.

Claudius nico

stratus: symphorianus: castor⁹: atq; simplici⁹ martyres passi sunt apud pannoniam sub diocletiano imperatore: agente lampadio tri buno. Nam cum idem imperator pannonias periret: vt diuersa metalla ad edificia in sui presen tia de montibus abscondi faceret:

omnesq; artifices artis quadratarie congrega set. Inuenit inter eos peritissimos quinq; opera rios predictos. Quorum quattuor primi scilicet claudius nicostratus: castorius: et symphorianus occulte christiani erant. Simplicius vero adhuc idola adorabat: presati autem quattuor quicquid artis operabantur: in nomine domini iesu chris ti sculpebant: omniaq; sibi in arte succedebant. Cum autem die quadā omnes artifices numero ccccxxxi. cum quinq; philosophis ad venas lapidis excidendas in vnum conuenissent: et mira in ter illos contentio esset: nec venas excidendas re perire possent. Symphorianus qui predictorum quattuor aliorum magister erat: inuocato christi nomine secretus tertium lapidis repperit: et in augusti preceptum sculpturam perfecit. Colum nas quoq; plurimas et capitella ex porphyretico lapide imperatori exciderunt: et concas cum sigillis ex diuersis marmoribus elegātius fabricarūt. Sed cum ferramenta simplicii adhuc gentilis se pius frangerentur. Interrogauit symphorianum quare ceterorum quattuor lapidarium ferramen tis permanentibus solidis ipsius solimodo exci sozia ex lapidum fortitudine durare non possent. Symphorianus vero dixit et qualiter omne opus suum in nomine christi inchoabāt: et ad votum eis omnia succedebant. Predicante itaq; symphoria no cum sc̄tis: simplicius in christum credidit: et ba ptisam gratias postulat. Qui duxerunt illum ad quemdam cyillus episcopum: qui pro christi no mine in carcere dudum detentus erat. Episcopus vero simplicium in fide docuit: et sacri baptisma

tis vnda perfudit. Reuersi igitur ad opera concas ex porphyretico canabant: et columnas mirabi les faciebant. Post dies aliquot iussit diocletia nus vt simulacrum asclepij exciderent: et multo rum animalium imagines sculpendo formarent. Ipsi vero omnia cetera perfecerunt: asclepij autē idolum minime sculpsērunt. Imperator vero ab eis quesuit cur omnibus alijs operibus ad eius voluntatem excisis: solam imaginem magni dei non perfecissent. Tunc quidam ex philosophis et alijs lapidiz cesoribus eorum peritie inuidentes accusauerūt illos imperatori: q̄ christiani essent: et q̄ signo crucis premisso ac christi nomine inuocato omnia perficerent: et idcirco simulacri asclepij excidere nolissent. Diocletianus autem qui propter eorum magistrerū ipsos acceptos et cha ros habebat: dissimulauit verba delatorū: vt illos sibi saluare posset: et ad idolum asclepij sculpendum inducere. Et cum eis rursum mandaret: vt predictum simulacrum exciderent. Illeq; imagi nem miseri mi hominis nunq; se facturos respon dissent. Interrogauit augustus philosophos: si alij tam periti homines eiusdem artis inueniri possent. Tunc philosophi alios artifices quadra taros elegerunt: qui simulacrum asclepij ex pio coneso lapide infra mensem fabricauerunt: et per fectum diocletiano obrulerunt. Quod videns im perator sanctos martyres quinq; predictos accer siuit: et an christiani essent interrogauit. At ille publice confessi sunt: q̄ serui iesu christi domini erant: in cuius nominis inuocatione omnia sibi in arte sua in eorum voluntatem succedebant. Tunc imperator tradidit eos lampadio tribuno: vt moderatis verbis eos induceret: quaten⁹ deo soli sacrificarent. Et cum a philosophis et opera rijs multa instantia accusaretur: reclusit eos lam padium in custodia publica. Hic vero sequenti iussit eos ante se adduci: et accusatores eorum ad uocari. Auditisq; partibus nunciavit diocletia no q̄ christiani essent: et deos adorare recusarent. Qui mandauit lampadio: vt si deo soli sacrificas re nollent: scorpionibus eos cedi faceret. Post dies vero quinq; lampadius pro tribunali sedit: et eos sibi exhiberi precepit: omniaq; tormento rum genera illis ostendit. Sed cum eos nulla ra tione posset ad immolandum inducere: iussit il los grauitur scorpionibus flagellari. Statimq; tribunus arreptus a demonio exprauit. Quod audiens ei⁹ vxor: et familia cum mugitu ad philoso phos recurserunt: ita vt divulgaretur diocletia no: qui iratus vehementer: iussit loculos plum beos fieri: et eos viuos intus recludi: et in flumi ne iactari. Nicerus vero quidam ex asessoribus lampadij: imperatoris mandatum exequens: loculos fieri fecit: et sc̄tos martyres claudii: nicostra tum: castorium: symphorianum: et simplicium in tus reclusos in flumen precipitauit. Quod au diens cyillus episcopus qui erat in carcere ex ni mia afflictione exprauit. Post dies vero quadra gintaduos quidam nicodemus christianus loculos cum corporibus occulte leuauit: et sanctorum reliquias honorabiliter sepeliuit: qui passi sunt sexto idus nouembri.

De sanctis in mense nouēbris occurren. Fo. cclv.

De sanctis quattuor coronatis martiribus. Capitulū. xxxvii.

Quattuor coro-

nati: uidelicet seuerus: seuerianus: carpophorus: et victorinus rome passi sunt sub diocletiano imperatore: qui cum essent comitularij: et ad sacrificia vna cum alijs imperatorij officialibus cōpellerentur: cum omnino confes-

sum imphs prebere nolent: nunciatum est diocletiano. Quos ilico iussit: vt ante ipsum plumbarii ictibus tandiu cederentur donec spiritum emitterent. Quorum corpora iussit in platea canibus factari: que etiam quinqz diebus ibidem iacuerūt illesa. Sed a melchiade papa et a beato sebastiano martyre collecta: sepulta sunt in via lautana miliario ab vrbē tertio cum alijs sanctis in arena rio. Passi sunt autem post duos annos a passione dīctorum quinqz martyrum supra proxime positorum eodem scz die: hoc est sexto idus nouembris. Quorum nota cum minime possent inueniri: quattuor coronati vocati sunt. Statuti est autē a melchiade papa: vt memoria eorum sub noibus aliorum quinqz martyrum predictorum et dies anniversaria recolatur. Et licet processu temporis eorum nomina reperta fuissent: vsus tamen obtinuit vt quattuor coronati deinceps vocarentur.

De dedicatione basilice saluatoris. Capitulū. xxxviii.

Dedicatio basi-

lice saluatoris: hoc est sancte ecclesie lateranensis rome a beato papa siluestro facta est. v. idus nouembris. Qui sanctus episcopus consecrationes altarium et ecclesiarū sūm ritum: quem nunc romana tenet ecclesia: pūm fieri instituit. Fuisse tamen ab ipsis apostolorum temporibus loca deo

dicata: que a quibusdā oratoria: a quibusdā ecclesie appellabantur: vbi collecte fierent per vnam sabbatū: et in quibus populus christianus ad audiendum verbum dei: et ad percipiendū dñici corporis sacramentū conueneret: et apostolorū edocemur epistolis: et sanctorum patrum instrumur gestis. Que licet sale et aqua benedicta exorcizabantur: non tamen christifate yngebatur: nec alta re lapideum adhuc stabat erectum christum de libutum in figura dñi nostri iesu christi: qui est altare nostrum et sacerdos et hostia. Postq̄ vero constantinus imperator a lepra mundatus a beato siluestro papa baptisimū meruit sacramento purificari: vt supra dictum est in legenda siluestri pape pridie kalē. ianuarij. et constantini imperatoris. xij. kalē. iunij. tunc pūm lege ab ipso promulgata concessum est omnibus sub romano imperio degentibus licite ecclesias fabricare. Et ad id faciendū suo vt alios hortaret exemplo in proprio lateranēsi palatio ecclesiam in honore saluatoris mundi fabricauit. Basilicā quoqz apēdicā iuxta

palatium fecit in honore sancti iohannis baptiste: in loco videlicet in quo baptisatus meruit a lepra mundari. Quam quidem ecclesiam mirificis donis et ornamentis in auro et argēto et lapidibus preciosis infinitis piech magnifice ditauit: quaz bñtis papa siluester die predicto publice consecrauit. Tunc quoqz imago saluatoris diuinitus depicta in tribuna ecclesie visibilis omni populo romano apparuit. Que quidem imago deuotissima in ipso loco vsqz hodie perseverat. Et licet ecclesie eiusdē parietes vsqz ad fundamenta plerūqz dissoluti fuerint: iterum reparati. Ipsa sū tribuna cum imagine sacratissima nulla vnq̄ potuit vetustate deleri: nullaqz noitate dissolui. Cum tñ aliquādo ecclesia ipsa incendio totaliter sit iudicio diuino cōsumpta. Nec igitur est illa festiuitas: in qua pūmū rome ecclesia publice consecrata est: quam etiam ecclesiam idem pontifex ad instantias constantini augusti: omnium ecclesiarū totius orbis caput esse constituit: eandemqz tam larga benedictione dotauit: vt si quis hominū quocunqz anni tempore vere confessus et penitens eam intrauerit: omnium peccatorū suorum generale remissionem et indulgentiam consequi mereatur.

De sancto Theodoro martyre. Cap. xxxix.

Theodor' mar-

tyr' passus est apud amasiā ciuitatem marmaritanorū sub diocletiano et maximiano imperatoribus. Qui cum esset miles ex ciuitate hellesponti deprehensus est christianus esset: et adductus est ad bithenam prepositi legionis. Cui cum prepositus diceret: vt sacrificaret et militiā pūstinā reciperet: ille se deo patri oīporētū et iesu xpō filio eius militare se respōdisset: ad suggestionē possidont vicarij spositus ei inducias cōcessit diebus paucis: vt semetipsus admoneret et dñs immolare consentiret. Interea theodorus plures xpianorū in carcere detētōs visitabat: eosqz in fide xpī confortās eisdē necessaria ministrabat. Nocte igitur quadaz templū martiris introiit: et igne supposito totum illud succendit. Qui a quodaz gordiano tabulario visus et detentus: ac presidi presentat' est. Quē preses fecit cedi et cesum in carcerē mitti: pedibusqz in cippo recludi: ac ostiū carceris cōsignari: vt ibi fame deficeret. Cui dñs iesus christus nocte cum lumine apparuit: et ipsum in eius amore cōfortauit. Tunc multa turba viroꝝ dealbatorū ad eum venit et secum psallere cepit. Quod circumpositi audientes: et ostium signatum aspiciētes iudici nunciare festinauerunt. Ille vero ad carcerē ecurrit: et ostium carceris signatum inuenit: voces vero psallentiū cum theodoro audiuit. Et circumpositis militibus carcerem aperiri fecit: ac introgressus solum sanctum martyrem in ligno detrusum aspexit. Rursusqz eidē recluso vnciam panis et modicū aque per dies singulos et ministrari precepit: s; ipsum celesti cibo dñs enutriuit. Post dies v. xv. theodorum adductū et dñs sacrificare nolentem: iussit preses in ligno suspendi: et latera eius vnguibus

palatium fecit in honore sancti iohannis baptiste: in loco videlicet in quo baptisatus meruit a lepra mundari. Quam quidem ecclesiam mirificis donis et ornamentis in auro et argēto et lapidibus preciosis infinitis piech magnifice ditauit: quaz bñtis papa siluester die predicto publice consecrauit. Tunc quoqz imago saluatoris diuinitus depicta in tribuna ecclesie visibilis omni populo romano apparuit. Que quidem imago deuotissima in ipso loco vsqz hodie perseverat. Et licet ecclesie eiusdē parietes vsqz ad fundamenta plerūqz dissoluti fuerint: iterum reparati. Ipsa sū tribuna cum imagine sacratissima nulla vnq̄ potuit vetustate deleri: nullaqz noitate dissolui. Cum tñ aliquādo ecclesia ipsa incendio totaliter sit iudicio diuino cōsumpta. Nec igitur est illa festiuitas: in qua pūmū rome ecclesia publice consecrata est: quam etiam ecclesiam idem pontifex ad instantias constantini augusti: omnium ecclesiarū totius orbis caput esse constituit: eandemqz tam larga benedictione dotauit: vt si quis hominū quocunqz anni tempore vere confessus et penitens eam intrauerit: omnium peccatorū suorum generale remissionem et indulgentiam consequi mereatur.

crudeliter radi: donec coste illius nudarentur. Et cum hec oia pro christi noie superasset dedit pressa in eum sententia vt ignibus traderet. Accenso igitur igne per semetipsum vestimenta deposuit: et vincitis post tergum manibus in flamas sponte profiuit. Et circumspectans in turba quendam comilonem noie cleonicum lachrymantem vidit: quem confortans seipsum securum predictit. Cum autem oratione sudisset ad dñm flama in specie camere facta est tanq velum nauis avento repletum: et circumualauit eum: vt esset no quasi corpus qui exurit: s; quasi panis q coquitur. Sicq; celesti voce ad gaudia eterna vocat; emisit spm. Corpus vero exanimo oino permast incombustum. Quidam trona quedam eusebia noie tulit: et in possessione suam q distat ab vrbe amasta vnius diei via porta uit; vbi eum cum aromatib; sepeluit. In loco q dicitur euchaia. Passus est autē v. idus nouembrii.

De scto Theodoro alio martyre. Cap. xl.

Theodorus miles et martyr apud heracleam ciuitate macedonie passus est sub licinio imperatore: qui et occidit xl. martyres et. cclxx. centuriones. Eodem tempore apud achala erat draco pestifimus omnes interficiens et deuorans transeuntes. Cum autē theodorus miles christianus ibi iuxta supra fenū dormitasset: et diaconem ibidem ignorare: excitatus est a muliere eusebia christiana: que ei diaconem ibi iuxta esse nuntiavit: et vt fugeret ei charitate mouit. Quam sanctus hortatus est vt pro se oraret: a longe conficeret. Factoq; sibi crucis signo ad os spulcne processit: et diaconi vt exiret christi virtute mandauit: ac deinde equum ascendit. Quem exeuntem aggreditur: equoq; ipsum supprimete quartuo: pedibus draco prostratur: et lancea cordi eius infixa a sancto milite christi occiditur. Quo miraculo viso multi gentilium ad christum conuersi sunt. Licinius igitur rex cum audisset: a theodoro christi predicaret: misit de nicomedia in heracleas ciuitate in qua miles christi degebat: vt cum honore militaturus ad eum accederet. Ille vero nuncios grate recipiens remisit imperatori per epistolam: vt personaliter veniret heraclea: vbi nima affectione ipsum populum videre cupiebat: q si illuc veniret: ipse cum eo et omni populo sacrificare paratus esset. Quo audito licinius heraclea venit: cui sanctus miles in equo quo diaconem occiderat obuiauit: quem imperator coram omni populo plurimum honorauit. Rogauit autē eum vt pro victoria diaconis obtentodis offerret grata libamina. Ille autē deos regis sibi dari petiit: quos in domo sua vellet eos thuribus placare. Quibus eidem ab imperatore traditis omnia idola aurea et argentea confregit et frustra pauperibus distribuit. Hoc audiens licinius iratus eum teneri fecit: et sacrificare nolentem: precepit eum spoliatum et in quattuor lignis extensum virgis cedi: deinde plumbatis contundi omnissime. Postmodū etiam carnes illius vngulis

ferreis radi: et faculas igneas vulneribus super poni: atq; testis acutissimis cōficari. Et sic in carcerem vinculatum recludi. Iterum autem post dies v. eductum mādaui crucifigi: et crucifigum a pueris sagittari: eius quoq; genitalia precipi. Quem licinius existimans interfectum: dimisit in cruce in crastinum deponendū. Eucharus vero quidam christianus occultus scribebat passionē eius. Angelus autem domini theodoro pendenti per noctem apparuit: et vulneribus eius sanatis illesum deposuit. Cum autem iussu regis duo centuriones cum pluribus ad eum deponendū mane venissent: eumq; viuentem ac omnino sanatum vidissent cum militibus. lxxxij. ad christum conuersi sunt. Quod audiens licinius misit antipatres ducentum cum. cccc. viris ad eos occidendos. Tunc inter christiani et paganos sedtio orta est: sed mart; christi tumultu sedauit: et christianos ad partem informauit: deinde ad custodiam accedens: fideles oēs in christi nomine apertis ostijs et dirutis viticulis absoluit: et pluribus ad se venientibus egris sanitatem restituit. Quod rex intelligens: ipsum decollari mandauit. Sed cum ad passionē duceretur: eucharum rogauit: vt corpus eius in achala deserret: et in paterna hereditate sepeliret. Quod quides ille summa diligentia adimplere curauit. Passus est autem sanctus martyr. v. idus nouembrii. Temporis vero processu corpus eius de partibus illis a venetis raptum venetasq; delatum: atq; in ecclesia saluatoris: que est canonicorum regularium sepultum est.

De sancto Ursino episcopo. Cap. xli.

Ursinus episcopus apud bituricē. ciuitatem claruit. Qui rome a successoribus apostolorū pontifex ordinatus: primus eidem vbi destinatus est episcopus. Ipse nanq; predicandis officio diligēter intentus maximā partem ciuitatis illius populi cōuertit ad dñm: et fidei sapientia atq; vite scititate pbatus migravit ad xps. v. idus nouembrii: vt dicit Ado.

De sanctis Tryphone et respicio martyribus et nympha virgine. Capitulū. xlii.

Tryphon et respicio spicius martyres et nympha virgo apud vicum absadon saxonie passi sunt. Qui tryphon ex eodē ortu oppido: pastor asnerū fuit. Tpe igitur gordiani imperatoris filia eutychetis nobilis romanoꝝ obfessa a demone clamabat: tryphonē pastore asnerū eius liberatore futurum. Cum autē de mandato imperatoris eutychetē plurimū diligentis: talis homo per vniuersum mundū quereretur: tandem in prefata ciuitate inuētus est: et ad vrbes romā adductus: q statim vt limen domus eutychetis attingit: puella liberata fuit. Sanctus autem orans imperatori et eutycheti demone qui puellā infestabat: in specie

canis ostēdit: et eī eis humana voce loqui fecit: et demū in abyssum misit: et ab imperatore hono-
tus ad ppria cū honore regressus est. **T**riphono vero
decis cesaris imminente persecutione tryphon a
pfecto occidētis tentus est vt sacrificaret: qui
dum xpm cōsiteretur: pilino quidē appēsus est: et
vngulis confosus: deinde p pedes ligatus: et per
maximas niues et glaciēs tractus est: ita vt pe-
des frigore scinderētur. Postmodū autē acutis
ignitis pedibus confixus et suffibus celus: atq;
lapadibus ad latera appositis eructus: lumine
tamē ingenti de celo superinfuso confortatus est.
Quod vidēs respicius quidē tribunus credidit:
et xpm cōsiteri cepit: quē p̄fex detentū vna cum
tryphone fortius exungulati mandauit: dehinc
ambos ad tēplū fecit adduci: vt cesaris aut iouis
statuam adoraret. Sed orate tryphone idoliū cor-
ruit: et mor nympha quedam: que virgo vestalis
erat ibidē assistēs fide xpi percepit: et xpm deū ve-
rū voce publica pelamauit. **T**unc p̄fectus scōs
martyres vna cū nympha virgine plumbatis diu-
tius cedi: eosq; omnes nouissime mādauit pariter
decollari. Quorum corpora a xpianis iuxta ipam
vbē sepulta sunt. iij. idus nouēbris.

De sancto Theodoro martyre. Cap. xliij.

Theodor⁹ mar

tyr apud ciuitatē Antiochiam
passus est sub Juliano impera-
tore apostata. De quo. x. lib. ec-
clesiastice historie. c. xliij. habe-
tur. Cum em Julianus xpistia-
nus permisisset vt corpus bati-
le martyris auferret: de quo su-
pra in eius passione actū est. ix.
kalen. february. Ibiq; exultantes corpus per sex
miliaria detulissent: cantātes psalmū. **L**ofundan-
tur oēs qui adorant sculptilia etc. et cū imperator
hoc audisset: iratus die altero iussit oēs xpistianos
nos teneri et torqueri. **Q**uod salustius eius p̄-
fectus licet paganus tamē inuitus exequitur. **E**t
primū sibi theodorū occurrente a prima luce vsq;
ad vndecimā horā tāta crudelitate: et tot muratis
carnificibus torxit: vt nulla eras simile fore factū
meminerit. **I**pm tandē per oia cōstantē et lectū in
carcere teneri fecit: et imperatorū que fecerat reci-
tauit: taliq; omnino fieri distulit: alioquin xpis-
tians gratiam et cesaris ignominia quereret: cu-
ius suauione imperator theodorū liberū dimisit:
qui reserebat in tormētis se modicā penā sensis-
se: assistēte sibi celesti iuene: et ipm cōfortate: nec
nō lintheo cādido sudore suū ericcate: ac sepius
sibi aquā frigidā instat nectaris in populū por-
rigente. **D**ic autem sanctus martyr post aliquot
menses migravit ad domnū. iij. idus nouēbris.
Dec Eusebius libro quo supra.

**De sancto Theodoro epi-
scopo. Cap. xliiij.**

Theodorus epi
scopus Sicensis fuit. **D**ic dnm
esset anno. xij. et facta esset epi-
scopia valida et bubone in ipa ci-

uitate: theodorus vsq; ad mortē infirmatus est: q;
delatus in oratorio sancti iohānis baptiste: quod
est iuxta villā: et p̄stratus ad altaris introitū: cū
ad crucifixum desuper stantem in tabula pictum
orasset: de imagine xpisti tres gutte rois cecide-
runt: statimq; bubonem soluerunt. **E**t cōtinuo ex-
tincta febre conualuit: et domum prop̄ijs pedib;
repedauit. **L**epit autē psalterium mente discere
velle. **L**unq; vsq; ad psalmū decimū sextum didi-
cisset: et vltra memorie cōmendare non posset: in
ecclesia sancti christophori ante crucifixū orans
obtinuit et celeritatem in addiscendo: firmā me-
moria in retinendo. **S**icq; in breui diuina gratia
psalterium totum memorie cōmendauit: ipsumq;
quotidie legere cepit. **F**actusq; est clericus: et
cessu tēporis sicēsis episcopus: qui populū de
verbo et exemplo instantius refouens clarus san-
ctitate migravit ad xpistum.

**De sancto Probo episco-
po. Capitulū. xlv.**

Probus episco

pus rauennatū. vij. apud eandē
ciuitatē claruit. **D**ic em mitis et
pius fide religiosissimus: clarus
in specie: fulgidus in ope: sapiēs
eloquio: plenus gratia spiritus
sancti: oēs lauguidos ad se venē-
tes quacūq; detentos vilitudine
curabat: spiritusq; immūdos de
obfessis corporib; expellebat. **Q**ui postq; sue ad
occasum vite instante tempore angelica conspe-
xit agmina: statim elapsa est de corpore eius sc̄a
anima quarto idus nouēbris. **S**epultusq; est a
silijs suis in ecclesia suo nomini dedicata: vbi in
miraculis et virtutibus viuūt.

**De sanctis Tiberio Modesto et Florentia
martyribus. Cap. xlvj.**

Tiber⁹: mode

stus: et florentia martyres passi sūt
apud agathēsem ciuitatē sub dio-
cletiano imperatore. **F**uit em ty-
ber⁹ eiusdē vbis belei nobilis:
sed pagani filius: qui valeriano
imperatorū plurimū erat dilect⁹.
Anno igitur. viij. eius imperij va-
lerianus beleo suauit⁹ filiū quē
xpistianū nouerat ad sacrificia prouocaret. **Q**u-
dum ille per dies plurimos facere studeret: ty-
berius puer in fide xpisti immobilis perseuera-
ret. **C**um imperator hec audisset: fecit ipsum te-
neri: et in catomō sustibus diutius cedi. **C**um au-
tem cedentium bzachia aruisent: et ipse impe-
rator in manu tortionem maximam sensisset: ce-
pit exclamare: et tyberium magum appellare.
Pro quo Tyberius orauit: et continuo sanita-
tem recepit: quem valerianus emendatum pa-
tri tradidit. **P**ater vō iuuenem in triclinio deli-
tans et musicis ac iocularibus et puellis ple-
no diuersisq; geminis ornato posuit: vt animū
eius alliceret: et a xpistianitate renocaret.

Ziber

Orante vero sancto claritas ei de celo reful-
sit: odorq; maximus refragavit. Quod dñi p-
ter ad vidēdū iussit: putās qd dñi filii cō-
solaturi visitassent: cōtinuo excecatur: et ab im-
peratore p lumine recuperādo ad tēpla deo-
rū adducitur: sed sine vlla gratie impetratio-
ne reuertit: oratione autē filii illuminat. Cum
autē beatus filii tanq; magū perdere vellet:
ab angelo cū modesto quodā christiano rapi-
tur: et ipso duce ultra flumen eucharū transua-
dantur: atq; sub quercus arboze collocatur:
vbi ambo degētes vsq; ad diocletiani tempo-
ra predicabant: et miraculis clarētes multos
cōuertebat. Quod autē tempore cum filius
maritiani imperatoris a diabolo oppressus
esset: et a nemine nisi a Ziberio se efficiendum
clamaret: requisitus sanctus et romā cum mo-
desto per ductus imperatoris filium a demo-
nio liberavit. Sed diocletianus collega mari-
tiani eos detinuit: et predicta magicis arti-
bus attribūtes dñi sacrificare recusatē: ipsos
onustus ferro per dies plures in carcere ar-
tauit: et fame nimia afflixit. Quos angelus
dñi celesti de celo suo lumine confortauit.
Sed cum iussu imperatoris bestias expositi
essent: et in nullo ab eis lesi fuissent: in cibariū
ignis mittitur: in quo psallentes dño iniusti
penitus conseruātur. Inde leoni ferocissimo
subijciuntur: sed ab eo intacti per oia custo-
diuntur. Quod vidēs floretia quedā matrona
in xpm credidit: et statim cū predictis martyri-
bus detēta fuit. Quos oēs diocletianus man-
davit in carata leuari et durissime cedi. Oran-
tibus vero sanctis: terremotus factus est ni-
minus: et tēplo deoꝝ corruēte plurimi gentiliū
oppressi sunt: imperator vero cū paucis eua-
sit. Sancti vero martyres ab angelo de carata
erepti: et ad locū iuxta pristinū fluiū eucha-
rum territorij agathensis in momēto sunt re-
ducti: vbi oratione fusa ad dñm migraverunt
quarto idus nouembriis.

De sancto Martino. episcopo et con-
fessore. Cap. xlvij.

Martinus sa

barie pannonioꝝ oppido no-
bilibus parentibus et gentili-
bus oriundus: sed intra italiā
papie alitus: cum patre suo
tribuno militū sub cōstantio
et iuliano imperatoribus mi-
litauit. Non tamē sponte: qd
ab infantia diuinitus inspi-
ratus annorum decē iuuitis
parētib; ad ecclesiam cōfugit: seq; cathecu-
minū fieri potestauit. Et tūc etiā heremū in-
trasset: nisi etatis infirmitas obstisset. Sed

Decimus.

cū cesares filios militum veteranoꝝ ad mili-
tandū scriberent: martinus annoꝝ quidecim
ad militiā vigetur: vno tñ seruo cōtētus: cul-
tamē versus vice dñs seruiebat: sepiusq; mi-
nistrabat: et calcamenta detrahebat. Quo-
dā hyemali tēpore in porta ciuitatis ambia-
nenfui obuiū habuit pauperem nudum. Qui
cū a nullo elemosynam accepisset: et martinus
tam omnia in pauperes consumpsisset: chla-
mydem que sibi sola restabat diuisit: et dimi-
diā nudo tribuit: reliqua vt poterat se vesti-
uit. Sequenti nocte christum chlamydis sue
parte qua pauperē tegerat indutum vidit: ip-
sumq; ad angelos circūstantes loquentē au-
diuit: martinū adhuc cathecuminū ipsa se ve-
ste texisse. vnde ex hoc vir dei diuinā gratiaz
recognoscēs cū esset annoꝝ. xvij. baptizari se
fecit: postmodū duob; annis ad preses sui
tribuit: qui expleto sui tribunatus tēpore re-
nunciare seculo pmittebat: solo nomine milita-
uit. Inter ea barbaris intra galliā irruenti-
bus: iulianus cesar cōtra eos pugnaturus sti-
pendium militibus erogabat. At martinus
nō lēs decetero seculo militare: stipendium recu-
sant recipere: sed imperator ipsum putabat re-
nunciare militie: nō religione fidei: sed metu
imminētis belli. Martinus vō se āte acies iner-
mē signo crucis solo munitū in crastino se sta-
tū spopodit: ppter quod a cesare custodi-
ri iussus fuit. Sed die sequēti hostes se et sua
oia spēte imperio subdiderūt. Deinde reli-
cta milita ad sc̄m hiliarū pictauefem episco-
pū perrexit: a quo acolytus ordinatus: moni-
tus a deo per spozit: parētes suos adhuc gē-
tiles visitare decreuit: multa q; se aduersa pas-
surū pdixit: Nā iter alpes incidit in latrones:
et cū vnus in capite ei? securim vibrasset: alter
ferientis ictū sustinuit: vinctis tñ post tergū
manibus vni eoz custodiēdus tradit. Cui vir
domini christi predicant: et cum ad fidem cō-
uertit: ipse q; martinū dimisit: et laudabilē vi-
tā duxit. Neicis autē ad parentes matrē con-
uertit: patrē vō in malis perseuerantē reliq̄t.
Sed cū heresis arriana per totū orbē pullu-
laret: Martinus dñi obfisteret: publice cesus:
et de ciuitate electus mediolanū redijt: et ibi
monasterium sibi statuit. Sed inde ab arria-
nis etectus ad insulam gallinartam cūvno so-
lo presbytero abijt: vbi helleborivenenati gra-
mē in cibū ex ignorantia sumpsit: quo virtute
orationis nil ei nocuit. Audito vō p bñis hi-
lariū pictauefē de exilio rediret: obuiam ei
prefectus est: et iuxta pictauiam monasterium
ordinauit: vbi dñi parū a monasterio disces-
sisset: reuersus quendā sine baptismo defun-
ctū inuenit: cui? corpus in cellā suā duxit: ip-
sumq; sua oratione suscitauit: q; annis pluri-

De sanctis in mēse nouēbris occur. Fo. cclvj.

bus postea superuixit. **¶** Aliū etiā serū cuiusdā lupicini nobilis viri: qui se laqueo suspenderat vi te restituit. **¶** Cū autē plebs turonica episcopo careret: ipsum sanctū virum: quibus plurimū renitentem sibi ordinari petijt. Quidā autē ex episcopis nomine defensori perijt: qui iustitiam barbareo q̄ martinū vultu nimium despectus apparebat: qui tamen a populō est confutatus: et martinus in episcopum sublimatus. Verum cū populū concursum nō ferret per duo miliaria extra vrbem monasteriū constituit: vbi cū monachis. lxxx. in multa abstinentia vixit. **¶** Dū quidā sub nomine martyris coleretur: martinū nihil de eius vita vel martyrio constare posset: orauit ad dñm: vt cuius esset meriti sibi indicaret: cōuersusq; ad leham vidit vmbā que martinū dixit: se esse latronis animā que in altari colebatur: quā sceleratis percutere fuerat: z in inferno dānatus: continuo eps altare destruxit. **¶** Tertium quoq; mortuū suscitauit iuuenē videlz quendam q̄ ad sepulturā ferebat: z in medio cāpi a matre z multitudīne populi plangebāt. Quē quidē adolescentē matri cōpatiens a mortuis excitauit: z multitudīne paganorū assistentē conuertit. **¶** Cum quedā nauis periclitaret: negociatorū quidā licet gentilis martinū vocauit: statim tranquillitas magna successit. **¶** Dū in quodam loco tēplū idoloz diruisset: z arborē pini demoni dedicatā excidere vellet: z rustici gentiles obfisterēt: tandē in hoc cōuenerūt vt arborē incidere: z sup martinū ligatū cadere dimitterent: quam si ille signo crucis cadentem in partem aliam cōuersam concidere faceret: ipsi omnes in xpm crederent: quod dū factū esset: oēs ad fidem cōuersi sunt. **¶** Cū in alio p̄bano ignem misisset: z ventus irruens flāmas in domū vicinā mitteret: signum crucis opposuit: et contra vim venti ignem in oppositā partem excoisit. **¶** In vico leprozorū aliud idoloz tēplū destruerē volebat: sed et pagani resistebant. Cumq; diebus pluribus orasset: angeli eidem armati astiterūt: z in gentiles impetū facientes eos in fugā verterunt: sicq; martinus propostū adimpleuit. **¶** Cum in pago eduenfi aliud p̄banū dissiparet: z gentiles in eū irruerent: vnusq; ipsum gladio agressus esset: nudum verticē exposuit: illeq; continuo supinus corruit: z veniam postulauit. **¶** Alibi etiā cū idem opus perficeret: z quidā nudato ense in eū irrueret: in ipso ictu ferrū de manu excussus nūq; cōparuit. **¶** Apud treuerim puellā quandā paralytica: q̄ annis plurimis iacuerat: z ad extrema iam deducta fuerat: sua oratione continuo sanauit. **¶** Seruū etiā cuiusdā tetradij maligno obsessum spiritu: imposita ei manu ab infestatione liberauit: z ipsum tetradij gentile ad xpi fidem reduxit. **¶** In eadē etiā ciuitate ingressus domū cuiusdā diaboli vidit: z se illuz videre dixit. Morq; demon quendā de familia arripuit: quē sanctus vir stridentē et strepētē inmisso in ore eius digito ilico liberauit. **¶** Apud parisiū leprosum quēdā horribilem aspectu deosculans: continuo a lepra misidant. Fimbrie quoq; vestimentoz eius excise: et egris alligatē: omnē infirmitatē expellebant. **¶** Cū filia cuiusdam arborij quartana laboraret: et epistola quedā viri sancti manu conscripta casu

ad arborij delata esset: pater illam supra pectus filie posuit: z protinus sanitatem recepit. **¶** Paulū etiam quendā nobilem: qui vnus oculi lumē amiserat: panniculo suo pupillam oculi tangens: continuo a cecitate eripuit. **¶** Eidem quoq; viros: qui alias per gradus scale corruens pene iacebat exanimis: martinum inuocanti: angelus per noctem apparuit: et illesum mane de lecto leuauit. **¶** Quadā die eidem diabolus astitit: et cornu houis cruentum in manu tenens vnū de suis peremisse asseruit. Qui concitus mittens vnū ex eius rusticis pene extinctum reperit: quem bos inguine dum pūgeretur cornu vulnerauit: quē ad se delatum sanctus martinus mox sanatum eleuauit. **¶** Animalia etiā irrationabilia ipsi obediebant. Nam canes leporem insequentes subsistere fecit: z serpentem si lumen natantē retrocedere cōpulsit: canis etiam latrans sola eius iustione obmutuit. **¶** Ab angelis z apostolis sepius visitabatur: z in eorū colloquio consolabatur. **¶** Quodā tēpore pro necessitate quadā valentinianū imperatorē adijt: sed ille sciens ipsuz velle peterē: quod nolebat cōcedere: fores palatij ei claudi fecit. Sed cū talem repulsam tertio passus esset: orationem permisit: z vsq; ad augustū veniens nemo ianuās ipsi claudere valuit. Imperator vō turbatus ei assurgere noluit: donec igne sellam regiā arripiente: z ipsuz iam in posterioribus inflamante: assurgere cōpulsus fuit: eiq; postulata omnia ac munera concessit. Cum ab eodem imperatorē inuitatus esset: z episcopo primo potus oblatus esset: martinus postq; bibit: p̄sbytero suo calicē dedit: dicens nullum digniorē post se debere bibere: z indignū esse: vt imperator p̄sbytero p̄fereretur. **¶** Quadā vice dum in veste hispida a fello latus incederet: z equites econtra venirent: pauesfactis equis ppter eius deformitatē: a militatibus grauer verberatur. Sed cū illi viā suā p̄sequi vellent: equi nulla ratione moueri potuerūt: quousq; illi culpam suam recognoscētes: a martino veniā petierunt: z ab eodem vt abire possent obtinuerunt. **¶** Dū in quodā loco clerici lectū tenuem sibi strauissent: et ipse mollicie declinans super nudam humū iuxta impem dormiret: nocte media camera accendit: z dum surgere nō posset vestimenta eius cōburunt: sed ipse in igne illesus cōseruatur. **¶** Donaci igif concurrunt et ipsum intactū oīno de medio ignis educunt. In quadā solēntate celebraturus ad ecclesiam pergens: pauperi nudo vestem secretis tribuit: z capa se vt canq; potuit cōtexit. Et cū se preparandū spoliare capa nō auderet: eo q̄ nudus esset archidiaconus quasi indignus vestē ei breuē z strictā attulit: quā martinus humiliter induit: z missa celebraturus accessit. Et dum celebraret: z sacramēta offerret: globus ignis apparuit sup caput ei. Et cū manus in missa: vt moris est: eleuaret: z manicis lineis labentib; ex breuitate tunice: brachia nuda apparerent: miraculose torques aurei z gemati ab angelis deferunt: z brachia ei opertunt. **¶** Multe autē subtilitatis fuit erga demones cognoscendos. Adeo em̄ ei cōspicabiles reddebant: vt apte sub quacūq; imagine ab eo cognoscerent. **¶** Cū autē eidē diabolus in forma regis purpurat.

z diadema tus apparuisset: z xpm se esse diceret: martinus eidē dubitās respōdit q̄ xps se nec purgaturū: nec diadematē renitentē vcturū predixit: et q̄ nisi xpm in ea forma qua passus est cerneret: ipsum xpm minime crederet. Quo dicto diabolus disparuit: z cellā fetore repleuit. **¶** Ipse autē vir dei obitū suū longe presciuit atqz predixit. **¶** Interea dñi cōdaten. dioecsim causa sedāde alicui? discor? die visitaſſet: aliquādiu ibidē cōmorat?: virib? cor? poris cepit repletē deſtituit: z discipulis indicauit se iam reſolui. Illis autē gregē dñi deſolandiū flētib? orantē ad dñm vt ſi adhuc p̄po ſuo neceſſarius eſſet iſm laborē nō recuſantem: adhuc in vita preſenti dimitteret. **¶** Et moleſtia febriū detent? in cilicio z cinere decūbebat: dicēs in nullo alio decedere xpianū decedere. **¶** Oculis quoqz ac manibus in celū ſemp̄ intentus inuictū ab oratione ſp̄m nō relaxabat. **¶** Et cū eſſet migraturus vidit ante ſe diabolū aſſiſtere: eñqz mox licentiauit: eo q̄ ſecū nihil haberet: ſed iſum abrahe ſinus recipere. Sicqz anno dñi. cccc.lxxxvj. vite eius anno. lxxxj. epiſcopatus autē ſui. xxxvj. a ſeculo feliciter tranſmigravit. iſ. idus nonēbris. Archadio z honorio imperātib? Tūl? quoqz eius quaſi iam gloriſicat? reſplenduit: ac chorū angelorū ibidē cōcinēs auditus fuit. Ad cuius tranſitū pictauiē. ſicut z turoñicō conenerūt: z vtriqz p̄ corpore habendo piā contemplationem fecerūt. Nocte autē media pictauiē. oēs circa corpus ſopitū: corpusqz a turoñicō fenestrā eſicitur: z p̄ legerim fluiū navigio ad vrbē turoñ. cū gaudio deducit: z ibidē honoriſice tumulat. Hora v̄o eius tranſitus: cū ſanct? ſeuerus epiſ colonieſis poſt matutinas loca ſancta circuiret: z voces in celo cātates audiret: vocato diacone interrogauit ſiquid ſoni vel cantus perciperet. **¶** Qui cū auribus erectis: voces in celo audire ſe diceret: epiſ ei dixit q̄ eadē hora martin? turoñi pōtifer e mūdo migratſſet: quē concinētes angeli tūc eſt ad celū adducerēt. **¶** Qui diē z horā notauit: z tūc martinū tranſmigratſſe cognouit. **¶** Seuer? etiā monachus qui eius vitā cōſcripſit: eadē hora in ſomnis vidit martinū albis indutū vultu igneo ſintillantiſ? oculis: librū tenentē: celos velociter aſcendētē. **¶** Qui euigilans a nuncijs venientibus audiuit: martinū eadē nocte a corpore migratſſe. Die autem de poſitionis ipſius: dñi bñs ambroſi? medio lani celebrans inter p̄p̄tetiā z epiſtolā obdormiſſet: z dñi expectatus poſt duas horas ſubdiacon? lectur? epiſtolā eū excitatſſet: euigilās dixit p̄po. **¶** Martinū turoñi epiſm quiuiſſe: z ſe funeris eius obſequiū feciſſe: ſed vltimā orationē exatā? cōplere nō potuiſſe. **¶** Illi v̄o diē notātes z horā poſtmodū cōpererūt illū expiraſſe: z ambroſiū epiſ ibidē cognitū epiſ ereqz celebratſſe. **¶** Scripſit autē hic beatus pōtifer librū de trinitate fide catholica cōtinentē.

De ſancto Vena mar-
tye. Caſ. xlviii.

Venas mar-
ty? i ſcytia metropoli p̄brigie ſa-
lutarie paſſus eſt tēpore Diocle-

tiani z maximiā imperatorū. **¶** Qui ex nobili egyptiorū puincia ortus ſub duce agricolao terreno regi militans: deide milite tēporali renūcians: ſe cetera cōuerſatione in heremo militauit. **¶** Cū autē impator natalitia celebraret: z dñs ab oī populo immolareſ ad vrbē venit: z ingreſſus theatrum dñi idola execraret: z ſe xpianū libere profiteret: tētus eſt a preſide: z pyrro duci torquendus traditus eſt: qui primo eū in cuſtodiā v̄qz maue cluſit. **¶** Celebratis v̄o feſtis gentiliū. **¶** Venā eductū ſacrificare nolentē extendi fecit: z neruis taurinis: ac bubalinis: atqz virgib? duritiſſime cedi mādauit: deinde iſm in equole leuari: z vngulis laſnari ac lapidibus ad latera appoſitis inflammari: necnon cilicio madidato plagis eius conſtrici. **¶** Et deoſ carbones ignitos vulnerib? ſupponi. **¶** Et cū hec omīa patientiſſime toleraſſet: ligatis manib? ac pedib? fecit illuz p̄ tribulos trahi: donec mēbra eius diſſiparent: deinde plūbatis illū cedi mandauit: z marillas grauiter cōtundi. **¶** Et dū in oibus in cōfeſſiōe dñi pmaneret immobilitas nouiſſime iſm gladio aiauerit precepit: corp? quoqz ei? igne cōſumi. **¶** Qd̄ tñ ſurtiue a xpianis de igne ſublātū: z ca melo impoſitū angelo duce ad montē quēdā delatū: z ibidē quo de? p̄ ſuū animal oſtenderet: ſepulchrum eſt baſilica deſup edificata. **¶** Proceſſu autē tēporis ipſum ſanct? corp? conſtantinopolim tranſlatū: ibiqz honoriſice conditū eſt. **¶** Paſſus eſt autē ſanctus martyr. iſ. idus nonēbris.

De ſancto Vena confeſſore. Caſ. xliij.

Venas cōfeſ-

ſor in ſamni puincia claruit tēpore bñi gregozij pape. **¶** Qui ſolitaria vitam ducēs: nihil ad vſum ſuum: niſi pauca apium vascula poſſidebat. **¶** Dūc cum longobardus quidaz in eiſdem apibus rapinam voluiſſet ingerere: prius ab eodē viro verbo corrept? eſt: et mox per malignū ſpiritū ante eius veſtigia verxatus. **¶** Sepe v̄o ex vicina ſilua venientes viſi ſancti eius comedere conabantur. **¶** Quod ille deprehenſos: ſerula quam portare manu conſueuerat cedebat. **¶** Ante cuius verbera immaniſſime beſtie rugiebant: fugiebant. **¶** Et que gladios formidare v̄t̄p̄terant: ex eius manus ictus ſerule pertimeſcebant. **¶** Omnes v̄o qui ad ſe charitatis gratia veniebant: ad eterne vite deſideria accendebat. **¶** Et ſi quozum culpas per ſpiritum agnoſceret: nunq̄ ab increpatione ceſſabat. **¶** Cōſuetudinē v̄o eiſdē loci incolē fecerant: vt diebus ſingulis per hebdomadā vnusquisqz oblationes ſuas tranſmitteret: vt eſſet quod ipſe ad ſe venientib? offerre potuiſſet. **¶** Quidā autē diues noīe catberius quandā ſanctimoniale rapuit: ſibiqz illo matrimonio cōiunxit. **¶** Quod mox vt vir dei cognouit: eum per nunciōs acrius increpauit. **¶** Unqz ille ſceleris conſcius ad eum accedere nō auderet: ne forte iſm durius rependeret: oblationes ſuas inter alioz munerā ei miſit: vt eius dona neſciens ſalē ſuſciperet. **¶** Sed vir dñi tacitus ſedit: oblationes oēs conſiderare ſtudit: z quas catberius miſerat p̄ ſp̄m cōſe-

gnouit: spreuit: et abiecit: dicens quod oblationes illi recipere nolebat: qui sua deo omnipotenti acceperat. Quia ex re actus est: ut presentes quoque timor inuaderet: cum uir domini tam scienter de absentibus iudicaret. Hic sanctus uir post plurima perfectionis opera ad christum migravit. De eo gregorius in dialogorum. cap. xxvij.

De sancto Verano episcopo. Cap. l.

Veran^o episcopus

pus apud civitatem gualitanam galliarum claruit tempore imperatoris valentis. Hic ex ipsius uerbis territorio nobilibus parentibus ortus: a puero deo deditus diuinis litteris imbutus: adhuc iuuenis seculum dereliquit: et in ecclesia miniatens in multis parentibus clericus factus est. Et in virtutibus profectus ad sacerdotalem ordinem ascendit. Signis quoque ingentibus et multis polere cepit. Sed propter multos ad se confluentes: fugiens mundi gloriam: uino tantum assumpsit pro comite ad civitatem gualitanam devenit. ubi dominus eum oraco immansissimus: qui homines et animalia deuorabat: ueranus orans ipsum de specu in quo latebat exire: sequi copulit: eumque se ut catulum mansuetum sectante usque de uisione deduxit: atque ibidem terre uisceribus introclussit. Deinde in antro draconis ecclesiam dei genitricis edificauit: ubique deo seruire cepit: uerum cum nec ibi etiam latere posset nec contemplantioni vacare: cum quibusdam peregrinis romam pergentibus inde discessit. Veniensque ebredum multos egros sanauit: et obsessos a demonibus liberauit. Profectus inde cum iuxta pedem montis eius latrones cum sociis spoliassent: et occidere uellent unumque illorum in capite uiri sancti enses vibraret: ipse se ipsum constantem expectaret: brachium illi sic extensum immobile factum esse: nec se aliquoties amouere potuit: donec uiso miraculo penitentiam egerunt: et ablata cuncta restituerunt. Tunc quoque sanctus uir pro illo orauit: et sic brachium deposuit. Abeuntes quoque inde latrones strepitus maximus quasi arborum decidentium exterruit: et omnes in fugam conuertit. Cum autem roma peruenisset: et clauarius ecclesiam beati petri nocte ei aperire nollet: subito repulsis repagulis ostia diuinitus cum magno impetu sancto uiro aperta sunt: et eidem aditum prestiterunt: propter quod miraculum a papa et populo honorifice susceptus est. Unde recedens et rauennam ueniens: energuminos multos clamantes se a uerano torquenti: ab obsessioe demonum liberauit: egrisque plurimis sanitatem restituit. In mediolano quoque: christi arrepticos sanauit: et ce cum quando illuminauit: atque mortuum unum suscitauit. Unde albinga pergens: pluuiam aride terre atque fertilitatem a deo obtinuit: in agris diuitiarum christianorum: fundis cunctorum gentium in pristina fertilitate relictis. Cum autem illi se idola deserturos promitteret: si simile gratiam percipere possent oratione sancti eorum agrum imbrem perfundunt: et statim templa deorum suorum ab eis euertunt. Sed cum orationem quandam: que ipsi adorabat ueranus de antro produxisset: et in flumine submersisset: omnem populum civitatis ad christum conuertit: et in fide doctum

baptizauit. Transiens autem alpes puellam a mortuis reuocauit: ceci quendam a nativitate illuminauit: et multos languidos diuersarum egritudinum curauit. Demum ad civitatem gualitanam applicans in ecclesia beate marie: quam construxerat manere cepit. Ad cuius preces ualens detentus quosque in carceribus relaxauit. Post hec defuncto antistite ueranus a rege et clero ac populo in episcopum electus est. Qui officio suo strenue administrato oiu scititate perfectus clarusque uirtutibus in pace quiescit. idus nouēbris. Cuius proberetrum omnes egrum tagentes sanati sunt. Tertium dum esset questio inter ciues uerana corpus eius poneretur: in cathedrali basilica: an in ea quam fecerat ecclesia extra urbem. Uerato proberetro subito pallium quo corpus erat operatum in aere se tollens: sumusque precedens usque ad flumen uarentis custos deduxit: ubi dum populo uisado simul ac nauis careret: siccato repente flumio cum ceterisque per siccam aluam transeuntibus: pallium iterum per area populorum precepit: usque ad ecclesiam beate uirginis: quam sanctus edificauerat: ubi dum substitisset corpus eius condignum tumulatum est honore.

De sancto Achias propheta. Cap. li.

Achias propheta

ta de silo claruit in regno israel tempore hieroboam regis decem tribuum israel. Cuius enim hieroboam filii salomonis contra eum rebellasset: et de hierusalem egressus esset: inuenit eum achias propheta in agro: indutus pallio nouo: qui scidit pallium in duodecim scissuras: dicens: quod

ita dominus deus traderet ipsi decem tribus israel possidendas: eo quod salomon reliquisset dominum et idola adorasset: duas autem tribus tantum dimitteret roboam filio salomonis: ne regnum ex toto de domo dauid tolleretur: iuxta promissionem ei factam a deo. Post mortem autem salomonis omnia que achias prederat enumeravit. Nam decem tribus israel hieroboam filio salomonis adheferunt: quod dictum est regnum iuda. Cuius autem hieroboam rex israel duos vitulos aureos fabricasset et omnem populum ad adorandos copulisset: filius quoque eius abia grauer egrotasset: misit hieroboam uxorē suam alieno habitu ne cognoscere induta ad achiam prophetam in silo: ut indicaret si ubi quod futurum esset de puero. Cuius aduentum propheta domino indicante cognouit: cum oculi eius ex nimia senectute calligassent. Et statim mulierem lamen ostendit ingressam uocauit ex nomine eius: quod mortem filii prenuiciat: atque omnem domum hieroboam propter idolatrię crimen exterminandam preduxit. Et sic omnia ut ipse prederat ad ipsam contigerunt. Hic ut dicit comestor: uixit in spiritu populū conculcantem fuga bouum: et prederat sacerdotes concalcantos a populo. Hic etiam salomoni prederit: quod euertendus esset a mulieribus. Quatenus autem sanctus propheta in pace: et sepultus est in silo iuxta siliem predictam die idus nouēbris. ut iosephus et hieronymus tradunt. Dec ex tertio libro regum cap. xj. et xliij.

De sancto Martino papa & mar. Cap. liij.

Martinus papa & martyr cuius nois primus de ciuitate tudertina puencie tu scite theodoro papa primo i episcopatu romano successit. Seditqz annos. vij. mensem. j. dies xvj. Cuius tpe paulus cōstātinopolitanus eps cōstātinimperatoris. iij. brachio fultus aduersum ecclesie rectum dogma

surrexit duas uoluntates aut operationes diuersas in xpo diffinies cōfiteri. Quae de re martinus papa eidē legatos destinauit: cōmonēs eū ut ab heresi sua discederet: alioquin cōtra ipm pcederet. Quia ab impatore ad suasionē pauli epi diuersis psecutionibus afflicti sunt: & qdā eorū in custodia detrusi: alij in exiliū missi: alij uerberibz submissi. Quapropter martinus eps rome cōcilij. cy. epoz cōdebrauit: in quo pauli patriarchā tāqz hereticū dānauit: & ab epatu deposuit. Tunc imperator cōstātinus misit olympiū ducē & exarthim cubiculariū ad regēdā italiā: & predictā heresim cōfirmandā. Qui olympiū & ab imperatore sibi insum fuerat: misit spathariū suū ad papā occidēdū. Spatharius autē inuenit eū in ecclia sancte marie maioris celebrātē in altare qd dicit ad presepe. quē dñi gladio extinguerē niteretur: diuina benignitate cecitate pculsus: enuidere nō potuit. Hoc audiēs impator martinū papā a theodoro & pellurio ab eo missis detētū cōstātinopolim ad duci fecit: quem in exiliū cpersonā misit: ubi martyrio uitā finiuit pridie idus nouembris. Corpus autē eius romā trāslatū est: & in ecclia eius nomini cōstructa: quae dicitur scilicet martini in montibus sepultū est. Et cessauit epatus dies. xxvij.

De sancto Emiliano epo. Cap. liij.

Emilianus eps apud scotiam claruit. Qui ex eadem insula oriundus: dño a puertilibus annis militauit. Et dum esset oīum ore laudabilis ad sacros ordines promotus: operante dei gratia pontificatus suscepit officium: qui p annos plures epatu optime & deuote administrato: apostolorū limina mare

transfretato peregrinus uisitauit: & rediens ad patriam suā: & dum eēt in itinere apud fauentiā graui languore decubuit. Et post dies modicos feliciter a seculo migravit pridie idus nouēbris. Cuius corpus ciues fauentini iuxta ecclesiam sancti clementis extra muros urbis sepelierunt. Tpe precedēte dum ciuitas ipsa a liprando rege longobardozum depopulata & destructa fuisset: corpus sancti epi dudum incognitum mansit. Tleruz tpe comitis bernardini & theodolende eius uxorū reparata ciuitate cumulū feni supra sepulturam sancti corporis: qd erat olim incognitum cōstitutum est. Ubi die quadā duobus inuicē confabulantibus vnus eozum magnū colaphum se ac-

cepisse conquestus: se illud a socio recepisse putabat: dumqz ille negaret: manus subito colaphum recepit. Hoc idem refundens in socium aio vincti candi. Qd dum iterū ille fecisse negasset: nec percussor inueniri potuisset: cognito miraculo: relatio comiti facta est: qui diuini quicqz ibidē latere arbitrans: sublato feno locū effodi mandauit: ubi sacrum corpus cū epistaphio: in quo predicta continebantur: inuenit: & de caduere sancto mira fragrantia erupit: qd inde laudum ad ecclesiā sancte marie intra menia ciuitatis delatum: ibiqz cōdigno honore conditū est: ubi miraculis coruscet.

De sancto Dor abbate. Cap. liij.

Dor abbas fuit habitator montis nitri deserti egypti. De quo fertur qd nunqz mentitus sit: nūqz iurauerit: nulli maledixerit: nec sine aliqua necessitate locutus fuit: ut dicit heraclides. Et hieronymus dicit de eo: qd fuit apud thebaldem nonagenarius uenerabilis senex: qui ignorās litteras oblato et codi-

ce orationē fmissit: & statim infusa ipsi gratia subito legere cepit: ac deinde litteras nouit. Hic etiā pane angelozū triennio uisit: quē ei post biduum cōtinue angelis ministrabat. Fratres quoqz fecū morantes sepe noctu uigiles angelozū cantus & hymnos audiebant. Qui etiā multa milia uolum ad xpm conuertit. Quodam tpe demones ad eum in specie militie celestis aduenerunt: & regez excelsum secum deduxerunt: quem xpm esse asserentes ipm adorarunt: & tam rex qd circumstantes illum adorandum abbati Dor: suaserunt. Cum autem ille diaboli figmenta dubitaret: se quotidie regem suum adorare diceret: nec esse opus: ut ad hoc ipsi christus corporaliter appareret: protinū illud euauit. Sanctus autem Dor in pace quiescit pridie idus nouembris.

De sancto Britio epo. Cap. liij.

Britius episcopus turonensis successor fuit scilicet martini epi: qui p̄o iuuentutis tpe ei? fuit diaconus: pluri mumqz eius emulus: eo qd a b̄o uiro aliq̄ redarguebatur: cū in uenilia sequebat. Quis em̄ qui dam infirmus sanctū martinum quereret: ut medelā ab eo expecteret: britius illū ei ostēdit: eum

qz amentē & delirum appellauit. Cum autē eger a martino postulata obrinuisset: eps Britiū aduocans redarguit: qz eum delirū dixisset: qui pre ue recundia se hoc dixisse negabat: sed martinus aut res suas ad os eius: cū hoc dixisset: habuisse affirmabat. Predixit autē illi a deo obrinuisse britium sibi in epatu successurū: sed multa eum aduersa passurum: quod magis adhuc Britius irridebat. Post mortem igitur scilicet Martini Britius in epm electus: oratiōi uacabat: & licet adhuc superbus tñ erat corpore castus. Anno autē epatus sui

xxxij. mulier quedam religioſe veſtita: que eius veſtimenta lauabat: concepit: ⁊ filiū peperit. Tūc ois populus cum lapidibus, ad ianuam congregatus contra eſm exclamabant: ⁊ crimen ei obſciebant. Ille aut viriliter negans: iuſſit ſibi infantes adduci. xxx. ab ortu dies habentē. Quem per filiū dei adiurauit: vt ſi filius eius eēt: coram cunctis ediceret. Infans vero diſerta lingua rēdit: qđ nō erat Britius pater ſuus. Populus aut inſtabat: vt quereret: quis pater eius eēt. At ille dixit hoc ad ſe non pertinere: ſatisq; feciſſe qđ ſuum erat. Populus aut hoc totū magicis artibus attribuebat: ⁊ contra eſm furibundū clamabant. Tūc ille ad ſui purgationē pūnas ardētēs in byrtho ſuo vſq; ad ſepulturā ſancti martini deportauit: quibus abiectis byrthū inuſum apparuit. Dixitq;: qđ ſicut veſtimentus illud ab igne permanſerat illeſum: ſic corpus ſuū a cōtactu mulieris erat mundum. Adhuc autem populus non credens eſm contumeliis ⁊ iniurijs afficiunt: a ſede ſua eſciant: vt verbū qđ ſanctus martinus dixerat imple retur. Tūc britius flens papam adſit: ſeptē annis in vrbe permanens: quicquid in ſanctū martinum deſiquerat: penitendo delent. Turonici aut iuſtiniānum in eſm pſeficiunt: ⁊ romanū contra britium mittunt: vt epatum ſibi contra britius oſenſaret. Quo cum tenderet iudicio dei in ciuitate vercellenſi obiit peregrinus. Populus aut armentium in ſloco illius ſubſtituit. Anno autem ſeptimo ſue peregrinationis britius cum auctoritate pape ad ſedem ſuam reuerſus eſt. Et dum. vij. ab vrbe miliario hoſpitaretur: armentius eadē nocte ſubito expirauit. Quod britius per reuelationem cognouit: ſuiſq; precepit vt ſurgerēt: ⁊ ad tumulandum turonenſem pontificem properarent. Et cum per vnam portam ciuitatis ingrederetur ecce ille per aliā deſignatus eſſe rebatur. Quo ſepulto britius ſedem eccleſie ſue reſuſcepit: et ſeptem poſtea viuens annis laudabilem vitam duxit. Et ſic. xlvij. episcopatus ſui anno in pace quieuit ſcđus nonembis. Sepultus turoni.

De ſcđo Homobono confefſore. Caſ. lviij.

Homobon^o cō

feſſor apud ciuitatē cremonenſem claruit. Qui mediocribus parentibus ex ipſa ciuitate progenitus: ab ineunte etate negociator factus: lucris tgalibus inſtudebat. Sed oipotens de^o ipſum ſatis adhuc iuuenē a contubernio peruerſe miſereq; negociationis: vocauit ad officium beate cōtemplationis. Qui commercia deſerens temporalium: mercator effectus eſt regni celozū. Quod ipſe furatus eſt per fidem: rapuit p penitentia: mercatus eſt per elemofinā: vocatus per gratiā: ſecutus eſt per obedientiā ⁊ operationē ſanctā. Fuit autem adeo miſericors pater pauperū: ⁊ in tantum circa eos ſolicitus: qđ ſubtracta ſibi ſuiſq; neceſſaria ea familie ſaluatoris erogabat. Fuit em catholice in fide: patiens in tribulatione: aſſiduus in oratione: ſolus in ſe ſeipſum: iuſte ad p̄ximū: pro-

prie vixit in deum. Cum aut veniſſet hora eius: vt de via feſtinaret ad patriā: dum ipſe in oratione vſq; ad horam diei primā ſcđm conſuetudines in eccleſia pernoctaret: ab introitu miſſe manibus iunctis: genibus terre confixis: proſtrauit ſe ante crucis vexillū: dñi Gloria: in excelsis deo. cantaretur: ad inſtar viuētis in oratione proſtratus emiſit ſp̄m. Et cū ſe ad euangelii nullatenus eleuaret: obiſſe a circumſtantibus deprehenditur: et anno domini. M. cxcvi. idibus nouembis ſepultore deuotius cōmendatur. Ad cuius tumulum de montia ab obſeſſis corporibus eſciantur: ⁊ omnes languidi diuerſis inſirmitatibus liberant. Cū autem homobonus adhuc in carne vineret: quedam mulier bergomenſis ab immundo ſpiritu vexabatur: per cuius os demon clamabat: a nemine ſe inde eſciendū: niſi ab homobono cremonenſi. Sed nullus eum intelligere poterat: quia adhuc de ſancto viro nulla opinio diſcurrebat. Sed poſt eius obitum miraculis ipſius a parentibus demoniace intellectis: mulier ad tumulum viri dei duxitur: ⁊ protinus liberatur.

De ſanctis quinquaginta ſapientibus martyribus. Caſ. lvij.

Quinquaginta

ſapientes martyres apud alexandriam paſſi ſunt ſub maxēto imperatore. Qui cū ex diuerſis partibus ab eodē ceſare congregati fuiſſent: vt cum beata katherine virgine concionatrice diſputarent: ſicut dicitur infra in eius paſſione. vij. kalen. decembris. et ſancta virgo a ſancto repleta ſpiritu: ſua illos ſcientia ſuperaret: protinus ad eſm cōuerſi ſunt et ſe katherine orationibus cōmendarunt. Quos maxenti^o iratus iuſſit in medio ciuitatis igne cremari. Cum aut illi iam ex his que virgo perorauerat: in fide xpi edocti eſſent: ⁊ baptiſmū ſolite ex peterent: admonuit illos virgo dñi nihil heſitare cum in ſuo forent ſanguine baptizandi. Qui benedictione ſancte virginis accepta: ſignantes ſe ſignaculo ſancte crucis: ⁊ in eadem fidei conſtantia vnanimis perfeuerantes: ſcđm ceſaris decretum in ignem miſi: ita dño aſas reddiderunt: vt nec corpora illozū: nec capillus: nec veſtimenta aliqualiter aduſta fuiſſent. Quo miraculo plurimi paganorum cōuerſi ſunt: ⁊ corpa martyriū ſapientes in eadē ciuitate ſepellerit idibus nouēbris.

De ſanctis Archadio Paſchaſto ⁊ ſocijs martyribus. Caſ. lviii.

Archadius: paſ

chaſti^o: pb^o: ⁊ eurychian^o apud apbacha paſſi ſunt ſub gerſerico rege arriano. Qui ex hispania oriundi apud eundē regem chari clarq; habebantur. Et cuz ex eius ſuſione arriane perfidie cōſentire nolent: p̄ſo quidē ab eo proſcripti: deinde in exilium acti: poſtmodū aut atrociffima

Supplichs cruciati: nouissime diuersis mortibus interempti illustri martyrio occubuerunt. Cuius quoq; erat & puer paulinus nomine frater euty ebiani & paschaffi: qui cum similiter a professione catholice fidei perituri non posset: diu fustib; cesus & ad infamam seruitutem damnatus: p christi nomine martyrio coronatus est. Quorum omnium passio recolitur idibus nouemb; Dec ad id in martylogio ex dictis Piero. sumpto.

De sancto Serapione martyre. Cap. lii.

Serapion mar

tyr apud alexandriam passus est sub decio cesare. Quem persecutores domi eius reperti: crude lissimis affecerunt supplichs. Ita ut ei oēs iuncturas mēbro rum prius soluerēt. Deinde ipsum de superiorib; precipitauerūt. Sicq; colliso capite & excusso

cerebro xpi martyre efficit. xvij. kalen. decemb;.

De sancto Venerando martyre. Cap. li.

Venerandus mar

tyr apud trebasinas ciuitate passus est sub aureliano impatore. Qui cum esset filius fabiani nobilissimi eiusdem ciuitatis gentilis: ex curiositate psalterii xpianorum legebat. Cum autem versum illum Asparges me dñe isopo et mundabor &c. nulla ratione intel ligere posset: ex hoc plurimuz

anxiatu esset: angelus dñi eidem apparuit: & versum illum de baptismo xpianorum exposuit: ac in fide xpi inuenem instruxit. Sed cū exinde idola amplius adorare nollet: a patre non modicū oburgabatur. Exiens autē ciuitatem die quadam et veniens ad fluum sequanam: eidem xps apparuit & perfecte credentem in fluuio baptizauit. Deditq; illi baculum aridum mandans vt ipsum in terram figeret: & signus videret. Discedente vero dño venerandus baculum fixit: moxq; flores & frōdes produxit. Quo viso miraculo. cccc. hoies pagani conuersi sunt. Audiens hec imperator aurelianus ad ipsam ciuitate accessit: et venerandum teneri fecit: ac sacrificare nolentem: iussit eū super scanium ferreum cathenis ligari: ignemq; subterponi: oleumq; desup isactari. Et dum intactus ab exustione permansisset: fecit eū in carcerem recludi vbi xpo ei apparente confortatur. Vane autē imperator eū ligatum ad stipitē sagittari fecit: sed sagitte in aere pendentes: in nullo ipsum ledere poterāt: vna vero ex sagittis conuersa retrofus; imperatori vno oculo excecavit. Quē aurelianus die sequenti decollari mandauit. Ternū anteq̃ milites ad carcerē in quo detinebatur venissent: ruptis vinculis & apto ostio xpi martyre per medios milites fugiebat. Illi vero martyrem xpi vsq; ad flumen sequanam infecuti sunt. Qui sup aquas stecis pedibus ambulauit vsq; ad locū: vbi eum xps baptizauit. Sicq; flumen ex alia parte trāsiiit. Milites vero trāsudantes

illū percutere nō audebant. At ille eos hortabatur vt sibi iussa cōplerent: mandās vt de sanguine suo imperatori deferrent: de quo excecātū oculum li niret: & sic lumen reciperet. Post hec autē sanctus martyr suū dño spiritum cōmendauit: & pro se in quacunq; necessitate inuocantibus exorauit. Factaq; voce ad eum de celo: q̃ ipsum dñs exaudisset: decollatus est. Cuius corpus truncatū se leuauit & caput tollens manibus per passus. xli. porta ut: ibiq; cecidit: vbi & xpianis sepultū est. xvij. kalen. decemb;.

De sancta veneranda virgine & mar tyre. Cap. lii.

Veneranda vir

go apud galliam passa est sub asclepio fide. Hec fuit filia agathonis & polite eius vxoris xpianorum de partibus galliarū. Qui xxxv. annis in cōiugio sine prole manserūt. Oratiōe tandē ad deum fusa fillā obtinuerūt: quā pater venerandā vocauit: eamq; sa

cris lris erudiri fecit: & ieiunijs assuefecit. Puella vero in sanctitate vite proficiens annoz. xxx. cepit verbū dñi predicare: vt per annos. ix. iugiter xpianus in fide dñica cōfortare. Anno autē etatis sue: xl. romā venit: & xpm annunciare cepit tpe imperatoris antonini. Prefectus autē antonius audens plures propter eius exhortationē conuersos ipsius allectus pulchritudine: vt occasione eā cognoscēdi captaret: cepit puellā ad deozū sacrificia inuitare. Quā sacrificare contemnentem: iussit eā in terrā extēdir: & palmas ac pedes lignis affigatq; neruis crudis ventrē eius cedit: lapidē quoq; magnū viri a quattuor viris delatum eius ventri superponi. Orante vero scā lapis diuina virtute longius abijctus: & clauē de ipsius manibus & pedibus ab angelo euellunt. Quo viso miraculo multi gentiliū conuertunt. Et dum baptismum expeterent: nube celesti obumbrant: ac voce de celo lapsa: imbre supno perfusi baptizant. Quos oēs prefectus in xpi confessione iussit de collari. Sanctā autē virginē in lebetem enēū aqua oleo pice ac sulphure bullientibus plenus immitit: & diebus. vii. desubter bullientis iugiter ministrat: quibus elapsis virgo diuina gratia permanit illesa. Quod dum prefectus ad videndū accederet aqua ebullitēs enē excecavit. Illa vero lutū ex spu to fecit: & oculos eius liniuit: eiq; visum restituit: & ad xpm conuertit. Unde accedens ad aliā ciuitatem xpm annunciabat: ibiq; a quodā alto imperatore nomine themo comprehenditur: & ingenti draconi qui oēs deuorabat: exponitur: que si guo crucis edito draconē discerpit: demone per sera horribiliter perstrepenste. Sicq; rex ille cū omni populo ad christū conuersus est. Deinde veniens ad tertā ciuitate a prefecto asclepio detinetur: a quo in lebetem enēum pice & oleo liquētibus plenū mittit: sed oratione inde illesa educitur: fracto quoq; mox lebetē p frustra plures deasantib; paganis letaliter cōburunt. Hocridē

Aselepius venerandā decollari precepit: que ad passionē ducta: dñi pro cūctis se inuocatibus exorasset: audiuit vocē de celo se fuisse in oibus exauditam. Sicq; conuersis ad xpm. ccccccccc. uiris capite cesa est: cuius corpus christianus quidam noie antimus rapuit: et ipm venerabiliter sepeluit. xvij. kalen. decembris.

De sancto Eugenio epo et martyre. Cap. lxij.

Eugenius eps et martyr apud ciuitate parisius passus est. Qui cum esset discipulus beati Dionysii epi parisiensis ab eodē roletanus pontifex ordinatus et ad ipsam urbē predicationis gratia missus est. Et postq; ibidē multitudine ppli conuertisset: desiderio uidēdo magistrū uehemēter accessus parisius rediit. Cū autē

peruenisset ad locū quendā nōle diolū: qui a ciuitate parisiēsi quattuor milibus distat: a paganis tētus: et ab eis dem in cōfessione nois xpi decollatus est. Corpus quoq; eius in flumine beasii pōiectū est: ne a xpiānis inueniret. Quōd licet diebus plurib; elapsis delictuisset: nulla corruptione uolatuū est. Postq; autē gētiliū psecutio cessauit: scilicet martyr cuidā hercoldo ipsius uille lāguēt in somnis apparuit: et ipm ab infirmitate liberauit: atq; ut ipm sepeliret cōmonuit. Ille uo ad corpus accedēs: illud ac si ea die fuisset decollatū inuenit: qd̄ plastro impositū ad monasteriū sc̄i dionysii deferre curabat. Sed diuino nutu bobus ultra uiri prediū pcedere nō ualētibus: ipm ibidē sepeliuit: ecclesiā desuper edificauit: ubi et ad presens quiescit miraculis elucescēs. Qui passus est. vij. kalen. nouembris.

De sancto Eugenio epo. Cap. lxij.

Eugenius eps cesa eandem ciuitatem uita et sapientia luculēta floruit: qui origenis auditor fuit: et eiusdē eius magistri atq; pāpbi martiris bibliothecam corruptam labore multo in mēbranis restaurare conatus est. Feruntur etiā varij multiplicesq; tractatus quos nosse

nō est facile omnibus: qui et apud ipsam cesaree ciuitatem in pace quiescit. Hec hieronymus libro de uitis illustribus.

De sancto Machuto epo. Cap. lxij.

Machutus episcopus: ut ait sigiberbus: tempore Justiniani imperatoris: in britānia claruit: qui parentibus generosis ortus est matre iam plus q̄ sexagenaria: que soror fuit Aimonis fratris sancti epi sampsonis. Hec enim ad monasteriū quod dicit caruamina ex deuotione cū esset pregnantis deueniens filium machutum siue madorium genuit

rū monachū enixa est: quem sc̄tis brādan? ipsius loci abbas baptizauit et educauit: sibiq; a parētibus cōmendatū sacris litteris erudiuit: ac monachū suū fecit. Quidē eēt ad huc puer die quodā cū ceteris pueris in litore ludebat: et ab alijs secedēs dormitauit: crescētq; mare cūcti pueri recesserūt: et machutū dormientē dimiserūt. Fluct? itaq; locū ubi puer dormiebat circūdantes quasi insulā dimiserūt: litus quoq; diuinit? adeo creuit: qd̄ insula modica quasi monticulus effectus: ne maris elationes super soporatum puerum: et circa ipsum possent ascendere: defenlauit. Quicquidē monticulus a mari circūdatus in testimonium miraculi ibidē manet vsq; in diē bodiernū. Excitatus autē puer: et ab vndis circūdatū uidens: ac timens valde oratione se cōtulit. Cū autē a cōdiscipulis brādanus audisset: qd̄ puerū soporatum dimisissent: p̄ puero hestās orare cepit: cui angelus quomōdō illū seruauerat reuelauit. Illeq; ad litus uentēs puerū in insula uidit: et cū nauicula illū ad se deferri mandasset: puer vsq; in crastinū se ibi dimittendū rogauit: psalteriū tñ suūq; ad legēdū sibi mittendū postulauit: qd̄ dñ̄ illuc detulissent: iubēte puero sup̄ fasce alicē illuc posuerūt: ipm q; alicā sup̄ nudas ad machutū detulit in corruptū. Sequenti uo die puer nauicula ad monasteriū delatus est. Quodā mane dñ̄ brandanus ad matutinū surrexisset: lumine carens puero iussisset ut carbonēs ad laternā accendendā sibi excoquina deferret. Machutus ad coquinā descendit: et cū non haberet quicq; paratū in quo carbonēs tolleret: in sinu prunas detulit: et uestis eius oino inusta pmanit. Quidē p̄p̄os p̄cessit ipse in epiū sublimatus est: qui miraculis clarebat. Qui etiā cū beato brandano plurib; annis per mare nauigauit: insulā imā: que paradīsus dicitur exquirētes. Sed eam minime inuenire ualētēs in colūmes ad p̄p̄ia redierūt: ut dicitur in legēda sancti brādani. xvij. kal. iulij. Eodē itaq; tpe dñ̄ i maris oceani insula quadā: sepulchrum mire magnitudinis reperissent: et mirantes illud an alicuius hominis esse potuissent: machutus orationem ad deum fudit: et gygantum nimie proceritatis iacētē in tumulo suscitauit. Qui gētilē se esse dixit: et ad inferna dānatum. Sed baptizatus a machuto pedibus per mare vadando nauem fime trahere cepit: ut optatam insulam inuenirent: uerū tēp̄state maris redire coacti: dñ̄ ad gygantis insulā reuersi essent. Ille iterum obdormiuit in pace. Quidē etiam die sancto pasche celebrata missa mortuū alterū suscitauit: qui mox excitat? uinum in potū a sancto postulauit. Cum autē parapside marmorea aqua sc̄to epo oblata esset: ipse signo crucis aquā cōuertit in uinū: et marmore mutauit in uitrū. Rusticus q̄dam lapidē iaccē: suē casu oppresserat: timensq; ne a dño ex hoc uapularē: nimium deplorabat. Sed uir dñi superneniēs suē ilico suscitauit. Quidē q; ppter cutū suoz improbritatem britāniam deseruit: et in aquitānie plaga cum cenobitis permansit: ubi dum asinum monasterij ligna deferentē lupus deuorasset: ad nemus accedens lupum inuenit: et in contentū diuinitus adeo mansuefecit: ut cum monachis do-

metlice habitaret: et aselli onera cuncta decetero
bailaret: eiusq; opera perficeret. Qui et in pace
quieuit. xvij. kalen. decembris.

**De sanctis Felice episcopo et socijs
martyribus.** Cap. lxxv.

Felix eps cum

socijs. xxx. matyres apud Nola
campante ciuitate passi sunt.
Dic enim a. xv. etatis sue anno
miraculox insignis glorie fuit.
Et ad dicte ciuitatis potifficiu
puenire meruit. Qui et sub pre
sede martiano cum prefatis so
cijs. xxx. capitis abscissione pro
chusti nois cofessione martyrii
cōsumauit. xvij. kalen. decembris: vt ait Ado.

**De sancto Fidentio episcopo et mar
tyre.** Cap. lxxvj.

Fidentius episco

pus armenius et martyr passus
est apud ciuitate Altini sub te
pore Maximiani imperatoris.
Qui cum plerisq; christianis de
tentus et prefecto presentatus:
dum oia idola diceret esse demon
ia: primo diebus pluribus in
carcerem reclusus est. Deinde

eductus et in ligno suspensus vngulis ferreis in
lateribus lanctatus vsq; ad ossiu nudatione: cum
hec oia constantius tolerasset: iteru in ergastulo
ingulatus est. Et apparense sibi chysto: ipsumq;
confortante ab oibus plagis sanatus est. Custos
desvero carceris dum nocte illa voces cantantiu
audissent: per foramen aspiciunt: et multos cu eo
in albis pfallentes vident. Quod dum prefecto
nunciassent: illeq; ad forame carceris venies hoc
idem vidisset: et christianos magicis artibus illuc
introssisse putasset: locu armatis circūdauit: vt nul
lus euaderet. Apertoq; carcere solli Fidentiu in
uenerunt: que fame afflictu iteru eduxerunt: et ma
dato prefecti cu sacrificare nollet: in igne copio
sum vinciu miserunt: vbi oras emisit spm. Corpus
vero omnino ab igne pmanit intactu: qui passus
est. xvij. kal. decembris. **Cap. lxxvii.** pcedere in villa pul
uerarie duobus bubulcis laborabus: et ad pradiu
vscissim se velle ire dicebat. Audita est vox dicēs:
nondiu esse hora prandendi: qui nemine videntes
stupefacti: oia eandē vocē iterato audissent: et ter
tio quasi panefacti abirent: audierūt eandē vocē
dicentem vt irent: q; iam hora esset: et q; hec epi
scopo significarent. Illi vero padua accedentes
episcopo paduano predicta significare curarunt.
Qui oratione premisit: et per senem quedā ei ap
parentem admonitus fuit: vt ad locu accederet:
et corpus martyris inueniret. Venientes igit ep
scopus clerus et populus: et terram sex passibus
effodientes: inuenerunt arcam/marmoream cum
corpore sancto et tabulam scriptam continentem.
Dic est corpus sancti Fidentij episcopi et mar
tyris: quod nauit imponētes vt padua deserrent:
cum sero factū esset: et naute quiescere aliquanta

lū decreuissent: excitati diluculo vt abirent: inue
nerūt se iuxta portam estensem: volētes autē ar
cā de nauit educere: nequibāt. Tū apparuit pau
per cum curru hortās illos: vt arcā secure plau
stro imponerēt: et vaccis dimitterent portā dā: vbi
deo placitum esset. Quod illi faciētes: et currum
sequentes circa padue cōfinum iuxta ecclesiam
sancti thome positū in villa cāpanie metadint vac
ce substiterunt: ibiq; arcam deposuerunt. Et sta
tim pauper cū curru et vaccis disparuerunt: ibi er
go sepulcro corpore ecclā desuper edificata est.
Sed ramus querci quē bubulcus ille in curru po
suerat: vt vaccis vmbraz faceret: ab eo ibidē plā
tatus in quercū maximam alio excreuit: ibiq; ma
net vsq; in presentem diem.

**De sancto Eucherio episco
po.** Capitulu. lxxvij.

Eucherius epi

scopus apud lugdunū ciuitatez
claruit tempore valēiani secun
di imperatoris: hic nobili senato
rii genere ortus habitu religio
nis assumpto seculoq; relicto di
dū in agro suo super flumen du
retiam in spelunca reclusus xpo
dño serutebat. Defuncto vō luga
dunēsi episcopo: dū clerus et po

pulus pro diuina voluntate requirēda triduo ex
moze ieiunjs et orationibus instaret: reuelat eis
per puerum euchertum senatorem eligendum:
qui in tali degebat spelunca. Ad quem illi archie
diaconi et clericos miserunt: vt eum adducerēt.
Qui causa eozū aduentus cognita: iurauit se spō
te ide nō egressurū: vnde effracta clausura antri:
ipsum inuitum et renitentem eduxerunt: ductū
lugdunum in episcopū ordinauerunt. Cuius vxor
galla cum duabus filiabus suis: scilicet cōstantia et
iulia: ad speluncam sancti eucherij accesserunt: et
ibidem incluse decetero deo serulerunt. Ipse au
tem vir domini post q̄ impleuit ministerium chri
sti feliciter ad chystū migravit. xvj. kalen. decē
bris. Hic ad quendam varianum suum proquinquā
de contēptu mundi et secularis philosophie epi
scalam scolasticā sermone conscripsit. Sanctarū
etiam scripturarum obscura queq; capitula dis
seruit: vt dicit gemnadius.

**De sancto Eadmundo episco
po.** Capitulu. lxxvij.

Eadmundus ar

chiepiscopus cātuariēsis apud
angliam claruit. Qui ex alben
done villa natus ob reuerentiā
sancti martyris eadmūdi: tali no
mine a matre vocatus est. Cui
pater eduardus de consensu cō
iugis in monasterio vitam fini
uit. Mater vō sc̄i noie moabio
lia in sc̄o spūaliter vixit: et filium a pueritia disci
plinis spūalib; erudiuit: carnē ieiunijs domare: et
virginitatem seruare suauit: quod ille perpetuo
obseruauit. Edissus aut parisijs ad studiū breui

De sanctis in mēse nouēbris occur. Fo. cclxi.

te in artibus magistrat. Sz a matre in extremis labozāte domū vocat. q̄ filium suū benedixit: eiqz quā viderat visionem narravit: q̄ scilicet vidisset eadmundum spinea coronā gestātem: suis radijs vsqz ad sydera potēdētē. Defuncta v̄ matre inuenis rediēs vidit agrū nigerrimis auibus pleni efferētibz corpus teterrimū. Expofuitqz socios: ruficus in ipsa villa nup̄ defunct: fuerat: quē demones asportabāt. Qui r̄ ita per oīa cōrigillē inuenerūt: vt aut̄ perpetuā a virginē gloriofā virginitatē obtineret: ei? imaginē sculptā anulo subarante: i quo angelica salutatio exarata erat. Qui quidē anulus postmodū in digito ipsius defuncti miraculoſe repertus fuit. Cū autē filia iunēcula hospitis sui parisiēsis ad se cognoscēdum illiſtepius impetisset: et ille cā plerūqz sermonibus redarguisset: nolētē desistere fecerat hora ad eius studiū inuitauit: vbi eā spoliatā et aliquātulū flagello verberatā corripuit. Aliā etiā cōiugatā dona ei plurimā allectiua ad amorē offerentem spretis numeribus cōminatombzqz ei illatis: q̄ nisi ab inceptis desisteret oīa viro suo panderet: a simili pulsatione cōpescit. Ad augendū quoqz castitatis propostū oī tēpore vite sue carnem cilicio domuit: r̄ tēpore quadragesimali lozicā plumbeā portauit. Ieiunijsqz arduis carnē afflixit: seria v̄ semper in pane r̄ aqua ieiunauit: r̄ aliquādo nihil portauit: nec propterea aliquādo a studiū vel lectio cessauit. Quendā auditorē suū egenum r̄ egrotantē ad domum suā detulit et humaniter tractatum vsqz ad cōualeſcentiam eius curā egit. Alium quoqz teius discipulum in brachio lāguentē miraculoſe sanauit. Cum autē per annos. vi. in artibus scholas rerisset: apparuit ei mater eius per somnium: r̄ tres circulos in eius manū palma signauit: in noīe patris r̄ filij r̄ spiritus sancti. Qui mox excitat? ad studiū theologicē trāſiuit in quo breui tēpore admodum p̄fecit: r̄ factus magister legere cepit. Nocte quadā i somnis asperit ex igne sue domus. vij. faculas educi. Et ecce mane. vij. ei? auditores scholis relictis: ab abbate cluniacensi abducti r̄ monachi effecti sunt. **Disputat?** semel de trinitate vidit per somnium columbā de celo eucharistia sibi in ore mittentē: r̄ excitatus mirabiliter disputauit. Nocte quadā i somnis a diabolo vt sibi videbat oppressus diū cruce sibi imprimere velle: illeqz manū eius teneret: adiurauit eum per effusionē sanguinis xpi: vt se dimitteret: r̄ statim dimissus ē. Audiuitqz a demonio malignos spiritū? nihil tāti timere quātū adiurationē predictā. **I**gitur in ſcītate et doctrina proficiēs a summo pōtifice legatus ordinat: ad verbum crucis in gallijs p̄dicandum. Quidē officiū ſolicite administrauit. Zomēstre aut̄ predicātibz diū inuenē cruce assumere volentē vxor eius per palmum abstrahere velle: man? eius statim cōtracta est. Que diū vna cum viro cruce ab eadmodum sumeret: tūno ſanitate recepit. In villa quoqz abstrauo iuuenis similiter cruce signari cupiens: ab amasia abstrahēbat: illaqz protinus excecāt. Sed orante ſancto viſum recuperauit: et penitentiam egit. Cum apud vigorinā p̄dicaret: r̄ nubes aquoſa p̄urgens populū exterreret: vir dñi p̄cepit

nubi ne verbū dñi impediret. Statimqz pluuia populo dimiſſo ad circuitum omniū declinauit: neimē illozū perſuſo. Nocte quadam ad studiū dozimitauit: r̄ candela accensa super bibliā cecidit qui post horā excitatus: fauillam exufflauit: r̄ librum omnino intactum inuenit. Alias etiā diū ad lumen studeret eodē ſoporato ventus lumen extinxit. Sed ille excitatus nomen beate virginis inuocauit: statimqz lucerna accensa est. **Q** Apud antrochem in pede grauatus: tres sibi cruces in circuitu morbi ip̄ſeſit: r̄ subito sanati se ſenſit. **C**ilicina femoralia ſua ex antiquitate detecta: ab eius cubiculario in igne poſita inuſta p̄manſerūt. Post hec electus est archiepiſcopus cantuarienſis: qui lūcet diū recuſauerit tādem precibus multozū humiliter aſſenſit. In quo culmine poſitus humilitatem in oībz pretendebat: vitamqz ad huc artiorē q̄ primo ſeruabat: muneratqz omnino reſpuebat. **M**ultas autē perſecutiones pro libertate eccleſie paſſus: a ſede ſua ſe abſentare compulſus eſt. Sed ante ſuum diſceſſum quēdam febre laborantem aqua benedicta ſolūmodo conſperſum ſanauit. **A**lericum etiā ſuū quendā quartana veratum miſſo in ore ipsius bolo murene a languore curauit. Quendā quoqz nobile in genu gurtā patientē ſanitati reſtituit. **M**ulta etiā futura p̄phetico ſpiritu p̄dixit. Nocte quadā eidē beat? thomas marty: apparuit: volentiqz pedē eius deoſculari dixit: q̄ cito os ſuū oſculaturus eſſet: ipſius obitū in p̄ximo vaticinans. **E**greſſus em̄ de angliā ad monaſterium pontiniacū ſe contulit vbi verbū dei annuncians modico tēpore manſit. Inde propter graues egritudinē fortianū delatus vbi ſancti aer erat: p̄dixit q̄ tali die illuc eſſet reuerſurus. **Q**uidem eo defuncto r̄ corpore eius pontiniacum delato euenit. In ſortiano itaqz diebus aliquibus languens ſumptis deuote eccleſiaſticis ſacramētis in pace quieuit. vij. kalen. decēbris. Die ſo qua p̄dixerat corpus eius pontiniaci eſt tranſlaſus: r̄ in eccleſia collocatū: poſt dies. vij. infra quos ſepulchri eius parabatur: incorruptum omnino ac multū redolens inuentum eſt et pluribus interim claruit ſignis: vbi cum honore tumulatum ſeruāt. **I**bique in miraculis viuūt.

De ſancto Dionyſio epiſcopo. Caſ. lxx.

Dionysius epi-

ſcopus: vt habet lib. vj. eccleſiaſtice hiſtorie apud alexandriā in multis confeſſionibz factis clarus effectus eſt. De quo r̄ hieronymus libro de viris illuſtribz dicit q̄ ſub heracla eiufdem vrbis epiſcopo cui r̄ ipſe in epiſcopatu ſucceſſit: ſepolam tenuit: r̄ inſignis orationis auditor ſuit. Die a p̄ſecutoribus tentus diū caput ſuum iudicij offerret imperatori pro munere deſtinandum: in caſtro quodaz deferti pro murene appellatur in exilium trudi: vbi gentiles omnes ciues erant. Qui eū primo boſtili animo excipientes tandem pars maxima eozum ipſius verbo r̄ exemplo ad xpm̄ conuerſa eſt. Quo a iudice comperito ad locum alium pene in

habitationem relegatus est. Cumq; ad christum multi christiani ex locis vicinis confluerent: dionysius et cum eo catus et petrus diacones cathenis vinciti et eundem cruciati in quoddam desertum missi sunt: ubi eos itinere trium dierum victos relinquerunt: qui tamen ab angelo confortati et soluti sunt. Post aliquod tempus dionysius anno. xij. galieni imperatoris reuerfus alexandriam consecutus sentio quietus in pace. xv. kalendas decembris. xv. anno sui episcopatus. Die multa probatissima opuscula scripsisse traditur. Scripsit enim de penitentia lapsorum ad egyptios. Doctatorum de martyrio ad orientem. Item aliud ad loadicenses. Ad armenos de patientia. Ad cornelium romanum pontificem scripsit plurima. Ad fabianum antiochenum episcopum scripsit de his qui sub decio principe martyris agonas apud alexandriam passi sunt. Scripsit et ad romanos epistolam de ministerijs. De pace. De penitentia ad quosdam qui novitatem hereticum sequebantur. Item ad eosdem alias duas ex quo ad fidem conuersi sunt. Sed ad multos alios varia et diuersa scribens studiosis quibusq; instructionum et doctrine copiosissimam materiam dereliquit. Scripsit et libros de baptismo ad philemonem. Item ad dionysium vrbis romane presbyterum. Item ad romanum pontificem. Item librum de reprobis sionibus futuris. Aduersus celsum quandam epicurum philosophum: qui contra nos libros scripserat octo voluminibus respondit. In euangelium matthei. xvj. commentariorum libros egidit. In xij. prophetis plurima commentatus est. Extant eius epistole ad philippum imperatorem eiusq; coniugem seueram. Item ad fabianum papam et plurimos ecclesiarum principes pro catholica fide. Extant et alie ad diuersos scripte: quarum ceterum numero scribit eusebius in libros digestos se tradidisse memorat.

De sanctis Decysello et Victoria martyribus. Cap. lxx.

Decysellus et Victoria martyres apud ciuitatem cordubam prouincie hispanie passi sunt: qui post diuersa eis supplicia illata ob confessionem nominis christiani victoriam martyris gladio cedente percipere meruerunt: ibiq; sepulti coluntur: vbi etiam ob commendationem

preciosae mortis eorum eodem die ipsorum martyris rose orbe singulis annis diuinitus colligunt. Qui passi sunt. xv. kalendas decembris. Decado.

De sancto Amiano episcopo. Cap. lxxj.

Amanus episcopus apud aurelianum claruit tempore honorij imperatoris: qui beato eunucio in episcopatu eiusdem ciuitatis successit. Ingressus autem ciuitatem postulant eundem exagrippino militum prefecto vt vinculis copeditos relaxaret: quod dñs

ille facere renuisset: lapis repete de turri decidit: et caput exagrippini percussit: quo pene exanime domini delator: sanctus amianus ad eum intravit: et ofonem pro ipso effudit: statimq; sanguis de cerebro manare destitit. Ille autem mox liberatus et penitens: vt sanctus vir postulauerat: copeditos absoluit. Quia ecclesiam suam altius extolli faceret: melius quada pibomagister de tecto lapsus quasi in extremis iacebat extitit: sed postquam sanctus episcopus eum tetigit: et per manum apprehendit continuo surrexit illesus. Post hoc aurelianensis ciuitatis ab attila gothorum rege obfessa est. Cum autem supra muri aditum letanias cum reliquis sanctorum celebras cum populo circuitur sacerdos quada a barbaris captus eum redarguit dicens similia in alijs ciuitatibus fecerit: et nihil eius profuerat: quod cum ille dixisset protinus expirauit. Verum dum gothi vrbem impugnarunt: amanus murum ascendens: contra hostes expulit: et subito tantum super eos imber descendit: vt a dimittendo prelio omnino impulsus ad castra redierit. Dum autem episcopus exiisset: et pro populo intercedens ab attila nihil penitus obtinere potuisset: sed die sequenti aduersarius vrbem violenter intrates plaustris eorum spolijs oneratis Amanus pro spiritu arelatum delator etiam patricium romanum in subsidium conuocauit: quod eodem die diuino nutu cum exercitu suo illuc deueniens: gothos inuadens expugnauit: ipsos de ciuitate maxima cede fugauit. De autem meritis sui sancti omnes ciues ille lesos conseruauit: preter illos qui de meritis amanus diffusi ianuam aduersarius referarunt: qua etiam victoria vbertas immensa fructuum est subsecuta. Quiescit autem sanctus in octavo anno honorij imperatoris xv. kalendas decembris.

De sancto Gregorio episcopo turo. Cap. lxxij.

Gregorius turo

neus episcopus ordinatus est anno instanti septimo: vt ait sigibertus: in omnibus clarus. Die de aluerna nativus: dum partes illas transiret: et orta tempestas atq; tonitrua et fulmina omnes exterrere: ita ipse reliquas oibus ad collum gerebat tempestati ostendisset: diuisus nimbus a dextra et leua iter illesus pretereuntibus dimisit. Ipe autem ex hoc aliquanti iam gloria motu continuo diuino iudicio de equo cecidit: et allisus diebus pluribus decubuit. Sicq; abinde de proprijs meritis non esse presumendum didicit. Anno igitur. clxxij. post obitum sancti Marci: tunc cathedram turonensem regendam accepit: qui ecclesias plures construxit: et libros plurimos compilauit: atq; signorum mirabilibus claruit. In quadam enim villa cuius domus pauperis rustici igne accensa esset: que aqua deficiente omnino extinguere non valeret: productis de sinu reliquis inique oppositis domum cum rebus omnibus ab incendio liberauit. In remansit oppido referendarii quandam sigiberti: qui diebus pluribus aure vna surduerat: dum sermocinaretur ad auditum clarum rediit. Apud pietatum post orationem factam ad sepulchrum sancti hylarij: dum quadam regina visitasset: et ipsi ambo diuinitus colloquijs mutuo instarent: oleum quod ante crucem sancti hylarij guttatim in anare conue

De sanctis in mēse nouēbris occur. Fo. cclxij.

uerat infraynam bozam intantū profuruit: vt sexta rium erūdaret. **U**t cum inde discessisset: et dicta regina in pace quieuisset gregorius per nuncium requisitus ipsam sepeliuit. Idic annis. xij. ante beatum gregorium papam magnum episcopus factus: eo in pontificatu sublimato romam adijt: et eidem in amicitia coniunctus: ab eodem honorifice susceptus et tractatus fuit. Cum autem gregorius papa gregorium episcopum vti statuta puillum miraretur: tante virtutis virum: audiuit ab eodem versiculum illum. Ipse fecit nos et non ipsi nos. qui eius cogitationem ab eo per spiritum cognitam nouit: et ab eodem veniam postulauit. **E**t de viri meritis admiratus eū est amplius reuertus. Quienit in domino vir sanctus. xv. kalendas decembris. Sepultusq; est in ecclesia tuorū. ad leuam beati martini. **U**bi francorum regum scripsit historiam inebans a seramūdo primo ipso rum rege: et vsq; ad theodorici dagoberiti fecidit filium claro et aperto stilo deducit. Scripsit et volumen miraculorum beati martini et alia plura.

UDe sancto gregorio episcopo hispanensis. **Capitulum. lxxij.**

Gregorius episcopus apud hispanias claruit. Idic liberienis episcopus fuit: qui ad extremam vsq; senectam tractatus diuersos mediocri sermone tenuit. **E**t de fide catholica volumen elegās compilauit. **E**t apud liberiensem ciuitatem vite et sermone cōspicū in pace quieuit. **I**bidēq; sepultus in virtutibus

viuit. **H**ec hieronymus libro de viris illustribus. **U**De dedicatione basilicarum apostolorum petri et pauli. **Capitulum. lxxiij.**

Dedicatio basilicarum apostolorum petri et pauli romae a beato siluestro papa facta est. xiiij. kalend. decembris. Cum enim constantinus imperator ab eodem sancto pontifice a lepra mundatus atq; baptizatus ecclesiam in honorem salutis mundi fabricasset: videlicet in proprio lateran. palatio: quaz

etiam prefatus papa consecrauit: sicut dictum est supra in eius dedicatione. v. idus nouēbris: prefatus christianissim^{us} princeps basilicas duas in honore apostolorum a fundamētis erexit. Fecit enim basilicam beato petro apostolo in templo apollinis iuxta palatium neronianū in vaticano: vbi idem apostolorum princeps crucifixus est. Item altaz basilicam beato paulo apostolo extra urbem in via ostiensis: prope locum vbi decollatus est. **E**t in qualibet ipsarū ecclesiarū dum terra fodere ad fundamenta locada: predict^{us} gloriosus angustus in exēplum summe humilitatis et deuotionis duodecim copiosos terre effosse ad honore. xij. apostolorum proprijs hūeris baiulauit. Ipsasq; basilicas mirificis donis et ornamentis in auro et argento et gem

mis infiniti precti magnifice dotauit: quas ambas ecclesias beatus siluester papa vno et eodē die cōsecrauit: et in altari vtriusq; ossa apostolorum petri et pauli iuxta locauit. **P**ostq; enim cornelius papa apostolorum corpora de catacumbis leuata: ad loca vbi prius sepulta fuerat reportauit: sicut dictū est supra in passione petri apostoli. iij. kal. iulij. **E**t beatus siluester ecclesias eorū cōsecrare disponeret: ossa ambonū apostolorum insimul cōmixta in lance summa reuerentia equaliter ponderauit: et medietatē in vna ecclesia: et reliquā medietatē in alia collocauit. **E**t vtrāq; ipsarū basilicarū in anniuersarijs ipsius consecrationis festo. vj. milibus annos in dulgerie dotauit: alijs quoq; tēporibus cōtinuis specialem veniam multorū annorum ipsas ecclesias visitantibus cōdonauit. **T**radunt romani in eorum chronice antiquis scriptis contineri: qd dum sanctus siluester ad instantiā constantini augusti ex summa deuotione vtrāq; ecclesiam apostolorum: vno et eodem die cōsecrare decreuisset: vt sicut vno et eodem die recolitur festum eorū passio nis: sic ageretur et eorū basilicarum consecratio nis. **E**t primo ecclesiam beati petri ipse pontifex dedicasset. **D**einde ad ecclesiam beati pauli per. iij. miliaria distantem dedicandaz cum omni populo accederet: tēpusq; sibi deficeret: vt pote quia diebus tunc breuibus sol ad vesperti propinquaret: timēs siluester ne nox superueniēs eius officium impediret: in virtute christi et apostolorum soli mandauit ne ad occasum tenderet: donec ipse officium alterius ecclesie cōsecrāde cōpleuisset. **S**tatimq; virtute diuina sol miraculose stetit: nec ulter^{ius} semouit: donec papa cum populo ad pauli basilicā peruenit: et officium consecrationis perfecit.

UDe sancto Romano martyre. **Cap. lxxv.**

Romanus mar ty: apud antiochia passus est tēpore maximianⁱ imperatoris sub asclepiade prefecto. Cum enim dictus prefectus in ipsam urbem ab imperatore missus ingressus esset: vt xpianos immolare compelleret: et ecclesiam destrueret. Romanus monachus christianus suadebat: ne perfectum in eccle

siam eorum intrare permitteret: neq; ei in aliquo obedirent. **Q**uod cum prefecto nunciatum esset: fecit eum cōprehendi et sibi presentari mandare: vt dñs immolaret iuxta imperatoris decretū. Cum autem ille christianū se assereret: nulla ratione dñs sacrificari dixeret. **I**ussit eum prefectus in equuleo leuari. Sed audito qd esset de prioribus ciuitatis: fecit eum deponi: et cepit blandis sermonibus ipsum ad suum cōsensum prouocare: eo qd nobilitati eius vellet deferre. **I**lle autem econtra dicebat nobilitatē suam in sola christi confessione consistere. **T**unc prefectus iussit os eius cum lapidibus percuti ne tam indiscolinate responderet. **D**einde fecit illū acrius torqueri. **C**um autē romanus diceret: qd deos qd ab hoibus facti sunt nemo colere deberet: et in huius testimonij infante vniū in platea deambulantes produceret: puer quoq;

hec eadem affirmaret. Frater prefectus puerum teneri fecit: & catomimis cedi. **Water** quoq; illius adductet in eius conspectu filium suspendi & torquent: que mater in nullo perturbata filium in domino confortabat. Romanum autem mandavit asclepiades diutius sustigari: deinde ipsum vna cum puero in carcere recipi: ambos in crastinum erudens. Sequenti vero die fecit extra ciuitatem ignem copiosum accendi: & romanum ac puerum eductos de custodia cremados adduci. Sed eadem hora pluuia copiosa descendit: ignem taliter extingit. Quod audiens prefectus: precepit puerum capite truncari: romano vero lingua precidi. **Water** vero pueri corpus filii sui blatum sepeliuit. Romanus autem lingua preffa nihilominus diserte loquebatur: & de sanguine proprio laudes dei scribens christianos astantes hortabatur. Prefectus vero cum hoc audisset: carnificem: qui linguam eius absciderat teneri fecit: eumq; occidi mandauit: eo q; linguam eius modico precidisset: vt prefecto sacrificaret: porci vni lingua excidit: & mox porcus dolore defecit. Sicq; prefectus carnificem inculpabilem dimisit. Romanum autem fecit in carcerem trudi: eo q; popululum meret: quia de nobili progenie esset. **Noctu** autem mandauit eum asclepiades in carcere prefocari. **Cuius** corpus a christianis in ipsa vrbe honorifice sepulchrum est. Passus est autem. xiiij. kalendas decembris.

De sancto Desychio martyre. Cap. lxxvj.

Desychius mar

tyr apud **Atiochia** passus est sub **maximiano** impatore. Qui cum esset miles et preceptum martiriani audisset: vt si quis non sacrificaret idolis: cingulum militie deponeret: repente ac sponte cingulum soluit. **Ob** hanc causam ab impatore detentus: dum christum confiteretur: muliebrum colobio indutus: ligato in collo eius saxo ingenti in flumine oronate precipitari iussit: **martyrio** coronatus. xiiij. kalendas decembris: vt ait **Ado**.

De sancto Gelasio papa. Cap. lxxvij.

Gelasius papa

huius nominis primus natione **apber** ex patre **valerio**: felici. iij. romanorum pontifici in episcopatu successit: & sedit annos. liij. menses. viij. dies. xxvij. **Hic** manicheos in vrbe roma inuenit: et exilio deportari iussit: quorum codices concremari fecit. Fuitq; amator cleri & pauperum: liberauitq; a periculo & fame ciuitatem romanam. **Hic** declarauit qui libri debeant in ecclesia recipi: et qui contemni. **Qui** & **gelasianum** librum composuit: fecitq; tractus: orationes: hymnos sicut **ambrosius**: prefationem misse composuit. **Tere** dignum et iustum est. quotidiano vsui. **Alias** etam ix. prefationes speciales certis diebus cantri de

ereuit scilicet de natiuitate: de epiphania: de qua dragesima: de cruce: de resurrectione: de ascensione de penthecoste: de trinitate: de apostolis. **Constituit** etiam quibus temporibus ordinationes clericorum fieri debeant. **Sub** huius etiam tempore oraculum beati michaelis archangeli inuentum est in monte gargano. **Corpus** etiam beati barnabe apostoli: & euangelium matthei eius manibus scriptum ipso reuelante reperit. **Hic** aduersus eutychem & nestorium grande et elegans conscriptit volumen tractatus diuersarum scripturarum & sermonum limato sermone exposuit. **Contra** petrum et acacium hereticos epistolam scripsit. **Tomii** de anathematis vinculo condidit. **Com** monitorium fausto apud constantinopolim legationis officio fungenti direxit. **Epistolam** ad anastasium principem & episcopos per orientem et per dardaniam constitutos rationem reddentes iuste damnationis acach destinauit. **Item** ad eosdem orientis episcopos de vitanda acach comuntione. **Ad** euphemium constantinopolim episcopum. **Ad** succonium aphyrum episcopum: & ad natalem abbatem epistolam scripsit. **Et** anastasi imperatoris primi repositus in pace quieuit. xiiij. kalendas decembris. **Sepultus** in ecclesia sancti petri apostoli.

De sancto Pbridiano epo. Cap. lxxvij.

Pbridianus epi

scopus lucanus apud ipsam ciuitatem claruit: qui multa sanctitate pollens pauperibus largisse ministrabat et miraculorum signis florebat. **Umq;** auferit huius qui iuxta vrbis ipsius muros influebat: sepe in undatione facta cursus sui alueum egressus per agrosq; diffusis sata deuastaret: et vineas eradicaret: ac domos plurimas et edificia euenteret: et ciues ex hoc frequenter damnum et inopiam sustinerent: datosq; studio operis cursum fluminis per alia loca deriuare vellent: nunq; a proprio alneo vlla ratione deflecti potuit. **Igitur** ciues omni auxilio desperati: sancti viri presidium postularunt: qui orationem premisit: et signo crucis editorastrum paruum accepit: et ad alueum fluminis accessit: fluminisq; vt se sequeretur precepit: dueductosq; per terram raistro per loca sibi visa duobus fere miliaribus viam signauit. **Uox** quoq; aqua fluminis se compescens: sinu proprio relicto: cursuq; naturali deserto per locum vbi sanctus signauerat eum fecit: notum sibi alueum vendidit: et sata queq; vel plarata aut edificia ledere cessauit: & abinde vsq; in presens per locum ipsum fluere non desistit: nec desistit. **Hic** sanctus vir multis pollens virtutibus et doctrinis: populoq; suo exemplaris migravit ad dominum decimo quarto kalendas decembris. **Sepultus** extra muros ciuitatis lucane in ecclesia sancti vincentis: quam ipse construxerat. **Dec** gregorius. iij. dialogorum capitulo nono.

De sancta Delisabeth de vngaria. Capitululum. lxxix.

De sanctis in mēse nouēbris occur. Fo. cclxiij.

Helisabethre

gis yngarie filia soroz belle qui post patres regnauit ex matre gertrude filia ducis noimanie foroze Bertoldi patriarche aquileiensis ab annis puerilib⁹ puerilia cōtempfit ⁊ infantili etate deo famulari cepit. Cum esset quinquēnis in ecclesia oās sedule permanebat: adeo vt ancille eius ipsaz anellere vix valerent. Sepius ludens aliquā de ancillis versus capellā insequi videbatur: vt ex hoc intrandi ⁊ genua flectendi occasio- nem captaret. Occasione ludi etiam se aliquā do prosternebat: deo exinde mente reuerentiam exhibens. Crescens vero etate crescebat deuotione. Beatam dei genitricem in sui patronam ⁊ aduocatam: ⁊ beatum iohannē euangelistam in sue castitatis custodem elegit. In choreis ⁊ alijs mundi vanitatibus non solum abstinebat: sed ⁊ alias consocias ad simile inducebat. Sine intermissione orabat: ⁊ diuinum officium cum summa reuerentia audiebat. Et dum euangelium legeretur: coronam ⁊ monilia deponebat. Cum vero ad etatem nubilem peruenisset: a patre suo licet inuita tradita est in coniugium ludouico lantgrauio turingie. Que licet mutauerit statum: non ideo mutauit affectum. Nam sedule oratiōi incumbebat. Sepe de nocte de viri latere ad orationes surgebat: eoq; absente iugiter in contemplatiōe pernoctabat: vnde eius exēplo virum suoz ad multam patientiā ⁊ vite perfectionem inmutauit. Pauperū semper memor existēs: eis largitusue ministravit. Cuidaz magistro conrado se inobediētiā prebuit: ⁊ eides in oibus saluo iure m̄imonij paruit. Adeo vt aliqñ negligentiam cōmittens: ab eo diris disciplinis ⁊ verberibus se pmitteret flagellari. Corpuz quoq; suum artificij suis ieiunijs macerabat: ⁊ absente viro cum celesti sponso diuinis colloquijs incumbebat. Et cum cibos curiales ex conscientia respueret: vir eius quosdā ei redditus assignauit: quos tñ oēs fere pauperū necessitati- bus impēdebat: ⁊ sepe potius in victu suo necessitatem sustinebat. Vanam proprijs manibus cum ancillis filabat: ⁊ inde pauperū vestimenta faciebat. Miraculorū quoq; gloria clarebat. Quadā nanq; vice ceruicia pauperū multitudinē ad potandū tribuit: et vas prout primo plenum fuerat in nullo diminutū inuenit. Peregrinos ⁊ pauperes hospitio suscipiebat: ⁊ egros ⁊ saniosos ⁊ vlcerosos proprijs manibus ministrabat: pedes illorum lauabat: saniam abstergebat: vlcera medicabat: ⁊ sordi-

das vestes abluebat. Ad hec autē operanda: hospitale maximū in suo castro construxerat: et cum in monte positum esset: laborem spernens: ad ipsum tamē quotidie accedebat. Sepulturaz etiam pauperū frequētabat. Post hec virum induit vt ad terram sanctaz pergeret visitandā. Quod princeps deuotus facere non neglexit. Ibiq; in dei seruitio vitam finiuit. Sancta autem dñi helisabeth: multa patientia predata viualem statum cum summa deuotione amplectitur: ⁊ duo milia marcharū quas de dote sua habuit pauperibus elargitur. Ita vt a multis dissipatrix pdiga et fatua reputaretur. Deinde a quibusdam vasallis sui quondā viri: de oibus possessionibus suis eicitur: ⁊ in domo cuiusdam tabernarij cum filijs paruulis suscepta moratur: ac in loco vbi potest manere cōsueuerat sepius hospitar. In iurias quoq; multas et graues etiam ab his quibus vir suus beneficia multa contulerat recepit: quas tamen oēs patientissime supportauit. Tunc abbatis quaedam yngarie eius matertera necessitati eius cōpatiens: Helisabeth ad episcopū bamburgeñ eius auunculū adduxit: eamq; ei solite cōmendauit. Que cum ancillis suis quas sui exemplo deo deotas fecerat: ab eodem benigne suscipitur ⁊ hu- mansime pertractatur. Qui dum eam secundis nuptijs tradere disponeret: oīno recusauit: volens potius in paupertate castitate seruare q̄ sterum ditata in rebus secularibus se implicare. Interea autē os viri sui de trasmarinis partibus domui tumulanda deferuntur: cui⁹ exequijs sancta mulier interfuit: maxime virtutis ⁊ patientie signa pretendens: adeo vt ab emulis quibusdā reputata fuisset virum minime dilexisset. Filias tñ suis vinculis de ad diuersa loca transfussis: ipsa in habitu abiectissimo veste grisea: aliquādo ob breuitatem alieno panno prolongatā: ⁊ manicis ruptis alteri⁹ coloris griseo refarcitis: cepit incedere: ⁊ sub cura magistri conradi cum ancillis suis pauperibus ministrare. Cui⁹ autē pater suus eius inopiaz audiuisset: per solēnes nuncios a se missos: eam ad paternam regna requiuit. Qui veniēs ad eam ipsam lanam filantem inuenerūt: eiusq; paupertatē ⁊ patientiā admirati: eam oīno reuocare non valuerunt. Hec autē sancta dei non obstante q̄ pauperū cure cum martha ministraret solite: cum maria etiam contemplationi vacabat assidue. Sepiusq; mirabilibus visionibus in extasi rapti diuinitus cōsolabatur: ⁊ eisdem fruēs frequētissime delectabat. Die quadā ex lassitudine in ancille gremio decubens: oculos erigēs ad fenestram: nunc risu letabatur: nunc lachrymis tristabatur. Inter cetera dicens hoc verbum.

Ita dñe mi tu vis esse mecum et ego tecum. Interrogata quoq; ab ancilla ob amore christi quid viderit: respondit se xpm vidisse parvulum: qui secum se velle esse dicebat: in cuius presentia hilaris: in absentia efficax tristis. Aliquando etiam dum talibus visibilibus fruere: facies eius radice coruscare videbatur. Semel pro quodam vago et dissoluto iuvene oravit: deus eius animi converteret. Qui subito se a secularibus et pomposis vestibus exuri clamavit: et conversus minorum ordinem introiit. Puella etiam cuidam inopi: quae ad elemosynam querenda venerat: dum licet satis renitenti filios et crispas capillos precidisset: in quibus illa admodum gloriabatur: statim ut crines abscidit: eius quoque simul animi immutavit: et una secum ad feriendum egris induxit. Appropinquas igitur vite terminus: apparere sibi xpo ad celestia iuncta: moxq; lecto decidens febre corripit: iamq; in extremis laboras ad parietes conversa: audita est: a circumstantibus dulcem proponere melodiam. Et in terrogata: cur hoc fecisset. Respondit quod ancilla quaedam iuxta parietes adeo dulciter cantauerat: quod se similiter provocauerat ad canendum. Ultima vero die ante finem transitu interrogavit ancillas: quid acture essent si ad eas diabolus adveniret. Deinde quasi diaboli licentiam fugere: tribus vicibus exclamavit. Appropinquate vero nocte media: deo gratias egit: quia hora illa gloriosaveniret: in qua christus nasci voluit: et mundo apparuit incarnatus: et his dictis emisit spiritum: anno dñi. M. cccxxj. v. sitationis sue anno. xxxj. kalen. decembris. Corpus autem eius miro refragrabat odore: quod tamen diebus quattuor inhumatum nullum ex se ferorem sed eandem emisit odoris suavitatem. Nise sunt etiam aures infinite: alias nunquam visae: homines cunctis in cognite supra ecclesiam ubi corpus eius iacebat: quae mira modulatione concinebant. In aere quoque audita est in hora eius transitus suavissima melodia: cuius licet verba non potuissent intelligi: nocte tamen cantus deprehensus fuisse illius responsores. Regnum mundi etc. sepius repetitur: eius etiam corpus in tumultu positum oleo redundare repertum est. Sepulta est in castro margburch allemanie signis et prodigiis multiplicibus clarens.

De sancto Pótiano papa et martyre. Cap. lxxx.

Pontianus papa

et martyr: natiōe romanus et patre calpurnio vrbano primo episcopo romano in pontificatu successit: et sedit annos. v. menses. ij. dies. ij. Qui ob confessionem nominis christi una cum quodam hippolyto presbytero iussu alexandri imperatoris in exilium dānatus et in insulam sardiniam deportatus est: ibiq; pro christi nomine sustulit: martyr effectus est xij. kalen. decembris. Cuius corpus a fabiano papa eius successore nauim romam delatum: et in cimiterio calixti via apia sepultum est. Die fecit ordinationes. v. per mensem decembris: presbyteros. x. diacones. xxj. episcopos per diversa loca numero. xij. et cessavit episcopatus dies. x. circa annum dñi. cccxij.

De sancto Fausto martyre. Cap. lxxxj.

Faust' martyr

diacoms rome passus est. Licet tantum fiducie et magnanimitatis a deo habuit: ut cum ad christianos nos carceri detentus nemo audeat accedere: isti tamen de Eusebio collegae sui gratia accesserunt: ut inuitis oibus hostibus eis ad confessores christi non negaret ingressus: et sic indefinenter eos reuisebat: eiusque necessaria ministrabat. Qui grandem et plenum diem perfecto martyrio sub decio imperatore obrutatio ne capitis consumatus est. xij. kalen. decembris.

De sanctis Severino Eruperio et Feliciano martyribus. Capitul. lxxxij.

Severin' et fo-

elij eius expertus et felicianus apud viennas passi sunt. kalendas decembris. Quorum corpora post multa annorum curricula ipsi reuelantibus inuenta et a pontifice vrbis ipsius clero ac populo honorifice sublata in basilica sancti romani quae in ipsa ciuitate sita est: condigno honore tumulata sunt: ibiq; requiescunt.

De sancto Odone abbate. Cap. lxxxij.

Odo abbas clu-

niacensis cenobij claruit tempore henrici primi et henrici secundi imperatorum. Qui quidem cluniacensis ordo incepit anno domini. cccccccxxj. anno primo coradi primi sub abbate bernone eiusdem ordinis: et monasterij fundatore: ea videlicet conditio ne ut ecclesia cluniacensis annuatim ecclesie gigniacensi censum. xij. denario: um solueret: in quo videlicet monasterio ab ipso bernone constructo seruabatur instituta sancti patris eutychij viri chari ludouico imperatori. Quae quidem constitutiones atq; instituta a predicto bernone abbate predecessore sancti odonis in dicto monasterio incohata et ordinata fuerunt: Ipse autem sanctus berno ab extrema deueniens: episcopos plures aduocans: seque reum et indignum abbatem fuisse iudicans: ab ordine seipsum deposuit. Odo nempe musicum successorem constituit: qui cum hoc audiens fugere voluisset: a fratribus captus et coram suo abbate violenter adductus: quibus dudum renitens: episcoporum tandem censura abbatie regimen coactus assumpsit: qui et miraculis claruit. Quadam nocte dudum pastores equorum dormirent et fur viuens equum ascensum asportaret: frater gotofredus in oratione pernixil hoc videns: ne silentium frangeret: in vita regularia instituta: tacuit usque mane. Die vero clara lucescente: fur idem cum equo inuentus est in eodem loco: quo ipsum ascenderat assit

De sanctis in mēse nouēbris occur. Fo. cclxiii.

rus qui se inde amouere nō poterat: nec ex equo descendere: donec ad Odonem adductus penitentiam egit: et furtū restituit. Cui pater sanctus quinq; dari solidos pro vigilia labore mandauit. **¶** Tempore quo normani pictation; et turonum fines vastabant: duo ex fratribus monasterij Odonis turonum missi: a normanis nocte capti et manus uincti sunt: qui tamē nunq̄ silentium frange re uoluerunt. Cūq; mane inquit psallerent: sed eos hostes ad loquendū nullatenus cogere possent: quidā dux eorū ense producto insiliēs equo: eos ferire uoluit: quem equus subito in terrā colisit: et statim febricitare cepit. Ceteri uero normani miserunt sortes: quē ex ipsis fratribus in uitio nem dñi sui flagellarent. Sed dum sepius missis sortibus nemine eorū sortis contingere possent: conuei si illi pro salute dñi sui fratribus per interpetē supplicarūt. Qui per sanitatem ad dñm exorauerunt. Et continuo dux ille sanitatem recepit: et fratres dimitti mandauit. Quadā uice dum Odon cū pluribus hoibus et equis rhodanum nauigio transiret: equus quidā calce tabulam nauis percussit: et ipsius parte excussit: statimq; aqua intra re cepit: et subito nauē totā repleuit. Quē tamen cunctis nimū formidantibus sic plena ad ripam vsq; deuenit: neq; aliquo modo submergi ualuit: donec equi oēs et hoies exierūt: ipsoq; odone cuius meritis nauis super aquas tenebatur: post omnes egresso: nauis demersa est cōtinuo. Rediēs roma cū pluribus: inter alpes nimū equitabat cuius equus subito in precipitiū lapsus est. Odo uero uir sanctus leuatis manibus ramo arboris desuper eminentis alias nunq̄ uiseta: tam diu se tenuit: donec egro ipse a nubibus absorpto: ipse a solis iuuatus illesus descendit. Statimq; ramus ille q̄ arbor cunctis disparuit. **¶** Hic latrone quēdā ad penitentiā reduxit et monachij perfectoris uite fecit. Qui etiā triduo ante mortē suā fratribus astātibus dixit: q̄ mater misericordie sibi apparuerat: atq; reuelauerat ipm in transitu suo Odonis abbatris meritis esse saluādū. **¶** Cum abbas odo esset rome in monasterio sc̄i pauli ap̄li: et libris de uita sc̄i martini abbati balduno corri geret: et ad uesperas ire uellet: obliuione librum apertū dimisit in loco uidelicet ubi ex trib; rectis gutte pluuie collecte fluebant. Tūc subito pluuia maxima descendit: sed nec odo p̄pterea libri recordatus fuit. Mane autē liber inuenitur apertus in circuitu et in marginibus aqua pfusus: in sola uo littera omnino erat intactus. Qd̄ dñi meritis odonis ascriberetur: ille ex humilitate b̄i martini uirtuti rettulit: qui libris suā uita cōtinētē sic a pluuia defendit. **¶** Dñi in monasterio quodā sc̄i helie theodardus qdā ab odone prepositus fuisse: in quo loco pisces nullomodo haberi poterāt nisi a longe delati multoq; precio cōpari: et carnes ex regula comedere nō liceret: oratione sc̄i odonis uallis in qua cenobiū illud sitū est monticulis pluribus inuicē iunctis se clausit: et aditū torrentis qui per eam fluebat adeo restringit: ut ex multis aquis collectis lacus fieret: et pisces vsq; in presens fratribus ad abūndantiā preberet. **¶** Quiescit autē uir sc̄us in dño. xij. kal. decēbris. Cūq;

uitā frater iohānes descripsit. Corpus autē eius apud cluniaciū sepultū quiescit et miraculis uiuit.

¶ De sc̄to Crispino ep̄o et martyre. Cap. lxxxiij.

martyrologio.

¶ De sancto Maximo martyre. Cap. lxxxv.

¶ De sancto Stephano p̄b̄ytero. Cap. lxxxvi.

¶ Crispin^{us} episcopus et martyr: apud ciuitatē asta gensen passus est. Qui cū esset pontifex eiusdem uicis: et x̄m dominum predicaret: a paganis detentus et ad sacrificia deorum suauis: dñi immolare cōtemneret capite amputato martyrij gloriā adeptus est: passus est autē. xij. kalēdas decēbris ut ait ad in

¶ Maxim^{us} presbyter et martyr: rome passus est sub persecutione maximiani imperatoris. Qui pro confessione nois xp̄isti diuēsis tormētis affectus: et multiplicibus iniurijs lacessitus tandem gladio capite cesus: et postus est ad sanctum sextum. xij. kalēdas decēbris. hec ado.

¶ Stephan^{us} presbyter apud cōstantinopolim claruit: pater leonis imperatoris. Dñi uis p̄ter sacharias noie sacerdos s̄m grecōrum ritum: uir sanctissimus et deuotus uxorem habuit pudicissimā noie theophanem: que cum esset sterilis: de tēplo prothomartyris sancti stephani non discedebat: sed iugiter orationi uacabat. Cum autē post ānos plures hūc filiū futurū: uirū sc̄tissimū cōcepisset: toto tpe quo ipm i uero gestauit: nulla rōne carnes: uia: uel lacticia: uini: aut olei gustare potuit: sed panē solū et aquā cū folijs et sale sumebat. Nato autē puero: amūcula q̄ ipm p̄mo de terra leuauit: signū crucis lucidissimū i ei^{us} pectore aspexit. Cū uo m̄ infantulū aleret: si quos aliquos quos nō s̄sueuisset cibos acciperet: puer se ab ea abstinebat: et uera tāgere uolebat. Si uo m̄ ieiunabat: puer sp̄stane^{us} ip̄s m̄mas bibebat. Baptizat^{us} est autē i ecclia sc̄i stephani p̄b̄omartyris: ex cui^{us} reuerētia stephan^{us} est uocatus. Sacerdos autē quidā uir sanctus q̄ eum baptizauit: p̄b̄erico sp̄u p̄nūciatus ipsum apud deū magni meriti futurū. Et cū aliquatulum creuisset sacris litteris erudiēdus traditus est. Qui parētib^{us} subditus et obediens: et in sanctis operibus p̄ficiēs: annorū iam. xij. clericali ordinē suscepit: et patri in diuinis ministrare cepit. Cum autem annos. xvij. impleuisset pater eius ex hac luce substractus est. Qui cum iam dudum uitā solitariā ducere cuperet: m̄is tamē recenti dolore cōpatiēns: sanctū eius p̄positum biennio distulit adimplere. Tādē plus deo q̄ gea

nitrici complacere curans animi sui theophane aperuit: eamq; blādis & diuinis sermonibus abscessum filij desentē cōfortauit. Ipsamq; cū duo bus alijs fratribus paruulis deo cōmēdauit: & tē plū bī petri apli ingrediēs ibidē se inclusit: & ieiunijs atq; orationibus assidujs deo seruire cepit. Folla autē cū sale vir cocta ipsi a matre quoti die delata ad vesperū māducabat: que ad sustētationē nature nō ad corporis repletionē sumebat. Scripturas vō diuinas quotidie legebat: & psalteriū quaq; nocte perficiebat. Cui nocte quadā sedētū & pariter dormitātī bris petrus apls apparuit: eiq; ut incepta pferret: dulci sermone psuasit. Post annos vero tres eidē orātī scētis antipas martyr apparuit: & in foribus templi ipm tercio ex nocte vocauit. Qui eñ veste sacerdotali indutū vti sacerdos fuerat asperit: & imaginē eius in icona depictā cōsiderā: nullā esse inter ipsam figurā & vultū sibi apparētis differentiā iudicauit. Scētis autē martyr: vt sibi psalterē admonuit: et continuo ab eo discessit. Qui intelligens ad obsequiā ipsius martyris ecclēie vocatū: in eā grossam & paruū ciliicū accepit ad corporis operimētū: et abijt ad scētī antipe martyris tēplū: vbi in multa & mira abstinentia orationibus insistebat: ciliicū supra marmor plecto sedēte & mēsa habebat: semel aut bis in septimana cibum sumebat. Aliqñ etiā nihil recipiebat. Discipulo vō quodā ipsi ministrāte folia sine sale vir cocta māducabat. Eadē in sacerdotē a quodā theodoro epo cōsecratus: sacrificiū laudis quotidie deo immolabat: et ad aīaz salutē ppto frequentius predicabat. Verba vō illius abstinentia orationibus insistebat: multi quoq; ex deuotione sacrā eucharistiā de manibus eius sumere studebant. Miraculoz etiā glia insignis clarebat. Cum die quadā missam celebraret: vir quidā deuotus hora cōsecrationis: vidit splēdore mirabilē circū altare celitus infusum. Stephanū vō a terra in aere cū ipso: qđ leuabat: corpore dñico eleuatū: & facie velut flāmea ignitū. Quod cū vir ille bō viro post missam enarrasset: ille ei superinde donec viueret: silētū imperauit. Quis etiā dñi celebraret mulier immūdo spū annis pluribus verata eidē adducta est: qui missa cōpleta eucharistiā supra caput eius posuit: moxq; ab ea demonium effugauit. Que sicut postmodū retulit: vidit in ipsa hora supra caput suum ponī nudū infantē & ignē ex vultu stephani pdeñtē: immunū dñi spū repellētē. Exinde cū esset annoz. xxx. factē mulieris decetero nullatenus videre propo suit. Sama quoq; ipsius scitatis crescere nimis cepit. Die quadā cū in aula impatoris michaelis: stephanus presbyter a multis tanq̄ sanctissimus cōmēdabatur. Quidā vō speratoris intusus ei detrahēs: cepit eum asserere insipientē & ignariū: qđ per epistolā ei scribēdā obrultū pbaturū: cūq; eplam sigillasset: eāq; viro dei per nunciū destinasset. Ille oīa per spiritū cognouit: missaq; ad nunciū venientē discipulo ipsum talibus verbis preuenit: q̄ homo corruptibilis seruum dei pbare nō possit: & qz que scriperat: nulla essent. Dicitis discipulus fores in faciē missi clausit. Nec vltra eidē dudū pulsantī quicq̄ respōdit. Reuer

susq; missus ad imperatorē & ceteros: qđ gesta fuerat retulit. Ille quoq; epistolā suā sigillatā aperies: nihil in ea scriptū inuenit: & virtutē viri sancti cognoscentē cōmisi penituit. Eustasij cuiusdā nepotis viri sancti vxor pregnans erat: que in puerperio posita parere neq̄bat. Ad quem cum vir eius venisset: & coniugis periculū indicasset: stephanus illū nocte secū detinuit: & pro ea orauit. media quoq; nocte eustasij vocauit: et domū remittēs: vxorē filiā peperisse nūciari: qui cōcitus redijt: et eadē hora: qua ei sanctus dixerat: mulierē puellā enīā inuenit. Quidā dolore dētium grauē patiebatur: vt neq; triduo comedere potuisset: qđ ad cōfessorē scētū veniens: lapidē de eius corde accepit: & cū eo dētes tetigit: & p̄tinus a dolore liberatus fuit. Plurimi etiā languentes ab eo p̄ somniū admonebant: vt ad talē locū veniret: & liberationē acciperet. Cui cū virū dñi prius nūq̄ vidissent: ad locū designatū veniebant: & ipsi esse: qui ipis apparuerat cōtinuo cognoscebāt: et sanitate percipiebant. Cum autē annoz. xl. ex tremotu maximo ecclesia in qua deo seruebat: corruit: ipse ad quoddā antrū cōfugit: ibiq; se includi fecit: vbi et vite asperitatem adauxit. Nam cū prius folia cocta comederet: nunc autē edebat cruda: & vt nullum saporem haberēt: ad solē faciebat ea p̄mo per discipulū extricari. In quo loco p̄ annos. xij. māsit: vbi nec solē vnq̄ vidit: nec aerē. Unde ex nimia lastitudine barba et capilli ab eo deciderunt: dētes vero prope casuri erāt: vnde nec tā comedere poterat. Cōsilio igitur quorūdam virorū dei illum visitandū ad monasteriū quoddam delat⁹ fuit: vbi et monastiū habitū suscepit. Cui cum per abbatē suum per obediētā mādatum esset: vt vini aliquātulum sumeret: ne ex nimia debilitate deficeret: ille in abstinentia sua volens persistere: nolensq; obedientiam preterire: corticem nucis vino implebat: quod in alio vase aq̄ permiscibat: sic olei vini sapore & odore perditō illud bibebat. Festiuis quoq; diebus ex abbatīs mandato cōfrit⁹: modicas ficus in cibū accipiebat. Cū autē ad ianū tēplī sancti martyris dirupti esset icona beate virginis: ante quā lampas depēdebat. Temētēs ad se quoscūq; lāguidos oleo ipsius lāpadis yngebat: & cōtinuo sanabant. Quos profus quidā ad eū horribilis accessit: quez scētus vir duobus fratribus spoliātum: & oleo toto corpore perungēdum tradidit. Sed statim vt expositus est tunicā: apparuit spoliātus et lepra. Ipsum tamē iuxta p̄ceptum stephani oleo perunxerunt: & sanctū remiserunt. Quidā a demonio obsessus de ciuitate nicomedia ad eū venit qui litte ras per semetipm didicit: & anteq̄ inde discederet in psalterio legit. Quidā puer vitii lapidis patiens ad eū deducitur: & ab eodē oleo icone ynge precipitur. Sed anteq̄ illuc veniret: sanatus fuit: et vitii cum lapide emisit. Post hec anteq̄ abbatie regimen suscepit: et plures discipulos in dei seruitio congregauit. Ante vero cētēsimum sui exitus diem: vni ex fratribus sabbate nocte quem sibi

successore dimisit propheticō spū predicti: q̄ oēs fratres infirmādi foret: nullus tñ eorū nisi ipse die ceterimo decederet: que oīa sicut sanct⁹ predict⁹ rat euenerūt. Postq̄ autē oēs fratres infirmari ceiderāt: unusq; post alterū sanat⁹ surrexerat: ipse multis iam diebus trāfactis infirmitate corrept⁹ egrotauit: nec ob id tamē abstīnētīā solitā dimisit. Quinq; iam ad extrema deuenisset: et imperator leo ipsum videre desideraret: etq; p̄ nunciū suū optatū nūciasset: scīus vir et remiss⁹: q̄ nisi eū vsq; ad uesperas uideret: amplius illū videre nō posset. Sed cū impator ad eū uellet accedere inuaditione imbris marīa cōpulsus ire nō potuit: nūc eū tamē ad eū p̄ benedictione destinauit. Qui benedictionē dñi illi cōscriptā manu ppria in hereditatē dixerit. Sic bono cōsumatus ope in pace que uit. xij. kalend. decēbris. Anno etatis sue. lxxvij. quib⁹. lvi. in abstīnētīa exegit. Sepultus est cōstātinopoli miraculis conuiscans.

De sancto Antipa martyre. Cap. lxxvij.

Antipas presby

ter ⁊ martyr apud cōstantinopolim passus est: de quo nihil aliud reperit: nisi q̄ sacerdotali dignitate fultus: ⁊ p̄ xpi nomie tpe psecutionis martyriū fuerit passus: ⁊ apud ipsam urbē regiā tumulatus ecclīa eius nomini edificata: in qua sanct⁹ stephanus presbyter ⁊ confessor annis plurib⁹ deo seruauit: ut supra proxime in eiusdē confessionis hīstoria dictū est. Cuius passionis dies eadē die dimitionis sancti stephani apud ipsam urbē recolit: uidelicet. xij. kalendas decēbris.

De sanctis Samone et Guria martyribus. Cap. lxxviii.

Samon ⁊ gurias

martyres passi sunt tēpore diocletiani imperatoris sub antona duce in ciuitate edessa. Qui p̄ ciuitates regionis illi⁹ ⁊ castella discurrentes: et xpm dñm predicantes atq; xpianos in eorū certamine cōfortates tenti sunt: ab antona duce ciuitatis edesse. Et dñi sacrificare nollent: reclusi eos in carcere: ubi fuerat stabulū porcorū donec antiochia ad augustū: qui eus uocauerat: accederet: ⁊ rediret. Reuersus igit dux ex speciali impatoris inuisione fecit illos manibus suspēdi ab hora diei. iij. vsq; ad. viij. Sed dñi immobiles p̄sisterent: mādauit illos deponit: nocte illa in carcere detineri pedesq; in ligno cōcludi. Vane solū fossam tenebrosam mitti: ibiq; p̄ totū mēsem augusti fame ⁊ iedia macerari. Et cū toto ipso tēpore sine cibo uillo uel potu p̄mansissent: aperta ianua iussit eos aliquantulum refici. Iterūq; p̄ totū mensem septēbris: ⁊ octobris: ac partem nouēbris fame affligi. Et post hec de fouea letuari: et samonem quidem capite deorsum appendi: et clarū pedī ipsius dextro configi. Guria autē quia grauiter egrotabat dimisit: nec ipm amplius affli-

gere uoluit. Cū autē ambo in laude christi peruerarant: Samon est depositus ⁊ cum guria in foueam primā remissus. Post dies. viij. ambo inde educti sunt: ⁊ cūz omnino sacrificare contēnerent iussit eos antonas nocte custodiri: manesq; an̄ diē timore populū: quozū multi facti fuerant. christiani: fecit illos extra muros urbis educti: ibiq; capite truncari. Quoz corpora cum capitib⁹ ⁊ sanguine a christians collecta ⁊ in ciuitate edessa gloriose sepulta sunt. xij. kalend. decēbris: quozum passio nez theophilus xpianus qui erat officialis senat⁹ in ciuitate ipsa armeno sermone descripsit.

De sancto Eadmundo rege et martyre. Cap. lxxix.

Eadmundus rex

anglie et martyr apud eandem insulam passus est: ut dicit guilelmus. Cū em̄ duces dauorum hinguar ⁊ ybba orientaliū angolorū depopularent: prouinciā primus eorū regem eadmundū nō resistente: sed proiectis armis solo prostratū ⁊ oratē post aliqua tormenta decapitauit. Cuius caput inter dumos proiectū. Quod dñi ciues busto reperito querent: audierūt uocem capitis oēs ad se inuitantis. Inuenerūtq; lupū caput ipsum lacertis amplexantem: ⁊ intactū custodientē. Et dñi caput accepissent: luppus ipse illos baiulantes post tergū eorū ad tumulū vsq; secutus est: neminē ledēs: neminē fugiens: ⁊ a nemine lesus. Sup cuius corpus post modū capella lignea erecta est. Quē dñs fures quidā expoliare uellent: inuisibilibus lozis irretiti. Inde discedere nō poterāt: lozo sentientes uincula nulla uidentes. Caput autē sc̄to corpori cōpaginātū: diuina uirtute eidē continctū est: signū precisionis circa collū solūmodo coccinea cicatrix pretendens. Cuiusdē sancti crines ⁊ uingues ac pilli barbe sensim pullulant: quos vsuca uuluer sancta sepi⁹ precidebat: ⁊ p̄ reliquias uenerabat: per quas incisiones etiā de⁹ infirmitates languidorū curabat. Passus est autē. xij. kal. decēbris.

De sancto Eadmundo alio rege martyre et confessore. Cap. xc.

Eadmundus al

ter rex anglie regnare cepit anno tertio othonis impatoris p̄mi. Dicitur vir sanctissimus fuit frater aldoftani: qui regnauit annis sex cū dimidio: ⁊ glascontensem ecclīā magnis p̄dictis ⁊ honoribus ditauit: priuilegiū cōcessio nis litteris aureis in libro euangeliū: ⁊ ipsum librum eleganter cōposuit: ⁊ ecclīe in perpetuum memoriale donauit. Dicit etiam pauperum sedulus amator: et ipsum munificus benefactor extitit. Qui specialem deuotionem in beatum iohannem euangelistā habuit: in cuius nomine nulli vnq; peccati aliquid denegabat. Unde contingit q̄ quidā peregrinus absente camerario in nomine euangeli-

iste importune a rege elemosynā postulat. Lut rex cum nihil aliud in p̄p̄rio haberet: p̄ciosum anulum dedit. Sed post dies plures quidā miles anglie in transmarinis partibus constitutus: ab eodez peregrinū anulum regi referendū recepit: ipsi imponēte: vt regi diceret q̄ ille cui z pro cuius amore ipsum anulum dederat et ipsū remanda- bat. Unde liquido patuit q̄ iohānes euangelista eidem in forma dicti peregrini apparuit. Quā au- tem predictus rex latronem quēdā de leos ciuita- te pro eius culpis eliminasset: ille post sex annos egressus in festo quodaz regis inter conuiuas ip- sius incognitus z inopinus ascendit z cū ceteris ex more discubuit. Quē sol⁹ rex cogniti post mē- sam p̄ capillis in terrā elisit. Ipse autē latentem scam de vagina p̄duxit: et in pectus regis infixit: qui mox exanimatus spiritū reddidit. Zatro au- tē a cōcurrētib⁹ mēbratim concisus nōnullos p̄- mo sancauit. P̄uiderat hūc regis finē sanctus dñstanus tunc abbas glasconēsis postmodū eps cantuariēsi. q̄ mox equi ascēdens ad curiā p̄perā ter currebat: s; in medio itinere nūcū geste rei sus- cepit. Sepult⁹ est autē sanct⁹ rex in ecclesia gla- sconensi: vbi z martyris veneratiōe colitur: q; pro- iusticia interfect⁹: ubiq; miraculis clarescit.

De sancto Siluero episcopo. Cap. xcj.

Siluerus epi-

scopus Babiloneſi. apud eandē ciuitatem claruit. Hic em̄ exēpla- ri vita insignis fuit: z doctrine ac sapientie admirabili eruditione refulsit. Qui bonus pastor gregē dominiciū verbis z exēplis aluit. Et plenus dierum atq; virtutum anno. xlii. sui sacerdotij ad christū migravit. xij. kalendas decēbris.

Dec ait ado in martylogio suo.

De sancto Rufo discipulo. Cap. xcij.

Rufus discipu-

lus apostoli pauli: de quo idem apostolus ad romanos. xvj. mē- tionē facit: vnus fuit ex. lxxij. di- scipulis xpi: vt dicit abbas doxo- theus: qui ab eodē apostolo epi- scopus thebarij ordinatus: p̄- dicationis officij fideliter ad- pleuit. Et plenus sanctitate et

virtutibus in pace quieuit: atq; apud ipsam vrbez sepultus fuit. xj. kalendas decēbris. Dec ado in martylogio.

De sancto Mauro martyre. Cap. xcij.

Mauros mar-

tyr apud vrbe romā passus est tē- pore numeriani imperatoris sub- p̄fecto vrbis celerino. Hic ex ciui- tate castella puicice ap̄rice x̄p̄ia- nis parentib⁹ progenit⁹: quibus defunctis ipse seculum derelict et monachus effectus annis deo seruit: deinde diuina inspiratus

gratia cū esset annoz. xvij. ad ap̄toz limina v̄sita- da romā deuenit: ibiq; paupib⁹ subuenire cepit: z per triennij ibidem talib⁹ opib⁹ vacauit. Au- diens autē edictū numeriani imperatoris de xpi no- mine p̄sequend⁹: fugiens in spelunca latuit. Sed post menses tres vidit in somnijs virū splendidū aurea virga se tangente: sibiq; mandante: vt romā intraret: z martyriū cōstanter impateret. Ingressus itaq; vrbe z tent⁹ a celerino p̄fecto: dñ sacrificia- re nollet: primo quidē nodosis fustib⁹ cedit: z plū- batis in maxillis cōtundit: deinde in equuleo sus- spendit: z ungulis ferreis lacerat. Nouissime in xpi confessione persistēs immobilis gladio capite trū- catur nō longe ab vrbe roma. Naute vō quidā bicu- cine ex ap̄pica corpus concuisit sui rapientes: na- ui imposuerunt ad suā patriam deferendus. Sed dum hoc p̄fectus intellexisset: iussit nauas cō- p̄bendi. Qui hoc comperto territi fugerunt: et nauem dimiserunt. P̄fectus vō nauē: in qua iam corpus martyris positum erat sarmentis reple- tam: iussit in medio mari comburi. Sed deo dispo- nente nauis a vento sine naua inde repellitur: et angelo duce ad litus portine patrie ciuitatis prouin- cie h̄strie deducitur: vbi sanctum corpus a chris- tianis condigno honore sepelitur: qui passus est xj. kalendas decēbris.

De sancto Colubano abbate. Cap. xcij.

Colubanus ab-

bas claruit in gallia temporibus theodozici z clodouei regū fran- corum. Hic ex hibernia insula na- tus cū adhuc matris vtero gesta retur vidit eius genitrix p̄ som- nium se solem parere mūdū illu- minantem: qui adhuc puer libe- ralibus disciplinis instruct⁹: res- licta matre patre iam defuncto

a venerabile viro senile sacris litteris z regulari- bus institutis imbutus est. Et cū esset annoz. xxx. assumptis. xij. comitibus venit in italiam: z inde ac- cessit ad galliā verbū dñi predicādo: cui a figiber- to rege astrosioz z burgundionū concessione facta vastā heremū nomine vesagū cū focis suis habitas- ce cepit: z p̄ annos. lx. nihil vltra q̄ herbas z radi- ces māducauit. Abbas autē euozic⁹ monasterij sal- cis diuinit⁹ p̄uisus admonit⁹: beato viro colubano necessaria vite eq̄s oneratis transmisit: quozū du- ctōzē marculum eius discipulū constituit. Sed dñs ille viam penit⁹ ignoraret: deo duce ipse cū equis recto itinere ad cellas viri dei puenit. Hic multoz miraculoz gloria claruit. Euz in quodā specu: vbi ozare solebat visum reperisset: licentiatus vnus ab eo: locum ipsum nunq̄ repetijt. Frater quidā grauit̄ egrotabat: et abbas vnde christū refice- ret: nō habebat. Inspiratus ergo repente quidam diuinitus cū panibus z pulmentis venit: eq; pa- tri obtulit: z sic languenti subuenit. Et dum p̄yro- te benefactoris ozasset: languente: continuo sana- ta est. Cum autem fratres aquam in proximo non haberent: sed a longe ipsam multo labore deser- rent: fontem de saxo sua oratione produxit: q̄ ma- nat ibidem vnq; in p̄sens tēpus: deinde in castro

luxurio monasteriū latius cōstruxit: propter fra-
trum multitudinē excreverunt. Die quadā dum
gallo monacho precepisset: vt ad piscandū ad flu-
men buscā iret: ille ad ligonē flumiū proximo-
ren accessisset: et multos pisces inueniēs nihil ce-
pisset: correptus de inobediētia ab abbate ad lo-
cum in suū addit: et pisciū multitudinē cepit. Ali-
quā existens in oratione in quadā rupe: cognouit
per spiritū oēs suos fratres domi relictos esse
languētes: et veniēs vsq; eos qui egrotis munifera-
rent sanos repperit: et sicq; oibus vt ad messem fa-
cidendam surgerēt imperauit. Et cōtinuo oēs sa-
nati surrexerūt: et operari ceperūt. Et cū illis me-
tentibus pluuia maxima erupisset: imbrē a meten-
tibus fratribus adeo cōpescuit: vt pluuia circum-
quaq; cadente: nec frēs nec segetes in aliquo ma-
didaret. Puerum etiā qui metendo sibi digitū sal-
ce preciderat: sola salina sanauit. Seipsus cū duo-
bus sociis in heremo vnico pane diuisum multi-
plicato p̄ dies .xij. indefinenter satiuit. Fratrem
in suū quendam qui cedendo ligna se grauius se-
cūri vulnerauerat in momēto sanū effecit. Luidā
comu vna ex chirothecis eius asportauerat: vt il-
lam reportaret p̄cepit: et continuo ipsam rettulit.
Dum quadā vice triticū in hōre defecisset: et
ex hoc guignocus procurator monasterij pluri-
mum hestaret: orationē fudit: et mane hōrem tri-
tico repletū inuentū est: qd̄ tñ clausum extiterat:
eiusq; clauēs: cellarij habebat. Ad p̄dum fontanas
monasteriū .lx. frēs terrā colentes: duobus pani-
bus: et modico cereuisie: ad satiētātē plene refecit.
Cū vsum in nemore iuxta cerui cadauer inue-
nisset: p̄cepit bestie ne corium lederet: sed fratri-
bus pro calcetis dimitteret. Dissidit postmodum
illuc nuncio: coriū sanum recepit. Ducti qualde-
leno eiusq; cōiugi flauie ad se accedētib; vt: so-
lolem eis īperaret: tam facilliter optatū obtinū-
it: vt anteq; domū redisset: pregnās mulier eēt.
Natum ergo puerū et donanum noīatū: Colūbano
in monasterio parentes obtulerūt: pro quo pluri-
res alios filios postmodū genuerunt. Et theodo-
ricum regē de adulterio increpabat: eo q̄ reflecta
regina natos de cōcubina procreabat: vñ ab eo et
bunichilde eius auiā regi in crimine sanēte mul-
tas insidias et persecutiōes perpeffus de mona-
sterio suo electus est. Et in exitū actus sepi reuo-
catur. Iterūq; frequenter fugabat: pluriesq; pe-
riculo mortis expositus: diuina tādē virtute libe-
ratus euasit. Apud verociensē oppidū vbi a rege
fuerat relegatus: cōpeditos oēs de carceribus di-
uina virtute solutos eduxit. Et dum ad carceres
p̄ satellites repetunt ad virū dñi ecclesia legētē
cōfugiunt. Quo intrātes satellites et p̄sentē que-
rentes videre nō potuerunt et neminē absolutiōni
capere valuerūt. Tandē rex diuina vltiōne in sua
gente percussus: deiq; timēs iudiciū: columbanū
ad pp̄ria reuocauit. Cū apud turonū pecuniā quā
scitū pauperib; dare decreuerat sur exportasset
et abbas ad sepulchrum sc̄i martini ozaret: latro
subito cōpunctus rediit: et ablata restituit. In vil-
la quadā p̄pe fueiōs: gentiles quosdā cuppā ma-
ximam. l. modiciōni vno repleta deo suo libare vo-
lentes inuenit: et in cuppā insufflauit. Stasq; cup-

pa p̄ frustra frangit: et vini effundit: et barbari con-
uertunt. Dum frēs ad pomeriū pro pomis deserē-
dis mississet: illiq; reuertentes visum ingentē po-
ma rapientē nūciassent. Sc̄tūs p̄ fratres vno imā-
dant: vt assignatis sibi quorundā ramozū pomis
cōtentus existat: et reliqua fr̄ibus dimittat. Qd̄ se-
ra deinceps adimplere curauit. Spiritu p̄p̄beti-
co plen⁹ clothario regi p̄dixit: ism̄ in breui re-
gna theoberti et theodozici regū obitūru. Qd̄ vt
p̄dixerat sic euenit. Nā orta guerra iter eos de ter-
ris regnozū: in tubianēsi castro ambo adinuicem
bellū cōmittūt: et theobertus superat: et captus ad
bunichildem reginā destinat. Quē illa sicut eidē
regi dudū sc̄tūs columban⁹ p̄dixerat clerici fieri
fecit: et in monasteriū intrusit: atq; post modicū
ism̄ eadē regina occidi mādauit. Sicq; theodozici
regni illius obrinuit. Sed post modicū tps
in vltionē iniurie sc̄to viro illate: theodozici iuxta
meldense castrū illumine interst: et sic clotharius
vtrūq; ipsozū regnū acquisiuit: qui et theodozici
progenitē cunctā deleuit. Deinde vir dñi italiā pe-
tens: monasteriū bobienē cōstruxit: basilicā an-
tiquā semiruptā reparauit: quo dñi p̄pter aditū
ardū: trabes ad edificā de nemore excisas: pluri-
stris deferre nō possent: virtute viri sc̄i duo vel
tres ex fratribus trabem quā vir quatuor boues
trabere potuissent: humeris leniter deferrebant:
prout vie angustia exigebat: donec cenobii omne
perfectū est. Consummatū vero opere vir dñi post
annum reuolutū feliciter in pace quieuit. .xj. ka-
len. decembris. ibiq; sepultus miraculis refulget.

De sc̄to columbano cōfessore. Cap. xcv.

Columban⁹ ali

us fuit monachus cenobij luxo-
uensis ex gñe sc̄i colūbani ab-
batis: eiusq; discipulus: qui si-
mul cū eo ex hibernia egressus
est. Dic sc̄tissime vite fuit: cui et
anes et bestie sicut et colūbano
magno parebāt: et ad eius iperū
vñ veniebāt: seq; manibus illi
us: ac si essent catuli attractari permittēbāt. Cum
autē sanctus vir ad extrema venisset: dieb; pluri-
bus febre correptus: vidit ad se virū splendidum
venientē qui sibi dixit: q̄ tūc ism̄ a corpore educe-
re nō valebat: eo q̄ p̄ris sui p̄ces et lachryme ism̄
impediēbāt. Qd̄ ille audiēs et durus deslēs: sc̄tū
colūbanū abbate p̄ nūciū accessit: virū trāsi-
tum suū non ipedit: eo q̄ se ad vitā iturū nullate-
nus dubitabat. Cui sc̄tūs abbas corpus dñicū ob-
tulit: illeq; sumpro pacis ofculo de licētia p̄ris e
carne migravit. Sepultus i monasterio luxorio-
ensi: vbi et in miraculis viuit.

De sancta cecilia virgine et
martye. Cap. xcvi.

Cecilia virgo et

martyr: rome passa est sub alma-
chio vrbis p̄fecto tpe marci au-
relii et cōmodi imperatorū: que
ex nobilissimū romanorū gñe
orta: et ab ip̄sis cunabulis in fide

p̄terita: absconditū semp̄ x̄pi euangeliū ge-
 rebat in pectore: ⁊ nūq̄ a colloquīs diuinis et
 oratiōe cessabat: suamq; virginitatē conseruari a
 dño exorabat. Cum autē cuidā iuueni noīe valeria-
 no desponsata fuisset: ⁊ dies nuptiarum instituta
 esset: illa subtrus ad carnē cilicio induta: desuper
 auratis vestibus tegebat: ⁊ cantantibus organis:
 illa in corde suo soli dño decantabat: ⁊ biduanis
 ac triduanis se iunīs orans se dño cōmendabat.
 Venit igitur nox in qua cū sponso suo suscepit se
 creta cubiculi silentia. Quē cecilia alloquens dixit:
 se habere secretum qd̄ ei confiteri vellet: si il-
 le iuratus assereret: totā illud obseruatiā custo-
 dire. Jurauit valerianus illud nulla necessitate
 detegere. Tunc illa ait: se angelum dei amatorem
 habere: qui nimio toto corpore eius custodiret: as-
 sidue: qui si sentiret: q̄ ipsam sponsus eius amo-
 re polluto contingeret contra ip̄m furore suū exa-
 gitaret: ip̄m occideret. Si autē cognosceret q̄ il-
 lam sincero amore diligeret: ip̄m quoq; sicut ⁊ ip-
 sam perfecte amaret: ⁊ gratiā suam ip̄i ostende-
 ret. Valerian⁹ nutu dei diuinitus inspiratus r̄-
 dit: vt ip̄m sibi angelū ostenderet: quē si vere an-
 gelum dei probaret: portata sibi faceret. Si autē
 virtum aliū diligeret: vtrūq; gladio feriret. Cui
 cecilia promisi: vt si in vñs̄ deum credere vellet:
 et se purificari p̄mitteret: angelū videre posset:
 ip̄onens ei vt tertiū ab vrbē miliarū via ap̄ia per-
 geret: ⁊ pauperes inuentos elemosynā petentes
 ex parte cecilię salutarer: eosq; rogaret: vt ad san-
 ctum papā vbanum eū adducerent: q̄ ad ip̄m se
 creta quedā proferenda haberet. Cui inuēto oīa
 verba cecilię indicaret: ⁊ ab eo purificari angelū
 rediens cōtinuo videret. Tunc valerianus perre-
 xit: ⁊ scdm̄ accepta signa inuenit sanctū vbanum
 papā intra sepulchra martyrum latitantē. Cui va-
 lerianus oīa cecilię verba exposuit: illeq; manus
 ad celū eleuans dñm benedixit. Et ecce apparuit
 eis senior: in eis vestibus indutus: tenens librū
 aureis litteris scriptū. Quem vidēs valerianus
 timens quasi mortuus cecidit: sed a sene cōforta-
 tus ⁊ leuatus sic legit. Unus dñs: vna fides: vñs̄
 baptisma ⁊c. qui cū a seniore interrogatus: hec oīa
 se credere dixisset: statim senior disparuit: ip̄seq;
 a sancto vbanō ep̄o baptisma suscepit: ⁊ rediens
 domū cecilię in cubiculo cū angelo splendēte col-
 loquentē inuenit. Quē videns valerianus nimio
 terrore corripit: sed ab angelo confortatur. Qui
 duas coronas ex rosā ⁊ lilijis albētis in manu ha-
 bebāt: vnam cecilię: alteram valeriano tradidit:
 quas de paradiso dei eis delatas asseruit: ⁊ vt eas
 immaculato corpore custodirēt admonuit. Vale-
 riano quoq; dixit: vt q̄ vtili castitatis cōsilio cre-
 diderat: qd̄ cumq; vellet: peteret: cōtinuo dño ob-
 tinendū. Qui r̄dit: q̄ nihil sibi eēt dulcius q̄ vni-
 cus fratris germani eius affectus: petens vt fra-
 ter eius tyburtius vna secum veritate agnoscere
 mereretur. Angelus vero hec vti deo acceptissi-
 mum approbat: p̄mittēs q̄ non solū tyburti⁹
 in x̄pm crederet: sed ipsi ambo cū palma martyrii
 ad dñm peruenirent. Cum autē manē tyburtius
 ad ceciliam cognatā ingressus: eam oscularetur:
 odorem nimis rosarum ⁊ liliorū sensisse se dixit:

quibus cōfortatus admirabatur: vnde intempe-
 stiuas rosas habuissent tpe imbris. Valerian⁹ er-
 go ei r̄dit: q̄ coronas haberent a dño sibi p̄ an-
 gelum missas: quas oculi sui videre nō possent:
 nisi credens se purificari permitteret. Qui cū va-
 lerianū interrogasset: an hec in somnijs: an in veri-
 tate talia audiret. Valerianus r̄dit q̄ vsq; tunc
 in somnijs ambulauerat: sed nūc in veritate mane-
 bat: ⁊ q̄ hec oīa ip̄m angel⁹ docuisset: quē ⁊ ille vt
 dere posset: si in x̄pm crederet: ⁊ idolis renuncia-
 re vellet. Cum autē cecilia rōnibus euidentissimis
 oīa idola esse insensibilia cōprobasset: ⁊ vitā futu-
 ram ista presentī felicitate ⁊ magis gloriosam ostē-
 disse: atq; x̄pm dñm eidē euangelizasset: ⁊ ad pre-
 dicationē eius tyburtius in x̄pm credidit: ⁊ a va-
 leriano ad sanctū papam vbanū adductus sacri
 baptisma suscepit. Qui postmodū angelos dei se-
 pius videbat: ⁊ oīa que postulasset: protinus obri-
 nebat. Cum autē vtriq; fratres elemosynis inuē-
 rent: ⁊ sanctorū corpora quos almachius p̄fectus
 occidebat sepulture traderēt: ambo ab ipso p̄-
 secto detent: ⁊ pro x̄pi noīe martyriū passi sunt:
 vt dictū est supra in eorū passione. xvij. kal. maij.
Quib⁹ peremptis: almachius eorū facultates
 exquirens: ceciliā quasi valerianū coniugem tene-
 ri p̄cepit: vt facultates eorū proderet ⁊ idolis
 immolaret. Sed virgo x̄pi mandatum eius p̄ue-
 niens: oīa que a sancto martyri⁹ sibi relicta fue-
 rant pauperibus erogauit. Cūq; ab apparitori-
 bus vigeretur: vt autē sacrificaret: aut tententias
 mortis acciperet: ⁊ illi vebemēter fleret: q̄ puel-
 la tam decora ⁊ nobilis vltro se morti traderet: ce-
 cilia eis x̄pi fidem predicare cepit: ⁊ oēs ad deū
 conuertit. Ip̄siss̄ a p̄fecto mortis inducias ce-
 cilie postulatibus: illa vbanum ep̄m ad domum
 suam venire fecit: qui gordianum virum clarissi-
 mum ⁊ oēs apparitores illos cum alijs plurib⁹
 numero quadringentis baptizauit. Quod audi-
 ens almachius ceciliam teneri fecit: ⁊ sibi presen-
 tari. Que dum ei presentata x̄pm publice confite-
 retur: ⁊ idola oīa execraretur: iratus almachius
 iussit eam: ad domū suam adduci: die integro ac
 nocte in flammis balnealibus concremari. Que
 quasi in loco frigido mansit. Ita vt nec vna pars
 membrorum eius saltem sudozis signa laxasset.
 Qd̄ audiens p̄fectus iussit illam in ipso balneo
 decollari. Spiculator autē eā tribus scitibus in col-
 lo percussit: sed tamen caput eius amputare non
 potuit. Et q̄ decretum erat ne quartam percus-
 sionem decollandus acciperet eam seminecē car-
 nifex dereliquit. Cuius sanguinem populi: qui
 per eam crediderāt: linteaminibus extergebāt.
 Per triduum autē superuivens oīa sua pauperi-
 bus tribuit: ⁊ oēs conuersos ad fidē vbanō ep̄o
 cōmendauit. Deinde ad x̄pm cum palma migra-
 uit decimo kalen. decembrijs. Cuius corpus san-
 ctus vbanus inter suos collegas ep̄os sepeli-
 uit: ⁊ domum eius: vt ipsa ei mandauerat: ecclesi-
 am consecrauit. Anno autē septimo ludouici im-
 peratoris: paschalis papa corpus sancte cecilię
 ipsa reuelante didum occultatum inuenit: aure
 is velatum vestibus: sanguine eius adhuc in su-
 fis: ⁊ ipsum inter corpora sanctorum tyburtij: ⁊ va-

De sanctis in mense nouēbris occur. Fo. cclv.

leriani et maximi atq; vrbani pape in ecclesia nouiui virginis sancte dedicatam transfuit: vt ait sigibertus in chronica.

**De sanctis Theonisto Tabra et Tabra
ta martyribus.** Cap. xcvij.

Theonistus epi

scopus: tabra et tabrata diacones et martyres apud ciuitate altine sem passi sunt tpe theodosij imperatoris pmi. Qui sanctus eps cu discipulis suis prefatis: et sancto albano coepit copo: et vt sc clericos: de quibus dictum est supra in eorum passione vnde ei mo kalen. iulij. a philippensibus egressus est ex insula nausia: tpe predicti imperatoris: veneritq; roma: et ibidem oratione facta: mediolanum abierunt. Ibiq; a sancto ambrosio epo: et doctore: et prefato augusto tunc ibi degente: honorifice suscepti sunt: inde ad gallias predicando transferunt. Et cum ad augusta ciuitatem: peruenissent sanctus vsus a paganis coprehensus: per multa tormen toum genera martyrii passus est. Theonistus vero cu ceteris venit ad regem rosimundij xpianum: qui misit eos ad paulinij epm treuerensem. Inde q; cu nauigio maguntia adierunt: vbi dnm predicaret: albanus a gentilibus tentus: et flagellis cesus nouissime gladio capite truncatus est. Theonistus aut cum tabra et tabrata multa cede mactati: in nauis perforata missi sunt. Qui deo duce cum nauis ad portu quenda incolentes peruenerunt. Dumq; vestimenta eorum madefacta sicca reuit: a gorbis iteru capiuntur: et in eade nauis perforata remittuntur: altoq; pelagio iteru propelluntur. Sed dei virtute restaurata nauicula: sancti iteru sine periculo ad litus perducunt. Qui diuina admonitione deuenerunt altinij. Et dum oderentij peruenissent: et xpm dnm predicarent: a paganis detentis: extra ciuitate educti verberibus afflicti sunt. Dum aut eent in ponte: et theonistus genibus flexis oraret: genua ipsius vti incera molle defixa sunt: quoru vestigia ibidem vsq; in presens apparent. Inde a gentilibus dimissis: altinij deuenerunt: ibiq; iterum ab infidelibus coprehensi: capitale sententiam exceperunt. Corpora vero truncata surgentia: capita sua manib; proprijs sumentia portauerunt: inter eridanum et filerem ea deposuerunt: vbi et a fidelibus tumulata sunt. Passi sunt autē. x. kalen. decembris.

**De sancto Clemente primo papa et
martyre.** Cap. xcviij.

Clemens papa

et martyr huius nois primus natione romanus ex patre faustino de regione celio monte cleto romano pontifici in epatu successit: sedit annos nouem: menses duos: dies decem. Dic constituit canonem sup euocharistiam decantari: vt eps electione clericali de populi constitueret: vt cathedra episcopalis in eminentiori loco statui debeat: in qua residens

eps omnes possit circumspicere: et ab oibus circumspecti. Constituit etiam: vt baptizatus pccitus potest confirmetur: et ne sit perfecte xpianus: qui confirmatione non necessitate sed incuria ac voluntate omittet. Dic etia fecit septē regiones diuidi uotarijs: qui gesta martyrum solliciti curiose vnusquisq; per regionē suam diligēter perquirerent. Dic enim fuis a beato petro electus esset: vt supra dictū est in passione sancti petri. iij. kalen. iulij. Timens tñ ne talis consuetudo errorem in ecclesia dei induceret: linum et cletij ante se pontificari coegit. Et sic clemens primus fuit post petri per electione: tertius vero per gradū. Qui ita morum ornamēto pollebat: vt iudeis et gentilibus: ac etiā xpianis oibus complaceret. Singulorum inopes regionū scriptos habebat: quos baptismo nuper mndatos nouerat: nou sinebat publice fieri mēdicatū subiectos. Cum itaq; flauianam domitilla virginē neptem domitiani imperatoris sacro velamine cōsecrasset: de qua supra dictū est in eius passione nonis maij. Et theodoram vxorē sifinnij amici nerue imperatoris ad fidem cōuertisset: et in castitatis eā proposito cōfirmasset. Sifinnius zelo ductus: ecclesia post suaz vxorem occulte intrauit: volens scire ppter quid ipsa ecclesia frequenter. At vbi a scio clemente oratio fusa est: et a populo Amen responsum est. Sifinnius cecus et surdus statim efficit. Qui dñi pueris suis mandasset: vt et manū dātes foras educerent: pueri per totam ecclesiam gyrares eū dūcebāt: nec ianuas inuenire valebāt. Quō vidēs theodora: primū quidem ab eis declinauit: putans q; vir suus eam agnoscere possit: postmodum autem ab eis didicit: quid hoc esset. Tunc illa pro viro suo in orationē se dedit: et postmodū pueria suis madauit: vt securi a modo exiret: et dnm suū domū adduceret. Cūq; illi abissent: theodora clementi quid factū fuerat exposuit. Ad quem sanctus rogatu theodoro venit: et ipsum a pertis oculis nihil vidētē neq; audientem inuenit: cū pro eo orasset: ille auditū ac lumen recuperauit. Et videns clementē iuxta coniuges stantem zelo ductus amens efficit et se magicis delusum artibus arbitratur: pcepitq; seruis suis: vt clementē et clericos eius subinus ligatos traberēt. At illi columnas et saxa vincientes traherant: tam ipsi sifinnius clementē et eius clericos se trahere putabant. Clemens vero eis dicebat: q; saxa deos existimabat: saxa trahere meruerat. Sicq; vna cū clericis suis ide discessit: et theodora p viro in oratione perseuerauit. Cui beatus petrus apostolus apparuit: et per eius orationē virum eius saluandū esse promisit. Statimq; sifinnius cōuertitur: et vna vxore castitatem proficitur: accessit quoq; clemente ab eodē in fide instruitur: et cū trecētis et tribus de domo sua baptizaf. Unde et postmodū per ipsum sifinnij multi nobiles et amici neruū imperatoris in dño crederunt. Tunc comes sacrorum pecuniam multis dedit et contra clementem episcopū seditionem in populo excitauit. Cuius occasione Damertinus vrbis prefectus clementem quāuis inuitus tenuit: et imperatori traiano de eo scribens: responsum accepit.

ant ipm sacrificare cōpelleret: aut in belesponti insulam ipsum in exilium mitteret. Prefectus autē ei compatiens: lachrymas pro eius exilio fudit: nauem ei cū oibus necessarijs delegauit. Quem multi de populo in exilium secuti sunt. Veniens igitur clemens ad insulam: plusq̄ duo milia xp̄iani ibidem inuenit: iam dudum ad secunda mariorum damuatozū. Quem illi cum lachrymis excipientes: ab eo dulciter confortati sunt. Et cum ab eis didicisset q̄ a sexto miliario aquā in suis humeris deportaret: orationem pro eis fudit: omnesq; orare precepit: vt qui in deserto sinai aquā de petra produxerat: confessoribus suis in ipso loco fontis venas aperiat. Et circumspiciens vidit agnum stantem: dextroq; pede erecto quasi locū ep̄o ostendens. Quem ipm eē intelligens: ad locū perrexit: et in nomine trinitatis ibidem fodi precepit. Sed cum nullus locū in quo agnus steterat contingeret: ipse accepto breui sarculo: leuictu sarcum sub agni pede percussit: et statim fons inde magnus erupit: et vsq; in presens in flumē excreuit. Ad quod miraculum: multi confluxerunt: et plusq̄ quingenti ab eo baptisma susceperunt. Et idolorum templa destruentes per totam prouinciam infra annum. lxxv. ecclesias edificauerūt. Post annos vero tres imperator traianus hoc audiens quendā ducem nomine aufidianū illuc misit: qui xp̄ianos exanimare cepit. Et dum libenter oēs moxi conspiceret: multitudinē cessit: et solum clementē tenuit: ligataq; in collo ipsius ancora: eum in medio mari precipitari mādaui: ne xp̄iani corpus eius possent fepelire: et ipm p̄ deo colere. Stante autē omni multitudine iuxta litus: p̄bebus et comelijs eius discipuli orare ceperūt: vt dñs eis ostenderet martyris sui corpus. Et continuo mare per tria miliaria recedente: oēs p̄ficum ingressi: inuenerunt in modū templi marmore habitaculū a deo paratum: et ibi in arca saxea corpus sancti martyris positum et ancoram iuxta eum. Reuelatū est autē discipulis ne corpus ipsū inde amoueret. Omni vero anno tpe passionis eius per septē dies mare ad tria miliaria recedebat: et sic iter ad corpus eius venientibus tribuebat. Quod per annos plusq̄ ducentos durauit. Passus est autē. ix. kalen. decembris. Die fecit ordinationes, duas per mensem decēbris: p̄sbyte ros. et diacones. ij. ep̄osq; diuersa loca n̄ero. xv. et cessauit ep̄atus dies. xxxij. Hic plures libros xp̄iane religionis scripsit. Cōposuit etiā libruū hystorie scolasticę: quem quidam itinerariū vocant. Scripsit et persona romane ecclesie ad corinthios ep̄istolā valde memorabile: et illi que sub beatipauli ap̄t̄i nomine ad hebreos scribitur: stilo et sensibus valde conforment. Fertur et alia ex eius nomine disputationē petri et ap̄ionis continens: quā eusebius in. iij. ecclesiasticę hystorie redarguit. Sed et tertiā eiusdem clementis fuisse a nonnullis traditū est. Scripsit et alias duas ep̄stolas q̄ catholicis nominantur. Nec hieronymus libro de viris illustribus. Cleo ep̄s ostiensis tradit q̄ tēpore michaelis imperatoris constantinopolitani quidā philippus sacerdos ceronā ventēs: de his que narratur in hystoria clementis de maris ape-

rtione habitatores interrogauit: qui nihil de hoc scire professi sunt: eo q̄ aduene plusq̄ indigene erant. Si quidē miraculum illud iam dudū ob habitantium culpam cessauerat: et ob incursum barbarorum templum destructum fuerat: et arca cum corpore marinis fluctibus obruta. Licet asumpto ep̄o georgie ciuitatis: cum clero et populo accesserunt ad insulā: in qua putabant esse martyris corpus: vbi diuina reuelatione fodientes corpus inuenerunt: et ancoram cum qua fuerat in mare proiectum. Quod ceronam deportantes ibidem sepelierunt. Tempore vero nicolai pape primi: corpus ipsum a sancto cyrillo sclauozū ep̄o inde sublatum: et romam delatum: atq; in ecclesia eius nomini fabricata reconditum est: vbi requiescit miraculis clarens.

De sancta Felicitate mar-
tyre. Cap. xcix.

Felicitas mar-

ty: rome sub antonino principe passa est agere publico vrbis prefecto. Die fuit mater sanctorum septem fratruū martyrum: de quibus supra in eorum passione dictum est. vj. idus iulij. Quos omnes vna cum matre ad suggestionem pontificum idolorum antoniniū imperator detentos publico vrbis prefecto tradidit ad deorum sacrificia compellendos. Cum autem felicitas nec blandimentis allici: nec terroribus frangi posset: quin potius filios vt in christi confessione persistere hortaretur. Iussit eam prefectus alapis cedi: deinde in carcere per menses quattuor et dimidium macerari. Filios autem ipsius omnes singillatim vocatos et sacrificare nolentes p̄ diuersa supplicia iussit interimiri: vt superius de eis dictum est. Felicitatem vero post dictum terminum educi: et in perseruantia christiani nominis fecit decollari. ix. kalēdas decembris. Cuius corpus a christians iuxta filiorum corpora rome sepultum est. Hanc beatam mulierē vocat gregorius plusq̄ martyrem: quia fuit octies martyr. Passa est enim septies in. vj. filijs: et octauo in corpore proprio.

De sancta Faustina regina et mar-
tyre. Cap. c.

Faustina regi-

na apud alexandriā passa est sub maxentio principe. Que cū esset ipsius casaris vxor: a br̄a Katherine in carcere detenta: vna cum porphyrio principe militie conuersa est: vt dicitur infra in passione katherine. vj. kalen. decēbris. Sicq; in xpm corde credēs: per dies plurimos secretis xp̄ianitatem occultauit. Cum autē vidisset miraculum qualiter angelus domini de celo veniens rotas gladijs circumseptas diuellendo dissipasset: et beatā dei virginē a tam duro mortis periculo liberasset. Regina

De sanctis in mēse nouēbris occur. Fo. cclxviiij.

que vsq; tunc se celauerat: ad imperatorem descendit: et de eius duritia ipsum constans increpauit. Et cum se christianam diceret: et sacrificare contempsisset: Parentius ira repletus iussit eam extractam prius māmillis decollari. Que dū ad martyrū duceretur: katherinam rogauit vt pro se dominū precaretur. Quam illa in dño confortauit: et ad passionē constantius animauit. Mistrī igitur Faustina tollentes: eamq; extra ciuitatem educentes māmillas ipsius basilibus ferreis euellunt: et postmodum ei caput precidunt. Cuius corpus porphyrius rapiens sepeliuit. ix. kalen. decembris.

De sancto Chryfogono martyre. Cap. cj.

Chryfogonus

martyr apud aquileiam passus est sub diocletiano imperatore. Qui apud urbē inuincula coniectus scē anastasiē alimonnijs fouebatur. Que non solum ei: sed etiā alij xpianis in carcere detentis necessaria sollicitē ministrabat. Unde hac occasione vir eius Publius gentilis anastasiā eius Publius gentilis anastasiā

in artificiosa custodia reclusit: ita vt etiā ei alimonniā denegaret. Ista autē chryfogono eplam amaritudinis sue narratiuas destinabat: ille vō consolatoria remittebat. Sed interea vir in legationem ad persidē missus anastasiē custodiā triplicauit: ita vt lucē ipsam et victum ei negari iussisset: vt sic ipsa fame tabefacta deficeret: et ille omniū facultatū eius dñs permaneret. Que cū se putaret desicere: a beato chryfogono per eplam cōfortatur: vt sperās in xpo celerē eius misericordiā prestetur. Interea post dies paucos vir eius apud persidē moritur: ipsa de carcere liberata: que iterū carceres visitare cepit et xpianis pauperibus subuenire. Cum ergo imperator diocletianus apud aquileiam resideret: eplam romā scripsit: vt oēs christiani vinciri deberent interfici: ad se vero chryfogonū destinari. Cui cū sibi presentatum prefectura dignitatem et generis sui consulationem offerret: tū vt dñs sacrificaret: illeq; omnia simulacra demonū thecas affirmaret. Iussit enī diocletianus duci ad aquas gradatas atq; ibidē decollari. Corpus autē eius ad litus iactatū est iuxta possessionē que dicitur ad saltus: caput vero in mare proiectū. Zoilus autē presbyter sancti chryfogoni collegit: et in domo sua in loco subterraneo posuit: cui per reuelationē indicatū est quo caput martyris mare iactasset. Pergens ergo ad agrotērē: ita illud inuenit: quasi eadē die fuisse abscisum: quod auferens corpori ipsius cōpaginavit. Passus est autē sanctus martyr. viij. kalen. decembris.

De sancto Crescentiano martyre. Cap. cij.

Crescentianus

martyr rome passus ē sub martiano filio Diocletiani imperato-

ris: agente carpassio vicario. Qui maximianū crescentianū clericū cū sanctis cyriaco largo et simon magdo detinuit: oēsq; carpassio vicario puniēdos tradidit: sicut dictū est supra in passione sancto rii cyriaci et coctorum. v. idus augusti. Cum ergo carpassius omnes p̄dictos martyres decollasset: et crescentianū dudum in custodia detinuisset: ipsum tandem eductum: et idolis immolare nolentem: iussit in equuleo suspendi: et sustibus cedit: atq; vnguibus ferreis crudeliter lacerari. Et cum in his deo gratias ageret: precepit flammās ad latera eius apponi. Et cum diu incendio constrictus viretur: emisit spiritum. Cuius corpus in platea ante templum palatii iactatum a iohanne presbytero noctu recollecum: et in cimiterio p̄fiscille via salaria in arenario sepultum est. viij. kalen. decembris.

De sanctis Porphyrio et socijs martyribus. Cap. clix.

Porphyrii mar

tyr cū socijs suis videlicet militib; ductis apud alexandriā passus est sub maxentio cesare. Die cum esset princeps militie imperatoris: a regina faustina rogatus eam ad beatam katherinā in carcere detentam nocte quadam adduxit: et videns mirabilia que

in carcere fiebant apud virginem: vna cum predicta regina christi fidem percepit: vt dicitur infra in passione ipsius virginis. viij. kalen. decembris. Cum autē regina pro christi nomine passa esset: Porphyrius corpus eius rapies sepeliuit: vt supra dictum est in passione faustine. viij. kal. decembris. Sequenti vero die dum de corpore regine que stio fieret: et multos propter hoc ad supplicia pertrahi maxentius iussisset: Porphyrius prumpens in medium exclamauit: et ipse esset: qui christi famulam sepelisset: et christi fidem percepisset. Et cum omnia que contigerant: suis cōmilitonibus ducētis numero retulisset: illi similiter diuinitus cōpuncti se christianos esse velle dixerunt: et vna cum suo principe se mori paratos obtulerunt. Tunc cesar furibundus eos omnes precepit vna cum porphyrio decollari: et corpora eorum vniuersis deuoranda dimittere: que tamen a christianis nocte collecta et extra muros ciuitatis sunt multiplicata. viij. kalen. decembris.

De sanctis Flora et Maria virginibus et martyribus. Cap. clxx.

Flora et maria

virgines apud cordubam ciuitatem hispanie passę sunt: que primo diuturnos carceres pro christi nomine passę: multaq; famis et inedia maceratione afflicte: nouissime autem gladio intercepere coronam martyrii perceperunt octauo kalendas decembris. Dec ad o.

De sancta Katherina virgine et martyre.

Cap. cv.

Katherina

navirgo et martyr
apud alexandriam
ciuitate passia est

sub maxentio imperatore. Hec
enim costia regis alexandrie si-
lia vici in ei' decrepita eta-
te nata: puella admodum spe-
ciosa infra annum. xviii. oibus
liberalibus studiis imbuta

est: quam pater mores succetrice in regno reli-
quit. Cuius autem patris defuncto a quodam maxi-
mo principe in coniugium peteretur: et ipsa de
hoc a matre instantius pulsaret: virgo adhuc
gentilis: superba mente denegabat: dicens quod
nemine unquam in virum assumeret: nisi eque ut
ipsa nobilis: speciosus: diues: ac sapiens esset.
Sed dum princeps ille amore virginis captus
insisteret: cominans ciuitatem alexandriam inua-
surum: nisi eam mater sibi traderet: et mater
ex hoc nimium formidaret: rogauit filiam: ut que-
dam beremitam christianam atque presbyterum
virum boni consilij et prudentie famosum: ex-
tra urbem habitantem adirent ut superinde con-
siliium eius requirerent: et audirent. Sperabat
enim mater cum esset christiana: vel filiam ad
coniugium inducendam: vel saltem huius oc-
casionem ad fidem christi conuertendam. Nam
puella philosophorum studiis dedita: christum con-
tinebat: nec de eo a matre quicquam audire vole-
bat. Cui ergo mater et filia ad beremitam venis-
sent: illeque ad preces matris virginem de com-
muni pulsaret: et ipsa eadem ei que matri dixerat
respondisset beremita spiritui dei tactus: eide
permisit quod spiritum dei dare volebat ne dum et simi-
lem: sed ipsam et creaturam qualibet in oibus
excedente. Quem dum puella sibi offendi peri-
uisset: ille tabulam pictam eide tradidit deser-
dam: in qua erat imago deuota virginis christi
puerum baiulantis: dixitque virgini illas esse
imagines sponsum et genitricem: quos si deuote
oraret: se ab euidem permitteret. Virgo au-
tem reuersa: ad nocte illa ante tabulam orans al-
iquid obdormisset: vidit in somnibus cum ma-
tre virgine christum ultra omnem pulchritudinem spe-
ciosum. Cui dum dei genitrici: Katherina offer-
ret in sponsum: christus eam repudiante: eam non esse
pulebram asseruit. De quo dum virgo excitata et
iam amore spiritus dei capta: tristaretur ad mortem:
facto mane matrem vocauit: et cocita secum ad
beremitam accessit: cui omnia visa exposuit. Quam
ille de christi fide plenius informauit: et conuer-
sam baptizauit. Promissione et proculdubio
facta quod spiritus amoris eam gratia. Cuius igitur virgo

redisset: et postquam ante iconam obdormisset.
Tertium eidem mater cum filio sole splendidiore: et
ceterum angelorum apparuit: mater filio sponsam
obtulit: et ipse eam uti pulchram et decoram
ac purificatam acceptauit: eamque celesti anulo
subarauit. Excitata virgo anulum sibi in digi-
to repperit: et matri sue cum gaudio ostendit
et visa rettulit: sicque deinceps christi amore suc-
censa: mundi pompas continere cepit. In pa-
latio tamen diuitibus et pueris pleno permansit: do-
nec mater a seculo migraret. Cuius autem ma-
xentius imperator omnes tam diuites quam paupe-
res ad alexandriam conuocasset: ut idolis imo-
larent: christianos nolentes imolare: puniret:
katherina cum esset in palatio audiens aialium
diuersorum mugitus: et cantantium plausus: mis-
it illic nuncio inquiri iussit celeriter: quid hoc
esset. Quod cum didicisset: assumpsit secum
aliquibus de palatio signo crucis se muniens il-
lic accessit. Ibique multos christianos metu mor-
tis ad sacrificia duci conspexit. Que uehemen-
ter dolore cordis sauciata ad imperatorem se auda-
cter ingessit: nullaque ei salutationem permisit.
Sed has ante ianuam templi per varias conclusiones
syllogisticas: allegorice et philosophice
multa cum cesare disputauit. Deinde ad com-
mune colloquium rediens: ipsum confidenter redarguit
quod incautum tantam multitudinem congregasset ad
colendam stulticiam idolorum: verumque deum celi et
terre atque creaturam omnium creatorem esse: pro-
bas: christum dei filium incarnatum et passum atque
in celis gloriosum ascendisse: statimque hanc
Et cum sapienter plurima disputasset: stupefa-
ctus cesar ad hęc respondere non ualens: eam ro-
gauit ut sacrificium suum compleret: et post
modum ei responsa daret. preceptisque eam ad pa-
latium duci et cum diligentia custodiri: admirans
eius prudentiam et corporis elegantiam. Mentens
ergo ad palatium imperator: eam sibi presentari
iussit et ipsam de eius progenie requisitum. Que
respondit se filiam regis costi fuisse: et in pur-
pura natam ac liberalibus disciplinis pleni-
ter instructam esse: omnia tamen propter christum
contempsisse: deos autem quos imperator
colebat nec se nec alios iuuare posse. Cuius au-
tem per multa poetarum exempla: et philoso-
phorum argumenta deos gentium apertis ratio-
nibus confutare: plurimamque cum cesare dis-
putas ipsum in omnibus uicisset: videns il-
le quod eius sapientie obuiare non posset: man-
dauit per litteras: ut omnes rhetores et phi-
losophi de circumstantibus regionibus ad alex-
andriam festinarent diuersa munera recep-
turi si concionatricem virginem superarent.
Adducti sunt igitur de diuersis partibus quin-
quaginta oratores: qui omnes mortales in munda-
na sapientia exercebant. Quibus interrogantibus

De sanctis in mēse nouēbris occur. Fo. cclxix.

cur de remotis illuc partib⁹ vocati fuissent: et causam eorum conuocationis didicissent: deridentes q̄ vnus mulieris occasione tanta illuc sapientia conuenisset: puellas ad se adduci iusserunt: vt sua temeritate conuicta: nunq̄ se sapientes vidisse cognosceret. Quae cū certamen sibi immines audisset: dño se cōmendauit. Quā angelus in xpo confortauit: et vt cōstanter staret admonuit: quia ne dum ab illis vinci nō posset: sed etiā illos victos: et conuersos ad palmā martyrii destinarer. Cū ergo corā oratoribus adducta fuisset: et cū eis sapiētis sine disputasset ac deos apertissime demones astruxisset: obstupescit illi: qđ duceret nō habentes: muti penitus sunt effecti. Tūc impator: furore repletus eos redarguit: q̄ sic turpiter ab vna puella se vinci pmitteret: vnus autē magister alioq̄ sic respōdit q̄ licet nullus adeo sapiēs ante eos nūq̄ stare potuisset: tñ ipsa puella in qua dei spūs loq̄batur: sic eos in admirationē cōuerterat: vt cōtra xpm aliquid oīno dicere nescirent aut penit⁹ formidarent. Et cū oēs vna voce eadē assererēt. Iratus impator oēs in medio ciuitatis cremari mādauit: de quib⁹ supra in eorū passione dictū est idibus nouēbris. ¶ Post hec impator virginē xpi ad sacrificia inuitare cepit: pmittere ei q̄ post regiā in palatio ipsius secūda vocaret: et in imagine illius fabricata: a cunctis vt dea veneraret. Cui cum virgo diceret: vt talia nefanda loqui desisteret: et xpm dñm se adorare dixisset. Iussit eā imperator spoliatā scorpionib⁹ cedit: cesar in obscurū carcere recipi: ibiqz dieb⁹ .vij. fame cruciari. Rege autē extra regionis cōfinia ex causam pcedente: regina nomine faustina maxētij vxor: nimio virginis amote successa: cū principe militū noīe porphirio: dato custodib⁹ precio media nocte ad carcerē pperauit. Cideritqz carcerē mirabili claritate fulgentem: et angelos plagas virginis perungētes. Cuius katherina eterna gaudia predicauit: et ad fidē conuertēs martyrii coronā eis predixit. Sicqz eorū vterqz ad pedes eius prociat: porphirius cū ducentis militib⁹ fidē recepit. Interea xps p colūbā de celo missam celesti cibovirginē refouit. Deinde cū multitudine angelorū et virginū ei apparuit: et vt constans esset blando colloquio confortauit. ¶ Rediens autē impator: eā sibi presentari iussit: et videns splendidā: quā tanto seiuūto existimabat afflictā: custodes torqueri volebat: qz eos ei nimis strasse putabat. Illa vō se a xpo celitus enutritam perhibebat. Et cū suadente maxentio illa omnino dñs immolare recusaret: et ex hoc cesar nimis fureret. Prefectus qđā ei suauit: vt infra tridnū quatuor rotas ferris ferretis et gladijs circumseptas prepararet: vt tā terribile tormentū puelle mēbra dissecaret: et ceteros xpianos terreret: qđ factum est. Tūc virgo beata dñm exorauit: vt ad cōuersionē circūstantis populi ipsam machinā dissiparet. Et ecce angelus dñi mollē ipsam tanto impetu diuellendo cōcussit: qz quatuor milia gentilitū interemit. Quo miraculo paganorū multitudo conuersa est. Regina autē faustina: que vsqz tunc se occultauerat: descendit: et impatorē de tanta duritia increpauit. Propter qđ ab ipso detenta et xpiana cōperta: ab eodem martyrizata est: vt dictū est supra

in eius passiōe .ix. kal. decēbris. Sed cū porphir⁹ corp⁹ regine sepelisset: et ex hoc cū ducētis militib⁹ se xpianū cōfessus esset iubēte eodē impatore ipse cū dictis militib⁹ decollant: vt supra dictū ē in eorū passione. .vij. kalen. decēbris. ¶ Deinde impator katherinā aduocans: eidē pposuit: vt aut statim dñs sacrificaret: aut caput amitteret. Sed cū sacrificare renueret: decollari iubetur. Ducta igitur ad locuz passionis cū lachrymis orauit: et xpm specia liter pro se in quacuqz necessitate inuocantibus exorauit. Factaqz est ad eam vox de celo: q̄ ei cellianua aperta esset: et q̄ in suis petitionibus exaudita fuisset. Cū autē docollata foret: de eius corpore pro sanguine lac emanauit. Cuius corpus ab angelis per aera subleuatum: et itinere diēriū viginti ad montem synai in momento deuectum ibiqz honorifice tumulatum est. .vij. kalen. decēbris. Ex cuius tumulo oleum indefinenter emanat: quod cunctoꝝ debilitum mēbra sanat.

De sancto Mercurio martyre. Cap. cvj.

Mercuri⁹ mar

tyr apud cesaream cappadocie passus est sub decio cesare: cuius tēpore duz barbari romanorū fines inuaderent. Decius cū multis militibus cōtra eos bellaturus pcedit: inter quos erat mercurius miles. Cū autē aliquātulum certasset se subtraxerunt. Tunc apparuit vir quidā splendidus mercurio militi dicens se missum esse a deo ad eū in bello iuuandū: deditqz ei lanceā: qua barbaros pstrādos pmisit: et vt habitavictoria dei sui recordaret: admonuit. Initōqz p̄lio mercurius eadē lancea regem ipsorū occidit: alioqz multos ex hostibus strauit. Quod barbari vidētes in fugā conuertuntur: et a romanis expugnant. Decius autem post triūphū mercuriū accersit: et interrogauit eū quis esset: cuius virtute victoria ipse obtinisset. Qui respondit se genere scytham: ortum armenia: patre gordiano pgentiū: a cunabulis p̄bi lopatorē a militibus mercuriū nominatū: ex militia que marchia nuncupatur. Decius ergo ipsum exercitus sui principem constituit. Cū autē romā cū decio reuerfus esset. Angelus iterū ei p̄ somniū apparuit: et excitauit: ipsum quoqz de negligentia quam circa verū deū cognoscendū percepta victoria habuisset: acriter increpauit: et nisi cōuerteretur minas subiunxit: atqz disparuit. ¶ Mercuri⁹ autem ex dictis angelū ad fidem conuersus idola abhorreere cepit et baptismum latenter suscepit. Et inuitatus ab impatore: vt secum ad sacrificiū dum accederet: tertio venire contēpfit. Post immolationem vō eum accersitum interrogauit: cur ad sacrificandum venire cōtempserit. Ipse autem cblamydem expollatam et cingulum solutū cesari restituit: seqz christiann⁹ vius voce professus est. Tunc cesar ipsum in carcerem mitti fecit: vbi angelica visitatione confortatus est. Inde eductus est: dum deos omnes confutaret: pronus extenditur: et brachijs et pedibus ad quattuor palos a terra suspensus alligatur: et diutius sustibus verbera-

nocte christū iuuenē quasi duodenē vidisset: vesti-
tum cādido colobio a summo vsq; deorsum cōsci-
fo: q; vtraq; manu illud circa pectus suum cōiun-
gebat: et quasi nuditate suaz operiebat. Qui ab eo
dem interrogat? quid hoc esset. Respondit p ar-
rius hoc fecisset: quoniam tate fidei sacre cōsēdisset:
qui et incorpōrabilē scisma in dei ecclesia genera-
ret. Cum autē beatus petrus oēm populū p̄di-
casset: eos in pace dimisit. Tūcē vero q̄ sui occa-
sione oibus christianis eum custodiendū mortis
periculū immineret: misit ad tribunos per quen-
dam seniorē presbyterū: vt nocte sequenti ad carce-
rem accedat: et in loco quo abintus ipsum pulsa
re senserint parietē effodiant: et inde illum sponte
egressurū suscipiāt: siq; sine alioz dāno in se so-
lum sibi iussa percipiāt. Quinueniētēs nocte et sine
tumultu militū locum obseruantes: vbi virum dñi
in oratiōe pernoctantē pulsantē audierūt: ibidem
parietem effoderunt: et cunctis xpianis circa car-
cerem soporatis petrum ehm per forāmes educe-
runt. Verum cum dñi volūtas esset vt seruū suum
ad se per martyriū aduocaret: et ne q̄s eius passio-
nem ipeditret: tam validē tūc imbrū turbo collisio
nēsq; vento: n̄ p̄t reperiri: vt nemo eozū: q̄ obserua-
bant carcerē: sonum effodientū audire potuisset.
Egressus igitur martyr xpi hm qd̄ eis pmiserat: et
ab eis detētus: ad locum buculi deductus est: vbi
olim bñs marcus passus fuerat: vbi abyno ex mi-
litibus ense per femora transiit? migravit ad do-
minum. vj. kal. decembris. Sepultus quoq; est a
christianis in alexandria ciuitate in loco qui dicitur
leocados: in cimiterio quod ipse edificauit.

De sancto Petro ep̄o et confessorē. Cap. cx.

Petrus ep̄o
pus apud edessam ciuitatem cla-
ruit ep̄oze anastasi p̄mi impe-
ratoris: qui sanctitate multa et sa-
pientia luculēta polluit ipsiusq;
ciuitatis sedem tenuit: virtutūq;
iubar fidelibus tam opere q̄ ser-
mone dereliquit. Declamator em̄
in signis fuit. Variarū causarum
tractatus edidit. Et in morē san-
cti effren eiusdē ecclesie diaconi psalmos metro
composuit: et apud ipsaz ciuitatem in christo quie-
uit. Dec gemnadijs de viris illustribus.

De sancto Leonardo cōfessore. Cap. cxj.

Leonardus cō-
fessor apud corbiciensem ciui-
tatem claruit. Dic eiusdem pio-
fessionis et virtutis extitit cuius
et alius sc̄tis leonardus: de quo
supra dictum est in eius legenda
vijs. Idus nouēbris. eidēq; sc̄d̄
quasi per oia similis in miracu-
lis fuit. Cum enī in monasterio
prelatus esset: tāta se hūilitate
describat: vt oibus inferior videret. Sed cū oīs
pene pp̄s ex eius fama ad illum confluēret. Qui
dam emuli regi clochario suaserūt: q̄ nisi ei p̄u-
deret regum frācie detrimētū non modicū susti-

neret. Nam leonardus multos sub obrētū religio-
nis colligebat: sic in dolo regi insidias parabat.
Quibus rex credulus eum expelli iussit. Venien-
tes autē milites adeo verbis eius cōpuncti sunt:
q̄ se suos futuros discipulos obtulērūt. Rex quo-
q; penitens veniam petiit: et detractores rebus et
honoribus priuauit: et leonardū valde dilexit: ad
cuius etiam preces emulos eius dignitatis eo-
rum restituit. Qui adeo similiter impetravit: vt
quicumq; in carcere tenerentur mor inuocato suo
noīe soluerētur. Cum autē die quadā orationi in-
cumberet: serpens maximus a parte pedum vsq;
in eius sinum intravit. Qui p̄pter hoc nullatenus
ab oratiōe surrexit. Cōpleta vero oratiōe dixit ei
vt si in se data sibi fuisset vlla potestas: in eo face-
ret quicquid meruisset. Post hec autē cum duos
ep̄scopos discordātes sedasset: in crastinum se fi-
niendū p̄dixit. Qui et apud vendoperā monaste-
riū in pace feliciter obdormiuit. vj. kal. decēbris.

De sc̄to Jacobo interceso mar. Cap. cxij.

Jacobus marty
cognomēto intercesus apud per-
sidem passus est. Qui nobilitate ge-
nere sed fide nobilitate ex regione
perfarum et ciuitate elape oriū-
dus christianis parentibus pro-
genitus: christianus et ipse vxorē
rem habuit christianam. Eratq;
notissimus regi perfarum et inter
optimates primus. Accidit autē
vt a principe nimio amore seductus: ad colenda
idola flecteretur. Quod mater et vxor audientes
amaras litteras ei scripserunt: in quibus eum de
idolatria acrius redarguebant: et eidem decete-
ro adherere repudiabant. Cum autē iacobus lit-
teras legisset: amare fleuit: et pro eroze suo pen-
tentiam agens se durius afflixit. Quod dum per
nuncium quendam principi nunciatum esset ille
iacobum aduocans interrogauit eum an nazare-
nus: et per consequens magus effect? fuisse. Qui
respondit se christianum esse: magum autem mi-
nime. Et cum eidem multa supplicia minaretur:
et ille se nulla tormenta formidare protestaretur.
Princeps de consilio amicorum hanc sententiā su-
per iacobum tulit: vt ad aliorum terrorem memo-
bratim puniret. Et cum quidam ex cōpassione su-
per eum flerent: ille dicebat ne ploraret: q̄ ipse
ad vitam: ipsi vero ad interitum festinarent. Tunc
carnifices a manu dextra inchoantes priuum po-
licem: deinde quattuor alios digitos eidem suc-
cessiue preciderūt: deinde ad tenam accedentes
oēs similiter eidem quinq; digitos singillatim ab-
stulerunt. Et deinde ad pedem dextrum se curuan-
tes oēs digitos ipsius pedis successiue abscide-
runt. Quō postmodū similiter et sinistro pedi fece-
runt. Ad quozū singulorū oīm digitorū precisionē
sc̄tis martyr deo gr̄as agebat: et semper aliqua no-
ua et vtilia p̄ferbat: tormenta q; cuncta quasi pro-
nihilō ducebat. Tunc accedēs ministri pedes dex-
trum absciderunt et deinde sinistram. Absciderūt et
dextram manum et deinde sinistram. Absciderunt
etiam brachiū dextrum vsq; ad humerū: et sic post

modum et sinistra. Jamque carnifices defecerat: eo quod a prima hora diei usque ad nonam in eius cessione sudassent. Tunc accedentes sciderunt suram dextri cruris: scindentes usque ad femur. Deinde conuersi sinistra cruris suram prescindendo: usque ad femur sciderunt. Beatus vero iacobus ineffabili dolore pregrauatus ad dominum exclamabat: et gratias agens christi finem suo martyrio imponi exorabat. Erat quibus sicut truncum nullum habens sustentaculum nihilque in eo uois apparebat nisi sola lingua: qua dominum collaudabat. Multi quoque de astantibus eius tormentis compatientes desebant: et non audentes illum aspicere faciem suam operiebant. Tunc mandante rege vnus ex carnificibus accessit: et caput eius amputauit. Cuius corpus christiani in eius ciuitate et a se sepelierunt. v. kalend. decembris.

De sancto clemente flauio epo. Cap. cxiij.

Clemens episcopus

ius cognomen flauius apud metensem ciuitatem claruit. Dic consul romanorum et patrus clementis pape fuit. Qui a beato petro apostolo baptizatus et discipulus effectus: et ab eodem episcopus ordinatus: ad galliam belgicam euangelizandi gratia missus est: cum pluribus alijs epis.

Et dum ad metensem ciuitatem peruenisset a quodam viro hospitio officiose susceptus fuit. Cui et christum ei incognitum et inauditum predicauit: in quo omnia signa se facturum promissit: quo et didicit in arenario olim ab octauiano in ipsa urbe constructo draconem ingentem degere: quod alios draconiculos ex se genuerat: quorum flatu mortifero aer adeo pestilens et infectus erat: ut multos iam extinctis: ciuitas ois in hominibus et animalibus morbida foret: multique languore depressi decumberent. Cum autem sanctus clemens liberationem ciuitatis promississet: hospes primos viros ipsius aduocat: et audita narrat. Et concurrere omni populo: sanctus episcopus primo quidem egris oratione sua sanitatem restituit. Deinde ad amphitheatrum accessit: ubi inuocato christi nomine draconem alius maiorem stola sua circa collum circum: eumque uti mansuetum catulum post se trahere cepit. Quibus autem ut a sancto docti fuerant: kyri eleison clamantibus: et clemente sequentibus: ipse usque ad flumen urbi contiguum: quod salta dicitur draconem traxit: et in eodem fluuiio demersit. Omnis vero alla draconum et serpentium multitudo materiam beluam fecit: et in eodem anno a sancto submersa fuit. Sicque sanctus omnem populum ad christum conuertit: et baptizauit. Ibi quoque pluribus annis sedem episcopalem tenuit. Et post felix paustoris regimine in pace quieuit. v. kal. decembris. Et in eodem oppido tumulatus iacet.

De sanctis Barlaam et iosephat confessoribus. Cap. cxv.

Barlaam et iosephat heremite: quorum vitam

iobanes damascenus copulauit apud indiam claruerunt. Cum enim vnuerfa illa patria christianis et monachis impleta esset. Rex quidam auenur christiano oes et precipue monachos persequebatur. Interea regi puer pulcherrimus nascitur: iosephat appellatur: pro cuius natiuitate rex cum omni populo dijs inoluauit: et quinquaginta quingis astrologos: quid futurum esset de puero interrogauit. Qui oes ipsum magnam in potentia et diuinitis futurum predictauerunt: tamen christianam religionem quam pater oderat coliturum pronosticati sunt. Quod rex plurimum expauescens: in ciuitate feozum palatium speciosissimum constructum fecit: et ibi puerum ad habitandum posuit. Ibi secus iuuenes pulcherrimos collocauit: mandans illis: ut nec mortem nec infirmitatem nec senectutem: nec paupertatem: vel aliquid quod posset afferre tristitiam noarente: sed oia iocunda illi proponerent: quatenus nihil de futuris cogitare posset. Et si quis ex ministris infirmabatur continuo: ipso amoto alius surrogabatur: nec christus ab aliquo notari presumebatur. Cum autem iuuenis adoleuisset in omni sapientia edoctus admirans cur pater eum taliter reclusisset: quendam de censeris sibi familiariorum de hoc interrogauit: dicens se in multa tristitia positum eo quod sibi foras egredi non liceret. Quod pater audiens et dolens: equos parari fecit: et choros plauderet ante eum mittere: et ne quid ei sedum occurreret diligeret prohibere. Ipso ergo aliqui procedente vnus leprosum et vnum cecum obuios habuit. Quos videns et stupens quid hoc esset inquisit: et a ministris didicit: quod passiones sunt que hominibus accidunt. De quo ille propter insuetudinem talia videndi vel audiendi anxius esse cepit. Alio die senem rugosum et incuruatum et balbutiēdo loquentem inuenit: et admirans de hoc etiam requisit. Audiuisset quod propter annorum multitudinem ad talem statum deuenit: cuius finis est mors: quod oes vel in ipsa etate vel in minorum experiri oporteret. Que oia iuuenis notans in multa erat tristitia: sed coram patre predebat leticia desiderans inuia salutis edoceri. Cum autem hec oia monachus quidam nomine barlaam habitans in deserto terre sennaar per spiritum cognouisset admonitione diuina mercatoris habitum assumpsit: et ad ciuitatem illam deuenit. Locutusque est pedagogo iosephat: dicens se lapidem preciosum venale habere: quod sua virtute quascunque infirmitates curabat: quem regi iosephat vendere volebat. Ille autem cum sibi ipso lapidem offerret petiuisset. Barlaam respondit quod lapis istum habere vel si quis quod corpore non esset integer ipsum aspicere: continuo lumē oculorum amitteret: et quod filius regis virgo erat: prout ipse audierat: ideo ipsi soli lapidē ostendere intendebat. Igitur pedagogus hoc iosephat nunciatus: ipsum ad eum in coelauum protinus introduxit: quem rex humanissime et reuerenter suscepit. De quo barlaam ipsum plurimum comendauit: et incipiens eum alloqui a quibusdam persuasione et exemplis predicauit ei de mundi creatione: et bonorum et malorum retributione longum sermonem preteruit: seruientesque idolis plurimum exprobrauit: et de illorum fatuitate exempla proposuit. Lepit etiam contra vanam et falsam mundi delectationem

De sanctis in mēse nouēbris occurrē. Fo. cclxxi.

tionem multa disputare: et finem omnium morum comprobare: et plura ad hoc in modum fabularem exempla inducere. Cum autem eum rex interrogasset: quot annorum esset: et ubi habitaret. Ille respondit se esse annorum .xlv. et in deserto fennaar degere. Ecce tunc autem iofaphat illum plusquam .lxx. annorum ex parentibus iudicabat. Cum barlaam ait: quod si a natiuitate sua omnes eius annos querebat: recte existimabat. Si vero a tempore quo relicto seculo christi uere ceperat non plus quam .xlv. annos habebat: quos in heremo exegerat. Cum autem eum iofaphat ad heremum sequi uellet: noluit barlaam: eo quod ex hoc rex indignatus mortem omnibus christianis inferret: sed tempore opportuno ad ipsum in posterum ueniret. Barlaam igitur regis filium baptizans: et in fide optime instructus: eum osculatus est: et ad locum suum reuersus est. Postquam autem rex auerit filium suum christianum factum audiuit: in dolore nimio positus est. Quem quidam amicus eius nomine arachis consolans dixit: quendam senem paganum nachor nomine: barlaam per oia simile esse: quem suauiter rex aduocaret: et ipse christianum: et barlaam se simulans cum philosophis disputans: primo christianorum fidem defenderet: deinde se superari permitteret: et oia que diceret retractaret: et sic iofaphat ad deorum cultum rediret. Igitur dictus princeps cum exercitu ad querendum barlaam iuit: et nachor captus se barlaam cepisse dixit. Quod filius regis audiens magistrum suum captum amare stetit: sed deo reuelate postmodum ipsum non esse cognouit. Cum autem rex filium mentis et blanditijs per dies plurimos propulsaret: ut ipsum ad suam uoluntatem inflecteret: et ille nec minis terretur: nec adulationibus seduci posset. Tandem rex dixit ei: quod ad hoc ipsum declinare uolebat: ut barlaam: quem eum seduxerat: et qui in carcere erat cum gentilibus ad disputandum conueniret: et si qui dem ille obtineret: rex ei cederet. Simulatum ipse cum ceteris christianis ipsi confitentur. Quod cum regis filio placuisset: illi cum nachor ordinat: ut se barlaam simulans: prius fidem christianorum defenderet: et tandem se superari permitteret. Cum ergo omnes in unum conuenissent: iofaphat simulans se credere: quod nachor barlaam esset: ei dixit: quod si doctrinam suam: quas eum docuerat defenderet: in ipsa perpetuo permaneret. Simulans autem superat: esset ipsum mala morte puniret: ne unquam aliquis filios regni decipere presumeret. Quod audiens nachor: uehementer exaruit: uidens se in foueam incidisse: quas fecit: et deliberauit melius filio regis adherere: et sic periculum mortis euadere. Rex autem iam palam ei dixerat: ut fidem suam sine timore defenderet. Incepta igitur disputatio cepit nachor fidem christi euidenter defendere: et rationibus communit: ita ut philosophi muti effecti: nihil omnino respondere scirent. Iofaphat autem exultabat: eo quod per ueritatis hostem dominus ueritatem defendebat. Rex igitur furens iussit concilium dissolui quasi de his frequenti die denuo tractaturus. Iofaphat autem a patre magistrum suum sibi dari petiit: ut de responsionibus adinueniret ea nocte confiteret: et ipse secum suos conuersos assummeret. Quem ei rex concessit: spem habens: quod eum seduceret. Cum ergo regis filius nachor in domum duxisset: ei manifestum ait: quod eum

quis esset: non ignoraret: quia uicem non barlaam: sed nachor: astrologus foret. Cum et fidem christi predicauit: et conuersum mane ad heremum misit: ubi baptisimum suscipiens heremica vitam duxit. Hec autem diens quidam magus theodas nomine regi promisit: quod filium suum ad patrias leges seduceret. Confuluit ergo regi: ut a filio cunctos remoueret: et ornatas ac decoras mulieres ad eum intrmitteret: ut cum eis continue conuersari posset. Ipse uero spiritus libidinis ad eum intrmitteret: qui eum ad concupiscentiam inflammarent: eo quod nihil facilius hominem quam mulier seducere posset. Quod cum rex perfecisset: puella quidem iuueni semper assistentes blandis colloquijs demulcebat. Valignus uero spiritus a mago missi camini ignis in eius animam accedebat. Iuuenis uero se totum deo commendans omnes tentationes superabat. Deinde quando puellam pulcherrimam uicinis regis filii a patre orbat: rex ad eum misit. Cui dum iofaphat predicare uellet illa ei respondit: ut si eam ad christum uellet adducere: ipsam in coniugem deberet assumere: et sic eam a damnatione perpetua liberare. Nam et christiani matrimonia contrahunt: et in eo statim se saluari dicebant. Hec dicens puella turrim animi illius fortiter percussit. Ignis quoque concupiscentie a demonibus accensus intus ardere cepit. Iofaphat autem in angustia positus cum lacrymis in oratione se dedit: orans aliquantulum obdormiuit: undique se duci ad pratum amenissimum floribus et cunctis delectationibus ornatum. Deinde in cuncta tem auro et gemis rutilantem se intromigi conspexit: in qua tot diuitie et delitie refulcebant quod ibi perpetuo se dimitti postulabat. Dicturus est ei quod ille locus esset beatorum: ad quem cum maximo labore ipsum deuenire oportebat. Deinde ad loca aspera teterrima adductus: audiuit ea loca esse impiorum et damnatorum. Luigilans autem et hominum meritorum pulchritudinem puellarum uelut stercorea contemnebat. Valignus autem spiritus ad theodam reuersi retulerunt: quod signo crucis ab eo oratione fuerant effugati. Ad quem dum magus uia cum rege introisset ut ei persuaderet: ipse ab eo conuersus baptisma suscepit: et laudabilem vitam duxit. Rex igitur desperans de consilio amicorum dimisit ei dimidium regni sui. Ille autem quousque desertum affectaret: tamen propter fidei dilationem ad tempus regnum suscepit: et in suis ciuitatibus ecclesias fecit: et cruce erexit: et omnes ad christum conuertit. Pater etiam tandem predicationibus filii fidem suscepit: et baptizatus regnum totum filio dimisit: ac penitentem operibus uacans laudabiliter vitam finiuit. Iofaphat autem barachiam regem preueniens pluries fugere ad heremum uoluit: sed a populo coactus remansit: uir tandem ab eis dimissus desertum petiit: et regales habitum pauperi tradens ipse in pauperrima veste remansit. Cui diabolus multa impedimenta opposuit: aliquando in eum euaginato gladio irruens: aliquando in forma diuersarum ferarum in eum frendens. Que omnia ipse inuocato christi nomine superauit. Biennio igitur iofaphat per heremum uagatus est: nec barlaam inuenire potuit. Tandem ad eius speluncam ueniens: stansque ab extra se ab eo benedictum postulauit. Cuius uocem barlaam cognoscens et for-

ras eriliens osculantes se inuicē cum lachry-
mis ⁊ amplexibus constringebant. Josaphat
autem que acciderat oīa referēbat. Ille vero
immēsas deo gratias agebat. **Q**uāsit autē
iosaphat ibidē annis multis in abstinentia mi-
rabili ⁊ sanctitate. Cōpletis vero diebus vite
sue barlaā in pace quieuit. Josaphat autē in
anno. xxv. regnum deserens. xxxv. annis here-
miticum labore sustulit: ⁊ sic multis clarus vir
tutibus in pace quieuit: ⁊ cum corpore barlaā
sepultus fuit. Quorum amboꝝ corpora ba-
rachias rex reuerēter inde assumpsit: ⁊ in eī
uitatē trāfferēs honorifice collocauit. v. kal.
decembris. ad quozꝝ tumulū miracula fiunt.
QDe sc̄to Fausto diuo ⁊ amōio mar. cap. cxv.

Faustus pres-
byter diuus ⁊ amonius cum
alijs pluribꝫ ep̄is ex egypto:
et clericis ⁊ laicis sexcentis
et sexaginta apud alexādrīā
ciuitatē passi sunt. Qui cum
beato petro eiusdē urbis epi-
scopo cōprehēsi: ⁊ in carce-
rem trusi: iubente maximia-
no imperatore post ipsiꝫ bea-
ti martyris passionē: oēs gladio trucidati sunt
v. kal. decēbris. Quozꝝ oīm corpora apud
alexandriā tumulata seruantur: vt dicit Bdo.

QDe sc̄to Gosthene discipulo. Cap. cxvj.

Gosthenes di-
scipulus apostolorū fuit: de
quo beatus paulus. i. ad cor-
inth. i. c. mentionē facit: vbi
dicit rabanus in glosa: q̄ iste
gosthenes corinthius doctor
erat: multiqꝫ pro fratribus
solicitus ideo specialiter ab
apostolo est assumptus sc̄litz
propter suam humanitatē: ⁊
propter firmiorē narrationis confirmationē:
vt in ore duozꝝ vel trium testium stare omne
verbum. Hic fuit vnus ex. lxxij. xpi discipulis:
vt abbas doꝛothēus tradit: qui et colophonie
ep̄s fuit: ⁊ apud corinthiū ciuitatē suaz sancto
sine quieuit. iij. kalen. decembris.

QDe sancto Gregorio pa-
pa. ij. Capitulū. cxvij.

Gregorius pa-
pa huius noīs secūds natio-
ne syrus ex patre iohāne: con-
stantino pape primo in efa-
tu romano successit: ⁊ sedit au-
nos. xvj. menses. viij. dies. ix.
Hic fuit vir castissimus diuina
ne scripture eruditus: loque

la facundus: animo constās: ecclesiasticoꝝ
errorum destructor: et contrarijs fide fortissi-
mus impugnator. Hic bonificiū monachum
a britanniā venientem ep̄iscopū consecrauit:
et per eum gentem germanozꝝ sedentes tene-
bris ⁊ ymbra mortis: doctrina lucis ad christū
conuertit. **Q**Hic etiam per petronium ciuem
brixentem cenobii beati b̄dicti apud castri
castinū reedificauit: qđ plusꝫ centū annis a tē-
pore lōgobar dōꝝ fuerat desolatū. Hic etiam
cum leo impator imagines xpi ⁊ b̄tē virginis ⁊
alioꝝ sanctozꝝ in ciuitate cōstantinopolitana
igne cremari iussisset: idē ipsi facere ꝑcipiēs:
non solum facere rēnuīt: sed etiā imperatoꝝ
pro ipso facto anathematizauit. Deinde distri-
butis omnibus ecclesijs et monasterijs atqꝫ
omni clero in pace quieuit. Sepultꝫ est ad san-
ctum petri: ⁊ cessauit ep̄iscopatus dies tres.
QDe sc̄to Gregorio papa. iij. Cap. cxvij.

Gregorius pa-
pa huius noīs tertius natio-
ne romanus ex patre marcel-
lo gregorio pape sc̄do in pō-
tificatu romano successit: et
sedit annos. x. menses. viij.
dies. xxx. Hic erat vir mitissi-
mus ⁊ valde sapiens: in diui-
nis scripturis sufficienter in-
structus: greca latinaqꝫ lin-
gua eruditus: atqꝫ exercitatus in sensibus di-
uinarum scripturarū subtilissima exhortatio-
ne elinatus: exhortator oīm bonozꝝ: plebiqꝫ
florentissimus catholice fidei ac salutaria ꝑe-
dicans: corda fidelium dicto factore corrobora-
rans orthodoxe fidei emulatoꝝ atqꝫ defensor
fortissimus: christianam religionem diligen-
ter complectens: pauperatū amator: erga
inopum ꝑuisionem non solum mentis ꝑie-
tate: sed etiam studiꝫ labore sollicitus. Capti-
uozꝝ redemptor ⁊ debitorozꝝ: orphanis quo-
qꝫ et viduis cum omni diligentia largitor ne-
cessaria tribuens. Quamobrem deo fauente
non solum ad sacrum ꝑresbyteratus ordinem
peruenit: sed etiam dum in erequis sui deces-
soris ante ꝑheretrum eius fuisset inuentus:
oīs romanus populus a magno vqꝫ ad ꝑar-
uum diuina inspiratione subito ꝑmōti ꝑer-
vim eum auferentes in pontificatus ordinem
elegerunt tempore leonis ⁊ constantini impe-
ratorum. Hic addidit in canone Quozꝝ so-
lemnitas hodie in conspectu maiestatis tue ce-
lebratur: domine deus noster in toto orbe ter-
rarum: intra quozꝝ nos consortium ꝛc. Hic
etiam dum leonem imperatoꝝ ob depositio-
nem imaginū christi ⁊ sanctorū incorrigibilem
vidisset: qui ab eius ꝑredecessore anathema-
tis pena fuerat inuolutus: romam ⁊ italiaꝫ et

De sanctis in mēse nouebris oc. f. cclxxij.

vesperiam totam ab eius iugo discedere fecit: et vectigalia interdixit. Synodumq; fere mille episcopoz rome celebras: venerationē sanctaz imaginū cōfirmavit: atq; violatores generali sententia anathematizavit. Dic etiā cū roma a rege ludprādo lōgobardoꝝ obfideretur: misit nauigio ad karolū Pipini patrem regē francoꝝ: clauis cōfessionis sancti petri: rogans vt romanā ecclesiā a longobardis liberaret. Nolens ab imperatore cōstantinopolitano heretico quemadmodū pactenus fuerat cōsuetudo: auxiliū postulare. Et ertunc constantinopolitani imperatores mane ecclesie patrociniū amiserūt. Et postq̄ omnia feliciter perfectisset ipse sanctus vir in pace quiescit quarto kalen. decembris. et sepultus est ad sanctum Petri. Et cessauit episcopatus dies. ii.

De sanctis Papyrio: et Mansueto episcopis et martyribus. *Cap. cxix.*

Pap^{us} ^{mā} ^{sue} ^{tus} ^{epi} ^{et} ^{martyres} ^{tempore} ^{vādālice} ^{persecutionis} ^{sub} ^{gerferico} ^{rege} ^{arriano} ^{passi} ^{sunt.} ^{Qui} ^{p. catholice} ^{fidei} ^{defensione} ^{candētibus} ^{lami} ^{nis} ^{ferreis} ^{toto} ^{corpe} ^{adu} ^{sti:} ^{gloriosum} ^{agonem} ^{cōsum} ^{mauerunt.} ^{iiij.} ^{kalen.} ^{decem}

bis. Quo videlicet tempore et alij sancti episcopi: scilicet Eugenius cartbaginēsis: Tale rianus: Urbanus: Crescēs: Eustachius: Crescentianus: Cresconius: Felix hortolanus: et Florentianus: ppter veritatis eandem predicationem damnati exilio in confessione pietatis cursum vite sue consumauerunt: de qui bus supra dictum est tertio idus Julij. Dec Victor: abricanus.

De sanctis Ruffo et socijs martiribus. *Cap. cxx.*

Ruffus ^{mar} ^{tyr} ^{cum} ^{alijs} ^{pluribus} ^{de} ^{do} ^{mo} ^{sua} ^{rome} ^{passi} ^{sunt} ^{sub} ^{psecutione} ^{diocletiani} ^{impe} ^{ratoris.} ^{Dic} ^{nobilitate} ^{gene} ^{rosa} ⁱⁿ ^{signis} ^{cū} ^{esset} ^{patri} ^{cins} ^{yrabis} ^{predicatione} ^{ex} ^{erc} ^{plo} ^{br̄i} ^{Sebastiani} ^{martyris} ^{ad} ^{fide} ^{xpi} ^{cōuersus} ^{: et} ^{cum}

omni domo sua a sc̄o polycarpo presbytero baptizatus est. Quē cū oibus alijs diocletianus detentis: et capitali sententia punitis: ceteri martyres eos fecit. iiij. kalen. decembris. Dec Ado.

De dedicatione ecclesie materialis. *Cap. cxxj.*

Dedicatio ec

clesie sollemniter inter alias festiuitates sc̄oꝝ celebra tur: que ideo vltimo ponit quoniam certum diem non habēs annuaria dies cōsecrationis cuiuslibet ecclesie suo tempore recolitur. Et quoniam duplex est ecclesia siue templum scilicet

materiale et spirituale. Ideo primo agendus est de dedicatione templi materialis: dein de de dedicatione templi spiritualis. Circa dedicationem autem ecclesie siue templi materialis tria videnda sunt. Primo quare dedicatur. Secundo qualiter consecratur. Tertio per quos prophanas. Et qz in templo duo sunt que consecrantur scilicet altare et ipsum templum. Ideo primo videndum est quare cōsecratur altare. Secundo quare templum. Altare autem consecratur ad tria. Primo ad sacramentuz domini offerendum. gen. viij. Edificauit noe altare domino: et tolens de cunctis pecoribus et volucibus mūdis obtulit super altare. Hoc autem sacramentū est corpus et sanguis xpi: qd̄ in memorijs passionis dominice imolamus. Habemus enim triplex memoriale dominice passionis scilicet. Passionis xpi imaginē: depicte q̄ tum ad visum: qz picture sunt quasi libri latēoz. Passionis xpi sermonibz: q̄ dicatur: q̄ tum ad auditū. Et passionis xpi sacramentū respēntate: q̄ n̄ ad gustū: odoratū: et tactū: vt per oēs corpus sensus passionis xpi memorijs mētibz fidelium imprimat. Secdo ad nomē dñi inuocādū. gen. xij. Edificauit abrahā altare dño: q̄ appa ruit ei: et inuocauit ibi nomē dñi. Nec autē inuocatio fm̄ aplm̄ bz pro obsecrationibz: q̄ fiūt pro malis remouēdis. Per orones: q̄ fiūt pro bonis impetrādīs. Per postulatiōes: q̄ fiunt pro bonis cōsulādīs. Et p̄ ḡrafaciōes: q̄ fiūt pro bonis cōseruādīs. Inuocatio autē q̄ fit super altare dicit missa: ex eo qd̄ celestis missis s. x̄ps a p̄e mittit: q̄ ipsam hostiā cōsecrat: et idē p̄ nos ad patrē mittitur: vt p̄ nobis intercedat. Que quidē missa tribz linguis canit. s. hebraica greca et latina. Hebraica sūt alleluia: amē: sabaoth: ofanna. Greca: kyri eleyso. Latina reliq̄ oia. Et hoc ad respēntādū titulum dñice passionis: dicitur tribz linguis describitur: vel qz ois lingua debet xps cōfiteri: quoz oim̄be tres sūt pncipaliores. Tertio ad cantandū. Ecclesiasti. xlvij. Stare fecit cantores cōtra altare etc. Tres aut sūt spēs soni q̄ faciūt tres modos: vt dicit Hugo de sc̄o victore. Fit em̄ sonus pulsū flatu et cātu. Ad cytharā p̄tinet pulsus: ad organū flatus: ad vocē cātus: vt huic

consonantie sonorum referatur concordia morum. Si referatur ad pulsam cythare manuum operatio: ad flatum organi metus deuotio: ad cantum uocis sermo num exhortatio. Hoc autem triplex genus musicorum refert ad triplicem differenciam officii ecclesie: ut dicitur in mitrali. Nam officium ecclesie consistit in his in cantu: et lectionibus. Ad primum genus quod fit pulsu ut in psalterio et similibus refert psalmodia. Ad secundum quod fit uoce referuntur lectiones. Ad tertium quod fit flatu sicut in tuba refertur cantus. Templum autem sine ecclesia consecrat propter tres rationes. Primo ut inde diabolus et eius partes expellatur: sicut refert Grego. in lib. dialog. de quadam ecclesia arianorum in nomine beati sebastiani consecrata: de qua uisibiliter demones in forma porcorum inde exisse pluribus apparuerunt. Secundo ut ad eam confugientes saluent. unde dicit canon. Reos sanguinis defendit ecclesia: ne vitam perdat et membra. Tali enim privilegio ecclesie dedicate de iure communi potuerunt. Et ob hoc iob fugit in tabernaculum domini: et apprehendit cornu altaris. iij. Regum. iij. Tertio ut ibidem orationes exaudiant. iij. Regum. viij. Quicumque orauerit in loco isto: tu exaudies eos in loco habitaculi tui in celo: tu exaudieris propitius eris. unde in oratione dicit ecclesia. Quisquis hoc templum benefici peti. ingre. cuncta se impetrat. letetur. Adoramus autem in istis ecclesijs ad orientem. Primum ut patriam nostram nos requirere ostendamus. Nam deus in oriente paradisum plantauit: ibique hominem posuit: transgressum uero ad occidentem eiecit. Secundo ut ad ipsum crucifixum respiciamus. Nam dominus crucifixus ad occidentem respiciebat: et ita adoramus ad ipsum respicientes. Tertio ut uenientem iudicem expectare mostremus. Nam assumptus ad orientem sursum ferebatur: et ita ueniet ad iudicandum ad occidentem aspiciens. Decima damascenus lib. iij. c. v. Quarto consecratur ut ibidem deo laudes soluatur: hoc autem fit in septem horis canonicis inter alias privilegietis. Nam in nocte media qua matutinum celebratur: christus natus est: captus: et illustratus a iudeis: et in hac hora inferni spoliati. In media etiam nocte et ad iudicium uenturus asseritur. Adduntur etiam matutinales laudes: quia in mane egyptios submersit in mare: mundum erexit et resurrexit. In hora prima christus ad templum conueniebat: pillatus punitus fuit: et surgens mulieribus apparuit. In hora tertia a pilato ad columnam flagellatur: morti adiudicatur: et spiritus in apostolos mittitur. In sexta clauis in cruce configitur: tenebre per totum mundum fiunt: et sol obscuratur: et in die ascensionis cum discipulis recumbens conuersatur. In nona christus spiritum emisit: miles latu eia aperuit: cecus apertus ad orientem uentre consueuit: et christus in celum ascendit. In uespera christus in cena sacramentum sui corporis instituit: pedes discipulorum lauit: de cruce depositus fuit: discipulis in habitu peregrini se ostendit. In completorio christus sanguineas guttas sudauit: in monumento positus quiescit: resurgens pacem discipulis nuntiavit. In his ergo horis predicta beneficia recolimus: et pro ipsis deo gratias reddimus. Quinto consecratur ut ibidem sacramenta ministrarentur: quorum quedam ministrantur in tractibus ut baptismus: quedam ex euntibus ut extrema unctio: quedam comoran-

tibus: et horum quidam sunt ministrantes: his datur ordo: quidam pugnantes: et horum quidam succumbunt: his datur penitentia: quidam insuntur: et his committitur audacia animi ut roborentur: et hoc per confirmationem: tibus ut sustententur: et hoc per eucharistie sumptionem: sit remotio impedimenti ne desistant: et hoc per matrimonij coniunctionem. Secundo uidentur est qualiter consecretur: et primo de altare secundo de ipsa ecclesia. Ad consecrationem autem altaris quinque concurrunt: primo quattuor cruces de aqua benedicta in quattuor cornibus configurantur: secundo ipsum altare septies cum aqua eadem aspergitur: tertio incensum in ipso crematur: quarto christum in unguis: quinto mundis panis operitur. Dec autem representat ea que debet habere ad altare accedentes. Debent enim habere charitatem quadruplicem scilicet ad deum ad seipsum: ad amicos: et ad inimicos: et hec significant quattuor cruces quattuor cornibus altaris facte. de his gen. xvij. Dilataberis ad orientem et occidit septem. et meridie. uel per quattuor cruces ostenditur quod christus per crucem quattuor mundi partes saluauit: uel ut ostendatur quod quattuor modis debemus crucem portare. scilicet in corde per meditationem: in ore per confessionem: in corpore per mortificationem: in facie per imitationem. Septem autem aque aspersiones sunt. vij. sanguinis christi effusiones: quarum prima fuit in circuncisione: secunda in oratione: tertia in corporis flagellatione: quarta in capitis coronatione: quinta in manuum prostratione: sexta in pedum cruci affixione: septima in lateris apertione. Circuitus autem altaris significat uigilantiam et curam quam debet habere minister altaris erga subditos ne incidat in. vij. uita capitalia. Cantus. Inueniunt me uigilantem custodiam ciuitatem etc. Debent etiam habere orationem seruicem et deuorantem: quod significatur per cremationem thuris. Habet enim thurs uirtute ascendendi ex summi lenitate: consolidandi ex qualitate: restringendi ex glutinitate: confortandi ex aromaticitate. Sic oratio ascendit in deum memoria: aiam consolidat quantum ad culpam peritiam impetrando medela: restringit quantum ad futuram impetrando cautela: confortat quantum ad presentem impetrando tutela. Uel potest dici quod deuota oratio per thurs significatur: quod habet ad deum ascendere. per Dirigat oratio mea sicut incensum etc. apoca. viij. Data sunt ei in censa multa: ut daret de orationibus sanctis etc. Debent insuper habere nitorem conscientie et odorem bone fame: quod debet habere clara iustitia. et potest esse testimonium habere bonum: et ab his quod foris sunt etc. Debent preterea habere iudicium operationis sancte: quod significatur per panes albos et mundos quibus altare uestitur. Apoca. iij. Testimonia albis induantur: ut non appareat confusio nuditatis tue. Bernar. Non dicitur ualeat accedenti ad altare: si habet dignitates summam et uitam infirmam. Secundo uidentur est de ecclesia qualiter consecratur: ad quod quattuor concurrunt. Primo enim episcopus ecclesiam ter circuit: et quilibet uice ad ianuam ueniens baculo percutit dicens. Tolle portas etc. Secundo interius et exterius aqua

De sanctis in mese noue. occurre. f. o. cclxxij.

benedicta ecclia aspgit. **T**ertio in pausme to cruce de cinere facit ex transuerso angulo orientis vsqz ad angulū occidentis et ecouer so: et ibide litteris grecis et latinis alphabetus describit. **Q**uarto in parietibus ecclesie. xij. cruces depinguntur ante quas cereus. xij. accendit et ipsas chusmate inquit. **P**rimū ergo. s. triplex circuitus significat triplicē circuitū quē fecit xps ppter spū ecclesie scificationes. **P**rimū quo de celouenit in mūdū. **S**cōz quo de mūdo venit ad limbū. **T**ertū quo de limbo resurgēs ascēdit ad celū. **P**rimū fuit ad saluationē pctō rī. **S**cōm ad liberationē dānatorū. **T**ertū ad glorificationē btōz. **T**el triplex circuitus sit ad ostēdendū qd ecclia cōsecrat ad honorē trinitatis. **T**el significat triplicē statū saluandozū qd sunt uirgines: cōtinētes: et cōiugati: qui etiā designant in dispositione materialis ecclesie. **N**ā sanctuarū significat uirgines: corpus cōtinētes: corpus nubētes: strictius est sanctuarū qd chor: qd chor: qd corp: qd dignior est ordo uirginū qd cōtinētū: cōtinētū qd cōiugatorū: ut dicit Ricar. **S**cōz scz trina ad ostiū percussio: significat triplex ius qd habet xps in ecclesia. **E**t em̄ sua creatio redēptione et glorificatione: et hoc triplici iure ei debet apiri: ut dicit ansel. **T**ertū. s. exclamatio Tollite portas et. significat trinā et potētā. s. in celo: in mūdo: et in inferno. **S**cōm. s. aq bñdicte interius et exterius aspersio fit triplici de cā. **P**rimo ppter demonis expulsionē: ut dicit in exorcismo aque. **F**ias aqua exorcizata ad effugandum inimicum et. **S**it autē hec aqua: ex aqua: uino: sale: et cinere: qz quattuor maxime expellunt diaboli. s. lachrymarū effusio: que p aquā. **S**pūalis exultatio: qd p uinū. **N**atura discretio: que p salē. **E**t p̄funda humiliatio: qd p cinerem. **S**ecūdo ppter ipsius ecclesie expiationē. **S**ia em̄ terrena ppter peccatū sunt corupta: et ideo locus aspegitur: ut ab immundicia purgetur: unde in lege oīa pene aqua mundabantur. **T**ertio ppter remouendā maledictionē. **T**erra em̄ a principio cū omni fructu suo maledictionē accepit: aqua vō nulli maledictioni subiactū. **D**icē est: dñs comedite piscem: sed nunq legitur comedisse carnes nisi agni paschalis ppter pceptū legis. **T**ertū: scilicet alphabeti descriptio: representat primo cōiunctionē vtriusqz populū: videlz gentilis et hebrei et cruce xpi factā. **U**nder illa crux ex trāuerso ducit ab angulo orientis vsqz ad angulū occidentis: ad significandū qd populū dexter factus est sinister: et qui erat in capite: factus est in cauda et ecouer. **S**ecūdo representat paginā vtriusqz testamēti p cruce xpi adimpleti: unde moriens ait: cōsummatū est. **E**t crux ex transuerso ducit: qz vñū testamētū

In alio cōtinetur: qz rota est in rota. **T**ertio representat articulos fidei: quibus rudes et neophyti de vtroqz populo erudimur: qui te cinere et puluere reputare debent: iuxta illud **Gen. xvij.** **L**oquar ad os meū cū sim puluis et cinis. **Q**uartū scilicet in xij. locis crucis impressio illuminatio et inductio fit triplici ratione. **P**rimo ppter demonū terrore: qui in de expulsi sunt: ut videntes signū crucis: illic ingredi nō presumant. **S**ecūdo ppter trībus p̄bales ostēsiōē. **L**uces em̄ sunt verilla xpi: ut ostendat em̄ qd locus ille dño xpi est subingatus cruces depingunt: sicut quādo ciuitas aliqua ab imperatore capitur imperiale vexillum in ea erigitur. **T**ertio ppter apostolorū representationē. **N**ā. xij. lumina ante cruces posita significat. xij. apostolos: qd p fidē crucifigi mūdū illuminauerūt. **L**uces autē chusmate vngunt: qm̄ apostoli fidē passionis xpi ad cognitionē inflāmauerūt: et ad amorē vñxerūt videlicet ad conscientie nitore: qd p oleū: et ad bone fame odorē: quod p balsamū. **T**ertio videndū est qualiter et p quos ecclia pphanef. **S**ciendū qd domū dei p tres legimur pphanari: scz p hieroboā: p nabuzardaz: et p antiochū. **H**ieroboā sicut legit. **ij. reg. xij.** duos vitulos fecit ponēs vñū in dan et alterū in bethel: qd domū dei: et hoc ppter auaritiā fecit: ne. s. regnū ad roboā rediret. **N**abuzardā sicut legit. **ij. reg. xxv.** domū dei d̄bussit. **N**abuzardā p̄iceps coquoz significat gulā et lascīuā. **R**ex antiochus qd fuit sup̄bissimus et ambitiosus domū dei polluit et cōtaminat: sicut habet primo machabeoz primo. et significat ipsam sup̄biā. **A**d denotandū qd p hec tria vitia clericoz domus dei. i. ecclesia pphanat. s. p auaritiā gulā et sup̄biā: primū cōmuniter viget in religiosis: secūdū in clericis: tertū in p̄elatis. **E**t sicut p tres ecclesia fuit pphanata: ita et tres alios extitit dedicata: scz p moysen: salomonem: et iudam machabeum: per qd insinuat qd dedicantes domum dei debent habere humilitatē que in moysē: sapientiam et discretionem que in salomone: vere fidei confessionem que in iuda machabeo denotatur.

De dedicatione ecclesie spūalis. **L**ap. cclxxij.

Dedicatio ecclesie siue tēpli spiritualis: qd sum? nos: iuxta illud apo stoli. **T**ēplū em̄ dñi sc̄m est: qd estis vos. **E**t iterū: nescitis qz corpora vestra tēplum sunt spiritus sancti. **S**ub solennitate dedicationis materialis tēpli ab ecclesia celebrat. **N**am sicut ait augusti

Prologus libri vndecimi.

nis. Quotienscūq; altaris vel tēpli festiuitatē colimus: si fideliter et diligētē attendim⁹: et sancte ac iuste viuimus: quicquid in tēplis manufactis agit: totū in nobis specialit̄ edificatiōe cōplect. 3̄a em̄ spiritualis ecclesia cōstruit̄ ex lapidib⁹ viuīs. p̄ma petri cōstruit̄. Tancū lapides viuī sup̄edificam̄ n̄ r̄c. Ex lapidibus quadris. Nā quattuor latera lapidis spiritualis sunt: fides spes charitas et operatio: que equalia sunt: q̄: vt dicit gregorius. Quātū credis tantū speras: quātū credis et speras tantū diligis: et quātū credis speras et diligis tantū operaris. In hoc quidem templo altare est cor nostrum: supra quod tria debent deo offerri. primū ignis dilectiōis p̄petue. Venit vndecimo. Ignis nūq; deficiet i altari. sc̄dm̄ incensum ofonis odoriferē. primo palip. vj. Aaron et filij eius adolebunt incensum sup̄ altare r̄c. Tertium sacrificiū iustitiae: qd̄ sacrificiū cōsistit in oblationib⁹ penitētie: in holocaustis dilectiōis p̄fecte: et in vitulos carnis mortificate. psalmista. Acceptorabis sacrificiū iusticie oblationes et holocausta: et tunc imponent sup̄ altare tuū vitulos. Tēplū autē spirituale: qd̄ sumus nos ad instar tēpli materialis consecrat. p̄mo em̄ summ⁹ pontifex x̄p̄s ostiū cordis clausum inueniens circuit: dñi peccati oris cordis et operis ad memoriā eius reducit. De hoc triplici circuitu dicit Esaiē. xliij. Sume cibā: quo ad primū: circuitu ciuitatē sc̄z cordis: quo ad secūdū: meretrix obliuioni tradita: quo ad tertium. Secūdo ip̄m ostiū cordis clausum ter percutit vt sibi aperiat. Percutit em̄ ip̄m cor ictu beneficii cōsiliij et flagelli: de qua triplici percussione dicit puer. j. Extēdi manū meā: quo ad primū: desperasti: loquor ad malos: omne consiliū meū: quo ad secūdū: et increpationes meas neglexisti: quo ad tertium. Uel ter percutit dñi rationale mouet: ad peccati cognitionē: cōcupiscibilem ad dolorē: irascibile ad vindictā et detestatiōnē. Tertio ip̄m tēplū sp̄aliter aqua in e⁹ et ex tra debet irrigari. Dec autē trina irrigatio trina est lachrymarū effusio: mens em̄ viri sancti: vt dicit gregorius: dolore afficitur: considerando vbi fuit: vbi erit: vbi est: et vbi nō est: vbi fuit inquit in peccato: vbi erit in iudicio: vbi est in miseria: et vbi nō est in gl̄ia. hinc autē aque admiscens sal vinū et cineres: cū bis lachrymis debet admiscerē vinū spiritualis exultatiōis: sal mature discretiōis: et cinis profunde humiliatiōis. Uel vinū lymphatiū intelligit verbū incarnatiū: p̄ salē sanctitas eius vite: q̄ est oībus cōdimitur: p̄ cinerē passionis e⁹ sup̄ placiū. His igitur debemus cor nostrū aspergere scilicet beneficio incarnationis: per quod prouocemur ad humilitatē: exēplo eius conuersationis per quod informemur ad sanctitatē: et memoria eius passionis per quā incitemur ad charitatem. Quanto in hoc tēplo cordis scribitur spirituale alphabetū sine spiritualis scriptura. Que quidem triplex est scilicet dictamina faciendorū: testimoniā diuinorum beneficiorum: et accusatiō proprioꝝ delictorum. Romano. ij. Cum enim gentes que legem nō habent: naturaliter ea que legis sunt faciunt: huius legem nō habentes: ipsi sibi sunt lex: qui ostendunt opus legis scriptum in cordibus suis: ecce primū testimoniū: reddente conscientia

ipsorum: ecce secundū. et inter se cogitationū acūsantium: ecce tertium. Quinto debent pingi crucis: id est assumi penitentię asperitates: que debent inungi et illuminari: quia non solum ferende sunt patierē: sed etiā libenter: qd̄ p̄ vnctionē: et ardentē qd̄ p̄ ignē. Uñ Ber. Qui minas timore crucē r̄st̄ portat: qui amore portat patierē: qui proficit in spe portat libenter: sed qui consumuntur in carne amplectitur tam ardentē. Qui igitur hec omnia habebit: vere tēplum ad honorē dei dedicatum erit: dignus plane in quo christus in via habitet per gratiam: vt tandem in eo in patria habitare dignetur per gloriā. Quod ipse prestare nobis dignetur: qui viuūt et regnat deus per omnia secula seculorum. Amen.

Explicit liber decimus.

Incipit prologus vni decimi libri.

Vndecim⁹ bu

ius voluminis liber continet gestorum et passionum sanctorum differentias quatuor. Primo illorum sanctorum quorum dies festiui nobis fuerunt penitus ignoti: sed neque eorum legende potuerunt in aliqua superiorum librorum parte commodē collocari. Scripsimus enim saeuente dño gesta sanctorum: quorum festa per anni circulum occurrunt. Quibus etiam addidimus quedam alia sanctorum quorundam: qui vel ex nominis equiuocatione: vel ex alia circa materiam dependentia: vel ex alia rationabili causa: potuerunt ceteris sanctorum legendis coniungi: sicut presentem legendibus catalogū patere potest. Restabant autem aliquę legende: que nulla occasione poterant certis diebus anni locari: quas in hoc vndecimo libro referuimus describendas. Secundo illorum sanctorum gesta que per obliuionem aliquam suis inferenda locis fuerunt omissa: quod diffiteri nō presumo. Cui etiam adeo prestantis memorie occurrat: cunctaq; legitur vel audierit per singula cordi recondere suos recolenda tēpore: facile in p̄d̄p̄to ad votum habere. Neminem certe arbitror tali potiri priuilegio: nisi spiritu prius fuerit afflatus diuino. Tertio illorum sanctorum: quorum gesta et passiones post ceptū opus: mihi de nouo apparuisse contigisset: aut in posterum mihi vel posteris appareret: qd̄ propter sanctorum infinitatē et librorum numerositatē accedere: de facili satis esset. Quarto etiam illorum sanctorum qui per futurorum tēporum successiones ab ecclesia militante canonizandi: et in sanctorum numero conferendi forent: quod vsq; ad presentis seculi finem credimus affuturū. Cum non sit abbreviata manus domini: que et in terris homines de nouo sanctificare: et i celis multiplicare potest. Vñ igitur etiā gesta presentū cō

De sanctis quoz cer. di. cele. igno. So. cclxxiiij.

serenda volumini non tam nobis q̄ posteris
reseruamus. Quia de re nec ip̄m opus nostris
certo sine concludimus: eo q̄ sanctorum infir-
mitas vsq; ad seculi finem augenda: nec finem
habet nec numerū. Ad festa igitur que pre-
sentialiter habemus exponēda veniendū est.
Et primo quidē librum ecclesiastice historie
transcurrentes: que dam que ex ipso circa san-
ctos aliquos omīssa fuerant recolamus.

Explicit prologus.

Incipit liber vnde- cimus.

De sanctis duobus nepotibus xpi se-
cundum carnē cōfessoribus. Cap. j.

Duo nepotes

dñi saluatoris scdm carnem
ex linea collateralis: videlicet
ex eius carnali genere nepo-
tes: inde: qui dicebatur frater
dñi quoz nomina eusebius
silentio tegit: tpe domitiani
imperatoris sub secūda xp̄ia
nozum persecutione apud tu-
deam florebāt. Cum autē do-

mitianus iussisset perimī oēs de genere dauid
et stirpe regia descendētes: hi duo delati sunt
duplici inuidia: videlicet q̄ ex dauid genere:
ipsius xpi propinquitate nati essent. Quos re-
uocatus quidam: qui in hoc missus fuerat: per-
dixit ad domitianum. Nam et ipse de aduentu
xpi sicut et alias herodes formidabat. Interro-
gati autē a cesare se eēt ex familia dauid confi-
tenti. Interrogati quātis essent facultatib?
vel possessionibus predicti. Rñdent q̄ vtriq;
non amplius esset in bonis nouem milibus de-
narij. Et quib? singulis pars media pro por-
tione debet: nec sibi in pecunia: sed in esti-
matione terre subsisterent: quā habebāt in tri-
gintanouem iugeribus constitutam: quā que
suis manibus excolebant ad victiū consequen-
dum et tributum persoluendū. In cuius testi-
monium manus labore rigidas: et callis obdu-
ratas p̄ferēbant. Interrogati de xpo: quale
est regnum ei?: vel quis ipse: aut vnde: vel quā
uenturus. Rñdent q̄ neq; huius mūdi regnū:
neq; huius terre ei designetur imperiū: sed ce-
leste ei regnum p̄ angelorum ministeria in cō-
sumatione seculi preparatur: quā scilicet ven-
turus in gloria de viuis ac mortuis iudicabit.
Domitianus autē cum neq; in eis quicq; crimi-
nis inueniret: et utilitatem eozū ac verba maxi-
me cōtemneret: abire eos libere iubet. Illi ve-
ro dimissi vel martyrij merito: vel tante pro-
pinquitatis prerogatiua: pacis tpe duces eccle-
siae effecti vsq; ad trānti tpa permanerūt.

De sanctis romanis pontificibus
et eozū successionē. Cap. ij.

Romani pon-

tifices et eozū successionē
ideo hic ponunt: vt q̄ ecclē-
stice historie libro reitabant:
hic recolligant: et ipsius ordo
libri p̄ singla summarie trā-
curratur: quatenus ad quos-
dam sanctos epos romanos
pontifices q̄ in catalogo san-
ctoz cōserti sunt: et hactenus
omīssi fuerunt perueniat. Liber itaq; historie
ecclesiastice romanos pontifices enumerat a
bto petro ap̄lo vsq; ad syricum papā: qui suc-
cessit damaſo p̄ successionē scdm̄ epozū nu-
mero. xli. Sub quo syricio liber presatus finis
facit. Quis autē pape qui in dicto libro describitur
sc̄tificati habent: aut in ordine martyrij: aut
confessorij: excepto liberio qui heresis arria-
ne labe maculatus sanctozū pontificū cetū se-
dauit: sicut alter itidas ap̄ozū collegiū: et ni-
colaus sacrum numerū leuitarum. Primus
igitur in sede romana britis petrus ap̄la pon-
tificatus tenuit: et primo quidē sedit antiochie
annis septem: deinde cathedram ep̄alem in
vrbē roma tenuit annis viginti quinq; mensi-
bus quinq; et diebus tredecim: de quo supra
actus est in festo cathedre sancti petri viij. ka-
lendas martij. et in festo passionis ipsius. iij. ka-
lendas iulij. Secundus eps fuit linus: de quo
supra dictū est in eius passione. ix. kalē. octo.
Tertius fuit cletus: de quo supra in ei? passio-
ne sexto kalē. martij. Quartus fuit elmas:
de quo supra in ei? passione nono kalē. decē-
bris. Quintus fuit analetus: de quo supra ter-
tio idus iulij. Sextus fuit euaristus: de quo
supra. vij. kalē. nonēbris. Septimus fuit ale-
xander: de quo supra. v. nonē. maij. Octauus
fuit primus: de quo supra. vij. idus aprilis.
Nonus telesporus: de quo supra nonē. ianua-
rij. Decimus iginus: de quo supra. iij. idus
ianuarij. Undecimus fuit pius: de quo supra
v. idus iulij. Duodecimus anicetus: de quo
supra. xv. kalē. maij. Tertiusdecimus forber:
de quo supra. x. kalē. maij. Quartusdecimus
eleutherius: de quo supra. vij. kalē. iunij. Quin-
tusdecimus victor: de quo supra. v. kalē. angu-
sti. Sextusdecimus zepherinus: de quo supra
vij. kalē. septēbris. Decimusseptimus calixtus:
de quo supra pridie idus octobris. Decimus
octauus vrbanus: de quo supra. vij. kalē. iunij.
Decimusnonus pontianus: de quo supra. xij.
kalē. decēbris. Vigessimus antherius fuit: de
quo supra actum est nonē. ian. Vigessimus pri-
mus sabianus: de quo supra. xij. kalē. feb:uarij.

Ulgestimuseccidus fuit cornelius: de quo supra xvij. kalen. octo. **U**lgestimus fuit lucius: de quo supra. iij. non. marth. **U**lgestimus quartus stephanus: de quo supra. iij. non. augusti. **U**lgestimus quintus fuit scōs: de quo supra. vij. idus augusti. **U**lgestimus sextus dionysius: de quo supra. vij. kalen. ianuarij. **U**lgestimus septimus felix primus de quo supra. iij. kal. iunij. **U**lgestimus octavus fuit marcus primus: de quo supra nonis octobris. Et hic solus de numero tantorum pontificū: vide licet tam supra positorū q̄ infra ponendorū vsq; ad siluestriū papam martyriū euasit. **U**lgestimus nonus eurychianus: de quo supra. vij. idus decembris. **U**lgestimus cuius: de quo supra. x. kalen. maij. **U**lgestimus primus marcellinus: de quo supra. vij. kalen. maij. **U**lgestimus scōs marcellus: de quo supra. xvij. kal. februarij. **U**lgestimus tertius ensebius: de quo supra. vij. kal. octo. **U**lgestimus quartus melchisedes: de quo supra. iij. idus decembris. **O**ēs presari pontifices excepto marco per martyriū assumpti fuerunt. **U**lgestimus quintus fuit silvester primus inter epōs cōfessores: de quo supra actū est pridie. kalen. ianuarij. **U**lgestimus sextus fuit marcus scōs: de quo supra non. octo. **U**lgestimus septimus iulius: de quo supra idus aprilis. **U**lgestimus octavus fuit liberius hereticus tpe cōstantij imperatoris: qui primo quidē dum nollet arriane heresi cōsentire ab eodē angusto in exiliū missus est: ubi stetit p̄ annos. iij. Sed demū cōsentiens heresi predictae: ab eodē cōstantio reuocatur in ep̄m cōfirmatur: et felix qui in eius locū a clero et pp̄lo romano cōstitutus fuerat papa martyrio coronat. **U**lgestimus nonus eps fuit felix scōs marty: de quo actum est. iij. kalen. angu. **Q**uadragesimus fuit damasus papa et cōfessor: de quo supra actū est. iij. idus decembris. **Q**uadragesimus primus syricus sub quo liber ecclesiastice bysontie finē facit. Et hunc omisium immediate infra supponemus.

Ulgestimus de sancto Syricio papa. Cap. iij.

Syricus papa natione romanus

ex patre tyburtio damaso pape in ep̄atu romano successit: et sedit ānos. xv. mēses. xj. dies. xxv. **D**ic cōstituit vt monachi fierēt clerici utilitatis causa v̄l summe necessitatis. Et vt nullus p̄byter missas celebraret nisi in sacratō ab ep̄o. locis. **D**ic manicheos in vrbe inuenit

quos exilio damnauit. Et cōstituit vt non particeps cū fidelibus cōmunionē. Sed precepit vt si quis ex eadē secta rediret ad ecclesiā cōuerteretur: nullatenus cōdicaretur: nisi tm̄ religioni monasterij oibus diebus vite sue obnoxius teneretur te iunjs et orationibus maceratus: et probatus sub omni examine vsq; ad vltimū diē transitus fuit: et sic viaticū recipiat. **D**ic quoq; synodū celebrauit apud cōstantinopolim. eccl. ep̄orum. Et post q̄ secedem ap̄licam feliciter gubernasset: dormiuit cum patribus suis. Et sepultus est ad sanctū petrum plenus sanctitate. Et cessauit ep̄atus dies. xx.

Ulgestimus de sancto zozimo papa. Cap. iij.

zozimus papa natione grecus

ex patre abiamio innocētio pape primo in pontificatu romano successit. Sedit ānos. ij. mēses. iij. dies. xxv. **D**ic multa sanctitate polluit: et pauperum largus beneficis erit. **D**ic cōstituit vt seruus nullomō clericus fieret. Et in sabbato sancto cerei in oibus titulis vrbis b̄ndicti precepit. Et omnes clericos vinū in publico vendere prohibuit. Et hic plenus sanctitate in pace quieuit. Et sepultus est in via tyburtina iuxta corpus beati laurentij mar. Et cessauit ep̄atus dies. xj.

Ulgestimus de sancto Simplicio papa. Cap. v.

Simplicius papa natione tyburtinus

ex patre castrino hilario p̄fiscali in ep̄atu romano successit et sedit ānos. xv. mensem. j. dies. vj. **D**ic vir beatissimus dedicauit ecclesiā sancti stephani iuxta basilicā sancti laurentij: et basilicā sc̄e fabine martyris: vbi corpus eius requiescit cū quatuor mille ducentū sexaginta duo sc̄orum corporibus. **D**ic. xvij. presbyteros et titulos in vrbe roma cōstituit: p̄pter penitētes et baptisma. Et vt. vij. ep̄i p̄ bebdomadas ad ecclesias patriarchales siue ad earū regiones manerent. Et fecit. v. regiones p̄byteris vrbis diuidendas. Primā regionem ad sc̄m iohannē lateranensem. Sc̄dā ad sc̄m petrum. Tertiam ad sc̄m paulum. Quartā ad sc̄m laurentium extra muros. Quintā ad sanctā mariam maiorē. **C**onstituit quoq; vt nullus clericus inuestiturā a laico reciperet. **U**lgestimus de huius ep̄atu venit relatio de greca per epistolā ab acacio cōstantinopolitano ep̄o: simulq; et a timotheo catholico: et affirmauit petri alexandrie vrbis ep̄m esse eurychianū hereticum: plurima de eo crimina affirmās. **Q**uo auditō simplicius dānauit petri: ita tamē vt penitētie seruaret tps. Et post hec sc̄tus ep̄s quieuit in domino: et sepultus est iuxta corpus beati petri ap̄li in vaticano. Et cessauit ep̄atus dies septem.

Ulgestimus de sanctis Alexandrinis ep̄is et eorū successione. Cap. vi.

Alexandrinus ep̄i scōs

quorum successiones in ecclesiastice historie libro describunt et qui in sanctorū catalogo cōnumerantur: fuerūt numero. xxiij. videlicet a b̄do marco euangelista vsq; ad theophilū: videlicet a prima ipsius ecclie fundatore vsq; ad tēpora archadij et bonorij augustorum. **U**lgestimus de quorū pontificum: primus ip̄s ecclie fundator fuit beatus marcus ap̄lus et euangelista: de quo in secundo libro ecclesiastice historie habet: et de quo supra in eius passione dictum est. vij. kalen. maij. **U**lgestimus

De sanctis quoz cer. dies. cele. igno. Fo. cclxxv.

fuit sc̄tus antianus p̄fati marci discipulus: de quo supra dictū est. iij. non. octobris: qui tenuit ipsas sedes p̄ annos. xxiij. Tertius fuit abilus de quo supra dictū est. viij. kalen. martij. qui sedit in ipsa sede annis. xxiij. Quartus fuit successit cerdo de quo habetur. iij. libro ecclesiastice historie cap. j. et hic ibidē sedit annos. xvij. Quintus fuit primus de quo eodem libro cap. iij. et hic sedit in ipsa sede annos. xij. Sextus fuit iustus: de quo eodē cap. v. et hic annos. xj. fedit. Septimus fuit successit eumenides: de quo prefato libro. cap. xj. qui et sedit ibidem annos. xxiij. Octauus fuit marcus. de quo eodē libro et capitulo: qui et sedit annos. x. Nonus fuit celadion: de quo eodem libro cap. xix. qui et sedit annos. xxiij. Decimus fuit agrippinus de quo ecclesiastice historie libro. v. cap. ix. et hic sedit annos. xxiij. Undecimus successit iulianus: de quo eodē libro capitulo. xxiij. qui sedit p̄ annos decem. Duodecimus fuit demetrius: de quo libro. vj. cap. xix. qui et sedit annos. xxiij. Tredecimus fuit bea- racles: de quo habet eodē li. cap. xxiij. et fuit vnus ex discipulis orlgens probatissimus: cui et prece- pro: eius ex alexadri profugus: ventiens cesareā auditoriū suum reliquerat. Et cū hic apud cesareā moraret: innumerati ad eū nō solum regionis ipsius vires: sed et prouinctus procul positus cōcūrebant: et relicta priarac parentibus sequebantur eū tanq̄ deum docentē. Et hic in ipsa ecclia p̄fuit annos sex. Decimus quartus huic successit dionysius: de quo libro. vi. ecclesiastice historie multa conscribunt. et de hoc supra actum est. in gestis eius. xv. kalen. decēbris. Dicqz sedit annos. xvij. In sequētibz vero ecclesiastice historie libris adduntur et alij. viij. pontifices alexandri. Ex his aut̄ quintusdecimus in ordine fuit maximus qui sedit annos. xxiij. de quo supra. v. kalen. iunij. Sextusdecimus theonas: qui sedit annos. xix. de quo supra. x. kalen. septēbris. Decimus septimus petrus: de quo supra in ei⁹ passione actū est. vj. kalen. decēbris. qui sedit annos. xij. Decimus octauus achillas: de quo supra in eius legenda. viij. idus nouēbris. qui sedit annos. ix. Decimus nonus alexander: de quo similiter supra in gestis eiusdē. iij. kalen. martij. qui sedit ānos. vij. Vigēsim⁹ athanasius doctor insignis: qui sedit annos. xlvj. de quo supra actū est in gestis ei⁹. vij. nonas maij. Vigēsim⁹ primus petrus sc̄dus: qui licet marty: nō fuerit: de sede tñ etectus ad tempus p̄ quendā lucij hereticū: qui alexandriam eccliam inuasit. Vigēsim⁹ sc̄dus huic successit timotheus: sub quo liber p̄fatus ecclesiastice historie cōcludit. Quēs aut̄ p̄nominati gl̄iosi pontifices in sc̄dō n̄ mero collocaut.

De sc̄tis Antiochenis epis et eozū successionē. Cap. vij.

Antiocheni epi

scopi: quozū successiones et tempora in eodem ecclesiastice historie lib. confertam sunt: et qui in sc̄dō catalogo ponunt: sunt numero. xxiij. videlicet a b̄d̄o petro ap̄to: qui primus antio-

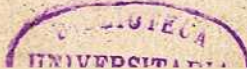
chie sedit vsqz ad ep̄m flavianū: qui floruit tpe quo dictus liber cōclusionis suozū temporū finē accepit. Eozū aut̄ pontificum primus fuit b̄d̄us apostolus petrus: qui prim⁹ eius ecclesie antiochene cathedra accipiens: ibidē sedit annos. vij. sicut dictum est supra in cathedra sc̄ti petri. viij. kalen. martij. Secundus fuit zacheus: cui idem ap̄tolorū p̄nceps antiochia discēdens: eandē eccliam cōmendauit: sicut habet in itineralio b̄t̄ clementis. et de hoc supra dictum est. x. kalen. septēbris. Hic aut̄ ep̄s in libro ecclesiastice historie nō ponitur: forte ex eo qd nō vere successit: petri: sed quasi eius vicarius fuerit: cum vt dictum est: ei petrus dictā ecclesiam cōmendauit: et modico tpe ibidē presidens forte ante petrū occubuit. Tertius fuit enodius ep̄s et marty: de quo supra in eius passione actum est pridie. non. maij. Quartus fuit ignatius ep̄s et marty: de quo etiam actum est in eius passione kalen. februarij. Quintus fuit hero ep̄s et marty: et de hoc supra actum est. xv. kalen. nouēbris. de his habetur in tertio ecclesiastice historie lib. Sextus successit cornelius. Septimus fuit hero secundus. Octauus theophilus: qui sextus post ap̄tos describit occasione memorata. Et de hoc supra actū est tertio idus octobris. Et de his habet mentio ecclesiastice historie libro. iij. Nonus successit marinus. Decimus ferasion: et de his duobus in lib. v. Undecim⁹ fuit asclepiades: de quo supra xv. kalē. nouēbris actū est. Duodecimus philetus. Tredecim⁹ aut̄ fuit zebeus. Quartusdecim⁹ babilas marty: de quo supra actum est in ei⁹ passione. ix. kalen. februarij. Et de his in lib. v. ecclesiastice historie tractatur. Decimus quintus his successit fabian⁹: et de hoc etiā in prefato lib. mēto habet. Decimus sextus aut̄ fuit demetrius. Decimus septim⁹ fuit domnus. Decimus octauus successit timeus. Decimus nonus quirilus. Vigēsim⁹ aut̄ fuit dorothēus: vir eruditissimus et in scripturis diuinis satis intentus: qui pro multa diligētia etiā hebraicā linguā didicerat. Hec aut̄ eruditio liberali a puero fuerat institutus. Is eunuchus a natiuitate fuit: quem diocletianus imperator in admiratiōe et ueneratione habebat: et ei cōtulerat a p̄positurā. Cuius et eusebius cesariensis ecclie p̄scriptor historie auditor fuit vt de seipso tradit. Vigēsim⁹ primus huic successit tyannus: sub quo ecclesiam persecutio increuit. De his agit ecclesiastice historie lib. vij. Vigēsim⁹ sc̄dus fuit endorxus. Vigēsim⁹ tertius aut̄ successit meletius: de quo supra dictū est pridie non. decēbris. Et de his duob⁹ habet in. x. ecclesiastice historie libro. Vigēsim⁹ quartus aut̄ et vltimus conscribit flavianus in ipsius historie lib. xi. Quo tpe liber ipse: vt dictū est: finē facit: et sine narratiōis conclusionem.

De sc̄tis hierosolymitanis epis et eozū succes. Cap. viij.

Hierosolymita

ni epi et eozū successiones actpa

in eodē lib. ecclesiastice historie ordine texuntur: qui et scōrū numero cōscribuntur. Et hi a bō iacobō apostolo vsqz ad tps quo sue historie liber ipse finem facit. xxiiij. numero colligunt. Ex his aut. xv. priores fuerunt et hebreorū populo pontifices constituti: priusq̄ aliquis ex gentibus ad ep̄atum ipsius ecclesie assumeretur: qui oēs in ipsius ecclesiastice historie libro. iij. ex ordine ponuntur. Et de his mentio habita est supra in gestis zachēi ep̄i hierosolymitanū. i. lalen. septembris. Primus quorū fuit iacobus frater dñi: de quo supra actum est in eius passione lalen. maij. Secundus fuit symeon: et de hoc supra dictum est. xij. lalē. march. Tertius fuit iustus. Quartus successit p̄nominatus zachēus de quo supra. Quintus vero fuit tobias. Sextus beniamin. Septimus iohānes. Octauus mathias. Nonus philippus. Decimus seneca. Undecim⁹ vero successit iustus scōs. Duodecimus leuius. Tredecimus effrem. Quartusdecim⁹ ioseph. Quintusdecimus et finis horū iudas. Post istos aut cepit ex gentibus in ibi ecclesia congregari: sub helio adriano impatore. Et primus quidem ex gentibus ipsius ecclesie sacerdotiū suscepit Marcius martyr: simul et ep̄s de quo supra in eius passione actū est. xj. lalen. nouēbris. Secundus vero successit asianus. Tertius publius. Quartus aut maximus. Quintus vero fuit iulianus. Sextus caius. Septimus iulianus secundus. Octauus capithon. Nonus valens. Decimus volitianus. Undecim⁹ successit narcisus. De quo supra actum est in gestis eius. iij. lalen. nouēbris: hi oēs prefate historie ecclesiastice libro. v. successiue ponuntur. Duodecimus his successit alexander olim ep̄s cappadocie de quo in eo⁹ legenda supra. xv. lalen. aprilis. Et hic martyrio coronatus est: vt de eo habetur ecclesiastice historie libro. vj. Tredecimus successit ysaazar. es. et de hoc eodē lib. vj. Quartusdecimus fuit hymeneus. Quintusdecim⁹ zabdas: et de his libro. vij. mentio fit. Decimusseptimus successit cyrilus: de quo supra. iij. lalen. february. Decimus octauus aut et vltimus iohannes: de quibus duobus in libro. xj. mentio habetur. Et cū horū vltimo liber ipse terminatur.

De sc̄tis Cesaree palestine ep̄is. Cap. ix.

Cæsarenenses ep̄i

scopi illius videlicet cesaree q̄ est in palestina: qui in prefato ecclesiastice historie libro sc̄ti ponuntur: et successiue sibi connumerant fuerint quattuor. Primus quorū ē theotistus: de quo habetur libro. vj. q̄ auditor fuit origenis: et vna cum sc̄to alexandro hierosolyme ep̄o: omne pe-

ne vite sue tempus ad audiendum ipsum mancipabant: atqz ipsi soli diuinis scripturis et ecclesiastica doctrina summa magisterij cōcedebāt. Secundus fuit dominus: qui post breue tēpus defunctus est. Tertius theorignus qui etiam origenis auditor fuerat. Et de his duobus fit mentio lib: o

vij. capitulo. xvij. Quartus successit agapinus: q̄ multo labore: multaqz diligentia in gubernatione populi adhibita: et precipue erga indigētes paterna prouidentissima ferebatur. A quo et vir per omnia prudentissimus vita eruditione et moribus adornatus: pampphilus ipsius ecclesie presbyter surrogatus est: vt habetur libro. vij. ecclesiastice historie. cap. xvij.

De sanctis Laodicie ep̄is.

Cap. x.

Laodicenses

sancti ep̄i qui sanctorū numero conseruati in premisso libro. v. nominati explicant. Prim⁹ quorū fuit socrates. Scōs eusebius alexandrinus genere qui in causa pauli famosent ad partes syrie cum venisset: p̄ esset in scripturis diuinis eruditus a fratribus studiosis velut

thesaurus quidā repertus vltra nūq̄ abire premissus ē: sicut dionysius in epistolis suis scribit. Tertius huic successit anatolius: de quo supra actum est in eius festo. vij. idus martij. De his agit tur libro. vij. c. xxvij. Quartus fuit sextus ep̄s. Quintus aut successit stephanus qui non fuit sc̄tus. Nam de eo habetur q̄ licet eruditione et eloquentia prioribus nō inferior fuerit: sed fidei virtute longe dissimilis: sicut persecutiōis ignis probauit. Nihil em̄ philosophie in necessitate tentationis ostendit. Sextus aut et vltimus qui et sanctus notatur theodorus: vir nō solum verbis: sed rebus et virtutibus ornatus. Dic arte quidē medicus fuit. Sed et aiarum a dño trāsatus est in medicinā: vere incomparabilis: qui super oēs pene homines fidei misericordia studio vigilantia atqz omnibus optimis institutionibus claruit. In scripturis quoqz diuinis labore plurimum gessit. Hic in pace quieuit. iij. non. nouēbris. Dec prefato libro septimo. cap. xvij.

De sc̄to modesto cōfessore.

Cap. xj.

Modestus cōf

fessor: vita et doctrina apud antiochiam claruit: tpe marci antonij imperatoris. Qui i diuinis scripturis nō mediocriter eruditus magnificentius ceteris aduersus martionem hereticū: oēs ipsius deceptiones et fallacias: recto quouelabant nequitie tegmine denudauit: et apud ipsaz vrbem in pace quieuit. Sub senecoro principe humanitatis debitū soltens. De hoc ecclesiastice historie libro quarto. cap. xxv.

De sancto musano presbytero et cōfessore. Cap. xij.

Musanus pres

byter et cōfessor: apud alexandriā eodē tpe claruit. Cui⁹ aplice fidei et sane doctrine monimēta ad

eusebii cesariensem peruenisse dicunt. Eius etiā serf libellus multa elegātia scriptus ad quosdā fratres qui declinauerāt ad heresim: que dicitur eucratiaz tūc nuper exortā. Cuius auctore fuit se tacianū sermo asserit. Dic autē sanctus cōfessor apud alexandriā in pace quieuit. De hoc habetur ecclesiastice histo. lib. iij. cap. xxi. z. xxviij.

De sancto Pagato z socijs mar. Cap. xiiij.

Pagatus mar

tyr cum socijs suis z quodā christiano noie vectio apud lugdunū civitatem gallie passi sunt sub persecutione antonini imperatoris. Cū em̄ ex acclamationibus vulgi p̄ses in xp̄ianis nimia crudelitate deseruaret. Pagatus martyr cuius vita ab adolescentia fuerat examinata z probata ex perfecta charitate quam deū custodiebat z p̄ximū: cū tam crudelia supplicia feruisset dei vidisset inferri poposcit se pro cūbus suis audiri: quibus nihil impietatis cōmissum probari poterat. Erat em̄ nobilissimus inter suos z eruditissimus. Verum eius defensionē iudex nō recipiens: inquisiuit tantū si esset christianus: qui cū se christianum clara z libera voce professus esset. Iussit illum tanq̄ christiano advocatū vincioz numero sociari. Dū autem defensionē libertatis: que in nostra religione consistit: exequitur domini cum securus exemplum aīam suam p̄ oībus suis posuit z amicis: z cum vectio quodam civitatis eiusdem nobile gloriozo martyrio coronatus. Quibus optimis z fidelissimis ducibus vsus oīs reliquos sanctorū eiusdem vrbis chorus p̄rompti z alacres alas suas pro fidei libertate posuerūt. Dec ex libro. v. cap. primo.

De sancto Alcippiade martyre. Cap. xiiij.

Alcippiades mar

tyr apud Lugdunū galliarū oppidum passus est sub persecutione iam dicta: de quo habetur ecclesiastice historie lib. v. cap. iij. q̄ dum esset in numero eoz qui pro christi vincti tenebantur: vitam satis arduā gerebat: nihil cibi volens accipere: sed tm̄ sale z pane cū aqua utebatur. Longz talē vite rigorem vellet etiā in carcere positus obtinere. Attalo martyri in carcere etiam posito diuinitus reuelatur: quia non recte faceret Alcippiades creaturis dei non vti: z alijs formā scandali derelinquere. Quibus ille cognitis cepit oīa cū gratiarū actione p̄cipere. Et hic demū p̄ cōfessione noīs xp̄i in vinculis positus vitā martyrio consumauit.

De sancto Apollonio cōfessore. Cap. xv.

Apollonius

for z ecclesiasticus scriptor: tē-

pore cōmodi iperatozis claruit apud alexandriā. De quo serf ecclesiastice historie lib. v. cap. xvij. q̄ aduersus cataphrygas libellū edidit: in quo Tatis vigilanter prophetias ipsoz falsas esse conuicit: z singula in eius verba coarguit: simul z vitā moresqz eozum: qui auctores huius hereseos ex titerunt. Ex quibus omnibus z alijs q̄ plurimis vehementer supradicta heresis cōfutatur. Et hic vite sanctitate non infimus in pace apud eandē dem vrbem quieuit.

De sancto Polycrate efo. Cap. xvij.

Polycrates epi

scopus apud ephesum claruit tēpore cōmodi imperatozis antedicti. Qui nobilis efs ipsius ciuitatis vita z doctrina conspicius vna cū bacchilio corinthiorum episcopo: de quo isra dicitur ab eusebio in. v. lib. cap. xxij. plurimū commēdatur. Dic ex p̄sona oīum episcopozum asie de pascha celebrando beati iohānis z veterum freotus auctozitatibus ad victorem romanum pontificem synodicam scripsit epistolam. Et hic inter sanctos illi temporis epos p̄clarus ephesoꝝ sedi feliciter p̄fuit: gregē quoqz dñi verbis z exēplis ipingnavit. Sepultus apud eandē ciuitatē.

De sancto Heraclito cōfessore. Cap. xvij.

Heraclitus con

fessor et ecclesiasticus scriptor claruit tempore seueri imperatoris: de quo eusebius. v. libro cap. xxvij. dicit q̄ inter alia eius sapientie opuscula in apostolo paulo cōmentarios edidit. Et in sanctitate vite in pace quieuit.

De sancto Maximo cōfessore. Cap. xvij.

Maximus con

fessor et ecclesiasticus scriptor claruit tempore p̄fati seueri principis: qui virtutibus et sapientia nō minimū de famosissima illa oīum hereticorū disseruit q̄ stitōe: qua semp̄ inquiri vñ sint mala: vel vñ malicia. Et q̄ materia facta sit z non infecta. Et hic sc̄tis i xp̄o cū pace dormiuit: de quo et eusebius p̄missis libro et capitulo scribit.

De sancto Landido cōfessore. Cap. xij.

Landidus

cōfessor et ecclesiasticus scriptor eodē quo supra dicti iperatozis tēpore floruit: de quo et antedict⁹ eusebi⁹ eodēz libro capitulo. xxvij. mentionēz facit: quod in examerō id est principio genesis scripti. Et operibus perfectis effulgēs cū pace dormiuit.

De sancto Apio confesso. Cap. xx.

Apianus confessor et similiter ecclesiasticus scriptor tempore eiusdem seueri angustii floruit. Et hic sapientia et sacrorum librorum intelligentia insignis in apostolum paulum et in genesim libros nobile commentum exaravit: ut habetur Ecclesiastice hystorie libro. v. cap. xxvij. predictis.

Et hic in fidei confessione clarus humanitatis debitum virtutibus pollens exoluit.

De sancto Sexto confesso. Cap. xxj.

Sextus confessor et ecclesiasticus scriptor: de quo et ante factus auctor premissis libro et capitulo loquitur: claruit eodem tempore seueri imperatoris. Hic de resurrectione tam christi quam mortuorum generaliter luculenter disseruit. Aliasque nonnulla opuscula edidit: et sanctis fulgens operibus in christo requieuit.

re

De sancto Arabiano confesso. Capitulum. xxij.

Arabianus confessor et ecclesiasticus scriptor eodem antedicti Seueri principis tempore floruit. Hunc et ermite sanctitate et doctrina preclara eusebius eodem quo supra libro et capitulo inter sanctos eius temporis connumerando ponit. Hic enim in suis libellis plurimas exortas in diebus suis hereticorum infidias: confutans fidem rectam et apostolicam monumentis suorum mandauit voluminum. Et hic in pace diem clausit extremum.

De sancto Leonide martyre. Cap. xxxij.

Leonides martyr apud alexandriam passus est sub seueri imperatoris persecutione. Hic pater fuit Origenis famosi doctoris et ecclesiastici scriptoris. Qui tentus a persecutoribus et in carcerem trusus est. Cui Origenes de domo adhuc adolescens anno. xvij. epistolam exhortatoriam scripsit ipsum ad fidei constantiam et passionis tolerantiam exhortans. Unquam diis gentium immolare non acquiesceret: et christum negare renueret: pro martyrio christi capite plexus est. Alexandrieque a christianis tumulatus iacet. Dec ecclesiastice hystorie libro. vj. capi. ij.

De sancta Dammea regina mater fuit imperatoris alexandri. Cuius tempore origenes in ecclesia dei sapientia et eloquentia ac vita floruit. Dec ut de ea scribitur lib. vj. cap. xvj. de raris religiosa femina: cum de origine fama magnifica ubique celebris haberetur. Ita ut nec principum quidem lateret aures: missis militaribus uiris antiochiam: ubi per idem tempus ipsa regina degebat: cum omnino honore et supplicatione ad se famulum dei orat venire ut sacrarum litterarum et fidei ab eo perciperet documenta. A quo et ipsa catholice religionis et diuini uerbi monumenta suscepit: et baptismi christiani latenter sacramentum excepit. Ob quod ab imperatore alexandro filio suo christiani nominis persecutore interfecta est et martyri domino consecrata.

De sancto Firmiliano episcopo et confesso. Cap. xxv.

Firmilianus episcopus apud cesaream cappadocie claruit temporibus alexandri imperatoris. Hic eiusdem urbis episcopus fuit et origenis auditor. Tantumque uenerationis erga ipsum precepto: e sumum habuit ut indefinenter scientie et doctrinis eius gratia: eum constringeret secum morari. Sed et ipse delicta ecclesia ad eum properabat: et uerebatur religiosa quadam uicissitudine: dum ipsum modo ad instructionem ecclesie sui illum euocaret: modo ipse sui profectus gratia ad eum pergeret: et docentem in diebus ac noctibus assisteret. Hic ad antiochie plebem gratam scripsit epistolam contra paulum presbyterum famosatum tunc nuper in consilio antiocheni. de heresi damnatum. Processu uero temporis ipse beatus episcopus cum occasione dicte heresis penitus extirpande ueniret antiochiam. dum esset apud tarsum in pace quieuit: cuius corpus cesaream translatum ibidem sepultum est. Dec eusebius lib. vj. capitulo. xix. et libro. vj. cap. xxvj.

De sanctis Theodoro et Anthinodoro episcopis. Cap. xxvj.

De sancto Theodoro et Anthinodoro episcopis. Cap. xxvj.

Theodorus et Anthinodorus episcopi fratres germani apud ponti prouinciam claruerunt temporibus maximini imperatoris. De quibus tradit eusebius libro. vj. capitulo. xxij. quod maior horum natus theodorus uir famosissimus fuit: qui in episcopis apud pontum gregorius nominatur: fide et uirtutibus atque scientia per omnia apostolicis. Sed eius frater anthinodorus quos origenes

De sancto Theodoro et Anthinodoro episcopis. Cap. xxvj.

De sanctis Theodoro et Anthinodoro episcopis. Cap. xxvj.

Theodorus et Anthinodorus episcopi fratres germani apud ponti prouinciam claruerunt temporibus maximini imperatoris. De quibus tradit eusebius libro. vj. capitulo. xxij. quod maior horum natus theodorus uir famosissimus fuit: qui in episcopis apud pontum gregorius nominatur: fide et uirtutibus atque scientia per omnia apostolicis. Sed eius frater anthinodorus quos origenes

De sanctis quorū cer. dies cele. igno. Fo. cclxxvij.

de auditorio rhetoris retractos: studia cōmuniū litterarum in diuinam suavitē philoſophiāz cōmutare. Quiaq; apud eū per quinquenniū verbo dei operā dantes: in tantū profectū diuine eruditionis atq; scientie peruenerunt: tantūq; vite merito z cultu enituerunt: vt ab hīs ſcholīs eius immatura adhuc etate: ad epiſcopatus prouincia pōnti ſacerdotium vterq; raperetur. Qui z ambo ibidem in xp̄iſto queſcunt.

De ſancto Syro martyre. Cap. xxvij.

Syrus apud alexandriā paſſus eſt ſub decij ceſarij perſecutione. Dicit cū res cuiuſdā potentis ſub mercede procuraret: iubetur ab eo idolis imolare. Reſcuſans cogitur iniurijs. Perſiſtens ruruſum mulctur blandiātijs. Cum ſuo vtrūq; contēneret: preacuta ſude valdiſſime tranſuerberatus: z per mediāviſcera neci traditur: z martyrio coronatur. **Dec eusebius libro. vi. cap. xxxj.**

De ſancto Cheracone epiſcopo et martyre. Cap. xxvij.

Cheracone martyr z epiſcopus venerāduſ ſener apud alexandriā fuit. Dicit pontifex vrbis egypti fuit que dicitur nicopolis. Qui tēpore deciane perſecutionis: cum ad arabicum montem vna cū grandeua coniuge diſceſſiſſet nullū vltra apparuit. Et cū ad perquirendum eū plurimi chriſtianoꝝ frequentiſſime proceſſiſſent: perſecutatis omnibus locis neq; ipſos vltra quiſpiam neq; corpora eozum potuerunt inuenire. **Dec eusebius vbi ſupra.**

De ſancta matre quedam z filiabus virginibus z martyribus. Cap. xxx.

Sancta quedā mater cū duabus filiabus virginibus apud alexandriā paſſe ſunt ſub perſecutione diocletiani z maximiiani auguſtoꝝ. De q̄b; refert eusebius lib. viij. cap. xij. q̄ cū eēt pulchritudine z pudicitia formoſa genere nobilis z copioſa facultatib; filias duas virgines habebat ad materne pudicitie regulā enutritas: ſpecie ſimul z morib; ſe imitātes. Quas religioſa mater ſim preceptū dñi z timorē diuinuz dedicauerat. Cū autē declinande perſecutionis gra ſui abſentiā pcurarēt: miſi a preſide milites reſtas eas venire antiochia cogunt. Sed cū perurgētibus militib; vehiculo iter agerent: religioſa z pudica mater filias lamentatur: q̄ eas gentiles ſtudeant: aut a deo: aut a pudicitia ſeparare. Mortaturq; illas ne mori pertimeſcant: ne deſpecta pudicitia viuere cū turpitudine cupiant: adimonetq; illas necem eis aut opprobriū paratū peruenire:

z impudicoꝝ curſu perire. Cū autē filias ad tale propositū videret accenſas: z ad quendā fluuiū perueniſſent neceſſitatis cauſa ſe deſcendere velle ſimularunt. Et dñi cuſtodes paululum naturali verecundia ſeceſſiſſent: fluuij ſe rapidis fluctibus iniecerunt. Sicq; immaculatū dominoſpiritū rediderunt. **Dec eusebius.**

De ſanctis Adaucto z ſocijs martyribus. Cap. xxx.

Adauctus martyr: cū innumerabilibus vtriuſq; ſexus z omnis etatis ſocijs apud perhygia paſſus eſt. De quo eusebius libro octauo capitulo ſecundo tractat: q̄ erat dux cuiuſdam ciuitatis in phrygia poſite in qua erant omnes populi xp̄iani: ipſe autem in natione italuz ſup vniuerſum erat populū conſtitutus. Cum autē Diocletianus imperator gentiliū legionem militūz illuc miſiſſet: vt omnem ciuitatis illius plebem imolare compelleret: illiq; omnes vnanimis ſe xp̄ianos eſſe dicerent: et omnino ſacrificare cōtēpſiſſent. Adaucto duce z curatore ciuitatis populū exhortatis: poſte vrbis a gentilibus clauduntur: ipſaq; ciuitas omni ex parte ab eis circū datur: z immiſſo igne oppidum vna cum viris oibus ac mulieribus parulis pariter ac ſenibus cōcrematur: ita vt nullus penitus ex illa vrbē etiam cū optimo volentibus daretur abſcederet. Sicq; oēs ciues preſati celeſtis hieruſalez ciues effectū glorioſo martyrio coronantur.

De ſanctis pluribus martyribus apud alexandriam. Cap. xxxj.

Martyres plurimi apud alexandriā paſſi ſunt ſub perſecutione antedicti Diocletiani. De quibus eusebius octauo libro capitulo duodecimo refert q̄ trūcatis auribus atq; imbonesto vulnere naribus manū quoq; ce teroꝝq; mēbroꝝum ſummitatib; amputatis: truncum ſinebant abſter deriſum. Quidam ſuo in craticulis prunis ſubterpoſitis torrebantur. Inter quos duos nobiles iuuenes dum cōprebenſi ſimularis imolare cōgerent: ſe ad aras duci poſtularunt. Et cū fuiſſent adducti manus ſuas ardent igni ſupponentes: z quouſq; omnis caro in ignem deſtueret: immobili ter pdurarunt. Alij ſuo cum ad ſacrificandū quere rentur: ſacrilegā pollutionē vitā precipitio ſinterūt. Vinore quidem tolerantie fiducia: ſed cōferuande fidei maiorē cautela.

De ſanctis quattuor epiſcopis martyribus. Cap. xxxij.

Quattuor ſacti epiſcopi apud alexandriā paſſi ſunt ſub diocletiana perſecutio:

ne. Quorū nomina hec sunt: primus phileas: secundus hesychius: tertius pachomius: quartus theodoros. Hi ex vrbibus egypti episcopi p̄ confessione ne nominis xp̄iani gloriose apud ipsam vrbē sunt martyrio coronati. Dec eusebi⁹ lib. viij. cap. xiiij.

De sancto Pasnuto epi. Cap. xxvij.

Pasnutus epi
scopus ex egypti p̄rib⁹ vnus fuit ex numero confessorū illoꝝ episcopoꝝ: quos maximianus impator dextris oculis effossis: et sinistro poplite p̄ciso p̄ metalla damnauerat. De hoc libro. x. ecclesiastice bystorie scribit: q̄ inter fuit consilio primo sanctorū patrum pius apud niceam sub constantino augusto xp̄ianissimo celebrato. In quo tanta virtutū merat gratia: vt signa per eū nō minus q̄ dudū p̄ apostolos fierent. Nam z demones tantū verbo fugabat: z egros sola oratione curabat. Sed z cecis dicitur visus reddidisse: z paralyticos ad stabilitatem corporis reuocasse. Quē constantinus in tanta veneratione z affectu habuit: vt sepulchrum eū intra palatium euocātū cōplecteretur: z illum oculum: qui in confessione fidei fuerat euulsus: auidioribus oculis demulceret. Et hic ad ecclesiam suam reductus senioꝝ confectus: post vitam virtutib⁹ insignem in pace quieuit.

De sc̄ta quedā captiua apud iberiā. Cap. xxvij.

Sancta quedā
mulier captiua tēpore cōstantini magni impatoris claruit apud gentes iberos: q̄ sub axe pontico iacet: p̄ quā de⁹ ipas gētes primū ad noticiā fidei conuocauit. Cū em̄ ipsa mulier xp̄iana apud ipsos populos captiuata: fidelē z sobriā ac pudicam duceret vitā: z diebus et noctibus in orationibus

peristeret: et ex hoc barbari tanq̄ quid noui mirarentur: ac quid sibi hoc vellet curiosi percuntarentur. Illa se xp̄m deū suū tali ritu colere fatebatur: qui velut sibi ignotaz nouitate nominis mirabantur. Erat autē moris apud eos vt si quis paruulus egrotaret a matre per singulas domos circumferretur: ab omnib⁹ videlicet quicq̄ experti remediū postulante. Cū autē mulier quedā paruulū suū languidum per omnes circumtulisset ex more: nec aliquid remediū cepisset. Venit ad captiuā vt si quid sciret: offerederet. Illa se nihil remediū humani scire testatur: christum tamen deū suū quē colebat: salutem hoībus desperatā posse ipsi dāre confirmat: paruulum itaq̄ cilicio suo superpositum oratione sua sanū reddidit matri sue. Sermo defertur ad plures factiq̄ famā magnificā ad aures regine grauissime egrotantis z iam de salute quasi desperantis perlabitur q̄ rogat ad se mulierem deduci illa negat accedere: ne nimis de se videretur presumere. Regina facit se ad mulierem portari. Que similiter supra cilicium eius posita: inuocato christi nomine continuo surrexit sanata.

Docet captiua reginam christū esse summi dei filium: qui auctor est incolumitatis et vite: qui et regibus regna distribuit z mortalibus vitam. Quod domū regressa marito regi percunctanti causam subite sanitatis aperuit. Ille mulieri munera presentari iubet. Regina vō ei respondet: q̄ mulier nihil in auro vel argento appetit: sed ieiunio quasi cibi pacatur. Nihilq̄ aliud pro munere querit: nisi vt christus a rege z omni regno eius colatur. Ad hoc autē rex segnior fuit: z quis ad christum affectum haberet conuersionē distulit. Ad quod tamē vxor illi sepius cōmonebat. Quadam die in siluis venāte: subito aer densissimū offuscāt: dies in terre noctis caliginē vertit: cunctiq̄ regis comites nescientes quo se verterent hinc inde disperguntur. Solus rex obcuritate nimia circūdatas: desperatione salutis anxius mente xp̄m inuocat: vt si vere deus est quez captiua vxor p̄dixerat: nunc se de his tenebris eruat: vt ex hoc ip̄m omnis oibus colat. Illico lux terre redditur: z reuincoluminis ad domū reuertitur. Qui regine p̄ ordinez gesta oīa pandit. Euocat captiuā: z nullum alium preter xp̄m se veneratū confirmat. Illaq̄ regi poscenti colendi venerandiq̄ modū inq̄tum erat femine pandit. Fabricari ecclesiā monet: formāq̄ describit. Igitur rex omni populo conuocato que gesta cuncta fuerant exponit: fideq̄ doctus nondū tamen initiatus aperit: sueq̄ gentis prim⁹ apostolus fit. Credunt viri p̄ regem: femine p̄ reginā: cunctiq̄ id volētib⁹ ecclesia instanter instruit. Eleuato igitur iam murozū ambitu: dum intra coline collocari deberet: erectis duab⁹ primis: cū tertia iam media parte fuisset erecta consumptis oibus machinis hominūq̄ ac boum viribus: attritibus oibus: ne loco quidem moueri potuit. Sed cum interuētū noctis oēs abcessissent: sola captiua mulier in oratione p̄noctauit. Facto summo mane rex z populus a r̄xi introgressu vident colinam quā tot machine totq̄ populi mouere nequiuissent erectam: vt supra basem suam librata suspensam vnus pedis spacio in aere p̄dentem. Quēq̄ populi admirātes verā esse fidem christi acclamabant. Et ecce in oculis omnīū mirātiū nullo contingente: colina sensim supra basim suā deposita summa cū liberatione cōsedit. Post hec reliquos colinarū numerus cū summa facilitate suspensus est: adeo vt oēs que suspulerāt ipsa die locarent. Fabricata igitur ecclesia et perfecta populi maioris ardoꝝ fidei salutē sitientes totius gentis legatos ad cōstantinū imperatorē mittit qui rei feriem exponunt: sacerdotes sibi delegari petunt: qui ceptū erga se dei munus impleret. Quibus ille cum omni gaudio z honore transfusis: amplius ex hoc letatus est q̄ incognitas illas romano imperio gentes iunxisset. Sicq̄ doctrina nouorum predicatorum: nouus populus fidez christi vna cum rege z regina suscipiunt: z baptizati christum exinde adorare ceperunt: mulier vō illa apud easdem gentes: prima ibidem sacre fidei auctrix: in sanctitate vite z miraculoꝝ operatione perseverans confecta senectute quieuit in pace. Dec eusebius libro. x.

De sancto Dacario cōfessore. Cap. xxxij.

Macarius con

fessor in nitrie partibus in deserto videlicet egypti profundissimo claruit tēpore valentiani imperatoris. Qui tertius fuit macarius preter illos duos: de quorum vno actum est supra. iij. non. ianuarij. 2 de secundo. xvij. kal. februarij. Hic enī discipulus magni antonii fuit. Qui vna cum isti

dozo 7 heraclide et pambone condiscipulis suis in prefecta heremi vastitate debebat. Cum autem persecutionis arriane tēpore prefati oēs in simul conuenientes ad mutuam charitatē ostendendam: in suis tabernaculis positi orantes interfectores suos expectarent: delatus est ad eos homo membris omnibus 7 precipue pedibus aridus. Qui ab eis oleo perunctus inuocato christi nomine contumuis sanus exurgens reuerfus est benedicens deum. Quis quidam ad cellam macarij itinere dierum trium in deserto positam se adduci fecit. Quo postq̄ multo labore peruenit: macarium domi non inuenit. Contristatus autem: sed feruore fidei crescēs fecit se applicari ad partem illam parietis vbi senior cubare solebat. Et exinde parum luti aridi: vbi paries oblitus erat assumpsit: 7 palme sue superposuit: aquam quoq; de puteo vnde vir sanctus bibebat haustam sibi deferri rogauit: cum qua soluens glebulam lutum fecit: oculosq; inde perunxit: 7 aqua diluens repente visum recepit: nulloq; ducente regressus domū cunctis populis rem gestam publicauit. Dabebat autē macarius leone speluncā cellule sue vicinā. Die quadā belua catulos suos cecos ad eum p̄dixit 7 ad pedes eius posuit. Qui cum intellexisset pro cecitate catulorum bestia filios applicare: orauit ad dominum 7 protinus catuli receperunt visum. Et sequentes matrem ad speluncā redierūt. Et paulo post ipsa cum catulis regrediēs pelles ouium plurimas velut munus pro gratia ad senem mortuoris auectas detulerunt. Quis autē lucius quidam prefectus alexandrie christianos persequere tur. Iussit predictos omnes patres a grege suo raptos in insulam egypti paludum deportari: in qua neminē esse comperat christianum. Sed cum senex noctu ad insulam deducti fuissent: in qua erat templum idolozum ab incolis summa veneratione obseruatus: statim vt nauicula applicuit: sacerdotis templi filia arrepta spiritu clamare cepit stridens et rabiens: et per populos hinc inde discurrens. Quam populus detentam ad senem nauiculā deduxerūt. Et cum ante pedes eozū vultu laret: et sanctos viros: cur ad demones loci illius expellendos venissent: interrogaret: illi malignū increpantes spiritum effugant et puellam sanam parentibus reddiderūt. Qui vna cum infule populis cōuersi ad xpm 7 templi antiquissimū destruxerunt: 7 ecclesiā edificauerūt. Ad dum lucio alexandrie nunciatus fuisset: timēs ne ex sanctozū patrum sententia fides xpi amplius cresceret: occulte eos ad heremū remitti iubet: vbi macarij ieiunij 7 orationibus iugiter intentus in xpo feliciter ob

dormiuit: cuius corpus alexandrie tumulatum est. De sancto Platone presbytero et martyre. Capitulū. xxxvj.

Platon presby

ter 7 marty: apud tornacum ciuitatem passus est sub domitiani imperatoris persecutione. Dc alio nomine piatus dicitur. Qui ex vrbē roma oriundus: inde q; egressus a beato dionysio episcopo apud galliam presbyter ordinatus: 7 ab eodem ad tornacensem ciuitatem ad predicandum

directus est: vbi multitudinem paganorum euangelizans ad christi conuertit. Ad hunc cōprebendum prefectus nūcius destinatus: qui ab eisde apparitoribus detentus 7 iudici oblitus: dum christum confiteretur: primo quidem sustibus cedre: deinde iussus est capite trācari. Cuius corpus truncum 7 exanime caput proprijs manibus acceptū plusq; per duo miliaria deportauit: videlicet vsq; ad locum vbi diuinitus sepulturā elegit: vbi 7 gloriose occumbens tumulatus quiescit. Quo miraculo vltra mille gentium conuersi sunt.

De sancto Didymo alexandrino confessore. Capitulū. xxxvij.

Didym' alexan

drinus confessor: 7 doctor: floruit tempore valentiniani imperatoris. Hic in parua etate lumē oculozum amisit: adhuc pene puerus elementozū ignarus: quo non obstante tantū sui miraculū mūdo prebuit: vt dialecticā: arithmeticā: geometriam: quarum figurales propositiones et principia permaxime visu indigent: vsq; ad perfectum didicerit: omniumq; deo docente: in breui diuinariū et hmanariū rerum eruditionē ac scientiam percipit. Ad tante autem perfectionis apicem deuēnit: vt schole ecclesiastice doctor existeret: illisq; viros auditores habuerit: videlicet abbas nasium episcopus: hieronymi presbyterum: basilium cesariensem: ceterosq; plures doctores insignes in ecclesia dei sapientia admodum probatos. Sanctitate quoq; vite non mediocriter effulfit. Qui nunq; turbati visus fuit: q̄ corporeum lumen oculozum perdidisset. Quid plurima insignia edidit. Bibliam enim totam interpretatus est. Commentarios dictauit in psalmos omnes. In euangelio quoq; matthei 7 iohannis. Scripsit de dogmatibus contra arrianos libros. ij. De spiritu sancto librum quem Hiero. ex greco transtulit in latinum. In esaiam tomos. xvij. In osee scribens ad hieronymū cōmentariozū libros. iij. In zachariam eiusdem hieronymi exhortatione lib. v. In iob cōmentarios. Multaq; alia: que ipse idem in dicare potuit scribentibus. Quiescit in xpo. lxxx. anno iam exacto virtutibus 7 sapientia pollens. Alexandriaq; tumulatus iacet.

De sancto Didymo abbate. Cap. xxxvij.

Didymus senex

in deserto interiori nitrie clauit. Qui inter cetera sanctitatis insignia scorpiones et cerastes et serpentes quosque qui in illis locis pro calore solis habitur acerrimi tanquam vermiculos nudis pedibus adeo coculabat: et ita extinguebat ut nihil ab eis pateret mali. Nec in vitis patrum.

De sancto Pione abbate. Cap. xxxix

Pion abbas in

thebaidis deserto floruit sanctitate. Qui quotidie ambulans comedebar: ut minores sentiret delectationem: pergens ad heremum fodit puteum: et inueniens aquam amaraz: eam oratione in dulcedinem conuertit qua omni postmodum tempore vsus fuit. Cum autem moyses abbas et eius

monachi fodientes aquam inuenire non possent. Pion oratione premissa terram percussit: et aqua inde immediate scaturijt: de qua tamen minime gustare voluit: sed eam ad vsum illozum fratrum dimisit. Hic sub abbate antonio. xxx. annis et eo amplius in sancto instructus est proposito. Qui de domo parentum egressus nunquam amplius ab eis visus fuit. Requistus autem a sorore vidua: ut eam visitaret: quem ipsa languens videre cupiebat: cum duobus sororis filijs de mandato patris antonij ad domum illius accessit: clausisque oculis ingressus et egressus: se ab eavideri permisit: eamque mitem respiciens: mor adheremum repeditat. Nec vbi supra.

De sancto Apelle cofesore. Cap. xl.

Apelles cofes

soz egyptius ex fabro ferrario conuersus est. Qui opus hoc exercens die quadam diabolum sibi in specie mulieris iuuenis et elegantis apparentez ferro candente percussit in faciez: qui stridens et gemens euauit. Ex quo die sanctus vir ferrum candens in manu sine lesione tenebat. Tamen

dens autem ad heremum cibum nunquam sumpsit: nisi tantum dominica die de manu sacerdotis eucharistie sacramentum. Ceteris diebus nihil percipiebat: sed opibus manuum insissit: cingula in mentozum de palmarum folijs terebat. De quibus egri tactu sanabantur. Nam dum quidam claudus a natiuitate: ut aliquo portaretur camelo impositus: dum pedibus cingulum quo iumentum cinctum erat: quodque vir sanctus terebat tetigisset: confestim descendens pedibus solidis ambulauit. Hic etiam ab angelo diuina repletus scientia: multos suis sermonibus edificabat: et vitia fratrum ac virtutes latentes per spiritum cognoscebat. Nec in vitis patrum.

De sancto Piamone presbytero. Cap. xli.

Piamon presby

ter in heremo de scythi floruit. Qui die quadam missam celestians viderit angelum stantem contra altare: monachos presentes in codice scribentem: absentes scriptos delentem. Et dum illi ad communionem accederent: angelus quorundam scribebat nomina: quorundam dimittebat. Piamon autem post missam discussis illis qui scripti non fuerant: inuenit in singulis eozum mortale peccatum. Quibus reuelata narras: tandem cum illis fleuit: donec eidem iterum angelus apparuit: et eos cum ceteris ascriptis. Nec in vitis patrum.

De sancto Beniamin sene. Cap. xliij.

Beniamin senex

in heremo fuit octuaginta annorum qui miraculis clarens quoscumque egros ad se delatos: oleo ungebatur et continuo sanabantur. Ipse autem adeo hydropicus effectus est: ut per ianuaz celle sue nisi remotis aliquibus tabulis efferi non posset. Qua passione per menses. viij. ante suum obitum laborauit. Omnes autem infirmos ad se venientes sanabat: cunctosque rogabat ut oraret deum pro anima eius de corpore nil curates: eo quod dum esset sanus nihil sibi profuisset. Nec vbi supra.

De sancto Loprete presbytero et confessore. Capitululum. xliij.

Lopres presby

ter annorum circiter. lxxx. in heremo thebaidis fuit. Cuius dum gentilis quidam olera furatus esset: et ea ad coquendum composuisset: neque coqui poterant: nec calefieri. Quod ille videns ablata sancto rettulit: et conuersus baptismum suscepit. Eadem nocte fratres superuenerunt ad copretum: unde sanctus duplices honores domino persoluit dum olera restituta eisdem apposuit. Quis dum fratribus ad seuenientibus pro edificatione eorum mirabilia quedam narraret: quod vix vnus ex illis credere poterat: dormitanti ipsi visus est liber aureis litteris scriptus manibus copretis: et vox senis veneranda audita est fratrem increpans: cur fide auditis non adhiberet illeque euigilans copunctus est. Arena vero pedibus eius attrita: per agros conpersa terre sterilitate aufererat. Hic dum quendam manicheum populum seducentem disputans excludere non posset: fecit ignem accendi: eo pacto: ut quisque eorum flamas ingressus iniustus exiret eius fides approbata esset: ipseque primum ignem intrans illesus exiuit. Dum autem hereticus intrare nollet a populo in flamas violenter infectus est. Dum autem mori se videret copretis auxilium implorauit. A quo eductus dum pertinaciter conuertit

nollet ab eodem eiectus & dimissus abijt cōfusus.
Dec heraclides.

De sanctis Syro Paulo & Esata consessoribus. Capitulū. xliiij.

Syros paul' et

esaias monachi fuerunt in scy-
thi. Quidam sibisnuicem ad ri-
pam fluminis occurrissent fr-
atrem quēdam anub nomine visi-
tarent: orationes fuderunt: ne in-
via impedirentur. Statimq; na-
uiculam sibi apparentē sine ro-
mo vel remis iter tridui vna ho-
ra cōtra istum fluuij perfererūt.

Cunq; applicuissent: reuelatus est esaiē q; vir ad-
quem ibant eorum secreta cordium nouerat. Pau-
lo reuelatum est: predictum anub post tridui esse
migraturum. Syro autē reuelatum est anub sibi
mane occurrurum. Cum autem illa nocte in or-
ationibus pernoctassent: anub mane ad eos ueniēs
eorum secreta eis patefecit: quo manentes tri-
bus diebus ab eo edificati sunt. Illęq; in eorum
manibus expirauit: & ab eis sepultus fuit. Dec in
vitis patrum.

De sancto Effrate monacho Cap. xlv.

Effrates mona

chus apud antiochiam claruit
tempore valentis arriani impe-
ratoris cōtra catholicos seuen-
tis. Quem per plateas ciuitatis
antiochene ambulante: uili ba-
bitu coniectum: & longa senectu-
te confectum imperator respici-
ens: interrogauit quis esset et
quo iret. Lui ille se christianum

monachum & pro suo pergere imperio oraturum
respondit. Quē impator redarguit: eo q; domi mo-
re monachi stare deberet. Ille autē pro onib; xpi
liberatis se egressum dixit. Lubiculū autē cesa-
ris sancto viro mortē cōminatus est: eo q; princi-
pi nimis superbe loqueret. Et dum inde recedēs
imperatori balneū pararet: subito mente aliena-
tus furibūdus in aquā feruentē se iniicit: & ibi ex-
tinctus: multis hereticis ad ueritatē fidei catho-
lice redeundi exemplum dereliquit.

De sancta Sarra abbatissa. Cap. xlvj.

Sarra abbatissa

claruit in scythi tempore theodo-
sij senioris: que. xij. annis a spiri-
tu fornicationis impugnata for-
tissime exorabat dominū: non ut
pugna recederet: sed ut sibi for-
titudō daretur. Lui tandem su-
per lectulum iacenti spiritus im-
mundus apparuit dicens se ab ea
victum fuisse: illa uero non se: sed
christum illum uicisse respondit. Dec supra sluēi
fluminis. lx. annis habitauit: & nunq; inclinata est
ut flumen aspiceret: ne forte ex tali uisione dele-
tationem assumeret. Dec in uitis patrum.

De sancta Synclitice abba-
tissa. Capitulū. xlvij.

Synclitice ab

batissa unde fuerit vel ubi in de-
serto locum pro sua habitatione
habuerit nusq; reperitur. Puta-
tur tamen q; in deserto ubi tunc
monachi egypti ut plurimum ha-
bitare consueuerunt. Quod au-
tem uite probatissime fuerit: ex
multis dictis eius et auctori-
tibus: que in uitis patrum in exē-

plum leguntur: satis colligi potest.

De sancta tabita uirgine. Cap. xlvij.

Tabita uirgine

uirgine fuit ex
fororib; degenti-
bus in monasterio illo grādi the-
baidis: quod helias abbas per-
fecit: in quo et trecentas femi-
nas congregauit: de quo supra
actum est tertio idus septem-
bris. Nec autē in ipso cenobio
denotissima fuit: & in tantum hu-

milis: q; ab omnibus despiciebatur: & quasi insa-
na reputabatur: coqueq; opera & alia quoc; vi-
lia officia ei imponebant: que illa fideliter admini-
strans: nec cum alijs ad mensam sedebat. Lui etiā
forores multa conuita inferebant: illaq; omnia
patientia munita tolerabat. Angelus autem do-
mini sancto piterio abbati in heremo dudum con-
uersanti apparuit: eumq; admonuit: ut ad dictam
sororem uisitanda; accederet: eo q; ipsa illum me-
ritis excederet. Ille autem ueniens: dum singu-
las uidisset: nec eam quam querebat cerneret. In-
terrogat forores: an alia superesset: ille uero nam
insanam & amentem superesse dicit. Quā addu-
cta sanctus uir pedibus eius aduolutus ei ac ces-
teris per angelum reuelata narrauit. Tunc oēs
moniales ad pedes tabite procedentes de illius
inturris ueniam postulabāt. Pro quibus tam ipsa
uirgo q; sanctus abbas orauerunt. Paucis post-
modum elapsis diebus uirgo ex tali facto inanem
gloriam fugiens: cenobium latenter egressa solitu-
dinem petijt: & quo sine die; clausit: adhuc igno-
ratur. Dec heraclides in paradiso.

De sancto Phylloxorhoni pres-
bytero. Capitulū. xlvij.

Phylloxorhoni

presbyter de regie galatie in
perante iuliano seculo. renun-
ciauit. A quo sibi calatice facta
durissime uerberibus attritus
ac dimissus est: qui mox ad here-
mum properans et cum fornicatione
et ingluuie maximam pri-
mo habuit pugnam: quam tan-
dem summa abstinentia et pen-
tentia superauit. Nam per annos. xvij. in qua-
dam cella se clausum ferro onerauit: & nec panem
nec coctum dicto tempore aliquando comedit.

Super hec et. xxxij. annis nullo pomorum genere

visus fuit. Deinde postq̄ spiritualia certamina vi-
cerat: cum spiritibus etiam visibiliter et co: pota-
liter per annos. xl. luctam habuit. Preterea metu
mortis per annos. vj. intra sepulchra mortuorum
se inclusit: vt sic demonem quem ex mortuorum
memoria metuerat ex eorum aspectu continuo su-
peraret. Ipse de labore manuum suarum. ccl. soli-
dos elephantiosis prestitit: et romam: hierosoly-
mam: et alexandriā: ac plura alia loca sacra pere-
grinationis gratia predester visitauit. In morte
protestatus est se nunq̄ ex sensibus suis a deo
fuisse superatum. Hec heraclides vbi supra.

De sancto Sadano sene. Capitulu. l.

Sadanus senex

circa iordanem semper sine te-
cto sub diuo habitabat. Contra
hunc iudei quidam emuli venien-
tes inuidia furibundi et armati:
dum vnus illoru eum ferire vel-
let: dextera quam erexerat: subi-
to aruit: et ex eius digitis glas-
dius exiit. Hec vbi supra.

De sancta Silua vir-
gine. Capitulu. lj.

Silua virgo ru-

fina alexandrie prefecti foror in
beremo thebaidis prouincie su-
periori: degebat: que per annos
nonages: nec ora: nec pedes: nec ali-
quam membrorum partem exce-
ptis digitis aqua lauit. Et dum
decumbens languida a medicis
ad balneum sanitatis percipienda gratia instan-
tius suaderetur: nullatenus acquieuit. Nec aliqui in-
lecto: aut lectica iacuit: sed super nudā humi cu-
bavit. Hec eloquentissima erat: et amore sacraz lra-
rum noctes in die vtedo legebat. Hec heraclides.

De sancto Sifinnio monacho. Cap. liij.

Sifinnius mo-

nachus discipulus abbatis elpi-
dij: de quo supra dictu est in eius
festo. liij. non. septembis. Postq̄
apud eum. vj. vel. viij. annis fuis-
set: intra quoddam sepulchru se
inclusit: in quo per trienniu sem-
per orauit: nec die: nec nocte de-
ambulauit: aut sedit: aut iacuit.
Quo etiam contra demones spe-
cialem gratia meruit. Adeoq; sine vilo vitio men-
tis et corporis viri: vt nullam esse
gnis distatia inter mares et femi-
nas coprobare. Tandē egressus
ad cappadocia patriā suā: et psby-
ter effectus fratres et sorores in vni-
cenobiu collegit vbi et i pace quieuit.

De sancto Diocle con-
fessore. Capitulu. liij.

Diocles olim phi-
lo-
sophus secularis ad celestis phi-

losophie studium animatus est. Qui ad heremu
superiorem thebaidis accessit: et in artificissima spe-
lunca annos multos exegit. Ad se autez venientes
admonebat vt sui exēplo eorum desiderio animu
semper cum deo esse stunderent: in ipso quoq; spe-
leovite terminum dedit. Hec vbi supra.

De sancto Capithone confessore. Cap. liiij.

Capithon iuue-

nis prius latro fuerat. Post-
modum autem ad heremu tras-
iens quinquaginta annis in an-
tro quodam habitauit. Nec ex-
tunc vsq; ad tertium v: bis ale-
xandrie lapidem: nec vsq; ad flu-
men nili aliquando accedere vo-
luit: dicens q̄ si se conuersatio-
ni hoim adhuc igereret: inimic-
que nondū vicerat ei forti? repugnaret. Hec ille.

De sancta Amatavirgine. Capitulu. lv.

Amatavirgo se-

nex annoz. lxx. abbatissa in mo-
nasterio quodam thebaidis fuit
habens sub sui cura. lx. virgines
in abstinentie puritate eius exē-
plo et doctrina viuentes. Inter
quas erat virgo quedam nomine
toza annoz. circiter. xxx. pul-
chra facie et decora: sed animi pu-
ritate et castitate formosior: que
nunq̄ noua tunica vel melote aut nouis calciame-
tis vri voluit. Quibus autē sororibus die dūico ce-
nobium egredientibus et ad ecclesiā pcedentibus
illa sola cum abbatissa domi manebat. Nam amata
per annos. xl. qbus monacha fuit nunq̄ limen ce-
nobij trasitit. Cui factis martyri colonatiis appa-
ruit: eamq; proxima dnica futura in sua ecclesia
ad prandiu secum inuitauit. Tunc illa primū post
annos. xl. ad ecclesiā martyris venit: panem et olea-
ra secus ferēs: vbi sumpto cibo et facta oratioe ad
monasteriu rediit: fillabusq; visa exposuit: seq; ci-
to migraturum prelicit. Et post duos dies nulla
egritudine corporis aut dolore capitis vexata: se-
vr erat sepelienda componens emisit spiritum.

De sancto Punifico abbate. Cap. lvj.

Punificus ab-

bas cum esset presbyter et maxi-
mi cenobij in egypto pater cun-
ctis honorabilia: fugiens hono-
rem seculi hūilitatis gratia iam
senex de cenobio latēter fugit:
et habitu seculari assumpto so-
lus accessit ad monasteriu tabe-
nesiotarū: qd in vltimis thebai-
de partibus artioris vite esse co-
gnouerat. Ibiq; diutissime pre foribus pseueras
se in morachij suscipi postulabat. Quē illi recipe-
re recusabant: eo q̄ non deuotionis causa: sed vel
alende fenectytis: vel famis reprimēde: ipsuz iam
proiectū ad monasteriu accedere velle putabant:
tandēz summa iporuntate ab abbate susceptus

juniori cuidā cōmendatus est. Qui adeo obediēs fuit: vt etiā indigna et aspera officia: etiā sibi non imposita exerceat: nūq̄ attēdens q̄ presbyter aut pater maioris cenobii fuisset. Nocte etiā consurgēs quedam necessaria virum adimplebat: vt auctore operis nemo deprehenderet. Quisq; per bentiū incognitus ibi māsisset: requirētibus illū vbiq; fratrib' suis, tādē a quodā dñi terrā sarculo foderet: et stercorea gestaria virum cognitus est. Qui abbatē et fratres loci vocauit: et quis esset puniētis vel qualis fuerat eis innotuit. Illi autem veniam postulabāt: eo q̄ sancto presbytero et patri monachoz ignozantēs: vilia imposerāt. Qui inuitus et flens ad priorē cenobium gubernandū rediit: vbi et post modicum tempus feliciter in pace quieuit. Dec. heracles.

De sancto Theronone abbate. Cap. liij.

Theronon abbas i heremo de scythi claruit. Qui ibidē cētenarius decessit. Sic em̄ adeo dorsum suum tam tpsē versuē q̄ orationū iugitate curauerat: vt quasi in p̄t meua infantia submissis manibus in terrā traheretur. Dec. qui supra.

De sancto artebio epo. Cap. liiij.

Artebi' episcopus pāp̄liensis ex anachorita ca vita ad ep̄alem iam dictā sedē inuitē renitēter assump̄t. Qui tñ in ep̄atu degēs heremi vitā nō deseruit: quinimmo ieiunij et orationib' iugiter intētus curā pastorālē sedule admistrabat: et ad heremi sibi delectā sepius accedēs: sc̄ctos anachoritas et patres frequētius p̄sona et b̄ndictionibus visitabat. Sic apud pāp̄bilā in pace q̄scēs ibidē sepul' iacet.

De sc̄to Habetdeni epo et martyre. Cap. lix.

Habetdeni episcopus lunensis et martyr tempore vādalicē persecutionis in italiā martyriū passus est. Qui dñi arriane p̄fessionī resisteret: primo in exiliū relegatus est. Deinde ip̄m vādali reuocātes: obrurato eidē ore ip̄sum aqua more arrianoz rebaptizauerunt: putantes ex hoc eius cōscientiā violare. Sed dñi adhuc illis fortius obfisteret ab eisdem capite cefus est.

De sancto Cassiodoro cōfessoze. Cap. lx.

Cassiodorus confessor ex senatore monachus quōdam theodorici regis italiē cācellarius: natione apulus: floruit tpe childeberti regis francoz. Sic vite sanctitate admo-

dum effulgens diuina et humana litteratura polens nōnulla perutilia ecclesie dei digessit. Scripsit nempe librum de trinitate. De anima. De amicitia. Familiarū epistolaz. De orthographia. Super psalterio centum et quinquaginta tractatus super centum et quinquaginta psalmos. Scripsit etiam hystoriam tripartitam. Et iustitiam primi temporis humanitatis debitum soluit. Sepultus in miraculis viuūt.

De sancto geremaro abbate. Cap. lxi.

Geremarus ab

bas ortus villa guarandra ex cōfinio beluacensi sup flumen: patre rigoberto et genitrice agathe nobili francoz progenie ortus vnicis parentibus post eozū obitum omnib' pro christo pauperibus erogatis: monachalem habitum a sancto andoeno ep̄scopo susceptus: in monasterio pentuli multozum monachozum abbas constitutus est. Cuius dum monachi duras correctiones non ferrent: cultelli sub lectulo ponentes: manubrium solo deserunt: ac unū vero iudicū erecta cuspidē supra lectū in aerem dimiserunt: vt rediēs a matutino: se super tellū cum impetu sternēs: semetipsum trāsfoderet. Ille autē rediēs ab ecclesia finitris matutinis: dum lectum velleret a sc̄dere: diuino instigētū ster morē manū circūducens ferri repperit: et ad ecclesiam reuersus in oratione p̄noctauit. Mane autem facto: nemini aliquid indicans: in capitulo coram fratribus abbacie renūctauit: et ad sanctum andeum pergens locum solitariū sibi ab eo consignandum poposcit. Quibus ambobus per visum nocte angelus locū ostēdit. Qui mane ad locum pergentes dum nebula totum circuitum: vbi erat construendum cenobium operuisset. Vox de celo sonuit: q̄ āte annos quadraginta deus locum illum fideli suo geremaro preuidit. Nebulaq; sublata locus totus rose p̄fusus: quasi si virga per circuitum fuisset designatus apparuit. Vbi edificato monasterio: sanctus geremarus cum quibusdam electis discipulis vsq; ad obitum suum deo fideliter deseruiuit: ibiq; sepultus in pace quiescit.

De sancto Rhemachlo ep̄scopo. Capitulum lixi.

Rhemachl' episcopus

scopus traictensis claruit tempore imperatoris constantini minoris: vt dicit sigbertus. Qui postq̄ commissas sibi ecclesiam aliquo tempore verbis atq; exemplis feliciter gubernasset: tādē pertesus secularium tumultuum: ep̄iscopatu resignauit: et monachalis vite habitum assumpsit: christo deinceps iugiter militauit. Et sub monachali obedientia de magistro effectus discipulus in pace quieuit.

De sancto Zandemo confessore. Cap. lixiij.

Adelmuſ cō-

feſſor: qui et moroſus a ſancto auſberto epiſcopo cameracenſi. et predone ad chriſtum conuerſus et monachus effectus a beato martino epiſcopo turoneſi ad predicandū deſtinatus: fundator fuit duorū cenobiorū: vide licet tolobienſis alnei vaſſaris atq; criſpinēſis: in quo ſecūdo corpore quieſcit. In ipſo igitur monaſterio criſpinēſi cū duobus diſcipulis ſuis aldeleno et domitiano claruit: ibiq; chriſto ſeruieus in pace quieuit. Quo tempore claruit giſſenus cellēſis abbas: maldegari⁹ dur: qui et vicentius altimontenſis et ſezzenſis eiſq; continx: valdetrudis caſtrilotenſis ſoroꝝq; valdetrudis aldegūdis melbodienſis. Arudo etiam albanienſis: et alij multi de anglia et ſcoria: qui vbiq; verbū dñi ſeminabāt. Tūc ipſis cenobii floraceſe a leodoboldo abbate fundatur: vbi et poſt annorum decurſum corpus ſancti benedicti traſlatum eſt: vt dictum eſt ſupra in eius tranſlatio. ne. v. idus iulij.

De ſancto Bernone abbate. Cap. lxxij.

Berno primus

abbas monaſterij cluniaceſis et fundator ipſius ordinis claruit tempore conradi primi imperatoris. Cuius anno primo ordo inceperit predictus: anno videlicet dñi. cccc. ccc. xij. Die autē multa vite ſanctitate polluit: qđ ex ipſius ordinis inſtitutione ſatis patere poteſt. Quia ſanctus vir nunq̄ potuiſſet aliter docere qđ vixerit. Qui dum moxti appropinquaret donec monachum ſuum olim muſicū ſibi cōſtituit ſucceſſore: ea cōditione vt eccleſia cluniaceſis annuatim ſolueret eccleſie gignaceſi cēſum. xij. denarioꝝ: qđ vſq; hodie ſeruatur. Adē bernō abbas exitiali lāguore detentus: vicinos epos accerſiuit: et reſū tāto miniſterio iudicās: et ab ordine ſeiſm deponēs: odonem ordinat abbatem. Qui dñi p viribus reniteret: vi fratri adductus et epos mandato ſub anathematice pena ſupatus acquiruit. de quo ſupra in eius geſtis dictū eſt. xij. kal. decembris. Sanctus autē bernō poſt dies modicos in pace requieuit.

De ſancto Edgardo rege et cōfeſ. Cap. lxxv.

Edgar⁹ rex an-

gloꝝ in iugnis frater ediu: cepit regnare anno dionis imperatoris. xij. dñi adhuc eſſet iuuēculus anno. xvj. quo naſcente dñi ſtanus archiepiſc cātuariēſis audiuit vocē de celo angelice dicentem. Pax anglie qđiu puer iſte regnabit: dñſtanus noſter vixerit. Regnauit autem annis. xvj. et quolibet anno noui monaſterii fundauit: totaq; in ſulā in ſumma pace. et iuſticia gubernauit. Nam

rege ſcotoꝝ ciuādum cābioꝝ malcolini: archiepy ratā: malcoſium oēſq; reges vualeſium numero quinq; ad curiam coactos perpetuo ſacramento ſibi obligauit. Quos apud legioni ſibi occurrentes: et pompā triūmphi per flumiū deduxit vna nauis impoſitos: quā illi remigabāt: et ipſe in proza ſedebat. Opatri lotas ſuos ex nimia potatione timore et induſtria refrenauit. Et adeo ſener⁹ fuit qđ ibi nullus fuit priuarus latro: nullus populartis predoniſſi vellet amittere vitā: quēctiā ois generis ſeras ſanguinis auidas eſt: regno exterminauit. Suidualo regi gualdeſiū indixit: vt ſibi oī anno tributū. ccc. lupoz ſolueret. Quod dum ſiſle pluribus annis feciſſet: nullū ſe amplius inuenire pfeſſus eſt. Omni eſtate poſt paſcha naues p oīa littora adunari ſcipiebat: et aſcendēs ipſemet: mare circumibat: vt pyratas arceret: hyme vō per prouincias equitabat vt predones deleret: in dicitia potētiorū exquirēs ne ius violaret. Quodā tpe venatū prexerat dñſtanū qui ſecū erat rogas miſſam diſſerre: qđ dñicus dies erat. Appropinquāte hora tertia epiſ ſacris idutus ſup altare regeꝝ expectabat: ſubitoq; ſopore leui depreſſus: raptus in celū audiuit cantus angelorū cantantes hyri eleyſon. ix. vicibus. Excitat⁹ poſt modicū adhuc expectās rapitur: et audiuit alta voce Ite miſſa eſt. et reſpōderi: deo gratias. Tūc accurretes eius clericū regē addeſſe dixit: quibus reſpondit qđ miſſam audiuerat: nec eſſe opus qđ ea die amplius celebraret. Interrogatus a rege cur hec diceret: et q̄re celebrare nolliſſerionē apit. Et hoc ſumpta occaſio regi p̄hibens ne die dñico vltre⁹ venatū pgeret. Quā cōceptione ſanctus rex benigne ſuſcepit et decetero obſeruauit. Qui gubernato regno poſt ānos. xvj. anno etatis ſue xxxij. i pace hēuit: miraculis poſt obitū claruit.

De ſancto deodorico epiſ. Cap. lxxvj.

Deodorico me-

tenſis epiſ iſperatori othont primo ſanguine et dilectione conuinctus fuit. Qui dum in italia expeditione militaret: et ſcās epiſ cū eo p triennū in ipſis partib⁹ extitiffet: ipſe vti deuotiſſimus ex diuerſis locis et ciuitatib⁹ plurima corpora et reliquias ſcōꝝ collegit: que ipſe ſecū in partibus ſuis aſportauit. Primi a marſia corpus elpidij confeſſoris ſuſtulit. Cuius ſcōꝝ cadauer: videlicet eutychij tā ipſe iſperator ſubſtulerat. Ab amitternis entychē martyrem cum reliquijs maronis et victorini ſociorum illius. A fulginio ſelicianum epiſcopum et martyre: a peruſio aſclepiodorum martyrem: a ſpoletio ſerenum martyrem cum gregorio martyre ſpoletanenſis: a cordinio p̄gnora vincentij martyris olim ab hyſpanijs per duos monachos capuam: et inde cordinum delata. A menannia alteriū vincētium epiſcopum et martyrem: a vicētia leontium epiſcopum et martyrem: a florentia mynyatē martyre: ab vbe tudertina fortunatū epiſ. A ſabinis ptes corporū p̄othi et hiacyntij martyri: et alia plurima que in eccleſia ſancti vincentij:

martyris a se in saltuallis constructa locauit cũ parte carbene sancti petri apostoli: et capillis eius: et sanguine sancti stephani p̄martyris: et parte craticule sancti laurentij: a iohanne papa sibi donatis. Dec omnia prefatus sanctus episcopus in dicta ecclesia deuote reposuit: vbi postmodum ecclesia sua feliciter gubernata in christo quiescens tumulata facit: et miraculis viuit. Dec signi- bertus.

¶ De sancta Etheldrita regina et virgine. Cap. lxxv.

Etheldrita regi-

na et virgo in anglia claruit: vt ait beda. Que duobus nupta viro virgo p̄māsit: viros ad castitatis obseruantias suis exhortationibus inducens: et semetipsam illibatā custodiens. Duius pater fuit antea rex orientallium angloꝝ: qui habuit alias duas filias: et elburgam et sexburgā. Quarum prima in monasterio gallic: q̄d dicit brigis: sanctimonialis primum: post abbaticia fuit: et semp incorrupta permāsit. Altera hercoberto regi cumartoz vxor data est. Ex quo genuit duas filias ex cotongā: de qua beda multa scripsit: hermenildā: que vultio regi mencioꝝ data est in coniugē. Ex quo habuit filiā vemburgā virginē. Mater apud beluini post sexburgā abbaticia fuit: filia v̄o apud legionū ciuitatem quiescit. Que maxime orationes feminariū et pueroꝝ exaudire creditur.

¶ De sanctis Nuldruta et Nulburga virginibus. Cap. lxxvi.

Nuldruta et nul-

burga virginēs sorores carnales in anglia claruerunt. De quibus beda scribit: q̄ fuerit filie meguardi fratris quelferij regis: ex vxore mēburga filia hermerendi fratris hercoberti: quartū prima in cenobio sc̄ti augustini cāruarie: secūda apud v̄nelech ambe signis radiantes quiescunt.

¶ De sancta Edburga virgine. Cap. lxxvii.

Edburga filia

eduardi regis senioris in anglia claruit. Dec ex vxore regis edelspita p̄gentiavirgo sc̄tissima fuit. Que adhuc trima sic a patre probatur. Posuerat ille in trichinio diuersa ornamenta mulierū naturaliter affectiua: et seorsum crucē

et euangelium: insuq; vt quod vellet horum eligeret toruo aspectu secularia despiciens: manibus iunctis crucem et euangelium adozauit: ipsaq; postmodum in manibus iumpsit et osculata est. Quod pater considerans et virginis puellule aspectum nocans: eam adhuc infantem in monasterio virginum in vrbe vinconia dedicauit: vbi ipsa p̄cedente etate laudabiliter vixit: et humilitatem ni-

miam in omnibus exhibuit. Nam saccos puellarum sociarum furtim nocte surripiens: et diligenter lauans lectis earum rursus apponebat: in ipsoq; cenobio in pace dormiuit: et signis effulgens ibidem corpore quiescit.

¶ De sancta Eggytha virgine. Cap. lxxviii.

Eggytha filia re-

gis edgari angloꝝ virgo sancta in vltimēsi cenobio iacet: et miracula ostendit. Dñi sanctus distantus consecraret ecclesiam dionysij: quam edificauerat: rex vidit hanc puellam pollice dextro frequenter signum crucis fronti imprimere: et ait. Nunq̄ putrescat ille digitus: et continuo flens floridam illam rosam cito marcentem futuram p̄dixit: auēq; deo dilectā euolaturam. Q̄ post modicum contigit: puella de seculo isto substracta. De qua sanctus dunstanus per visionem vidit q̄ sanctus dionysius illā per manum tenebat: et dunstanum amonebat: vt ipsa virgo a famulis x̄pi sic honoraretur in terris: sicut a sponso honorabatur in celis. Dec in professione sanctimonialis aureis vestibus utebatur. Lusus corpus virgineum in terra sepultum: dum post aliquot menses altius leuaretur: totum in cinerem solutum inuentū est: p̄ter dextrum pollicem: de quo dunstanus p̄dixerat: q̄ nunq̄ marceret: et alium atq; alio subleuata: que integra reperta sunt. De quo dum omnes admirarentur: virgo sancta cuidam dormienti ap̄parens dixit: non esse mirandum: si venter ille non putruerat: quem vlla libido non tetigerat. Quiescit in prefata ecclesia sancti dionysij: vbi miraculis fulget.

¶ De sancto Hildeberto episcopo. Cap. lxxix.

Hildebertus ce-

nomā. episcopus postea turo-nensis archiepiscopus fuit. Hildebertus turonēsis discipulus verficator et dictator egregius librum elegantem de contemptu huius vite partim metricè partim prosaice dictatus composuit: qui etiam vt ipse de se in quadam sua epistola refert: multas tribulationes et vincula pro christo perpeffus est ab emulis: videlicet retrocli comitis cenomanensis: qui illū de comitatu eiecerat: et comitatum eius vsurpauerat. Qui sanctus a predictis hostibus detentus est iniuste: eo q̄ comitem existentem in carcere visitasset: et testamentum ipsius sua manu scriptum matri detulisset. In ipsa ergo custodia multas passus afflictiones: epistolas plures scripsit. Tandem electus de carcere turoni archiepiscopus ordinatus: virtutibus et sanctitate refulsit: et apud eandem ciuitatem in pace dormiuit: ibiq; iacens in miraculis viuit.

¶ De sancto Didacho episcopo. Cap. lxxx.

Didachus epi-

scop^o ex omnis magister fuit scilicet officii ordinis predicatorum fundatoris: cui⁹ ille fuit canonic⁹ regularis: et inde superior canonic⁹ ipsius. Dic^o c. 3. r. abbatibus ordinis cisterciensis et cluniacensis: et cum quodam apostolice sedis legato ad terram albigensem missus est ad predicandum contra hereticos albigenses: qui tale consilium collegis in officio prebuit: ut quia christum pauperem ibant predicare: eiusdem se vite ostenderent operibus conformare: ut ex hoc animas facilius lucrarent ad christum. Et sic consilio didachi equitaturus et populum suum pellectilem dimittentes: in habitu humilitatis et gestu paupertatis incedentes officium predicationis profecuti sunt: in quo officio predictus pater cum sancto dominico eius canonic⁹ superiore sibi assistente laudabiliter se gessit: et multos ad christum convertit. Post biennium autem ad ecclesiam suam redire disponens: loco sui beatus dominici vicarium dereliquit. Diuque post multos labores ex omni parte uenisset: pedes transiens per castellam: ad extremum site sue perductus est. Qui post obitum miraculis claruit.

De sancto Bene abbate. Cap. lxxij.

Bene abbas fu-

it in deserto thebaidis: de quo hieronymus dicit: quod nunquam visus est iurare: neque mentiri: neque irasci: neque otiosus uerbum proferre: sed uita eius erat in summo silentio: mores tranquilli: ut per omnia quasi angelici ordinis uideretur. Dum lilitas quoque immensa: per nihil in omnibus semetipsum ducens. Dic

bum bestia quedam nomine hippotauris regionem sibi proximam vastaret: et rogatus ab agricolis uenit ad locum et bestie in nomine iesu precepit: ne amplius terram illam vastaret. Bestiaque statim recedens nusquam comparuit. Simili modo crocodilum ab eo alio tempore fugatum perhibebant. Dec in uitis patrum.

De sancto pitrione abbate. Cap. lxxij.

Pitrion abbas

fuit in thebaide in monte quodam praepruto flumini imminente: in quo erant per ipsa precipitia speluncae difficiles accessit: in his montibus plurimum commanebant: quorum pater erat pitrion. Dic discipulus sancti antonii fuit: et post eius obitum cum amone habitauit: et post huius abscissum in predicto se monte constituit. Qui gratia sanitatum et fugatione demonum miro modo clarebat: et immundorum demonum notitia maximam habebat. Dicebat autem neminem posse demones eicere: nisi prius a seipso uicia eleuasset. Et quicunque supisset uicia propria: posset de

facili demones superare. Dic secundo in septimana reficiebat pulmentula ex farre sumens: nec aliam poterat escam recipere: neque etate: neque mansuetudine permittente. Dec vii supra.

De sancto Hieronimo sene. Cap. lxxv.

Hieronimo sener

annorum. cr. discipulus fuit beati antonii. Qui in deserto nitrie in heremo habitauit post mortem magistri summe humilitatis gratia refertus. Et in eadem solitudine plen⁹ sanctitate quiescit. Dec in uitis patrum.

De sancto Diogene monacho. Cap. lxxvj.

Diogenes ana-

chorita alius beati antonii discipulus fuit. Dic erat uir summe prudentie in eodem nitrie deserto degens. Cuius sermo et narratio oes ad se uentures edificabat potissime cum de magistris suis uirtutibus loqueretur. Et hic etiam in eadem heremo dormiuit in pace. Dec vii supra.

De sancto Julio apbricano. Cap. lxxvij.

Julius apbricano

mus: inter historiographos praecipuus: ut scri. eusebius. Alexandri et maximini ac gordiani imperatoris fulsit tempore: quod scititate et sapientia insignis fuit. scripsit enim ad aristidem de euangelio: quod uideam distantia: et de genealogiis quae a mattheo et luca diuerse referunt: composuit librum: in quo ceterorum opinio-

nes a ueritate discordes coarguit: et uerissimam utriusque consonantiam esse demonstrat. Ebronorum de temporibus edidit libros: in quibus uoluminibus diligenter admodum et studiose composuit. Ad originem scripsit epistola de eo quod in danielle legitur de susanna quasi in hebraeis non habentur codicibus: ad quam origenes elegantissime respondens ait: nequaquam iudeorum adherendum fraudibus: sed solum septuaginta interpretes scribunt pro ueritate tenendum. Dic sub antonio augusto dormiuit in domino. Dec hieronymus de uiris illustribus.

De sancto Archiloco episcopo. Cap. lxxvij.

Archilocus iue

archelaus mesopotamiae episcopus tempore probi imperatoris floruit. Qui uita fuit clara et doctrina conspicuus: librum enim disputatorum aduersus manicheum scripsit: in quo disputationes ad sensum cum quodam ex heresi illa secum habita sermo explicauit. Qui in grecum transla-

De sanctis quorū cer. dies cele. igno. Fo. cclxxxij.

tus a multis habetur. Die quoq; in ecclesia sua cōditus in pace requiescit. Dec vbi supra.

De sancto Agrippa confesso.
Cap. lxxix.

Agrippa cognomen a castoris confessor: et sanctus floruit alexandrie tempore adriani imperatoris. Qui vir doctus et sapientia insignis aduersus ccccxxiij. basilidis heretici volumina que in euangelis confecerat et fidei nostre veritati repugnabāt: fortissime et elegātī sermone ostendit grandī libro catholicam credulitatem defendens. Dic apud alexandriam nō minoris vite sanctitate q̄ doctrine veritate radians diem clausit extremum temporibus adriani imperatoris. Dec Hieronymus libro de illustribus.

De sancto Attico episcopo.
Cap. lxxx.

Atticus constantinopolitanus episcopus tempore archadii imperatoris apud ipsam urbem regiam clarus verbis et operibus fuit. Qui ad eiusdem principis filias de fide et virginitate egregium scripsit volumen.

In quo nestoriana dogmata repugnauit. Et apud eandem ciuitatem in xpo quiescit. Dec gemadius.

De sancto Bacchilo episcopo.
Cap. lxxxj.

Bacchilus corinthiorum episcopus: de quo eusebius ecclesiastice historie libro. v. cap. xxiij. mentionem facit apud ipsam corinthiorum ciuitatem claruit tempore seueri imperatoris. Qui vir sanctissimus et sapientia prefulgens insigniter inter cetera doctrine sue opera: librum elegantem de pascha ex personis omnium episcoporum: qui in acta erant composuit: et apud ipsam oppidum tumulatus in domino quiescit. Dec hieronymus.

De sancto Pbolate episcopo.
Cap. lxxxij.

Pbolcas episcopus et martyr apud egypti passus est sub persecutione maximiani imperatoris. Dic egyptius natione de ciuitate tamphis: vir genere nobilis et opum nō modicarii: eiusdem ciuitatis episcopatum humiliter successit. Qui sapientia illustris: volumen elegantissimi de martyrum laude composuit: de semetipso in eorum numero futuro diuinitus vaticinans. Nam cū ebulliente maximiani persecutione ab infidelibus tentus idolis immolare renuisset: pro christi con-

fessione capite truncatus et apud eandem urbem a christianis conditus est.

De sancto Fetitio episcopo.

Cap. lxxxij.

Fetitius eduen-
sis episcopus apud ipsas floruit ciuitatem. Dic vita purissima et doctrina fulgida fame in gallia celebris in canticis cantorum cōmentarios edidit insignes: aduersus quoq; nouatianum grande compilauit volumen: constantiniq; magni temporibus in ipsa ciuitate satis terminum imponens tumulatus iacet. Dec vbi supra.

De sancto Gennadio episcopo.
Cap. lxxxiiij.

Gennadius episcopus apud constantinopolim floruit et ipsum ciuitatis regie pastor extitit. Qui vir sanctitate conspicuus atq; sapientia et doctrina venerabilis fuit. Acris enim erat ingenij et lingua disertus. Dic danielē prophetarū ex integro ad verbum exposuit. Domelias etiam plurimas edidit:

leonis imperatoris prioris tempore vite mortali cedens: eternam adeptus est: et corpore tumulatus in ipsa urbe quiescit. Dec gemadius vbi supra.

De sancto Sulphila episcopo.
Cap. lxxxv.

Sulphilas natione gothorum primus episcopus sui. Qui tempore valentiniani primi et valentis augustorum vite sanctitate et sapientia clarus: a papa damaso ad ipsas gentes delegatus: maximam eorum partem conuertit ad christum: miraculorum quoq; gloria claruit. Nam et cecos plures illuminauit: et demones ab obsessis nonnullis effugauit.

Egros quoq; a diuersis infirmitatibus curauit. Dic ad gentis sue instructionem gothicas litteras repperit. Cum ante eum rustico moese sine litteris: que nonerant memorie commendabant. Deinde testamentum vetus ac nouum in linguam transtulit propriam. Et senio longo confectus in pace quiescit. Sepultus apud gentem suam vbi miraculis pollet.

De sancto Gemino episcopo.
Cap. lxxxvi.

Geminus episcopus nysibensis floruit tempore alexandri imperatoris. Dic primum antiochene ecclesie presbyter mox nysibene vrbis sue pontificis effectus: vita et doctrina egregius:

quia modico tempore in corpore vixit: ideoq; pauca ingenij sui monumenta dereliquit. Apud

mybense oppidiu iacens virtutibus effulget. Eo dem tempore heraclas huius in scholis cofocius alexadrine ecclesie ordinatus est presul. Hec hieronymus libro de virtis illustribus.

De sc̄to. Heraclede cofessore. Cap. lxxxvij.

Heracledes cofessor claruit in egypto tpe valentiniani augusti: qui alexadria ortus dum cultura heremi desideraret: isidoꝝi abbatem apud alexandriam degentem petiit: eiꝝ optatu suuz exoptauit. Isidoꝝus vero illu ad abbatē dorothēum in thebaidis deserto habitantē: et cōtemplationi vacantē adduxit.

Sub cuius disciplina et eruditione heracledes annos plures erexit. Die quadā misiss ab abbate ad puteum: vt aqua cacubū impleret: dū ille aquā hauriret haussit simul cū aqua serpentē. Et exspuens ad abbatē accessit: eiꝝ factū narrauit. Qui eidem rēdit: q̄ si quācumq; diabolus serpentis formam sibi dilectam assumens lymphyam intraret: monachi potū recusarent: forsitan vel nunq̄ aquā biberent: siq; siti perirent. Et vadēs ad cacubū signum crucis edidit: cōtinuo colubū occidit: ipseꝝ prior de hausta aqua bibit: et deinde discipulus securus potauit. Et extunc heracledes: dū serpentē videbat excipio magistri crucis signum faciebat: et serpens protinus interibat. Verum de functo dorothēo abbate heracledes solus est antrum hereditario iure possedit: ibiq; multo tpe perseuerauit. Dic cellas et tuguria monachozū et anachoritarum omniū per oēs regiones deserti multo tpe circuiens: videlicet desertum scyrb: thebaidis: et nitrie inferioris ac superioris. Vitas et gesta sanctorum patrū singulorum exquirens et mente recondens. Librum postmodum de vita anachoritica compilauit: in quo que viderat et audierat acta descripsit: quem et paradysum intulauit. Et hic sanctitate consumatus in thebaide in pace dormiuit.

De sc̄to Lucifero eꝝo. Cap. lxxxviii.

Lucifer calari

tanus eꝝs apud eandē ciuitateꝝ que i insula sardinie sita est: claruit tpe constantiꝝ imperatoris. Dic cū arriana heresis pullularet ipseꝝ a liberio papa heretico requisitꝝ: cuius nollet niceni cōcilij damnare fidem: a cōstantio prefato impatore arriano apud palestina in exilium dūdu actus est. Vbi cōtra fidem eiusdē imperatoris libru elegātem cōpilauit: quem ad eundē misit. Tūde et constantius indignatus acris eidem mortem cōminatus est. Sed paulopost constantio defuncto vir sanctus sub iuliano reuerfus calari reliquꝝ vitæ cum pace transegit. Et sub valentiniano imperatore fati munus impleuit. Hec hieronymus libro de viris illustribus.

De sc̄to Patrociniano martyre. Cap. lxxxix.

Patrocinianus

martyr apud gallias passus est. De natione hispanus: vir p omnia eruditus: et in metricis vt fertur versibus cōparandis opuscula diuersis metris edita fidē nostrā redolentia scripsisse traditur: que vsq; ad hieronymū. tēpora extare adhuc dicebant. Deniq; sub quodā maximiano tyrāno: qui imperāte primo theodosio gallias occupauerat: factione quorundā pro veritate et defensione catholice fidei apud treuerim cesus est cū presbitero sciliane bapille episcopo: et amboꝝum corpora apud ecclesiam treuerensiu ciuitatis condita sunt. Hec hieronymus vbi supra.

De sc̄to Malchione ꝑsbytero. Cap. xc.

Malchion antiochene ecclesie ꝑsbyter disertissimus floruit apud ipsam ciuitatem tꝑibus claudi et auresliani imperatorū. Dic vita sanctus et sermone luculentus in eadē vbe rhetoricā florentissimē docuit. Qui aduersus paucos famosatenū p̄fate ciuitatis eꝝm prauum ebionū dogma resaurantē fortissime disputauit. Cuius disputationis scribis excipientibus dialogus extat. Sed et alis opuscula ex personis synodi ab eo sunt edita ad dionysiu et martinum romane et alexandrine vrbis episcopos directa. Dic apud eandem antiochiam sanctitatem et doctrinā preclarus beato sine quieuit: ibidem tumulatus. Hec vbi supra.

De sc̄to Sophronio cofessore. Cap. xcj.

Sophonius cofessor natione grecus claruit tēpore leonis sc̄di impatoris. hic vir p omnia eruditissimus grece et latine lingue peritus adhuc puer betheemitice ciuitatis aude descripsit: postea de eius subuersione libru cōposuit. Ipse libru de virginitate ad eustochium et hilarionis monachi vitam que b̄tis hieronymus romana lingua cōpilauerat opuscula: ex latino vertit in grecū. Psalteriū quoꝝ et ꝑphetas que hieronymus ex hebreo in latinū transulerat: hic idē conuertit in grecū. Et postmodū ad heremū trāsiecit vitā anachoriticā ducēs cōtemplationi iugiter vacās quieuit i dño.

De sanctis Philippo et philippo imperatoribus martyribus. Cap. xcij.

Philippus imperator et philippus cesar eius filius ambo martyres anno domini cccxxxix. ab vbe vero cōdita anno. ccccccxcxvii. Gordiano an

De sanctis quorū cer. dies cele. igno. Fo. cclxxiiij.

gusto in imperiū successerunt. **Luz** em̄ gordianus imperator obtenta victoria in bello partycico: rediens circa flumiū euphratem fraude suozū fuisse interfectus philippus ibidē imperator: a romana militia creatus. **Philippū** filium suum confortes regni fecit: exercitumq; ex syria incolumē ad italiā reduxit. Imperavitq; annos. viij. **Hic** prim⁹ imperator: oim̄ xpianus fuit: quem bñs pontius eps ⁊ martyr: vna cuz filio ad fidem xpi conuertit et in nicea ciuitate prouincie baptizauit: vt dictū est supra in passione pontij epi ⁊ martyris pridie idus may. Post tertiu⁹ vero eius imperij annū millesimus a cōditione rome annus expletus est: vt augustissimus oim̄ preteritorū. **Hic** natalis ann⁹ xpo potiusq; idolis dedicaretur. **Quiquidē** ann⁹ fuit a romanis cū ingenti ludozū ⁊ spectaculozū apparatu celebratus. **Nec** dubiū est quin philippus imperator xpianus huius tante deuotionis gloriā ⁊ honorem ad xpm ⁊ ecclesiam reportaret: qñ ipsum vel ascensum in capitolum immolatasq; qñ ex more hostias nullus auctor ostendit. **Eodē** autem tpe philippus imperator decium militariū vtrum ⁊ in rebus bellicis strenuū cesarem fecit. **Quis** precepto dum corpora apozū petri ⁊ pauli de catacumbis a cornelio papa transferri deberent: totius senatus consultu: cōcessum est romano pontifici ceterisq; xpianis libere ad sepulturas apozū fidēas insudare: ⁊ ad id faciendū data sunt eis de sico reipublice adiutoria. **Hoc** autē decius cū esset paganissimus simulate fecit: vt dñs suis xpianis cōplacere: sic ab eis magis honoratus occasione mortis illozū cōsidentius perractaret. **Cum** autē impatoris decij ad gallias subiugandas q̄ nuper rebellauerāt misissent. **Istq;** prospere cuncta gessisset: ⁊ ad libitū potius victoriaꝝ romanū rediret. **Impator** philippus enī honorare cupiens eidē a roma vsq; veronā obuius iuit. **Decj** autē iam cum quibusdā ex principalioribus militie sue de morte impatoris cōspirauerat: ⁊ ne proditor dñi: oim̄ suozū notarum: occasione xpianitas assumpserat: suades q̄ non esset decēs sup romanā militiā imperare: hoies qui deozū cultū de feruissent: ⁊ a romanis antiq; legib; discedētes: noue ignoti ⁊ reprobati dei culture adhesissent. **Sicq;** de cōsensu illozū impatorē in stratu suo quiescēte ⁊ xpm̄ consistentē latenter occidit ⁊ cum exercitu muneribus ⁊ precibus subducto romam venit: ac senatū cur dñm si: n̄ occidisset exposuit. **Sed** dum necē philippi maioris senatus ratā habuisset: philippus iunior rome degens: hoc audiens timuit: thesaurosq; paternos ac suos: beato sicto scdo tñe rome pontifici: ecclesie ⁊ pauperibus dispensandū tribuit: ⁊ se a facie decij occultauit. **Decius** autē ad proditiōē suā pallendā xpianos cepit crudelissime persequi: mādans illos sine vlla misericordia trucidari: in qua persecutiōe multa milia martyzū passi sunt. **Inter** quos ⁊ philipp⁹ impator iunior: ab eo tentus ⁊ in xpi cōfessione ingulatus est. **Sicq;** ambo ipsi p̄. s. ⁊ filius martyres xpo consecrati sunt. **Iste** philippus senior adeo in fide xpi profecerat: vt prompte peccata sua cōfiteus: in festo pasche a bño sicto papa coram oī multitudine cōionem eucharistie sumeret.

Philippus vero iunior: in tantū seueri animi fuit: vt nullius cuiusq; cōmento ad risum solui potuerit: patre q; Indis secularibus aliqñ concinantem: vultu annotauerit auersato.

De sancto Theodosio magno imperatore. Cap. xcij.

Theodosius im

perator: senior imperium accepit circa annū dñi. ccccxxij. ⁊ imperauit annos. x. mensem vnū solus. **Nā** primū cum fratribus: se natu maioribus iperāuerat p̄ ānos. v. **Hic** i catalogo sanctorū a grecis cōscribitur ⁊ confessoris scilicet nōie venerat. **Nā** xpianissimus ⁊ scilicet vita fuit. **Q̄**ia antiqua phana tēpla idolorū destruxit: ⁊ p̄ totū orbē romanū destrui mādauit: cultiq; xpi ⁊ fidei mirabiliter auxit: hoies autē imperij nō tā feruolē multitudi ne q̄ seiuiss; ⁊ of omibus cōfissus prostrauit. **Q̄**si autē reipublice propagator morib; ⁊ corpore et ato simul clemēs: in misericordie operibus iugiter intentus: cōis apud cunctos solo habitu se differre a ceteris putans in oēs hoies bonoificus: verum effusus i bonis simplicia igenia diligere: erudita mirari ostēdebat: largiri magno ac diligentī ato magna: amare ciues etiā pueros contubernio: eosq; potissime dignos pecunia beneficisq; ceteris munerari: violentiā ⁊ cupiditatē detestat⁹ est. **Bella** nō mouit: sed inuenit: q; proposse sedauit. **Ministeria** lasciuia saltariāq; commestationes lege prohibuit: cōsobinariū nuptias tanq; phanuin interdixit: litteris mediocriter doctus sagax multū diligens ad noscēda gesta maiozū. **Cre**rabatur cū legisset gesta dominantū superba. **Ira** reb; indignis: sed subito flecti emoltebatur. **Inerat** em̄ ei cura eximie pietatis. **Interdū** autē se uera sapiens a nature munere: magisq; a deliberrante rōne. **Hic** etiā ppter virtutū pfectionē ab ipsi⁹ barbaris summe diligebat. **Vñ** multe gentes ad ipsi⁹ inductū relictis errorib; ⁊ idolis ad xpm̄ cōuersi sunt. **In** bellis cunctis que ad fidei xpiane augmentū ⁊ paganozū exterminium potissime gessit: semp triumphū obtinuit: vnde ob etus insignes victorias poeta quidā eximius sed infidelis his versibus in eius laudē cecinit. **Q̄** nimirū dilecte deo: tibi militat ether. **Et** coniurati veniūt ad classica venti. **Quis** prima suasionē ⁊ hortatu papa damasus officij in ecclesia dei per beatū hieronymū mandauit: cū vsq; ad tps illud nullū eēt in ecclesia officij ordinatū. **Quāta** autē in eo apd hoies māsueto: apud deū; extiterit deuotio: pater in illo exēplo: de quo dictū est supra in vita ambrosij epi ⁊ doctoris. viij. idus decēbris. **Cū** em̄ apud mediolanū missariū interferturus solenniss voluisset intrare ecclesiā: beatū ambrosiū p̄ quodam facinore introitū sibi prohibentē: nisi publice peniteret: humiliter tulit: ⁊ satisfactiōē non erubescēs: nec publicam facere penitentia consus indictū a scdo epo modū deuotus excepit atq; pontificē de iusticia ⁊ magnanimitate ai cōmēdauit. **Hic** ex flaccilla cōiuge archadiū ⁊ honozū

christianos et iustos filios imperio sublimandos genuit. Quae defuncta gallia valentianis iunioris fororem in matrimonium duxit: quae ei pacidam procreavit: cui postea de matris nomine galle cognomen accersit. Hic orientis et occidentis partes pacifice possidens: quinquagesimum etatis suae annum agens an no sui ipse. xj. apud mediolanum in pace quiescit cuius corpus eodem anno constantinopolim translatum est: ubi et miraculis viuit.

De sancto Karolo magno imperatore.

Cap. xciiij.

Karolus magnus imperator huius nominis primus apud francigenas intra septimum numerum scribitur: et colitur: et propter eius sanctissima gesta: quae sancti nominis venerat ab ecclesia toleratur. Nam et virtuum miraculis claruit et post mortem signis virtutum effulsit. Hic primus francorum rex pipini filius: multa felicia bella gessit. Nam aquitaniam et

vasconiam subegit. Sarcenos in hispania christianos depopulantes versus ad iberum amnem vincens fugavit. Terras eorum plurimas acquisivit: et victoriae plures contra ipsos obtinuit. De quibus supra actum est in gestis sanctorum roborandi et sociorum xv. kalen. iulij. Ubi inter aliud memorabile illud de karolo miraculum legitur: quod dum corpora sanctorum militum a saracenis occisorum requireret apud runcia vallē: et sol ad occasum tenderet: ad eius orationem et mandatum sol in celo stetit: et spacio quasi horarum trium in nullo se movit donec sanctus rex omnes suos interfectos recollectit. Hic etiam saxonos in fides adhibuit et christianos infestos prius septem requisitos: ut ad fidem christi redirent: aut saltem christianos in pace dimitterent: dum in sua pertinacia eum obstinavit: triplici bello devicit: et regno suo submisit: tandem coactos ad fidem christi reduxit. Tunc vero adriani pape primi requisitus ab eo: ut contra desiderium regem longobardorum: sibi et ecclesiae dei subveniret: dimisit bellum quod contra saxonos iam in ceperat: cum multo exercitu franco-rum finitimarum nationum veniens in adiutorium ecclesiae dei: superato alpium iugo desiderium regem frustra sibi resistere conantē: commisso bello vicit: et fugavit: tunc quoque inclusum obsedit: dimisso quoque ibidem exercitu romae voti gratia proficiscitur. Et veniens ad montes gaudij versus ad sancti petri ecclesiam pedestri perperavit. Et eundo per viam omnes ecclesiarum postes humiliter osculatus est: quae ab adriano papa honorifice susceptus: a populo quoque et clero versus ultra modum honoratus: et ab eisdem patriciatus honore sublimatus: ecclesiae beati petri et alij in viam ecclesiarum et monasterijs multa copiose largitus: tandem ad exercitum reuersus: papiam dudum obsessam ad deditionem compulit. Ceteras deinde lombardie civitates subiecit: desiderium quoque regem captivum ducentem: et ecclesiae dei cuncta ipsi a longobardis ablata restituit: in galliam reuersus est. Inde quoque sarranicum bellum profectus: eos tandem ut dictum est: indomitos domuit: et invincibiles superavit: atque ad fidem christi vel coacte reduxit. Hic tertius

sanctam occupata a saracenis legatis patriarche hierosolymitani et constantini imperatoris: constantinopolitani receptis audiens: et terrore sancte compositus: cum magno exercitu illuc versus peruenit: et recuperata terra sancta cum per constantinopolim rediret: aurum et argentum preciosasque gemmas a constantino imperatore exhibitas: cum nollet recipere: solas christi reliquias et sanctorum postulavit: premissis quoque seimio et orone: recepit de corona domini partem: quae ipso vidente floruit: et clavi unum passionis domini: et partes crucis domine cum alijs sacrosanctis reliquijs: quae omnia comitantibus miracula secum detulit: et aquisgranum in basilica sanctae mariae: quae construxerat: recondidit: ut dictum est supra in historia translationis corone domini. idus augusti. Ad numerum etiam elementorum litterarum in alphabeto cenobia fundavit. Et in vnoquoque per ordinem unam litteram de auro fabricata plusquam centum libris turonensium valentem reliquit: ut ex ordine litterarum tempus fundationis cuiusque monasterij cognosceretur. Quae litterae adhuc in plerisque monasterijs reperuntur. Hic etiam quattuor archiepiscopus: videlicet treuerensem: coloniensem: aeguntinensem: saleburgensem diuitijs et honoribus amplavit. **Quo** tertio vero adriano papa: et leone. iij. in pontificatum sublimato: dum die quadam de letaniam procedens de laterano pergeret a romanis captus et erentis oculis lingua quoque amputata: nudus ac seminivus in monasterium missus est. Sed deus omnipotens miraculose ei loquelam ac vitam restituit: de quo supra dictum est in eius gestis. iij. kalendas. iulij. Qui deinde ad regem harolum pergens: ab eodem valde honorifice: ut beati petri vicarius exceptus est: et cum et oia quae facta fuerant intimasset: rex pro nimio dolore fleuit. Et cum papa romam adiret: et cum honore ipsius in locum suum restituit: ubi et papa coram rege de quibusdam sibi obiectis criminibus se purgavit. Sed cum die natalis domini ad missarum solennem in beati petri basilica assisteret: leo papa harolum in romanorum imperium coronavit: cuncto populo romano laudes ei imperiales acclamante. **Post** modum autem harolum imperator factus: eos qui in summum pontificem manus intecerant de crimine convictos capitali damnavit scia. Sed leone pontifice pio affectu pro eis interveniente: in exilium perpetuo sunt dānati: vitaeque eis de misericordia concessa. Sic quoque omnibus recte pacatis harolum in imperium sublimatus: in galliam reuersus est. **Ex** quo tempore imperium constantinopolitanum in galliam translatum dignoscitur. **Post** haec harolum reuersus contra mauros classem in corisicam misit: quam et ab eis liberavit. Hic edificavit basilicam dei genitricis mariae aquisgranum opere mirabili. Apud maguntiam quoque in rheno flumine ducentorum passuum longitudinis fecit: nam tanta est ibi fluminis latitudo. Totius quoque occidentis omnes pene regiones sibi subegit. Auxit quoque mirabiliter gloriam regni sui: quibusdam regibus ac gentibus per amicitiam sibi conciliatis. Adeo namque alfontium regem gallicae regis scotorum sic habuit apud suam voluntatem per munificentiam inclinatos: ut eum nunquam aliter nisi dominum: seque servos et subditos

De sanctis quorū cer. dies cele. igno. Fo. cclxxiiij.

eius pñciarēt. Cum aaron rege persarū qui ex
cepta india totū pene tenebat orietē: talē habuit
in amicitia cōcordiā: vt per legatos suos interve
nes r aromata r ceteras orientaliū terrarū opes:
lingētia illi dona direrit: r sacratissimū locū in
quo est saluatoris nostri sepulchrū: vt ipsius im
peratoris ascribere potestati cōcessit. Nam ipse
imperator ad eundē locū p singulos annos pluri
ma donaria mittebat. Imperatores quoqz cōstā
tinopolitani nicephorus: michael r leo vltro ami
ctiā eius expetētes: multoties cū muneribus ad
eum suos miserūt legatos. Erat em̄ in amicitijs
optime tēperatus: vt eas r facile admitteret: cō
stātissime retineret. Tāto omnīū amore r fauore
om̄ivite sue tpe cōuersatus est: vt nunq̄ ei vel mi
nime seueritatis quicq̄ fuisset obiectū religionē
xp̄ianā: quā ab infantia imbuīt: sanctissime r cum
summa pietate coluit. Ecclesiam mane r vespe
re: itēqz nocturni r sacrificij tpe: dñi eū valitudo
permittitē quotidie frequētabat. Lurabatqz vt
oīa que in ecclīa gerebant magna fierēt honesta
te. Amabat pegrinos: r in eis suscipiēdis summā
curā habebat: vestitu patrio utebatur: peregrina
quorūqz indumentā nunq̄ vestire patiebatur. In festi
uitatibus q̄dē precipue: vestibus auro gemisqz
contertis: diademate quoqz precioso ornatus in
cedebat. Alijs vō diebus habitus eius parū a cōi
et plebeio distabat. In cibo tēperatus: in potu tē
peratior erat. Inter cenādā nunq̄ histriones: sed
aut sapiētes: aut lectore audiebat. Regebat̄ur ei
hystorie et antiquorū res geste: ac libri precipue
sc̄ti augustinī: in q̄bus maxime delectabatur. Erat
em̄ eloquētia copiosus r artibus liberalibus so
lertē imbuitus litterariqz sapiētes veneratus
magnis ditabat honoribus. Circa paupes sustē
tādos gratiā liberalitatē habuit: adeo vt nō so
lū i patria r in regno suo largissimas elemosynas
facere curauerit: verū in trāsarina in syria egypto
r ap̄rica hierosolymis alexandrie atqz cartha
gini: vbiqz xp̄ianos in paupertate viuere cōpe
risset: penurie eorū cōpatiēs pecunias trāsmitte
bat. Sacerdotes honorabat: sacra ac venerabilia
loca colebat: r precipue romanā ecclīā: in cui
donaria magna vis pecunie in auro argēto ac gē
mis ab illo cōgesta est. Cui r pontificibus multa
largit̄ est. In oibz autē q̄bus regnavit annis qua
ter vti causa tm̄ romā pfectus est. Filios suos
sc̄ito etatis parietibz faciebat equitare r armis in
tēdere: fillas vō lanificio colozqz ac fuso assuesce
rene ocio torpescerent. Miraculoz gl̄ia claruit.
Nā r leproso tactu r oratione ferūt ab eo fuisse
mūdatus: r cecos duos illuminatos. Postq̄ autē
regnū frācorū atqz imperiū: q̄d regē dñi suscepit
feliciter amplasset: dñi ad mortē langueret voca
tis ecclīarū prelati quos habere potuit: oēs the
sauros eis tradidit p ecclīas r paupes distribuē
dos. Et sic in om̄i sanctitate pfectus in pace mi
gravit anno etatis sue. lxxx. regni autē. xlvj. Sub
acteqz itale. xlv. ex quo vō imperator r augustus
appellatus est anno. xlvj. in cuius trāsitu audita
est cōcinēs angelica melodia. Sepultusqz est ho
norifice aquisgranī in ecclīa sancte marie: quā
ipse construxerat. Ad cuius tumulū diuersarum

egritudinū sanabantur infirmi.

De sancto libertino ab
bate. Cap. xcv.

Libertin abbas mo
nasterij sun
densis: q̄d est in puincia samnī
structū: discipulus fuit sc̄ti ho
norati abbatis: r fundator: is ip
sus loci: de quo supra dictum
est. xvij. kal. febru. Laruit autē
tpe totille regis gothorū: r mira
culis effulsit. Nā cū esset mona
chus ex abbatis iussu qui hono
rato successerat quodā tpe rauē
nā pgebat. P̄o amozē vero honorati olim ei
magistri quocūqz libertin^o ibat caligulā illius in si
nu deferēbat. Dñ ergo pergeret accidit vt mulier
extincti filij corpusculum fleret: que seruum dei
intuita: iumētum illius p frenū tenuit: atqz iuran
do asseruit: q̄ illum inde abire non permitteret:
nisi filium eius suscitaret. Ille vō inusitatum mi
raculū expauit: et declinare mulierem voluit: sed
oīno nequirit. In eius quoqz pectore pugnabat
inuicem humilitas cōuersationis: et pietas ma
tris: timor ne inusitata psumeret: dolor ne orbate
non subueniret. Uicit tamē in eius corde pietas:
que quia vicit: affuit et humilitas: descendit: ora
uit: caligulam de sinu protulit: eaqz supra corpus
extincti pueri posuit. Voxqz defunctus surre
xit: quem flenti matri viuū reddidit: r iter ince
ptum peregit. Quadam die p̄fatus eius ab
bas qui honorato successerat: cōtra virum dei in
grauē iracundiam exarsit. Et qz virgā qua eū fert
re posset: in p̄optu nō habuit. Cōprehēso scabel
lo suppedaneo ei caput ac faciē tudit: vultūqz
ei tumentē ac liuidū reddidit. Die vō altera euz
libertin^o ad causam sibi monasterij constitutā ire
deberet: expletis matutinis ad lectum abbatis ve
nit: et licentiam ab eo humiliter petijt. Ille vero
sciens q̄tum a cunctis dilectus esset: p̄o iniuria
quam in eum tulerat: recedere eum de monaste
rio velle putabat: eumqz quouellet ire interroga
bat. Ille autē ei causam cenobij besterno cōstitutā
ait: quā dimittere nō valebat: qz se ad eā profectu
rū pmiserat. Tūc ille a fundo cordis cōsiderans
duritiā suā: r patiētiā libertini: lecto p̄siliit: et
ad pedes ei^o procidēs: de illatis in eū veniā sup
plicauit. Et cōtra libertin^o se in terrā p̄sternens
sue culpe nō illius seuitie fuisse referēbat: quod
ipse iuste pertulerat. Sicqz ad mansuetudinē ad
ductus est abbas: humilitasqz discipuli facta est
magistra magistri. Cū autē libertinus egressus a
multis eū veneratibz nobilibz r notis interrogat
q̄dnā hoc eēt: p̄ liuidā r tumētē faciē sic haberet.
Qui besterno i sero se i scabello suppedaneo ipe
gisse pctis suis erigētibz r̄ndit. Sicqz nec abbatis
pdidit vitiiū: nec falsitatis icurrit pctm̄. Postq̄
autē abbas ille decessit libertin^o eidē regimīe ab
batie successit. Qui dñ die q̄dā p utilitate mona
sterij iter ageret: eidē q̄dā elarida gothorū comes
obuiauit. At dei seru^o ex caballo suo ab hoibus
illius detectus: iumētū dānū libēter ferēs etiam
flagellū: quod tenebat: raptoribus obrulit: r sta

fm se in oratione dedit. **L**msu autē rapido predi-
cti ducis exercitus ad flumiū vulturū deuenit:
ibiq; dñi singuli equos suos hastis rudentis cal-
caribus cruentantes nullo modo obtinere pote-
rant: vt equi moueri possent: sed aquam fluminis
tangere quasi mortis precipitiū pertimescebāt:
donec qz ex ipsorum ceteros informantē cognoue-
runt: qz ex culpa quam dei seruo in via tulerāt: tā-
līa sui dispendio tolerabāt. Qui statim reuersi li-
bertinū orantē inuenerunt: eiq; equus eius obtu-
lerunt. Ille vero caballo opus non habere respō-
debat. At illi descēdentes eū in equo eius quasi
inuitum reposerunt: z dum retrocessissent: equi
illoz alueum fluminis velocissime transferūt.
Eodem tempore in partibus campanie quidā
bucyninus cum francis venit. Sed dum rumor de
cenobio libertini exisset: q; abbas pecunias mul-
tas haberet. Ingressi franci oratorum seuiantes
libertinum querebant: vbi ille orans pstratus ia-
cebat: in ipsum quoq; ingredientēs impingebāt
eumq; p̄sentem videre nequibant. Sicq; sua ce-
litate frustrati a monasterio vacui sunt reuersi.
Sanctus autē vir post vitam laudabilē quieuit
in christo. **Hec Gregorius primo dialogo. c. ij.**

De sancto Equitio abbate. **Cap. xcvj.**

Equitius abbas in va-

lerie ciuita-
tis partibus claruit: qui multo-
rum monasteriorum pater fuit.
Qui etiam dum adhuc iuuenis
acri certamine carnis tentare-
tur: et in hac re ab omnipoten-

ti deo remedium continuis precibus querebat.
Nocte quadam assistente angelo eunuchizari se
vidit: et usq; visioni apparuit q; omnem mortum
ex genitalibus eius abscideret. Atq; eo tempore
ita alienus exercitū a tentatione: ac si seruum nō ha-
beret in corpore. Et extunc sicut antea viris sic
cepit et feminis p̄esse: nec tamen discipulos
admonere cessabat: ne se ipsius exemplo in hac
re facile crederent: et casuri tentarent donum:
quod non accepissent. **Q**uodā vero tempore qui-
dam basilis magus a roma fugiēs in habitu mo-
nach: valeris petijt: z pergens ad castorium epis-
copū amittere ciuitatis ab eo obtinuit: vt ipm
equitio abbati cōmitteret: ac sociandū monaste-
rio illius cōmēdaret. **E**quitius autem episcopo
pro hoc instantē respondebat q; illum quem ipse
sibi cōmēdabat non monachum sed diabolum
esse videbat. **L**um autem episcopus diceret q; ab-
bas occasione quereret: ne sibi perita presta-
ret. **T**ir dñi iterum protestatur q; qualem illum
dixerat: talem agnoscebat. **S**ed ne se velle obedi-
re episcopus existimaret: iussa ipsius facere pa-
ratus esset. **S**usceptus itaq; ille in monasterio
est: **S**ed non post multos dies discēdente abba-
te longius: contigit vt in monasterio virginū: cui
equitius p̄erat: quēdā illarum speciosissima fe-
bribus arrepta clamaret se continuo morituram
nisi basilis monachus veniret: et per eius cura-
tionis remediū salutem sibi redderet. **S**ed cū in
absentia abbatis nullus ad congregatiōē virgi-
nū auderet accedere: missum repente est z dei sa-

mulo nunciatū. **Q**uo audito vir dñi dedignatus
dicebat: q; vtiq; illum non monachū sed diabolum
esse predixerat. **M**andauitq; ipm de cella fratrum
expelli. **D**e ancilla vero dei predixit t nuncijs q;
ex illa hora neq; esset decetero febribus laboratu-
ra: neq; basilium questura. **R**egressi autem mo-
nachi eademq; hora salutem virgini restitutam:
quia sanctus dixerat cognouerunt et basilium de
monasterio continuo repulerunt. **Q**ui repul-
sus dixit: frequenter cellulam equitij magicis ar-
tibus in aere suspendisset: nec tamen eorū quem-
piā ledere potuisset. **Q**ui et postmodum in vbe
roma zelo fidei: a christianis igne crematus est.
Quedam monialis monasterij p̄fati hortum
ingressa lactucam conspiciens concupiuit: eāq; si-
gno crucis obliuā benedicere auide momordit: q;
ptinus a diabolo arrepta z verata cecidit. **U**od
dñi equitio nunciatū esset: ille concitus venit: z vt
ab ea demon abscederet cū indignatione p̄cepit.
Qui continuo ab ea eruit: nec eā vltra continge-
re s̄ualit. **L**i autē die quadā felix abbas cenobij
castorij: q; intra menia vrbis sitū est familiariter
quodāmodo quasi redargueret: eo q; sacri ordi-
nē nō hñs nulla licētia a summo p̄fice obtēta:
vbiq; p̄dicando discurret: cōpulsus vir sanctus
qualiter licentiam accepisset eidem indicauit: di-
cens se ipsum etiam secum predicta aliquā tractas-
se. **S**ed nocte quadā speciosus iuuenis ad eū ac-
cesserat: atq; medicinale ferramentū in os eius
posuerat: z vt ad predicandū egredere: deinceps
ex parte dei mādānerat. **E**t ex illo die etiā si vo-
luisset tacere nō potuisset. **H**ic in vestibus vilis at-
q; despect? apparere studebat: z quoties ad alia
loca tēdebat: iumento vltorū oibus: quod in cella
repperiri posset: insidebat. **I**n quo etiaz capistro
p̄ freno: et veruecū pellibus p̄ sella vtebatur. **S**a-
cros codices in sacculis pellicēis dextro leuoq;
latere secū portabat: z quocūq; peruenisset scri-
pturariū fontē apiebat. **L**i autē fama predicatio-
nis illi? vndiq; discurret: clericū quidam roma-
ni summo pontifici sunt conuēsti: q; quidam vir
rusticus auctoritatē sibi predicandi arripuisset: z
officiū apostolici indoctus sibi vsurpare p̄sum-
meret. **A**d quorū suggestiōem iulianū quendam
defensorē misit: vt equitius ad romanā vrbem du-
ceret: z qua rōne p̄missa attētare cognoscere
tur: mādauit tamen: vt honore et exhibitio nullam
proxijs iniuriā pateret. **Q**ui festine ad monaste-
riū ventis eodē absente fratres scribentes ipe-
perit: z vbi abbas esset inquisiuit. **I**lliq; respōde-
rūt: q; in valle cenobio subiacēte fenum fecabat.
Disitq; ad eū iulianus puerum suū cōtumacē et
superbū: cui vir ipse poterat dñari vt abbate ad fe-
cilitate p̄duceret. **P**errexerit puer z q; esset ab-
bas ab alijs quesitū. **M**oxq; vt audiuit q; esset:
adhuc longe positus ad eum vadens: immenso tū-
more corrept? cepit lacessere. **I**ta vt gressus viri
eum possent portare: veniensq; ad virum dei: ad
genua illius procidit: suūq; dominum ipsi occur-
risse nunciavit. **A**bbas vero illi mandauit: vt fenū
sectum leuaret: et pabulum iumentis in quibus
venerant deferret: ipseq; immediate post eum
opere cōpleto veniret. **Q**uod dñi puer fecisset et

De sanctis quorū cer. dies cele. igno. Fo. cclxxxv.

Iulianus puerū cuius fenno venientem conspexisset. Iratus eū increpauit: quod miserat illum hominem ducere nō fenū bulare. Sed dñi puer equitium post se venientē dño suo ostendisse. videns eū Iulianus ex habitu despectit: et qualiter illum pter nūis verbis alloqui deberet: cogitare cepit: vt autē seruus dei cominus affuit: intollerabilis pauor: Iuliani animū inuasit: et humiliter ad pedes eius potuit: et quia apostolicus ipsum videre vellet: vix māfuetā lingua exposuit. Quod audiens equitius gratias deo egit: quod se p summū pontificem su perna gratia vīstasset: statimq; mandauit iumentis ad iter arripēdū parari. Quāz Iulianus se illo die nō posse exire ex lassitudine diceret. Abbas se in hoc contristari respondit: predicens quia si die ipsa nō exirent: nec in lassitudinē ire possent. Sicq; eades nocte Iulianus ex lassitudine in monasterio quieuit. Factoq; lucis crepusculo equo in cursu ad modū fatigato puer ad Iulianū cū epistola venit: in qua papa sibi mandauit: ne seruū dei de monasterio mouere vel exire vllatenus faceret. Cum autem ille requireret: cur sententia esset mutata: cognouit quia nocte eadem qua ipse illuc missus fuerat p vīsum pontifex extitit vebementer exterritus: cur ad exhibendū virū dei mittere presumpisset. Tunc Iulianus surrexit: et se abbatis orationibus cōmendauit: atq; ne decetero fatigaret ex parte pape precepit. Quod audiens ille contristatus est: et que predixerat vera nunc cōtigisse probauit: quod si die precedente nō statim pergeret tam pergere minime liceret. Et executorē suū cū summa charitate aliquātulum secū detinuit: ipsūq; plurimū honoratū ad summū pontificem remisit. Qui et plenus sanctitate in pace quieuit. Rusticus quidā super sepulchrū eius arcam cū frumento posuerat: nec qualisvī ibidē iaceret ppendere curauit. Sed repēte turbo celitus factus: rebus illic oibus in sua stabilitate manētibus: arca supposita cū grano extulit longeq; piecit. Tandē puincia valerie longobardis intrātib; monachis ex cenobio illo: ad sepulchrū viri sancti in oratorio positū confugerūt. Longobardi vō feruientes oratorium: ingressi: ceperūt monachos foras trahere: vt eos aut tormentis afficerēt: aut gladijs necarēt. Quorum dum vnus ingemisset: et sanctū equitium ad sui defensionem aduocasset: protinus longobardos spiritus immūsus inuasit: qui corruentes ad terram tam diu verati sunt: donec ceteri foras exstantes cognoscerent: quatenus locū sacrum temerare vltierius nō auderent. Dec gregorius primo dialogorum capitulo quarto.

De sancto Nonoso abbate. Cap. xcviij.

Nonosus prepositus sue prior fuit cuiusdam monasterij: quod in Foracis monte situm est: qui sub asperrimo eiusdem cenobij abbate debebat: sed eius mores mira semp equanimitate tolerabat: sicq; fratribus in mansuetudine preerat: vt patris sepius iracundiam ex humilitate mitigaret. Quia vō monasterius

in summo montis cacumine situm est: ad quēlibet paruum horum fratribus colendum: nulla plantis patebat. Sed vnus locus breuis in latere montis erat: quem ingentis saxi moles egrediens ab vna parte occupabat. Cum autē die quadam nonosus cogitaret quod saltem ad olera nutrienda locus idem aptus esset: si ipsum moles illa nō teneret: quam et quinquaaginta bonum paria mouere nō potuissent: nocturno se illic silentio orationes dedit. Cum mane facto ad eundem locum fratres venerunt: et inuenerunt molem tante magnitudinis inde longius recessisse suoz discessu largum fratribus spactum dimisisse. Alio quoq; tempore dñi nonosus lampades vitreas in oratorio lauares: vna ex eius manibus cecidit: et per partes immensas contracta dissiliuit. Qui furorem abbatis nimium timens lapidis fragmenta colligens: coram altari prostratus orauit. Et exurgens sanam lapidem repperit: quā antea timens per fragmenta collegit. Cū in cenobio oleum vetus defectisset: et colligende oliue: tempus incuberet: sed fructus in oliuis nullus appareret: mandauit abbas fratribus vt in colligendis oliuis ad exhibenda extraneis opera pergerent: vt vel saltem de mercede operis aliquantulum olei deponerent. Quod vir dñi fieri cū magna humilitate prohibuit: ne ex hoc fratres euenirent: dum olei lucra querunt dānum animarū paterentur. Oliuasq; paucas: que in monasterij arboribus apparebant: colligere precepit: et in pilo missas contundi: atq; inde quantūlibet parum olei exiens sibi deferri. Quod in paruo vasculo sibi delatū ante altare posuit: cunctisq; egressis orauit: atq; postmodum adscitis fratribus oleum illud modicum per cuncta monasterij vasa exigue infundi iussit. Que protinus: vt erant vacua: claudi fecit. Die vō altera apta oīa vasaplena oleo repta sunt. Scripsit autē vir post laudabilia multarū virtutū opera dormiuit in dño. Dec gregorius vbi supra capitulo septimo.

De sancto Martyrio confessor. Cap. xcviij.

Martyrius con

fessor in valerie provincia sanctitate et miraculis claruit. Qui tale de virtutis sue testimonio signum dedit. Dñs quadam die fratres eius subineritium panem fecissent: eius signum crucis imprimere oblitus essent: sicut in ipsa provincia crudi panes ligno signari solent: vt per quadras quattuor quodammodo partiti videantur. Idem dei famulis affuit: eiusq; referentibus non fuisse signatum agnouit. Longq; iam prunis et cineribus operatus esset: signum crucis digito contra prunas edidit. Quo signante protinus panis immensum crepitum dedit: ac si in ignibus olla crepuisset. Qui postmodum coctus est ab igne substractus: ea cruce signatus inuentus est: quam non tactus: sed fides fecerat. Dec gregorius vbi supra capitulo vndecimo.

De sancto Dacio episcopo. Cap. xcix.

Dacius episcopus

pus mediolaneſi. apud ipſam ciuitatem claruit tēpore iuſtiniani impatoris. Qui dum cauſa fidei exactus ad cōſtantinopolitanā urbē pgeret. corinthiqz uenies largā domū p ſe et ei⁹ comitiua ad hoſpitandū quereret: et uir inueniret. viſam emin⁹ domū cōgruētis magnitudis ſibi ad hoſpitiū preparari iuſſit. Cū ſo incole loci ei dicerēt i ea hūc manere nō poſſe: qz multis iſ annis eā diabolus inhabitauit: atqz ideo vacua remaſit. Vir ſctūs ideo magis i ea de bere uelle hoſpitari nūdit: vt ſui aduētū malign⁹ effugatus ſpūs domū hoībus iterū habitandā dimittat. In ea igit ſibi parari fecit: ſecurusqz hoſtis antiqui certamina toleratur⁹ intrauit. Noctis autē ſilēctio dū vir dei quieſceret: antiquus hoſtis im menſis uocibus cepit imitari rugitus leonum: balatus pecoz: mugitus bouum: ruditus aſinorū: ſibi la ſerpentiū: porcorū ſtridozes et ſonitū. Cū repente dacius tot beſtiarū uocib⁹ excitatus: ſurrexit iratus: et cōtra demonē magnis uocibus cepit clamare: eideqz exprobra re q bene ei cōdigiffet: vt q dixerat. Pona ſedem meā ab aquilone: et ero ſimilis altiffimo: p ſuperbias eius ſimilis porcis et aſinis factus eſſet. Et qui deū indignē imitari uoluerat: vt dignus erar: beſtias imitabat. Ad quam uocem ac deiectionē ſpūs malignus adeo erubuit: qz p̄tinus cōticuit: atqz eandē domū ad exhibendā mōſtra conſuetā ulterius nō intrauit. Sicqz poſtmodum fidelium habitaculū facta eſt. Dec gregorius tertio dialogo. capitulo quarto.

De ſancto Argentario monacho. Cap. c.

Argentarius monachus

nachus apud cruitate aureliam claruit. Qui uir ſanctiffimus uita et miraculis eſfulſit: habitūqz quē pretendebat ſpecie: morib⁹ explebat. Hic ab argentario mōte a quo nomen ſortitus eſt apoſtolorū limina rote reuſſenda annis ſingulis uenire conſueuerat: et ueniens ad quendā ſubdiaconum quadrageſimum nomine: qui in montibus oues paſcebat: ſepius hoſpitalitatis gratia declinabat. Cū autē ſemel hoſpitiū huius quod nō longe erat ab eccleſia intrafſet: cuiuſdam pauperule mulieris maritus iuxta defunctus eſt. Quē cilicio ex moze induti: ſuperueniente ſero ſepelire nequieuerūt. Cū ergo uidua mulier iuxta defuncti corpus nocte ſederet: et magnis ſletib⁹ et lamentis dolori ſatiſſaceret: nec a lamentis ceſſaret: uir dei argētarius dolori illius cōpaſſus: aſſumpto quadrageſimo ad eccleſiā p̄xit: ſeqz in orationē deſcendit. Deinde ab altaris crepidine puluerē collegit: et cum ſocio ad defuncti corpus aſſeſſit. Et cum ibi ambō diutius oraſſent ipſe ſurrexit: benedictionem dedit: et reuelatam defuncti faciem que ſudario operta fuerat: aſpiciente uroze ac mirante: puluere quem detulerat fricauit. Qui dum fric

caretur: animā recepit: oſcitauit: oculos aperuit: ſeqz eleuans reſedit: ac ſi de graui ſomno excitatus fuiſſet. Quod mulier cernens cepit ex gaudio magis flere: ſed uir domini eam vt taceret cōpeſcuit: mandans vt ſi quies eam quereat qualiter hoc factū fuiſſet: diceret: quia dominus ſeſus chriſtus hoc feciſſet. Et continuo ab hoſpitiō exiit: quadrageſimum reliquit: et temporalem honorem fugiens: in loco illo ultra non comparuit. Dec gregorius. iij. dialogo. cap. xvij.

De ſancto Valentio preſbytero. Cap. c.

Valentius presbyter

byter apud prouinciam ualerie ſiſouit. Qui cum clericis ſuis dei laudibus boniſqz operibus intētus: ſancte conuerſationis uitāz duxit. Superueniente autē uocationis eius die defunctus eſt: atqz ante eccleſiā ſepultus. Eideſ ſo eccleſie cauſe ouim inherebant: atqz idem locus in quo ſepultus eſt: ad eaſdem oues tendentibus iter erat. Quadam autem nocte ſur quidam uenit: et ingreſſus cauſas ueruecem tulit et concitus exiit. Sed dum perueniſſet ad locum ubi ſanctus uir ſacebat repente beſit: et greſſum mouere nequieuit: ueruecem de loco depoſuit: eumqz dimittere uoluit: ſed manu laxare non potuit. Sicqz cum p̄da ſua reus et ligatus ſtabat: nec ueruecem poterat dimittere: nec cum eo accepto exire. Factoqz mane egreſſi ab eccleſia clerici hominem ueruecem tenentem inueniunt: et an animal auferre an oſſe ſerre ueniſſet dubitare ceperunt. Ille uero culpe reus citius indicauit penam. Mirati omnes quia uiri dei ibidem ſacētis fuiſſet uirtute ligatus ſe pro eo in orationem dederunt: ſuiſqz precib⁹ optinuerūt: vt qui res eoz uenerat rapere: uel ſaltē uacuis poſſet exire. Dec ubi ſupra cap. xxij.

De abbate quodam ſancto. Cap. c.

Abbas quidam

ſanctus cuius nec nomē expreſſum inuenio claruit in monaſterio quodam beati petri apoſtoli: quod ſitum eſt in monte preneſtine ciuitati preminēte. Qui monachum quendam nutriendi uſqz ad reuerendos prouexit mozes. Quem cum uidiſſet in timore domini excreuiſſe in eodem monaſterio fecit illum in preſbyterum ordinari. Cui poſt ordinationem ſuam: quia non longe abeſſet eius exitis reuelatum eſt: idcirco ab abbate petiit vt ſibi ſepulchrum pararet. Ille uero eidem predixit: q ante eum ſe moriturum p̄nowerat: ſed tamen eidem conceſſit: vt ſicut uellet ſepulchrum poſi pararet. Receſſit igitur et preparauit: ſed poſt multos dies abbas ſebie pruenus ad extrema deuenit: atqz preſbytero ſuo iuſſit: vt in ſuo ſepulchro ſe poneret. Lunqz ille diceret: q ipſum mor ſecuturus eſſet: et ſepulchri uſqz capere nō poſſet. Abbas reſpōdit q ſecur

re faceret: vt dixerat: qz sepulchri sui ambos ca-
piebat. Defuncti itaqz abbatē in sepulchro qd si-
bi p̄sbyter parauerat posuerūt. Morqz p̄ presby-
terum languo corpore securus est: p̄ post modi-
cum vitam finiuit. Cum autē ad sepulchri quod
sibi parauerat corpus eius eēt delatū: eoqz aper-
to viderunt astantes locum non esse vbi poni po-
tuisset: qz corpus abbatis oē illud sepulchri tene-
ret. Tūc vnus ex fratribus abbati defuncto quasi
improperare cepit: q̄ verbū eius qd p̄dixerat de-
ficeret: eo q̄ sepulchrum ambos non caperet. Ad
cuius vocē subito cunctis videntibus: abbas cor-
pus qd sup̄inū iacebat: se vertit in latere: z vacan-
tem locum corpori p̄sbyteri p̄buit: qz vtrosqz
caperet sicut viuus p̄miserat: mortuus impleuit.
Dec gregorius tertio dialogorū capitulo. xij.

De sancto Acontio confessore. Cap. ciiij.

Acontius con-

fessor: apud vrbē romā claruit:
qui basilice principis ap̄torum
custos siue m̄sionarij fuit: vir
magne hūilitatis atqz grauita-
tis deo oipotenti fideliter fero-
uens: z miraculorū signis efful-
gens. Nam cū quedā puella pa-
ralitica in ecclesia b̄ti petri per-
manens: manib⁹ reperet: z dissolutis renibus cor-
pus per terrā traheret: atqz vt sanari mereretur
dūdū a beato petro ap̄to petisset: nocte quadā ei
dem per visionē assistit: etqz iussit vt iret ad acon-
tium m̄sionariū: ipsumqz rogaret: q̄ ipsi salutē re-
stitueret: illa de tantavisione certa: sed q̄s esset acō-
tius ignozā: cepit se per ecclē loca distrahere: z
quis esset acōtius inuestigare. Cui cū ille factus
esset obuiā: z interrogat⁹ se acōtium esse dixisset. Il-
la eidē exposuit: qualiter b̄tis petrus ap̄s illam
ad ipsum miserat: vt ab infirmitate ipsaz liberare
deberet. Et ille cōtinuo iussit vt in nocte xpi z mit-
tentis surgeret: eiusqz manū tenuit: eamqz sanam
protinus erexit: ita vt solutiōis illius signa nulla
vltorius remaneret. Sic post alia sanctitatis ope-
ra vitāqz laudabilē romē in pace quieuit: z sepul-
tus apud beati petri basilicā in virtutibus viuit.
Dec vbi supra libro tertia capitulo. xxv.

De sancto Sanctulo p̄sbytero. Cap. ciiij.

Sanctulus p̄s-

byter claruit in iurisa p̄uincia tē-
pore b̄ti gregorij pape primi: qui
et sanctissime vite fuit z miracu-
lorum gl̄is radiant. Nam quodā
tēpore dū in partib⁹ illis longobar-
di oliuas in prelo p̄merēt: vt in
oleum liquari debuissent: vir dñi
vtrem vacuū ad prelum detulit:
laboz ātes salutauit: vt rez p̄ulit:
et mibendo pot⁹ q̄ petendo eū sibi impleri roga-
uit. Sed gentiles viri q̄ tota iam die frustra labo-
rantes: oleum exprimere nullatenus potuerant:
verba illius moleste ferētes: eum iniurijs infectā-
tur. Cum autē ille iterum ac iterum oleum instan-
ter peteret: z illi ex oliuis oleum defluere non cer-

nerent: adhuc accēsi maioribus illi cōtumelijs de-
testabantur. Tunc sc̄tus vir cernēs q̄ ex prelo nul-
lum o: eū lignare: aquā sibi allatā b̄ndixit z in pre-
lo lactauit: ex qua cōtinuo tāra o: ei vbertas eru-
pit vt illi q̄ prius incassum laborauerāt nō solum
sua vasa oia: sed vtrē quez sanctulus detulerat im-
plerent. Alio tpe cum fames ibides maxima incū-
beret: z ecclesia b̄ti laurētij martyris a longobar-
dis incensa fuisset: vir dñi eam restaurare cupiēs
plures artifices z oparios adhibuit: q̄bus z labo-
rātibus sumpt⁹ quotidianos p̄bebat: s; erigēte
famē necessitate panis defuit. Cūqz laboz ātes
inflāter victū quererēt: et ille anxius buc illucqz
pergeret: ad clibanū deuenit: in quo vicine mulie-
res pridie panes coxerāt: ibiqz incurat⁹ asperit:
ne forte panis aliquis a coxētibus remansisset.
Cum repēte panē inuenit mire magnitudinis z in-
soliti cādoris: quem ipse quidē tulit: z ne forsitan
alienus esset: per vicinas hunc mulieres detulit:
ac ne cui earum remāssisset inquisiuit. Quē autē il-
lum panes esse negauerūt: suosqz panes integro
numero ex clibano habuisse testate sunt. Tunc ille
letus panem artificibus apportauit: z ad refectio-
nem inuitatis dēum benedicēs apposuit. Ip̄s qz
plene faciat⁹ plures ex eo q̄ panis fuerat frag-
menta collegit: q̄ die altera eidē intulit: z iterum
que superfuertat plura seruuit. Sicqz per dies
x. cōtinuos operatores illi oēs ex vno pane satia-
ti: hunc quotidie edebant: z ex eo qd edī posset in
crastinū superabat. Cū quidā diaconus a lon-
gobardi captus esset: eumqz occidere vellent sa-
cto vespere sanctulus ad eos venit: z ab eis dē pe-
tijt: vt eum relaxarent. Cūqz hoc illi oino facere
recusarēt: petijt vt vel montē eius in crastinū dis-
ferrent: ac sibi custodiendū daret. Quō illi multis
pulsati precibus cōcesserūt: ea cōditione: vt si dia-
conus fugeret: sanctulus pro eo mortem subiret.
Cum autē nocte media longobardos oēs graui
sonno depressos conspiceret: diacono suavit vt su-
geret. Ille vero p̄missionis viri sancti memor: se
fugere nolle respondit: qz illum pro se mori nolle
asseruauit. Cōtra quoqz sanctulus vt fugiat in-
stitit: se vero in manu dei esse dixit: z q̄ in eum ho-
stes non possent nisi quantū ipse permisit. Fu-
git igitur diaconus: z remansit fideiussor: quasi de-
ceptus. Cum ergo mane longobardi hoc compe-
rissent: Sanctulum sponte accedentē ad occisio-
nem adducunt. Sed quia ipsum bonum hoīem re-
putabant: illum per cruciatus varios occidere de-
negabant: sed optiones sibi cuius vellet necis p̄o-
ponebant. Qui se in manu dei esse respondit: nul-
lamqz mortem eligere voluit: placuit ergo omni-
bus vt capite truncaretur: vt sine graui cruciatu
perimeretur. Ad spectaculum. istud omnes con-
currunt: ex omnibus suis virum fortissimum elē-
gant: de quo dubium non erat: quin caput eius
vno ictu abscidere debebat. Petijt vir domini
vt sibi daretur paululum licentiam orandi. Sed
cum diutius orasset: spiculator: eum calce per-
cussit: z vt surgeret decollandus imperauit. Quo
surgente et genu flexo collum tendente: dum ille
ensem leuauit: et sanctulus sanctum iohannem
vocauit. Carnifex igitur brachium percuturus:

erectis: sed nullatenus deponere potuit: et sic erecto gladio brachium inflexibile remansit. Concurrunt omnes longobardi: vident miraculum et stupent: et ut sanctus vir exurgat iubent: supplicatque ut carnifices ligatum soluat. Qui nullatenus eum solvete voluit nisi prius ille iuraret quod christianum quemque nunquam occideret. Emissosque iuramento solutus est. Cum autem longobardi propter tantum stuporem miraculi eidem iuramenta que diripuerant certatim offerrent: ille nihil bonum suscipere voluit: sed omnes captivos quos habebat christianos petiit: quod petiit impetrauit. Et sic omnes cum eo liberi dimissi sunt: et unus pro uno se mori obtulit: oes a morte liberauit. Sicque post multa laudabilia facta domino in pace spiritum reddidit. Dec ubi supra capitulo. xxxvij.

De sancto Redempto episcopo. Cap. cv.

Redemptus episcopus

scopus feretina civitatis tempore beati gregorii pape primi claruit. De quo idem beatus doctor eodem dialogo: in libro. liij. cap. xxxvij. scribit: puer fuit mire sanctitatis: et sibi nimia familiaritate continctus. Qui et spiritum propheticum habuit: et quedam futura sibi a deo revelata predictavit. Cum enim aliquando pericias suas ex more circumferret: pervenit ad ecclesiam sancti zotici martyris fratrumque iuxta eius sepulchrum sibi pariter fecit: atque ibi post laborem quieuit. Cui nocte media nec dormienti nec plene vigilantem beatus martyr predictus affuit: eidemque tertio predictit: quia finis veniret uniuerse carni. Et sic visio ab oculis eius euauit. Hoc quoque terribilia signa in celo secuta sunt de quibus idem beatus gregorius in homeliis mentionem facit. Deinde efera longobardorum gens italiam intrauit: et persecutiones durissimas in christianos exerces: omnes pene ciuitates depopulauit. In cuius medio tribulationis tempore: redemptus episcopus sanctitate conspicuus in christo quieuit.

De sancto Specioso monacho. Cap. cvj.

Speciosus monachus

nachus beati benedicti discipulus: sub eodem patre vita et sanctitate refulsit. De quo gregorius. liij. dialogo. cap. ix. scribit: quod fratrem habuit germanum nomine gregorium: qui ambo nobiles viri et exterioribus studiis eruditi multas pecunias in hoc mundo possederant: sed cuncta pauperibus largientes in castinensi monasterio permanserunt. Dum autem speciosus pro utilitate cenobii iuxta capuam ubi missus fuisset: die quadam frater eius gregorius cum fratribus ad mensam sedens atque conuencens per spiritum sublimatus asperxit: et vidit speciosi germani sui animas longe a se positi: ab angelis in celum deferri. Quod mox fratribus indicauit: et cucurrit. Jamque eundem fratrem suum

sepultum repperit: quem tamen ea hora qua animam eius viderat exisse de corpore inuenit.

De sancto Spe abbate. Capitulum. cvij.

Spes abbas

fructosus fuit monasterii qui dicitur camples: qui. vij. miliario a verusa nurfie urbe distungitur. Qui dum sanctitate vite polleat per. liij. annorum spacium lumen oculorum amisit. Sed cum a deo flagello castigaretur corporis: habebat per sancti spiritus custodiam consolationem cordis. Post annos vero. xl. et dies miraculose lumen restituit: vicinum eius obitum denunciant: atque ut in monasteriis circumquaque constructis: verbum vite predicaret admonuit: quatenus corporis recepto lumine visitatis in circuitu fratribus cordis lumen aperiret. Qui statim iussis obtemperans fratrum cenobia circuitit: et mandata vite: que ab angelo didicerat predicauit. Quindecimo igitur die ad monasterium suum peracta predicatione reuerus est. Ibique fratribus conuocatis affans in medio sacramentum domini corporis sumpsit: moxque cum eis psallere cepit. Qui illis psallentibus orationi intentus animam reddidit. Omnes vero fratres qui aderant ex ore eius exisse comulam viderunt: que mox aperto oratorum tecto egressa aspicientibus illis penetravit celum. Dec gregorius. liij. dialogo. capitulo. xj.

De sancto Probo episcopo. Cap. cvij.

Probus episcopus

pus reatine civitatis fuit. Quivita et sanctitate atque doctrina conspicuus non mediocriter effulsit. Appropinquante vero vite eius termino in grauissima depreffus sit egritudo. Cuius pater marinus nomine: circumquaque medicos congregauit si forte eius languorem subueniri posset. Cui conuenientes ad tactum venere denunciantur eius exitum citius assumere. Cuius tam tempus refectionis incuberet: sanctus episcopus de assistentium potestatem de sua salute sollicitus: quod de senepatre admonuit se post laborem ex refectione repararent. Oibus igitur abcedentibus vnus tantummodo ei relicus est puer. Qui domini lecto facentis assisteret: subito asperxit intrantes ad virum dei quosdam viros stolis candidis amictos quos eundem quoque candore vestium vultuum suorum luce vincebant. Qua claritate perculsus puer cepit emissa voce clamare. Qua voce comotus episcopus intrantes asperxit et cognouit: et stridente puerni cepit solari dicens ne timeret: quod sanctus inuenialis et sanctus eleutherius martyres ad se venissent. Ille autem tante visiois novitatem non ferens: cursu cecit extra fores fugit atque eos quos viderat patri ac medicis nunciavit. Illi vero propere descendunt: sed egrum quem reliquerant defunctum inueniunt: quod illi eum secum tulerant. Quorum visionem puer ferre non potuit qui remanserat. Dec ubi supra capitulo. xij.

De sancta Romula virgine. Cap. cix.

Romula virgo

apud urbem romam claruit que cuiusdam anus sanctissime discipula fuit et in quodā monasterio iuxta beate marie virginis ecclesiam vna cum quadam alia condiscipula cū ea mansit. Dec tres in vno habitu sanctimoniali comanentes: vtram quidem moribus diuitem: sed rebus pauperem dicebant: inter quas tamen romula magnis meritis anteibat. Erat quippe mire patientie: summe obedientie: custos oris sui ad silentium: studiosa valde ad orationis vsu. Que tandem paralypsi percussa: multis annis in lectulo decubās: pene omnibus membris imposi agebat: nec tamen eius mentem ad impatientiaz flagella perduxerant. Et tanto sollicitius ad orandum excreuerat: q̄to aliud quodlibet agere non valebat. Nocte igitur quadam vocauit matrem redemptā: que mor constringens ad eam: cum alia condiscipula accessit. Et dum media nocte lectulo iacentis assisterent: subito celitus lux emissa cellam impleuit: et splendor tante claritatis emicuit: vt corda assistentium pauore perfringeret: atq; omne corpus illarum obrigesceret. Leperunt namq; quasi cuiusdam magne multitudinis ingrediētis sonus audiri: ostium cellule concurti: ac si intrantium turba premeretur: et ingredientium quidem multitudinem sentiebant: sed timore et luminis videre nil poterant. Protinusq; miri odoris fragrantia subsecuta est: ita vt quas lux terruerat: odoris refoueret suauitas. Lepitq; romula magistram consolari: et blanda voce predicere: quia tunc non esset moritura. Post aliquod vero tempus spacium paulatim lux est subtrahata: sed is qui subsecutus est odor remansit cum quo et dies secundus ac tertius transiit. Nocte vero quarta iterum magistram vocauit: viaticum petiit: et accepit. Et ecce subito in platea ante ostium cellule duo chori psallentium constiterunt: et sicut se dicebāt: sexus ex vocibus discernisse: psalmodie cantus dicebant viri: et femine respondebant: intra tales celestes exequias sancta illa anima carne soluta est. Qua ad celum ducta: q̄to chori psallentium altius ascendebant: tanto cepit psalmodia lenius audiri: quousq; et psalmodie sonitus et odoris suauitas elongata sintretur. Dec quarto dialogorum capitulo. xvi.

De sancta Zbarsilla amita sancti gregori pape. Capitulū. cx.

Zbarsilla facta

beati gregori pape magni amita fuit: de qua idem quo supra libro. c. xvij. tradit q̄ alias duas sorores suas virtute cōtinue orationis: grauitate vite: singularitate abstinentie: ad culmen sanctitatis excreuit. Hinc per visiones: felix secundus atauus prefati doctoris romane ecclesie antistes

et sanctus apparuit: eamq; ad mansionem perpetue claritatis ostēdit: et ipsam ad illam inuitauit. Que subsequēti mor febre correpta ad diem peruenit extremum. Cum autem multi ad eius obitum conuenientes ipsius lectulum circumstant: ecce ille subito sursum respiciens: iesum venentem vidit: et circumstantibus acclamare cepit: vt recederent: et locum iesu venienti darent. Cumq; in eum: quem videbat: intendere: sancta illa anima e corpore est egressa. Tanta autem fragrantia miri odoris aspersa est: vt ipsa quoq; suauitas ostēderet: illuc auctorem suauitatis venisse. Cumq; etem eius corpus ad lauandum esset nudatum: longe oratiōis iu cubitis et genibus cameloni more inuēta est obdurata cutis excreuisse: et q̄diuēs spūs eius semper egerit: caro mortua restabatur.

De sancta Dusa virgine. Cap. cxj.

Dusa virgo

apud urbem romam claruit. De qua idem quō supra libro. iij. capitulo. xvij. scribit q̄ quadam nocte ei per visionem sancta dei genitrix apparuit: et cum esset puella parua: coeas ei in albis vestibus puellas ostēdit. Quibus cum illa admisceri appeteret: sed se eis iungere non auderet: beate virginis est voce requisita: an vellet cum eis esse: atq; in eius obsequio viuere. Et cum puella respondisset q̄ sic: mandatum protinus accepit: vt nil ultra leue et puellare ageret: a risu et iocis abstineret: et q̄ inter eas: quas viderat die xxx. veniret. Quibus visa in cunctis suis moribus puella immutata est: omnēq; se leuitatem puellaris vite deterfit. Et dum parentes eam immutatam mirarentur: requisita omnia visa narrauit. Sed post. xv. diem febre corripitur: die vero xxx. ad exitum eidem appropinquanti: eadem dei genitrix cum puellis: quas viderat: denuo reuelatur. Cui etiam eam vocanti: aperta voce se venire respondit: atq; in ipsa locutione spiritum reddidit: et ex virgineo corpore cum sanctis habitatur virginibus exiit.

De sanctis duobus monachis martyribus. Capitulū. cxij.

Duo monachi

martyres: quorum nomina non habentur expressa: in prouincia valerie passi sunt. De quibus narrat gregorius. iij. dia. cap. xxiij. q̄ dum essent monachi in quodā monasterio: quod per abbatem valentiones regebatur: et in ipso cenobio longobardi se uictes venissent: duos p̄fatos monachos in ramis vnius arboris suspenderunt. Factoq; vespere: vtrorūq; spiritus claris illic apertisq; vocibus psallere ceperunt: ita vt ipsi quoq; qui eos occiderant: cum voces psallentium audirent: nimium mirati terrentur. Quas etiam voces captiui omnes: qui illic aderant: audierunt: et eorum psalmodie postmodum testes extiterunt.

De sancto Surano martyre. Cap. cxliij.

Suran' abbas

et martyr in puincia surana passus est. De quo eodem libro cap. cxliij. habetur qd dum esset pater cuiusdam monasterij in eadem puincia siti: captiuis aduentibus atq; a longobardorum de predatione fugientibus: cuncta que habebat largitus est. Linq; vestimenta sua et fratrum e cellarum: et quicquid in horto haberi potuit in elemosinis consumpsisset: longobardi subito aduenerunt: et eum tenuerunt: ac aurum petere inceperunt. Quibus cum nil omnino se habere diceret: in monte vicino ab eis ductus est: in quo silua immense magnitudinis erat. Ibiq; captiuus quidam fugiens in caua arboze latitabat: vbi vnus ex illis edicto gladio suranum occidit. Cuius corpus dum in terram caderet: mons omnis protinus et silua concussa est: ac si ferre non posse pondus sanctitatis eius diceret terra que tremuisset.

De sancto Justo diacono et martyre. Capitululum. cxliij.

Iustus diacon'

et martyr in marsorum puincia passus est. De quo predicto lib. cap. cxliij. scribitur: qd vir venerabilis et vite sanctissime fuit. Quic inuentum longobardi tenuerunt: quorum vnus gladio caput eius amputauit. Sed dñi corpus eius in terram caderet: ipse qui hunc occiderat immundo spiritu arreptus: ad pedes martyris corruit: et qd amicum dei interfecerit inimico dei traditus ostendit.

De sancto Theophanio cōfessore. Cap. cxv.

Theophani' cōfessor'

quem beatus gregorius de nimia sanctitate cōmendat centicellenfis: vbi comes fuit: misericordie actibus deditus: bonis operibus intentus: hospitalitati precipue studens. Exercenti autem comitatus curis occupat' agebat terrena et temporalia: s; vt in fine claruit: magis ex debito qd ex intentione. Nam cum appropinquante mortis eius tempore grauissima aeris tempestas obfisteret: ne ad sepeliendum duci potuisset: eumq; vxor sua ex hoc grauiter desereret: hortatus est illum ne ploraret: quia mox vt defunctus esset: serenitas rediret. Cuius protinus vocem mores: et mortem serenitas est secuta. Quod signum alia etiam sunt signa comitata. Nam manus eius et pedes qui podagre humore tumentes versi in vulneribus fuerant: et profuente sanie patebant: dum corpus eius lauari debuisset sani inuenti sunt: ac si nunq; vulneris aliquid habuissent. Sed dum die quarto post eius sepultus

ram: iubete vxore marmor eidem suppositum mutare vellent: tanta ex corpore eius fragrantia emanauit: ac si ex putrescente carne pro verbibus aromata feruissent. Dec gregorius. iij. dialogo. capitulo. cxviij.

De sancto Antonio monacho. Cap. cxvj.

Antoni' monachus

nachus claruit rome in monasterio beati gregori pape. De quo idem doctor libro quo supra capitulo. xliij. dicit: qd dñi esset vita sanctissim' quo tidianis lachrymis ad gaudia patrie celestis anhelabat. Linq; studiosissime et cum magno seruore sacra eloquia meditaretur: non in eis verba scientie: sed fletum compunctionis inquirebat. Hinc per nocturnam visionem dictum est. Paratus esto: quia dominus iussit migrare. Cum autem ille non haberet sumptus ad migrandum diceret. Responsum protinus audiuit: dicens. Si de peccatis tuis agitur: dimissa sunt. Quod dum semel audisset et magno adhuc metu trepidaret: nocte quoq; alia in eiusdem verbis est admonitus. Et post dies quinq; febre correptus fratribus cunctis stentibus et orantibus quieuit in pace. Ad cuius sepulchri miracula plurima ostensa sunt.

De sancto Merolo monacho. Cap. cxvij.

Merolus monachus

eiusdem cenobij fuit: et eodem tempore claruit de quo vbi supra gregorius scribit: qd dum esset vehementer lachrymis et elemosinis intctus: psalmodia ex ore suo pene nullo tempore cessare consueuerat. Hinc nocturna visio apparuit: quia ex albis floribus corona de celo in caput illius descendebat. Qui molestia corporis occupatus: cum magna animi securitate et hilaritate spiritum emisit. Ad cuius sepulchrum dum post annos. xliij. petrus quidam abbas sibi sepulturam facere vellet: tanta de sepulchro meroli fragrantia suauitatis emanauit: ac sic illic florum omnium fuissent odoramenta congregata. Ex qua re manifeste patuit qd verum fuerit quod per nocturnam visionem vidit. Dec gregorius vbi supra.

De sancto Simone cantuariensi. Cap. cxviii.

Simon cantuariensis

archidiaconus fuit. Qui vite abstinentia et doctrine sapientia plurimū claruit. Die sermone elegantes de christi natiuitate: et de pluribus sanctorum festiuitatibus edidit. Summam copiosam de vitijs et virtutibus scripsit: et alia plurima vitilia opuscula compilauit. De

De sanctis quorū cer. dies cele. igno. Fo. cclxxxviij.

hoc legitur q̄ dum nocte quadam legeret: et vi gilaret ad studium in crastinum de incarnatione dominica disputatur: apparuit ei diabolus. Et cum leuaret manū dexterā vt se signaret: tenuit eam diabolus. Et cū vellet se signare sinistra: tenuit eam similiter. Et cū diceret: ego signo me in corde in note patris ⁊ filij ⁊ sp̄s sancti: diabolus dimisit eum. Et cū quereret ad quod venerat: respondit diabolus q̄ ad impediendū eū: ne haberet quid elegantē diceret: de eo qd̄ maxime timebat: q̄ totā virtutem ⁊ potentia demonū attriuerat: et confunderat: scilicet incarnatio dei: per ea que deus gessit in carne. Dic post laudabilia virtutū insignia quieuit in pace. Et sepultus cantuarie miraculis copiosus ⁊ clarus effulget.

De sancto petro Tarantasiensi epi scopo. Cap. cxix.

Petrus taranta-

sensis archieps apud eandē urbē claruit circa annum dñi. D. cxi. tēpore eugenij pape tertij. Qui sanctitate vite conspicuus: multis et mirabilibus signis radiavit. Cuius virtutū fama dum ad ciuitatem lausensem peruenisset. Tres viri ibidem in carcere clausi ante ostium carceris custodibus iudebāt: cū ipsius nomē inuocassent: sanctus vir continuo longe positus affuit: ⁊ illos solutos eduxit: ac vt se sequerentur admonuit. Qui ab eis solis visus: nullis alijs apparuit. Et cum nulla alia esset opportunitas diuertendi: sequentes illum desuper tabulas super quibus custodes iudebāt: inter illos medios pertransibāt. Sicq̄ ab ipse inuisi custodibus recesserunt. Nec ante ab eis episcopus disparuit: donec ad locum illos securum perduxit: qui iuxta votū emissum non prius cibum gustauerunt: donec ad sui presentiam liberatoris accederēt. Hic ex deuotio- ne ab Henrico rege anglozum acceperit in via miraculum nouū ostendit. Erat enim filia cuiusdam Petri de fratimeto: que nequitia inuide so- crus a malefica fascino languorem desperatū incurrerat: ita vt nec viri presentia sustineret posset. Deca patre vt sathanas sathanam eiceret: al- tari malefice tradita fuerat liberanda. Que suis quibusdam premissis prestigijs: morsuras duas in brachio ei fecit. Ab illo extunc languore primo conualuit: sed aliū grauiorē incurrit. Nam ex illo die ex morsura superiori cū nimio puelle cruciatu: sicut ipsa testabatur: ex corde acus p̄dentes visibiliter exibat. Pluresq̄ q̄ triginta acus p̄ tē- porū iternalla inde sunt egressę. Deca patre b̄o viro exhibita: ⁊ ab eodē in ipsa morsura contacta egressis inde pluribus acubus ipso presente: ex- tunc ab eadem fuit passione liberata. Sed recedente sancto episcopo ex morsura inferiori: vt po- te quā sanctus minime contigerat: ceperunt simi- li modo fudes quasi quereine prodire: ita q̄ per diuersos dies quasi. xy. exierūt. Sed beatus pe- trus in suo regressu puella omnibus pctis suis plene cōfessam ⁊ cōmunicatā eadē morsura inse-

riori tetigit: eamq̄ omnino sanatam dimisit. Qui postq̄ ecclesie sue doctrina et exemplis insigni- ter presuit: in pace quieuit. Ibidemq̄ sepultus in miraculis stupēdis viuuit. Dec frater vincenti⁹ in speculo.

De sancto Rbecitio episcopo. Cap. cxx.

Rbecitio eduo-

rū. i. augustudunensis episcopus tempore cōstantini imperatoris celeberrime fame habitus est. Hic sermonibus clarus et vita laudabilis opuscula quedā fidei purilia digessit. Nam in gallia le- guntur eius cōmentarij in cantici- cis canticoꝝ. Erat et aliud grā- de eius volumen aduersus noua- tianū. Et hic ipse quiescens augustudini tumu- latus dormit. Dec hieronymus de viris illustri- bus libro.

De sancto iuueno presby- tero. Cap. cxxi.

Iuueno pres-

byter apud hispaniam claruit. Hic sanctus pollens operibus quattuor euangelia exametris versibus pene ad verbum trans- ferens quattuor libros composuit. Et nonnulla eodem metro ad sacramentorum ordinem p̄- tinentia perfectit. Floruit anteq̄ sub constantio imperatore. Et apud hispanias confessoris nomine celebris ha- betur. Dec vbi supra.

De sancto Apollinare epi. Cap. cxxii.

Apollinaris

laodicensis syrie episco- pus patre p̄bo progeni- tus: gramaticis in adole- scentia operam dedit: et postea sacris scripturis insudans: innumera qua- si scribens volumina san- ctitate nō infimus: vt do- ctri: e ipsius vita discors non extitit: sub theodo- sio imperatore diem obiit. Erāt eius aduersus porphyrium. xxx. libri: qui inter cetera operū ei⁹ vel maxime probantur apud laodiciam corpore quiescit. Dec vbi supra.

De sancto Patiano epi. Cap. cxxiii.

Patianus pyre-

nei iugis barciione epi castita- te eloquētia ⁊ tam vita q̄ sermo- ne clarus scripsit varia opuscu- la. De quibus est certus liber cō- tra nonatianos. Hic sub theodo- sio feniore p̄ncipe tā vltima sene- ctute in christo quieuit. Dec pie- ronymus vbi supra.

De sc̄o Theodoro epi. Cap. cxxiiii.

Theodorus

tar
cē.
sis eps apud eandē sanctita
te et doctrina claruit ciuita
tem. Qui dñi antiochie esset
presbyter magis florere ce
pit. Scripsit em̄ plura ad fi
delium vtilitate. Extāt eius
in apostolum cōmentarij: et
multa alia ad Eusebiū cesa
riensem: cui contemporaneus extitit: eiusq;
cum sensum secutus sit eloquentiam imitari
non potuit ppter ignorantā seculariū litte
rarum. Dec vbi supra.

De sancto Prisciliano episcopo et mar
tyre. Cap. cxxv.

Priscilianus

bapille episcopus et martyr
multa ecclesie dei perutilia
digressit opuscula. Dic sub
quodā maximiano tyranno
qui tpe theodosij pūni gal
lias occupauit: cum latroci
niano quodā de quo supra
actū est. p̄fide defensione ad
mortē quasi cesus vna cum
eodem latrociano apud treuerim quiescit.
Dec Hieronymus de viris illustribus.

De sancto Belasio epo. Cap. cxxvj.

Belasius

cefa
ree pa
lestine eps Eugenio i dicti
pōrificatus sede successit.
Qui vita et doctrina virtutū
signis admodū eluxit. Et
nonnulla diuina volumina
cōpilauit. Qui etiā in chris
to quiescens apud ipsam
ciuitatē in corpore dormit.

Dec vbi supra.

De sancto Theotimo episco
po. Cap. cxxvij.

Theotimus

cy
re
noruz eps insignis sanctita
tis et sapientie gloria reful
sit. Qui cū plura opera lau
dabilia edidisset: inter cete
ra in more dialogorum et ve
teris eloquentie breues cō
maticosq; tractatus confri
psit. Et hic humanitatis de
bitum soluens apud eandē
vrbem in chrisso quiescit. Dec vbi supra. Hier
onymus.

De sancto Amphilaco episco
po. Cap. cxxviii.

Amphilacus

iconij episcopus claruit in
ipsa ciuitate tempore theo
dosij senioris. Qui vir mori
bus et sanctitate redimitus
doctrina quoq; non infim⁹.
Inter alia ad beatū hierony
mum scripsit librum de spi
ritus sancto q̄ sit deus: et q̄ sit
omnipotens et adorandus.

Et alla fidē nostraz fragrantia opuscula per
utilia digessit. Et apud eandem ciuitatem in
pace hūanitatis debitū soluit. Dec vbi supra.

De sancto luciano presby
tero. Cap. cxxix.

Lucianus

pres
byter
vir sanctissimus et deuotus
apud hierosolymaz claruit
tempore Donozij imperato
ris. Dic dum vite abstinētia
et pudicitie sanctimonia lau
dabilis apud deū polleret:
et hoies tante gratie meri
tū obtinuit: vt eidē dñs cor
pora sanctorum stephani p
thomartyris nicodemi gamalielis et abibon
reuelaret. Et per huius relationē eadē glo
riosa cadauera inuenta essent: vt dictum est
supra in inuentione dictorum sanctorū. iij. non.
augusti. Dic autē beatus vir eandem reuela
tionē et eius bystoriā ad oim ecclesiarū p
sonas: greco sermone descripsit. Quā adiur⁹
presbyter homo hispanus postmodū in lati
num conuertit. Post dictoz aūt scōz corpo
ra inuentionē prefatus venerandus presby
ter sanctitate conspicuus: virtutū operibus
multipliciter polles in pace quiescit. Et apud
basilicā baptisterij in qua ministrer fuerat se
pultus iacet signisq; coruscet.

De sanctis pluribus quozū sola nomina
et dies festiui inueniuntur. Cap. cxxx.

Plures sancti

vltra suprapositos existunt
de quozū vita vel gestis ni
hil penitus potui inuenire:
nisi eozū solūmodo noia et
dies festiuitatum: et nihil vl
tra: nisi de paucis: de quib⁹
etiā loca in quib⁹ passi sunt
vel sine martyrio decesserūt: conscripta rep
peri ex martylogio videlicet hieronymi vsu
ardi vel adonis. Et idcirco: vt nihil eozū q̄ de
sanctis inuenire potui omitatur in fine pre
sentis operis. Hoc vnico capitulo ea que de
de nominibus et diebus festis dictorum san

etorum: in predicto libello conscripta sunt recolligere curavi. Reservata tamen tam mihi q̄ posteris potestatem eorum gesta & passiones scribendi distinctius: si ea quandoq; in futurum reperire cōtingat. Ad litteram tamē premissa vt inveni sibi sciam. Et sic operi huic quantum ad p̄sens fines faciam.

- 1 C̄ Justina virgo & martyr passa est pridie kalendas decembris.
- 2 C̄ Nicerius episcopus & cōfessor in ciuitate treueris quieuit in x̄po nonas decēbris.
- 3 C̄ Julius & potamia martyres eodē die in ciuitate togara passi sunt.
- 4 C̄ Petrus: successus: basinius: porphiri⁹ & vrbanus martyres in ap̄rica passi sunt quinq; to idus decembris.
- 5 C̄ Eutichis confessor: cuius gesta habentur vt dicit ado. Cuius festum in hispaniis agitur. iij. idus decembris.
- 6 C̄ Dermogenes: donat⁹: & alixvintiduo martyres passi sunt pridie idus decēbris.
- 7 C̄ Valericus abbas eodem die in pago vinticensi quieuit.
- 8 C̄ Aubertus cameracensis episcopus: qui in domino quieuit idibus decēbris.
- 9 C̄ Rufus: zozimus: & theodor⁹: in antiochia passi sunt decimonono kalendas ianuarij.
- 10 C̄ Maximinus cōfessor quieuit in x̄po in territorio aurelianensi decimo octauo kalendas ianuarij.
- 11 C̄ Valentinus: naualis: & agricola martyres ranēne passi sunt. xvij. kalendas ianuarij.
- 12 C̄ Doyle marty: in ap̄rica passus est. xv. kalendas ianuarij.
- 13 C̄ Gratianus episcopus & cōfessor eodē die tyroni dormiuit.
- 14 C̄ Darius marty: in ciuitate nicea passus est xij. kalendas ianuarij.
- 15 C̄ Gregorius episcopus antissiodori eodem die quieuit.
- 16 C̄ Julius marty: in ciuitate thracia gelduba passus est. xij. kalen. ianuarij.
- 17 C̄ Liberatus cōfessor: & gregorius eps eodē die in amphitrea claruerunt.
- 18 C̄ zepherinus episcopus eodem die rome in christo quieuit.
- 19 C̄ Iohannes & festus martyres in tuscia passi sunt. xij. kalendas ianuarij.
- 20 C̄ Demetrius: honoratus: & florens martyres in ciuitate ostia passi sunt. xj. kal. ianuarij.
- 21 C̄ Lucianus cōfessor: in ciuitate tripoli quieuit. ix. kalen. ianuarij.
- 22 C̄ Eutychie presbyter & domitian⁹ diacon⁹ apud ancyrā galatie passi sunt. v. kal. ianua.
- 23 C̄ Ebrulphus cōfessor: in pago orymēsi quieuit. iij. kal. dicti mensis ianuarij.
- 24 C̄ Dermis exorcista rethiarie vbi claruit pridie kalen. ianuarij.
- 25 C̄ Eugēdus abbas cui⁹ vita: vt dicit adovir. tuibus & miraculis plena refulsit: in territorio lugdunēsi claruit. kalendas ianuarij.
- 26 C̄ Isidorus eps apud antiochia in x̄po quieuit. iij. nonas ianuarij.

- 27 C̄ Hermes: aggeus: & catus martyres in ciuitate bononia passi sunt pridie non. ianua.
- 28 C̄ Felix & ianuari⁹ in ciuitate bera: cea passi sunt. vij. idus ianuarij.
- 29 C̄ Eugenianus marty: passus est. v. idus ianuarij in augustudum ciuitate.
- 30 C̄ Timotheus confessor eodem die in greca claruit.
- 31 C̄ Vitalis eps: reuocatus & fortunat⁹ diaconus apud smyrā. v. idus ianua. passi sunt.
- 32 C̄ Petri⁹: seuerin⁹: & ledicius martyres: quoz: vt ait ado: gesta habent apud alexandriam passi sunt. iij. idus ianuarij.
- 33 C̄ Longisus confessor: cuius festum agitur idibus ianuarij.
- 34 C̄ Euphrasius eps & clerus diacon⁹. xix. kal. februaryi passi sunt.
- 35 C̄ Fucus cōfessor in monasterio patrona claruit. xvij. kalen. februaryi.
- 36 C̄ Priscilla sancta eodem die rome quieuit.
- 37 C̄ Necdolonus eps ap̄d toletū vita & doctrina clarissim⁹ in dño quieuit. x. kal. februa.
- 38 C̄ Darius abbas monasterij beluacēsi. cui⁹ vitā virtutib⁹ plena: vt ait adovir. illustris ac patricius dimanius scribit: cuius festum agitur. vi. kalen. februaryi.
- 39 C̄ Adur⁹ mar. eodē die in ap̄rica passus ē.
- 40 C̄ Iohānes presbyter in monasterio remensi quieuit in x̄po. v. kalen. februaryi.
- 41 C̄ Valerius eps & beati petri apli discipul⁹ iij. kal. februa. treueri dormiuit in dño.
- 42 C̄ Flavianus marty: passus est. iij. kal. febr.
- 43 C̄ Aldegundis virgo eodem die in malbedio monasterio quieuit in pace.
- 44 C̄ Saturnin⁹: thyrus: & victor: mar. alexādie passi sunt pridie kalen. februaryi.
- 45 C̄ Polycarpus & seuerianus eps: quorū festus collitur kalendis februaryi.
- 46 C̄ Fortunatus: & felician⁹ p̄bri: firmus & cādē die mar. rome passi. iij. nonas februaryi.
- 47 C̄ Flosculus eps eodē die aureliani quieuit.
- 48 C̄ Zigris & remedius eps apud oppidū vapiugum passi sunt. iij. nonas februaryi.
- 49 C̄ Lupicinus eps: felix & celerinus eodez die lugduni passi sunt.
- 50 C̄ Aduentinus eps in ciuitate trechas pridie nonas februaryi dormiuit.
- 51 C̄ Antollan⁹ marty: auernis passus est octauo idus februaryi.
- 52 C̄ Saturninus: theophilus: & reuocata martyres eodem passi sunt die.
- 53 C̄ Dionysius: emilianus: & sebastianus martyres apud armenias: minore passi sunt sexto idus februaryi.
- 54 C̄ Salomon marty: eodez die in ciuitate corduba passus est.
- 55 C̄ Paulus eps: lucas & cyriac⁹ martyres ipso die rome passi sunt.
- 56 C̄ Amon & alexander martyres apud cyprius passi sunt. v. idus februaryi.
- 57 C̄ Zoticus: byzencus: amantius & biazentus martyres rome passi sunt. iij. idus februa.
- 58 C̄ Desiderius eps apud lugdunū quieuit in

- christo. ij. idus february.
- 39 **Q**uacartus: rufinus et iustus martyres pas-
si sunt pridie idus february.
- 60 **Q**uodestus et amoni? infantes eodē die in
alexandria martyrio coronantur.
- 61 **P**olyotus martyr: qui latine interpretatur
mulce auris in mylitana armenie idibus fe-
bruary passus est.
- 62 **V**ictinus episcopus in ciuitate andegaueni.
eodem die quieuit.
- 63 **S**tephanus eps et iulianus martyres eodē
die lugdun. passii sunt.
- 64 **V**italis pbr: felicitus et zeno martyres ro-
me passii sunt. xv. kalen. martij.
- 65 **C**reator martyr cū vxore et vniuersa domo
rome passii martyrio coronant. xv. kal. mar-
tij.
- 66 **Q**uinid? eps in gallijs ciuitate yastionēse
ipso die deuit: cuius mortē in cōspēctu dñi
preciosam miracula crebra testantur.
- 67 **A**gapes virgo in ciuitate iteranis. eodem
die in dño dormiuit.
- 68 **I**ulian? martyr: et eps cū alijs militib? apd
egyptū passus est. xiiij. kal. martij.
- 69 **D**onatus: et secundianus: et romulus cum
alijs. lxxvij. apud vrbē cōcordiā passii sunt
xiiij. kalendas martij.
- 70 **S**iluinus episcopus tarueneñ. ipso die in
domino quieuit.
- 71 **R**utulius: siluan? et maxim? mar. in apbrica
xiiij. kal. martij martyrio coronantur.
- 72 **P**ublius: iulianus et marcellus in eadem
apbrica passii sunt. xi. kalen. martij.
- 73 **P**otamius et nemesius in cyprio insula pas-
si sunt. x. kalen. martij.
- 74 **A**sius: victor: et pantbama eodē die rome
palmam percipiunt.
- 75 **C**erolus: secundinus: seruulus et alij viginti
in apbrica ciuitate adrumeto passii sunt. ix.
kalendas martij.
- 76 **S**ergi? martyr: in cesarea cappadocie pas-
sus est. vi. kalend. martij: cuius vt dicit ado-
gesta preclara habentur.
- 77 **F**ortunatus pbr: et felix cum alijs. xxvij. iij.
kalendas martij passii sunt.
- 78 **B**aldomerus cōfessor: vir dei quieuit in do-
mino. iij. kal. martij: cui? sepulchrū crebris
miraculis illustratur.
- 79 **A**lexander: abūdanus: et fortunio marty-
res ipso die passii sunt.
- 80 **Q**uacartus et rufinus: iustus et theophilus
pridie kal. martij martyrio coronantur.
- 81 **D**ermes et adrianus martyres in ciuitate
massilie passii sunt kalen. martij.
- 82 **L**eo martyr: eodem die passus est.
- 83 **Z**ucius ephrafsalon et largus martyrio co-
ronati sunt. vi. noñ. martij.
- 84 **E**usebius: palatinus et alij nouē martyres
iij. noñ. martij palmā percipiunt.
- 85 **I**ulialis eps in ciuitate toleto claruit pridie
nonas martij: qui vt ait ado apd eiusdē
loci incolas famosissimus habetur.
- 86 **Q**uadragesimo duo martyres in pñda passii
sunt. vi. idus martij.
- 87 **S**otigonius et firmus martyres eodē die
palmam perceperunt.
- 88 **P**etrus martyr: in apbrica passus est pridie
idus martij.
- 89 **A**phrodisius confessor: eodē die quieuit.
- 90 **P**atricius episcopus auernis claruit. vij.
kalendas aprilis.
- 91 **Q**uintus: quintillus: quintilla et marcus cū
alijs nouē martyres apud surrbentū passii
sunt. xiiij. kalen. aprilis.
- 92 **Z**eontius episcopus apollonij eodē die in
christo dormiuit.
- 93 **P**aulus: cyrilus: et eugenius martyres cū
alijs quattuor. xiiij. kal. aprilis palmas mar-
tyrij perceperunt.
- 94 **Z**upicinus abbas in territorio lugdun. de-
nit in xpo. xij. kal. aprilis. cuius vita sancti
tatis et miraculor glia insignis fuit.
- 95 **S**aturninus episcopus et alij nonem mar-
tyres in apbrica passii sunt vndecimo kalē-
das aprilis.
- 96 **R**omulus et secundulus martyres in man-
ritania pro christo passii sunt nono kalēdas
aprilis.
- 97 **S**eleucus confessor: ipsa die apud syriam
quieuit.
- 98 **A**gapitus confessor: eadem die in pbrigis
claruit.
- 99 **L**ycin? martyr rome passus est octauo ka-
lendas aprilis.
- 100 **Z**eodorus eps: byrene? diacon?: serapion
et amonius lectores: mar. apud pentapolim
libye passii sunt. vij. kalen. aprilis.
- 101 **A**lexander martyr: in pannonia triumphum
obtinuit. vi. kalen. aprilis.
- 102 **A**stor: et dorotheus mar. tarsi cilicie passii
sunt. v. kalen. aprilis.
- 103 **D**ominus et victor mar. thessalonice marty-
rio coronantur. iij. kal. aprilis.
- 104 **P**astor episcopus palatinus eodē die au-
reliani claruit.
- 105 **D**iodolus: anefius: felix: cornelia et valeria:
por? et abdas mar. in apbrica passii sunt. xi.
kalen. aprilis.
- 106 **C**tenantius episcopus et mar. kalē. aprilis
palmam promeruit.
- 107 **C**lictor presbyter: et stephanus mar. eodem
die in egypto passii sunt.
- 108 **E**ugarius et benignus mar. coronas perci-
piunt in scythia ciuitate thomis tertio no-
nas aprilis.
- 109 **P**ancratius confessor: ipso die apud tauro-
menij sicilie quieuit in xpo.
- 110 **M**artiana nicanor: et apollonius mar. apd
egyptum passii sunt non. aprilis.
- 111 **A**mpbianus cōfessor: eodem die apud ce-
saream lycie claruit.
- 112 **T**imotheus et diogenes mar. in macedonia
palmam perceperunt. vij. idus aprilis.
- 113 **E**piphanus eps: donatus presbyter: et alij
quattuordecim apud apbricā passii sunt se-
primo idus aprilis.
- 114 **P**leusius pbr eodem die in alexandria ty-

- christo quietuit.
- 115 **A**pollonius presbyter: et alii quinq; martyres apud alexandriam passi sunt. iij. idus aprilis.
- 116 **D**ominus episcopus cum militibus octo martyres in dalmatia ciuitate salona passi sunt. iij. idus aprilis.
- 117 **T**hallacus presbyter et confessor eodē die in pace quietuit.
- 118 **C**onstantinus eps oppido vspigo claret pridie idus aprilis.
- 119 **E**uphemia virgo et mar. idibus aprilis coronam percepit.
- 120 **F**ronto abbas apud alexandriam claruit xvij. kalen. maij. cuius vita vt dicit **A**do sanctitate et miraculis extitit gloriosa.
- 121 **P**rogulus mar. et domina virgo cum socijs virginibus ipso die iteranis passi sunt.
- 122 **P**etrus diaconus et hermogenes martyres apud aplyca passi sunt. xv. kalen. maij.
- 123 **D**eheus presbyter: paulus: et isidorus monachi in ciuitate corduba eodem die martyrium ceperunt.
- 124 **P**refectus presbyter et mar. in prefata ciuitate corduba passus est. xiiij. kalen. maij.
- 125 **H**ermogenes: catus: expeditus: aristonicus: rufus: galatas martyres vna die coronati sunt in armenia ciuitate mylitana: scilicet. xij. kalen. maij.
- 126 **C**limentius martyr eodem die in hispania ciuitate caucoliberi passus est.
- 127 **M**artianus confessor antiodori quietuit xij. kalen. maij.
- 128 **M**ildifrius episcopus et confessor claruit vij. kalen. maij.
- 129 **E**uandus et hermogenes in ciuitate syracusana martyrio coronantur. vij. kalen. maij.
- 130 **E**lafor: et stephanus martyres tarfi cilicie passi sunt. v. kalen. maij.
- 131 **A**phrodisius cbarilpus: agapitus: et eusebins martyres quarto kalen. maij. palmas ceperunt.
- 132 **A**pollinaris martyr eodem die in pannonia passus est.
- 133 **S**aturninus et neopolus martyres. vi. non. maij. in carcere quietuerunt.
- 134 **N**icetus episcopus vienne claruit. iij. non. maij. qui fuit vir preclarissimus et nobilis: vt ait **A**do.
- 135 **I**ouinianus lector et martyr: antiodori eodem die coronam promeruit.
- 136 **D**eliodorus et venustus cum alijs septuaginta quinq; in aplyca martyrio coronantur pridie non. maij.
- 137 **I**uuenalis martyr non. maij. passus est.
- 138 **S**tephanus victor atq; belladius episcopi apud egyptum passi sunt martyriū. viij. idus maij.
- 139 **T**recenti et decem martyres in per side passi sunt. vij. idus maij.
- 140 **Q**uartus et quintus martyres rome via latina ad centumaylas palmas ceperunt. vi. idus maij.
- 141 **A**quilinus et victorinus martyres: quorum gesta habent in syria prouincia passi sunt. xvij. kalen. iunij.
- 142 **I**sidorus eps threcas eodem die quietuit.
- 143 **M**eracius: paulus: et aquilinus cum alijs duobus martyres passi sunt in ciuitate neueduno. xvj. kalen. iunij.
- 144 **P**olluetus: victorius: et donatus martyres apud cesaream cappadocie martyrium per tulerunt. xij. kalen. iunij.
- 145 **S**ecundinus martyr eodem die cordube passus est.
- 146 **D**elena virgo antiodori claruit. vndecimo kalen. iunij.
- 147 **F**auftinus et timotheus ipso die rome passi sunt.
- 148 **E**pitius et basilus episcopi in hispania clarent. x. kalen. iunij.
- 149 **I**mmocentius martyr in portu romano passus est. ix. kalen. iunij.
- 150 **I**solus: seruulus: felix: albanus: et diocles martyres apud hisriam ipso die triumphum obtinuerunt.
- 151 **P**ascrates et valentio martyres et alij duo simul coronati sunt. vij. kalen. iunij.
- 152 **Q**uadratus martyr. vij. kalē. iunij. passus est: in cuius solennitate scilicet augustini sermones inueniuntur ad pp̄m: vt dicit **A**do.
- 153 **F**elicitus: eradius: et paulinus martyres tudenti tuscie eodē die palmas percipiunt.
- 154 **R**agenulphus martyr in pago attrebatensi passus est. vi. kalen. iunij.
- 155 **L**ibertus confessor eodem die apud sanconam dormit.
- 156 **E**milinus: felix: mulier: priamus: et lucianus martyres in sardinia coronantur quinto kalendas iunij.
- 157 **R**estitutus martyr rome via aurea quarto kalen. iunij. passus est.
- 158 **S**eptem germani eodem die via tyburtina passi sunt.
- 159 **S**abinus: et christolus martyres turribus sardinię palmas obtinet tertio kalē. iunij.
- 160 **S**ycus et platinus in antiochia eodē die multa tormenta passi sunt.
- 161 **R**escentianus martyr turribus sardinię pridie kalen. iunij. coronam percepit.
- 162 **C**aprasius abbas monasterij lirimeñ. quietuit in xpo kalen. iunij.
- 163 **A**retius et dacianus martyres rome passi sunt pridie non. iunij.
- 164 **A**mantius et alexander martyres in ciuitate niueduno martyrio coronantur. viij. idus iunij.
- 165 **P**etrus presbyter: eutybius: hieremias: et alij tres cordube passi sunt. vij. idus iunij.
- 166 **S**alustianus confessor spud sardiniam sexto idus iunij. claruit.
- 167 **C**limentius leuita et martyr in ciuitate agisno passus est. v. idus iunij.
- 168 **Z**acharias martyr: nicomedię passus est quarto idus iunij.
- 169 **C**ensurinus confessor et eps quietuit in dño

- antifiodori die eodem.
- 170 **Zucianus** & **crescencianus** martyres passi sunt in apyrica idibus iunij.
- 171 **Aurelianus** eps & confessor: lugduni do: miuit in dño. xv. kalen. iulij.
- 172 **Ducenti** & **seragintadu** martyres rome passi postii sunt via salaria vetere ad cliuium cucumeris. xv. kalen. iulij.
- 173 **Tulmarus** cōfessor admirāde sanctitatis et religionis vir ipso die quieuit in pace.
- 174 **Adimtus** presbyter & confessor eodem die aureliani dormiuit in christo.
- 175 **Badulphus** abbas eodem die claruit.
- 176 **Paulinus**: cyprianus: felix: & feliciāna virgines & martyres apud ciuitatem thomis martyrio coronantur. xij. kalen. iulij.
- 177 **Rufin** & **marta** virgo martyres passi sunt in sicilia ciuitate syracusa. xij. kalen. iulij.
- 178 **Quiriacus** & **apollinaris** martyres eodez die in apyrica palmam inscipiunt.
- 179 **Daxentius** presbyter & confessor in pago pictauesi. vi. kalen. iulij claruit.
- 180 **Prefeneranda** virgo eodez die in domino requieuit.
- 181 **Bh̄d̄icta** virgo in territorio senonico quieuit in pace. iij. kalen. iulij.
- 182 **Lozicus** presbyter & leo subdiaconus passi sunt martyriū pridie kalen. iulij.
- 183 **Ostianus** eps & cōfessor in territorio viua rēn. eodem die in dño dormiuit.
- 184 **Epachius** monachus & confessor in ciuitate engolisma claruit kalen. iulij.
- 185 **Theodoricus** presbyter ipso die in territorio rhemensis feliciter quieuit.
- 186 **Saluus** confessor eodem die in portu valentianis claruit.
- 187 **Donegunda** virgo apud turoñ. obdormiuit in dño. vi. nonas iulij.
- 188 **Tryphon** & alij ducēti martyres alexādrīe passi sunt. v. non. iulij.
- 189 **Eulogius** & **euphemia**: achaius & **demetrius** martyres constantinopoli eodem die obtinuerunt triumphum.
- 190 **Domitius** marty: apud syriam passus est iij. non. iulij. qui vt ait Aldo: virtutibus suis multa incolis beneficia prestat.
- 191 **Stephanus** presbyter: & **leontius** martyres rome passi sunt. v. idus iulij.
- 192 **Iustus** & **amicus** est: in dño quieuerunt in ciuitate lugdun. pridie idus iulij.
- 193 **Phocatus** eps ipso die in xpo dormiuit.
- 194 **Eutropius**: **zozyma** & **bonofa** sorores martyres: rome in portu passi sunt idib⁹ iulij.
- 195 **Philippus**: **zeno**: **narsis**: & alij decem infantes eodez die alexādrīe martyrio coronant.
- 196 **Emilianus** confessor: apud ciuitatē dozo: scorum claruit. xv. kalen. augusti.
- 167 **Sabinus**: **marin**⁹: **iulianus**: **machrobis**: **cassius** & **paula**: cum alijs decem passi sunt apud damascum decimo tertio kalendas augusti.
- 208 **Paulus** diaconus & marty: in ciuitate corduba eodem die martyrium sumpsit.
- 199 **Iulia** virgo & marty: i ciuitate trechas passā est. xij. kalen. augusti.
- 200 **Primitiua** virgo rome quieuit decimo kalendas augusti.
- 201 **Octoginta** & tres milites passi sunt in ciuitate amiterina. ix. kalen. augusti.
- 202 **Tiberius** eps: antifiodori quieuit. vi. kalēdas augusti.
- 203 **Symeō** monach⁹ ipso die in sicilia claruit.
- 204 **Peregrinus** presbyter & confessor cuius beatitudinem miraculorum gloria testatur quieuit lugduni quinto kalen. augusti.
- 205 **Talens** eps antifiodori in christo dormiuit iij. kalen. augusti.
- 206 **Democritus** secundus & **dionysius** martyres in ciuitate summada passi sunt pridie kalen. augusti.
- 207 **Dermelus** marty: cōstantinopoli passus est. iij. non. augusti.
- 208 **Ephronius** episcopus eodez die augusti duni quieuit.
- 209 **Petrus** & **iulian**⁹ martyres cū alijs. xvij. rome passi sunt. vi. idus augusti.
- 210 **Faustinus** marty: apud mediolanum ipso die passus est tempore aurelij cōmodi.
- 211 **Agapes** virgo quieuit in pace. vi. idus augusti.
- 212 **Sandericus** eps & cōfessor in ciuitate cameraco tertio idus augusti claruit.
- 213 **Matilian**⁹ & **felicitissima** virgo in vrbē pbs lari passi sunt pridie idus augusti.
- 214 **Dacarius** & **iulianus** eodem die in syria martyrio coronantur.
- 215 **Demetrius** confessor in apyrica. xij. kalen. septembris dormiuit.
- 216 **Simplicianus** episcopus quieuit in pace xvij. kalen. septembris.
- 217 **Martinus** cōfessor in territorio bituricen si claruit. xiiij. kalen. septembris.
- 218 **Bonofius**: & **marimian**⁹ martyres passi sunt xij. kalen. septembris. quorum gesta Aldo dicit haberi.
- 219 **Martialis**: **epictetus**: **saturninus**: **apollis** et **felix**: cum quibusdam eorū socijs in portu romano martyrium passi sunt. xj. kalen. das septembris.
- 220 **Hippolitus**: **quiriacus** & **archelaus** martyres in pefate vrbis portu passi sunt decimo kalen. septembris.
- 221 **Thimerus** & **eleazarus** cū filijs. vij. martyres eodem die lugduni gallie triumphū obtinuerunt.
- 222 **Fantianus** eps ipso die quieuit in pace.
- 223 **Theodoricus** eps in ciuitate rothomagefi. claruit. ix. kalen. septembris.
- 224 **Iulianus** marty: & presbyter in prouincia syrie. vij. kalen. septēbris passus est.
- 225 **Eleutherius** eps antifiodori dormiuit. vij. kalen. septembris.
- 226 **Darcellinus** tribunus & vxor: **elus** **mamea** & **siluis** ipsius **ioāhnes**: & **serapion** **cle ricus**: & **petrus** milites in ciuitate thomis. vij. kalen. septēbris. martyrio coronantur.

- 227 **Syageus** eps eodem die augustuduni in pace dormiuit.
- 228 **Clivianus** eps ⁊ confessor: apud kantonas claruit. v. kalen. septembris.
- 229 **Landida** virgo in pace quieuit. iij. kalen das septembris.
- 230 **Niceas ⁊ paulus** martyres in antiochia syrie eodem die passi sunt.
- 231 **Basila** sancta in syrmio ipso die dormiuit in domino.
- 232 **Saudentia** virgo rome claruit tertio kalendas septembris.
- 233 **Sixtus** eps capuanus primus eiusdes vrbis antistes apud ipsam ciuitate via aquaria dormiuit kalen. septembris.
- 234 **Victurius** episcopus eodem die cenomani quieuit.
- 235 **Dansuetus** eps in ciuitate tullo claruit tertio nonas septembris.
- 236 **Tres pueri** martyres scilicet rufinus: saluinus: ⁊ vitalicus: apud ancyrā galatie passi sunt pridie nonas septembris.
- 237 **Thagnus: castus: ⁊ maximus** martyres eodem die palmas percipiunt.
- 238 **Mercurianus** martyr rome in portu passus est nonis septembris.
- 239 **Quintus: archontius: ⁊ donatus** martyres eodem die capue triumphum obtinuerunt.
- 240 **Cotidus** diaconus in cappadocia vrbe reate claruit. viij. idus septembris.
- 241 **Amonius: theophilus: neotherius: et alij xxiij.** martyres alexandrie passi sunt sexto idus septembris.
- 242 **Timotheus ⁊ faustus** ipso die antiochie coronas percipiunt.
- 243 **Diacintus** eps: alexander ⁊ tyburtus martyres in sabinis miliario ab vrbe. 30. passi sunt. v. idus septembris.
- 244 **Patienus** confessor lugduni deponitur. iij. idus septembris.
- 245 **Sacerdos** eps lugduni gallie quieuit pridie idus septembris.
- 246 **Lycorius** episcopus turonis claruit idibus septembris.
- 247 **Aper** eps ⁊ confessor in ciuitate tullo quieuit in xpo. xvij. kalen. octobris.
- 248 **Marcus ⁊ crescentius** martyres rome passi sunt. xv. kalen. octobris.
- 249 **Valerianus: macrius: ⁊ gordianus** eodem die in ciuitate nueduno mar. coronantur.
- 250 **Socrates ⁊ stephanus** martyres ipso die in britannijs palmas precipiunt.
- 251 **Trophimus: ⁊ oceanus: atq; eustorgius** episcopus passi sunt martyrium. xiiij. kalendas octobris.
- 252 **Sequanus** abbas ⁊ presbyter plurime iusticie vir in territorio lingonice ciuitatis quieuit in dño. xiiij. kalen. octobris.
- 253 **Eustachius** eps vir magnarum virtutum eodem die turonis claruit.
- 254 **Dionysius ⁊ priuatus** martyres in phrygia passi sunt. xij. kalen. octobris.
- 255 **Pamphilus** martyr rome passus est. xij. kalendas octobris.
- 256 **Zandon** eps in territorio ciuitatis constantie claruit. x. kalen. octobris.
- 257 **Siluanus** confessor ipso die in territorio bituricensi quieuit.
- 258 **Ziberius** episcopus rome dormiuit. ix. kalendas octobris.
- 259 **Rusticus** episcopus auernis quieuit in pace octauo kalen. octobris.
- 260 **Lupus** eps ⁊ anachoritis assumptus apud lugdunū claruit. viij. kalen. octobris.
- 261 **Senator** martyr in ciuitate albana passus est. vi. kalen. octobris.
- 262 **Stactens** confessor: rome quieuit. iij. kalendas octobris.
- 263 **Salomon** eps ⁊ confessor: in ciuitate ianuis dormiuit in pace eodē die.
- 264 **Eutychius** episcopus: platus ⁊ heracles martyres passi sunt in thracia. iij. kalendas octobris.
- 265 **Fraternus** eps ⁊ confessor: quieuit antiodori die eodem.
- 266 **Aretha** martyr: ⁊ alij quinq; ⁊ quattuor passi sunt rome kalen. octobris.
- 267 **Prius: crescens: ⁊ euagrius** martyres in ciuitate thomis ipso die coronas preceperunt.
- 268 **Verissimus: maxima ⁊ iulia** sorores apud prouinciam lustranam in ciuitate belisapomia eodē die martyrio triumpharunt.
- 269 **Primus: quirilus: ⁊ secundarius** martyres antiochie passi sunt. vi. nonas octobris.
- 270 **Landidus** martyr: rome aduersus pileatum passus est. v. no. octobris.
- 271 **Placidus: eutychius: et alij. 30.** martyres apud siciliam passi sunt. iij. no. octobris.
- 272 **Apollinaris** eps in gallijs ciuitate valēta eodem die quieuit: cuius vita virtutibus in signis fuit: ⁊ mors nihilominus signis ⁊ prodigijs decoratur: vtdicit Ado.
- 273 **Firmatus** diaconus: ⁊ flauiana virgo germani mar. eodē die antiodori passi sunt.
- 274 **Balbina** virgo rome quieuit in pace pridie nonas octobris.
- 275 **Marcellus** presbyter: castus emilius: ⁊ saturninus martyres eodē die apud capuā passi sunt.
- 276 **Petrus** martyr: in ciuitate hispali passus est octauo idus octobris.
- 277 **Palatia** sancta eodē die ancone quieuit.
- 278 **Sislerius** confessor: quieuit in christo septimo idus octobris.
- 279 **Delanus** confessor: rhedonis claruit. v. idus octobris.
- 280 **Nicasius** eps: ⁊ soch martyres in pago vilcasino ipso die passi sunt.
- 281 **Lanicus** abbas eodē die in scotia genuit.
- 282 **Hedistius** martyr: apud rauennā via laurentina passus est. iij. idus octobris.
- 283 **Eustachius** presbyter ipso die in syria in christo dormiuit.
- 284 **Epion** presbyter eodē die biturice claruit.

- 285 **C**assidius eps, r cōfessor eodez die quieuit in pace.
- 286 **C**enātius abbas quieuit tironis. iij. idus octobris.
- 287 **C**arcellus adrianus r marcus eodē die martyrio coronantur.
- 288 **C** Saturninus r lupus mar. passi sunt pridie idus octobris.
- 289 **C** Fortunatus mar. rome via aurelia passus est idibus octobris.
- 290 **Z**uphilus r fortunatus martyres ipso die capue passi sunt.
- 291 **C** Saturninus presbyter: r nereus cuz alij trecentis rragintaquinqz passi sunt. xvij. kalen. nouembri.
- 292 **C** Florentinus episcopus ciuitate aurifica claruit: qui multis clarus virtutibus in pace quieuit. xvij. kalen. nouembri.
- 293 **C** Victor episcopus: alexander r marianus mar. ipso die passi sunt.
- 294 **C** Alexander r victor. xv. kalen. nouembri martyrio coronantur.
- 295 **C** Heronicus r pelagia: r alij quadraginta nouem in antiochia syrie passi sunt. xiiij. kalendas nouembri.
- 296 **C** Proculus r nicea mater eius ipso die in ciuitate puteoli martyrij palmā percipiunt.
- 297 **C** Basius: zoricus: r caius cuz duodecim militibus apud nicomediam passi sunt. xij. kalen. nouembri.
- 298 **C** Severianus episcopus eodem die burdi gallis quieuit.
- 299 **C** Philippus episcopus: eusebius r hermes marty: apud andronopolim thracie passi sunt. xj. kalen. nouembri.
- 300 **C** Vitalis confessor quieuit in christo. ix. kalendas nouembri.
- 301 **C** Hilarus episcopus r cōfessor in ciuitate gauallis quieuit in pace. viij. kalen. nouē.
- 302 **C** Amandus: lucianus: r florus confessores quieuerunt in pace. vij. kalen. nouembri.
- 303 **C** Rusticus episcopus eodē die dormiuit in ciuitate narbona.
- 304 **C** Florentius mar. apud tile castrum passus est. vi. kalen. nouembri.
- 305 **C** Diacynthus: quintus: felicianus: r lucius mar. in lucania prouincia passi sunt. iij. kalendas nouembri.
- 306 **C** Ducenti r viginti mar. apud apbricā passi sunt. iij. kalen. nouembri.
- 307 **C** Severinus monachus de tyburtina ciuitate quieuit in xpo kalen. nouembri.
- 308 **C** Amātius episcopus in gallijs ciuitate rbedonis claruit pridie noī. nouē. Cuius vita sanctitate r miraculis exit glorioza.
- 309 **C** Proculus marty: ipso die augustudini passus est.
- 310 **C** Zetus psbyter aureliani quieuit noī. uo uembri.
- 311 **C** Articus confessor in apbrica quieuit octo

- uo idus nouembri.
- 312 **C** Elebrodus episcopus in fritia deponit vij. idus nouembri.
- 313 **C** Victorius eps r confessor vnduni quieuit v. idus nouembri.
- 314 **C** Demetrius episcopus: amatus: diaconus: enstochius r alij. xx. martyres antiochie passi sunt. iij. idus nouembri.
- 315 **C** Donito: episcopus: eodem die aureliani quieuit.
- 316 **C** Enebertus episcopus in ciuitate agripineñ. deponitur pridie. idus nouembri.
- 317 **C** Paternus: mar. eodem die in territorio fenonico passus est.
- 318 **C** Zeo cōfessor in castello mliduno ipso die claruit.
- 319 **C** Valentinus: soluto: r victor mar. rauenne passi sunt idibus nouembri.
- 320 **C** Oitrus marty: in prouincia ciuitate aquis eodem die passus est.
- 321 **C** Clementinus: theodorus: r philomenis mar. apud thraciā ciuitate heraclea passi sunt. xvij. kalen. decembri.
- 322 **C** Rufinus: marcus: valerius: r honoratus mar. in apbrica triumphum percipiunt. xvj. kalendas decembri.
- 323 **C** Maximus episcopus r marty: rome passus est persecutione maximiani: r positus est ad sanctum tyburtium. xiiij. kalendas decembri.
- 324 **C** Simplicius eps eodē die quieuit in pace.
- 325 **C** Dampelus r caius martyres apud siciliam in ciuitate mesana passi sunt. xij. kalendas decembri.
- 326 **C** Laurinus: salutor: r auentor eodē die martyrio coronantur.
- 327 **C** Pragmaticus episcopus angustudini claruit. ij. kalen. decembri.
- 328 **C** Rhodon presbyter r cōfessor: quieuit in pace in pago aspanlo. ix. kalen. decembri.
- 329 **C** Severinus monachus r solitarius eodez die parisijs deponitur.
- 330 **C** Lucretia virgo r marty: in ciuitate emerita ipso die passa est.
- 331 **C** Felicissimus confessor apud perustum claruit. viij. kalen. decembri.
- 332 **C** Erasmus marty: antiochie passus est. vij. kalendas decembri.
- 333 **C** Amator episcopus angustudini quieuit in domino. vi. kalen. decembri.

Domnes r infiniti alij: quorum numerum r nomina solius dei sapientia nouit: regnant in celis r cum christo gaudent in eternum. Cuius regnum r imperium sine fine permanet in secula seculorum. Amen.

Prologus libri duodecimi. Fo. cccij.
Incipit prologus li
bri duodecimi.

Duodeci

mus liber et ultimis
pntis catalogi conti
net tabulā omnium et
singulorū scōrū quo
rū gesta et passionēs
aut acta in hoc volu
mine cōscripta sunt
ad hoc vt vnicuiq; le
genti facile occurrat: qđ querit. Circa quā ta
bulā et ipsius ordinē exponēdū septē sunt cōsi
derāda. Primo q; noīa scōrū seu festiuita
tū posita sunt in hac tabula sū ordinē alpha
beti: videlicet primo oīa noīa incipiētia ab a.
scōdo a b. tertio a c. et sic per ordinē vsq; in fi
nem: ita tamē q; etiā in ipsis noībus incipiēti
bus ab aliqua litterā erit idē ordo de scōis
litteris: de tertijs et de quartis: et de oībus
successiue vsq; in finem noīs. Ita vt in oībus
q; incipiūt ab vna littera primo ponant noīa
in quibus scōe vel tertiē littere sunt priores
iuxta ordinē alphabeti. Et sic de oībus litte
ris vsq; in finē. Verbi gratia. In noībus inci
piētibus ab a. primo ponitur noīa in quibus
post a. sequit aliud a. sicut aaron. Deinde no
mina in quibus post a. sequit b. Et primo po
nunt illa noīa in quibus post a. sequunt ba. si
sunt: vel duplex b. et a. vt abbacuch: abbas. De
inde illa in quibus post a. sequunt bc. si re
periuntur. Deinde illa in quibus post a. sequunt
bd. vt abdias: et sic vsq; in finē noīs. Talisq;
ordo seruat in oībus noībus singularē litte
raz alphabeti: sicut manifeste apparebit le
gētī tabulā ipsam. Hoc tñ scito q; omittuntur
diphthōgi. y loco i. ponit: et b. infra dictiones
p nihilo reputat: ad facilitē querētū inuē
tionē. Scōdo sciēdū est q; noīa omnium scōrū
huius operis sunt posita in tabula particula
riter singillatim et distincte. Unde quis in ti
tulo capituli vel rubrica sint plures scōi insi
mul cōiuncti: sicut multoties occurrit aliqđ fe
stū plurimorū martyrum vel scōrū: quorū noīa
ibidē sunt notatim expressa: suis tñ locis ta
bule posita sunt diuisa et distincta sū litte
ras alphabeti. Verbi gratia. Sancti martyres
verus et securus qui simul vno. capitulo com
prehēduntur: noīa tñ illorū per se in tabula po
nuntur: scz nomē veri sub littera v. et nomē se
cūri sub littera s. Si vero noīa aliquorū scōrū
nō expresse in presenti opere sunt posita: tūc
ponētur in tabula cōiunctim sub illa littera
que eis melius conueniat: scz vel sub littera
numeri: si numerus scōrū exprimat: vel sub
littera societatis illius scōi cui sunt copulati.

verbi grā. Sancti triginta martyres sine ali
cuius expresso nomine in vno capitulo sunt
cōiuncti: ideo i tabula ponunt. xxx. martyres
sra t. Itē scōi martyres diodorius et marianus
et socij in eadē legenda conscribuntur: ideo i ta
bula ponitur diodorius sub littera d. et maria
nus sub littera m. socij vō quorum nec nomi
na: nec numerus expressa sunt ponuntur sub
littera s. sic. Socij diodorij martyris: et sic de
alijs. Tertio sciēdū est q; aliqui sancti sunt:
qui nec in rubrica sine titulo capituli: nec in
principio legende nominantur: nec sub noīe
societatis nominantur: qui tamen incidēt oc
currunt infra legēdā a lterius sancti: nec ta
men alibi habent aliqđ capitulū speciale. Et
isti i oībus locis huius voluminis sunt signa
ti infra legēdam cruce nigra sic. Et istorū
etiā noīa siue singulariter sunt expressa: siue
sub certo numero: nō tñ nominatim expressa
ponuntur in tabula sub litteris congruenti
bus eis. verbi gratia. In legenda Bibiane vir
ginis et martyris occurrunt incidenter fla
uianus martyr et faustus martyr: et isti in eorū ca
pitulo signati cruce nigra ponuntur sub lit
tera f. Itē darosa mater bibiane similiter in
ipso capitulo notata et signata cruce ponit in
tabula sub littera d. Itē in legenda iuliani
et basilisse: in qua incidenter occurrunt vno
loco. xx. milites martyres: et in alio loco. vj.
fratres: et isti signati cruce ponuntur in tabu
la suis locis: scz primi sub littera v. et secundi
sub littera s. et sic de alijs. Hoc adiecto: quia
aliqui ex istis sanctis: qui intra aliorū legē
das ponuntur incidenter: aliquando in plu
ribus legēdis notantur. Nec tñ in tabula in
pluribus locis ponant: signati sunt in illis lo
cis in quibus de ipsis plenior mentio habe
tur. Quarto aduertendum est q; posito no
mine scōi in tabula: ponitur locus vbi inueni
ri debet. Et hoc dupliciter: Nā primo ex parte
dextrae legitis: que est in sinistra libri signa
tum est quoto libro: et quoto capitulo libri san
cti: ille: vel legēda debeat inueniri. verbi gra
tia. Maro qui est primus in tabula lib. vj. cap.
xxx. Ex parte vero sinistra legētis: q; est dex
tra libri signatum est quo die cuiusq; mensis
sancti ille occurrit: indicit in superiori mar
gine de sup. ex istēbus. Et sic poterit inueni
ri: vel in libro: vel in calendario cōscrip. Si
cut aarō sacerdos: vbi scriptū ē ex pre dextra
kalen. iulij: quo die festū eius occurrit. Scien
dum tñ est q; sancti illi quorū gesta libro. xj.
scripta sunt pro maiore parte nullū certū die
anni determinatū habent pro suo festo: sicut
superius dictum est. Et ideo istorū noīa in ta
bula nihil habent signatū ex parte sinistra: vi
delicet diem festi. Sed ex parte dextra habēt
librum et capitulum libri signatū. Et similiter

Ziber

Duodecimus.

Tempore.	Zi. Cap. Pa.
v. kal. maji.	† Anastasius confessor h cxliij
ij. kalen. iulij.	† Anastasius papa iij rcj
xij. kalen. septē.	† Anastasius mar. vj xxiiij
vj. kalen. septē.	† Anastasius mar. vj lxxviij
vij. idus iulij.	† Anadolus ego z mar. vj lxxij
vj. idus mar.	† Anadolus eps ij clxxxix
vij. kal. iulij.	† Ancecius mar. iij cxj
kalen. maji.	† Andeolus mar. vij cxvj
vij. kal. octo.	† Andocchus mar. iij cxxx
ij. non. maji.	† Andocchus eps iij cvij
prid. kal. decē.	† Andragasyna iij viij
idibus maji.	† Andreas apł's j viij
	† Andreas mar. v iij
	† Andreas heremita v cvij
	† Andronicus discipu. vj c
	† Andronicus mar. ix lj
	† Anepositus mar. x xij
	† Anestus mar. xj vltimo 105
	† Angeli sancti vij cxxx
	† Anianus eps ix xix
	† Anicetus papa z. m. iij lvij
	† Anna mar. iij cxx
	† Anna mater dñe vj cxxxix
	† Anna mater samue. vj lxxxj
	† Anna prophetissa vij cvj
	† Anniciatio yg. marie iij cxxxv
	† Anolinus mar. v lxxxviij
	† Ansanus mar. j xliij
	† Anselmus eps vj lvj
	† Anselmus confessor vj lvij
	† Antherius papa z. m. ij xxxvij
	† Antias mar. iij lxj
	† Antidius eps z. m. vij xxxij
	† Antimus eps z mar. iij rcij
	† Antoninus pbf z mar. iij clxij
	† Antimus mar. vij cxvij
	† Antinodorus xj xxvj
	† Antiochens epł iij lvij
	† Antiochus eps ix lxxvij
	† Antigenus mar. vj cxxxij
	† Antipas pbf z mar. x lxxvij
	† Antholianus mar. xj vltimo 51
	† Antonas discipu. vj c
	† Antonia virg. z mar. iij c
	† Antonia virg. z mar. iij. cxliij
	† Antoninus mar. iij cxliij
	† Antonius mar. vij xciiij
	† Antonin' pbf z mar. vij xciiij
	† Antonin' puer mar. vij xxxij
	† Antoninus eps vij cvij
	† Antoninus mar. vij cxxxij
	† Antoninus mar. x xij
	† Antoninus pbf z mar. h lj
	† Antonius abbas ij rcij
	† Antonius mar. iij lxxxix
	† Antonius confessor v cxj
	† Antonius mar. vj clvij
	† Antonius mona. xj cvj
	† Apelles discipulus vj c
	† Apelles confessor xj xl
	† Aper eps xj vlti. 247

Tempore.	Zi. Cap. Pa.
xvj. kal. maji.	† Apinus confessor xj xx
x. kal. augusti.	† Apodemus mar. iij lvj
	† Apollinaris eps z. m. vj cxrvij
	† Apollinaris eps z. m. vj cxrix
	† Apollinaris mar. vij xxv
	† Apollinaris eps xj cxvij
	† Apollinaris mar. xj vlti. 132
	† Apollinaris mar. xj vlti. 178
	† Apollinaris eps xj vlti. 272
	† Apollo discipulus vj c
	† Apollonia vir. z mar. iij cvij
	† Apollonius mar. iij cxvij
	† Apollonius mar. iij clxxxij
	† Apollon' pbf z mar. iij xliij
	† Apollonius senator et martyx iij lxx
	† Apollonius abbas iij lxxij
	† Apollonius cofes. iij lxxij
	† Apollonius mar. vj clvij
	† Apollonius confessor xj xv
	† Apollonius mar. xj vlti. 110
	† Apollon' pbf z mar. xj vlti. 115
	† Appartio scđi michae- lis archpāge. pima. iij cxi
	† Appitio scđi mi. scđa ix lxxj
	† Apra mar. vij cxvij
	† Aprilis mar. xj vlti. 219
	† Aprudisus mar. iij ccj
	† Aprudisus eps iij cxxvij
	† Aprudisus cofessor xj vlti. 89
	† Aprudisus mar. xj vlti. 131
	† Apronianus mar. iij lxxij
	† Apuleus mar. iij cxvij
	† Apuleus mar. ix xxx
	† Aquila vxor feueriani martyx iij xvj
	† Aquila discipulus vj lxxvij
	† Aquila mar. vj x
	† Aquilina mar. vj cxxxj
	† Aquilinus mar. h lxxij
	† Aquilinus mar. iij lxxvij
	† Aquilinus mar. iij lxxvij
	† Aquilinus mar. vj cx
	† Aquilin' eps z mar. xj vltimo 141
	† Aquilinus mar. xj vltimo 143
	† Arabianus confessor xj xxij
	† Aram pater iij lvj
	† Archadius mar. h lxxvij
	† Archadius mar. x lxxvij
	† Archelaus mar. xj vltio 220
	† Archile' diaco. z. m. iij lxxvij
	† Archileus mar. iij clv
	† Archilocus eps xj lxxvij
	† Archimimus mar. iij x
	† Archippus discipu. xj cxj
	† Archontius mar. xj vltimo 239
	† Arcta mar. xj vltimo 266
	† Aretius mar. xj vltimo 163
	† Argentarius confes. xj c
	† Argens mar. h cxxvj
	† Aristarchus discipu. vj c
	† Aristarchus discipu. vj xix
	† Aristeus mar. vij xxxij

Liber

Duodecimus.

Tempore	Li. Cap.	Pa.
ij. non. februa.	EBlastus eps r mar.	ij lxxvj
pri. idus septē.	EBona virgo	viii lxxj
viii. idus decem.	EBonifaci ^o papa pri.	iiii clx
pri. idus maij	EBonifaci ^o mar.	iiii clxv
non. iunij.	EBonifaci ^o eps r mar. v lxxvii	v lxxvii
xvj. kalē. septē.	EBonifaci ^o dia. r. m.	vii lxxj
xviii. kal. februa.	EBonitus eps	ij lxxviii
idibus iulij.	EBonosus virgo r mar	ij vltimo 194
xij. kalen. septē.	EBonosus marty	xj vltimo 218
kalen. augu.	EBon ^o presby. r mar.	vij vj
xviii. kalen. iulij.	EBrandanus eps	v cxxvij
kalen. februarj.	EBrigida virgo	ij lxxix
vij. idus iulij.	EBritius eps	vj lxxiiii
idibus nouem.	EBritius eps	x lv

iiii. non. martij	ECainam pater	ij vj
vj. idus martij.	ECaius palatin ^o mar.	ij clxxiiii
x. kalend. maij.	ECaius marty	ij clxxvii
iiii. non. octo.	ECaius presbyter	iiii lxxv
pri. non. ianua.	ECaius discipulus	ix xvij
x. kalen. martij.	ECaius episcopus	xj viij
xij. kalen. maij.	ECaius marty	xj vltimo 27
xij. kalen. nouē.	ECaius m arty	xj vlti. 74
xvj. kalē. ianua.	ECaius marty	vj vltimo 125
v. kal. februarj	ECalixtus marty	vj vltimo 297
iiii. kalē. februa	ECalixtus marty	xj vlti. 325
pri. idus februa.	ECalixtus papa. r. m.	ix lxxij
xvj. kalen. oct.	ECalixtus marty	ij lxxix
xviii. kalē. april.	ECaleph pater	ij xij
kalen. augu.	ECalimachus mar.	vij ij
vij. idus iunij.	ECalixta vir. r mar.	ij cj
iiii. kalen. septē.	ECalixtus marty	iiii lv
vij. idus martij.	ECalixtus papa. r. m.	ix lxxij
x. kalen. octo.	ECalocerus marty	ij ccvij
v. idus martij.	ECalocerus mar.	v xvij
vij. non. februa.	ECalumniosus mar.	vij vj
v. non. octobris.	ECandida marty	v cxi
pri. idus octo.	ECandida virgo	xj vltimo 229
idibus iulij.	ECandidus marty	ij clxxv
pri. kalen. iunij.	ECandidus marty	vij cii
pri. idus februa.	ECandidus marty	ij xcj
v. idus octo.	ECandidus confessor	xj xix
pri. kalen. iunij.	ECandidus marty	xj vltimo 46
pri. idus februa.	ECandidus marty	xj vltimo 270
pri. kalen. iunij.	ECantianilla virgo. r. m.	xj vltimo 241
pri. kalen. iunij.	ECantianus marty	v lxx
pri. idus februa.	ECantianus marty	v lxx
iiii. kalen. augu.	ECapanus marty	vj clvij
iiii. kalen. augu.	ECapitbon eps	xj vij

Tempore	Li. Cap.	Pa.
xliij. kalen. nouē.	ECapitbon cōfessor	xj liiij
kalen. iunij.	ECaprasius marty	ix lxxvij
x. kalen. iunij.	ECaprasius abbas	xj vltimo 162
kalen. iulij.	ECaptina quedā sc̄ta	xj xxxliij
iiii. idus decem.	ECarcerius marty	v cxxvij
non. iulij.	ECarilephus cōfessor	vj xxxvij
vj. idus nouem.	ECarilipus marty	xj vltimo 131
xij. kalen. septē.	ECarpophor ^o p̄sby. r. m.	iiii
idibus aprilis.	ECarpophorus mar.	vj lxxiij
iiii. idus octo.	ECarpophorus mar.	x xxxvij
iiii. idus octo.	ECarpophorus mar.	vij lxxvij
iiii. idus octo.	ECarpus eps r mar.	iiii clxix
iiii. idus octo.	ECarpus discipulus	ix lvj
iiii. idus octo.	ECassiodorus cōfes.	xj lx
iiii. idus octo.	ECassianus marty	j xxxij
iiii. idus octo.	ECassianus marty	iiii lvj
iiii. idus octo.	ECassian ^o eps r cōfes.	vij xxxvij
iiii. idus octo.	ECassian ^o eps r mar.	vij lvij
iiii. idus octo.	ECassianus presby.	vij lxx
iiii. idus octo.	ECassius marty	ix xlvi
iiii. idus octo.	ECassius episcopus	vj xxv
iiii. idus octo.	ECassius marty	xj vltimo 197
iiii. idus octo.	ECastor marty	xj vltimo 102
iiii. idus octo.	ECastor marty	xj vltimo 130
iiii. idus octo.	ECastorius marty	vj lxxiij
iiii. idus octo.	ECastorius marty	x xxxvij
iiii. idus octo.	ECastulus marty	iiii cxxxij
iiii. idus octo.	ECastus marty	v xxx
iiii. idus octo.	ECastus marty	xj vltimo 237
iiii. idus octo.	ECastus marty	xj vltimo 277
iiii. idus octo.	ECathaldus eps	iiii clxxij
iiii. idus octo.	ECathedra petri sc̄da	ij xcv
iiii. idus octo.	ECathedra petri pra	ij clx
iiii. idus octo.	ECatilinus marty	vj cii
iiii. idus octo.	ECecilia virgo r mar.	x xxxvij
iiii. idus octo.	ECecilianus marty	iiii lvj
iiii. idus octo.	ECecilius eps	v cii
iiii. idus octo.	ECedonius eps	v cii
iiii. idus octo.	ECeladion eps	xj vj
iiii. idus octo.	ECelerina marty	ij lxxix
iiii. idus octo.	ECelerin ^o dia. r cōfes.	ij lxxix
iiii. idus octo.	ECelerinus marty	xj vlti. 49
iiii. idus octo.	CElestinus papa pri.	v xvij
iiii. idus octo.	CElestinus papa sc̄da	v xix
iiii. idus octo.	CElestinus cōfessor	v xx
iiii. idus octo.	CElianus marty	iiii clj
iiii. idus octo.	CElidonus marty	iiii clxxij
iiii. idus octo.	CElsus puer mar.	ij liij
iiii. idus octo.	CElsus marty	vj clxlvj
iiii. idus octo.	CEbenelmus marty	x xix
iiii. idus octo.	CEnsurus eps	xj vltimo 169
iiii. idus octo.	CEtrū r. xx. milites. m.	ij xij
iiii. idus octo.	CEntum socij symeonis	iiii lxxj
iiii. idus octo.	CEntū r. lxx. mili. m.	vij xliij
iiii. idus octo.	CEberamon mar.	ij cxxvij
iiii. idus octo.	CEberamon eps. r. m.	xj xxxvij
iiii. idus octo.	CEbermus marty	v lxx
iiii. idus octo.	CEarbonius eps	ix xliij
iiii. idus octo.	CEerdo eps	xj vi
iiii. idus octo.	CErealis marty	v ciiij
iiii. idus octo.	CErealis marty	vij lxxvij